

3 1761 05342124 4

Carl L. Young

Presented to the
LIBRARY *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO

by

ANNA AND WILFRED WONG

Minnen

från

Andaktsstunder

wid

Diakonihäusalten

af

J. C. Bring.

Stockholm,
A. V. Normans Förlags-Expedition.

A faint, oval-shaped stamp is centered on the page. The text within the stamp is illegible due to fading.

II.

Minnen från Högtiderna.

LIBRARY

SEP 23 1999

UNIVERSITY OF TORONTO

F ö r o r d.

Vår kyrkas högtider hafwa för författaren själf medfört mycken wedergwifvelse och hugnad. Denna erfarenhet af, huru högtiderna med sina höga ämnen förmått att stämma, bära och upplysta sinnet, har manat förf. att under årens lopp ibland dem, som tillhöra hans närmaste werkningskrets, söka göra högtiderna kära, dels genom att meddela underrättelser om deras historiska uppkomst, dels genom att, under den tid, som närmast föregått hwarje högtid, för den gemensamma andakten wälja sådana texter, som äro egnade att förbereda sinnet och förfätta det i en stämning, som svarar mot högtidens heliga förkunnelse. Närmast affedt för dem, som deltagit i desja andaktsstunder, utgifwes nu detta häfte såsom ett "Minne från andaktsstunder wid Diakonissanstalten under högtiderna". — Af predikningarne hafwa wäl några få icke hållits i Diakonissanstaltens kapell, men dock för fullständighetens skull här blifwit intagne. — Swad angår det å jidd. 34, 35 föreslagna sätt för hållande af gemensam andakt, må endast det anmärkas, att då tillfälle för närwarande icke gifwes församlingen att wid den offentliga gudstjensten gemensamt uttala sin trosbekännelse, hafwa wi sunnit det styrkande och upplifwande att wid den gemensamma husandakten begagna detta sätt, hwarföre wi oc welat påpeka det samma såsom wäl wärdt att efterfölja. —

Sångerna hafwa, med resp. förläggares wälwilliga tillåtelse, hämtats ur redan kända öfversättningar. För öfrigt skulle förf. wilja hänwisa särskildt de embetsbröder, som komma att taga kännedom om passionspredikningarne, till arbetena af C. H. Nieger och K. Stier, hwilka "hämta fram nytt och gammalt".

Om meddelandena angående den äldre kyrkans sätt att fira högtiderna kunde i någon mon wäcka och öka kärleken till dessa högtider; om de små betraktelserna kunde för någon stund stilla, samla och till högtiden stämma sinnet, som af de **yttre** festtillredelserna ofta alltförmycket upptages och förströs; om predikningarne kunde gifwa en i någon mon djupare inblick i Guds stora frälsningsgerningar, — så wore ändamålet med dessa Minnen wunnet.

Stockholm och Diafonisänstalten i November 1877.

J. C. B.

I.

Advents- och Julhögtiden.

Om Advents- och Julhögtiden.

"Hela kyrkoåret är en solhimmel, på hwilken wi, hwarje år på nytt, se Jesu lefnadslopp, såsom ett solomlopp, nytt och strålande te sig för våra ögon. Under adventstiden ligger morgonrodnaden af Jesus på det heliga landets berg; wid jultiden går, såsom man läser i 19 Ps. v. 9, solen upp, lika som en brudgum ur sin kammare, och fröjdar sig som en hjälte att löpa vägen. Då begynner den sin dag, går ut från himmelens ena ända, höjer sig under söndagarne efter trettondedagen och septuagesima till middagshöjd; derefter inhöljes den uti djupt mörker under lidandesweckan, men öfvervinner på tre dagar mörkret, och fullbordar sedan så mycket mera glänsande sitt dags- och årsomlopp, och intet blifwer för hennes hetta fördoldt. Och om än under kyrkoårets andra hälft endast få och underordnade fester förekomma, så wisar dock hwarje söndag, d. w. s. hwarje på nytt återkommande Påstidagens octava (8:de dag), att solen finnes på himmelen, och desß warma texter och evangelier falla ned såsom strålar, under hwilka wi sjelfwe kunna mogna såsom frukter för det ewiga lifwet." (Löhe.)

Adventstiden är, på samma gång den inleder hela kyrkoåret, en förberedelse tid för julen. Under denna tid reder sig församlingen till att möta sin Gud, att anamma ordet om gudaktighetens stora hemlighet: "Gud är uppenbar worden i köttet", att mottaga honom, som kommer att "bo ibland oss". Det budskap, som på juldagens morgon bebådas herdarne i Bethlehemsängden, genomtonar hela denna tid såsom ett lystingsord: "Herren kommer! Gå ut att möta honom."

Gläd dig, du Christi brud,
 Och möt din Herra Gud!
 Den stora dag du skadat,
 Som de profeter bådadt.

När församlingen uppstämmer dessa ord af den sköna adventspsalmen, förnimma wi ej då strax, att wi äro i adventstiden? Men med det glada budskapet följer också, såsom det höfves, adventsförmaningen:

Strö palmer på den stig,
 Der Herren waktas dig!
 Lägg för Hans fot din prydnad!
 Betänn dig till Hans lydnad!

Adventsföndagarnes evangelier och epistlar wisa dels tillbaka på det gammaltestamentliga ordet, som nu skall fullbordas i och med Christi ankomst i köttet, dels framåt på den nytestamentliga profetians slutliga fullbordan wid Christi andra och sista tillkommelse med riket.

1:sta Sönd. i Advent. Evangeliet innehåller på en gång uppfyllelsen af det gammaltestamentliga löftet till Zion om dess konungs ankomst och bebådelsen om Christi andeliga ankomst i sitt rike under ett nytt kyrkoår, hwarwid församlingen går honom till möte med sitt Hosianna, d. ä. Herre hjälp! Herre låt väl gå! **Episteln** manar till ett rätt aktande på och användande af den nya nådens dag, som med Kristus uppgått.

2:dra Sönd. i Adv. låter oss redan wid kyrkoårets början kasta blicken fram mot Herrens andra tillkommelse med sitt rike, detta mål för hans trognas hopp och längtan, ja mot Guds rikes sommartid; och på samma gång manas wi att med waksamhet, bön och fasta, eller afhållsamhet från allt, som kan betunga hjertat, bereda oss på denna Hans ankomst, hwilken tillsäta såsom en tillkommelse i dom af den säkra werlden ej skall kunna lidas. **Episteln** hjuder oss den "Striftens tröst", som nåden i Christo, Hans "upptagande af oss" gifwer, på det wi måtte hafwa ett fullkomligt hopp och med ett sådant hopp, ens till sinnes efter Christum Jesum, i tålmod gå Hans ankomst till möte.

3:de Sönd. i Adv. Uti evangeliet möter of Johannes döparen, företrädande gamla testamentet och dess förberedelser för Kristus. Såsom wi med Johannes' lärjungar hänwisas till Christi gerningar, de der innehålla fullbordan af det profetiska ordet om Honom, så hänwisar of åter Kristus till Johannes och hans botpredikan, såsom den der skall bereda vägen för den kommande. **Episteln** hänwisar ännu mera än den föregående söndagens på Herrens sista ankomst, att wi må betrakta, bedöma och utföra allt i den sista dagens ljus och så warda funne i den rätta botfärdigheten.

4:de Sönd. i Adv. **Gvangeliet** framställer nu, då wi befinna of i julens närhet, Johannes döparen uti hans egentliga fall — att hänvisa till Kristus, som snart står "midt ibland" of genom evangeliet om sin födelse. Och såsom detta Johannes' vittnesbörd betygar att "Herren är när", så manar of det apostoliska ordet uti episteln på grund häraf till helig fröjd i Herranom, angiswande både ämnet för denna fröjd: Herren, Frälsaren, och vägen till densamma: att låta allt sitt begär wara kunnigt inför Gud i bön, åkallan och tack-sägelse. — Så hafwa adventsöndagarnes texter fört of så nära sjelfwa julens budskap, som möjligt är.

Juldagens evangelii- och **episteltexter** behöfwa icke belysas. Deras förhållande till högtiden är tydligt nog.

Annandag Jul, Martyrernas dag. **Gvangeliet** innehåller Jesu warningsord till judarne med asseende på deras hat till Hans wittnen, och är egnadt att wara ett warningsord i allmänhet för det nådens försummande, som snart öfvergår till fiendskap emot nåden. **Episteln** meddelar berättelsen om det första blodswittnets seger midt i döden. De gamle sammanställde på ett stönt sätt Annandagens betydelse såsom Martyrernas dag med Juldagens evangelium. De sade: I går föddes Kristus på jorden, på det att Stephanus i dag skulle födas i himmelen.

1:sta Söndagen efter Jul. **Gvangeliet** wisar of Christi flena hjord församlad kring Jesus-barnet såsom sin herde, eller huru alla, som wänta efter förlofning i lifhet med Simeon och Hanna, i Jesus finna förlofsaren i Jacob. **Episteln** framställer det gamla testamentets förhållande till det nya; den

framhåller i läroform det som i Evangeliet möter oss såsom historiskt berättelse.

Nyårsdagens evangelium talar om, huru Jesus blir omsturen och får det namn, som Gud genom engelen gifwit honom. Evangeliet ansluter sig till Julens högtidsämne. Genom omskärelsen har Herren gifwit sig under lagens tvång för vår skull och utgjutit de första dropparne af sitt heliga blod, såsom en handpenning på den återlösen, hwartill Han wille gifwa hela sitt lif. På samma gång är evangeliet väl egnadt att wara det första ord, som möter oss på det nya årets första dag. På denna gifwes oss Jesusnamnet, att wi till det namnet skola fly, såsom till "ett fast slott", och i det namnet göra allt både med ord och gerning. **Episteln** framställer den godhet och kärlighet till menniskorna, som vår Frälsare betett både i allmänhet genom sin mandomsanammelse och särskildt, med tillämpning på den enskilde, genom den nåd, som wedersarits oss medelst "Christi omskärelse", hwilken stedde i dopet (Col. 2: 11).

Söndagens efter Nyår evangelium innehåller berättelsen om Jesu dop och Hans dermed skeende inträde uti medlarskallet, under det att **Episteln** erinrar om, huru wi blifwit döpte till Christum, inplantade till Hans döb, att wi också måtte warda uppståndelsen like.

Trettondedagens evangelium wisar oss, huru Gud ledde de förste hedningar, de wise män från Österlandet, till sin son, att också de fingo se Hans herrlighet. Denna Guds Söns herrlighets uppenbarelse är det ämne, fring hwilket alla söndagarne efter trettondedagen med sina texter röra sig. **Episteln** innehåller det stora profetiska löftet från gamla testamentet, att äfwen hedningarne skola wandra uti det ljus, som uppgår öfwer Israel. Så egnar sig trettondedagen med sina texter rätt egentligen till hednamsionsens högtidsdag.

Sedan wi nu antydt karakteren af Advents- och Jultidens sön- och helgdagar, wilja wi lemna en kort redogörelse för uppkomsten af denna högtid och sättet för dess firande.

Wi få icke föreställa oss, att julhögtiden, med sin förberedelse adventstiden och sin slutpunkt trettondedagen uppkommit

i samma tidsföljd, som den, i hwilken de nu framträda. Trettondedagshögtiden är nemligen den äldsta af dessa. **Epifanias-** eller **Uppenbarelse-festen**, såsom trettondedagsfesten ursprungligen kallades, uppkom först, nemligen i 3:dje århundradet, i Österlandet. Den hade sitt namn deraf, att församlingen på densamma skulle betrakta och priså den genom mennistones Son på jorden uppenbarade Guds herrlighet, sådan denna framträdte genom Herrens ankomst i köttet, men i synnerhet wid Jesu dop och genom Hans första underverk. I Westerlandet gjorde sig emellertid den mening gällande, att Herren war född den 25 December. Till stöd härfor åberopades Chrysofomi och Tertulliani yttranden, att man i de romersta archiven af beståtningsrullor från kejsar Augusti tid kommit till wißhet om, att Frälsarens födelse inträffat den 25 Dec. Denna åsigt stadgade sig mer och mer. Mot densamma har man i äldre och nyare tid gjort sina inwändningar. Somliga anse, att julfestens förläggande till den 25 Dec. skulle hafwa sin anledning i bruket att fira Herrens afsele (Mariæ bebådelse) på den 25 Mars. Men hwarföre skulle Herren icke kunna hafwa låtit sin församling finna rätta dagen för åminnelsen af sin födelse? Nog af att juldagens firande den 25 Dec. utbredde sig mer och mer, så att den mot slutet af 4:de århundradet gjort sig gällande äfwen inom Österlandet. Utom det redan nämnda, anser man såsom en orsak dertill, att firandet af Jesu födelse blifwit förlagdt till d. 25 Dec., att man på detta sätt welat undantränga den hedniska wintersolståndsfesten, som wid denna tid begicks af hedningarne under wilda utswäfningar. Sedan på detta sätt en särskild Jesu födelsehögtid uppkommit, följde deraf, att man från denna fest, såsom den första, räknade kyrkoårets början, i stället för — såsom förut — från Påsten, hwilken sammanföll med det judiska kyrkoårets begynnelse. Trettondedagen firades numera såsom "de tre konungars fest", till åminnelse af Christi första uppenbarelse för hedningarne. Men likasom Påsten hade sin särskilda förberedelsestid, så fick nu också Julen en sådan uti de Julen närmast föregående wedorna. Till dessa räknades i början 5, till och med 6. Omkring år 600 bestämdes deras

antal till 4 under namnet af Advent. Först längre fram i tiden, wid midten af 8:de århundradet, började man att anse 1:sta sönd. i Adv. såsom kyrkoårets begynnelse-dag. Såsom Julen på detta sätt likasom fastade sitt sten tillbaka öfwer advents-söndagarne, så äfwen framåt öfwer den mellan Julen och trettondedagen liggande tiden, som räknades till julfesten. Wisse dagar af denna tid blefwo utmärkta såsom festdagar, nemligen **Stephani dag**, **Evangelisten Johannes' dag** och **Menslösa barns dag**. Dessa dagar hafwa äfwen i vårt land firats intill 1772, då de två sistnämnda jemte tredje- och fjerdedag påst och pingst samt några andra mindre högtidsdagar indrogos. Nyårsdagens firande går tillbaka till början af 7:de århundradet. Hos judarne warade de stora högtiderna 8 dagar. Den första och sista utaf dessa höllos såsom de wigtigaste. I likhet härmed firade man ock i den romersta kyrkan för hwarje högtid des Octava, des 8:de dag. Julens Octava blef Nyårsdagen, **Christi omskärelses högtid** ("8 dagar derefter — — kommo de att omskära barnet").

I nära sammanhang med julhögtiden stå twenne högtidsdagar, som infalla under en senare tid af kyrkoåret, nemligen **Mariæ behådelse-dag** och **Kyndelsmes-sodagen** eller **Mariæ kyrkogångs-dag**.

Mariæ behådelse-dag firades af ålder (från början af 5:te århundradet) den 25 Mars till minne af wår Frälsares första inträde uti det menfliga släktets natur genom afelsen i Jungfru Mariæ lif, en motpol till himmelsfärdsfesten. Den benämndes "roten för alla Christi fester" eller "tidernas rot". — Swad des firande hos oss angår, så är det stadgadt, att om denna dag, d. 25 Mars, infaller uti lidandesveckan, skall den förläggas till lördagen före palmsöndagen; men infaller den senare skall den firas tredjedag påst. **Kyndelsmes-sodagen** eller **Mariæ kyrkogångs-dag**, från 6:te århundradet, firar på 40:de dagen efter Jul Jesusbarnets frambärande i templet, hwilket frambärande enligt Moses' lag skulle ste 40 dagar efter barnets födelse. Det hos oss brukliga namnet **kyndelsmessso** — **ljusmessso-dag** — har säkerligen sin grund deruti, att såsom den gamle Simeon kallade Jesus "ett ljus till hedningarnes upplysning",

så wigdes på denna dag de heliga ljusen, likasom den sjelf högtidliggjordes genom upptändande af en stor mängd ljus i kyrkorna. Dagen firas på den söndag, som följer näst efter 2:dra Februari. — Mariæ besökelsedag, den 2 Juli, firas sedan 1772 icke mera hos oss. Den war egnad åt minnet af Jungfru Mariæ besök hos Elisabeth.

Om fättet för adventstidens firande säger Löhe: "I sät och asta, med bot, fasta och wälgörenhet tänkte man på den himmelska gåfwa, som man wille taga i besittning uti krubban, likasom på all werldens domare, som skall uppenbaras i himmelens sky, åtföljd af många tusen englar och heliga. Och såsom det varit kyrkans sed att låta en fasta inträda ej blott såsom förberedelse till, utan äfwen wid slutet af påst- och pingstfesten, alltså att låta påstglädje aflösa påstforgen, och påstglädjen efterföljas af trinitatis-quatemberdagens bot, så ej blott inledde man julfesten med bot, utan lät den också — — — mynna ut i bot, i det man firade julens Octava, omsfärelsens dag, med fasta och bön. Detta war icke allenast ett förespel till den kommande påstfastan, wid hwilken man under syndabekännelse begick åminnelsen af Jesu sista blodsutgjutelse, såsom på omsfärelsedagen af den första, utan då häntydde kyrkan med fasta och bön derpå, att Herren är född, för att lida för oss, och att Hans födelse intet annat mål hade än korset."

Christi födelses fest firades högtidligast i Westerlandet, der den först framträdte. Julnatten begicks festligt med psalmer, hymner och andliga sånger. Ingen annan högtid firades som denna med 3 messor, den ena under natten, den andra wid dagbräckningen, den tredje wid ljusa dagen med Joh. 1: 1—14 såsom lection (= föreläsningstext). Festen når i denna text sin höjdpunkt i de orden: Och ljuset lyser i mörkret.

Redan tidigt gjorde sig bruket gällande att göra julhögtidens heliga tilldragelser åfsådliga medelst allehanda sinnebilder och sinliga framställningar. Icke nog med att öfwerallt, i tempel och hus, fanns krubban, utan äfwen "oxe och åsna". Man erinrade sig Es. 1: 3, hwarest profeten säger: En oxe känner sin herre, och en åsna sin herres krubba, men Israel känner det intet, och mitt folk förstår det intet. Oxen och

Åsnan (företrädd af en häst) kände Honom och wärmdes Honom, den af sitt folk icke kände eller funne. Kreaturet, skapelsen, som suckar efter sin Herre, under det att ottron icke känner Honom, blef genom dessa djur företrädt. Frälsarens födelse gör ju också all ting nytt, återställer den förlorade menlighet, grundar det ewiga templet. Wid julen upplösa sig motsatserna, wintern smälter, träden slå ut, djuren tala, allt blifwer fritt, som hemfallit under den gamle ormens ok.

"Fader med Christum du gifwit oss julen,
Wår och midsommar i stormande höst."

I sammanhang med det föregående står bruket af Julträdet. Christi kors är det sanna lifsens träd, som icke bär stadliga äpplen, utan lifswets gåfwa. Uppresandet af ett träd såsom symbol af denna högtid låg således nära. Wid Julen, midt i wintern, såsom man utlade en Haggai's profetia, begynte den andliga wåren. Då gick i fullbordan hwad i Höga wisan är skrifwet: "Wintern är förgången, blomstren äro utgångna på marken, wårtid är kommen". De andeliga tankarne öfverförde folket i bilder och bruk. Den bästa afbildningen af trädet, som grönskar under wintren, är ispynerhet för de germaniska folkens granen; midt i snön lyser dess wårffärg. Om nu Ihus upplyste den, äpplen prydde den, hwilken tydlig och läroric bild af den återwändande paradisiska tid, som kommit med Jesus Kristus! Detta bruk är mycket äldre än sedan reformationstiden. — På julgranen hänga gåfwor, för att göra glädje. Man förärade gåfwor åt dem, man älskade. Ty Julhögtiden är en glädjens högtid. "Sag önstade", sade den hel. Franciskus, "att till och med wäggarne åto fött, om det wore möjligt." Man skulle spisa de fattiga; Barn och fattiga såg man särskildt till godo, ty endast till barn — och de i andanom fattige kan Jesus komma. Redan Theodorik den store anbefallde att wid denna högtid besöka de lidande. Carl den store befallde att lindra fångarnes lott. Julhögtiden skulle wara en fridens, kärlekens och fröjdens fest för alla. Man tänkte till och med på djuren, hwarifrån bruket att på julastonen utsätta en sädeskärwe till mat åt fåglarne härstammar, ett bruk, som ännu här och der

fortleswer bland oss. I Norden har den söna seden att gifwa "julkapp" blifwit inhemskt. Det war ett himmelskt ord — en skänk ifrån himmelen, som wid julen kom ned från himlen till alla menniskor. Detta skall julklappen erinra om till lärdom och fröjd. Plötsligen — ett klappande föregår — flyger en gåfwa in. Man ser icke hwarken budet, som medfört den, eller gifwaren. Dermed skall afbildas det oväntade, från himlen nedkomna.

Såsom med allt annat godt, gick det äfwen med detta firande af Jesu födelse. Medan Bernhard af Clairvaux klagade deröfwer, att menniskorna med sådan iswer tänkte på pratt i kläder och läderheter, "som om Christus wäntade sådant". Hwar och en wet, huru långt det gått i våra dagar. Hwar möter och använder man adventstiden såsom en bot- och förberedelsestid? Ju närmare julen kommer, desto mindre nykter i anden finnes man, upptagen såsom i allmänhet fallet är, af julberedelse, men icke af en hjertats beredelse för Herrens mottagande, utan af en yttre tillredelse i och för mat och dryck, samt anskaffande af julgåfwor. Wißt lysar julgranen i månet hus, på julklappar är ingen brist; men — huru ofta får icke Herren sjelf stå utanför huset eller hjertat. Ljusen få icke, såsom de wille, wittna om Honom, som är werldens ljus, gåfwor med den kärlek, som framkallat dem, få icke, såsom de wille, leda tankar och sinne till betraktande af och barnslig glädje öfwer "Guds utsägliga gåfwa". Så bör det icke wara. Mej, heldre wilja wi möta Honom, hwilken

fällhet har att föra,
som skall Hans brud tillhöra,

med den bön, hwarmed Laban en gång inbjöd Eleazar, Abrahams tjenare, som stod utanför hans hus med brudstänker: Kom här in du Herrens wälsignade: Hwi står du här ute? Jag hafwer rymt huset — —. Ja

Ad Jesu oss beredda gör:
All syndens makt i oss förstör,
Wårt hjerta öppna, wäck och rör,
Att wi Dig undfå som sig bör.

Böner.

För adventstiden.

I.

Käre Gud, bewara oss och gif oss din nåd, att wi må höra till den hopen, som gerna anammar Christum, och sjunga: Hosanna, lofwad ware Gud, att wi hafwe denna konungen och äro och kallas Christna: wi weta, hwarföre wi så nämnas, nemligen af vår konung Christus, att wi i Hans namn äro döpte och i Hans blod twagne; hjelp, att wi derwid blifwa måge. Amen. (Luther.)

II.

Ack, du käre Gud, himmelske fader, gif lycka och salighet åt Davids son, din käre son, Jesus Kristus, till Hans rike. Låt honom och hos oss hålla sitt intåg i Ditt namn, att det må wälsignadt warda och oss wäl gå. Amen. (Luther.)

III.

Käre Herre Gud, uppväck oss, att wi må wara beredde, att när din käre son kommer, wi må undfå Honom med fröjd och Dig med rent hjerta tjena; genom samme din son Jesum Christum, vår Herr. Amen. (Luther.)

IV.

Herre Jesu Christe, lefwandes Guds Son, Du som kom till Israel en rättfärdig och en hjälpare, och ännu så kommer till din församling i ordet och de heliga sacramenten! Wi

tacke Dig af allt hjerta för denna din nåd, och bedje: Låt portarna göras wida och dörrarna i werlden höga, att Du, ärones konung, må draga derin. Kom och till oss, o Herre! Kom med ett nådeligt Herrans år! Kom att förkunna de fattiga evangelium, att läka de förkrossade hjertan, att predika de fångar frihet, och de blinda syn, och de sönderslagna förlofning. Bered våra hjertan för Dig, så att wi alltid med tack och lof inför ditt heliga ansigte måge framträda och uppståmma: Hosianna Davids Son, wälsignad ware Han, som kommer i Herrans namn! Förläna oss din Heliga Andes nåd, att wi måge finnas faste och frimodige att bekänna Dig inför werlden, beredde och willige att tjena Dig i helighet och rättfärdighet i alla våra lifsdagar, och städse redobogne att allt göra och lida, allt gifwa och försaka till att främja ditt rike på jorden. Förrunna oss och, Herre Jesu, den nåden, att wi uti din sista tillkommelse måge få ingå i det rike, som de troigna tillredt är ifrån werldens begynnelse; på det wi Dig, vår trofaste återlösare, tillita med Fadren och den Helga Andan, ewinnerligen tacka, prisja och lofwa måge. Amen.

(Kyrtokhandboken.)

V.

Kärafte Herre och Frälsare, Jesu Christe, Du som af din käre Fader är tillskickad till en domare öfwer lefwande och döda! Wi bedje Dig ödmjuktigen, att Du wille oss med din Helige Ande så regera, att wi dagligen må wara wäl beredde och med helig wandel och gudaktigt wäsende smyckade till din mäktiga, fröjderika tillkommelse; wärdes Du och, Herre Jesu, snart komma med dina heliga, utwalda englar i din herrlighet, till att hålla dom, och ställa alla dina kära får på din högra sida, och låta oss höra det goda, glada utslaget: kommen I min faders wälsignade! och derpå föra oss in i den ewiga fröjden och saligheten. Kom, Herre Jesu, och kom snart!

(Rigisches Gebetbuch.)

VI.

Käre Herre Gud, uppväck oss, att wi må wara beredde, när din Son kommer, att med fröjd anamma Honom, och dig med rent hjerta tjena. Genom samme din Son, Jesum Christum, vår Herra. Amen. (Löfve.)

För Julhögtiden.

VII.

Hjelp, käre Herre Gud, att wi af din käre Sons nya, köttsliga födelse må blifwa och förblifwa delaktige, samt från vår gamla, syndiga födelse befriade. Genom samme din Son, Jesum Christum, vår Herra. Amen. (Luther.)

VIII.

Allsmäktige Gud, Du som upplyser oss med det nya ljuset af ditt ord, som är wordet kött; gif att i våra werk må finnas ett återsten af det, som genom tron skiner och lyser i våra själar. Genom samme din Son, som med Dig lefwer och regerar i ewighet. Amen. (Löfve.)

IX.

Jag tackar Dig, min Herre Jesu Christe, att Du så hjertligen tagit Dig utaf min jämmer; beklädt Dig, dock utan synd, med mitt kött och blod, och dermed gjort mig delaktig af din gudomliga natur, förlossat mig från den ewiga jämnren och fört mig till ewig glädje; med ett ord: att du såsom den sanne himlens dörrawårdare för mig öppnat himmelen, med din fattigdom förlossat mig från ewigt armod, och gjort mig i sanning rik. Jag beder Dig, min allrakärafte stätt, att Du wille rikeligen benåda mig med din Heliga Anda, som kan göra sådan tröst lefwande i mig, att jag, upphöjd öfwer all fruktan och försträckelse, må ewigt fröjda mig, hjerteligen trösta mig af Dig

allena emot djefwul, död, synd, Guds wrede och lagens förbannelse, efter ditt exempel wara ödmjuk, lydig och tålig, och Dig med de kära englarne med min mun, hjerta och hela lif lofwa och prisa, och ändtligen äfwen i ewig fröjd i himmelen ewinnerligen hos Dig ho. Amen. (Ur Minsinger.)

X.

O, Herre Gud, nådige Fader, Du som lofwat oß en rättfärdighetens telning af Davids stam, och gjort densamme din Son oß till en konung och till vår rättfärdighet; wi tacke Dig för din trohet, att Du gifwit oß denne Frälsare och genom Hans födelse frälsat oß från våra synder och djefwulens fängelse. Wi bedje din milda godhet, att Du wille uppehålla oß uti denne vår medlars kunskap, och låta oß med alla heliga och englar fröjda oß öfwer Hans födelse; genom Jesum Christum, qwinnans säd, vår Herre och Gud. Amen.

(Ur Minsinger.)

XI.

Allsmäktige, ewige Gud, wi tacke Dig, att Du antagit dig vår jemmer, och låtit din enfödde Son för vår skull blifwa menniska, och bedje Dig, att Du wille nådeligen upplysa våra hjertan, att wi wid sådan tröst oß fast hålle, och öfwer din käre Sons födelse oß af hjertat fröjde, Dig med alla heliga englar lofwe, i vårt hjerta frid hafwe, och allehanda wedervärdighet med tålmod fördrage och öfwerwinne, genom densamme din Son, vår Herra Jesum Christum. Amen.

(Pommersta agendan.)

XII.

Barmhertige, allsmäktige och kärleksrike Fader! Wi tacke och lofwe Dig af allt hjerta, att Du ditt löfte om det fallna menniskoslägtets återlösning så nådeligen uppfyllt hafwer, och i denna dag låtit oß födas Frälsaren, som är Kristus, Herren i Davids

stad. Vår själ prisar Dig storligen, och vår Ande fröjdar sig i Dig vår Frälsare, ty Du hafwer sett till vår ringhet och aftat oss wärdiga att ståda, hwad oss englarne lystet se: den stora gudaktighetens hemlighet, att Gud är uppenbarad i köttet, att sann Gud är sann menniska worden. O Herre Jesu Christe! Dig ware lof, ära och pris ewinnerligen, som oss så utsägligen älskat hafwer, att Du låtit Dig i werlden födas, för att frälsa oss, arma syndare, från ewig död; att Du hafwer Dig förnedrat, på det wi skulle upphöjde warda; att Du blifwit vår broder, på det wi skulle blifwa Guds arfwingar och dina medarfwingar. Kom nu oss, Herre Jesu, och låt Dig födas i våra hjertan, och uppfyll dem med dina himmelska häfwor. Du alla herrars Herre, som för vår skull blifwit ett barn, gif oss det rätta barnasinnuet. Du, som är Fadrens herrlighets sten och Hans wäsendes rätta beläte, förnya oss till Hans kunskap och beläte, som oss skapat hafwer. Du, som sjelf är ljuset, lys genom werldens mörker. Du, som är lifwet, gif, att wi måge hafwa lif i Dig. Himmelske Fridsfurste, förläna oss din frid, och behåll oss i Ditt rike ewinnerligen, att wi i din herrlighet med de himmelska härskaror måge prisa och lofwa Dig, Du som med Fadren och den Heliga Andan lefwer och regerar i ewighet. Amen.

(Kyrbokhandboken.)

XIII.

Wid årets slut.

Allsmäktige Gud, himmelske Fader, wi säga dig af hjertat lof och tack, att Du genom din faderliga godhet och trohet låtit oss upplefwa det nu förslutna året och under detsamma låtit oss rikligen erfara mångfaldiga wälgeringar till kropp och själ. Men emedan wi sådant icke erkänt, fastmera på mångfaldigt sätt misbrukat det, och äfwen annars af medfödd menfelig swaghet med tankar, ord och werk, särskildt under det förslutna året emot Dig syndat och illa gjort, och derigenom förtjenat din rättwisa wrede, straff och onåd, så bedje

vi Dig ödmjukeligen, att du nådeligen wille tillgifwa och förlåta sådan vår synd och misgärning; och att, då wi nu åter efter din wilja skola begynna ett nytt år, Du wille låta din faderliga kärlek och trohet bewisa sig på nytt emot oss, och förlåna oss din Heliga Anda, att wi med det gamla året månde aflägga alla gamla synder, lustar och begärelser, men deremot begynna ett nytt christligt lefwerne och Dig i ett sådant med botsfärdigt hjerta tjena. Wälsigna och bewara oss under det kommande året från allt ondt till kropp och själ, låt ditt ansigte lysa öfwer oss och war oss nådig, upplyst ditt ansigte öfwer oss och gif oss timlig och ewig frid; på det wi sålunda här må saligt fullända åren för vår jordiska wallfärd, och efter dess slut med Dig och alla utwalda lefwa i all ewighet, genom vår Herre och Frälsare Jesum Christum. Amen.

(Arnold.)

XIV.

Wid det nya årets början.

O, Herre Gud, himmelske Fader, wi tacke Dig för din faderliga nåd, att Du, oss arme syndare till godo, hafwer gifwit din Son under lagen, på det Han med sin fullkomliga lydriad skulle stilla din rättwisa wrede och hela vår olydnad, och bedje Dig, att Du våra hjertan genom din Heliga Anda wärdes så upplysa, att wi af sådan Hans lydriad må kunna trösta oss emot vår synd och onda samwete, samt i tron och sann helighet och rättfärdighet begynna och fullborda det nya året, på det de syndiga lustarne i vårt kött genom Din hjälp måge omsurne och aslagde warda, genom samme Din Son, Jesum Christum, vår Herra. Amen.

(Pommerska agendan.)

XV.

Ewige, allswåldige Gud, stor i trohet, oföränderlig i nåd! Du blifwer, såsom Du är, och dina år hafwa ingen ända. Du är vår Fader och vår Förlofsare: af ålder är

det ditt namn. Du sände din enfödde Son i werlden, och gaf Honom namnet Frälsare. I detta heliga namn fly wi nu på årets första dag till Dig med lof och tackfägelse, med bekännelse och bön. Lof och tackfägelse ware Dig, Herre Jesu, som ock under det förflutna året på oss bewisat Ditt nådefulla namns kraft och wälsignelse. Ware Du äfwen nu och framgent vår Jesu. Si, wi längte efter den nya skapelse, der Du will göra allting nytt. O, så skapa i oss, med detta nya år, ett nytt hjerta. Gif i oss en ny wiß anda, så att allt det gamla förgår, och allt förtages, som står Dig emot. Låt oss främst söta Ditt rike och Din rättfärdighet, förwisfede derom, att då faller oss ock allt det till, som oss i timlig måtto nödigt är. I din bok woro alla våra dagar skrifne, då den förste af dem ännu icke kommen war. I dina händer öfwerlemne wi oss med kropp och själ och allt hwad wi äro och ege. Hjelp oss, Herre Jesu, och hör oss för Ditt namns skull. Amen. (Kyrkohandboken.)

XVI.

Missionsbön.

Allsmäktige Gud, kärleksrike Fader! Du som utgaf Din enfödde Son, på det att werlden skulle warda salig genom Honom, wi bedje Dig, se i nåd och förbarmande till dem, som ännu sitta i mörker och dödens skugga. Uppstånd i våra hjertan en brinnande kärlek till Dig, att wi måtte i sanning nitälska för hedningarnes omvändelse. O Du, sädens Herre, sänd arbetare i din myckna säd. Styrk och wälsigna alla dem, som troget verka för ditt rikets utbredande. Låt evangeliijhus snarligen upplysa hela jordens krets, att Ditt namn må warda förherrligadt från solens uppgång alltintill nedergången, och gif oss, att wi, samt med den oräkneliga skaran af alla hedningar och släkter och folk och tungomål, må Dig i den stora herrligheten ewigt tacka och lofwa. Hör vår bön för Jesu Christi skull. Amen. (Kyrkohandboken.)

Psalmer och Sånger.

För Adventstiden.

I.

Om Kristus och församlingen.

(Sjunges som N:o 7 i sv. Ps.-b.)

1. Jag om en konung sjunga vill,
 Hvars life aldrig funnits till
 I skönhet, makt och ära;
 Han är min krona, lust och fröjd,
 Ty vill jag ödmjuk, tacksam, nöjd,
 Ett offer honom bära.
 Hans läppar nåd förkunna här,
 Han sjelf den alra skönste är
 Bland menniskor på jorden,
 Af Gud wälsignad worden.

2. Du hjelte, bind wid dig ditt swärd
 Och segra, så som du är wärd;
 För sanningen du strider:
 På det de arma icke må
 Af fienden förtryckas, då
 Han hotar alla tider.
 Din höggra hand wäl hjelpta kan,
 Och under göra, så att han,
 Som motstår, måste falla
 Med sina staror alla.

3. O Gud, din stol i herrlighet
 Skall stå uti all ewighet,

Skall aldrig rubbad blifwa.
 Din konungsspira, makt och råd,
 Rättwisa mildhet, rika nåd
 I nöden frälsning gifwa.
 Rättfärdighet du hafwer får;
 Men den, som ogudaktig ar,
 Kan ditt behag ej winna,
 Ej nåd och ynnest finna.

4. Ty hafwer Gud, din Gud, dig smort
 Med glädjens olja, herrlig gjort
 Dig högt utöfwer alla.
 Uti sin sköna, gyllne skrud
 På högra handen står din brud,
 Will dig sin Herre kalla.
 Sitt folk, sitt fadershus, sitt hem,
 För din skull må hon glomna dem,
 På det hon dig allena
 Ma täckas, alfta, tjena.
5. Skönt smyckad konungsdottren ar,
 En helig prydnad hos sig bär,
 Rättfärdighetens prydnad:
 Tro, hopp och kärlek lysa skönt,
 Dermed du sjelf har henne krönt,
 Då hon dig wiste lydnad.
 En slägt åt henne födas skall;
 Bland hednasfolk i werlden all
 Man hennes namn skall minnas,
 Och hennes att skall finnas.
6. Min wisa nu en ända tar.
 Om hwem ar det jag sjungit har,
 Hwem ar det som jag prisat?
 Guds Son, wår Herre Jesus Krist;
 Han ar den store konung wist,
 Som har i nåd bewisat

Sig som en brudgum, fastän Gud,
 Emot församlingen, sin brud,
 Den han vill salig göra,
 Och till sin himmel föra.

II.

Si, vår konung!

1.

Si, vår konung kommer!
 Si, vår Frälsare
 Nalkas oss, saktmodig,
 Till att hjälp oss ge!
 O! Hans kärlek rena
 Oss beweke då
 Att med saktmod tjena
 Dem, Han sticka må!

2.

Lärjungarna ila
 Att Hans bud må ske;
 Så, wi stynda willigt
 I vår kallelse!
 Synes den och ringa,
 Bli dock herrligt allt,
 När wi Honom bringa
 Det Hans ord befallt!

3.

Folket sina kläder
 Bredde på Hans stig;
 Sjal! du Honom gläder,
 Om du offrar dig!
 Afsläd egna tycken
 Och din högmodskart:
 Dessa falska smycken
 Låt förtrampas snart!

4.

Jesu wänner alla
 Kring sin Konung stor
 Låta lofwet skalla
 I en fröjdsfull chor!
 Så, vår själ beprise
 Blott hwad Jesus gjort!
 Håg och werk bewise
 Att Hans namn är stort!

III.

Eder konung kommer.

1. I arme, I trötte, I nödställde själar!
 Er gråt ware stillad, o lyfnen härtill!
 I ären de bjudne, si här eder konung!

- Han kommer, och eder hugswala Han will!
 . Han kommer, och eder hugswala Han will!
2. Du wärnlösa barn, som har intet att gifwa
 Och intet förmår, si! Han kommer till dig:
 Dig ger Han sitt rike, din will Han förblifwa,
 Dig bära, dig leda, dig fostra åt sig :.:
3. Du blinde Tobias, du sorgsue, som sitter
 I mörkret, och smärtorna bo i ditt hus!
 Dig är det Han nalkas, din natt will Han svingra,
 För dig will Han tända sitt herrliga ljus :.:
4. Du Job, som har mistat de kära i döden;
 Nu, frukta för sorgernas budskap ej mer!
 Din konung är lifwet, och snart för hans döda
 En dag bryter in, som skall aldrig gå ner :.:
5. Du Lazarus arme, af werlden förgäten,
 Och hungrande, naken och höljd utaf sår!
 Si! Samaritanen dig öppnar sitt stöte,
 Och olja och win af hans mildhet du får :.:
6. Och du publikan, som din synd känt så bitter
 Och ropat om nåd, si, din konung är när!
 Han fritänner dig och dig ställer i ledet
 Ibland sina 'werldsöfwerwinnares här :.:
7. Du Simeon, slut till ditt hjerta din konung,
 O du, som har länge förbidat hans tid!
 Från himlen Han kom, och skall snart dig och föra
 I portarna in till sin ewiga frid :.:
8. Ja, kommen, I alle! ty alla, ja alla
 Han bjuder sin nåd och sin salighet stor!
 I dag, genom werlden hörs fridsropet ställa;
 Wäl den, det af hjertat anammar och tror :.:

IV.

Tillkomme Ditt rike.

1. I en stormig tid, under kamp och strid,
Dro, swaghet, nöd och plågor;
Då bland tusen ting, hjertan fastas kring,
Frrande som hafwets wågor;
Och den troende, lik Petrus, stild från strand,
Sjunkande blott fattar swagt i Hjelparns hand;
Herre, träd nu fram: swara misfundsam
På Ditt slitna Zions frågor!
2. Nalkas det dertill, att Du stöta will
Från sitt rum wår ljustasta?
Wi ha synder gjort, wi ha straffas bort;
Väter du oß straffet smaka?
Ha wi icke känt den tid, då du oß sött?
Har hwar dag wårt skuldregister blott föröft?
Gå wi än från Dig på wår egen stig,
Fast du drog oß ömt tillbaka?
3. Wi uti wår nöd gripit falska stöb,
För att ej wår wanmakt märka!
En med twångets band, en med frihets brand
Will mot nöden sig förstärka!
Klofhet, guld och konst och djerfwa företag
Sina fästen bygt till skydd mot farans dag!
Men deråt Du ler, och Du slår det ner
Allt hwad utan Dig wi werka!
4. Storhet Du förstör, matt tillintetgör,
Klofhet Du till dårskap bringar!
Men Ditt rikes brodd, ringa och försmädd,
Bär Du på Din starkhets wingar.

Ständigt synes Din kungathron wäl arm och glömd,
 I en krubba låg, Du är för werlden gömd;
 Men Du går dock fram ständigt lyckosam,
 Och Din wilja allt betvingar!

5. Ja! Din fröna är wäl af törnen här,
 Och ett kors Din thron får wara;
 Stafwen, som Dig slog, Du till spira tog;
 Du fick får till smycken klara!
 Dock, Du är den stenen, hwilken sönderstår
 Guldbelätet, som all werldens offer får! *)
 Och Du wäxa skall, tills för werlden all
 Du Din makt skall uppenbara!

6. Herre! lär of då att Dig ej försmä,
 Men i dag Ditt lof upphöja!
 Ty Du kommer snar, Du blir uppenbar;
 Längre kan det mer ej dröja!
 Låt of här bekänna of till Dina lam,
 Att Du of bekänner, då Du träder fram
 I Din äras prakt, och inför Din makt
 Alla knän sig måste böja!

7. Wi det finna wäl: Du har högsta skäl
 Att för ewigt of förfasta!
 Wi med öfwerdåd djerfts försnä Ditt råd
 Och Din dom bakom of fasta!
 Men Ditt hjerta brinner af så stor misfönd;
 Herre, denna stund är än en frälsningsstund,
 Denna dag och tid, till Din krubbas frid
 Låt of edmjukt, glädligt haffa!

*) Dan. 2 kap.

V.

Inlpsalm.

(Sj. som N:o 55.)

1. Hell morgonstjerna mild och ren,
Guds nåds och sannings klara sten,
För oss är du uppgången;
Hell Davids son af Jakobs slägt,
Mot Dig, mot Dig min famn är sträckt,
Min brudgum tag mig fången.
Ljuslig, Ljuslig, Hög och herrlig,
Blid och kärlig,
Full af nåde,
Herre, till din brud du ståde!

2. Min perla du i juöhwit strud,
Marias son, dock sanner Gud,
Min frälsare och konung!
Kom, tag uti mitt hjerta rum;
Ditt helga evangelium
Är mig mer ljuft än honung.
Eja, Eja, Hosanna,
Himmelskt manna
Är mig ordet,
Uti dig fullkomnad wordet.

3. Uti mitt hjerta lys och skin,
Du klara jaspis och rubin,
Med all din kärlek blida;
Ja, låt mig känna, att jag är
En lem i din församling kär,
Ett resben i din sida.
Till dig, Till dig, Står min längtan;
All min trängtan

Är den ena:
 Att tillhöra dig allena.

4. O Gud, förr'n världen stapad war,
 Du mig till arfwing korat har
 I dinom son den höga;
 Så låt fullbordas snart mitt hopp,
 Att bli med honom tagen opp
 I himlen för ditt öga.
 Salig, Salig, Blijfwer fröjden,
 När i höjden
 Bland din stara
 Jag wid Jesu bröst får wara.

5. Högt skall då klinga citrors ljud,
 Och toners offer stönt till Gud
 Från harposträngar stiga,
 Och jag få till min Frälserman,
 Min tröst, min fröjd, min brudgum sann
 Mig hålla innerliga,
 Sjunga, Sjunga, Jubilera
 Triumfera,
 Honom prisa,
 Som mig will allt godt bewisa.

6. Aftorkas skola då i frid,
 Lycksaligt och till ewig tid,
 De många christnas tårar,
 När Gud will sjelf sig låta se
 Och ymnig bot och läfdom ge
 De hjertan världen sårar.
 Christus, Christus, Så han kallas,
 Som är allas
 Bot och hugnad.
 Der Han finns är sorgen lugnad.

7. I det har jag en hjertans ro,
 Att den jag gifwit har min tro

Sin kärlek ej bortwänder,
 Att Herren sig till lof och pris,
 Mig föra will i paradís;
 Thy klappar jag med händer.
 Amen, Amen, Alda krona,
 Mig förskona
 Till det sista
 Från att nånsin dig bortmista.

VI.

Wid krubban.

1.

O, Jesu Christ!
 Din krubba wist
 Är paradís,
 der sig mitt hjerta gläder.
 Här Ordet bor,
 Hvad nåde stor,
 Som med vårt kött
 personligen sig kläder.

2.

Den wind och haf
 Sin hyllning gaf
 Hos syndare
 i tjenst beslutat träda.
 Guds Son jag ser
 Bli stoft och ler,
 Ett skröpligt kär!
 som wi och våra späda.

3.

Du, högsta stätt,
 Så högt och satt,

Att till din thron
 en af vårt kött mänd' hinna!
 Din starka hand
 Knöt brodersband
 Med oss, fast wi
 liksom en rök förswinna.

4.

Hwad kan oss bry
 Wår owäns gny?
 Hvad skadar mig
 nu allt hans gift och galla?
 Förgäfwes han
 Dö klagar an,
 Att Adam föll
 och wi med honom alla.

5.

Tig fiende!
 Mot himlen se:
 Mitt kött och blod,
 min wän der ofwan thronar!
 Hvad du slog ned,

Här hjälten vred
 Af Davids stam
 rest upp, men dig ej stonar.

6.

Här balsam får
 Hwärt hjertesår,
 En himmelft skatt
 dem armom Han bereder.
 Immanuel,
 Så segersäll,
 Slår satan och
 hans afgrundsbrite neder.

7.

Du kristen kär,
 Hwem du också är,
 War tröst, och låt
 ej fruktan insteg vinna!
 Ifrån den stund
 Du i förbund
 Med Fadren är
 Hans kärlek måste brinna.

8.

Besinna dock,
 Hur herrligt och
 Han städse dig
 har hulptit ur all wåde.
 Ej änglars här
 Mer salig är
 Än den, som Han
 fått pryda med sin nåde.

9.

Du ser ju här
 Din Jesum kär,

Ditt kött och blod,
 båd' lust och moln regera.
 Hwad vill nu sig,
 Sag frågar dig,
 Uppresa som
 dig kan försträcka mera?

10.

Din håg, så blödd,
 Wid minsta nöd
 Med ack och we
 all tröst straxt låter fara.
 Kom hit och lär!
 Hwad ser du här?
 Wid trubban wißt
 all sorg du kan dig spara.

11.

I pröfningsda'r
 Försträckt ej war!
 Din broder ej
 kan lifnöjd se din wåde.
 Hans hjerta, ömt,
 Dig wißt ej glömt
 Och kan din nöd
 ej utan tårar ståda.

12.

Gack fram i tro,
 Sök hjelp och ro
 Hos Honom, der
 all hjelp allena finnes!
 Den nöd, dig brännt
 Han sett, Han känt,
 Förstår också, hur
 dem frankom är till finnes.

13.

Dy just för det
 Han uppå trä't
 Vår synd på sin
 lekamen welat bära.
 Sjelf plågad så
 Kan Han förstå
 Och hjälpa wäl
 i qwalen sina kära.

14.

Med ett ord lär:
 Han dörren är
 Till detta och

det andra lifwets fröjder.
 Din nöd, o själ,
 Han lyftar wäl
 Och för dig snart
 högt öfwer jordens höjder.

15.

Låt werlden få
 Sitt guld och gå;
 Men du, din stätt
 förwara wäl den sköna!
 Håll Honom fast!
 Om allting brast,
 Han ställ dock dig
 till själ och kropp befröna.

VII.

1. När Herren Christus födder war',
 Fast gladdes då Guds englastar';
 De sjöngo högt med herrlig ton:
 Gud ware ära i hans tron!
 Hells, Guds Son nu kommen är,
 Födder af en Jungfru stjär;
 Desz tackom wi dig Fader kär.
2. De herdar hade fruktan stor
 Allt för den höga englachor;
 Dock gladdes, när de sporde wist,
 Att födder war vår Herre Christ.
 Hells, Guds Son etc. etc.
3. Med mycken fröjd de gingo fort
 Att söka barnet på sin ort,
 I Betlehem i Davids stad,

Allt som Guds engel dem det bad.
Hjell, Guds Son etc. etc.

4. De funno barnet spädt och klent,
I krubba lagdt; det war förment
På jorden bättre rum för den,
Som oß kan öppna himmelen.
Hjell, Guds Son etc. etc.
5. Af moders bröst sin spis han tog,
Som dock har makt och medel nog,
Att mätta nu och alla dar
Allt, hwad som lif och anda har.
Hjell, Guds Son etc. etc.
6. O Jesu Christ, Guds ende Son,
Tag bort vår synd och oß förston;
Du will af nåd så mildelig
Su ingen wisa bort från dig.
Hjell, Guds Son etc. etc.
7. Ty lofwom i all ewighet
Guds godhet och barmhertighet,
Och Herran Jesum Christ, som är
Guds Son och dock vår broder kär.
Hjell, Guds Son etc. etc.
8. Gif Gud, att wi vår högtidsdag
Må fira efter ditt behag
I kärlek, tro, i frid och fröjd:
Dig ste lof, pris i himmels höjd!
Hjell, Guds Son nu kommen är,
Födder af en Jungfru stjär;
Deß tackom wi dig Fader kär!

VIII.

Ett barn i dag är oß gifwet.

(Gj. 9.)

1.

Ett Barn i dag är oß gifwet,
 En Son är skänkt oß i dag:
 I Honom finner du lifwet,
 I Honom Gud har behag;
 I Honom uppgår för jorden
 Den nya himmelens sol;
 Ack, stalle, stalle de orden
 med makt från pol till pol!

2.

I werlden krigen wäl bullra,
 Och makt sig spänner mot makt;
 Men på den spädaste skullra
 Är herradömet dock lagdt;
 Och öfweränglarnas skara
 Kring Honom prisande står,
 Som är och war och skall wara,
 Då jord och himmel förgår.

3.

Han Råd och Underlig kallas,
 Sjal, må Han råda för dig!
 Han känner hjertgrunden allas;
 Han' städar dolda stigar.
 Han heter Kraft; o, war stilla,
 Låt Honom föra dig an!
 Hvem kan nu göra dig illa,
 Då Han för dig blifwit Man?

4.

Han, Hjelten, stred för dig stri-
 den
 Och dräpte mördrets förbund!
 Han, Fridens förste, till friden
 Har lagt owanskelig grund!
 Han Ewig Fader har blifwit
 Ut dem, som på Honom tro,
 Dem södt till ewiga lifwet
 Och för dem hem till des ro!

IX.

Kommen, låt oß Christum ära.

1. Kommen, låt oß Christum ära,
 Hjerta, själ och håg frambära!
 Synd och afgrund må nu stämmas,
 Död och djefwul må bortsträmmas!

Upp, med lof till Honom hasta,
 O du dyra kristenhet!
 Vi, som undfå Jesum, kasta
 Bort allt qwal och dysterhet!

2. Si hur mildt Gud på oss tänkte,
 Ende sonen Han oss skänkte!
 Denne kan och vill oss hjä
 Ur vår sorg till himlasfröjd.
 Af stor nåd, Han sig antagit
 Oss, som satans list bedragit,
 Att vår undergång bortröja
 Kom Han hit af himlens höjd.
3. Jakobs stjerna är upprunnen,
 Längtan till sitt mål är hunnen,
 Gamle ormens matt är krossad,
 Afgrund's plan i grund förstörd.
 Syndahäftet, der vi fångne
 Lågo, uti nöd förgångne,
 Är nu öppnadt, bojan lossad
 Och vår själ till frihet förd.
4. O! Hvad stund af lust och gamman,
 Då wi detta allesamman
 Tro af hjertats grund och sjunga
 Samsäldt till vår Jesu pris!
 Skönsta Barn i krubban ringa!
 War oss huld! Oss alla bringa
 Dit, der änglastarors tunga
 Lofwar Dig i paradís!

X.

O du saliga.

1. O du saliga,
 O du heliga,

Jordens fröjdsfulla högtidsdag! :,:
 Ära ste Herran!
 Nära och fjerran,
 Englar förkunna Guds välbehag. :,:

2. Född är Frälsaren
 Och Förlossaren,
 Kristus, Herren i Davids stad. :,:
 Kommen är friden!
 Himmelska tiden
 Nu är fullbordad; min själ war glad! :,:

3. Stora, heliga,
 Dutsjägliga
 Gåfwor få wi af Fadrens hand. :,:
 En är och Anden,
 Som oß wid handen
 Leder till hemlandets fjälla strand. :,:

XI.

Sång på Stephanidagen.

1.
 Ett fjerran land jag wet;
 Saligt är der.
 Der står i herrlighet
 Guds helgons här.
 Ljusligt lofsjunga de
 Lammet, sin Förlossare:
 "Ära wår konung ste
 I ewighet!"

2.
 Wet du ock, hwilken flod
 De genomgått?

Hur de med hjeltemed
 Pros wet bestått?
 Dem war det bittra sött;
 De för sanning stridt och blödt:
 Jublande ock de dött
 För Christi Namn.

3.

Wäl mången gaf dem qual
 På törnig stråt;
 Gud från sin helga sal
 Såg deras gråt.
 Dock, de ej tröttnade!

Och Han nu dem täckes ge
Kronor bland englarne
För Lammets stol.

4.

Ämnar du dig och dit,
Der de fått ro?

Lär då, med samma flit
Som de, att tro!
Öfwa då helig strid,
Verka, bed, försaka, lid!
Tills du i Jesu frid
Ewigt får bo.

XII.

Jesu namn.

1. Jesu, för ditt namn sig böjer
Jordens krets och himlens här:
Sig Guds faders-hjerta röjer
I det höga namn du bär.
Jag i stoftet faller ner
Och af dig om gåsivan ber
Att med englar, helgon kära
Detta namn få ewigt ära.
2. Jesu namn, du lifsbrunn söna,
Ljuslig swalka du öf ger:
Wi för ångest glädje röna,
När du flyter i öf ner.
Öppna dig och i min grund,
Genomströmma mig hwar stund,
Att mitt torra hjerta bliswer
Wederqwidt och frukter gifwer.
3. Jesu namn, lifsolja rena,
Kärleksbalsam full af saft,
Utom dig står jag allena
I Guds wrede utan krafft;
Utom dig är ångest, nöd,
Fruttan, twiflan, dom och död;

Den på dig, o kärlek, bygger,
 Är för domens wrede trygger.

4. Jesu namn, min lärdom söta,
 Gör min franka själ rätt sund.
 Ljuswa kärlek, värdes möta
 Mig i andans djupa grund,
 Allt saktmodig, ödmjuk, nöjd
 Jag till dig allt mer är böjd,
 Och mitt lif i allt sig visar,
 Huru det din kärlek prisar.
5. Jesu namn, förutan life,
 Himlamanna, själabröd,
 Du kom hit från himlars rike,
 Se, jag lider hungernöd.
 Ljuswa namn, allen kring dig
 Mitt begär helt rörer sig:
 Af din nådes=fullhet mättad,
 Bli'r jag från all synd upprättad.
6. Jesu namn, du lifskraft rika,
 Hamn, der själen anfra törs,
 Dödens makter gifwa wika,
 När ditt namn i hjertat hörs.
 O du fridens trygga flott,
 Tag mig in, trots synd och brott,
 Der mig ingen owän hinner,
 Der all fruktan helt försvinner.
7. Jesu namn, du själens perla,
 O hur kostlig är du mig:
 Arla jamma stätt som serla,
 Hvad jag söker finns i dig.
 Råd och kraft och helighet,
 Lif och frid och salighet.
 Detta namn skall mig upphöja,
 För det will jag helt mig böja.

8. Jesus all min synd tillgifwer,
 Jesus gör från synder ren,
 Jesus stänker lif, som blifwer,
 Jesus allt i allt allen!
 O du sköna, helga ord,
 Sol i himmel och på jord,
 Låt mig det en ewig ära
 Med all ödmjukhet hembära.

XIII.

Davids 46:te psalm.

1. Gud är vår starkhet och vårt stöd,
 Ljust är att Gud åkalla;
 Med honom stå wi utan nöd,
 Fast skälfde werldar alla,
 Fast höjder skulle störta ned,
 Och hafwen häfwa utan fred,
 Och bergen sammanfalla.
2. Guds kyrka, helig, fast och ren,
 Skall utan fall förblifwa
 Och åt de trogna, hwar och en,
 Bestärm och trygghet gifwa;
 Ty ho är wäl så stark och stor,
 Att från det hus, der Herren bor,
 Han honom will fördrifwa.
3. Ei, folken stola nederslås
 Och wälden sönderstakas,
 Och jorden som en suet förgås,
 Den stund då allt ransakas;
 Men Guds församling skall ändå
 Med Herran Zebaoth bestå
 Och af Hans hand bewatas.

4. Så kommen då och gifwen att
 På Herrans verk och under,
 Och böjen er för den, hwars matt
 Kan lösja jordens grunder.
 Med frid och fröjd är Han tillreds,
 Men sönderbryter lans och spets,
 Uti sin wredes stunder.
5. Han säger: lären känna mig,
 Att I mån trygge wara,
 För mig skall dock ödmjuka sig
 All hedningarnes skara:
 Jag sjelf för eder kämpa skall,
 Att ingen komma må på fall,
 Trots all er nöd och fara.
6. Med of är Herren Zebaoth,
 För of will sjelf Han strida,
 Wi atte ingen wådas hot,
 Då Gud är på vår sida.
 Gud Fader, Son och Helge And,
 Wälsignad du i alla land,
 Din nåd och hjelp wi bida.

XIV.

Trettandedagsång.

1.	2.
När Israël war fången	Det stöna luset ledde
I Babels fjerran ort,	Ännu de wise män,
Då kom Guds Ord till mången	Då de med hast sig redde
Om löftet, som Han gjort;	Att söka frälsningen.
Då kom Guds Ord till mången	Då de med hast sig redde
Om löftet, som Han gjort.	Att söka frälsningen.

3.

De kommo och de sunno,
Att de förstätt Guds röst;
Med pris och fröjd de hunno
Till hedningarnes tröst. :.:

4.

O, må vårt nit ej hvila,
Tills alla folk wi se
Till Zions konung ila
Och Honom hyllning ge! :.:

XV.

Till polens kalla gränser.

1.

Till polens kalla gränser,
Till Indiens ängd så huld,
Till flodens strand, som glänser
I Afrika af guld,
Der pifangträden blommar,
Till palmbewuxen jord
De ropa of att komma
Med Christi dyra Ord!

2.

Guds allmakt har der säte,
Der syns Hans fingers spår,
Dock meniskan, Hans beläte,
I djupa mörkret går!
Wäl Han ock der förnöjer
Med gåfvor utan mått;
Men hedningen sig böjer
För döda gudar blott!

3.

Då wi Hans nåd fått smaka,
Hans ljus betrakta få,
O, skall vår ljusastaka
Synner steppan stå? —
Må frälsning, frälsning skalla,
Må Herrans Ord bli sändt,
Tilldes bland folkslag alla
Messie namn blir kändt!

4.

Hans pris må vinden bära
Och vågorna ge svar,
Tills, lift ett haf af ära
Från pol till pol det far!
Tilldes wi frälsta skada
Guds Lam, som dödad war,
Bland of för ewigt råda,
Vår konung, Gud och Far!

XVI.

Tempelbesöket.

1. Såg du en familj der tåga
Upp mot Zions sköna höjd?

Gosfen gör wäl mången fråga,
Blickar till Guds berg med fröjd.

2. Hans föräldrar stilla höra
Rena tankar ur Hans själ;
Ord, som träffa modrens öra,
Gömmar hon i hjertat wäl.
3. Och då de wid Påstens fröjder
Sig gemensamt styrkt och glädt,
Gå de från Judeens höjder
Åter till sitt Nazareth.
4. Men en bitter oro wäcks,
Wäst de wandra hemåt der;
Modren häfwar och försträcks,
Hennes Son förswunnen är.
5. Nu, de wända om med tårar,
Med en ångest utan namn;
Tills Marias öga spårar
Jesum midt i templet's famn.
6. Der Han hör, Han lär, Han frågar,
I de häpna fädrens ring;
Himmelsk lust hos Honom lågar
Efter Fadrens helga ting.
7. Modren, att sin ångslan lätta,
Yttrar klagan innerlig:
"Son! hwi gjorde du oß detta?
Sörjande wi sökte Dig!" —
8. Men Han hennes ord beswarar
Majestätiskt, underbart;
Och hon troget det förwarar
Som hon än ej fattar klart.

9. Nu föräldrarna Han följer,
Hjertligt underdånig är,
Och sin Gudoms höghet höljer
I en lydnad himmelskt står.
10. Jesu! lär min själ så dröja
Wid de ting, Dig höra till! —
Lär mig så mitt hjerta böja
Till de pligter, som Du will!
-

Ett sätt att hålla gemensam morgon- och aftonbön under Advents- och Jultiden:

Efter psalmen och morgonbönen *) följer

Under Adventstiden:

Bereder Herranom väg.

Svar: Görer Hans stigar rätta.

Under Julhögtiden:

Ett barn är oß födt.

Svar: En son är oß gifwen.

Eller:

Ordet wardt fött.

Svar: Och bodde ibland oß.

Derefter läses en för Advents- eller Julhögtiden passande bibeltext; hvarpå den apostoliska tron, gemensamt uttalad, följer. Derefter kan läsas en betraktelse för Advents- eller Julhögtiden med någon till högtiden hörande bön och psalm eller sång, samt Fader vår och wälsignelsen.

*) Se Minnen från Andaktstunder, II, 1:sta häftet p. 34.

Första Söndagen i Advent. *)

(2:dra årgången högm.)

I Jesu Namn!

Christus Jesus har under Pontius Pilatus betygat en god bekännelse. 1 Tim. 6: 13.

Då Paulus wille stärka sin andelige son Timotheus till den goda tronens kamp, så hänwisar han honom till Frälsarens exempel, påminnande honom om, huru Herren Jesus Kristus, då Han stod inför Pontius Pilatus, under de swåraste yttre förhållanden, aflade den goda bekännelsen. Inför denne bekännare, vår Herre Jesus Kristus, ställer Paulus Timotheus, bjudande honom att hålla det bud obesmittadt, som aposteln honom gifwit.

Det war en god bekännelse, som vår Frälsare betygade inför Pontius Pilatus, ehwad wi nu se på def innehåll, eller på de omständigheter, under hwilka den aflades. Han bekände sig wara en konung med ett rike, hwilket han war kommen att grundlägga och utbreda i denna werlden, till def frälsning och salighet. Hwilken stor nåd och wälgerning war icke detta? Hwilken god bekännelse! — Och sådant betygade Herren, midt under det Han stod bunden och anlagad af sitt folk; under det att allt i det yttre låg honom emot och tyktes jäfwa hans bekännelse; ja, under det att sjelfwa denna hans bekännelse om hans konungawärdighet gjordes till en ny anklagelsepunkt. Att under sådana omständigheter stå fast, det förutfattar en tro och en kärlek, som icke funnits hos någon bekännare.

*) I denna ferie intagas predikningar endast på högtidsdagar; predikningar öfwer söndagarnes texter äro att söka uti "Minnen från söndagarne"

Det är denna vår Frälsares bekännelse, som i år utgör högmessotexten på 1:sta söndagen i Advent. I denna egen-
skap ställer den för vår själ icke så mycket den sida, från hwilken
wi under passionstiden betrakta dessa ord, som den, från
hwilken adventstiden gifwer oss att betrakta dem, nemligen
såsom en bekännelse om Christi konungadöme. Då wi på
kyrkoårets första dag höra dessa ord, då är det, som om Herren
på nytt, för det kommande kyrkoåret, bekände sig just till oss
med sitt rike. Huru god är då icke denna bekännelse för oss?
Men på samma gång Herren så bekänner sig till oss, manas
ju wi att också bekänna oss till Honom, med en bekännelse i hela
vårt wäsende och förhållande, som motsvarar hans rikets art.
Derom wilja wi i dag ytterligare tala. Men först låtom oss
— gifwe Gud att det måtte ske af hjertat! — möta denne
vår konung med en hyllningens hälsning uti efterföljande
psalm:

52: 2, 3.

Fader vår som är i himmelen, o. s. w.

Joh. 18: 36. Jesus svarade: Mitt rike är icke af denna werlden.
Om mitt rike wore af denna werlden, då fäktade ju mina tjenare derom,
att Jag icke worde åt Judarne öfwerantwardad; men mitt rike är icke hädan.

37. Då sade Pilatus till Honom: Så är Du dock en konung? Jesus
svarade: Du jäger det; Jag är en konung. Dertill är Jag född och är
dertill kommen i werlden, att Jag skall vittna med sanningen. Hvar och
en som är af sanningen, han hör min röst.

Den goda bekännelse,

med hwilken Herren Jesus Kristus bekänner sig till oss, och
med hwilken wi hafwa att bekänna oss till Honom under ett
nytt kyrkoår.

I.

Den goda bekännelse, med hwilken Herren Jesus Kristus
bekänner sig till oss under ett nytt kyrkoår, är denna: Mitt
rike o. s. w.

Det är en god bekännelse: Mitt rike är icke af denna werlden, ty härmed betygar Han, att Han har ett rike och att Han med sitt rike kommit till denna werld att här grundlägga och utbreda det. — Han har ett rike. I Honom är nemligen en ny tingens ordning, en ny riktsordning, kommen till stånd. Denna gäller allraförst menniskornas inre förhållande till Gud. Han har upprättat en rättfärdighet, som för Gud gäller, hwilken kommer menniskor till del, så att de warda rättfärdige genom tron på Honom och derigenom åter komma i en rätt ställning till Gud. Därföre heter det genom profeten: Si din konung kommer till dig, rättfärdig och en hjälpare (Zach. 9: 9). På grund af denna rättfärdighet gifwer Han frid, trygghet i förhållande till Gud, ty först uttolkas Han rättvisones konung; men sedan är Han också Salmes konung, det är, fridsens konung (Ebr. 7: 2). Denna frid, detta fridstillstånd och fridsförhållande, hörer nemligen wäsentligen till den nya ordning, som Han grundar bland fridlösa menniskor. Och med denna rättfärdighet och frid går fröjden i Gud, genom den heliga Andan, hand i hand. Därföre befriswes Hans rike såsom warande rättfärdighet, frid och fröjd i den heliga Andan (Rom. 14: 17).

Men den nya ordning, som Han inför med sitt rike, sträcker sig icke blott till menniskornas inre, andeliga förhållande till Gud; den gäller hela skapelsen. Allt will Hans rike omfatta, omstapa och återföra; allt will Han "sticka i lag igen", allt will han "sammanfatta under sig, såsom hufwudet". Det skall också ske i sinom tid. Detta hans rike är icke af denna werld. Det härstammar icke från denna werld. Huru skulle det då kunna omstapa och förwandla den? Det är ett himmelrike, af himmelfst ursprung och upprinnelse. Det är således icke heller af denna werldens art. Wore det af denna werld, så skulle det låta werlden blifwa "liggande i det onda" och icke kunna uttaga och frälsa från den närwarande onda werld. Dets rättfärdighet är en annan än denna werldens, så också dets frid, dets fröjd, dets kraft och makt. Det se wi allrabäst på sjelfwa konungen i detta rike. Huru olif werldens konungar och förstar står Han icke der inför Pontius Pilatus? Och huru

helt olit deras wäg, är icke Hans ännu i dag? Hans makt är sanningens, under det att man i werlden begagnar sig af swel och lögn.

Såsom Christi rike icke är af werlden i anseende till sitt ursprung och sin art, så är det icke heller till sitt mål af denna werlden; det åsyftar något helt annat än denna werldens riken; utgången från himmelen, vill det till ett himmelskt wäsende återföra alla och allt, som lemna sig åt detta rikets kraft och undergifwa sig dess wälde.

Men ehuru icke af denna werld är det dock uti werlden; hwad hulpe det oss annars att det funnes till? Med Herren Jesus är det kommet i werlden. Dertill är jag född och är dertill kommen i werlden, att jag skall vittna om sanningen, säger han, och gifwer ju dermed tillkänna, att så wißt Han sjelf är kommen, har låtit sig födas in uti denna werld, är och Hans rike kommet in i menniskowerlden, in i denna fallna, syndiga werld, till dess frälsning och återuppriktelse.

Så må wi wäl säga, att det är ett evangelium, detta ord: Mitt rike är icke af denna werlden, en god bekänneelse, emedan Herren med den bekänner sig till den fallna werlden.

Ja, det är en god bekänneelse, ty med den kunna wi ju säga, att Herren bekänner sig till oss med sitt rike under det nya kyrkoår, som med i dag ingår. Ännu i dag, och så länge werlden står, vill Han komma med sitt rike till oss. Huru skulle wi icke glädja oss häröfwer? Huru kan det icke just därför ännu i dag till Zions fröjd hetas: Si din konung kommer till dig! Ja, Han kommer till oss. Detta skola wi fasthålla. Icke kommer Han på werldens sätt, så att Hans kommande skulle warda uppenbart för werlden såsom sådan. Den ser honom icke och känner honom icke. Den förstår icke församlingens adventsfröjd. Icke heller kommer Han så, att det köttsliga sinnet deraf tilltalas, icke med utwärtas åthäfwor, icke med denna werldens goda. Han kommer i förnedringsgestalt, ty Han kommer andeligen. Detta gäller både medlen, af hwilka Han begagnar sig, den makt, Han använder, och de gåfwor, Han medför.

Det är oansenliga medel Han begagnar: Ordet och de

heliga sakramenterna. De ringattas lätt, icke allenast af werlden, utan också af Hans lärjungar, så att de för de ringa medlens skull mistänna den stora och saliga betydelsen af Hans ankomst genom dem. — Och makten som Han använder, huru andelig är icke den? Jag är dertill född och kommen i werlden, att jag skall vittna om sanningen. Således är det sanningen, hvarmed Han betar sig såsom konung; sanningens makt är Hans konungsliga makt. Med sanningens Ande och sanningens ord dömer, benådar, herrskar, styr och leder Han på ett konungsligt sätt, såsom Han säger: Om I blifwen wid mina ord, så ären I mine rätte lärjungar, och I skolen förstå sanningen, och sanningen skall göra eder fri. (Joh. 8: 31, 32.) Med sanningen strider Han och genom sanningen segrar Han midt i lögnens werld. Så andeligt är Hans regemente. — De gåfwor, Han medför, äro ock andeliga och himmelska. De beta syndernas förlåtelse, rättfärdighet, frid och fröjd, ett nytt hjerta, en ny wiß Ande och alla andans frukter, och slutligen en ny himmel och en ny jord såsom stådeplatsen för hans rike.

Se med detta kommer din Frälsare till dig under detta kyrkoår. Sådana stora ting will Han gifwa dig hwarje gång Han kommer i sitt ord, ware sig att du med församlingen håller gudstjenst, eller du i din ensamhet umgås dermed; sådant medför Han hwarje gång Han i sin nattward möter sina lärjungar. Sådant werkar Han så ofta någon, som är af sanningen, hörer Hans röst. Och midt under det att lögnens ande wisar sig mera werksam bland mennistor än tillförene, kan Herrens församling, på den grund att Herren bekänner sig till henne med den goda beklännelsen, som Han en gång betygade inför Pontius Pilatus, möta honom med psalmens ord: Bind ditt swärd wid din sida, du hjelte och prynd dig herrliga. Lyckofamliga gånge dig i dinom sfrud; drag fram för sanningens skull, och till att behålla de elända wid rätt; så skall din högra hand bewisa under. Skarp äro din skott; så att folken för dig skola nederfalla, midt ibland konungens fiender. Ps. 45: 4—6.

II.

Ly om nu Herren så nådeligen bekänner sig till oss, så må wi också se till, huru wi hafwa att bekänna oss till **Honom** under det nya kyrkoåret. Eller skulle Han icke wänta och begära, att då Han kommer till oss såsom konung, med konungslig makt och nåd, wi också bekänna oss till **Honom**? Huru skulle wäl annars Hans konungsliga ankomst blifwa oss till fromma? Ly icke är det blott därför Han kommer, att Han endast skulle wisa sig för oss, eller för att wi skulle hedra **Honom** med sånger och tal. Han kommer ju för att frälsa och uttaga oss ur ett mörkrets och lögnens rike och förfätta oss i sitt, den älskelige **Sonens**, rike. Det är således fråga om helt wigtiga och för ewigheten afgörande ting. Ly wi få icke förgäta, att såsom kyrkoåret begynnes med förkunnelsen af **Herrens** nådefulla ankomst i nåderiket, så slutar det, såsom wi sistlidne söndag hörde, med förkunnelsen om Hans sista ankomst till domen.

Men då wi tala om vår bekännelse till **Honom**, så må wi wäl besinna, att den ingalunda består uti en blott **munnen**s bekännelse. Med en sådan mottogs Han af sitt folk wid intåget i Jerusalem; men icke hade detta folk dermed bekänt sig till **Honom** såsom det höfdes. Det dröjde ju icke många dagar, innan det ropades: **Wi hafwe ingen konung utan kejseren!** Tag denne af wägen och gif oss **Barrabam** lös! Mången kan på adventsöndagen hänförd höra och instämma uti ett: "Hosianna! wälsignad ware Han, som kommer i **Herrans** namn" och sedan, kanske helt snart, bära afwog sköld mot denne konungen. — Huru stola wi då bekänna oss till **Honom**?

Må wi höra, huru Han sjelf, alltifrån det Han begynte att förkunna evangelium om Guds rike, talade härom: **Himmelriket** är kommet hardt när, bättren eder och tron evangelium. Så lydde det då, och så lyder det än, ty himmelriket är ännu detsamma som då, och mennistorna hafwa icke förändrats. Jesu rike är icke af denna werlden, men wi äro af denna werlden, därför heter det: **Bättren eder**, fatten ett annat sinne. Se det är en god bekännelse till denne konungen, om

wi låta ett annat sinne verka hos oss. Dermed allena in-
 stämma wi i Hans bekännelse: **Mitt rike är icke af denna**
werlden. Ja, käre åhörare, allena så kan du mottaga Hans
 rike och Honom sjelf, om du låter ditt sinne ändras ifrån ett
 werldsligt, som begär och söker endast det jorden tillhör, till
 ett sådant sinne, som framför allt begär och söker det goda,
 som Herren har att gifwa. Till Hans lärjungar har Hans rike
 ju kommit; men männe de icke behöfwa en fortsatt, kraftigare
 Hans rikets tillkommelse? Eller är der intet mera hos dem,
 som behöfwer underläggas Honom? O huru mycket! Behöfs
 det icke, att de mera helt och fullt bekänna sig till Honom?
 Hvad säga edra samveten derom? Behöfden I icke mottaga
 Hans rikets häfwor och krafter i ett fullare mått? Så behöf-
 wen I då wisserligen också ett annat sinne, eller att det för-
 wandlas, så att I icke hållen eder efter denna werlden. Jesu
 rike är icke af denna werlden. Om Herren singe så ändra
 vårt sinne, att det mera wändes från werlden och dess wä-
 sende; huru skulle icke då hans rike komma med kraft? Med
 ett **botfärdigt sinne** hafwa wi således allraförst att bekänna
 oss till vår konung under det nya kyrkoåret.

Men såsom Han en gång wid sin ankomst med sitt rike
 predikade och sade: **Tror evangelium!** så will Han ännu, att
 wi skola mottaga Hans rike, bekänna oss till Honom i tron.
 Och då bekänna wi oss till Honom i tron, när wi, sökande
 först efter Guds rike och Hans rättfärdighet, mottaga det af
 Honom såsom en Hans nåd och gåfwa; när wi uti vår synda-
 nöd helt förlita oss på Hans barmhertighet; när wi, städe i
 ångest och dom för våra synder, i tron wäbja till och förlita
 oss på Hans konungsliga benådning; när wi uti all vår för-
 lägenhet, på den tid oss hjelp behöfwes, wända oss till Honom,
 som kommer, en rättfärdig och en hjälpare. Denna trons be-
 kännelse till Herren Jesus såsom den der har ett rike, det är
 en god bekännelse, som också höfwes en sådan konung med ett
 sådant rike och en sådan makt. Så bekände sig till Herren
 Jesus Kristus den botfärdige röswaren, hwilken i den korsfäste
 såg en konung, som, när Han kom i sitt rike, blott behöfde
 tänka på honom, för att han skulle blifwa frälst.

Det hör vidare till den goda bekännelse, med hwilken wi ha att sluta of till vår konung, att wi, såsom lärjungar, i tron lyda Honom. De gingo åstad i lydriad för Hans ord att lösa åsninnan och des fåle; så hafwa wi att gå åstad, utan inwändningar och utan gensågelser, när helst Jesus bjuder of något, ty såsom konung will Han hafwa lydriad af de fina, såsom alla Hans råtta undersåter hafwa wisat Honom sådan lydriad, låggande allt för Hans fötter.

Ja, hwad skulle wål i allmänhet wara en bättre bekännelse till vår Herre och konung, än att wi sticka of i öfwerensståmmelse med Hans rike och Hans sätt att i detta sitt rike herrsta? Vår bekännelse till Honom består mindre deruti, att wi säga of tillhöra Honom, än deruti, att wi mer och mer i allt låta Hans rike komma i våra hjertan, så att wi derigenom förwandlas i vårt sinne, håg, tankar, i vårt wåsende och umgångelse till likhet med Hans rike. Om du, lære åhörare, mer och mer med ditt hjerta och sinne uttages från denna werld, så att det på dig kan märkas, att du icke är af denna werlden, att du icke söker des goda, icke ålskar des wåsende, icke regeras af des ande; om du genom Jesu nåd mer och mer lær att försaka dig sjelf, så att du går fram saktmodig såsom Jesus kom; så att den makt, du litar till, ingen annan är än sanningens makt; se då aflågger du en god bekännelse till Jesus Kristus såsom konung.

Vår Trålsfare säger: Hwar och en, som är af sanningen, han hörer min röst. Det skall således blifwa afgörande, åfwen under detta kyrkoår, afgörande ånda in i ewigheten, om du är af sanningen. Hwad will då det säga? Jo, om du lyfnar till, om du lemnar rum åt den sanning, som ligger i det fördolda, uti ditt samwete; då är du af sanningen. Om du icke förhåller den, icke håller den nere, utan låter den höja sin röst och följer den; då är du af sanningen. Och då hörer du Jesu röst, ty Han wittnar med sanningen, ja Han är sanningen, så att du i och hos Honom finner allt hwad du i sanning söker till din andes tillfredsstållelse och måttriad.

År nu du, min åhörare, af sanningen, då warder du hörande Jesu röst när Han bekänner: Mitt rike är icke af

denna werlden! Då hör du i detta ord ett: fatta ett annat sinne, och du beder: gif mig ett annat sinne, som icke är af denna werlden! Ja, då skall den bönen under detta kyrkoår så ofta frammanas som detta Hans rike träder dig nära. Är du af sanningen, då hör du Jesu röst såsom din konungs, så att du i tron mottager Honom och i tron anammar Hans nåd till rättfärdighet, frid och fröjd i den heliga Andan. Ty den, som är af sanningen, han lemnar förwissa rum åt evangelii nådefulla förkunnele, och drager sig icke undan i otro. Är du af sanningen, så blir det din dagliga omsorg, att Guds rike mer och mer måtte komma till dig och till andra. Förgät då icke, att Jesus är konung, Han och ingen annan. Förgät icke, att Hans rike icke är af denna werlden, att Hans makt är sanningens makt och ingen annan. Och skulle det då än komma dertill, att Han med sitt rike kommer i samma ställning, som den, i hwilken Han stod inför Pontius Pilatus, så att Han och Hans rike synas vara dömda till undergång, så haf ändå ett godt mod, ty Han är dock en konung, han behåller dock segren. Bekänn du dig, äfwen under de swåraste förhållanden, till Honom i tro och tålamod, så skall du med Honom besitta riket. Amen.

1:sta veckan i Advent.

Måndag.

Zion, som predikar.

Zion, du som predikar, stig upp på ett högt berg; Jerusalem, du som predikar, häf upp dina röst med makt: Häf upp, och frukta dig intet: Säg Juda städer: Si, der är eder Gud. Es. 40: 9.

Så talar Herren till sitt Zion, då des wædermödas tid i Babel är fullbordad. Zion skall nu wara en glädjebådärfka, som samlar sina förströdda barn ifrån förstingringen och fångenskapen. Det skall på ett högt berg, med hög röst, utan fruktan för fienderna och de hinder, som de lägga i des wäg, predika och förkunna för landets städer, för Juda döttrar: Si, der är eder Gud! Han kommer till att hjälpa och frälsta sitt folk. Så talar Herren ännu i dag till sitt andeliga Zion, till sin församling. Många des barn lesa ännu i förstingring och fångenskap. Af dem, som en gång genom dopet blewo upptagna bland Guds folk, äro många, som icke blifwit sin Gud trogna, utan affallit; många wilja icke hells återwända. Ja, uti somliga af desja sina egna barn har Zion fått fiender, hwilka ej wilja weta utaf Jerusalem, hwilka hafwa förgätit sitt rätta hemland, och nu ligga i strid med dem, som låta Jerusalem wara sin högsta fröjd. Men allt detta oaktadt är Zion dock en glädjebådärfka. Herrens församling har den rätta glädjen att förkunna, ty hon har evangelium. Detsamma evangelium, som Frälsaren sjelf förkunnade: Himmelriket är kommet hardt nära! har Han betrott sin församling. Hon kan nu, i en mycket högre och egentligare mening än det från Babel återwändande Israel, predika och säga: Si, här är eder Gud! Hon kan ännu i dag båda: Si, din konung kommer! Hon kan säga: Si, här, här hos mig, i det ord jag förkunna, i de sakramenter, jag förwaltar, här är eder Gud! Här är eder Gud — Israels Gud, Frälsaren. Han förlossar sitt fångna folk. Han igenhämtar de fördrefna i Israel. Han bygger Jerusalem. Han gör bommarna fasta för des portar. Han wälsignar des barn. (Ps. 147.)

Till detta Zion heter det nu wid det nya kyrkoårets början: **Stig upp på ett högt berg!** Intet berg, ingen höghet är att lifna wid det berget Zion. Det är högt öfwer alla. Herren älskar Zions portar öfwer alla Jakobs boningar (Ps. 87: 2). Herrens församling må synas "ensam" och fattig; hennes statter och krafter må synas ringa, hon är och har dock en högre makt än allt det som är af werlden. Dersföre skall hon, i medwetande häraf, häfwa upp sin röst med makt, att den må höras widt om kring, på det alla, som wilja wända åter till sin Gud, må höra hennes röst. Hon skall häfwa upp sin röst och icke frukta. Genfågelsen mot Herrens församling och desß allraheligaste tro blir allt högljuddare; desß fienders tal allt större; men hon skall dock icke frukta, icke wara försagd, ty Israels helige är stor när henne. Du än hafwet rasade och swallade, så att för desß buller skull bergen omkull föllo. Likwäl skall Guds stad lustig blifwa med sina brunnar, der den högstes heliga boningar äro. Gud är när dem derinne, dersföre skall han wäl blifwa: **Gud hjälper honom bittida** (Ps. 46: 4—6).

Det är stor nåd, att Herren åter och åter, det ena kyrkoåret efter det andra, låter oss höra glädjebådernas Zion upphäfwa sin röst uti förkunnelsen af Evangelium. Det är stor nåd, att Hans tjenare åter och åter predika och säga: **Si, der är eder Gud!** Ty detta innebär intet mindre, än att Herren sjelf ropar: **Här är jag, här är jag!** (Es. 65: 1). Men är nåden stor, så är ock answaret stort. Dersföre må wi se till, att ingen af oss försummar denna Guds nåd, ty huru stola wi undfly, om wi sådan salighet icke akte? Så må wi då bedjande gå det nya kyrkoåret till möte. Bedjande må wi instämma uti Hosianna-ropet: **Herre hjälp! Herre låt wäl gå!** och öppna våra hjertan, att wäg måtte beredas för Herren vår Gud.

Herre hjälp! Herre låt wäl gå, då Du nu åter af nåd bådard oss din ankomst! Hjelp oss att undfå Dig, som sig bör, då Du nu åter will komma till oss genom ditt heliga ord och sakrament! Gif dina tjenare nåd att upphäfwa sin röst och förkunna, att Du är Gud och ingen mer.

Jerusalem häf upp din röst!
Och, dotter Zion, fatta tröst!

Din konung kommer — och hans hand
Stall råda öfwer alla land. Amen.

Tisdag.

Herren kommer.

Ty si, Herren Herren kommer wäldeligen, och hans arm skall warda rådande: si, Hans arbete och Hans gerning skall icke wara utan frukt. Es. 40: 10.

Det är Herren, Herren som kommer. Men Guds folk behöfde ett öppet öga, om det annars i Honom, som kom till des hjälp, skulle se Herren och så kunna wänta förlofning från herrarne på jorden, som höllo det fångat. Si, Herren kommer. Detsamma bådås ännu Guds i mångahanda måtto fångna folk: Herren, Herren kommer. Och Han kommer wäldeligen med makt och i kraft. "Hans prast är gansta ringa, dock kan Han döden twinga." Intet, som utmärker werldsligt och jordiskt wälde, är hos Honom wid Hans antomst att se. Hans kraft och makt uppenbara sig under swaghet och wanmakt. Ty Han kommer då allrawäldigast, och bewisar då allramest sin kraft, såwäl med asseende på sin församling i stort, som när det gäller den enskilde, när denna församling känner sin wanmakt och denne enskilde lärjunge intet annat har att berömma sig utaf, än af sin swaghet. Sa, Han sjelf kommer ju till jorden i det swaga, wanmättiga barnets hamn. Men hwilket wälde grundar Han icke? Hwilken makt utöfwar Han icke?

Hans arm skall warda rådande, ty om Honom är det strifwet (Ps. 89: 22 ff.): Min hand uppehåller Honom, och min arm skall styrka Honom. Fienderna skola icke wara Honom öfwermäktige, och de orättfärdige skola icke förtrycka Honom. Utan jag skall slå Hans owänner för Honom, och de Honom hata, will jag plåga. Han bedrifwer makt med sin arm, såsom Maria derom sjunger, i det Han förskingrar dem, som högfärdige äro uti deras hjertans sinne, sätter de mäktiga af sätet och uppsätter de ringa, uppfyller de hungriga med god ting, men låter de rika blifwa tomma. (Luc. 1: 51 ff.) Sådant är Hans wälde, som kommer, sådana ting utför Hans arm, som nu åter till öf uträdes. Wisserligen ster allt detta i det fördolda, så att werlden icke ser eller märker det; ty uppsättandet af de ringa och de mäktigas sätande af sätet, är

något, som vi dagligen hafwa för ögonen. Men sker det nu än i det fördolda, det sker dock, och det är detta Herrens regemente, som gestaltar allt i sjelfwa werkligheten, d. ä. inom Guds rike. Dertför åtföljes ordet om denne Herrens ankomst af den maningen till en och hwar: Så ödmjuker eder nu under Guds mäktiga hand, att Han eder upphöjer i sinom tid!

Hans arbete och Hans gerning skall icke wara utan frukt, eller: Hans lön är med Honom och Hans wedergällning går framför Honom. Han gifwer hwar och en, efter som hans gerning är. Icke så, som skulle Han wara en ny Moses, som upprättade gerningarnes rättfärdighet. Det är för denne Herren icke fråga om yttre, enstaka gerningar, utan om en menniskas hela förhållande till Honom och till den af Gud stadgade nådesordningen. Dertfer rättar sig Hans förhållande, Hans lön och wedergällning. Dertfer har Han också en nådelön att gifwa sitt folk, då det botfärdigt ödmjukar sig för, troende anammar och willigt tjenar Honom; en wedergällning utaf "dubbelt ur Herrans hand för alla dess synder" (Ef. 40: 2); dertfer heter Han nåd, der Hans nåd äras, och lönar dem, som söka Honom (Ebr. 11: 6), icke med utwärtens ting, utan med sig sjelf och med det goda, man i Honom söker. Men å andra sidan skall Han också lönande och wedergällande låta komma ogunst och wrede öfwer dem, som enträtne äro och icke wilja lyda sanningen (Rom. 2: 8). Ty i denne konungens rike älskar man det rätt är. Hans nåd är en hjälpsam nåd, som lärer och uppfosttrar oss att lesa tukteliga, rättfärdeliga och gudeliga i denna werlden och wänta det saliga hoppet, och den stora Guds och vår Frälsares Jesu Christi herrliga uppenbarelse. Tit. 2: 12, 13.

Herre, Herre! Du, som kommer wäldeligen, och hvars arm är rådande; hjälp oss att wara Dig underdånige! Utsträck ditt wälde öfwer all werlden, så också öfwer hela vår warelse, att wi måtte blifwa och lesa under Dig i ditt rike och Dig tjena i ewig rättfärdighet, ofschuld och salighet!

Herre kom och låt oss ståda,	Under den Du ned oss böje
Hur du sträcker ut din arm;	Med din hjälpsamma tuft.
Den skall hjälpa, Den skall råda,	Genom den Du oss upphöje!
Den skall dämpa stridens larm;	Så din gerning bäre frukt! Amen.

Onsdag.

Herren kommer såsom herde.

Han skall föda sin hjord såsom en herde; Han skall församla lammen i sin famn, och bära dem i sitt sköt, och fodra de lamdigra. Esj. 40: 11.

Herren är Israels herde. Denna sin hjord har Han låtit förskingras hit och dit på hedningarnes berg, derföre att den icke velat höra Hans röst. Men Han skall åter besöka och igenhemta sitt förströdda folk, åter bete sig såsom dess gode herde. Dertill vill Han också låta dem, som icke tillhöra Israels fårabus, höra sin röst. Han kallar hedningarne, som icke känna honom, och betar sig äfwen för dem såsom herde. Och så hafwa wi, som äro af hedningarne, blifwit föremål för Hans herdegodhet och herdeomwårdnad, sådan den här beskriwes, och sådan Han vill låta den komma sin församling till godo under ett nytt kyrkoår.

Han skall föda sin hjord såsom en herde, hwilken "föder hjorden på en grön äng och förer den till friskt watten" (Ps. 23: 2). "Guds nåd är hwar morgon ny, och grönskar alltid, och den heliga Andas ljusliga dagg är alltid förenad med nådens ord. Evangelium är såsom en grön äng, emedan allt lefwer, grönskar, blomstrar och wälsignas af Guds ord. Guds ord är den lefwande källan och ursprunget till all wälsignelse. Det heliga evangelium är en grön äng, emedan wi genom tron känna frukten af Christi heliga, bittra lidande och död, kraften af Hans fröjdefulla uppståndelse. Här är den rätta gröna ängen, för Christi får."

Han skall församla lammen i sin famn. Den samme som sade: låten barnen komma till mig och förmenen dem icke, ty sådana hörer Guds rike till, och som tog dem upp i famnen, lade händerna uppå dem, och wälsignade dem (Marc. 10: 14, 16), Han samlar ännu de små i sin famn genom det heliga dopet. Om ingen annan skulle hafwa hjerta för dessa små, så har Han det. Han vill bära dem i sitt sköte, och just derför lägger Han dem i sin kyrkas sköte. Och så säger Han till en och hwar, som älskar honom: *Älskar du mig, så föd*

mina lam! och tager så den kärlek, som någon hafwer till Honom, i anspråk för dessa små. Uti omsorgen om dessa små, att de måtte fostras och bewaras, skall derför församlingen, så wäl som den enskilde, i alla tider bewisa sin kärlek till Herren. Wårdslösar man denna omsorg, då bewisar det, att det står illa till med kärleken till Herren. Han skall fodra, eller egentligen: föra sakta de ländigra. Han far sakta fram, och will att äfwen wi stola "fara sakta med menniskorna". Han är ingen pådrifware, som genom sitt pådrifwande förderfwar. Ty Han wet wäl, att lammen icke kunna följa med fåren, icke taga lika stora steg, som de. Så will Han ock, att wi stola fara sakta med de små, med de andeligen swaga, med barnen. Wi få icke i otidig iswer drifwa dem fram, för att få dem att gå lika fort, som de äldre och starkare, icke göra evangelium och tron till en "plågarens staf", icke twinga fram det Guds werk, som i det tysta och stilla will wäga fram. De ländigra, de som behöfwa stonas och hjälpas, leder Han sakta, drifwer icke obarmhertigt på dem, är icke knorrisk eller grufwelig, utan gifwer dem tid och rådrum, att de ock må komma med. Ja, den rö, som krossad är, skall Han icke sönderbryta, och wekan, som ryker, skall Han icke utsläcka (Math. 12: 20).

Så wänden eder då till denne herde, I lam, I barn! Öfwergifwen icke Hans famn! Och hafwen I lemnat den, så skynden åter tillbata i denna famn, att I

ej willens bort från dem,
som till sin faders sälla hem
Han lofwat att ledsaga!

Och såsom Herren will fara sakta med dem, som söta Honom, så faren ock I sakta med andra! Waren dock barmhertige, såsom Herren mot eder barmhertig är!

Herre Jesu, samla oss i din famn, bär oss i ditt stöte, igenhämta det borttappade, stärk det swaga, och stöt oss såsom wi behöfwa det.

Du, som en herde för din hjord,
Allt, hwad oss fattas, gifwer:
Din anda, salighetens ord,
Ditt rika bord,
Och alltid trofast blifwer. Amen.

Thorsdag.

Din konung.

Si, din konung kommer till dig! Matth. 21: 5. (Se Adventsöndagens evangelium).

Det är på en gång tröstefullt och uppfordrande, då budskapet om Herrens ankomst med sitt rike kläder sig i denna form: **Din konung kommer till dig.** Det är tröstefullt att denne konung, som kommer med ett himmelrike, för det stora hela icke förgäter eller förbigår den enskilde. På samma gång Han sträcker sin spira öfver himmel och jord, har Han hjerta äfwen för den fattigaste och ringaste. Han will wara din konung, så att Hans rike skall wara ditt, om du är ibland de i andanom fattige, ty dem hörer himmelriket till. **Dig till godo skall Han använda sin makt; för dig stela Hans rikets förmåner stå öppna; på dig skall Han tänka och wälsigna dig.** Derföre bådär Han, att Han will komma till dig, besöka dig och gästa hos dig. När Han kommer med sitt rike, så gäller denna ankomst icke blott hela Hans församling, utan äfwen dig. Till dig kom Han i dopets bad; wid det äro äfwen för dig Hans löften knutna. Och när Han kommer i sin heliga nattward, så gäller Hans ankomst dig.

Härom talar D:r Luther följande sköna ord: "Han heter wäl med rätta **din konung, din, din,** du som eljest blifwer jagad och plågad af synden och af djefwulen, af döden och af helmetet, af köttet och werlden, att du nu frälster utur deras makt skall af Honom ljufligt föras och regeras i nåden, i Andanom, här i lifwet, samt i himmelen och i Gudi. **Din konung kommer.** Ja, utan allt twifwel kommer Han; ty icke kan du komma till Honom; Han är dig för högt och fjerran, och du kan, med allt ditt bemödande och arbete icke komma till Honom: så att du aldrig kan berömma dig deraf, att du med egen förtjenst och wärdighet hafwer skaffat Honom till dig. Nej, o. menniska, all egen förtjenst och wärdighet gäller här intet. På din sida är idel oförtjenst och owärdighet, och på Hans sida all nåd och barmhertighet. Här kommer den fat-

tige och rike tillsammans, såsom Ordspr. 22: 2 säger. Icke söker du Honom, Han söker dig. Icke finner du Honom, Han finner dig. Ty lärarena komma från Honom, men icke ifrån dig, och deras predikan af Honom, icke af dig. Din tro af Honom, icke af dig, och allt hwad tron uti dig verkar icke af dig, utan allt af Honom."

Men om nu Herren Jesus will vara en konung för den enskilde — för dig, och komma till den enskilde — till dig; då uppfordrar detta också mäktigt hvar och en för sig att träda uti ett personligt förhållande till denne konungen. Det hjälper dig icke, att du med en stor skara samlas kring Honom, att du med många andra i församlingen hör Hans ord, att du för enar din röst med deras, som Honom till ära uppstämma Hosianna, om du icke för din person med Honom träder i beröring, om du icke för din del anammar Honom, om du icke hör Hans ord såsom ett ord till dig, ty Han will ju vara din konung. Låt det derföre icke bero derwid, att du om Honom hör, läser, talar och sjunger, utan se till, att Du blir ensam med Honom, talar till Honom, såsom Han till dig. Endast i den mån får och har du Honom till din konung, som du personligen, i ensamhet umgås med Honom; och endast i den mån blir det gemensamma umgänget med Honom i församlingen och bland wänner dig till gagn, som ditt enskilda umgänge med Honom derigenom befordras. Får du Honom icke på detta sätt till din konung, så skall du icke kunna lida Hans sista tillkommelse.

Kom, o Herre Jesu till mig, att Du må blifwa min konung! Kom så till mig, att jag i sanning må blifwa din!

Ditt hjerta öppne sig:
 Bjud Christum hem till dig!
 Han aktar hos dig gästa
 Och dig för ewigt fästa.
 Hosianna, pris och ära
 Vår konung wi hembära!

Fredag.

Christi rike.

Mitt rike är icke af denna werlden. Joh. 18: 36.

(Se 1:sta ärg:3 högm.-text.)

Så talar den konung, som nu bådär sin ankomst: Mitt rike är icke af denna werlden. Han har ett rike och Han kommer att grundlägga detta sitt rike i denna werlden; ty Han vill inom denna affallna och från Gud bortkomna werld grunda en ny tingens ordning. Men just dertöre kan Hans rike icke vara af denna werlden. Det skulle då icke kunna omstapa den, såsom och intet af denna werldens riken det förmått. Nej, Hans rike är af härstammar från en annan werld, men är i Kristus och med honom kommet ned och in i denna werld. Det är och alltigenom af en annan art och beskaffenhet än denna werld. Det har andra rätter och ordningar än den, andra förmåner och statter, andra syften och ändamål; det utvecklar sig efter andra lagar, utbreder sig genom andra medel. Detta förstå wi bäst, om wi rättakta på konungen sjelf i detta rike, ty i honom är riket inneslutet och sammansattadt; Hans wäg är Hans rikets wäg. Och så olit Han sjelf till sin person och till hela sitt lif och werk är, så olit är och Hans rike denna werld. Detta kunna wi icke nog behjerta. Ty emedan wi äro nedanefter och af denna werld, så äro wi städse benägne att, än på ett än på ett annat sätt, neddraga Hans rike till likhet med denna werldens wäsende. Dertöre förnyar Herren åter och åter, hwarje gång Han på nytt kommer till oss med evangelium om Guds rike, denna bekännelse: **Mitt rike är icke af denna werlden**, på det wi måtte besinna, hwad det gällor, då detta rike åter kommer oss nära, hwad för en maning, som evangelium om Hans rike ställer till oss. Hwilken är då denna maning? Densamma som låg uti Herrens predikan för folket, och i Hans ständiga undervisning af lärjungarne. Ty så predikade Han: **Tiden är fullkomnad, och Guds rike är för handen; bättrer eder och tror evangelio.** (Marc. 1: 15). Och så undervisade Han sina lärjungar, när de tänkte, talade och stridde efter denna werldens sätt, såsom "werldslige" ko-

nungar, som regera; Han sade: Så skall det icke vara ibland eder. Så wißt som Hans rike å ena sidan ännu i dag icke är af denna werlden, men wi å andra sidan — af naturen — äro af den, måste ock adventsmaningen blifwa en botmaning, i det adventsbudskapet om himmelriket åtföljes af det ordet: Vätrer eder! Ändrer edert sinne! Allena genom en sådan sinnesändring sättas wi i stånd att mottaga Guds rike. Ty huru skulle wi wäl med ett sinne, som är rigtadt på det jordiska och bundet af det, som denna werlden tillhör, kunna mottaga ett himmelrike? Ett jordiskt sinne och ett himmelft rike passa ju icke tillsammans. Detta är icke så att förstå, som om wi först skulle hafwa ett alltigenom himmelft sinne, för att få mottaga himmelrikets gåfwa; ty då fingo wi aldrig mottaga den. Det är himmelriket, som sjelf will och kan göra oß himmelfta. Men wårt begär måste hafwa blifwit wändt från det, som på jorden är, till det som ofwan-ester är, så att wi se och längta derefter; i annat fall skall Guds rike blifwa oß främmande.

Ja, endast i den mån Herren får ändra wårt sinne och wända det från denna werlden, skola wi såsom lärjungar kunna mer och mer mottaga och erfara des kraft. Ty endast i den mån leswa wi werkligen i Guds rike, som wi dö denna werlden. — Så wilja wi då stärka wårt hjerta med denna wår Frälsares beännelse: Mitt rike är icke af denna werlden; stärka oß att följa Honom, som wid hwarje sidoblick och hwarje sidosteg från Hans heliga rikswäg tillropar oß: Mitt rike är icke af denna werlden — så skall det icke vara ibland eder!

Käre Herre Jesu! Du kommer af nåd till oß arme med Ditt rike, att wi måtte blifwa och leswa under dig i detta ditt rike; des tackom wi Dig. Men lär oß att besinna, det ditt rike icke är af denna werld, så att wi ifrån des wäsende måtte dö, att wi ock med Dig må leswa och regera.

O folk, från Herren wifet
 I syndig lust och slärd.
 Gif akt! det helga riket
 Ej är af denna werld:
 Ej af des wise sunnet,
 Ej af des hjeltar wunnet. Amen.

Lördag.

Det nya förbundet.

Det är det testamente, som jag vill göra Israels hus efter dessa dagar, säger Herren: Jag vill gifwa min lag i deras sinne, och uti deras hjerta vill jag skrifwa den, och jag vill vara deras Gud, och de skola vara mitt folk. — Ty jag warder förblidkad öfwer deras orättfärdigheter, och deras synder, och deras ondskas skall jag icke mer ihågkomma. (Ebr. 8: 10—12. (Jemf. Jerem. 31: 31—34.) (Se 2:dra årgångens aftonj.-text.)

Guds testamente, eller förbund, har alltid haft det till sitt innehåll och gått derpå ut, att Han vill vara vår Gud och att wi skola vara Hans folk. Detta war det gamla förbundets innehåll, såsom wi se utaf 2 Mos. 19 kap. Derpå syftar det nya förbundet, såsom wi här höra. Och så beskrives i Uppb. 21: 3 fulländningen af detta förbund. De skola vara Hans folk, och sjelfwer Gud med dem skall vara deras Gud. Ett sådant förbund förutsätter och innebär en ömsesidig gemenskap, enligt hwilken Gud genom ord och handling bewisar sig såsom vår Gud, och wi å vår sida bewisa oss såsom Hans folk. Genom sina frälsningsgerningar ter sig Gud för oss såsom vår, med dem bekänner Han sig till oss. Men huru bewisa då wi oss såsom Hans folk? Huru och hvarmed bekänna wi oss till honom? Genom att hålla Hans bud. Detta war det, som Gud bjöd Israel, då Han förkunnade dem sitt förbund, ty då gaf Han dem sin lag. Detta är hwad Herren äfwen i nya förbundet äftar, såsom vår Frälsare och uttalar det i Joh. 15: 9—10: Blifwen i min kärlek. Om I hållen min bud, så blifwen I i min kärlek. Ja, här i nya förbundet kan Han med långt större rätt begära, att wi hålla Hans bud, ty det nya förbundet är bygd på bättre löften, på herrligare frälsningsgerningar, än det gamla. I det nya förbundet vill Han gifwa sina lagar uti menniskors sinne, och skrifwa dem uti deras hjertan, att de i willig lydnad hålla Hans wittnesbörd och tänka på Hans bud att derefter göra. Men hwilket är då det nya, den nya frälsningsgerning, den nya nåd,

som åstadkommer och verkas denna nya hjerteställning till Guds lag och bud? Det är försoningen i Kristus och den deraf följande syndaförlåtelsen: Ty jag warder förblindad öfver deras orättfärdigheter, och deras synder och deras ondskas skall jag icke mer ihågkomma. Gud har försonat oss med sig sjelf, tillfredsställande genom blodet på Christi kors både det i himmelen och på jorden är (Col. 1: 20). På grund häraf förebrår Han oss nu icke våra synder, om wi wilja låta försona oss, utan bjuder oss syndernas förlåtelse genom Christum, sägande: deras synder och deras ondskas skall jag icke mer ihågkomma. Han vill nu så förlåta alla våra synder, att de icke skola ihågkommas. Härmed utmärkes, huru fullkomlig Hans förlåtelse är. När wi icke mera ihågkomma en sak, då är det, som wore den för oss icke mera till. Så skall Herren betrakta vår synd, då Han förlåter den. Se, detta är det, som kan smälta vårt hårda hjerta, taga bort hjertat af sten och gifwa ett hjerta af kött. Lagen kan och skall krossa hjertat, men smälta det och föda det på nytt kan endast evangelium, förlåtelsens ord. Och i och med detsamma strifwes lagen i detta hjerta och gifwes i sinnet. Då blifwa Guds bud icke svåra.

I detta nya förbund vill Herren införa dig under detta nya nådesår; i detta förbund vill Han stärka dig. Å Hans sida skall intet fattas. Försoningen, som predikas, är fullkomnad; förlåtelsen, som bjudes, är fri och fullkomlig. Å din och min sida fattas deremot mycket. Wi hafwa icke ännu låtit honom strifwa sin lag uti våra hjertan så som Han welat, wi wandra ännu icke i Hans lydnad, såsom Han äskar och wäntar. O, så låtom oss med allwar tränga in uti förlåtelsen, att wi också må hålla Hans rättor med fullt allwar!

Dertill gifwe Du oss din Andas nåd, o Herre Jesu Christe; ty när Dig är förlåtelse, att man skall frukta Dig.

Han är den, som till nåd
Och barnastap mig tagit;
Åf syndens band mig löst,
Ur nödens djup mig dragit.

Härefter lär mig, Gud,
Min lefnad ställa så,
Att jag i tro och hopp
Och kärlek lefwa må. Amen.

2:dra veckan i Advent.

Måndag.

Det nya.

Si, jag vill skapa en ny himmel, och en ny jord; så att man intet mer skall komma den förra ihåg, eller lägga den på hjertat. Es. 65: 17.

Guds rike, himmelriket, är icke blott, i-ansende till sitt innersta wäsen, rättfärdighet, frid och fröjd i den heliga Andan, utan det är ock en sådan ny tingens ordning, som omfattar hela Guds skapelse, en ny himmel och en ny jord. Det begynner i det fördolda, i hjertats innersta, "inwärtas i of". Åfwen der är det likt ett senapskorn, som minst är af all frö. Men ehuru ringa innesluter det dock uti sig en himmelsk lifskraft. Derföre skall det icke alltid förblifwa i det fördolda. Det yttre — först hos menniskan, sedan i hela den yttre werlden — skall blifwa såsom det inre, när Guds rike en gång kommer med makt. Detta har Herren lofwat redan genom sina profeter; derpå har Han hänwisat sina lärjungar, såsom ett mål för deras förhoppning. Om denna sitt rikets tillkommelse har Han lärt of att bedja: tillkomme ditt rike! och wid begynnelsen af kyrkoåret ledas församlingens blickar hän emot detta saliga mål.

Si jag vill skapa en ny himmel och en ny jord. Detta är det yttersta målet för Guds rådslut — fulländningen. Derom heter det uti Uppb. 21: 1 f.: Och jag såg en ny himmel och en ny jord, ty den första himmelen och den första jorden förgingos, och hafwet är icke mera. — Och den der satt på stolen sade: Si jag gör allting ny. Denna nya himmel och nya jord skola hafwa en sådan herrlighet och så tillfredsställa alla önskingar, att man icke mer skall komma den förra ihåg, eller lägga den på hjertat. Huru öfverswinnelig skall icke herrligheten vara, då den uppslukar minnet af denna jorden med allt hwad den tillhör? Hwilken fullhet skall icke der erfaras, då man icke mera skall lägga på hjertat eller sakna det förra, det som nu är?

Om denna nya himmel och nya jord säger Herren (Ef. 66: 22): **De stå för mig; de stå redan, enligt Guds rådslut, för Hans ögon.** Så vill detta nya, som Gud skapar, stå äfwen för våra ögon i tron och i hoppet, såsom något wist. I sådant sinne säger Petrus: **men nya himlar och en ny jord wänte wi efter Hans löfte, der rättfärdighet uti bor.** (2 Petri 3: 13.) För honom och hans medtrogna war detta nya så alldeles wist och otwijwelaktigt, att de endast wäntade efter det uppenbarande. De hade Herrens ord derpå: **efter Hans löfte.** Detta ord trodde de. Derföre stod den nya himmelen och jorden för dem på ett så lefwande sätt, att de redan här, ännu innan det nya kommit, kunde se bort ifrån de ting, som synas, till dem, som icke synas. Endast för så widt och i den mån wi tro, d. ä. endast i den mån de osynliga och tillkommande tingen för oss och hos oss blifwa lefwande **werkligheter**, stola wi kunna lefwa i dem och för dem, så att de "stå för oss" och intaga vårt sinne. I sådan tro hafwa wi att öfwa oss. Härwid gäller det då, såsom alltid i Guds rike, att rätt ofta på de **begynnande öfningarne**, att genomgå de smärre profwen, på det att när något af det tillkommande, himmelska goda af oss förfares, wi då finnas willige att för detta förfaka det närwarande jordiska. Då skall det nya ju mer och mer blifwa en salig, lifskraftig **werklighet** för oss, ty wi hafwa då sjelfwe blifwit nya, fått ett nytt, trons sinne. Allena med ett sådant nytt sinne göras wi **stickelige** för det nya, som är att wänta. Den som icke hos sig låtit verka ett sådant nytt sinne, Han skall hwarthen nu kunna wänta nya himlar och en ny jord, ej heller sedan blifwa delaktig af det nya. Han skall stå arm och utblottad, när det första förgås.

Så verka då i mig, o Herre Gud, genom din Andä, ett nytt, trons sinne, hjerta och öga för det nya, som Du vill skapa, att jag för den nya himmelen och den nya jorden må förgåta det som tillrygga är och sträcka mig efter det, som framman till är.

I himmelen, i himmelen
 Hvad klarhet, hög och ren!
 Ej sjelfwa jolen liknar den
 Uti ditt middagssten.

Den sol, som aldrig nedergår
 Och ewigt oförmörkad står
 Är Herren Zebaoth. Amen.

Tisdag.

Lyfter edra hufvuden upp!

De skola fröjda sig ewinnerliga, och glade wara öfwer det, som jag skapar; ty si, jag will skapa Jerusalem till fröjd, och desß folk till glädje. Es. 65: 18.

Då Herren genom Esaias uttalade dessa ord, låg en nödens och sorgens tid framför Israhel. Guds folk skulle för sina synders skull bortföras i fångenskap. Då skulle de hänga sina harpor på pilträd och sitta wid de elskar i Babel och gråta, då de på Zion tänkte (Nj. 137). Men en annan tid skulle uppgå för Guds folk, ett fröjdens och glädjens tillstånd skulle inträda. Detta skulle dock icke komma såsom af sig sjelf, eller genom menskligt åtgörande, utan af Herren, såsom en Hans skapelse. Si, jag will skapa Jerusalem till fröjd o. s. w. Till en del fann detta ord sin uppfyllelse, då judarne återwände från Babel; men på den fulla uppfyllelsen wäntar det ännu. Denna fröjdens och glädjens tid ligger ännu framför oss. Men den är att wänta, den skall komma. Guds ord gifwer wid handen, att redan innan den nya himmelen och den nya jorden blifwit skapade, skall Guds folk så fröjda sig öfwer det, som Herren skapar, öfwer det rike, som Han redan här på jorden will låta framträda i segerkraft och herrlighet. För den gammaltestamentliga profetian sammanfaller det till ett, hwilket den nytestamentliga sårskiljer. Den förra skildrar fulländningens herrlighet. Den senare wisar oss, huru denna Guds rikes herrlighet redan inom detta werldsloppet, på denna jorden, skall uppenbara sig till glädje och fröjd för alla dem, som här sört öfwer Zion och låtit Jerusalem sin högsta fröjd wara.

Ämnena till en sådan sorg äro i denna tid många. I många asseenden är Guds folk ett fångat folk, och mången rätt Israhelit måste gråta, då han på Zion tänker. Inom detta Zion ter sig en stor oordning och sammanblandning af olika elementer och krafter. Man ser icke, huru allt detta skall kunna ordnas och blifwa till ett helt, huru Guds tempel skall

funna uppbyggas. Mycket mörker är på djupet. Strons och missfarelsens mörker tyckes tränga sig allt djupare in och ned bland folken. Dessa äro såsom ett oroligt haf, ur hwilket man redan tycker sig se wildjuret och den falske profeten uppsluga, enligt nya testamentets profetiska ord. Smjr Uppb. 13:de kap. Men likasom wid den första skapelsen Guds Ande swäswade öfwer de mörka djupen, så är samme Ande ännu werksam. Genom Honom skall Gud ännu en gång skapa något nytt, skapa det nederslagna Jerusalem till fröjd och deß sorgsna folk till glädje.

Härpå rigtas det sörjande Guds folks blick under bedröfwelsens och nödens tid, på det att det icke måtte bortkasta den tröst, som en stor lön hafwer (Ebr. 10: 35), utan i tålmod förbida det, som komma skall. Det kan icke kläda sig uti glädje, får icke rycka glädjen till sig såsom ett rof, så länge Guds hand hwilar tungt öfwer detsamma. Wäl kan Herren emellanåt låta den enskilde höra glädje och fröjd till nödig uppmuntran; men för Guds folk såsom sådant, är den rätta glädjens tid ännu icke kommen. Men å andra sidan få Guds trogna icke gifwa sig öfwer, dertfore att det mörknar för deras framtids blick. De skola icke förgäta, att Herren är den som will och kan skapa dem till fröjd genom sin heliga Andas allsmåttiga kraft, och låta bedröfwelsen föda i dem en ewig glädje. Salige äro dertfore de som nu gråta, ty de skola le. (Luc. 6: 21.)

Herre Jesu Christe, Du som will skapa ditt folk till glädje, gif of att i ditt sinne sörja med ditt folk, att wi of med detta ditt folk måtte glädjas! Gif of, käre Herre, din Heliga Ande, att Han måtte skapa of till ditt rikes glädje, om det än skall ske genom mycken bedröfwelse.

Måste of af törnen wara
 Här din krona, o min brud,
 Därar dina perlor klara,
 Suckar dina sångers ljud:
 Öfyt din' ögon upp och se
 Öfwer jordens qual och we
 Himlen öppnad, palmen wunnen,
 Lifsens krona saligt funnen. Amen.

Onsdag.

Wederqwickelsens tider.

Och jag vill glad vara öfwer Jerusalem, och fröjda mig öfwer mitt folk; och gråtoröst eller klagoröst skall icke mer derinne hörd warda. Der skola icke mer vara barn, som icke räcka till deras dagar, eller gamle, som deras år icke uppfylla; utau hundrade åra barn skola dö, och de hundrade åra syndare skola förbannade warda. Gf. 65: 19—20.

Profeten skildrar här ett tillstånd, som icke gerna kan förläggas på andra sidan, eller — med andra ord — som icke gerna kan inträda efter skapandet af den nya himmelen och den nya jorden. Der skall ingen död vara mera. Men till det tillstånd, som här beskrifves, hörer dock död: hundrade åra barn skola dö. Wi hafwa således här beskrifningen på en tingens ordning, som skall inträda före denna världens ände, sedan domen gått öfwer antichrist (jmsr 2 Thess. 2: 3—12). På honom och hans wälde skall Herren göra en ände genom sin tillkommelses uppenbarelse, och låta honom vara bunden i tusen år (jmsr Uppb. 20: 1—6). Derpå skall följa "en wederqwickelsens och fridens tid för Guds kyrka på jorden, under hwilken hon, befriad från satans frestande och hindrande inflytelser och åtnjutande en omedelbar stärkande och helgande inverkan från den himmelska församlingen, skall här på jorden utveckla en herrlighet samt vinna en utbredning, hwartill kyrkans historia aldrig förut haft något motsycke". Synden är icke utplånad från jorden, derföre skall död ännu finnas. Men såsom synden under denna Guds rikes blomstringstid är dämpad, så skall ock dödens makt vara det. Menniskor skola då, såsom i den första tiden, nå en sådan åldrens mognad, att 100 år ännu räknas såsom barnålder, och att de syndare, som träffas af förbannelsens dom, skola "dö i sina halfwa dagar", då de dö hundraåriga. Åfwen öfwer skapelsen skall Guds rike utbreda sin herrlighet, jmsr Gf. 11: 6 ff. M. F. Roos säger om detta Guds rikes herrlighetstillstånd: "Den, som vill sticka sig i den närvarande tiden, måste wäl förstå forsets wägar. Men det skall ännu blifwa bättre. Stora gåfwor och Andens

verkningar skola förspörjas. Såväl uti himmelen skall på den tiden Lammet's bröllop hållas, som det ock på jorden skall tillgå Salomoniskt, d. ä. fridsamt, roligt, präktigt, högtidligt; dock icke efter köttets sinne, utan efter Andens."

Härpå lyfta utan twiswel Petri ord uti Ap. G. 3: 19—21: Så bättre eder nu och wänder eder om, att edra synder måga affrapade warda. Att wederqwickelsens tid då kommer för (från) Herrens ansigte, när Han sändandes warder, den eder nu tillförene predikad är, Jesum Christum, hwilken himmelen intaga måste, till den tid, att igen upprättadt warder allt det Gud sagt hafwer genom alla sina heliga profeters mun, af werldens begynnelse.

Reformatörerne hafwa förkastat Chiliasmens, d. w. s. läran om det tusenåriga riket, men, enligt vårt förmenande, blott sådan denna lära framträdde på reformationstiden bland wederdöparne m. fl. Må wi taga wara på det helsosamma, som utsigten till en Guds rikes seger redan här på jorden erbjuder. "Ty det kommer ej här an på att förnöja för wettet, utan att styrka tron och hoppet." Under kampens tid må det wisza hoppet om seger stärka modet och krafterna; under den mörka wintrens tid och den af brytningar uppsylda wärens, må wäntan efter sommaren upplifwa modet. Ty en Guds rikes sommar skall dock förwisso komma med Honom, som är solen. Derom har Han sjelf sagt: Jer upp, lyfter edra hufwuden upp, ty då nalkas eder förlofning (Luc. 21: 28).

Ja, lyfte du sjelf, o Herre, våra hjertan och hufwuden upp, att wi må wänta din tillkommelse med fröjd! Och när Du bådär: Si, jag kommer snart! så förlåna oss nåden att kunna swara med ett trösteligt: ja, kom Herre Jesu!

Ty skola tortas bort en gång
Och bytas ut mot fröjdesång,
De frommas alla tårar.
När Herren sjelf sig låter se
Med allt det goda Han will ge

Dem Jesu sig uttorar.
Segerstrud Han på sin brud
Då ikläder, Henne gläder,
Mättar, lifwar,
Och till arfs sitt rike gifwer. Amen.

Thorsdag.

Wakter eder!

Wakter eder, att edra hjertan icke betungade warda med swalg och dryckenfkap, och med detta lefwernets omsorg, så att den dagen kommer eder för hastigt uppå. Luc. 21: 34. (Se 2:dra Sönd:3 i Adv. evangelium.)

Det är med afseende på sin tillkommelse, som Herren Jesus uttalar denna warning till sina lärjungar. Då nu Herrens församling i dessa dagar betraktar ordet om Hans rikes tillkommelse, så lägges dermed också denna warning öf nära. Må wi då behjerta den!

Herrens dag skall komma såsom en snara öfwer alla dem, som bo på jorden. Själafjenden utlägger sitt lockbete, på det att de arme menniskorna måtte bliwa fångne uti snaran. Lockbetet är swalg, dryckenfkap och lefwernets omsorg. Detta ser Herren. Han känner vårt hjerta. Derföre warnar Han öf troligen för allt, som kan betunga och fångsla det samt draga det nedåt. Yppighet, wällesnad, froseri och dryckenfkap samt i allmänhet allt sådant, som fodrar köttet till lättja och betungar sinnet och hjertat. Men farligare än detta är dock lefwernets omsorg. Swalg och dryckenfkap kunna nemligen icke lätt försvaras af den, som har någon omsorg om sin själs räddning. Men huru wet icke det illfundiga hjertat att framställa lefwernets omsorg från en sådan sida, att denna omsorg icke blott icke synes farlig, utan till och med wisar sig såsom något godt och berättigadt? Sant är det ock, att wi skola göra med omsorg hwad wi göra, att wi skola hafwa omsorg om de våra, uträtta vår kallelse med flit. Men å andra sidan får dock detta lefwernets omsorg icke lägga sig uppå, icke intaga eller uppfylla vårt sinne, ty i och med detsamma omsorgerna beherrisa vårt hjerta, så warder det utaf dem betungadt, fångsladt och neddraget. Men Herren will hos öf finna ett lösgjort sinne, ett hjerta, som, midt under alla omsorger, är fritt och färdigt, "så att man, när hyddan nederslagen warder (eller Herren kommer) utan dröjsmål kan uppfara i sitt element". Och huru skulle wi wäl wara redo till Herrens till-

kommelse, huru skola wi wäl "undsly allt det, som komma skall och stå för människones Son", om wi icke undslytt det som betungar? Redan nu wisa sig swalg, dryckenkap och detta lefwernets omsorg wara såsom en blytyngd, som drager själen ned, då den skulle höja sig upp. Redan nu har allt sådant en stor makt att dämpa och qwäfwä de goda rörelserna uti wår ande. Huru skall det blifwa, om "den dagen" träffar oss uti ett sådant tillstånd af förslappning och bedöfning? Skall den icke då komma oss för hastigt uppå, ja, såsom en tjuf om natten?

Hwad som gör denna Herrens warning ännu mera gripande är att detta lefwernets omsorg, ju längre det lider emot slutet af detta werldslopp, skall få en utsträckning och en makt öfwer människorna, sådan den förut icke haft. Ju mera detta lifwet, i motsats till det ewiga, blir det enda, efter hwilket människor fråga; ju mera detta lifwet erbjuder tillfällen till swalg och dryckenkap, till njutning och berusning af allehanda slag; ju mera människors sinnen dragas utåt i mångfaldiga riktningar; — desto större skall faran blifwa att hjertanen betungas; desto tyngre skall lusten blifwa, desto allmänare berusningen, äfwen ibland dem som icke dricka sig druckne af win. Derföre må Herrens warningsord ljuda allt mäktigare! Derföre må de, som lyfna dertill, allt trägnare förmana sig inbördes: Så låter oss nu icke sofwa såsom de andre; utan låter oss waka och nyktre wara. Ty de, som sofwa, de sofwa om natten, och de, som druckne äro, äro druckne om natten. Men wi som dagen tillhöra, skola nyktre wara. (1 Thesj. 5: 6—8.)

Herre Jesu Christe, wår Frälsare! Wi bedje dig, att du genom din Heliga Anda wille göra oss lösa från allt det, som kan betunga wårt hjerta! Drag det till dig och till det andra lifwet ju mer och mer, att, när Du kommer, wi måtte finnas redo.

O Herre Gud, af kärlek rit,
 Wäck oss ur syndens dwala,
 Från oss i frestelsen ej wit,
 I nöden oss hugswala.
 Beredda håll oss hwarje stund,
 O Jesu, till ditt möte,
 Och när du kommer, haf wißkund
 Upptag oss i ditt sköte. Amen.

Fredag.

Omgjordade länder.

Låter edra länder warda omgjordade. Luc. 12: 35.

(Se 1:sta årg. högm.-text.)

Omgjordade länder — ett samlat sinne är hwad Herren will finna hos de sina. De skola wara de menniskor like, som wänta sin Herra, då Han igenkomma skall ifrån bröllopet, att när Han kommer och klappar, låta de Honom stragt upp, v. 37. Tjenare, som wänta sin husbonde, lägga icke af sina kläder, för att först då han kommer taga dem uppå sig. De lösa icke upp kläderna, för att först wid husbondens klappande göra sig redo. Nej, de låta sina länder wara omgjordade. När Herren uppmanar oss att wara dessa tjenare like, så har Han dermed icke blott i allmänhet lagt oss på hjertat, att wi skola hålla oss redo, utan Han har welat wisa oss, hwaruti denna beredelse, från en särstild synpunkt sedd, består. Såsom den sida, wida klädnaden af gördeln sammanhållles, att den icke blir hinderlig för tjenaren, när han skall hasta sin husbonde till möte och mottaga honom; så måste ock vårt sinnes länder begjordas, om wi skola kunna gå Herren till möte, då Han kommer med sitt rike. Men hwad innebär detta? Att wi samla vårt sinne, våra tankar, våra begär, våra önsningar, våra förhoppningar, och låta wäntan på Herrens tillkommelse blifwa den gördel, som sammanhåller och sammanfattar allt. Såsom vår Frälsare uti de ord, wi i går betraktade, warnade för det, som betungar sinnet och gör oss ostidlige att möta Hans dag, så manar Han oss här att winlägga oss om den sinnesförfattning, i hwilken allena wi kunna förbida Honom och Hans rikes uppenbarelse. Detta sinnets begjordande, denna inre, själen samling är något, hwarpå hela vår andeliga tillwext beror i långt högre grad, än wi tro. Den är ju i sjelfwa werket icke annat än den stillhet inför Gud, utan hwilken Hans ljus icke kan rätt affpegla sig i oss, Hans nåd icke rätt uppfylla oss. Men den är isynnerhet nödig med affeende på Herrens tillkommelse. Ty huru skulle wi wäl kunna hasta Honom till möte med ett sinne, som fladdrar hit och dit, såsom flikarne af en klädnad,

eller fastnar här och der wid de ting, som höra werlden till, så att man endast med swårighet kan göra sig lös? O, nej! Herren will finna ett på en gång lösgjordt och samladt sinne hos de sina. De måste, så länge de äro här, wara trogne och slitige uti det de hafwa för händer, werka medan dagen är. Men intet skall taga dem fångne.

Men hwad will icke till, hwilket afdöende från werlden och en sjelf fordras icke om man skall finnas uti ett sådant sinne? Huru främmande är det icke för oss, denna tidens menniskor? Det som förströr och bortdrager sinnen och hjertan synes blifwa desto mångfaldigare och mera förledande, ju längre det lider, ju närmare Herrens tillkommelse är. Och detta har, ty wärr sin tillämpning icke endast på dem, som söka, det werlden tillhör, utan äfwen på mången, som söker Guds rike. Ja, sjelfwa werksamheten för Guds rike tyckes hafwa något uti sig af detta oroliga jägtande, som förströr sinnet och drager det utåt. Men här blifwer faran så mycket större, att länderna icke finnas omgjordade, emedan förströelsen döljer sig under arbetet för Guds rike. Derföre låtom oss taga Jesu ord till hjertat och låta Hans helige Ande samla sinnen och tankar, samt begjorda oss med wäntan efter Herren, att denna wäntan må blifwa det, som beherrschar wårt hela wäsende. Låtom oss ofta lägga allt wårt sträfswande och werkande fram för Honom och pröfwa wårt wäsende i ljuset af det ordet: **Herren kommer.** Låtom oss ofta tillbakahämta oss från förströelsen till stilla hjertebetraktelse af Guds ord och stilla bönesuckan till Herren.

Ja, Herre Jesu, Du allena kan samla mitt förströdda sinne och behålla det wid det ena. Låt mig icke tappa bort mig uti de ting, som förgås, utan samla hela min själs begär till Dig uti wäntan efter din tillkommelse!

Beredd håll mig, o Jesu Christ, att wänta
Din ljufwa ankomst, när Du sist will hämta
Ur tåredalen
Från jordegwalen

Din brud till Dig i ljusa fröjdefalen. Amen.

Lördag.

Så warer nu tålig!

Så warer nu tålige, käre bröder, intill Herrens tillkommelse. Si åkermannen wäntar efter den kosteliga jordens frukt, tåleligen bidaude, så länge han får ett morgouregn och aftouregn. Så warer ock J tålige, och styrker edra hjertan: ty Herraus tillkommelse är nära. Jac. 5: 7, 8. (Se 2:dra ärg. aftonf.-text.)

När Guds rike kommer, då är sommar inne. Den närwarande tiden är såningstiden. Derföre måste Herrens lärjungar städa sig såsom åkermannen. Han bereder jorden och utfår sedan sin säd. Derester måste han i tålmod förbida den kosteliga jordens frukt, afwaktande wälsignelsen ofwanifrån af Honom, som gifwer arlaregn och serlaregn. Ändtligen kommer den tid, då han får uppskåra sin mödas lön. Så gör åkermannen. Så skall du göra. Du skall låta Herren bereda ditt hjertas åker, så att du med saktmodighet, utan motsägelse, anammar ordet, som Herren i dig plantar, det din själ kan saliggöra (Jac. 1: 21). Detta ord skall då af sig sjelf, tillfölje af sin inneboende kraft, slå rot, spira upp som brodd, sätta ag och gifwa fullbordadt hwete i aget. Men allt i sinom tid, enligt lagen för allt, som weger och lefwer. Tålmod göres dig derför behof. Du måste tåligt bida efter Honom, som ensam gifwer weyten; du måste ståda upp till Honom, som gifwer morgon- och aftonregn. Detta wälsignelsens regn kommer dock ofta under form af tårar. De gå åstad och gråta och bära ut ädel säd (Ps. 126: 6). Sådä ensamt de warma, soliga dagarne, utan lifafå mycket de mörka och regniga, tillföra jorden wälsignelse. Så blir utsädet ädelt och fruktbarheten stor, när man i den sorg, som är efter Guds sinne, går åstad och sår. Långa blifwa dessa mörka dagar, då tåreregn sultar hjertats åker och gör den fruktsam och bärande. Derföre warer tålige, käre bröder, intill Herrens tillkommelse! De som med tårar sått, skola då med glädje uppskåra; de skola då komma med glädje och bära sina kärswar.

Det är dock ingalunda arbetet med och sådden i det egna hjertat, som ensamt påkallar tålmod. En Jesu lärjunge är genom sin jordiska kallelse satt att vara en medhjelpare i Guds åkerverk äfwen såvidt det rör andra. Hans arbete är ett ständigt sående. Och äfwen med afseende på detta arbete med och för andra gäller det att vara tålig, att bida, wänta efter den kosteliga frukten, att afwakta Herrens regn. Äfwen här gäller det att så med tårar, under det att arbetet synes vara fåfängt och mödan lönlös, intill Herrens tillkommelse. Ja, tålmod är eders behof; på det I mågen göra Guds wilja och få det, som utlofwadt är (Ebr. 10: 36). Utan detta tålmod skall man lätt falla för frestelsen att undandraga sig mödan, eller att i egen kraft och på sjelfwalda wägar söka frammana omogen frukt. Derföre warer tålige och styrker edra hjertan, ty Herrens tillkommelse är när. Styrken edra mismodiga och försagda hjertan dermed, att Herrens tillkommelse är nära! Vänta detta: Si jag kommer snart och min lön med mig, styrka edra själar att i tålmod förbida det, som utlofwadt är. Och om den stora wedermödans tid snart skulle inbryta, så stolen I behålla edra själar genom edert tålmod. Luc. 21: 19. Hållen I Hans tålmodis ord; Han skall oc bewara eder för frestelsens stund, hwilken tillstundar allo werlden, till att fresta dem, som bo på jorden (Uppb. 3: 10). Snart är wintern och mörkret och nöden förbi, och så komma sommaren, ljustet och fördeandens glädje. Så warer nu tålige!

Herre Gud, som tålmod och trösten gifwer, förlåna Du oss genom din heliga Andes nåd, att det som strifwet är måtte blifwa oss till lärdom, att wi, genom tålmod och striftens tröst, måge hafwa en förhoppning intill vår Herres Jesu Christi tillkommelse.

Ty är det bättre tåligt lida,
 I hoppet och i Gud förnöjd,
 Och trofast efter Herren bida,
 Hvars hjälp är wiß, om än fördröjd;
 Ty Gud, som känner bäst hwar man,
 Han wet wäl hwad oss fela kan. Amen.

3:dje weckan i Advent.

Måndag.

Bereder Herranom wäg!

En predikares röst är i öfnen: Bereder Herranom wäg, görer en jemu stig på marken för wår Gud. Alla dalar skola upphöjde warda, och alla berg och högar skola förnedrade warda, och det ojemnt är skall jemnas, och det oslätt är skall slätt warda. Es. 40: 3—4.

Då Herren wille förlossa sitt i Babel fångna folk, lät Han det genom profeten Esaias höra häroldens röst, som uppfordrade folket att bereda wäg för den kommande Herren och Konungen, på det att intet måtte hindra Hans ankomst, intet stå i vägen för Hans nåd. Denne predikare i öfnen går och före Herren Jesus Kristus att bereda Hans vägar, då Han i tidens fullbordan kommer att förlossa de fångar arma. Johannes döparen är denne predikare, denna "ens ropandes röst i öfnen". Om Honom är det och, wi nu höra talas, då evangelium om Herrans ankomst i köttet kommer och allt närmare. Hans predikan: Bereder Herranom wäg! ljuder nu ånyo, såsom det wäl höfwes. Det är som om alla röster under förberedelsens tid förenade sig i denna ena af Johannes döparens mun: Bereder Herranom wäg; görer en jemu stig på marken för wår Gud! Kommer wår Gud, skulle då icke wäg beredas för Honom? Beredes icke wäg, huru skulle Han då kunna komma till och, huru skulle då Guds herrlighet för och kunna uppenbaras?

Men hwilken är då denna beredelse och hwaruti består den? Den består veruti att wägen göres jemu, rät, att wi blifwa rättframme, enkla, ofonstlade, enfaldige uti wårt wäsende. Detta är just hwad wi behöfwa, wi illfundige, bortkonstlade mennistor. Men huru skall denna beredelse ste? Alla dalar skola upphöjde warda. De, som äro nederslagne och nedsjunkne uti mismod och ett öfswergifwet sinne, skola uppmuntras, så att de fatta hopp och tillförsigt till den nåd, som tillhudes genom Jesu Christi uppenbarelse. Du må förtwisla om

dig sjelf och din egen förmåga, men icke om Guds nåd och makt att hjälpa dig. Alla berg och högar skola förnedrade warda, allt det högt är, skall nederslås; all sjelfrättfärdighet och sjelfhjelp, allt tröstande på menniskowisdom och menniskofraft skall förnedras, jemnas med marken. Du skall blifwa ringa, intet. Det ojemnt är skall jemnas och det oflätt är skall slätt warda. Det ojemna wäsendet, som kommer menniskan att än höja sig i trots än öfvermåttan nedsjunka i mismod; än taga allt för lätt, än se allt såsom för swårt, det skall genom Guds heliga Andas tuktande och tröstande nåd utjemnas till en stilla, ödmjuk, troende förbidan, så att budskapet om Herrens ankomst utaf öf anammats såsom bebådelsen om Jesu födelse anammades af Maria, Jesu moder. Ty då är wägen jemn och slät, när wi, såsom hon, mottaga budskapet om Herren med ett: **Si, Herrans tjenariinna, warde mig efter ditt tal!**

Julberedelserna hafwa redan begynt i våra hus; har och hjerte-tillredelsen för Frälsaren begynt? Eller skall den undanträngas af de yttre tillredelserna, Herren sjelf undanträngas af Hans gästwor? Om Han hindras att komma till öf, hwad bär då julhögtiden i sitt stöte, om icke en dom? Eller kanste en hjertetillredelse ej behöfwas? Finnes der då i ditt hjerta intet högt, som står Herren emot, intet som behöfwer förnedras? Finnes der ingen mörk klyfta, dit Hans nådesljus icke fått lysa in, intet som behöfde upphöjas? Är der inga ojemnheter i ditt förhållande till Gud, intet strosligt i ditt förhållande till menniskor? Är wägen jemn? Är du worden enkel, uppriktig, barnslig, enfaldig nog att som barn undfå Guds rike i Jesus-barnet?

Åt Herre Gud och Frälsare! Du, som will komma till öf, bered sjelf våra hjertan! Upphöj, förnedra, utjemna allt det, som står Dig i wägen, att Du till öf komma måtte med fullheten af din nåd!

Åt, Jesu, öf beredda gör:
 All syndens makt i öf förstör,
 Vårt hjerta öppna, wäck och rör,
 Att wi Dig undfå, som sig bör. Amen.

Tisdag.

Herrans herrlighet.

Dy Herrans herrlighet skall uppenbarad warda; och allt fött skall tillsammans se, att Guds mun talar. (Es. 40: 5.

För Israel hade Herrens herrlighet ofta och i många-
 handa måtto tett sig. Wid förlofningen från fångenskapen i
 Babel stulle den uppenbara sig på ett nytt, herrligt sätt. Men
 allra synnerligast och på ett förut okänt sätt stulle herrlig-
 heten af Hans wäsende uppenbara sig och blifwa känd uti
 Honom, som war ett återsten af Hans herrlighet och den rätta
 bilden af Hans wäsende, uti Jesus Christus. Då ordet blifwer
 fött och bor ibland oss, uppenbarar sig ende **Sonens herrlig-**
het af Fadren full med nåd och sanning (Joh. 1: 14), full
 af nedlåtande kärlek till syndare och af gudomlig trofasthet i
 uppsyllande af Guds löften. Uti Guds wår Frälsares god-
 het och kärlighet till menniskorna ter sig denna herrlighet för
 alla, som söka Gud. Redan i Bethlehem strålar den oss till
 möte i telningen af Jfai stam för att sedan ju mer och mer
 uppenbara sig, icke allenast för Israel, utan äfwen för hed-
 ningarne. Engelen bådade wid Jesu födelse stor glädje, hwilken
alla folk wedersaras skall. Så se wi då, huru äfwen hed-
 ningar från fjerran land warda förde till Hans herrlighets
 beskådelse. **Allt fött skall tillsammans se denna herrlighet uti**
Jesus Christus, Guds salighet, den Gud beredt hafwer allt
folk, allt fött, ett ljus till hedningarnes upplysning och sitt
folk Israel till pris; allt fött skall se, att Herrans mun
talar, att Herren uppsyller hwad Hans mun ända från fallets
stund talat hafwer till menniskors frälsning, ja, att denne
Frälsaren, som kommer att bo ibland oss, är Ordet, det ewiga
ordet af Guds mun, och att Han, just såsom det ewiga Ordet,
som i beghunelsen war när Gud och sjelf war Gud, heter och
är Underlig, Råd, Gud, Hjelte, Ewig Fader, Fridsförste
 (Es. 9: 6).

Den text, vi betrakta, begynner med det ordet ty: "ty Herrans herrlighet skall uppenbarad warda" o. s. w. Detta ord sammanbinder den med den föregående versen, som talade om beredandet af Herrans väg, och visar oss, att der är ett nära sammanhang emellan å ena sidan den vägberedelse, som Johannes war kommen att utföra, och å andra sidan ståndandet af Herrans herrlighet. Ja, vi kunna icke se den herrlighet, som möter oss i det kött=wordna ordet, om icke Herrens Ande får upphöja dalarne och förnedra högarne. Likasom solens ljus, med all den herrlighet, den sprider, icke kan bestråla de djupa, mörka däl derna mellan bergen; så kan Herrans herrlighet icke sända sina strålar in uti vår själ, om vi ännu befinna oss nere uti otrons djupa hålor, eller hålla oss bakom sjelfswisshetens, högmodets och egenrättfärdighetens höjder. När det derföre nu bådast oss, att rättfärdighetens sol med salighet under sina wingar uppgår uti Kristus, så må vi stynda fram ur våra mörka nästen, stiga upp ur vår otros mörka klyftor, ned ifrån all inbillad höghet, på jemna marken, att Herrans herrlighet der må uppenbara sig för oss, att wi med allt kött måtte se ende sonens herrlighet uti Hans nåd och sanning, och förnimma, att det är Guds mun, som här talar; att det är Guds arm, som här räddes oss; att det är Guds salighet, som här bjudes oss.

Ja, före Du oss, Du Herrens heliga Ande, ned från alla falska höjder, upp ur alla falska djup, att wi med upptäckt ansigte måtte kunna se vår Guds herrlighet, uppfånga strålarne af Christi klarhet, warda upplyste af lifsens ljus, och så återspegla det uti allt vårt wäsende!

Wänligt öfwer jorden glänser
Strålen af ett himmelskt hopp;
Stilla inom tidens gränser
Ewighetens sol går opp,
Ack, så stilla, att mitt öga
Hennes sken fördraga må
Och Guds dolda råd förstå. Amen.

Onsdag.

Menniskoherrlighet.

En röst säger: predika. Och Han sade: Hwad skall jag predika? Allt kött är hö, och all det godhet är såsom ett blomster i markene. Höet torkas bort, blomstret förwißnar; ty Herrans ande blåser derin; ja, folket är höet. Höet torkas bort, blomstret förwißnar; men vår Guds ord blifwer ewinnerliga. Ef. 40: 6—8.

Herrans herrlighet skall uppenbarad warda — detta war det löftrika ord, vi i går betraktade. Men skall Herrans herrlighet uppenbara sig för menniskan, då måste hennes herrlighet — mennisko-herrligheten — förblekna. Och huru låta icke ord sådana som dessa all människors herrlighet framstå uti all det nakna verklighet, d. ä. såsom — elände. En uppfordran utgår till gudshärolden: predika! Han frågar: Hwad skall jag predika? Det guddomliga swaret är detta: Allt kött är hö, och all det godhet såsom ett blomster i marken o. s. w. Allt hwad menniska heter, allt hwad den från Gud affallna menniskonaturen har och förmår, all det wisshet och konst, all det kraft och dygd — det är allt såsom gräs. Och allt, hwarmed denna wisshet och kraft prälar, allt hwaråt menniskan gläder sig i köttet, det är såsom blomstret på marken. Åra och kraft, rikedom och wälgång, helse och lycka; det är allt endast ett förgånligt "blomster på gräset". Ser du icke, huru gräsets blomster dallra för en windslägt? Ser du icke, huru gräset sjelf förwißnar för en höstwind? Blåser Herrans ande derin såsom en förstörande wind, då är allt borttorladt och förwißnad. Ja, folket och folken är höet; all människors herrlighet är blomstret. Slägte efter slägte uppstår och förgås; herrlighet efter herrlighet förgås såsom blomster efter blomster växer upp och faller af. Endast vår Guds ord blifwer ewinnerliga; det herrlighet förbleknar icke, det kraft åldras icke, det godhet aftager icke.

Så lyder den predikan, som kan förnedra det högt är och

bereda väg för Herrans herrlighets uppenbarelse. Denna predikan hade Herren hållit för alla folk, både för Judar och hedningar. Mennefsherrligheten hade och blefnat juft wid den tid, då Gud fände fin fon i werlden. Denna predikan ljuder ännu wäldeligen från tusende munnar, ty ej blott Guds ords predikare förkunna den, utan äfwen den ena dagen säger det den andra. Och om "Herrens ande blåser derin", så att Han får göra detta ord kraftigt, då warda wi snart afklädde wår herrlighet, då ligga wi snart uti ftofket, då berömmar fig icke mera den wifse af fin wifhet, eller den starke af fin starkhet eller den rike utaf fin rikedom, utan berömmelsen blir då ensamt den, att wår Guds ord blifwer ewinnerliga, ty uti detta ord söker man då wifhet, starkhet och rikedom. Och detta Guds ord, hwars herrlighet blifwer ewinnerliga, är icke blott det ord, som Gud talat i ftriften; Christus Jesus, kommen i köttet, är i högsta och meft omfattande mening det Guds ord, den Guds herrlighet, som blifwer ewinnerliga. Hos Honom ftola wi finna en herrlighet, som ej förbleknar; i Honom ftola wi finna en godhet, ett godt, som ej förgår såsom blomftret på gräset. Ja, i trons gemenfkap med Honom ftola wi fjelfwe grönfta och blomftta. Så blåse då Herrans ande in i wårt hela wäsende, att allt hwad kött heter måtte förwifna och falla af, men Herrans herrlighet för of och i of uppenbarad warda.

Ja, låt allt, som inför Dig, o Herre! är såsom gräs och blomftter på marken, förblekna och förwifna, på det wi uti din käre fon, uti Ordet som wardt kött, måtte söka och finna all wår herrlighet och fjelfwe med Honom och i Honom förherrligade warda.

Dch gulne hwarje blad på qwift,
 Dch wifne hwarje ftå,
 Guds kärlek — jag det wet förwifft —
 Duffftar icke få.
 Jag wet, hwar glädjen har fitt hem,
 När hwit ftår ödselig jord
 Loffången ifrån Bethlehem,
 Som förr är ännu fporð. Amen.

Chorsdag.

Förargelsen.

Salig är den, som icke warder förargad i mig. Matth. 11: 6. (Se evang. på 3:dje s. i Abb.)

Så lyda de sista orden af Jesu swar på Johannes döparens fråga: Är du den, som komma skall, eller skola wi förbida någon annan? Uti Herrens sätt att gå till wäga låg en anledning att förargas i Honom, eller att taga anstöt af Hans förhållande. På denna fara will Herren med de anförda orden göra alla dem uppmärksamme, som inlåta sig med Honom.

Johannes döparen bekänner: Honom bör wäga till, mig bör förminskas (Joh. 3: 30). Denna ställning till Kristus skulle hela gamla testamentet och deß folk intaga. Skuggan måste wika för sjelfwa warelsen. Häruti låg faran att förargas på Kristus. Och i denna förargelse stannade många af judarne. Ty såsom de icke kunde förlita sig med, att det gammaltestamentliga wäsendet skulle föråldras, så kunde de icke hesser förlita sig med det nya wäsende efter anden, som mötte dem i Kristus. Salig är den, som icke warder förargad i mig! så tillropas det ofi sårstildt under denna tid, då wi bereda ofi att fira Jesu födelsehögtid. Medan det ordet, att allt högt skall förnedras, är anstötligt för det köttsliga sinnet. Icke mindre tager man anstöt af den predikan, att allt kött är såsom hö och all deß godhet såsom blomstret på marken. Men om man nu förargar sig redan på det ord, som will bereda Herranom wäg, mycket mera stöter man sig på Herren sjelf och på gudaktighetens stora hemlighet, att Gud är uppenbar worden i köttet. Att Gud blifwer menniska, att det ewiga ordet blifwer kött, att Guds son såsom ett fattigt menniskobarn hwilar på krubbans strå; detta är något alltför ringa för den menfliga storheten, alltför dåraktigt för den menfliga wissheten, alltför swagt och föraktadt för det menfliga högmödet; det är och blifwer — en förargelse. Att Han, som födes i Bethlehem, skall wara ämnet för "stor glädje, den

allo folkena wedersaras skall", att allt, som icke will förgås, måste komma till Honom, att i ingen annan är salighet, än i Honom, som, aflad af den heliga Andan, föddes af jungfru Maria; häruppå förargar sig den arma, fallna menniskan. Förargar man sig på Herren redan wid Hans trubba, huru skall det sedan blifwa, då Han rinner upp såsom en widja utur torr jord? Skola icke då än flere förarga sig öfwer Honom? Skola icke då många, som en tid bortåt wandrat med Honom, gå till rygga — förargas, när Hans wäg, ej blott för egen del, utan äfwen med oss, går genom lidande, under armod och förakt?

Salig är du, om du icke så förargas. Salig är du, om du med herdarnes sinne anammar budskapet om Hans födelse, och med dem kommer till Bethlehem, om du med Maria gömmer i ditt hjerta det, som säges dig om detta barnet, om du med de wise män söker Honom och för Honom upplåter dina häfwor, om du med Simeon omsamuar Honom och med lärjungarne blifwer med Honom i Hans frestelser. Men will du detta göra, will du icke förargas, så tag icke anstöt af det ord, som förödmjukar dig och afläder dig menniskoherrligheten; stöt dig icke derpå, om Herren gör dig arm, fattig i din ande, så att du måste i Jesus söla och hafwa allt i allom; låt det icke förwilla dig, om du skulle komma att sira Hans födelsehögtid utan all hufslig förnimmelse. Du är likwäl salig, när blott ditt hjertas hela begär är wändt till Frälsaren.

Så tag då bort, o Herre, allt det hos mig, som skulle komma mig att förargas i Dig! Blif du för mig allt hwad Du will wara, min wisdom, min rättfärdighet, min helgelse och min färlöfning.

Förarges ingen christen själ,
Att Jesus kom nu som en träl;
Härnäst Han herrlig komma skall
Och dömma denna werlden all. Amen.

Fredag.

Wisdomens barn.

Wisdomen warder rätt gifwet utaf sinom barnom. Matthy. 11: 19. (Se högm.-t. 1:sta årg.)

Desja ord tillhöra det wittnesbörd, som Frälsaren aflade inför judarne med afseende på Johannes döparen, sedan Han gifwit Johannes det åstfede swaret angående sig sjelf. Frälsaren förebrår judarne deras afwoghet mot det sätt, hwarpå Gud ualkades och sökte dem såwål genom Johannes' skarpa predikan och stränga lefwerne, som genom Jesu milda ord och nedlåtande umgängelse. Intetdera war dem till lags. Den förre är för sträng, "hafwer djeswulen"; den senare är för mild, "publikaners och syndares wän". Emot denna wrånghet, som icke kan finna sig wid någon af Guds wägar, tröstar sig Herren dermed, att wisdomen dock får rätt af alla sina barn. Alla, som i ödmjukhet böja sig för Guds råd och wilja, och hwilka såsom barn lära af den gudomliga wissheten, i stället för att mästra den, de måste gifwa Guds wisdom rätt och erkänna, att alla Guds wägar med menniskorna till deras frälsning äro sanna och rätta.

Ännu i dag är det så, att Herren Gud i sitt ord och sina gerningar än synes of för sträng, än för mild. Än är det Hans ord, som den ena gången synes för hårdt och strängt, den andra för mildt och nedlåtande; än är det Hans werk och gerningar, som skola wittna om å ena sidan en allt för stor nitälstan, å andra ett allt för långt gående öfwerseende; än är Han alltför hög, så att ingen kan ualkas Honom, än betar Han sig alltför ringa och kommer menniskan för nära, då Han sjelf blifwer menniska. Så kan man icke finna sig med Hans ord och werk. Eller också will man se Hans ord och werk endast från en sida; denna ena sida fasthåller och betonar man, under det man sluter ögat till för en annan sida af samma ord och werk. Än är Han idel kärlek på ett sådant sätt, att denna kärlek saknar helighet; än är Han så rättfärdig, att ingen nåd hos Honom finnes; än menar man, att tron ingen god gerning medför, allt hwad gerning heter är idel egenrättfär-

dighet; än är allt idel gerning och förtjenst, och tro, nåd och löfte få intet rum. Så träter man med Gud. Men wisdomen warder rätt gifwet af alla des barn. Wål är ingen ett wisdomens barn utaf naturen, men anammar man Guds wisdoms ord med saktmodighet, så plantar det uti menniskan ett barnafinne. Hon blifwer då en af de sätunnige, som, med allt hwad hon annars wet, i förhållande till Gud och Hans ord icke menar sig något weta, utan will lära allt såsom ett barn. Redan ifrån början gifwer hon således Guds ord och wisdom rätt dermed, att hon ställer Guds ord öfwer sig och sig under detsamma. Ju mera hon detta gör, desto mera upplåter sig för henne Guds wisdom. Gud sjelf blifwer då för henne både Den, som sig högt satt hafwer, och en Gud, hwilken ser till det ringa. Den Trälsare, Han gifwit, blifwer, både såsom Guds son och menniskoson, en sådan öfwersteprest, som of höfdes. Guds son i Bethlehems krubba, den rike i armod, den höge i ringhet — här är den stora gudattighetens hemlighet, hwilken det lyfter henne att med englarne beskåda. I Christi kors ser hon både Guds stränghet och mildhet, Guds wrede och kärlek. Lagen är för henne icke emot Guds löfte, nåden och tron utesluta icke ordet om lydnuad och ansvar, bedröfwelsen och lidandet motsäga för henne icke Guds kärlek och trohet. Hon gifwer wisdomen rätt, hon erkänner och rättfärdigar den, i den mån hon är och alltmera blifwer ett barn af wisdomen.

Må de wisa och förnumstiga gå Herren och Hans under i Bethlehems krubba förbi, eller tadtla på Guds ord och werk; wisdomens barn komme och lära, ja, de allena kunna se djupet af Guds wisdom i Guds Sons mandomsanammelse, och gifwa denna wisdom rätt med sin tillbedjan.

Gif of då, Herre barmhertige Gud, att såsom wisdomens barn ju mer och mer gifwa din wisdom rätt! Gif of din helige Ande, att wi, försakande of sjelfwa, måtte se ljus i ditt hus!

O Christe! of benåda,
 Så att i tron wi må
 Ljus i din sanning skåda,
 Lif af din kärlek få!

Till dig wårt hjerta längtar,
 Från werldens flärd det trängtar
 Till din rättfärdighet.

Amen.

Lördag.

Döpte till Christum.

I, så många som döpte ären till Christum, hafwen eder ifklädt Christum. Gal. 3: 27. (Se aftonf.-t. 2:dra ärg.)

Då apostelen Paulus will återföra de Galater till den tron's wäg, som de stodo i fara att öfwergefwä, så påminner han dem ej allenast om denna tro, sägande: **I** ären alle Guds barn genom tron på Christum Jesum (v. 26); utan han hänwisar dem med deras tro till dopet, i det han tillägger: **I**, så många som döpte ären till Christum, hafwen eder ifklädt Christum. Detta skall icke så förstås, som om dopet skulle sättas i Christi ställe, utan så, att deras tro på Christum hade, så att säga, fått sitt fäste genom dopet, eller att Gud redan genom dopet försatt dem i en sådan gemenskap med och delaktighet af Christus, att de med sin tro nu hade att återgå till detta dop, såsom den säkra borgen för deras delaktighet i Christus. Ty att de genom dopet blifwit ifklädde Christum, innebär den fulla delaktigheten i Honom, en delaktighet, som de sedan hela lifwet igenom hade att tillägna sig, så wäl genom ett tron's anammande af allt det goda, som är i Jesus, som genom ifklädande af Hans sinne och wäsende uti en daglig förnyelse.

Wi gå nu till möte evangeliet om Guds Sons mandsanammelse, det glada budskapet, att Han blifwit delaktig af wårt kött och blod, att Han blifwit den andre Adam, "den ena menniskan i nåden". Såsom synden hafwer wäldig warit till döden, så skall nu ock nåden wäldig wara, genom rättfärdigheten, till ewinnerligt lif, genom Jesum Christum wår Herra (Rom. 5: 21). En hwar, som med smärta erfarit, huru wäldig synden blifwit hos honom, såsom ett Adams barn, skall nu wisserligen med hela sitt begär utsträcka sig efter den andre Adam och delaktigheten uti Honom. Gör du icke detta, då wet du ännu icke, hwad det will säga att wara ett Adams barn, af syndelig säd född och i synd af din moder afslad. Men huru kunna omfatta Honom? Huru kunna intränga i den fulla delaktigheten af Honom? Huru kunna helt ifkläda

sig Honom? Allt detta står dock icke i något Adams barns makt. Äfwen det måste komma från Gud. Och det har kommit, ty J, så många som döpte ären till Christum, hafwen eder ifklädt Christum. Genom dopet har Gud ifklädt dig den Frälsare, hwars ankomst i köttet nu snart skall förkunnas dig. Såsom du genom födelsen af fader och moder är en lem i Adams fallna slägte, så skall du på grund af dopet tillhöra den nye Adams säd. Du skall således icke behöfwa att sjelf lifasom arbeta dig fram till det barnet, som dig föddes, eller att sjelf försätta dig i gemenkap med den son, som är dig gifwen. Gud har genom dopet fört dig till Jesum och ifklädt dig Honom. Det du har att göra, är endast att tillegna och ifkläda dig Honom med allt hwad Han är, har och gör, ty det är dig allt tillförsätrat och besegladt genom det heliga dopet. Men tillegna dig det, skall du; annars blir allt onyttigt för dig, både Guds Sons mandomsanammelse och ifklädandet af Honom genom dopet.

Så försumma då icke Guds nåd, dopets nåd! Hasta den Frälsare till möte, som är dig gifwen och åt hwilken du i dopet och är gifwen af Fadren. Tag emot Honom såsom din, med allt Hans nådesgoda; gif dig åt Honom att wara Hans med allt hwad du har. Ifkläd dig Hans namn och nåd, rättfärdighet och lif; ifkläd dig Hans sinne, Hans ödmjukhet och mildhet, under det du afläder dig och dörr från ditt köttsliga sinne, så skall du omfider warda Honom lik. Ty om wi, samt med Honom, inplantade wardom till en lifa död, så warde wi och uppståndelsen life (Rom. 6: 5).

Wi tacke Dig, Herre Gud himmelske Fader, att Du icke allenast hafwer gifwit oss Din Son, och låtit Honom blifwa menniska, utan att Du och i det heliga dopet hafwer ifklädt och tillegnat oss denne din Son. Gif nu och oss nåd att i tron Honom trösteligen anamma och i en daglig sinnets förnyelse ifkläda oss den nya menniskan.

Dig ware pris för lifsens ord,
 För dopets bad och nådens bord.
 Din frid oss här i tiden gif,
 Och efter döden ewigt lif! Amen.

4:de weckan i Advent.

Måndag.

Fullkomligt hopp till fullkomlig nåd.

Begjorder edert sinnes länder, och warer nyktre, och sätter ett fullkomligt hopp till den nåd, som eder tillbuden warer genom Jesu Kristi uppenbarelse. 1 Petri 1: 13.

Jesu Kristi uppenbarelse i löftet är det höga, heliga ämnet för den högtid, som nu stundar. Att Jesus Kristus, Guds Son, så uppenbarat sig, det innesluter och medför all nåd. Ty, då Gud sände sin Son i werlden, att wi skulle lefwa genom honom, så betedde Han en hel hjelp, en hel frälsning, fullkommen nåd. Denna nåd tillbjudes oss nu; den likasom föres på nytt i vårt stöte genom det budskap af engelens mun, som snart åter ljuder: **Gud är födder Frälsaren!** Huru nära kommer oss icke nåden genom detta budskap; likasom wi å vår sida blifwit förda denna nåd nära genom det heliga dopet. Ingen behöfwer nu fråga: hwar är den? Den är dig hardt nära, nemligen uti ditt hjerta och i din mun, uti det trones ord, som du hör.

Sätter ett fullkomligt hopp till denna nåd, säger Petrus. Men hwarför talar han om hopp till nåden? Nåden är ju ett närvarande godt, som will anammas med tron; hoppet deremot syftar på det tillkommande. So, derför talar apostelen om hopp till nåden, emedan den hela, fulla frälsning, som denna nåd innesluter, är något, som först i framtiden, mer och mer, och sedan i ewigheten skall warda uppenbar. Derför gäller det att mottaga nåd för nåd, den ena nåden efter den andra, att wänta i andanom genom tron den rättfärdighet, som uppenbaras skall (Gal. 5: 5). Ett fullkomligt hopp will Herren, att wi skola sätta till denna Hans nåd. Han fordrar icke, att vår tillit genast skall vara fullkomlig, men Han will, att såsom nåden i sig sjelf är fullkomlig och icke lemnar något öfrigt att önska, och så wi skola wända oss till den och lita uppå den, såsom en nåd som motsvarar alla våra behof och tillfredsställer all vår längtan.

Swad det är din syndaskuld, som trycker dig, eller ditt syndaförderf, som förorsakar dig smärta, eller din wanmakt, som gör dig nedslagen, eller din bortkommenhet, som framkallar nöd; jätt fullkomligt hopp till den nåd, som erbjudes dig uti och genom Trälsaren. I Honom finnes en nåd, som kan borttaga din skuld, bota ditt förderf, hjälpa dig i din wanmakt, återhemta dig från din bortkommenhet. Till en fullkomlig nåd höfves det att sätta fullkomligt hopp.

När aposteln i sammanhang med uppmaningen till fullkomligt hopp talar om nykterhet och begjordande af sinnets länder, så har han dermed welat lära öf, huru wi skola blifwa sticklige att fatta den rätta tillsförsigten till nåden. Denna tager nemligen hela vår själ, alla våra krafter i anspråk om den af öf skall rätt anännas och på öf bewisa sin kraft. Derföre behöfves nykterhet, så att sinnet icke intages och upptages af det som förgås, samt begjordade länder, eller inre samling, så att wi icke förströ öf uti det mångahanda; ty huru skulle ett sådant sinne kunna omsatta nåden och behålla den?

Det är att beklaga, att den högtid, som tillbjuder öf så stor nåd, skall föregås af så många yttre bestyr och omsorger och åtföljas af så mycken förströelse; ty huru mången är icke så upptagen af allt detta, att julens evangelium hos honom intet rum finner? Och huru mången Jesu lärjunge står icke genom dessa bestyr i fara att med ett deladt och förströdt sinne möta julhögtiden? O, så låtom då Herren göra öf nyttre i vårt sinne! Bedjom, att Han begjordar vårt sinnes länder och samlar alla vår själs krafter till ett fullkomligt hopp!

Ja, Herre! fullkomlig nåd tillbjuder Du öf med din uppenbarelse; gif öf till den ett fullkomligt hopp! Bewara öf, att wi icke låta vårt hjerta intagas eller vårt sinne förströas utaf det mångahanda, utan behåll öf wid det ena att söka Dig!

Så låt öf öppna snart
 Vårt hjerta uppenbart,
 Att Jesus må behaga
 Sin boning deri taga,
 Öf med sin Anda lifwa
 Och ewigt hos öf blifwa. Amen.

Tisdag.

Telningen af Isai slägte.

Och ett ris skall uppgå utaf Isai slägte, och en telning af hans rot frukt bära. Es. 11: 1.

David's konungaslägte war en gång lik ett lummigt träd, som stolt höjde sin krona och utbredde sina grenar; men det blef omfider nedhugget ända till roten, under det att den stolta werldsmakten höjde och utbredde sig såsom en tjock skog. Nu förntjäger profeten att den tjocka skogen skall med jern omfullhuggen warda (Es. 10: 34) och att ett ris skall uppgå af Isai slägte o. s. w. Under det att werldsmakten blifwer liggande i sitt fall, så spirar David's slägt åter upp. Ur densamma, såsom från en stubbe i jorden, springer en frisk telning fram, som bjuder ersättning för den stam och krona, som en gång varit. Huru klar ligger icke uppsyllelsen af detta profetiska ord för oss i Jesu Kristi födelse. Josef och Maria, de fattige och ringe i det ringa Nazareth, de äro qwarleswor af David's konungsliga ätt. Deß storhet är för öfrigt förgången, den är såsom en efter det stolta trädet qwarlemnad stubbe. På denna finnes ännu en frisk punkt, der inympningen kan ske. Det är Maria, wälsignad bland qvinnor. Öfwer henne kommer den helige Ande, och den Högstes kraft öfwerstyggar henne. Dersföre kallas det heliga, som af henne födes, Guds Son. Så inympas i David's stam en telning, som uti sig har oförgänglig lifskraft. Genom Honom skola nya friska krafter, ett nytt lif, föras in uti den annars bortdöende menssligheten. Han växer fram och bär frukt. Genom Honom uppfylles nu ock det ordet af Esaias i 4: 2: Uti den tiden skall **Herrens telning** vara kär och kostelig och jordens frukt herrlig och skön med dem som behållne blifwa i Israel. Han är Herrens telning, af Gud kommen, Guds Son; Han är en jordens frukt, ty Han är född såsom menniska. Dersföre är Han kostelig och kär för alla qwarblifna i Israel, för den heliga qwarleswan, för dem som omvända sig till Herren. Ja, huru kostelig är icke denna Herrens telning! Huru kär denna jordens frukt? Under Honom skall det gro, säger Zach. (6: 12). Sedan

Han framgått ur Isai stam, begynner Han redan att bära frukt. Och omkring Honom grönska på nytt alla de som wäntat efter Israels tröst, den gamle Simeon, den gamla Hanna, och alla dessa som wänta efter förlofning. Allt hwad som werkeligt lif och grönska har, har det från Honom.

Huru se wi icke åter här den grundlagen göra sig gällande, att Gud utväljer det som intet är, för att deraf göra något, såsom Maria derom sjunger i sin lofsång? Huru se wi icke här, att Guds wägar gå fram i stenbar ringhet, och att Han just då, när all menslig wisdom, makt och kraft är ute, träder fram allrafom herrligast?

Så må wi då tillbedja Guds råd och nåd, men också willigt gå in uti den förödmjukelse, i hwilken wi warda till intet, på det att telningen af Isai stam äfwen hos oss må frukt bära. Du Herrans telning, kostelig och lär, låt ditt lif blifwa vårt lif, att wi genom Dig måtte grönska.

Den ädla qwist af Jesse rot
 Mot synd och död oss skaffat bot,
 Ty lifsens ädla frukt Han bär,
 Som lifsens träd nu worden är. Amen.

Onsdag.

Guds nåd och gåfwa.

På Honom skall hwilas Herrans Ande, wiskhets och förstånds ande, råds och starkhets ande, kunskaps och Herrans fruktans ande. Gf. 11: 2.

Allt hwad om denna telning af Isai slägte säges är för oss af det största värde, ty Han är ju inympad i menzligheten för att meddela åt den af sin fullhet, för att föra in uti den de andeliga gåfwer, som den saknar. Allta dertfore noga uppå, hwad om denna telning säges, under det att du utsträcker dig efter Honom med ditt begär.

På Honom skall hwila Herrans ande, heter det allraförst. På Honom nederkommer Anden och blifwer på Honom, så som Guds Ande aldrig för meddelat sig åt en menniska — utan mått, genomträngande hela vår frälsares menzligen natur, för att omjider, sedan denna blifwit förklarad, gifwas åt dem som tro.

På Honom hwilar wiskhets och förstånds ande, som låter Honom ståda in i all Guds hemlighet och genomståda det bedrägliga sten, i hwilket allt hwad menniska heter är fången, på det Han åt oss arme, som äro förblindade och bedragne, måtte kunna gifwa wisdomens och uppenbarelsens ande till Guds kunskap i samningen.

På Honom hwilar råds och starkhets ande, så att Han, som heter "Råd" och sjelf är Guds råd, också wet råd med afseende på allt som hörer till vår frälsning och såsom "Hjelte" har makt och medel att utföra Guds råd till vår salighet och stajja oss hjelp uti allt, så att också wi genom Honom skola få nåd "och finna på det bästa råd".

På Honom hwilar kunskaps och Herrans fruktans ande, genom hwilken Han känner sin fader och blifwer i Honom, på det att och wi, genom samme Ande, skola känna Gud och den Han sändt hafwer och blifwa i honom.

Se, dessa äro de nya lifsjufter, hwilka från denne telning föras in uti menzligheten, för att der sprida sig ut i hwarje detta träds gren och gifwa både trädet och dess grenar lif,

friskhet och grönska. Hvad wöre menstligheten utan denne telning? Och hvad är du annat än en torr, död, ofruktbar gren, om du icke genom tron blifwer delaktig af Guds heliga Anda?

Du är ju af naturen blind, bedragen af sfenet i denna werld; men af Honom kan du få wisdom ofwanester; du är rådlös och saknar kraft att utföra hvad ditt hjerta förehafwer; hos Herren Jesus finner du både råd och makt, ty när Honom är nåd och mycken förlofning när Honom; du saknar Herrans kunskap, och Herrens fruktans Ande göres dig behof, om du skall wandra inför Gud; men från din Frälsare utgjuter sig Herrens kunskap och Herrens fruktan i hjertat, om du öppnar det för Honom. Skulle du då icke längta efter delaktigheten i Honom? Skulle du icke i sådan längtan hafva Honom till möte, i hwilken Gud will gifwa dig allt, Honom, genom hwilken Guds nåd och gåfwa mångom rikeligen wedersfares?

Stynda då till Honom! Böj dig ned wid hans trubba i bön och blif der under bön! Du skall då också få erfara, huru telningen af Davids rot "bär frukt".

Ja, Herre, till Dig komme wi, att Du måtte bittida uppfylla oss med din nåd. Gif oss af din fullhet wisdoms och starkhets anda, att wi måtte känna Herren och wandra i Hans fruktan.

Ack, så uppfyll mildelig
 Nu min själ, som öppnar sig.
 Af din nåd hon will sig fägna
 Och sig den med tron tillegna. Amen.

Chorsdag.

Dom och nåd.

Han skall inblåsa honom Herrans fruktan, att han icke skall döma efter som ögonen se, eller straffa efter som öronen höra; utan skall med rättvisa döma de fattiga och med dom straffa de elända på jorden, och skall slå jorden med sin muns staf, och med sina läppars anda dräpa de ogudaktiga. (Ej. 11: 3—4.)

Han skall inandas Herrans fruktan såsom wällukts doft, Han skall hafwa sin lust i Herrans fruktan, hafwa Hans lag uti hjertat och Hans wilja till sin spis. Derföre har Han ock en oförwillad blick, så att Han icke dömer efter som ögonen se, eller straffar efter som öronen höra. Hans dom går öfwer allt lött och Han straffar allt ogudeligt wäsende. Men med rättvisa dömer Han de fattiga och med dom straffar Han de elända. Ut dessa fattiga, som genom Hans dom blifwit "fattiga i sin ande", och åt dessa elända, som "frukta sig för Hans ord", egnar Han sig med hela sin omsorg. Mot dem är Han ej knorrisk eller grufwelig, utsläcker ej en rykande wecka, sönderbråkar ej en förkrossad rö, till deß Han utfört sin dom hos dem till seger (Matth. 12: 20). De finna hos Honom tillflykt. Med dem gör Han barmhertighet. Dem undfår Han och talar ljustiga med dem.

Men emedan menniskorna på jorden icke i allmänhet låta straffa eller döma sig, så skall Han, när deras ondsta stigit till sin höjd, slå jorden med sin muns staf. Det skall blott behöfwas ett ord af Hans mun. Och Han skall dräpa de ogudaktiga och den ogudaktige d. ä. den syndens menniska, antichrist, som satans matt skall ställa upp emot Kristus såsom Hans medtäflare (jemsf. 2 Thess. 2.)

Så låter det profetiska ordet öf kasta en blick ut öfwer Christi hela regemente på jorden, huru Han å ena sidan skall frälsa den fattiga, som ropar, och den elända, som ingen hjälpare hafwer, wara den usla och fattiga nådelig och hjälpa de fattigas själar och förlösa dem utur bedrägeri och öfwerwåld (Ps. 72: 12—14); men ock å andra sidan, huru sien-

derna icke skola wara Honom öfvermåttige och de orättfärdige icke förtrycka Honom, huru Han skall slå sina owänner och plåga dem, som Honom hata.

Detta skola wi nu och besinna wid Jesu födelse, och så blicka in uti hela Guds råd, och dermed styrka våra hjertan emot förargelsen öfwer all den ringhet, som möter oss i Christi rike.

I fattige, som låten straffa eder, och I elända, som låten döma eder; si här är eder konung. Eder skall Han wara nådelig och hjälpa. Huru mycket än ogudaktigheten på jorden måtte taga öfverhand, gifwen eder icke utöfwer, ty Herren skall winna pris på jorden. Waren blott stilla och besinnen att Han är Gud, att Han har herradömet på sina axlar.

Men hwar och en, som ännu icke låtit straffa sig, han skynde att hylla Sonen, att han icke förgås. Ty Hans wrede skall snart begynna att bränna, men salige äro alla de som trösta på Honom! (Ps. 2: 12).

Gif oss då nåd att underkasta oss din rättwisa dom. Wi wilja låta straffa och näpsa oss; men näps oss med måttlighet, att wi icke förderfwas, och utför all den dom, som Du måste öfwa för våra synders skull, till seger.

Döm mig, Jesu, här i tiden,
Förrän werlden döms af dig.
Och när tiden är förliden,
I din dom fritalla mig! Amen.

Fredag.

Rättwis och trofast.

Rättwisa skall vara Hans länders bälte, och trohet Hans njutars bälte. Gs. 11: 5.

Gördeln, bältet, tjänade till att uppfästa och hålla samman israeliternas klädnad. Detta bälte gaf fasthet och hållning åt hela kroppen och gjorde den, som med bältet uppfäst klädnaden, fästad att utan hinder af denna gå till sitt verk. Telningen af Isai stam, den konungslige Davidssoonen, som profetien här tecknar, är och begjordad kring om sina länder. Rättwisa och trohet heter Hans bälte. Rättwisa och trohet är det band, eller likasom den gördel, som sammanbinder och sammanhåller alla hans persons egenskaper och verk, hvarigenom Han är fästad att utföra det stora frälsnings- och fridsverk, som blifwit åt Honom uppdraget. Rättwisjan gör att Han både för egen del följer och i allt sitt förhållande och verk på jorden gör gällande Guds wiljas oförgrippliga lag; så upprättar Han åter i menfligheten Guds rättfärdighet, som blifwit trängt genom menniskors synd. Dersöre heter det och i profetian, (Gs. 9: 7) om det Davids rike, Han skall grunda, att Han det bereda och stärka skall med dom och rättfärdighet.

Denna Hans rättwisa innesluter i sig Hans trohet, ty just dermed, att Han upprättar rättfärdigheten på jorden, bewisar Han sin trohet, både "emot den som Honom gjort hafver", enligt Ebreeerbrefwets uttryck (3: 2) d. ä. emot Gud, och emot oss, som på ingen annan wäg än denna kunde fräslas. Ty Zion måste igenom rätt förlossjad warda och hans fångar igenom rättfärdighet. Gs. 1: 27.

Denna rättwisa och trohet är ännu Hans länders bälte. Det war icke blott wid beredandet och upprättandet af sitt rike, som Han ådagalade dessa egenskaper. De äro ännu i dag bestämmande för hela Hans sätt att handla med syndare. Han handlar med dem i rättfärdighet, d. ä. i öfwerensstämmelse med Guds heliga råd, wilja och ordning. Detta innebär nu wisserligen å ena sidan, att Han under all nådebewis-

ning icke åfidosätter Guds rätt och heliga kraf. Men å andra sidan ligger äfwen en stor tröst deruti, att Herren handlar i rättfärdighet. Ty will du ingå uti och ödmjuka dig under Guds råd och heliga ordning, så står rättfärdigheten icke emot dig med ett hämnande swärd, utan du har den på din sida och kan just på grund af den wänta dig allt det goda, som Herren dig lofwat. Dersföre heter det ju och, att i **evangelium warder Guds rättfärdighet nppenbar**. Rom. 1: 16. I sådan rättfärdighet har och Davidsättlingens trohet sin grund. Ty Han bewisar trohet och trofasthet just deruti, att Han låter hwar och en, som i tren anammar Honom och dermed ärar Guds rätt och rättfärdighet, wedersaras all den nåd och hela den frälsning, som Han beredt. När dersföre aposteln Johannes uti sin 1 ep. 1: 9 v. will förwisja dem, som wandra i lhuset, derom, att de stola finna både förlåtelse för och inre rening från synden, när de bekänna sina synder; så hänwisar han dem till den rättfärdighet, som är Herrens länders bälte och till den trohet, som är Hans njurars bälte, sägande: Han är trofast och rättwis, att Han förlåter oss synderna och renar oss af all orättfärdighet.

Med denne Herren kan du dersföre med full tillförsigt inlåta dig, om du will handla öppet och ärligt, ty Han är trofast och rättwis. Han kan icke förneka sig sjelf, dersföre skall Han icke heller swika dig, när du will ingå uti Hans nådesordning.

Så gif oss då, Herre, lust till dina rätter och wägar, ty de äro alla godhet och sanning dem som ditt förbund och wittnesbörd hålla.

Du rättwis är, o Herre Gud,
 I alla dina wägar,
 Och heligt är ditt ord och bud,
 Som sjelf du wara plägar:
 Ty skall min muu och allt det kött,
 Som warit har och än blir födt,
 Dig utan ända prisa. Amen.

Lördag.

Fulländningen.

Allswar skola bo tillsammans med lamb, och parder ligga ibland fid; En liten dräng skall tillhopa drifwa kalfswar och ung lejon och gödeboskap. Kor och björnar skola gå i bet, och deras nugar tillhopa ligga, och lejonen skola äta halm såsom oxar. Och ett spenabarn skall lust haswa wid en huggorms hål och ett afwandt barn skall stinga sin hand uti en basiltiskes kulo. Esj. 11: 6—8.

Likafom det profetiska ordet i det föregående (v. 4) icke stannat wid det, som skall inträda i och med Davidsättlingens ankomst, utan låter oss kasta en blick ända fram emot slutet af Hans werldsregering, då Han skall dräpa den ogudaktige; så hänwisas wi äfwen här till Guds rikes framtida fulländning på jorden. Och likafom uti Esj. 9: 5 utlofwas en fridens tid bland mennistorna, då allt frig med storm och blodig klädnad skall uppbrännas och med eld förstördt warda; så bebådas här en tid, då englastarans ord om friden på jorden skall nå en sådan fullbordan, att denna frid utbreder sig öfwer hela skapelsen, sträckande sig äfwen till djurens werld. Ty rättfärdighetens frukt skall vara frid, och denna frid skall under fridsfurstens regemente herrska på jorden, såsom den redan nu regerar i de trognas hjertan. "Här är det samma", säger någon, i folksagornas "gyllene ålder". Och med något mindre ärorikt för Herren och glädjerikt för en frälsst menzlighet kan Herrens regemente på denna jorden icke sluta.

Och se, allt detta, hela denna utveckling af Guds rike med dess herrliga mål inom tidens gräns, ligger såsom ett frö inneslutet uti telningen af Isai stam. I Honom finnes den lifskraft, som är mächtig att en gång helt genomtränga icke blott det menzlighetens träd, i hwilket Han genom sin födelse lät sig inympas, utan äfwen hela den skapelse, hwilken denna menzlighet tillhör. Ännu se wi dock icke allting vara Honom underlagdt; ännu suckar jorden under storm och blodig klädnad; ännu är friden fjerran inom Guds skapelse. Men det kan icke

fela Davidssonen, att Han ju förer allt, som låter sig sammanfattas under Honom, till det herrliga målet.

Derföre höfwes det of och att wid förkunnelsen om Jesu födelse med våra tankar och förhoppningar icke stanna wid det, som endast angår vårt enskilda wäl eller vår egen personliga frälsning. Wisserligen får den icke förbises, utan omsorgsfullt behjertas, ty annars skulle ju wi för vår del gå miste om det tillkommande goda. Men något mera och högre är det, som of förhållas; widsträcktare är den utsig, som wid Jesu födelse öppnar sig för of; herrligare de ting, som på grund af denna of lofwäs. Så widge sig då våra hjertan och öppne sig vår själ, att vårt hopp måtte stärkas under förbidan af det som utlofwadt är. Må wi under tidens wedermöda och nöd, under det hela stapelsen med of suckar och längtar efter förlofning, troget hålla of till Honom, i hwilken allt Guds råd ligger inneslutet och genom hwilken det of skall nå sin fullbordan. Må wi icke försumma att tillegna of det, som nu genom Honom of bjudes, och dag för dag tillwäxa i nåden, så stola wi of få skåda och taga del uti fulländningens herrlighet.

Förlåna of, Herre Gud, genom din heliga Anda, att wi måtte hålla of till din käre Son, som hufwudet är, och i Honom tillwäxa, att wi of med Honom blifwa och lefwa måge i fridens rike.

I Sonen, som nu synes späd,
 Du ser den helga qwinnosäd,
 Den hjelten utan life,
 Som ormens hufwud krossa skall,
 Of frälsa från vårt syndafall,
 Förstöra satans rike. Amen.

Juldagen.

(Öttesång.)

I Jesu namn.

Denne här warder oß tröstandes i våra mödo och arbete på jordene, den Herren förbannat hafwer. 1 Mos. 5: 29.

Så sade en gång Lamech, då han i sin ålderdom födde en son. Han kallade honom Noah och sade: Denne här warder oß tröstande i vår möda och arbete på jorden, den Herren förbannat hafwer. Såsom Eva en gång trodde sig i Cain se uppfyllelsen af löftet om qvinnans säd, så trodde väl och Lamech, att han i sin son fått tröstaren. Det visar oß, med hwilken åstundan de gamle förbidde löftets fullbordan. Ty många profeter och konungar, säger Herren, åstundade se det wi se och fingo dock icke set; och höra det wi höra, och fingo dock icke hört (Luc. 10: 24). Lamech fick icke i sin son se den rätte tröstaren. Wi hafwa fått se honom. Wi kunna, då wi nu höra oß bebådas, att ett barn är oß födt och en son är oß gifwen, i fullaste mening utbrista och instämma uti de orden:

Denne warder oß tröstandes.

I.

Lamech kände med smärta den möda och wedermöda, som härflöt deraf, att jorden war förbannad. Till Adam sade Gud (1 Mos. 3: 17—19): Efter du lydde din hustrus röst och åt af trädet, om hwilket jag dig bjöd och sade: du skall icke äta deraf; förbannad ware marken för din skull, med bekymmer skall du nära dig på henne i alla dina lifsdagar.

Törne och tistlar skall hon bära dig, och du skall äta örter på marken. Du skall äta ditt bröd i ditt anletes swett, till deß du warder åter till jord igen, der du af tagen är; ty du är jord, och till jord skall du warda. Huru hade icke redan på Lamechs tid detta ord burit sina bittra frukter? Med bekhymmer skall du nära dig, så heter en af dem. Törne och tistlar skall hon bära dig, så heter en annan af dessa frukter. Till deß du warder till jord igen, ty af jord äst du tagen, till jord skall du åter warda; så heter den 3:dje, sjsta och bittraste frukten af förbannelsen. Om det samma wittnar Syr. (40: 1 ff.) och huru se wi det icke för våra ögon: En usel och jämmerlig ting är med alla menniskors lefwerne, alltifrån moderlifwet intill deß de i jorden, den allas wår moder är, begrafne warda. Här är alltid sorg, fruktan, wäntan, och på sistone döden.

Sedan kom en annan förbannelse dertill — lagens förbannelse, uttalad af Herren genom Moses öfwer hwar och en, som icke blifwer wid allt det, som skrifwet står i lagen, så att han det gör, en förbannelse som hwilar öfwer allt hwad menniska heter och som låter sig kännas i hwarje samwete, när det wagnar. Det är denna syndens och lagens förbannelse, som gör mödan och arbetet på jorden så tunga.

Huru ymnigt wåga icke dessa törnen och tistlar på jorden? Huru är icke denna förbannelsens säd blandad in uti allt? Lagens förbannelse känna icke alla, somliga mena att en sådan icke finnes. Syndens förbannelse spörja alla, men icke alla erkänna att det är synden, som har förbannelse med sig. Mödan i arbetet, bekhymren på jorden weta alla utaf, men icke alla se, hwarifrån allt elände kommer. Och dock sucka wi alla under all denna möda och arbete. Ho kan tälja alla dessa suckar? Ho kan bestrifwa all denna nöd? S, att wi rätt suckade under den, ty då stulle tröst icke fattas! Denne här, så kunna wi med tillförsigt säga om det barn, som är of födt, Denne här warder of tröstandes.

Denne här warder of tröstandes emot lagens förbannelse. Heter det om den son, som föddes Lamech: Moah fann nåd för Gud, war en from man och fullkomlig och förde

ett gudeligt lefwerne i sin tid; mycket mera gäller det om vår Noah, om Jesus Guds Son: Han har funnit nåd för Herranom, Han war fullkomlig och förde ett gudeligt lefwerne. Herrens telning, det unga Jesusbarnet, väger till i wisdom och nåd; Guds nåd är med Honom. Och så går Han slutligen att warda en förbannelse för oss, för att få förlossa oss från lagens förbannelse. Dersföre kan Han trösta oss emot lagens förbannelse. Ja, denne warder dig tröstandes emot dina synder och ditt onda samwete, om du wänder dig till Honom med din synd. Han will bära den och dig. Han will förlåta dig, så ofta du bekänner dina synder, ty Han är trofast och rättwis. — Denne warder oss tröstandes när synden gör arbete och betungar, ty om du lyfnar, så får du höra Honom säga: **kommen till mig I alle, som arbeten och ären betungade, och jag will wederqwicka eder!** Står du i kamp och strid med lött, djefwul och werld och du icke wet, hwad du skall göra; denne warder dig tröstandes, om du wänder dig till honom och klagar honom din nöd. Ty Han är en frälsare och nödhjelpare. Du skall kalla hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder. Så ofta du åkallar detta namn skall du få erfara des tröst och kraft. Ty

"Jesus är ett tröstrikt namn
 Och i all nöd wår säkra haunn;
 Igenom Jesum få wi nåd,
 Och finna på det bästa råd."

Denne warder oss tröstandes i wår wedermöda på jorden. Han har sjelf gått in uti lifwets möda och wedermöda och försökt den, sett och lidit utaf jämnren på jorden. Fattigdomen känner Han från sin barndom wäl. Hwem war fattigare än Han? Dersföre kan Han trösta och hjelpa i fattigdomens nöd. O I fattige, wi kunna wäl förstå, huru fattigdomen skall göra eder möda och nöd. Men denne förstår det än bättre. O, så wänden eder då till Honom, ty Han warder eder tröstandes och hjelpandes. Wänden eder till Honom i Hans ord: Hören Honom! Bedjen till Honom! — Wedermöda utaf alla slag: sjukdom, död, förlägenhet och trångmål, det har Han allt sett här på jorden och käunt det i det inner-

ligaste medlidande. Han skall förstå vår nöd. Han warder of tröstandes, om vår wedermöda får tukta of och drifwa of till Honom. I som suden tungt under detta lifwets wedermöda, wänden eder dock till denne, ty Han warder eder tröstandes. Han skall stå eder bi och hjelpa! Hören Honom! Bedjen till Honom!

Denne här warder of tröstandes i vårt arbete på jorden. Ja, der behöfwes också tröst, desto mera, ju mera wi taga det på allwar med vårt arbete och vår kallelse. Ty mycken och stor är den nöd, som der möter of. Wi tänka icke ensamt eller förnämligast på kroppens och sinnets trötthet. Wi tänka på alla de törnen och tistlar, som wäga på vårt arbetsfält, på alla de swårigheter som möta utifrån, på all den swaghet och synd i vårt eget inre, som gör så mycken nöd, på alla de swåra förhållanden i lifwet, som synden förorsakar. Men denne kan trösta of, denne kan hjelpa och wälsigna, ja förwandla förbannelsens törnen uti wälsignelse. O, att då Han finge komma med i vårt arbete! O, att wi då toge Honom med! Han stulle då trösta of äfwen i detta, lätta deß bördor, lindra deß nöd, rödja ur wägen hindren och ur sjelfwa törnena låta en wälsignelse framkomma.

II.

Då Lamech födde Noah, hade ondskan redan begynt att stiga högt på jorden, menniskorna låto ej mera straffa sig, och om än icke domens tid ännu war inue, så förbereddes den dock. Och när nu synden nått sin höjd och domens tid war inne, då blef Noah räddaren i så måtto, att i honom menniskoslägtet bewarades från undergång; han blef begynnaren till och grundläggaren af ett nytt slägte på den genom syndafloedens dom renade jorden.

Wi hafwa också en dom att wänta, ty synden är mycken och ondskan stor. Den skall taga öfwerhanden. Menniskorna wilja icke mera låta min Nudc straffa sig. Så klagade Herren Gud då. Detta sinne, som ej will låta straffa sig, framträder allt mer och mer. Menniskorna wilja wara ostraf-

fäde, det är tidens nöd. Vi vilja erkänna, huru illa det står till. Vi — ack ja, äfwen vi som ej vilja förgås med werlden, vi som vilja höra till Noahs hus och räddas, vi som höra och prisä Herrrens ord; ack, vi vilja dock icke rätt på allwar låta straffa oss; vi taga det så med Guds ord, med Guds kärlek, med Guds nåd, att det straffande tränges undan. På sådant kan icke följa annat än dom. Att Gud har tålamod, såsom på Noahs tid, må ej insöfwa oss. Det är blott en bättringsfrist, som ännu gifwes. Domen kommer öfwer våra samhällen; domen kommer öfwer våra kyrkosamfund; domen kommer förwisso öfwer våra med så mycken föttslighet uppblandade räddningsförsök och företag. Det må vi besinna och göra bättring, hwar och en för sig; bereda oss för den kommande floden såsom Noah gjorde till sin och sitt huses räddning. Su mera vi sälunda sjelfwe ödmjuka oss, desto mera skall nöden, den närvarande och förestående, göra det trängt för oss. Ja huru trängt om hjertat kan det icke blifwa, då man blickar ut öfwer jorden, der ondskan stiger, der trotsset under olika former ökar sig, der fogningarne i samhällsbyggnader och kyrkobyggnader gifwa sig, der söndring och splittring förswaga det som skulle wara en damm emot floden. Si detta kan göra nöd. Men äfwen i denna nöd warder denne tröstandes alla dem som botfärdigt hylla och i tron fly till Honom. Ty här är mer än Noah. Här är mer än Noahs ark. Herren Jesus Kristus har beredt en ark uti sin nåd inom de heligas samfund. Huru än floden stiger, den arken fördränkes icke. Huru än domen går öfwer jorden, de som äro uti Noahs-arken, de som stå i gemenskap med Herren Jesus, träffas icke af den. Alle helige bedja i rättan tid, så som David säger i 32 Ps. om en ande utan falskhet och om syndernas förlåtelse. Derföre, heter det, när de stora wattenfloder komma, skola de icke rädka intill dem. Under det att allt kött fördränkes och går under, så skola Herrrens utforade wara trygge. När det slägte, som icke will låta Guds Ande straffa sig, förgås; så skall Herren låta den heliga qwarleswan blifwa en helig säd, ur hwilken ett nytt slägte skall wäxa fram. Så kunna wi då äfwen med den nödens tid för ögonen, som uppenbart stundar, ja endels

redan är för handen, med blicken på Honom, som heter Råd, Underlig, Gud, Hjelte, Ewig Fader, Fridsfurst, säga: Denne warder och tröstandes i vår nöd på jorden. Han är vår tillflykt och starkhet, en hjelp uti de stora bedröfwelser, som och uppå komne äro. Dersför frukta wi och intet, om än werlden förginges, och bergen midt i hafwet sjönke. Om än hafwet rasade och swallade, så att för des bullers skull bergen omkull fölle. Likwäl skall Guds stad lustig blifwa med sina brunnar, der den Högstes heliga bouingar äro. Gud är uär och derinne. (Ps. 46.) Här är Immanuel, det är så mycket sagdt: Gud med och! Denne warder och tröstandes under allt twång i werlden, ty Han har och warit i denna werld, men har öfwerwunnit den, och bjuder dershöre de sina wara wid en god tröst. Han förer dem öfwer syndaslodens wågor till Guds berg.

Och äfwen för den enstilde will Han bewisa sig som den rätte Noah: Guds ro, Guds tröst. Den själ, som icke kan finna någon punkt på jorden, der den kan hwila sig, gifwer Han ro hos sig, och räcker slutligen ut sin hand att taga den trötta duswan in till sig. Då warder Han tröstandes de sina såsom aldrig tillföre.

Ja, mine åhörare, till denne, till "detta barnet" der i Bethlehem, äro wi hänwisade, om wi wilja finna och hafwa någon werkelig tröst, om wi wilja hafwa wist hopp om räddning. Med Honom har Gud gjort sitt förbund i ännu högre mening än med Noah. Han och Han allena är salighetsböfdingen, som kan föra andra med sig ur död till lif, ur synd till helighet, från werlden till Gud. Dershöre befinnen eder wäl, huru I tänken att förhålla eder till denne — eder Frälsare Jesus Kristus. Det får icke wara en blott wana att I firen jul, att I då besöken templet wid en ottesång. Det är något wigtigt som afgöres hwarje gång I besöken Bethlehem och hören hwad som säges om detta barnet. Det afgöres, om I stolen dö med werlden och förgås i synden, eller om I stolen räddas och lefwa. Det afgöres, om I stolen wara utan tröst uti eder möda och arbete på jorden, den Herren förbannat, eller I stolen finna tröst i lif och i död.

Och detta afgörande beror på den ställning, I med edra hjertan intagen till Jesus Kristus eder frälsare. Är här då icke möda och arbete, bekymmer och wedermöda, sorg och nöd nog, att I stullen komma till Israels tröst? Är det icke fara nog att ewigt förgås, att I stullen söka och emottaga Frälsaren?

Wiltja icke andra komma, så kommen då I, som behöfwen tröst emot lagens förbannelse, tröst för edert sorgade samwete, tröst i mödan och arbetet. Kommen då I! Jesus kallar eder till sin trubba, att I der skolen se Hans godwillighet, Guds eder Frälsares godhet och kärlek. Hören det ordet: **Gder** — är födder — **Frälsaren!** att I mågen fatta det rätta förtroendet till Honom och så få erfara sanningen i de orden:

Denne warder öf tröstandes!

Amen.

Juldagen.

(Högm. 2:dra årg.)

I Jesu namn.

Si jag bådard eder stor glädje, som allo folkena wedersfaras skall, ty i dag är ederd född Frälsaren, som är Christns, Herren i Davids stad.

Så lyder det första julevangeliet, det glada budskap, som sändes till jorden genom englarnes mun. Ja, Gud har låtit båda oss syndare stor glädje med budskapet om Frälsarens födelse. Allo folkena skall denna glädje wedersfaras, förkunna engeln. Ja det budskapet har ju också gått ut öfwer all werlden. Huru har det redan utbredt sig från Bethlehems ängder åt alla jordens hörn? Och ännu löper det ordet widt, jul efter jul bådaude samma glädje åt sådana, som deraf aldrig hört. Nytt är det i den meningen icke för oss. Huru ofta hafwa wi icke hört det alltifrån vår ungdom? Gammalt kan det dock icke blifwa, så länge menniskor med herdarnes sinne ännu finnas, menniskor, hwilka med dessa herdar wänta efter förlofning genom Israels tröst. O, huru nytt för ett hjerta, som suckar under syndens och dödens, werldens och tidens nöd! O, huru nytt för ett hjerta, som på nytt, hwarje dag ersar, att hwad det behöfwer, är en Frälsare! O, huru nytt för en ande som trängtar efter lefwande Gud, som ropar efter Honom uti ett torrt och törstigt land, deruti intet watten är!

Budskapet genom engeln war ett budskap ifrån Gud och såsom ett Guds budskap tonar det ännu i dag; med ett Guds budskap är det som wi, Hans tjenare, ännu i dag komma till församlingen. O att dess ord och innehåll för oss blefwe nya. Såsom en ny wisa skulle då också lofsången ljuda, hwilken i dag uppstämmes öfwer all werlden, och i hwilken nu öfwen wi wilja instämma: Ps. 69: 3.

Text. Matth. 1: 18—25. Jesu Christi födelse gif så till. När Maria, Hans moder, war trolofwad Joseph, förr än de kommo samman, fanns hon wara hafwande af den Helige Ande. v. 18. Men efter Joseph war en from man och wille icke röja henne, tänkte han hemligen öfvergifwa henne. v. 19. När han detta tänkte, si, då uppenbarades honom i sömnen Herrans ängel och sade: Joseph, Davids son, räds icke taga Maria, din hustru, till dig; ty det som är afladt i henne, det är af den Helige Ande. v. 20. Och hon skall föda en Son, och du skall kalla Hans namn Jesus; ty Han skall frälja sitt folk ifrån deras synder. v. 21. Detta är allt stedt, på det fullbordas skulle det af Herran sagdt är genom profeten, som sade: v. 22. Si, en jungfru skall warda hafwande och föda en Son, och de skola kalla Hans namn Emmanuel; det är så mycket sagdt: Gud med oss. v. 23. När Joseph waknade upp af sömnen, gjorde han, som Herrans engel hade honom befallt, och tog sin hustru till sig. v. 24. Och kände henne icke, tillbehö hon födde sin förste Son, och kallade Hans namn Jesus. v. 25.

Uti den upplästa texten är det särskildt de 2 namnen Jesus — Emmanuel, som stråla oss till mötes med sin glans. I dessa två namn ligger hela julens evangelium inneslutet. Så wilja wi betrakta

Julens evangelium uti vår Frälsares tvenne namn:

Jesus — Emmanuel.

I.

Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälja sitt folk från deras synder, det är julevangelium. Herrans engel har så talat till Joseph. Och Joseph och Maria hafwa enligt Herrens tillsägelse, gifwit barnet detta namn, att det, så ofta det nämnes — och ack att det icke nämndes oftare än detta befinnades! — skulle förfunna den frälsning, som genom Sonen åt oss är beredd. Här är intet tomt namn, utan motsvarande verklighet. Nej, Jesus skall Han kallas; ty Han skall frälja sitt folk från deras synder. Der är en som står bakom detta namn, en som inlöser detta namn med hela sitt werk på jorden; en som förverkligar och bewisar detta namn på alla dem, hwilka tro i ende Sonens namn. Se derföre innebär det namnet ett så dyrbart evangelium!

Hwad utlofwar då detta namn? För att rätt swara härpå behöfde wi kunna med vår blick omfatta frälsningen i dess fulländning. Detta behöfwa wi dock icke för att kunna fatta, att ett evangelium ligger uti detta namn. Så wilja wi då — gifwe Herren med nådehungriga hjertan! — nalkas detta namn och derur hemta evangeliets tröst.

Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder — från syndaskulden. Skulden är stor; den är en skuld till den store Guden, synd emot Hans heliga lag och bud. En skuld är det som ej kan afbetalas, ej förminskas, ej af menniskohand utstrykas, ej af mennisko=skuldror bäras, ej af någon menniskosjäl lidas med straff och we. Men Jesus frälsar från syndaskulden i det Han bär den, afplanar och utstryker den, och förlåter sina igenlesda deras misgärning, så att genom Honom och för Hans skull misgärningarna utstrykas såsom molu och synderna såsom dimma för hwar och en som wänder sig till Honom. Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder — från syndatjensten och syndaträldomen, ty synden är allenast en skuld; denna skuld, och medwetandet om den, håller menniskan bunden; ja, synden sjelf är ett band, en boja, som håller anden bunden, själen i träldom, hela menniskan i fångenskap. Den binder förståndet i mörker, wiljan i wrångbet, sinnet i det fuliga och fäsfängligheten. Ja, hwad är all bundenhet, och fångenskap i mörker och elände, all träldom i band och bojor, emot syndaträldomen och syndatjensten! Men denne, Han skall frälsa sitt folk från deras synder och dermed äfwen från all deras bundenhet. Han wore ju annars icke Frälsare. Hans evangelium wore ju annars intet evangelium. Ty hwad wore det för en frälsning, som låte en menniska blifwa qwar i fångenskapens nöd? Hwad wore det för ett evangelium, hwad wore det för ett gladt budskap för sådana som wero satta i fångelse för skuld, om en person bådade dem, att någon betalt deras skuld, men att de dock måste qwarblifwa i fångelse? Hwad wore det för ett evangelium för werkligen nådehungrande och efter rättfärdighet törstande själar, om man icke kunde båda dem att de hafwa en frälsare, genom hwilken

de skola bliwa rätteligen fric? Men ett sådant, verkligt, fullt evangelium kommer julen att förkunna med det ena ordet: **Han skall frälja sitt folk från deras synder, ty det lofwar frälsning, frihet, seger i Jesu namn.**

Du skall kalla Hans namn **Jesus, ty Han skall frälja sitt folk från deras synder, från allt hwad synd heter.** Ja, bar Gud sändt werlden en frälsare, så skall Han icke låta det bere wid någonting mindre, än att Han undanstraffar synden ur werlden, borttager synden i detta ords djupaste och fullaste mening, så att till slut denna synd skall vara spårlost försvunnen, att dess rot skall uppräckas, dess inneboende och frestelse hafwa en ända och ett frälst, ett heligt folk wara inseglet på betydelsen och kraften af Hans namn.

Men så wift synden ej står ensam för sig, utan åtföljes af mångfaldig nöd, såsom följd af denna synd, och sträcker sina verkningar ut öfwer hela skapelsen; så utbreder sig ock evangelium i Jesu frälsarenamn öfwer alla syndens följder och verkningar. Det lofwar en frälsning från allt, från all tidens, jordens nöd, frälsning för hela skapelsen. Dersöre står ock, redan i det profetiska ordet, t. ex. i Gs. 11, löftet om en ny tingens ordning, då ulfwar skola bo tillsammans med lam och parder ligga bland fid; då man ingen skall sarga eller förderfwa på Hans helga berg, emedan landet är fullt med Herrens kunskap; löftet om denna skapelsens förklaring, står — säga wi — i närmaste samband med löftet om Herrens telning, om Frälsarens ankomst i werlden.

Så, o menniska, innebär detta namn ett helt evangelium också för dig. Gud har kallat Hans namn **Jesus.** Josef och Maria hafwa ja kallat det. Och du skall ja få kalla Hans namn, om du annars behöfwer hwad det namnet innebär. Trycker dig syndens börda, suckar du under syndens skuld, så skall du kalla Hans namn **Jesus, ty Han frälsar dig från denna skuld, Han aflyster denna börda.** — Värfwar du för denna syndens **makt,** som du hos dig, i ditt hjerta, lärt känna, ser du dig förlägen om efter hjelp emot den, förgäfwes sökande denna hjelp hos dig sjelf, emedan synden är

en makt; wet du stundom icke hwad du skall göra gentemot allt detta naturens förderf, som ständigt framfallar ny fröstelse, nöd och strid; förnimmer du kanske just nu under sjelfwa högtiden hjertats köld och nöd, så att du därför will försmätta; — du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han will frälja dig, bete en nådens makt emot syndens makt, han är en frälsare och nödhjelpare. — Sårar dig nöd och död, jämmer och elände, wedermöda och qwal, på hwilket ingen brist är i denna werld, måste du sucka med hela skapelsen, allt djupare, ju mera synd, nöd och dom öka sig; du skall icke gifwa dig öfwer, icke misströsta, utan kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälja hela skapelsen från des förnedring.

II.

De skola kalla Hans namn Emmanuel; det är så mycket jagdt: Gud med oss.

Här möter oss ett nytt namn och dermed en ny sida af julens evangelium. Har det första namnet bådadt oss frälsning från ett ondt, ja från allt ondt; så innebär detta andra namn en gäfw af ett godt, ja af allt godt. Ty Emmanuel är så mycket jagdt: Gud med oss.

I Jesus Guds Son är Gud worden "Gud med oss", för enad med oss, med vår natur, Gud blifwen menniska. Ty ordet wardt kött och bodde ibland oss. Gud är uppenbar worden i köttet.

Afgörande war den stund då menniskan genom sin olydnad ställt sig på ormens sida och följt hans råd, afgörande om Gud skulle lemna menniskan i detta förbund till död, eller Han ännu skulle ställa sig på hennes sida. Detta senare gjorde Han redan med det första löftet om qwinnans säd. Och allt hwad Han sedan utförde, war intet annat än ett fullbordande och förverkligande af detta löfte ända till des det kunde heta: Gud med oss, ej blott i löftet, i ordet, utan Gud sjelf med oss, hos oss, bland oss, i vår natur såsom en af oss. Gud är worden menniska. Lika omfattande som Jesus-namnet är med affeende på frälsning från allt ondt, lika löftestrift är

namnet Emmanuel, och lika omfattande med afseende på "hvad Gud har öf bestårt och med sin ende Son förårt". Detta namn omfattar och innesluter allt det goda, som Gud vill bete, ända till des det kan heta (Uppb. 21: 3): Och sjelfwer Gud med dem skall vara deras Gud.

Emmanuel, det är så mycket sagdt: Gud med öf, Gud på vår sida, Gud öf nådelig. När Gud såg af himmelen på menniskors barn, att Han se skulle, om der någon wore, som förständig wore och efter Gud frågade, så woro de alla afwifne och allejanman odogse. (Ps. 14: 2—3.) Till desse kunde Gud icke hafwa behag. Men på "det heliga" som af Maria födt wardt, afladt af den heliga Anda, kunde Hans wälbehag hwila, och så sjöngo englarna: Ära ware Gud i höjden och frid på jorden, till menniskorna ett wälbehag af Gud! Det Guds wälbehag, som hwilade öfwer Hans Son, utbreder sig genom Honom, som nu hwilar i menniskohamn bland menniskor, öfwer allt hvad menniska heter, så att "Gud" är nu öf nådelig, som woro döden wärde. Han häfwer "allom sagt det till, att Han barmhertig vara will, Ho "kan vårt hopp förtränga?" — Icke har hwar och en menniska för sin ensilda del personligen inträdt i Guds nåd och wälbehag. Men namnet Emmanuel säger öf, att Gud i nåd jett till öf, och i sin nåd och wälbehag will upptaga hwar och en, som genom tron träder i gemenskap med Hans Son. I sanning! Om sådant ginge öf rätt till hjertat, så skulle af en så stor Guds nåd också en sådan kärlek upptändas i våra hjertan, att hwarje menniska skulle blifwa öf kär och dyrbar och wi till henne fatta wälbehag. Är Gud för öf, hwem kan då vara emot öf? frågar Paulus. Sådän berömmelse kan evangelium, att Gud will vara med öf, framfalla.

Emmanuel det är så mycket sagdt: Gud med öf, delaktig af vår natur, ingående i den och derigenom ingående i vår nöd, i våra lidanden, i vår strid. I all stycken är Han worden bröderna lif, på det Han skulle vara en barmhertig Öfwerstepest att förjona folkets synder. Ty deraf att Han wardt pint och frestad, kan Han hjelpa dem som frestas. Ebr. 2: 17, 18. Gud genomleswer med öf i sin Son ett

menniskolif i frestelse, ringhet, lidande och död. Det är värdt att besinna och begrunda, ty deruti ligger förvisso ett evangelium för hela en människas lif och allt hwad derunder kan förekomma utaf swaghet, frestelse, nöd och död, ty icke ens för det sistnämnda, människors död, är Han, som heter Emmanuel, främmande.

Emmanuel det är så mycket sagdt: Gud med oss här i tiden. Huru underbart är icke det, att Han, hwars utgång varit af begynnelsen och af ewighet, ingått i tiden, räknat dagar och år med oss, varit till i ålder såsom ett annat människobarn. Så står Hans namn i människors slägtregister, så uppträder Han under en wiß historisk tidpunkt, under Augusti kejsardöme, så heter det om Honom att Han war 8 dagar, 12 år, 30 år, begynner ett lif i tiden, slutar sitt lif i tiden såsom en utaf oss. Denna tiden, denna werlden, detta betecknar icke något godt sedan människan lösslitit sig sjelf från Gud, ty derigenom har det nu och stett att tiden blifwit, så att säga, lössliten från ewigheten, en förgängelsens tid, ett molochsgap, som uppslukar allt, genom hwilket människan störtar in i en ewighet, på hwilken hon ej är beredd. Derigenom blifwer tiden tryckande och hotande. Men nu har Gud gått in i tiden, den ewige täljt sina dagars tal här nere, fört ewigheten in i tiden, helgat tiden med hwarje des ögonblick för ewigheten och gjort det möjligt för oss att under de hastigt flyende ögonblicken fatta ewinnerligt lif. Lifwet, det ewiga lifwet är oss uppenbaradt i tiden, bjuder sig der åt oss tidens barn, att wi redan nu, lefwande i Kristus, skola lefwa ett ewigt lif och tiden med des förgänglighet uppslukas af ewigheten, efter wi kunna hafwa Gud med oss i tiden. Huru tryckande kan det icke blifwa för en människa som besinnat tidens wiät att denna så hastigt flyr. Men huru kan icke å andra sidan det aflysta bördan, om hon genom att lefwa i Kristus lefwer i ewigheten redan nu? Det skulle icke varit möjligt, hade vår Frälsare, Guds Son, icke ingått i tiden.

Emmanuel det är så mycket sagdt: Gud med oss i denna tidens, detta lifwets och denna werldens händelser. Gäller det om tiden att den kan nedtrycka en människa, om hon icke

Ieswer den, i gemenskap med Gud; huru mycket mera gäller det icke om händelserna i tiden? Huru förkrossande för den enskilde hwälfwa sig icke dessa fram, såsom om de under sig nyckfullt begrofwö folken och de enskilde? Och huru planlösa och förwirrade synas de icke, både dessa stora werldshändelser, och dessa jemförelsewis små, men för den enskilde så afgörande, för honom så närgående, Iesuadszhändelser? Men hwilket ljus faller nu icke öfwer dem? Hwilken planmässighet kunna wi icke nu — om ej alltid se, så dock i tron fatta uti allt det som sker, sedan Gud är worden Gud med oss i denna tidens händelser, ingående såsom menniska uti dem? Huru betecknande och innehållsrik är icke i detta affeende julevangeliet? Det berättar, att af kejsar Augustus utgick ett bud, att all werlden skulle beskattas. Detta förer oss in på de stora werldshändelsernas område. Det romersta wäldet hade blifwit ett werldsherrawälde. Utaf förswinnande ringa betydelse kunde ju i jemförelse härmed det synas, att en fattig timmerman med sin trolofwade wandrar till den lilla staden Bethlehem. Och likwäl — hwilken är den innersta kärnan i dessa händelser? Hwari hafwa wi att söka och finna den egentliga tråden? Icke är det i Augusti beskattning, utan deri att profetiorna skola fullbordas och Jesus födas i Bethlehem. Då tiden war fullkommen sände Gud sin Son. Detta wisar, att allt rörde sig omkring Honom såsom omkring sin medelpunkt; ej underligt, ty i Honom är Gud med oss; och händelserna, de stora med de små, stå ju icke öfwer Gud, utan under Honom, i Hans hand, tjenande Honom i Hans rike. Har Han sjelf gått in i denna werldens händelser; då måste dessa — med eller mot deras wilja, som synas styra och regera — främja Hans ändamål och deras, som Honom älska, och så allting tjena till deras bästa. Wisserligen är Han en fördold Gud, Israels Gud, Frälsaren. Djupt dolde Han sin födelse under täckelset af werldshändelserna, och så döljer Han ännu sitt regemente, för att lemna rum åt den menfliga friheten och tillfälle för tron att öfwa sig; men derwid blifwer det dock, att om Gud är med oss och wi med Honom; så stå wi öfwer händelserna, då hafwa wi nyckeln till alla händelsers gåta: Allt tjenaar Gud och allt

tjenar oss, och allt skall förklaras till Guds ära och vår salighet.

Emmanuel det är så mycket sagdt: Gud med oss så, att wi skola warda ett med Honom. I sin Son vår Frälsare är Gud worden ett med oss i alla stycken. Men hvarföre? Är det icke stedt, på det att wi måtte warda ett med Honom? Hvarföre är Gud worden menniska, om icke på det Han måtte upprätta och upphöja menniskan med sig. Herren Jesus har påtagit sig vår natur för att helga den. Han är uppenbar worden, att Han skulle borttaga våra synder, och wi wete, att ingen synd är i Honom. (1 Joh. 3: 5.) Han har blifwit Gud med oss för att göra oss till barn med sig hos Gud. Han har blifwit menniska för att heliggöra oss syndare, införa lif i de döda, helighet i de oheliga, att wi skulle warda ett med Gud i helighet och rättfärdighet. Ty aldrig kan enhet och verklig gemenskap komma till stånd utan likhet. Skall Gud i ewighet kunna vara Gud med oss, så måste wi warda helige, efter Han, Herren vår Gud, är helig. Och att Han så will vara Gud med oss i Kristus sin Son, att Han i gemenskapen med Honom will helga vår hela ande, själ och kropp — det hörer icke allenast med till Julens evangelium, utan är sjelfwa slutpunkten af detsamma, något hvarförutan det icke skulle vara ett evangelium för den från Gud borttrande, men till förening och likhet med Gud åter långtande anden, såsom och i julsalmen syftas härpå, då det sjunges:

Han sjelf vår herde vara will,
 Att wi må Honom höra till
 Och Honom efterfölja,
 Nöjda,
 Höjda
 Öfwer tiden,
 Och i friden
 Af Hans rike

En gång warda Honom life. (Ps. 55: 4.)

Så, mina wänner, bära vår Frälsares båda namn Jesus-
 Emmanuel ett ljusligt och gladt budskap till oss, å ena sidan
 om frälsning från allt syndens onda, å andra om begäf-

wandet med intet mindre än delaktigheten af Guds natur. Ack, att nu också detta Julens evangelium i oss träffade dem, som ej blott behöfwa det, — ty hwem skulle icke behöfwa det? — utan och sådana, som djupt känna sitt behof! Mätte wi icke hafwa hört det såsom något, hwarwid wi blifwit så wane, att det måste gå oss förbi med sin kraft! Huru mycket utaf det wi hört, är icke af oss ännu oupplefwadt, oerfaret? Huru mycket af Guds osägliga gåfwa ligger icke ännu, så att säga, utanför vårt hjerta och vårt lif? Ja, kanske du, som hörer dessa ord, står helt och hållet utanför allt detta — med ditt hjerta? Utanför allt detta som till saligheten hör — betänk dock hwad det innebär! Betänk det i tid, medan du ännu hör Julens glada budskap!

Har detta i något afseende träffat dig, tilltalat ditt hjerta; tag då wara derpå och låt det icke dunsta bort i julsällskapandet och julfirandet; utan gör som herdarna; gå som de till det stilla, oansenliga ordets Bethlehem, att du der må se, erfara, upplefwa, det som du hört svedt wara. Stöt dig ej derpå, att detta Bethlehem, detta Guds ord, af många är räknadt för att wara det minsta af allt ord, minst lysande, minst gifwande; går du derin med ett hjerta som söker Jesum för att erfara den fulla kraften af Hans uppenbarelse, så skall du der finna Honom, som heter Jesus-Emmanuel. Och när du betraktar Honom under bön, så skall och du kunna för din del till hjertefrid kalla Hans namn Jesus, och med hjerteglädje förnimma, att här är Emmanuel, det är så mycket sagdt: Gud med oss. Amen.

Högmessfopredikan på Annandag Jul.

(2:dra årg.)

I Jesu namn!

Matth. 2: 13—18. När de woro bortfarna, si, då uppenbarades Herrans ängel Joseph i sömnen, sägande: Statt upp och tag barnet och des moder till dig och fly in i Egypti land och blif der, så länge jag säger dig till; ty det kommer dertill, att Herodes skall söka efter barnet till att förgöra det. v. 13. Han stod upp och tog barnet och des moder om natten till sig och flydde in uti Egypti land. v. 14. Och blef der intill Herodes' dödd; på det att fullbordas skulle det, som sagdt war af Herran genom profeten, som sade: Utaf Egypten hafwer Jag kallat min Son. v. 15. När Herodes nu såg, att han war beswiken af de wisa män, blef han ganska vred och sände ut och lät slå ihjäl alla goskebarn i Bethlehem och i alla des gränser, de som två år och der för nedan woro, efter den tiden, som han hade granneligen besport af de wisa män. v. 16. Då blef fullkomnadt det, som af Jeremias profeten sagdt war, när han sade: v. 17. I höjden wardt hörd en röst, stort klagomål, gråt och mycken strän: Rachel gråter sina barn och will icke låta hugfwala sig; ty det war ute med dem. v. 18.

Det är något påfallande, mine wänner, med den olikhet, som eger rum mellan Juldagens texter och dem, som i dag föreligga till betraktelse. De förra äro idel glädjetexter, som stämma till fröjd; de senare, på Annandag Jul, anslå en helt annan ton. I dag möter of i evangelium berättelsen om Stephani martyrdödd, om Herrens we öfwer Jerusalem, som dödar profeterna och stenar dem, som äro sände till det samma. Sådant är ock de öfrige texternas innehåll. Häruti ligger dock ingen motsägelse. Kristus är kommen att wara vår Frälsare, men Han kan icke blifwa det utan genom lidande; ett gladt budskap är det, som ljuder i werlden, men — menniskorna älska mer mörkret än ljuset, ja, hata ljuset. Så uppstår martyrskapet. Annandag Jul är martyrernas, de lidande sanningswittnenas dag. Barnen i Bethlehem hafwa

af ålder kallats "martyrernas blomster". Men äfwen såsom martyrernas, Christi lidande wittneus, dag står Annandagen i närmaste inre samband med Juldagen, den ena dagens förlunnelse om lidande och död i närmaste öfwerensstämmelse med den andra dagens fröjdefulla bebådelse. Martyrernas dödsdag war i sjelfwa werket — så kunde man se det i den första kyrkans tid — deras födelsedag till ett högre lif. De föddes genom salig död till himlen, såsom och emedan Christus föddes på jorden. Wi kunna då lätt förstå, hwaröfre bilden, såwål af det barn, hvars födelse bådär fröjd, som af den församling, som icke kan annat än fröjda sig öfwer sin Frälsares födelse, genast antager dragen af lidande. Men att förstå detta på ett yttre sätt, efter hwad som ligger för våra ögon i händelserna och lifwet, det är dock icke det samma, som att ingå häruti, förlita sig härmed, och wara beredd på att för egen del underkasta sig lidandet. Så göres det då öf wäl behof att närmare betrakta

De, genast efter wår Frälsares födelse, framträdande lidandesdragen uti hans bild.

Jesu! jag med dig will lida,
Werlden dö jag will med dig.

I.

De wise män af Österlandet hade icke wäl offrat sina häfwor åt den nyfödde judakonungen och dermed wittnat om Hans herrlighet för Josef och Maria, förrän Herrens engel uppenbarades Josef i sömnen och sade: **Statt upp och tag barnet och dess moder till dig och fly in i Egypti land och blif der, så länge jag säger dig till; ty det kommer dertill att Herodes skall söka efter barnet till att förgöra det.**

Redan wid de wise männens frågande efter den nyfödde judakonungen wardt Herodes bedröfwad och hela Jernslems stad med honom. Kommande till sitt eget genom budskapet om sin födelse, anannas Herren icke. Sjelfwa frågandet efter

Honom väcker — då och ännu — oro och sorg. Snart kommer det dertill att Herodes, för att vara trygg på sin thron, söker efter barnet till att förgöra det. Mörkret kan ej fördraga ljuset, werlden kan ej fördraga det himmelska wäsendet; och så måste Han, som bär detta ljus och himmelska wäsende uti sig, fly. Ja, flyende möta wi i dag vår Frälsare, flyende från födelsestad och Israels heliga land, såsom hade Han varit en annan Cain, flyttande in uti Egyptens främmande land, redan såsom det späda barnet icke hafwande der Han kan lita sitt hufwud till, ingen waraftig stad hafwande. Luc. 9: 58.

Wstecknar sig icke redan uti denna barnets bild något utaf den gestalt, som sedan skall blifwa den förherrstande hos plågornas man och smärtornas förtrogne? Se wi icke redan här, att det skall blifwa en lidande Christus? Det kan oet icke annorlunda vara. Den werld, till hwilken Han kommer, i hwilken Han ingår, är den i mörker, lögn, synd och död bortkomna, affallna werlden, som icke kan lida Hans tillkom-melse, hwilken kommer med ljus, sanning, rättfärdighet och lif, utan hatar ljuset, bortkastar sanningen, wänder sig emot rättfärdigheten och flyr lifwet. Lida i denna werld, lida af den, lida för den — det måste blifwa Hans lott, som är kommen i werlden att frälja syndare.

Det är dock icke något, som wanställer barnet Jesus, att de tidigaste dragen i des lif häntyda på och wittna om lidande. Det är icke något som förtager den godwillighet, som wi wid des födelse sett lysa ur des anlete genom de orden: *Ändock Han war rik, wardt Han likwäl fattig för vår skull, att wi genom Hans fattigdom skulle rike warda.* (2 Cor. 8: 9.) Iwärtom: ju större den fattigdom är, som Han friwilligt påtager sig, desto tydligare framlyser Hans godhet och kärlighet till menniskorna. Och lika litet som Frälsaren förlorar sitt behag för de själar, som gifwit sig åt Honom, derföre att Han blir smärtornas man, lika litet förlorar barnet i Bethlehem sitt behag för sådana själar, derföre att det så tidigt begynner att bära denna lidandesbild, om de också deraf redan nu kunna sluta, att det skall warda äfwen dem gifwet att icke blott tro

på Christus utan också lida för Hans skull. (Phil. 1: 29.) När Han redan såsom barn flyr från ort till ort, så visar Han dermed, att Han kommit till jorden icke för att hafva ro, utan för att bereda oss ro. När Han redan som barn flyr in uti hedningarnes land, Egypten; så visar Han dermed, att Han skall blifva icke blott sitt folk Israel till pris, utan också ett ljus till hedningarnes upplysning.

När vi akta på den väg, som Josef och Maria, enligt Herrens anvisning genom engelen, taga med barnet Jesus; så är det densamma väg, som Guds folk i förra tider vandrat, likasom wille Herren Jesus med sin första flykt till och wistelse i Egypten helga sitt folks vägar ända från dess barn-domstid uti detta samma Egypten.

Evangelisten anmärker, att på detta sätt skulle fullbordas det som jagdt war af Herren genom profeten, som sade: **Utaf Egypten hafwer jag kallat min Son.** "Ifrån den första tid då Israel begynte att blifva ett folk, har Gud kallat det sin Son utaf en synnerlig kärlek, tillfölje af hwilken Israel fördes ur Egypten in i det förlofwade landet. Så har han också från Jesu spädaftes barndom, då Han flyktade in i Egypten, kallat Honom sin Son." Men detta ordet om Israel såsom Guds Son, tillämpadt på Jesus Guds Son, visar också, att Herren betraktas såsom ett med sitt folk, och Hans folk såsom ett med Honom. Det som fordom wedersarits Guds folk i lidande, är något som också wedersares Guds Son; och twärtom: det som wedersarits Guds Son af lidande, ehuru Han war fadrens älskade, det gäller också Hans folk, både det som varit och det som skall wara, både Gamla och Nya Testamentets Guds folk. Tillfölje häraf komma således de drag af lidande, hwilka utmärka vår Frälsares bild såsom barn, att igenfinnas, såwäl om vi se tillbaka på Gamla Testamentets Guds folk, som om vi blicka framåt på de christtrogna i Nya Testamentet. Vi igenkänna, med andra ord, lidandetsdragen både hos förebilderna till Christus i Gamla, och hos Hans efterbilder i Nya Testamentet.

II.

Redan Israels wistelse i Egypten war förebildande för vår Frälsares wistelse der. Den tid, då Israels folk dwalades i Egypten såsom i sin barndomsålder, war en lidandets och nödens tid. Der war det som Moses under lidande fick lära att hålla Christi försmädelse för större rikedom än de häfwor uti Egypten och wille mycket heldre lida bedröfwelse med Guds folk, än till en tid hafwa lust uti synden. (Ebr. 11: 25, 26.) Ju mera någon är kallad att förebilda den kommande Frälsaren, desto tydligare bär han lidandets prägel. Så t. ex. David. Detta lidande är nu ingalunda något blott yttre, som den ene och den andre måste underkasta sig för att i någon mån förebilda den kommande Frälsaren; utan det blef en följd af deras hela ställning. Vår Frälsares första lidanden, såwål som de följande, härröra från werldens ställning till Honom. Han är icke af werlden, ändock Han är uti den. Hans lidande förebilder hade synd och werld äfwen inom sig; från dessa stulle de dö. Derpå systade deras lidanden. Derigenom inträdde de uti en inre likhet med den kommande Frälsaren, så att deras klagorop, såsom t. ex. en Davids uti psalmerna, just bleswo uttrycket för Messie lidanden och klagan. Detta war det som gjorde, att profeterna kunde icke endast tala om de lidanden som äro i Kristus, utan ock sjelfwe fatta bilden af Honom, som de i sina personer och i sina ord fingo framställa. Lidandesdragen saknas nemligen ingalunda i den bild af den kommande Frälsaren, som de måla. De woro sjelfwa bekanta med detta lidande. Emellertid äro alla de lidanden, som träffa Guds folk och ensilda fromma, blott spridda drag af den bild, som möter oss uti Kristus. Derföre så äfwen sådana händelser i Guds folks historia, som kunde synas wara af ett underordnad slag, sin stora betydelse såsom uppfyllelse utaf hwad som blifwit förutsagdt, ända till deß den bild, som wi i Kristus se, i egentligaste mening fyller, fullt motswarar det som stett med de förebildande personerna och förkunnats af de helige profeter. Så t. ex. med det ord, som i texten anföres med anledning af barnamordet

i Bethlehem: Då blef fullkomnad det som af Jeremia profeten sagdt war, när han sade: I höjdene — egentligen Rama som betyder höjd — wardt hörd en röst, stor klagomål, gråt och mycket skrån: Rachel gråter sina barn och will icke låta hugswala sig; ty det war ute med dem. Jacob skulle fara till Bethel från Mesopotamien. På vägen till Eghrat födde Rachel en son. I dödsnöden kallade hon sonen — Benjamin — som föddes: Benoni d. ä. smärteson. Så dog Rachel under vägen och wardt begrafwen wid vägen till Eghrat, som nu heter Bethlehem. Härpå systar Seremias, då han tillämpar detta på Israels barns bortförande i fångenskapen. Det synes honom, som om den wid Bethlehem begrafna Israels stammoder, Rachel, höjde sin klagan öfwer sina barns bortförande i fångenskapen till lidande och betryck. Det är en uppfyllelse af hwad som förebildades wid Rachels egen död och klagan. Men det får nu en ny uppfyllelse, säger evangelisten, wid barnamordet i Bethlehem. Uti de israelitiska barnamördarnas sorg, skrån och klagan är det som om Rachel på nytt begråte sina barn och icke kunde låta hugswala sig öfwer dem. Så har förebilden — lidandets och sorgens — blifwit, så att säga, allt klarare och tydligare, ju närmare den kommit intill Honom, i hwilken alla förebilder nå sin fullbordan, i hwilken alla profetiska ord och händelser fullkomnas.

III.

Men på samma gång evangelisten uti klagan och gråten i Bethlehem låter oss se en uppfyllelse af hwad som war förebildadt, se wi i dessa barn och deras död för Christi skull, efterbilder af Honom, hwilken redan såsom barn bär lidandets prägel. De begynna den heliga raden af martyrer, lidande, blödande, döende Jesu Christi wittnen, hwilka till och med på sin kropp bära Jesu Christi tecken, såsom Paulus uttrycker det.

Den klagan, som hördes der i Bethlehem och des ångd, har sedan des aldrig upphört, om den än wissa tider icke

warit lika högljudd. Huru ofta har icke den församling, som är alla christtrognas moder, fått begråta sina barn då de i 100:de och 1000:de-tal fallit offer för förföljares swärd? Gäller det icke synnerligast med asseende på den äldsta församlingen i des första dagar? Huru jagad och flyktande war den icke? Huru dräptes icke des barn, så att det syntes, som om det varit ute med dem? Man söker efter den nysfödda Jesu församlings lif, för att förgöra den och utstrapa des äminnelse af jorden. Ingen tid har varit, då Herrens rätta församling icke burit prägeln af lidande, om än i mycket olika grad, ty allteftersom den försakat sin Herres sinne och efterföljelse, har den undgått lidandet; men allteftersom den varit Honom trogen och wandrat uti Hans fotspår, har den och blifwit Honom lik uti Hans död, uti lidandet med Honom. — Skriften säger och ganska tydligt, att det ännu skall uppstå en martyrförsamling, som skall bära Hans bild. Den säger, att en nöd och strid stunda i den sista tiden, hwilken skall i swårhet öfvergå den första christna tidens nöd och trångmål. Då skall lidandesmättet fullkomnas, lidandesbilden fullständigas.

Likasom der nemligen i Skriften war en bild utkastad af den lidande Messias; så finnes der och en sådan af Hans församling. Ja, i en mening är det samma bild. Och likasom Herren hade att fylla sitt lidandes mått, och så blifwa den Han enligt Guds råd skulle wara; så är och detsamma förelagdt församlingen. Hwar och en enskild skall för sin del bidra till att nppfylla hwad som fattas i detta Christi lidande i församlingen. När nu tiden är inne, så stundar för denna församling den sista, bittra Gethsemanekalken och korslidandet. Då skall åter Rachels sorg och klagan höras i höjden, emedan det synes wara alldeles ute med heunes barn.

Så får församlingen bära sin Frälsares bild; men och hwarje enskild. Hwar och en, som låter Jesus födas i sitt hjerta, har att wänta detta samma. Det dröjde icke länge efter det Maria med glädje förnummit de ting, som sades henne af herdarne om detta barnet, och sett hedningarne hylla det såsom judakonungen, innan hon fick erfara en begynnande

uppsjöllelse af Simeons ord, att ett swärd skulle gå igenom hennes själ. Flykten till Egypten, och den af engeln angifna orsaken till densamma, kunde ju icke annat än låta henne känna och ana, att hon war kallad till att lida med sitt barn, lida med sin Herre. Det dröjer gemenligen icke heller länge efter det en själ förnummit glädjen öfwer Frälsarens ankomst till sig, förrän glädjen begynner att blandas med sorg, och en förkänsla deraf, att man har att lida med Kristus, inträder. Än är det andra — de som icke kunna lida Jesu födelse i ett hjerta — som måtta sina hugg åt en sådan menniska; än komma dessa lidanden inifrån, emedan de ligga i sakens egen natur. Och ju längre det strider framåt med en menniskas andeliga utveckling, så att Kristus kommer till stadga uti henne, desto mera utveckla sig också dessa drag af lidande, genom hwilka hon warder sin Frälsares bild lik.

IV.

Men hwaraf kommer det sig då att dessa drag af lidande, som wi finna hos vår Frälsare redan i Hans späda barndom och än mera sedan, så som wi sett, skola öfverslyttas på dem som höra Honom till? Och hurndan är vår ställning till detta lidande? På dessa frågor wilja wi nu till slut söka ett swar. Att Herren sjelf, då Han inträder i denna werlden blir den lidande Frälsaren, det beror, såsom wi förut sett, derpå, att denna werld är en syndig, från Gud affallen werld. Den kan icke lida Honom som kommer från Gud, ej lida Gud sjelf, den wäpnar sig emot Honom. Men deraf följer då widare, att Herren Jesus sjelf måste i sitt innersta lida af det werldens wäsende, som är så fiendtligt mot Gud, lida af des synd och ondskas, lida utaf des nöd och elände, emedan Han är den heliga kärleken; och detta skall ju gå ända derhän, att Hans bild blifwer den korsfästes marterbild.

Men förhåller det sig nu så med Herren Jesus sjelf, så kunna de, som tillhöra Honom, än mindre undgå lidandet. Hans trogna stå ju nemligen icke i det yttre förhållandet till

Honom, att de endast tillegna sig något utaf det goda, som Han åt dem beredt, Hans nåd och förlåtelse; utan genom tron inträda de ju i en verklig iure förening med Honom och Han i förening med dem. Han sjelf, Hans ande, Hans sinne, blir deras i ett begynnande lif af Gud. Men då de nu i anseende till sin gamla natur äro af denna werlden, så måste de, i anseende till sitt nya sinne, sin nya natur, komma i samma ställning till synd och werld, som Han, blott med den skilnad att denna werld och synd finnas hos och inom dem, under det att de mötte Honom, och trängde frestande in på Honom utifrån. Så förorsakar dem deras egen synd den djupaste smärtan, en smärta, som wäl kan trycka på dem en lidandets prägel. Och i samma mån Jesu sinne i dem tillwäxer, skola de också komma att med kärlekens smärta lida med andra, af andras synd. Kommer nu dertill, att de måste genomgå allehanda bittra stickelser och pröfningar, hwilka åsyfta att i dem döda syndens wanart och frigöra dem från werlden; så framträda dragen af lidande ännu tydligare. — Woro de af werlden så älskade werlden det hennes wore; men äro de icke af werlden, hafwa de verkliggen Herrens heliga, werldswäsendet dömande, sinne; så måste werlden hata dem. Så framkomma då också, om än på olika sätt, och i olika grad, martyr-dragen, det är de lidanden, som utmärkt alla Christi sanningswittnen, alla ätta Jesu lärjungar. Annorlunda kan det icke vara. Ty äro wi barn, säger Paulus, så äro wi också arfwingar, nemligen Guds arfwingar och Christi medarfwingar, om wi annars lida med Honom, att wi också med Honom komma mågom till herrligheten. Detta lidande, detta martyrskap, kan nu under olika tider och förhållanden, få en helt olika form. Der äro de, som offrat sitt lif på bålet, der äro de, som blifwit forskäste och dräpte, hudflängde och förföljde från den ena staden till den andra; men der hafwa också funnits de — och de finnas wist ännu i dag — som i det förborgade, i hemmet, i familjen, eller annars, dagligen marteras för sin tros skull, och hwilkas bild nogsam wittnar derom, att Herren ännu har dem, som wandra efter Honom och bära Hans bild.

Huru wi, vår tids christna, nu stå till detta lidande — om wi hafwa ingått deruti, eller wi äro med ibland dem, som förorsaka det — det är en vigtig fråga. Ty derpå beror intet mindre, än om wi skola hafwa del i Kristus eller icke. Det är ju godt att wi fröjdas wid Julen, om annars vår fröjd icke är främmande för den rätta julefröjden; men må wi icke förgäta, att den Kristus, hwars födelse oß förkunnas, är den lidande Kristus, och att wi i Honom icke kunna hafwa del utan att dela Hans lidanden, utan att med Honom lida under afdöende från den werld och synd, för hwilka, och af hwilka Han lidit döden. Wilja wi icke foga oß häruti, wilja wi hafwa endast fröjden af hans födelse, ware sig den fröjd, som intet annat har gemensamt med Christi födelse, än att den i tiden sammanfaller med firandet af denna, eller den fröjd som angår det ljufliga i Hans namn; då skola wi omsider finna oß utan del i den frälsning, som nu bådas, ty denna frälsning är ju en frälsning från synd och werld. Ja, icke blott detta; utan wi skola — antingen det nu sker medwetet eller omedwetet — komma att intaga platsen bland dem, som bedröfwa, eller hata, eller förfölja Guds helgon. Men öfwer dessa ropar Herren sitt *we!*

Det kan ju wisserligen hafwa något afsträckande med sig, då man hos Herren och alla Hans heliga möter drag af lidanden, om hwilka det heter: "dessa måste äfwen på dig öfwerflyttas, om du will tillhöra det frälsta Guds folk;" men må ingen derigenom låta afsträcka sig från att inlåta sig med denne Frälsaren. Han är ju icke afsträckande, och intet behöfwer eller skall blifwa det i Hans gemenskap. Han delar fröjd och lidande med så mycken trohet, att man nog kan bära, hwad Han lägger uppå. Och gifwer man sig i Hans hand, så är och blir den frälsare-handen, och hwad som kommer från denna hand skall då wisserligen också tjena till frälsning. Den, som wunnit Hans frälsarebild kär, skall då också mer och mer förlita sig med allt det, som tjänar till att göra likheten med Honom större. Och desutom är der en hel sty utaf tros- och lidandeswittnen, en hel flara af sådana, hwil-

tas djupa drag af lidande redan hafwa förwandlats i herrlighet, lifasom Hans egen marterbild är worden strålande i ära. Till denna skara bjuder Herren i dag alla sina stridande, lidande lärjungar att blicka upp, att de måtte med tålamod löpa i den kamp, som dem förelagd är, till det de warda Hans förklarade beläte life.

Amen.

(Sw. Ps. 123.)

Aftonsångspredikan på Annandag Jul.

(1:sta årg.)

I Jesu namn!

Eder är gifwet för Christo, icke allenast att I tron på Honom, utan jemwäl liden för Hans skull. Phil. 1: 29.

Lidandet med Christus och för Hans skull infärpes af alla dagens texter. Detta ord om lidandet innebär icke heller någon motsägelse till Julens evangelium om frälsningen, likasom lidandet i sig sjelft icke är ett hinder för den glädjen som Julen bådär utan fastmer befordrar den. Dersföre säges det: Eder är gifwet, eller egentligen: eder är såsom en nåd skänkt, icke allenast att tro på Christum, utan ock att lida för Hans skull. Detta är hwad dagens aftonsångstext lägger öf uppå hjertat.

1 Petri 4: 12—19. Mine kärafte, förundren eder icke öfwer den hetta, som eder wedersfarez (den eder wedersfarez, att I stolen försökte warda), såsom eder hände något nytt. v. 12. Utan glädjens hellre, att I liden med Christus, på det I ock fröjdas och glädjas mågen uti Hans härlighets uppenbarelse. v. 13. Saliga ären I, om I för Christi namns skull blifwen försmädade; ty Anden, som är härlighetens och Guds Ande, hwilar på eder; när dem blifwer Han försmädad, men när eder beprisad. v. 14. Ingen ibland eder lide såsom en mördare, tjuf, illgerningsman, eller som den der träder in i en annans embete. v. 15. Men lider han såsom en christen, stämme han sig icke, utan prise Gud för den delen. v. 16. Ty tiden är, att domen skall begynnas på Guds hus; begynnes det på öf, hwad blifwer då deras ändalykt, som icke tro Guds evangelium? v. 17. Och blifwer den rättfärdige med plats salig, hwar blifwer då den ogudaktige och ihndaren? v. 18. Dersföre, de der lida efter Guds wilja, de stola anbefalla Honom sina själar, såsom en trofast Skapare med goda gerningar. v. 19.

Denna text må genom Guds nåd wisa öf,

Huru det är de chrifstrogna gifwet att lida med Christus.

I.

Det är de chrifstrogna gifwet att med Christus lida den inre bedröfwelsens hetta, ty äfwen den är ett ämne till glädje. Se texten v. 12—13.

Hettan är en bild af lidandet såsom det der bränner och luttrar det inre, och der affiljer det för anden främmande, orena, det som hörer köttet och werlden till. Öfwer sådant lidande förundrar man sig lätt, såsom enom hände något nytt d. w. s. något som ingen annan fått erfara, eller något, som stode i strid med Guds löften, med den tröst, som man förut erfarit, med den glädje, man ofta njutit. Men det är icke något nytt, ty denna hetta wedersfares, att man skall försökas. Under sådant lidande skall det wisa sig, om man anammat ordet i ett ganska godt hjerta, eller om man anammat det strax med glädje, utan att det fått slå djup rot (Luc. 8: 13); om ens tro är falsk eller rättfönnig (1 Petri 1: 7); om man är willig att följa Herren på alla Hans vägar och med Honom lära lydadt, derigenom att man lider, eller om man hos Honom söker ro för köttet. Men om nu lidandet är en eld, som bepröfwar och luttrar, så ligger ju i detsamma en anledning till glädje, ty lider man med Christus, blifwer man med Honom uti Hans frestelser, såsom Hans förste lärjungar det gjorde, så får man också med Honom glädjas och fröjdas uti Hans herrlighets uppenbarelse, ty lidandet föder uti öf en ewig och öfwer all mätto wiktig herrlighet, då wi lära öf att icke se efter de ting, som synas, utan efter dem, som icke synas. Du må under lidandets hetta känna det så, som wore ditt inre förtorkadt och förbrändt; på denna förbrända mark skall dock uppwexa en glädjeförd, om du blifwer wid Herren, wäntande efter Honom i Hans ord under åkallan och bön, skulle denna din bön under lidandet än likasom draga sig

tillsamman i osägelig suckan. Gläds heldre, att du lider med Kristus, än att du skulle undandraga dig lidandet eller fly det! Tacka heldre därför såsom för något, som är dig gifwet, än att du skulle knota deröfwer såsom öfwer ett ondt.

II.

Det är de christtrogne gifwet att lida försmädelse för Christi namns skull, ty derunder hwilas på dem Guds Ande. Se texten v. 14—16.

Jesu lärjungar kunna icke undgå försmädelse för Christi namns skull. Denna kommer förwißso, antingen på ett gröfre sätt med uppenbar förföljelse, eller på ett finare, som gifwer sig tillkänna uti förakt för de heliga och deras heliga hjertesak. Men under detta lidande hwilas på dem Guds Ande stillande, rogifwande, styrkande och uppmuntrande. Af dem, som försmäda, blifwer Han försmäddad, men hos de trogna förherrligas Han, då Han i dem werkar tålmod, saktmod, tro och hopp.

Till försmädelsen för Christi namns skull räkne man dock icke det lidande, som någon ådrager sig derigenom att han är **tjuf, illgerningsman**, eller träder in i en annans embete. Till tjufnaden hörer all oärlighet och oredlighet i handel och wandel, då man icke är noga med att göra hwar man rätt, utan är opålitlig och slarfwig uti uppfyllandet af sina förbindelser; **illgerning** innesluter uti sig allt detta upproriska, trotsiga wäsende, för hwilket Petrus på ett annat ställe i detta bref (2: 12 ff.) warnar; att träda in uti en annans embete inbegriper uti sig hwarje öfwerstridande af de gränser, som Gud uti kallelsen satt of före. Det må nu synas än så berättigadt, och ske utaf än så stor isfwer och föregifwen nitälstan, det räknas dock till de stycken, för hwilka en christen icke skall lida. Ja, att träda in i en annans embete ställes här — det må wi noga märka — i jemnbredd med tjufnad och illgerning. Om nu någon får lida försmädelse för sin oärlighet, för sitt trotsiga sinne, som icke will wara den menfliga ordningen underdånig för Herrens skull, eller därför, att han går utöfwer gränserna för sin kallelse, — då må han dock icke säga: "Jag

lider för Christi skull." Det wore ju en hädelse. Nej, han lider för sina misgjerningars skull. Och om han varit räknad bland dem, som wilja tillhöra Herren, så må han så mycket mera förja och göra bättring, ty för hans skull warder då Guds namn försmädat, och han må skämma sig.

Men lider någon såsom en Christen, han skämma sig icke. Såsom en Christen lider den, som uppbär försmädelse för Christi skull, men också den, hwilken bär sitt lidande, af hwad art det än måtte wara, såsom en Christen, så att han wäpnar sig med Christi sinne. Äfwen om ditt lidande skulle bestå uti t. ex. en swår sjukdom eller annat sådant, som icke synes stå i något omedelbart sammanhang med din Christendom, så lider du derwid såsom en Christen, om du bär denna sjukdom eller hwad annat swårt det kan wara, som Herren lagt dig uppå, med tålmod; då du för din Frälsares skull gerna will taga och dricka den lidandes kalk, som räddes dig, huru motjudande den än annars måtte förefalla dig. Ja, sjelfwa det lidande, som den inneboende synden förorsakar, kan hänföras under detta: lider någon såsom en Christen. Det kan wäl synas, som om detta lidande icke wore annat än ett rättmätigt straff för den widlädande synden; men bär du detta lidande rätt, så att det får förödmjuka dig och göra dig angelägnare att söka belaktighet uti din Frälsare, så är du äfwen under detta lidande en, som lider med Kristus. Men för den, som detta gör, är lidandet ingen skam, medför icke heller någon verkelig förlust, om det än ofta kan synas så, som om man under lidandet förlorade allt. Nej, man gör derunder en winning, såsom någon säger: "Ett steg, som i ett sådant tillstånd (af inre och ofriwillig modlöshet) tages framåt, är alltid jemförelsewis ett jättesteg; det är mera wärtdt än tusende gerningar, gjorda i en mera angenäm och trösterik sinnesförfattning. Lycklig den själ, som Gud nedslår och förkrossar; som han beröfwar all kraft i henne sjelf, på det att hon icke må stödja sig wid något annat än wid Honom; som ser sitt armod och är tillfreds med det; som bär, utom de yttre korsen, det stora inre korset af en ofriwillig modlöshet, utan hwilken de öfriga korsen icke skulle kännas tunga." För sådant må

man ju tacka Gud, såsom aposteln säger: **Han skämmen sig icke** — gifwe sig icke heller utöfwer — utan prise Gud för den delen. Att så lida är honom gifwet.

III.

Det är de christtrogna gifwet att lida under domen öfwer Guds hus, ty derigenom undgå de den sista domen. Se texten v. 17—19.

En dom skall gå öfwer Guds hus. Likasom den enskilda menniskan kan ådraga sig dom, t. ex. genom ett ovärdigt begående af den Heliga nattwarden (jemsför 1 Cor. 11: 29 ff.), så ock Guds hus. Dom innebär nemligen icke detsamma som fördömmelse. Dom är en tuktan, en näpft, med hwilken Gud söker att hos den troende menniskan rädda undan det, som är Hans, på det hon icke med werlden skall warda fördömd (1 Cor. 11: 32). "Wi så icke wara så delikata," säger Kieger, "att wi icke wilja höra talas om dom öfwer de trogna." Nej, genom att så taga det, ådraga wi ock endast så mycket snarare en dom. En sådan har äfwen Guds hus att wänta, emedan der i detta Guds hus, inom Hans församling, är mycket ondt, som på intet annat sätt än genom dom låter bortstafva sig. Och aposteln betygar här, att tiden snart är inne för denna doms inbrytande. Denna domsbesökelses förebud äro redan att upptäcka. Eller se wi icke, huru en dom redan nu går öfwer tyrfosamsfunden? Är icke den inträngande willfarelsen å ena sidan, och sönderbrytandet af goda tyrfans ordningar å andra, något utaf denna begynnande dom? Motser man icke här och hwar det, som stundar, med häfwan, emedan man wäl wet, att Guds domar måste fullbordas såwäl som Hans löften?

Under sådan dom så äfwen de christtrogna lida. De äro ju lemman af det stora hela. De kunna icke fritaga sig från all delattighet uti de synder, som framkalla domen. De måste, ju trognare de äro, bekänna: **Wi, wi hafwa syndat.** De töras icke i ett sjelfbelåtet, dömande sinne wältra stulden på andra, eller på det hela. Dertill kommer, att de, såsom

lemmar i lekamen, såsom Guds husfolk, måste i medlidande känna smärtan af den domens eld, som går öfver hela Guds hus. Åfven wid ett sådant lidande under domen hafwa de dock den trösten, att de lida med Kristus, ty huru led icke Han under den dom, som hwilade öfver werlden? Huru bar icke Han det helas nöd i kärlekens djupaste medlidande? — Åfven om ett sådant lidande kan det då sägas, att det är de christtrogna gifwet, ty derigenom att de så lida under domen öfver Guds hus, undgå de den sista domen.

Frälsaren säger (Marc. 9: 49): **Hwar och en måste med eld saltad warda, och allt offer måste med salt saltas.** Domens eld och salt kan ingen undgå, som will bewaras för förderfwet. Antingen nu, eller sedan, måste lidande komma öfver dig såsom en brännande eld, ett swidande salt. Kommer det nu, så kan du sedan undgå det, om det annars fått utföra sitt luttrande werk på din själ. Undgår och undflyr du det i tiden, eller står det emot, så att det icke får bortbränna, det som skulle bortbrännas, då står det dig åter i ewigheten. Domen begynnes på Guds hus. Sedan den på detta utfört sitt werk, har Guds husfolk ingen dom mera att wänta. Derröre må wäl de christtrogna hålla det för en nåd, att de här fått gå igenom lidandets dom; ja, för en desto större nåd, ju mera de besinna, hwad som wäntar dem, hwilka icke tro Guds evangelium. Till dessa warning framställer aposteln i texten twenne gripande frågor: **Begynnes det på oss, hwad blifwer då deras ändalyft, som icke tro Guds evangelium? Och blifwer den rättfärdige med plats salig, hwar blifwer då den ogudaktige och syndaren?** Allt de trognas lidande är att hänföra till detta: begynnes det på oss. Alla dessa lidanden, som träffa Guds folk, båda icke godt för de otrogna. Hwarje suckan och rop, hwarje sorg och bedröfwelse, hwarje smärta och tår, som förmärkas bland Guds folk, ställer till den, som icke tror Guds evangelium, de allwarfamma frågorna: **Hwad blifwer din ändalyft? Hwad har du att wänta, som af allt detta intet erfarit, som törhända gjort dig lustig öfwer de Christnas myckna lidande?** Huru dant blifwer slutet för dig, då all denna ångest, som begynte på Guds

hus, stannar såsom ett vredens moln öfver ditt hufvud? Ja, stannar, ty den som icke tror Sonen, han skall icke se lifwet, utan Guds wrede blifwer öfver honom (Joh. 3: 36). — Den rättfärdige blifwer med plats salig, det ser man deraf, att han måste gå igenom lidandets eldsprof. Men blifwer han med plats salig, hvar blifwer då den ogudaktige och syndaren? Ja, hvar blifwer han, hvar stannar han, han som lefde utan Gud, han som syndade fritt, och icke wille låta hjälpa sig från synden? Kommer han ut ur domsellden? Swaret på dessa gripande frågor gifwer icke Petrus. Det gifwer sig sjelf. Skriften gifwer det, och — samwetet, om det icke blifwit förhärdadt.

Derföre, — så sammanfattar aposteln hwad han talat om de trognas lidande — de der lida efter Guds wilja, de skola befalla Honom siua själar, såsom enom trofastom skapare, med goda gerningar (v. 19). De som lida med Kristus, såsom Christne, de lida efter Guds wilja. Det, som förut kallats en dom, får här ett lindrigare namn: lida efter Guds wilja. Detta lidande har med sig, att den lidande, eller det hos honom, som högt, starkt och wist är, smältes ned, såsom metallen i smältugnen, på det att slagget må bortbrännas. Wid ett sådant nedsmältande "kommer man tillbaka till barnatron, så att man anropar Gud såsom skapare, hwilken dragit oss ur vår moders lif, och war vår tröst, då wi ännu wid vår moders bröst lågo" (Ps. 22: 10). Sönder-smulad till ett ler under lidandet, isynnerhet under det inre lidandet af synden, återstår enom intet annat, än att befalla sig åt Gud, att man må få wara ett Hans verk, skapadt i Christo Jesu till goda gerningar (Eph. 2: 10). Detta anbefallande åt Gud, såsom åt en trofast skapare, anwisas oss som ett swalkande, stillande läkemedel, under lidandets feberhetta. Intet gifwer så stillhet åt den genom lidandet oroade och wroliga själen, som detta: befall dig åt Gud, lägg dig i Hans hand, war stilla för Honom, Han skall wäl görat. Att detta icke är så att förstå, som skulle man hängiwa sig åt litgiltighet, wisa apostelens ord: med goda gerningar. Man beslute sig således midt under lidandet om det som godt är,

man blifwe, så widt man kan, i det, som man hafwer för händers, man fare med tålmod i goda gerningar efter erwinnerligt lif; men först och sist ware man i sitt lidande stilla för Gud. Han skall just under sådana lidandes tider och under ett sådant ditt "stilla wäntande efter Honom" allra mest förherrliga sig uppå dig. Ty "en utmattad och förödmjukad själ, som icke mera finner någon hjälp hos sig själf, som är fruktande, orolig och bedröfwad intill döden såsom Jesus Kristus, när Han war i örtagården, och hwilken ropar: Min Gud, min Gud, hwi hafwer du öfvergifwit mig? — hon är mer renad, mera lösgjord från sig själf, mera tillintetgjord och död från allt eget begär, än dessa starka själar, hwilka i frid njuta frukterna af sin dygd." Till slut skall en sådan lidande med Kristus anbefalla sin anda uti Fadrens händers. Då skall det allra herrligast wisa sig, att lidandet med Kristus war enom gifwet såsom en nåd, och man skall prisa Gud för den delen.

Jag flyr alltså till dig i detta mitt elände,
 Jag faller dig i famn: gör på min nöd en ände.
 Hos dig är hjälp och tröst, hos dig är makt och råd,
 Hwar morgon är och ny din godhet och din nåd.

Min sorg är dig bekant; du hör, o Gud, min quida;
 Ty will jag och din hjälp i tålmod förbida.
 Du, Herre, wet din stund att sluta allt mitt we;
 Ty suckar jag förnöjd: o Gud, din wilja ske! Amen.

Den 27 December.

Låtom oss nu gå till Bethlehem.

Och det begaf sig, att Englarne foro ifrå dem upp i Himmelen, och herdarne begynte säga emellan sig: Våter oss nu gå till Bethlehem, och se det som wi hafwa hört skedt wara, det Herren oss uppenbarat hafwer. Luc. 2: 15.

Låtom oss nu gå till Bethlehem! Se, så borde det nu heta bland alla dem, som hört englabudskapet genom Christi tjenares mun. Ja, efter ett sådant budskap som detta, låge wäl ingen ting närmare, än att hela Christenheten styndade till Bethlehem. Och hwad blifwer det wäl af allt vårt julfirande, om wi icke för egen del komma för att söka den frälsning och salighet, som äro oss beredde? Hwad gagnar det oss, att wi höra och weta, att en frälsare är oss född, om wi icke komma till Honom, om wi icke söka delaktighet uti Honom? Huru skall du wäl kunna svara för, att du är efter år firat Jul och hört Julens evangelium, men icke kommit till Frälsaren att blifwa delaktig af Honom, utan låtit det stanna wid hörandet om Honom, eller wid några snart öfvergående intryck?

Men hwad skall jag då göra? säger du. Jo, du skall stynnda med ditt hjertas hela begär dit, der denne frälsaren ännu är att finna, likawist som Han en gång war att finna i Bethlehem. Men hwar finna wi Honom, om icke uti skriften, uti ordet om Herren Jesus Kristus? Detta ord har ett ringa anseende såsom Bethlehem och stallet der; men i all sin ringhet och oansenlighet innesluter det dock Frälsaren. Och om du der söker Honom under bön, så skall du få se det, som du hört skedt wara, så på ditt eget hjerta erfara, huru Han är din frälsare.

Men huru många äro wäl de, hwilka så, med hjertats begär och bön, söka den nyfödde judakonungen? Ack, de fleste hafwa sin ro och förnöjelse Honom förutan, i synd och werld, i julens utwärtas goda, i sällskaper och förlustelser; efter Jesus fråga de icke; till Bethlehem ser man dem icke gå. Så blifwa

de utan Frälsare. Mätte då ingen af dem, som efter Herren fråga, försumma att med herdarne gå åstad, för att se hwad de hört stedt wara. Ty ingen må wäl mena, att han redan mottagit all den nåd, som tillbjudes genom Jesu Christi uppenbarelse. Huru armt och fattigt är icke i allmänhet vårt christendomswäsende emot hwad det kunde wara? Huru många sidor af vårt wäsende finnas ej, hwilka icke blifwit genomträngda af Guds helsofamma nåd? Skulle wi då icke på nytt gå åstad att med upplysta förståndsrögon se och med williga hjertan tillägna oss den nåd och kraft som "Gud har oss bestärt och med sin enda Son förärt".

Icke blott förberedelserna före Julen kunna blifwa hinderliga; äfwen det ofta förekommande sällskapslifwet under julhelgen kan blifwa hinderligt för mångens gående till och dröjande wid Bethlehem. Må wi icke låta hindra oss! Komma wi tillsammans med wänner och anhöriga, mätte det då blifwa en gemensam gång till ordets Bethlehem under bön och tackfägelse!

Ja, Herre, drag oss till dig från allt hwad werlden har, att wi mätte af hjertat söka Dig och gerna dröja i det Bethlehem, der Du låter dig finna af dem, som dig söka.

Ty må en hwar nu wara glad
 Och gå med herdarne åstad,
 Att se hwad Gud har oss bestärt
 Och med sin enda Son förärt. Amen.

Den 28 December.

Låtom of i trou gå till Bethlehem.

Och det begaf sig, att englarne foro ifrå dem upp i himmelen, och herdarne begynte säga emellan sig: Väter of nu gå till Bethlehem, och se det som wi hafwe hört skedt wara, det Herren of uppenbarat hafwer. Luc. 2: 15.

Låtom of ännu en gång akka på den lärdom, som i dessa ord gifwes of!

Herrens engel hade stått när herdarne och Herrens klarhet hade kringstrålat dem. De hade hört engelens budstap och englastarans loffsång. Men englarne foro åter ifrån dem upp i himmelen, klarheten syntes icke mer, sången ljöd icke längre. Hvad gjorde nu herdarne! Stodo de der nu rådlösa och rådvilla, såsom om intet skedt, såsom om ingen frälsare blifwit dem född? O nej, de trodde budstapet och syndade att försäkra sig om des sanning. Göra wi alltid som de?

Huru mången har icke wid julhögtiden erfarit kraftiga rörelser och intryck utaf högtidens stora fröjdesämne? Eller lyste der icke ofta någon stråle af Herrens klarhet in i din själ? Genljöd icke — kanske under församlingens sång — något af englasången uti ditt hjerta, så att du för stunden beweltes? Och detta enkla men höga budstap: Eder är födder frälsaren! tilltalade det icke på något sätt ditt innersta, så att du kände, åtminstone för tillfället, att det war just detta du behöfde — frälsas? Men huru gick det sedan när dessa intryck astogo, när julljusen sloctnat, sången tystnat och budstapet förflingat? Ack, då war det kanske återigen detsamma, samma likgiltighet och sorglöshet, samma werlds- och syndarwäsende. Hwarföre så? Emedan du icke med herdarne gick till Bethlehem, emedan du icke tog det på allwar med Guds ord. Du skulle der fått intrycken fördbjupade, der skulle du fått se och erfara det, hwaraf du nu endast fått flyktiga intryck. O så kom då, när du wid julen lockas och drages, kom då till Herren sjelf uti Hans ord, och bed Honom genom sin heliga Anda upplysa din själ!

Äfwen Jesu lärjungar må noga atta häruppå. De få ofta i mycket högre mening se Herrens klarhet, höra engelens budskap och englastarans lofsång, så att det genljuder i deras hjertan. Men icke räcker detta beständigt. Kanste war icke julen, eller juldagarne wäl gångue, förrän det åter mörknade till och blef tyft. Ingen klarhet mera, ingen englasång! Så klagar man. Och så står man modfäld och rådlös, såsom om nu ingen frälsare mera wore född, efter det man intet mera känner eller förnimmer. Är det så med dig? Stanna då icke der i den tyfta natten, utan gå du till Guds ord. Der är din frälsare, lifawift nu, som då du känner det så upplystande och lifwande. Att så i ordet söka och mottaga frälsningen i Kristus, är mera wärdt än alla känslor och förnimelser. Detta hör till de öfningar, som äro bittra, men icke kunna undgås. Dersför låtom of i tron gå till Bethlehem der det är ljusst, der Frälsaren är!

Herre, lär of att i tron söka Dig, i tron ega Dig, i tron tillbedja Dig, äfwen då wi intet se, intet känna.

All jordens tröst han blifwa skall
 Och ljus och hjelp för werlden all.
 Han är den rätta Frälserman:
 Säll den på honom trösta kan! Amen.

Den 29 December.

Gömma ordet.

Men Maria gömde all dessa ord, betraktande dem i sitt hjerta. Luc. 2: 19.

Vi hafwa sett, huru herdarne skyndade att följa engelens anvisning, huru vi hafwa att söka och i våra hjertan tillägna oss Honom, hvars födelse blifwit oss förkunnad. Af Maria, Jesu moder, lära vi nu vidare; huru vi hafwa att fortfarande umgås med ordet om Jesus.

Vi skola gömma det. Mycket af det, som sades Maria om "detta barnet", förstod hon icke. Men hon war wan att i ödmjukhet anamma äfwen det, som wida öfwersteg hennes fattning. Si, Herrens tjenarinna, warde mig efter ditt tal! Detta betecknar hennes ställning till ordet. Därföre gömmer hon det, wiß uppå, att det allt i sinom tid skall fullbordas. För oss skall, icke mindre än för Maria, mycket ännu wara dunkelt, om än icke för vårt förstånd, så åtminstone för vårt hjerta, i så måtto, att vi ännu icke på långt nära hafwa erfarit, eller kommit i besittning utaf allt det goda, som i Christo är oss stänkt. Därföre skola vi gömma ordet om detta barnet. Och då gömma vi det, när vi i djupet af vår själ omfatta det med hela vårt begär, under bön om Guds helige Ande. Äfwen om minnet utaf hwad vi hört och läst skulle swika; äfwen om den känbara förnimmelsen skulle hafwa saknats, eller förswunnit; så skall detta icke stada oss, eller hindra wälsignelsen utaf vårt julfirande, när vårt hjertebegär sträckt sig efter, och ännu, midt under motsägelsen af vår känsla, fortfarande sträcker sig efter Jesus och den fulla delaktigheten af Honom, "ty" — säger Luther — "Gud ser djupare i ditt hjerta än du sjelf, och wet, att du icke skulle wara emot, om "du wore alldeles upptänd och brinnande."

Vi skola betrakta alla dessa ord uti vårt hjerta. Då barnen få julgåfwor brukta de att efter julen taga fram dem, och åter och åter betrakta dem, såwida de nemligen ännu äro

barn, och icke blifwit bortstämnda genom för många gäfwor. Så skall nu och en Jesu lärjunge lifasom åter och åter taga fram de gäfwor, som genom ordet om Frälsaren äro honom stänkte; åter och åter förhålla sig dessa gäfwors storhet och dyrbarhet; betrakta hwad det innebär, att en Frälsare är honom gifwen, fördjupa sig uti Hans namn, och öfwerwäga allt, hwartill Han har att använda den nådens rikedom, som i detta namn ligger innesluten. Under ett sådant stilla betraktande skall Guds gäfwa för honom tillwäxa i värde och blifwa mer och mer "outsäglig". Men huru mycket saknas icke detta barnsliga, enfaldiga sinne, som så betraktar ordet om Frälsaren? Äro wi icke, genom att så mycket höra och så mycket weta, blifne bortstämde, förwande, såsom våra barn nu för tiden ofta äro det genom det myckna som de få? Gifwe Herren oss ett enfaldigt barnasinne, för hwilket det aldrig blir gammalt att se till, hwilken kärlek Fadren hafwer bewisat oss dermed, att Han sände sin ende Sou i werlden, att wi skulle lesa genom Honom!

Så, gifwe Du oss, Herre Jesu Christe, ett rätt Maria-sinne, ett rätt barnasinne! Göm och bewara sjelf ordet om Dig i våra hjertan genom den helige Ande, och lär oss att betrakta det, till des wi få betrakta Dig sjelf i ewighet!

Jesu! lär mig rätt betrakta
 Ordet, som blef kött i dig,
 Och all werldens lust ej alta
 Mot den fröjd, du bjuder mig:
 Fröjd af sanning, nåd och frid,
 Fröjd, som blir i ewig tid,
 Då du Fadrens råd förklarar,
 Fadren sjelf oss uppenbarar. Amen.

Den 30 December.

Herdarne gingo tillbaka igen.

Och herdarne gingo tillbaka igen — — — Luc. 2: 20.

Herdarne fingo icke ständigt dwäljas uti stenet af Herrens klarhet, icke ständigt lyfna till englarnes sång; de fingo icke en gång dröja i Bethlehem; utan de måste wända tillbaka till sin hjord för att wakta den såsom förut. De återwände till samma arbete, samma kallelse. Men huru hade dock icke öfwer denna deras jordiska kallelse ett himmelskt ljus uppgått! Med hwilken ny lust stola icke de kära herdarne nu hafwa waktat sin hjord, sedan de erfarit att den gode herden war född! Och huru hafwa de icke i andanom återwändt till Bethlehem och till barnet der, om hwilket det war deras lust att tala och wittna för andra! Under Guds beprisande och lofsägande hafwa de fortsatt med sitt herdefall, till deß deras arbetsdag war slut.

Huru mycket hafwa wi icke åter att i detta afseende lära af herdarne!

Mången nybegynnare, som något smakat af det goda Guds ord, menar, att han skall ständigt få dwäljas i ljufliga känslor och fjörnimmelser, eller åtminstone få wistas bland andeliga wänner kring Guds ord. Man besinnar icke, att det ej låter sig göra att bygga hyddor på förklaringsberget, eller att ständigt hålla högtid. Begäret härefter kan lätt blifwa en frestelse till att försumma den jordiska kallelsen. Witer man för denna frestelse, så gifwer man dermed rum åt lastarena, som påstå, att Jesu lärjungar "icke stöta sitt". Nej, wi måste från högtiderna och högtidsstunderna, från sabbathstron och andaktsstunderna "gå tillbaka igen" till hwardagslifwet och den jordiska kallelsens arbete. Och utan twiswel blifwer det sätt, hwarpå wi taga det med denna vår timliga kallelse och arbetet i densamma, betecknande för det sätt, hwarpå wi firat våra högtider eller söndagar. Den som låtit sig rätt uppbyggas, han stärkes derigenom till att i trohet och tålmod åter upptaga kallelsens arbete. Och hwilket nytt och herrligt ljus utbreder

sig icke öfwer detta arbete, om man anammat Jesum och tager Honom med sig i detsamma? Man går med Honom tillbaka igen till samma arbete, och likwäl är det icke detsamma, utan ett nytt, sedan man lärt att känna Frälsaren. Man har icke mera arbetet till sitt mål; målet är nu Herren, och arbetet ett medel att tjena Honom, en väg — under öfning och pröfning — till Honom. Man uppslukas icke deraf, förslafwas icke derunder, ty i andanom tjänar man Herren. — Uti detta arbete är det som en Jesu lärjunge, — hwar och en efter den kallelse han fått, — har att vittna om sin Frälsare, med trohet och tålamod. Med sådan trohet och tålamod wisar han, att han varit i Bethlehem, att han rätteligen firat jul, eller hållit sabbath.

Verlden går från högtiderna och söndagarne till baka igen med samma sinne, som hon förut hade; en Jesu lärjunge gånge och tillbaka igen, men med ett nytt uppsfriskt mod hwarje gång han besökt Bethlehem eller korset.

Hielp oss, o Herre Jesu! att, då wi från din trubba återwända till vårt arbete, wi måtte hafwa Dig med oss och wid vår sida, och så wandra i allt tålamod, långmodighet och glädje, tackande Fadren, som genom Dig gjort oss beqwäma att delaktige warda i de heligas arfmedel i ljuset.

Wi gå hem, hwar till sitt bo,
 Af Guds helga gåfwor glade;
 Nu vår själ har fått den ro
 Swartill hon stor längtan hade.
 Gud oss framgent så ledsage,
 Att wi honom wäl behage! .: Amen.

Den 31 December.

Han gör, såsom Han oss sagt.

Herdarne prisade och lofwade Gud öfwer allt det de hört och sett hade, såsom dem sagdt war. Luc. 2: 20.

Herdarne gingo tillbaka igen till sin hjord under Guds lofprisande för det de sett och hört. Detta stod allt i öfwerensstämmelse med hwad dem sagdt war. Uti sjelfwa budskapet om Frälsarens födelse sunno de löftena till fäderna besannade. När de sedan på engelens anvisning kommo till Bethlehem sunno de Joseph, Maria och barnet, såsom dem sagdt war. Och huru skulle de icke sedan, då de vidare ransafade strifternas, mer och mer finna allt fullbordadt! Så fullbordades på herdarne Elisabets ord till Maria: **Salig är du, som trodde, ty allting skola fullbordade warda, som dig sagde äro af Herranow.** Samma erfarenheter singo Herrens lärjungar göra, då de giugo åstad i tron på Herrens ord. De sunno städse allt så som dem sagdt war. Huru skönt talar icke redan gamla testamentets tro här om? Då Josua står färdig att "gå all werldens wäg", säger han till Izrael: **J skolen weta af allt hjerta, och allo själ, att icke ett ord felat hafwer på allt det goda, som Herren eder Gud sagt hafwer; allt är skedt och intet tillbaka blifwet** (Jos. 23: 14).

Wi stå nu wid slutet af ett förgånget år. Rasta wi en blick tillbaka öfwer det förflutna, huru hafwa wi då icke skäl att prisa och lofwa Gud för allt! Wissferligen måste wi allraförst böja oss djupt i stoftet under beännelse af våra många synder och wår stora skuld. Ty huru tala icke alla det flydda årets timmar och stunder om synd och otrohet! Men om wi å andra sidan befinna all den Guds godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom, som kommit oss till del, måste wi icke då prisa och lofsäga Guds trohet! Eller har icke allt skedt, så som oss sagdt war? Hafwa wi wäl någon enda gång på grund af Guds löfte gått in i bön till Gud, eller gått ut i wårt arbete bland menniskor, utan att Herrens ord blif-

wit fullbordadt, så att det skedt of, så som det sagdt war? Hafwa wi icke då kunnat säga till of sjelfwe: "Salig war jag, som trodde, ty allting äro fullbordade, som mig sagde äro af Herranom?"

Med sådana erfarenheter för ögonen höfwe det of att gå det nya året, med allt hwad det mände bära i sitt sköte, till möte i tillförsigt till det ord, som är of sagdt. Ja, wi wilje wänta efter Herren ifrån den ena morgonwäkten till den andra; wår själ wänte efter Herren, och hoppes uppå Hans ord! Endast om wår själ blifwer grundad och fast i ordet, kunna wi sjelfwe blifwa faste och owiklige, trygge och frimodige.

Men huru kan någon drista sig att träda öfwer det nya årets tröskel, som icke har tagit wid Herrens ord, så att Han efter detta wäntar, och på detta tror? Hwad skall blifwa utaf all en sådan menniskas önskan och förwäntan? Hennes hopp warder förtappadt.

Herre, Du trofaste Gud! Dig ware tack för all din trohet, att Du gör med of, så som Du sagt! Wi hafwe syndat, förlåt of våra skulder, och gör of genom din trohet Dig trogne, att wi i trone må hålla of till ditt ord, så att Du på of må kunna fullborda alla dina löften och tillsägelser, ditt namn till lof och pris!

Hjerten i Israël kan icke ljuga,
 Allt hwad Han lofwar, det håller Han wißt;
 Alla Hans löften och ord måste duga,
 Herren ej umgås med swel eller list;
 Säker den bor,
 Som Honom tror;
 Han i sin sanning är herrlig och stor. Amen.

Skriftetal.

I Jesu namn!

Herre, låt stå det ännu i detta året, så länge jag grafwer omkring det, och göder det. Luc. 13: 8.

Så lyder wingårdsmannens bön för det ofrukthara fikonsträdet, på hwilket desj egare i 3 år förgäfwes sökt frukt, och om hwilket han derföre bjöd, att det skulle huggas bort. Icke behöfwa wi säga många ord till eder, käre nattwardsgäster, för att förklara dessa ordens tillämpning. Tillämpningen har wäl gjort jg sjelf redan wid uppläsandet af dessa ord: Herre, låt det stå ännu i detta året, så länge jag grafwer omkring det, och göder det!

Hafwa wi med någon allwarlig estertanke sett ett helt år gå till ända och förswinna bakom oß, så hafwa wi wäl icke kunnat undgå att med sorg och bitter smärta upptäcka, att wi stått i Herrens wingård äfwen under det förslutna året, antingen såsom helt och hållet ofrukthara träd, eller åtminstone såsom träd, hwilkas frukt icke på långt när motswarat den omwårdnad, som Herren åt dem egnat. Och om wi med någon allwarlig estertanke beghnna det nya året, så kan det icke wara oß fördoldt, hwarföre wi ännu så stå i Herrens wingård. Det beror derpå, att Herren, wingårdsmannen, bedit för oß hos Gud och sagt: Låt det stå ännu i detta året, så länge jag grafwer omkring det, och göder det! Derföre är det, som du och jag ännu lesa.

Men låtom oß då något närmare estersinna hwad dessa ord innebära, särskildt för denna stund, som är egwad åt be-redelsen för Herrens nattward:

Låt det stå ännu i detta året!

Ännu detta året! Ett år har dock för hwem som helst en stor betydelse; men icke ana wi den wigt, som det i Herrens ögon har såsom ett nådesår, kanske det fifta, som Herren gifwer oss till beredelse för ewigheten. Denna är ju omätelig; huru omäteligt stor är då icke wigten och betydelsen af den tid, som gifwes just i och för denna ewighet. Till den ändan har Herren Jesus bedit för dig och mig och sagt: Låt denne stå som ett träd i min wingård ännu detta år! Och hwaruppå syftar Han, dermed att Han så beder? Jo derpå, att Han ytterligare må få wårda sig om dig. Derföre tillägger Han: Så länge jag grafwer omkring det och göder det.

Här ser du med få ord bestrifwet, hwad Herren med dig will göra under detta år; här hör du, hwad meningen är med allt som under detta år skall hända dig. Det Herren med allt detta will och åsyftar är, enligt Hans eget ord, detta: **Gräfsa omkring trädet och göda det.**

Hwad will det säga: gräfsa fring trädet? Detta gräfwande innesluter allt det, som Herren gör till undanrödjande af hindren för trädets wext och fruktbarhet. Wingårdsman- nen, trädgårdsmästaren gräfwer omkring trädet, på det att in- tet derbredwid måtte taga bort kraften från trädets rötter, på det att regnet måtte kunna tränga ned till dessa, och solen wärma jorden. Med gräfwandet will han bereda öppen jord fring det samma.

Så will Herren också göra med dig. Der är ju mycket omkring oss och inom oss, som icke hörer till sjelfwa trädet, utan till dess jordmån. Det kan vara främjande, men det kan också blifwa städligt. Då skaffar Han det undan. Men- nistor, som Herren ställt wid wår sida, de lifwets förmåner, som heta gods, helsa, framgång, lycka, ett gladt mod m. m., allt detta är ju godt och kan vara till gagn; men skulle något af detta blifwa hindrande för din själ, skulle det draga kraften från din inre menniska, skulle det tillsluta ditt sinne för Gud, draga ditt begär bort från Honom; se, då gräfwer Han bort det ena eller andra, beröfwar dig det, för att få öppen jord fring trädet. Wi känna ju wäl igen alla dessa stickelser, med hwilka Herren sålunda gräfwer omkring oss, borttagande det

ena och det andra, som likasom vuxit fast wid oss, eller wid hwilket wi vuxit fast. Och känna wi icke äfwen igen huru just detta rödjande fring trädet, huru mycket det än må smärta, dock tjänar till att öppna vårt sinne för Gud?

Men detta Herrens gräfwande fring trädet, som består uti allehanda yttre tuftan, är dock ingalunda det, som går djupast eller kännes bittrast. Nej, det gifwes ett gräfwande, som, om wi så få säga, blottar sjelfwa rötterna. Det är det, som eger rum, då Han angriper vårt köttsliga sinne i allmänhet; ty det är köttet med dess utvexter, som så mycket hindrar den nya människans lif och frambringandet af andans frukter. Den yttre tuftan, om hwilken wi nyss talat, är icke i och för sig af så stor betydelse, som denna sistnämnda. Ty endast då blir den yttre tuftan till gagn, när den får bidraga till dödande af köttet. När Herren gräfwet omkring trädet, så will Han undanstaffa denna köttets egenwilja och framför allt all egen berömmelse, på det att Guds wilja må hafwa rum och Hans nåd få sin ära. Det är dertföre Han brukar afläda och utblotta de fina, så att der icke blifwer det minsta qwar utaf egen berömmelse. Der blir då för en sådan människa intet annat öfrigt, än att slå rötterna så mycket djupare ned i den blotta nåden och ur den hämta lif, näring och kraft. Ja, så will Han gräfwa omkring trädet under det år, som det ännu får stå. Sådant har du att wänta och bereda dig uppå, om du will stå i Hans wingård och fostras för Hans rike. Men detta är icke det enda Herren will göra med det träd, åt hwilket Han utbedit ännu ett år. Gräfwandet är ju endast ett medel för sjelfwa det stora ändamålet att trädet måtte bära frukt: — om det så kan bära frukt — heter det. Men just dertföre will Han nu också göda det, tillföra det allt sådant som kan bidraga till fruktbarande. Finner Herren en människas sinne öppet för sig, så att hon icke wägrer fast wid det jorden tillhör, icke deraf drages ned i werlden; huru gerna will Han då icke äfwen genom dessa timliga gåfwor, som ligga inneslutna uti allt det som dagligt bröd heter, låta milda strålar falla ned uppå hennes hjerterötter och så locka fram tacksägelsens frukt? Och männe wi icke alltför litet besinna den bety-

delse, som alla dessa Herrens wälgörningar i det timliga hafwa? Gifwer Han dem "af blott nåd och faderlig godhet"; då äro de ju — de också — nådesstrålar.

Men till detta stötande af fikonatrådet, hwarom i texten talas, hör dock wida mera än detta. Nåden, Guds helsosamma nåd, är det, som ensamt kan framkalla frukter. På denna nåd sparar Han icke. Såsom den är rik, så bjuder Han den och rikligen; och såsom den är en nåd för nåd, d. w. s. en nåd efter den andra, så betar Han den och ständigt ånyo, erbjudande allt det till lif och gudaktighet tjenar af sin gudoms fullhet. Han skall taga af mino och förkunna eder, säger Frälsaren i Joh. 16: 14, om den hel. Ande, och wisar dermed, huru det just är Andens werk att tillföra en menniska allt det goda, som Frälsaren Kristus har förwärfwat. Än är det rikedomens af den förlåtande nåden, som Han beprisar för själen, än hänwisar Han uppå den frälsande kraft, som Guds nåd innesluter.

Huru ymnigt Herren erbjuder denna nåd, kunna wi förstå, om wi besinna huru riklig tillgången på Hans nådemedel är. Uti dessa, sitt ord och sina sacramenter, wandrar Han omkring i sin wingård, wattuande, gödande de träd som der stå. Hwarje evangeliskt löfte, hwarje den hel. Andes nådewerk, hwarmed Han gör ett sådant löfte kraftigt på hjertat, är ju något, hwarmed Han will tillföra nåd. Och när Han kommer, icke med watten allena, utan med watten och blod uti sin heliga nattward, huru will Han icke då gifwa saft och näring åt hjerterötterna, åt lifsrötterna, när dessa lifsom längta att få suga till sig kraft och lif? —

Käre nattwardsgäster! Alla besinna wi oss inom Herrens wingård. Långe, allt sedan vårt dop, ha wi stått der. Men huru? Såsom ofruktbara träd, på hwilka Herren kommit och sökt frukt, men ingen funnit? Om så är, då hafwa wi ensamt vår Frälsares förbön: Herre, låt det stå ännu ett år! att tacka för den nya nådetiden. Men den gifwes dig då icke, på det du ännu ett år skall stå ofruktbar och förhindra jorden, utan på det du må bära frukt. Swar och icke, heter det af Hans mun, som beder för dig, så hugg det sedan bort! Men

frukt kan du icke bära, om du med ditt hjertebegär, med dina hjerterötter, hänger fast wid werlden och synden. Med ett sådant sinne kan du icke heller till wälsignelse åtnjuta Herrens nattward, ty Christus har hwarken utgjutit sitt blod på korset, icke heller meddelat Han det uti sin nattward, för att befordra ett lif ester föttet. Nej, låt Honom hos dig gräfwä så djupt, att sjelfwa ditt hjertas rötter träffas till den bättring, som är inför Gud, att du får ett annat sinne, ett sådant sinne, att du med ditt innersta begär wänder dig från synden och werlden till Jesus, din frälsare. Med detta ditt begär omfatta du Honom, Hans frälsarenamn. Med i detta namn, ned i denna Hans öfwerslödande nåd, ned i Hans nådelöften, will då Guds ande, att du skall slå dina rötter. Wet att du icke kan bära god frukt, om du icke är ett godt träd. Men ett godt träd blifwer du icke genom frukter, — huru skulle frukten kunna, särdeles när den är ond, göra trädet godt? — utan genom den tro, som är till Herren Jesum Christum. Så låt då förjätta dig ur din egna mark in och ned i nådens, så att du i nåden, i Christo Jesu, grundas och rotas. Dertill will Herren förhjelpa dig genom sin hel. nattward. Hans lekamen, för dig utgifwen och Hans blod, utgjutet till dina synders förlåtelse, är det kraftigaste näringsmedlet för din tro. Derur är det du skall hämta ditt lif. Ur Hans pina och död är det som du ständigt skall hämta hwad till lif och gudaktighet tjenar.

Har du nu stått i denna nåd, så kan ju Herren med stål wänta mera frukt. Att du måtte bära sådan, derför är det, som Herren låtit dig ännu stå qwar. Derpå har Hans förbön för dig: **Herre, låt det stå ännu ett år!** syftat. Till den ändan will Han gräfwä omkring trädet och göda det.

Har du med allwarlig estertanke slutat det gamla och börjat det nya året, då har det ock icke fattats sådana erfarenheter, som woro en följd deraf, att Herren gräft äfwen omkring dig. Då har wäl ock det ord, wi nu betraktat, trängt in till rötterna och blottat dem. Då skall Herren ock än widare stöta dig. Det kunde wäl synas dig bättre, om du såge omkring dig allt sådant, som både i yttre och inre mening kan sägna. Särskildt i inre måtto skulle du wäl gerna se det grönska och

blomstra omkring dig; men bered dig uppå att Herrens gräswande och rensande skall taga bort allt, som är dig till hinder. Han will hafwa öppen jord kring trädet. Huru mycket det än må smärta dig, när Han så, dels i det yttre, dels i det inre, rensar, utblottar, afläder; så war stilla för wingårds mannen. Han bedröfwar icke af hjertat. Han gräswer icke utan för att göda. Ly göda will han ock. Bete dig sin nåd skall Han ock, och göra barmhertighet med dig. När hjerterötterna liksom blottats och allt i dig ropar efter Honom, så skall han uppfylla dig med sin nåd, utgjuta watten uppå den törstiga, och med sitt dyra blod styrka, wedergwicke och nära ditt hjerta, att du må wäga i nåden och din Frälsares Jesu Christi öfverswinneliga kunskap. Uti den skall du då icke finnas fåfäng, eller utan frukt, när Herren kommer, att öfverslytta dig till sina gårdar. Der får du då blomstra ewinnerligen. Amen.

Sag fattig, syndig — — — — —

— — — — —

Högmesfopredikan på Nyårsdagen.

I Jesu namn!

I ingom androm är salighet; ty det är icke heller något annat namn under himmelen menniskorna gifwet, i hwilket wi skola salige warda.

Så betygade en gång Petrus, enligt Ap. G. 4: 12, inför dem, som förbjudit honom att predika i det namnet. Så betygas ännu i Zion för hela werlden, år efter år. Och wäl ofj att, under det så mycket annat förändras, denna förkunnelse icke förändras. Sålänge menniskors namn är syndare, så finnes i ingen annan salighet, än i Jesus Kristus; derwid blifwer det, till salighet för dem som tro, till förtappelse för dem, som gå Herren Jesus förbi.

Och det är icke heller något annat namn under himmelen menniskorna gifwet, i hwilket wi skola salige warda. Många stora, sköna, lysande namn hafwa funnits inom och utom Guds rike, men något annat namn än detta är ej gifwet menniskorna till salighet. De der stora namnen kunde icke gifwa salighet ens åt dem, som egde dem, långt mindre åt andra. Utan Jesus-namnet gällde de intet inför Gud. De som buro dem, må hafwa uträttat huru mycket godt som helst på jorden; salighet kunde de dock icke gifwa sig sjelfwa eller andra.

Men ett namn är menniskorna gifwet; det är Jesu namn. Det är ofj menniskor gifwet dermed att det gafs den menniskan Jesus, vår frälsare. Och det är gifwet till salighet, så att wi i och genom det namnet skola salige warda, om wi werkligen tro på Hans namn.

Detta namn möter oss nu på årets första dag. Huru betydelsefullt, trösterikt och manande är icke detta? Hwad är wäl ditt namn, min wän? Blickar du tillbaka på hwad du varit under det förslutna året, hwad som från det samma nämnes om dig inför Gud, är då icke syndare-namnet det namn, som står skrifwet i hela ditt lif, i all din gerning, såwidt den varit blott din? Är det icke detta syndarenamn, hwilket som en blodshämmare refer sig ur det förslutna, följer dig i det närvarande och hotande möter dig i det kommande? Huru dyrbart borde det då icke för dig wara, att Jesusnamnet möter dig? Med tacksägelse och bön höfwes det derföre oss att möta evangelium om detta namn:

Sw. Ps. 66.

Luc. 2: 21. Och då åtta dagar woro framgångna, att barnet skulle omståras, kallades Hans namn Jesus, hwilket så kalladt war af engelen, förrän Han aflad wardt i moderlifwet.

Föremålet för våra betraktelser blifwe:

Jesu namn, och gifwet.

I.

Jesu namn är inbegreppet, sammanfattningen af allt hwad Jesus gjort, är och gör för syndare.

Namnet, som en människa bär, skulle nämna och säga hwem och hwad hon är. Så är det åtminstone i allmänhet med namnen i den heliga historien, t. ex. Abraham, Johannes, m. fl. Men intet namn har så motsvarats af den, som burit det, som detta namn. Hos Honom är den fullaste öfverensstämmelse mellan namn och person. Han är hwad Han heter. Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder, så hade engelen talat till Joseph (Math. 1: 21). Derföre wardt barnet och så kalladt och nämndt wid omstårelsen, såsom wi i dag höra. Detta namn skulle vår frälsare nu lifasom inlösa och infria, d. w. s. Han skulle med allt hwad han war, gjorde och led, bewisa sig såsom frälsare, eller, såsom striften uttrycker det, blifwa fullkommen,

eller fullkomligt blifwa allt det, hvarigenom Han kunde frälsa och återlösa oss. Så gaf Han sig då genom omfärelsen "under lagens tvång", född af qwiina, blef Han nu ock gjord under lagen, på det Han skulle förlossa dem, som under lagen woro att wi skulle få barnaskapet (Gal. 4: 4). Sedan uti det som stedde wid omfärelsen se wi de två stycken inneslutna, som höra till vår återlösning, nemligen Hans lydriad och Hans lidande. Om Han eljest skulle försona oss med Gud och förlossa oss från alla synder, ifrån döden och djeswulens wäld, så måste Han gå in under Guds lag och uppsylla den, motswara alla Guds heliga fordringar, som Han enligt sin lag ställer på en menniska, men också gå in under det straff, den förbannelse, som synden har med sig. När Han detta gjort, när Han af det Han led, lärt lydriad och offrat sig sjelf, då är frälsningen af Honom wunnen. Wid omfärelsen begynner såwäl denna lydriad, som detta lidande; wid omfärelsen begynnes utgifwandet af den lösepenning, som sedan ställ fulleligen gifwas på korset. "Döden på korset, den blodiga, smärtfulla, är det stora slutet på den lydriad, som det heliga barnet begynte med omfärelsens blodsdroppar och smärtor." Wid omfärelsen lade Herren således, att wi så må säga, grund till det namn, som öfwer alla namn är — till namnet Jesus. Ty det är ju intet tomt namn, utan innesluter allt det, som Han gjort, är och gör till vår frälsning. Det är ock ett namn, som har wälljud inför Fadren. Till det namnet har Han ett godt behag. Uti detsamma ligger all Guds Sons lydriad och lidande till försoning för våra synder, uti det all Gudomskraft, med allt hwad till lif och gudattighet hörer. Dersöre gifwes dem, som tro på detta namn, makt att blifwa Guds barn, dersöre förlätas synderna för Hans namns skull, dersöre har Gud lofwat att gifwa allt hwad man beder i det namnet, dersöre lofwas frälsning åt alla, som åkalla detta Herrans namn.

II.

Se, detta namn är oss af Gud gifwet.

Gud gaf det namnet åt Marias Son genom Gabriel:

Du skall aflla i ditt lif och föda en Son, hwilkens namn du skall kalla Jesus, Luc. 1: 31. Gud gaf det namnet genom engelen, som uppenbarades Joseph i sömnen och sade: Joseph, Davids Son, räds icke taga Maria, din hustru, till dig; ty det som är afsladt i henne, det är af den heliga Anda. Och hon skall föda en Son och du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk ifrån deras synder. Math. 1: 20, 21. Gud gaf det namnet genom Herrens engel, som uppenbarades herdarne: Si, jag bådard eder stor glädje, ty i dag är eder födder frälsaren. Derröre heter det ock i texten: De kallade Hans namn Jesus, hwilket så kalladt war af engelen förr än Han afsladt wardt i moderlifwet. Huru stort, huru wißt och fast, att Gud, och ingen menniska, gifwit detta namn! Och när Gud gaf detta namn, då nämnde och kungjorde Han för mennistorna hwad Han, Gud sjelf, gifwit dem i och med sin Son; då uppenbarade Han för englar och för mennistor sitt nådesuppsåt med mennistorna i Kristus.

Ja, oß är det namnet gifwet. Hwad will då det säga? Huru är det namnet mennistorna gifwet, såsom det heter i ingångsorden? Så fråga wi; ty det är wisseligen något öfwermåttan stort, att Gud sjelf gifwit sin Son frälsarenamnet. Derrmed har Han gjort det wißt och fast. Men det wore oß till föga gagn, om Han icke fått det namnet just med asseende på oß, för wår rätkning, så att Han bar det för oß, oß till fromma och salighet. Sjelfwa namnet säger nu wisseligen i och för sig, att Han icke har det för sig sjelf. Heter Han frälsare, så heter Han det för andra, för sådana som behöfwa frälsas. Den förklaringen och tillämpningen gör Herren också sjelf genom engelen: Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder.

Med omstårelsen har Herren särskildt gifwit oß detta namn. Han är ett mennistobarn, Han som bår det. Genom omstårelsen inlemmas Herren uti Israels folk och förbund, litasom Han genom födelsen blifwit en lem i menskligheten. Det är såsom Israelit, inom det heliga folket, som Han skall uppsylla all rättfärdighet till sitt folks frälsning. Genom omstårelsen

har Han, såsom Paulus säger i Rom. 15: 8, blifwit omfärelsens tjenare, för Guds sannings skull, till att fast göra de löften, som till fäderna skedde. Så är Hans namn Israels gifwet. Men hvarföre kom Herren till Israel, om icke för att der bereda frälsningen för all folk? Och när Gud gaf honom detta frälsarenamn, så gaf Han det således åt allt hwad menniska heter.

Ja, än mera. Wi så många som döpte äro, äro döpte till Christum Jesum, till Jesu namn. Så är det redan i dopet gifwet dig och mig.

Och när det evangelium förkunnas, som till sin hufvudsumma är ett evangelium om Jesu namn; gifwes oß icke då detta namn på nytt af Gud? När i dag, på årets första dag, detta namn möter oß och förkunnas; gifwer och erbjuder oß Gud icke då i dag igen samma namn? — Hwartill?

III.

Ja, hwartill är Jesu namn oß af Gud gifwet? Att wi i det skola salige warda. Han heter frälsare och Hans namn är oß gifwet till frälsning. Hwarje menniskas namn är syndare, och det att vara syndare, det är att vara i nöd, stor nöd, ty syndarenamnet är inför den helige Guden ett wederskyggligt namn, till hwilket Gud icke kan hafwa annat än misshag. Att wi äro syndare, det innesluter, att wi såsom sådana bära skuld, förbannelse och dom, ty förbannelse hwilar öfwer den, som ej gör hwad i lagen skrifwet står, och syndens lön är döden. Att vara en syndare, det är att vara inweswad uti synd, fördereswad af synd, hemfallen under syndens makt ända från den orena afelsen och födelsen. Att vara syndare, det är att vara utesluten från tillgången till Gud nu och i ewighet. Ja, det har nöd, det har fara med sig att vara syndare. Derfor är Jesu namn gifwet oß till salighet, till frälsning.

Det frälsar från syndens skuld och dom, ty för Hans namns skull warda synderna förlåtna, 1 Joh. 2: 12. Genom honom warder oß förkunnad syndernas förlåtelse och frigörelse

från allt det, hwarifrån wi icke genom lagen kunna warda rättfärdigade. Men hwilken som tror uppå denne, han skall warda rättfärdigad. Ap. G. 13: 38—39. Genom tron på Jesu namn uttages menniskan ur den dom, som hwilar öfwer henne såsom syndare, och hon får makt att blifwa Guds barn, ty allom dem, som Honom anammade, gaf Han makt att blifwa Guds barn, dem som tro på Hans namn. Joh. 1: 12. Ty Jesu namn är öf så gifwet och wardet så gifwet åt den menniska, som flyr i tron till det namnet, att det nämnes öfwer henne, d. w. s. att då förut, i hennes säkra och obotsfärdiga tillstånd, intet annat inför Gud war att nämna om henne, än det som alla hennes synder hade att säga till hennes fördömmelse, så nämnes och dömes der nu, när hon i tron omfattat sin frälsare, i stället det goda, som ligger uti Hans namn, till hennes friskännande och rättfärdigande. Deraf följer då också, att hon frälsas från denna osaliga stilsmesja från Gud, under hwilken hon icke kan och icke vågar komma Gud nära. I frälsarens namn har hon tillgång till Gud med driflighet och förtröstning att i Hans namn bedja och få, på det hennes glädje må warda fullkommen.

Men detta är icke allt, icke hela den frälsning, hwartill Jesu namn är öf gifwet. Såsom wår frälsare lät sig omfäras, då Han fick sitt namn, så ligger också i detta Hans namn kraften till en andelig, hjertats omskärelse. Wi äro alltigenom orene. Såsom sådana kunna wi icke blifwa salige. Wi måste blifwa helige, helgade, för att kunna blifwa salige. Men till heligheten hörer allraförst en hjertats omskärelse, en hjertats omstapelse. En sådan tillstrifwes också Herren, såsom den der werkar den. Ja, det säges i Col. 2: 11, 12 att dopet lägger grund till och syftar på en sådan: I Honom ären I också omfornede med den omskärelse, som sker utan händer, då I afladen syndakroppen i köttet, nemligen med Christi omskärelse, i det att I med Honom begräfne ären genom dopet, i hwilken I också uppståndne ären genom tron, den Gud werkar, hwilken Honom uppväckt hafwer ifrån de döda. Derföre bad församlingen sedan gammalt, såsom wi i dag hafwa bedit, "att våra hjertan må ifrån all syndelig lusta och be-

gärelse omifturne blifwa". Wore Herren Jesus icke en frälsare från synd till helighet, så wore Han ingen frälsare, likasom den, som icke will hafwa Honom till en frälsare från syndaorenheten, till helgelse, icke har någon frälsare. Ty hwilken motsägelse: hafwa en frälsare från synden och blifwa i synden? Nej, Jesu namn är ofö gifwet till salighet, således också till allt det, som wi behöfwa, för att kunna warda helige, salige. Allt hwad du under de bittra erfarenheterna af ditt syndaförderf får upptäcka och känna såsom hinderligt för din salighet, derifrån får du också söka och wänta frälsning genom Jesu namn, ty det är dig dertill gifwet. Och allt hwad du genom nådens werkan i dig kan önska och begära utaf Hans helighet, det får du söka och wänta genom Jesu namn, ty det är dig dertill gifwet. Ja, ända till den fulla likheten med Honom och den fulla saligheten i Gud, det ligger allt inneslutet i detta namn, ty det är dig dertill gifwet, att du genom detsamma skall warda Hans förklarade beläte lif.

Så måste det då också vara dig gifwet, att du genom det namnet skall warda frälst från döden, ty dertill blef Han delaktig af ditt kött och blod, och bar i kött och blod detta namn, att Han skulle nederlägga honom som döden i wäld hade, d. ä. djefwulen, och göra dem fric, som i allt sitt lefwerne måste trälar vara genom dödens räddhåga. Ebr. 2: 14—15.

Men då wi här tala om Jesu namn såsom ofö gifwet till salighet, så må wi wäl besinna, att detta namn icke är något från personen skildt, att wi således icke kunna ega detta namn till salighet, utan att wi komma till och anamma Jesus sjelf, personligen. Att nämna detta namn och derom göra sig allehanda föreställningar, det är icke detsamma, som att tro det och så hafwa det till salighet. Detta är alltigenom en hjertats sak. Det är hjertat, som behöfwer det namnet, det är hjertat som söker Honom, som bär det, det är hjertat som lifsom slår sina rötter in uti detta namn, ja, som under nöden och angelägenheten om frälsning, lefwer och wexer in i Jesu namn.

IV.

Är Jesu namn på detta sätt öf gifwet till salighet, så att det icke kan blifwa till verklig salighet för mig och dig, utan att wi med hjertat anamma det, så är dermed också sagdt, huru wi hafwa att mottaga detta namnets gåfwa. Wi skola tro på Hans namn. Men du kan icke tro på det samma, utan om och i samma mån du tror och har erfarit att ditt namn är: "syndare". Men detta är något annat än att blott weta det. Wet du det blott, då frågar du icke stort efter Jesu namn, men har du erfarit hwad det är att vara en syndare, då har redan, under det wi talat om Jesu namn, ditt hjerta warit med derwid, längtande, trängtande att kunna tillægna sig frälsningen i detta namn, eller törhända redan fröjdande sig åt densamma. Så will denna gåfwa mottagas.

Käre wän! Om du stulle företaga en lång resa i ett främmande land uti högst wigtiga, för hela ditt lif afgörande angelägenheter; stulle du icke önska att hafwa ett namn, som anbefalldes dig till det bästa, ett namn, med hwilket du kunde taga dig fram? Tänk om dertill komme, att ditt namn wore illa anstrifwet der du droge fram, så att du esterspanades för att gripas såsom brottsling; stulle du då icke än mera behöfwa ett namn, hwarigenom du kunde vara trygg? Du anträder nu verkligen en färd framåt, mot ewigheten; ewigt afgörande blir det, huru din färd aslöper. Mycket skall möta dig i år, omfider står du wid ewighetens port. Ditt namn som syndare är brottslingens namn, som omfider skall gripas och straffas. Wågar du i ditt eget namn gå allt det, som komma skall, till möte? Då är du ju icke wid dina sinnen. O, hejda dig, stanna, tag icke ett steg, utan att du åkallat Jesu namn; och gå icke vidare, utan att det namnet blir ditt, ty i ingen annan är salighet.

Och du, som intet annat wet att säga och bekänna än detta: jag syndare! hör dock, att ett bättre namn är dig gifwet — Jesu namn! Wänta dock ej att tro på detta namn, tills du om dig sjelf kan nämna det ena eller andra goda, utan tro på Jesu namn, tro dock, att Han är hwad Han he-

ter. Skulle icke Hans namn betyda och väga mera till din salighet, än hwad ditt namn betyder och väger till osalighet? Åra då din Frälsares namn dermed, att du i allt ditt elände, lemnar dig åt Hans nåd och sjunker in och ned i Hans namn. Och du, som i någon mån lärt känna det, bed att du måtte förstå och troget använda hwad dig med det namnet gifwet är. Genom böneumgänget isynnerhet ställ du lära rätt känna det namnet.

Utgjute sig då mer och mer öfwer öf Jesu namn såsom en kostelig salfwa! Det är vår nyårsönskan för eder alla, käre wänner. Och till sist bedje wi:

Herren han gifwe i Jesu namn
Vår wandring en fröjdesfull ände!

Amen.

Den 2 Januari.

Jesu namn, en utgjuten salswa.

Ditt namn är en utgjuten salswa. Höga Wisan 1: 3.

Det är bruden, som afslägger denna bekännelse om den himmelfste brudgummens namn. Och när skulle det ligga församlingen närmare att tillägna sig denna bekännelse, än då den wid Frälsarens födelse hört Hans namn förkunnas af englarne, och sedan på årets första dag hört samma namn honom gifwas wid omstärelsen?

Jesu namn är en salswa, som Gud beredt åt den dödsfranka menskligheten, på hwilken, såsom på hwarje enskild lem af menniskofsläktet, der är intet helt. Hela hufvudet är krankt, hela hjertat är försmäktadt. Ifrån fotbjellet allt upp till hufvudet, är der intet helt uppå, utan sår, swulnad och etterböld, de der intet plåstrade, eller förbundne, eller med olja möfte (uppmjukade) äro. (Gf. 1: 5—6.) Långe tillreddes denna kosteliga läkedom under gamla testamentets tid. Ändtligen war tiden fullkomnad, och Gud sände sin Son, föddan af qwinna, gjordan under lagen; på det Han skulle förlossa dem, som under lagen woro, att wi skullom få barnskapet (Gal. 4: 4—5). Wid julen hafwa wi sett, huru Han föddes af qwinna; i går hörde wi, huru Han gjordes under lagen, huru Han genom omstärelsen gafs under lagens twång. Då kallade de Hans namn Jesus, hwilket så kalladt war af engelen, förrän Han aflad wardt i moderlifwet. Gud har gifwit sin son detta namn för vår skull; engelen har fört det till Josef och Maria; de hafwa förwarat det, till des de nu, på Jesu omstärelsesdag, likasom sönderbryta den kosteliga nardusflaskan och utgjuta des dyrbara innehåll, i det de nämna barnet med det namnet Jesus. Det säges, att då Maria i Bethanien smorde Jesu fötter med kostelig nardus, så uppfylldes huset med luft af smörjelsen. Ännu mera må det kunna sägas, att hela Guds hus blifwit uppfyllt af wälluft

sedan den kosteliga salswan, som Jesu namn är och innesluter, blifwit utgjuten. Om detta namn hafwa Guds heliga sjungit, det hafwa de upphöjt ifrån den stund, då det först gaf sin wällukt, intill nu.

Såsom Jesu namns kosteliga salswa utgöts, då det första gången förkunnades, så utgjuter den sig ännu genom evangelium. Och hwar helst det finnes franke, som wänta efter själens helsa, der bewisar detta namn ännu samma kraft att rena och hela.

Jesu namn, den läkdom söta,
Gör min franka själ rätt fund.

Öfwer alla dem, som tro på Hans namn, utgjuter det sig så, att de warda wälbehaglige inför Gud; öfwer deras bön, som i sig sjelf är oren, utbreder det sin kraft så, att den för detta namnets stull warder hörd; åt allt hwad de göra med ord eller gerning gifwer det en doft, en lifsens luft.

Så må wi då hwar för sig bedja, att detta namn för of och genom of må bewisa sig som en kostelig salswa, och då wi nu taga de första stegen på den wäg, som med detta är öppnar sig för of, då wi nu åter gå till arbetsdagarnes wärf; må wi då af hjertat söka wälsignelsen af Jesu namn! Må ingen taga ett steg vidare, utan att Herrens namn går med honom, ty då "förgås hans wäg".

Wi tacke dig, milde Herre Gud, att du gifwit of din Sons namn, att wi i det skole salige warda; att Du hafwer genom ditt evangelium utgjutit det såsom en kostelig salswa. Wärdes du of genom den Heliga Andas utgjuta det i våra hjertan, att wi så måtte finna rening och helsa, och detta namn bewara vår ingång och utgång, nu och i ewighet.

Jesuswa namn, allen' kring dig
Mitt begär helt röre sig!
Af din nådesfullhet mättad,
Blir jag från all synd upprättad.

Amen.

Den 3 Januari.

Bed i Jesu namn!

Allt det I bedjen i mitt namn, det skall jag göra; på det att Fadren skall prisad warda i Sonenom. Hvad I bedjen i mitt namn, det skall jag göra. Joh. 16: 13, 14.

Herren Jesus hade wid sitt affsed från lärjungarne bland andra dyrbara löften uttalat äfwen detta: Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den der tror på mig, de gerningar, som jag gör, skall och han göra; och skall göra större än dessa; ty jag går till Fadren. Att lärjungarne stulle göra större gerningar än Kristus gjort, wäl icke med afseende på det, som hör till beredandet af frälsning — ty med afseende derpå står Han och Hans gerning såsom den enda i sitt slag, — men uppå det område, som hörer till frälsningens tillämpning på menniskors hjertan; att Jesu lärjungar stulle i denna del göra större gerningar än Herren sjelf, har sin grund deruti, att Han gick till Fadren, och att de genom bönen i Jesu namn stulle hafwa tillgång till Fadren och till all Hans nåd och makt. Genom löftet att göra allt hwad Jesu lärjungar i Hans namn bedja, gaf Herren dem en makt, som i wijs mening kan sägas wara lik den makt, som Han sjelf fått af Fadren.

Hwad innebär då det att bedja i Jesu namn? Icke är hwarje bön, i hwilken Jesu namn åberopas, en bön uti Jesu namn! Om någon kommer till mig och beder om något uti en annans namn, så mottager jag den som så kommer, på samma sätt, som om den personen sjelf komme som sändt honom; så mottager och Gud bönen af den menniska, som beder i Jesu namn, så som wore det Jesu egen bön. Derföre har och hwarje verkelig bön i Jesu namn ett wißt löfte om bönhörelse, ty icke will Gud neka sin egen Son, hwad Han beder i och genom sina trogna. Derföre upprepar Frälsaren samma löfte, sägande: Hvad I bedjen i mitt namn, det skall jag göra.

Med ett sådant löfte möter of nu Herren wid ingäendet i det nya året, att wi under detta stola medelst bönen i Jesu namn finna nåd och råd uti allt hwad of påkommer. Men kan du nu of bedja i Jesu namn? Kanste du icke alls beder. Då är du beklagansvärd och olycklig, utan nåd och utan råd. Eller är det så, att du beder, men du känner ännu icke Jesu namn. Ack, käre, bed då så som du kan, tills du lär att bedja i Jesu namn. Gå inför Gud med Hans egna löften och håll Honom dem före, så skall du mer och mer kunna bedja med dristighet och förtröstning genom tron på din Frälsare, så att du i din bön "fäster dina upplyftade trosögon på Jesum allena, icke ser omkring dig på dina fringspridda tankar, icke bakom dig på satan, som hotar, att din bön är förgäfwes, icke inom dig, på din tröghet och ringa andakt, men uppöfwer dig till Jesum" — i Jesu namn. Men bed då of om Jesu sinne! Ty huru skulle du kunna bedja i Jesu namn, d. ä. så som Jesus sjelf bad, om du icke beder efter Jesu sinne, om detsamma, hwarom Jesus beder? Så låtom of bedja så som wi kunna, att wi må kunna bedja så som Jesus will, och få allt hwad wi i Hans namn bedja.

O, Herre Jesu! Du heter Jesus, Frälsare; så fräls of då från vår likgiltighet, från vår tröghet och försumlighet uti bönen, att wi detta år måtte warda flitigare och trägnare bedjare! Lär of att bedja i ditt namn, att wi må bedja och få, och vår glädje warda fullkommen.

Jesu namn betrygga skall
 Mina böners ljud,
 Att wid nådens fotapall
 Wåga nalkas Gud:
 Ty Han är den,
 Som mig fadrens nåd beredt,
 Barnaskapet återgett
 I himmelen.

Amen.

Den 4 Januari.

Gör allt i Jesu namn.

Allt det **J** gören med ord eller gerning, det gören allt i Herrans Jesu namn, och tackar Gudi och Fadrenom genom Honom. Col. 3: 17.

Desja ord wisa öf, hwad som tillhör det rätta, fulla användandet af Jesu namns nåd och kraft. Det är ett namn icke allenast för bön och gudaktighetsöfning; nej, det namnet will helgande wara med öfwerallt i lifwet. Allt det **J** gören, med ord eller gerning, det gören allt i Herrans Jesu namn.

Att göra allt i Jesu namn förutsätter, att man tror på det namnet, att man lefwer i det namnet. Men hwad will då detta säga? Jo, då tror du uppå, då lefwer du uti Jesu namn, när du med ditt hjertas hela begär sträcker dig efter, i bön söker och i tron väntar den frälsning, som detta namn utlofwar. När du detta gör, då lefwer du, rör dig och har din warelse, i andelig måtto, uti detta namn, och på samma gång uti Honom, som bär det namnet. **J** det namnet är du Gud behaglig, emedan det med sin herrlighet öfwerglänser ditt, i sig sjelft wederstyggeliga namn.

Men om du så tror på och lefwer i Jesu namn, då bjuder dig detta ord att också göra allt med ord eller gerning i samma namn. Likasom Frälsaren företräder dig inför sin Fader, så har du, så att säga, att företräda Honom på jorden i dina ord och gerningar, så att du icke talar andra ord eller gör andra gerningar, än sådana, som din Frälsare skulle hafwa talat och gjort, Han, som allt talade och gjorde i sin faders namn. Ty wi få icke föreställa öf det så, som om det att göra något i Jesu namn, icke skulle innebära annat eller mera, än att man wid sina företag nämner det namnet. Att Frälsaren gjorde allt i sin faders namn, innebär något helt

annat, nemligen att Han stod i den innerligaste gemenskap med Fadren och därför alltid gjorde fadren känd, uppenbarade Honom genom sina ord och gerningar. Så innebär det, att en menniska gör allt i Jesu namn, att hon står i den innerliga gemenskap med Frälsaren, att hon, medveten om denna sin ställning till Honom, och i Hans närvaro, Hans kraft icke vill tala eller göra annat än det, som hon kan weta, att Frälsaren sjelf welat tala och handla.

O, huru mycket innesluter då icke detta ord! Ja, wi må wäl säga: hwilken salighet vill icke Jesu namn tillföra oss? Ty hwad skulle wäl wara saligare, än att hwarje stund på detta sätt tala och handla, leswa och verka i Jesu namn, omsluten deraf och helgande det? På denna wäg skulle det då också komma derhän, att man alltid tackade Gudi och Fadren genom Honom.

Så må wi då taga Jesu namn med oss i lifwet! Ja, må wi låta det taga oss med sig, så att det ju mer och mer på oss må få bewisa sin himmelska, gudomliga kraft! Då skall Hans namn också genom oss blifwa såsom en utgjuten salswa, som gifwer sin wällukt åt allt hwad wi göra med ord eller gerning.

Herre Jesu! jag beder Dig för ditt namns skull, att Du wille bewisa ditt namns kraft uppå mig, att jag i detta ditt wälsignade namn må allt tala och göra såsom inför Dig. Ty huru skall annars ditt namn af mig warda rätteligen prisadt? Ditt namn beware min mun och mina läppar!

Jesu! låt mig städs börja
 I ditt namn allt hwad jag gör,
 Att jag måtte framgång spörja
 Och så sluta som jag bör!
 Kom, o Jesu, blif mig när,
 Låt mig blifwa der du är!

Amen.

Den 5 Januari.

Jesu namn, hedningarnes hopp.

Si, min tjenare, den jag utwalt hafwer, min käraste, i hwilkom min själ hafwer ett godt behag: Jag skall sätta min Anda på Honom, och Han skall förkunna hedningomen domen; Han skall icke k iswa eller ropa, och Hans röst skall man icke höra på gatomen. Den rö, som krossad  r, skall Han icke s nderbryta, och wekan som ryker, skall Han icke utsläcka, till de  Han utf orer domen till en seger. Och i Hans namn skola hedningarna hoppas. Matth. 12: 18—21.

Deffa ord af profeten Esaias (42: 1 ff.) ser evangelisten fullbordade i Herren Jesus och Hans förhållande, då Han wandrade bland sitt folk. Han  r Herrens tjenare, den utwalde, Hans käraste, i hwilken Han hafwer ett godt behag, åt hwilken Han derföre gifwer Anden utan m att. Han skall förkunna hedningarne rätten. Han k iswar icke, ropar icke. Stilla g r Hans wäg fram. En redan krossad rö s nderbryter Han icke, en weka, som håller på att slockna, utsläcker Han icke. Wäl dömer Han allt det oheligt  r, wäl krossar Han i sådan dom allt det starkt år, och g r det till d rskap, som will wist wara. Men der Han fått utföra denna sin dom, der handlar Han i nåd och mildhet, utförande domen till en seger. Sådan  r Guds tjenaren, Herrens  lftade; sådan är Hans uppenbarelse, sådant  r Hans namn.

Men allt detta will Han wara, ej blott för sitt folk utan äfwen för hedningarne. Detta betygar Herren  ter och  ter redan i gamla testamentet. Det  r en ringa ting, att Du  r min tjenare, till att upprätta Jacobs slägter, och igenföra det f orsfingrade Israel; utan jag hafwer o  gjort Dig till hedningarnes ljus, att Du skall wara min salighet intill werldens ända. Es. 49: 6. Derföre höra wi o , huru den gamle Simeon, upplyst af den heliga Anda, uti Jesusbarnet ser den Guds salighet, som Gud beredt allt folk, ett ljus till hed-

ningarnes upplysning och sitt folk Israel till pris. Och är det icke just detta, som Trettondedagens evangelium för oss framställer, nemligen, huru hedningarne af stjernan ledas till Herren Jesus Kristus, och huru Hans herrlighet uppenbaras äfwen för dem?

Hedningarnes hopp står ock till Hans namn: på Hans namn skola hedningarne hoppas. En sådan Gud, en sådan mästare behöfwa de uti sitt elände. Eller kunna de icke — åtminstone många bland dem — i en wiß mening sägas vara krossade rön och ryfande wekar? Och står icke, om än de sjelfwa icke rätt förstå sin längtan och sitt hopp, detta deras hopp till denne Guds tjenaren, till Hans namn och uppenbarelse? Endast Hans namn kan upprätta dem, endast Hans namn kan förlossa deras själar. Och för huru många hedningar har icke Kristus redan blifwit herrlighetens hopp!

Men må wi icke förgäta, att wi sjelfwe af naturen äro hedningar, d. ä. att wi af naturen tillhöra wildoljoträdet, och att wi, mot naturen, blifwit inympade uti det sannslydiga oljoträdet, Israel, på det wi icke måtte högmödas uti vårt sinne, utan tacka Gud för det att wi kunna vara medarfwingar och samma lekamens och Hans löftes delaktige i Christo, genom evangelium (Eph. 3: 6), och wisa denna vår tacksamhet genom att bära Hans namn till de hedningar, som om honom icke hört hafwa.

Herre Jesu, wi tacke Dig, att Du låtit ditt namn warda nämndt öfwer oss som varit hedningar och gått till de stumma afgudar! Låt detta ditt namn blifwa och vara vårt hopp! Uppenbara Dig dem, som ännu sitta i mörker, att Du må warda Guds salighet intill verdens ända.

Må frälsning, frälsning falla,
Må Herrens ord bli sändt,
Till deß bland folkslag alla
Messie namn blir kändt!

Amen.

Missionspredikan på Trettandedagen.

(2:dra årg. aftonsångstext.)

I Jesu namn!

1 Tim. 3: 16. Utan twifwel är Gudaktighetenes hemlighet stor: Gud är uppenbar worden i föttet, rättfärdigad i Andanom, synt anglomen, predikad hedningomen, trodd i werldena, upptagen i härligheten.

Mig, som är den ringaste ibland all helgon, är denna nåd gifwen, att jag ibland hedningarna skall förkunna de obegrundliga Christi rikedomar.

Med sådana ord prisar apostelen Paulus i Eph. 3: 8 sitt embete, eller rättare den nåd, genom hwilken han fått det embetet, att bland hedningarne förkunna Christi obegrundliga rikedomar. Ty det som nu ofta anses för ett underligt infall, ett wanstelig företag, nemligen att predika evangelium för hedningarna, det kallar Paulus en nåd, som honom gifwen är. Denna nåd synes honom så mycket större, som han ju war den ringaste bland alla helgon. Christi obegrundliga rikedomar hade upplåtit sig för hans hjerta. Och då han nu på samma gång såg det armod och fattigdom på allt sannstydigt godt, som rådde bland hedningarne, så syntes honom den nåden ännu större, att bland dem få förkunna dessa rikedomar, att, såsom en skaffare af Guds hemlighet, få utdela af densamma, på det att hedningarne enligt Guds råd måtte warda medarfwingar och samma lekamen och hans löstes delaktige i Christo; genom evangelium (Eph. 3: 6).

Trettandedagshögtiden har sedan gammalt warit egnad åt firandet af Christi herrlighets uppenbarelse för hedningarna. Och hwad ligger wäl närmare än att wi, sedan wi under julhögtiden haft tillfälle att se in uti de obeskifliga och outforfliga rikedomar af nåd och sanning, som äro i Christo Jesu,

som ligga inneslutna uti Hans namn; att wi då — om annars denna nådens rikedom blifwit vår och uppfyllt vårt hjerta — tänka på de fattiga hedningarna. Wi tänka ju wid julen gerna på de sekamligen fattiga, att meddela åt dem af vårt öfverflöd; skulle wi då icke, särskildt wid den högtid, som för oss framställer Herrens herrlighet och rika nåd, hafwa i minne de på allt andeligt godt så fattiga hedningarne, att wi måtte uppväckas "att i janning nitälsta för hedningarnes omvändelse?" Till den ändan låtom oss med ledning af aftonsångstexten, betrakta

De obegrundeliga Christi rikedomar såsom ämnade äfwen åt de fattige hedningarne.

Gör dina portar wida för Herrens herrlighet,
Se folken kring dig bida, att nå din salighet!

I.

De obegrundeliga rikedomar, som äro i Christo, låter apostelen oss ana, då han i första delen af texten säger: Utan twifwel är gudaktighetens hemlighet stor; Gud är uppenbar worden i köttet, rättfärdigad i Andanom, synt änglomen.

Swedersägligt stor är Gudaktighetens hemlighet. Gudaktigheten, hela den Gud och mennistor återförenande gemenskapen, hela Guds förhållande till mennistor och mennistor förhållande till Gud, — ty med gudaktighet förstår striften intet mindre än detta lifsförhållande, denna gemenskap mellan Gud och mennistor — denna gudaktighet har sin grund uti och beror på en hemlighet, och denna är stor. Den rör sig kring Guds och mennistor förening och gemenskap, att Gud, den store Guden, ej blott med sitt ord och werk, utan sjelf, personligen, ingått i menskligheten, förbundet sig med mennistonaturen, blifwit menniska: Gud är uppenbar worden i köttet! på det wi måtte komma i förening med Honom. Det ewiga ordet, som war i begynnelsen, har i tiden blifwit kött och här i tiden har Han, Kristus, haft en begynnelse såsom wi; det ordet som war när Fadren har slagit upp sin boning bland oss; det ordet som war Gud, är blifwit kött, har antagit vårt kött och blod; Han, som war

lifwet och menniskornas ljus, har blifwit menniska. Och så tunna wi sjunga:

"I nåd och sanning bland oss bor
Den dolde Guden, mild och stor,
En Frälsare för alla;"

ty Gud är uppenbar worden i köttet. Gud war i Christo. I honom bodde och bor all guddomens fullhet lekamligen. Gud i Christo — se der den stora hemligheten; se der hemligheten till de obegripliga rikedomar i Kristus! Hvem kan begrunda rikedomerna i det gudomliga väsendet? Hvem kan uttala, hwad der är i Gud af ljus och lif, kärlek och barmhertighet, wisshet och makt? Hwarifrån kommer wäl allt hwad ljus och lif, kärlek och barmhertighet, wisshet och makt heter, om icke från Gud? Och allt detta är i Kristus, ty behagligt hafwer varit Fadren att all fullhet skulle bo i honom. (Col. 1: 19, jmsf 15—18 vv.) Ja, huru har icke Gud uppenbarat sig i köttet, i den menniskan Jesus Kristus? Huru lyste icke Guds ljus i honom — världens ljus? Huru uppenbarade sig icke i honom lifwet, som war när Gudi, det ewiga lifwet? Huru upplät sig icke Guds kärlek i honom, i hans ord och verk? Huru klappade icke Guds hjerta i barmhertighet de elända till möte uti Jesus Kristus? Huru wisliga regerade icke denne Herrens tjenare? Och hwilken makt — den heliga kärlektens makt, den frälsande, helande, räddande, barmhertighetens makt — utgick icke från honom?

Icke blef han erkänd för den han war. Dels bar han ju denna fullhet i syndeligt kött's liknelse och detta gjorde, att den ej i all sin herrlighet kunde framträda; dels blef han ju af sitt folk misstänkt, ja förkastad, dömd och korsfäst, såsom hade han ej varit Kristus, den wälsignade, lefwande Guds Son. Men han rättfärdigades i andanom. Gud rättfärdigade honom i kraft af hans lydnad. Han uppväcktes ifrån de döda och bewisades derigenom krafteligen wara Guds Son af helighetens anda. Den liknelse af syndeligt kött, han burit, war då af honom genomträngd och helgad till en andelig lekamen, en förklarad menniskonatur. Med en sådan uppstod han, med en sådan uppsor han till himmelen. Ifrån den stunden bor

ännu gudomsfullheten i Honom lekamligen, men i en lekamen, i en menniskonatur, som ej mera döljer Hans herrlighet och rikedomar, utan låter dem genomlysja och utströmma från denjamma.

Obegrundeliga wisade sig nu Christi rikedomar, obegrundelig Hans herrlighet, ty nu utstrålade lif och ljus, nåd och barmhertighet, wishet och matt från Honom, den förklarade menniskones Son, genom den heliga Anda. Han syntes englarne. Och såsom de tillbedit Honom, då Han infördes i werlden, huru mycket mera tillbedjanswärd tedde Han sig icke för dem såsom rättfärdigad i andanom! Och huru bewisade Han icke nu, just genom Andens utgjutelse, sina rikedomar på apostlarna och den första församlingen! Hwiltet lif och ljus, hwilken kärlek och kraft utgjutas icke i dem! Huru rikt det evangelium, Han betror dem! Och, mina wänner, är det icke här, i detta evangelium, wi hafwa de obegrundeliga Christi rikedomar? Ty rikedomer af den nåd och sauning, som äro i Christo, den finnes ju uti Hans evangelium; och evangelium är ju icke annat än ett förkunnande om Honom och hwad oß i Honom af Gud gifwet är. Fråga wi då, hwad denna Christi eller evangelii rikedom innehåller; så behöfwa wi blott hänwisa till hwad de apostoliska brefsven förkunna t. ex. i Eph. 1: 7, 8: I hwilkom wi hafwa förlofning genom hans blod, syndernas förlåtelse efter Hans nåds rikedomar. Af hwilka Han oß rundeliga delaktiga gjort hafwer, uti all wisdom och klofhet. Eller såsom Petrus i 2 Ep. 1: 3 betygar, att allehanda af Hans guddomskraft, hwad som till lif och gudsaktighet tjenar, skänkes oß genom Hans kunskap. Englomen lyfter det att se de stycken, som äro förkunnade genom dem, som evangelium predikat hafwa genom den heliga Anda, som sändes af himmelen, dem lyster det att se in uti Hans obegrundeliga rikedomar.

II.

Men äro icke dessa ännade äfwen åt hedningarna? Hwad säger texten? Han, som, uppenbarad i föttet, blifwit rättfärdigad i andanom, syntes englarne till deras förundran

och betett sig i sin rikedom för församlingen — Han är predikad hedningarna.

Hans nåds rikedomar woro wanna ej blott åt Israel, utan åt alla folk. Saligheten genom Hans födelse stulle wederfaras allo folkena, bebådade engelen wid Hans födelse. Att Han stulle wara ej blott sitt folk Israel till pris, utan ett ljus till hedningarnes upplysning, profeterade den gamle Simeon. Att predika evangelium allom kreaturom, att göra all folk till lärjungar, bjöd han sina första apostlar. Eller stulle detta Israel, eller dessa Apostlar och den första församlingen behålla dessa rikedomar blott för egen del? Eller stulle icke frälsningen bjudas åt hela werlden? Herrens mening war ej twetydig; den första församlingen war ej sen att sätta sin Herres yttersta wilja i werket; och så wardt Han predikad hedningarna. Mig, som är den ringaste bland all helgon är deenna nåd gifwen o. s. w. Så vittnade Paulus med sina ord, och derom vittnar hans hela lif. Så fattade det alla de, som sjelfwa blifwit rika genom evangelium. Den på Christi kärlek rika första församlingen war angelägen att så måtte se, och det säges ju uttryckligen (Ap. G. 11: 18) att när de hörde om Cornelii omvändelse, han som war förstlingen af hednattyrfkan, så prisade de Gud, sägande: Så hafwer ock nu Gud gifwit hedningarna bättring till lifs. Och huru har icke sedan deras ljud gått ut i all land och deras ord intill werldens ändar? Ljuslige hafwa på bergen bodbärarenas fötter warit, hwilka bebodat frid, förkunnat godt. Och så, I Christue, har detta evangelium kommit äfwen till oss hedningar med de obegrundeliga Christi rikedomar. Att de detta gjort, att evangelii statter äfwen kommit till oss; det anse wi måhända såsom något som faller af sig sjelft. Men må wi besinna att Paulus i Eph. 3: 1—7, fallar det en hemlighet, att hedningarna stulle kunna blifwa medarfwingar af Guds nåd, lemman af Christi lekamen och delaktiga af samma löfte som Israel. Det är en sarskildt nåd. Wi hafwa blifwit — mot naturen — inhyppade uti det rätta oljoträdet och så delaktige af dess fetma. Och widare — hwarpå beror det att wi framsör så många andra folk, som ännu sitta i mörker och dödens skugga,

hafwa fått se uppgången af höjden, rättfärdighetens sol, uppenbaras och uppgå för oss? Är det icke nåd? Är icke redan detta något af Christi obegrundeliga rikedom? Ty huru rika äro wi icke blifne genom detta Christi evangelium? Ty wi tala nu icke om hwad hwar och en ensild werkligen för sitt hjerta eger; wi tänka blott på det goda, som finnes ibland oss, som står oss till buds och erbjudes enhwar genom det evangelium, som medför så mycken allmän wälsignelse åt land och folk. Ja, huru rika äro icke wi? Hvilka rika wälsignelser har icke evangelium nu i århundraden beredt oss? Är det icke detta evangelium wi hafwa att i sjelfwa werket tacka för allt? Äfwen de, hvilka ringakta evangelium, hvilka nära nog fränkänna det allt värde; ack! äfwen de hafwa detta samma evangelium att tacka för lagarnes stydd, för odlingen och framstegen på alla områden; ty huru ser det ut der, hwarest evangelium ännu icke fått plantera sitt baner? — Och vidare. Wi ha nu firat jul, wi ha fått glädja oss med de wära; har detta än varit blotta stuggor utaf Kristus, hwaråt wi fröjdat oss; en rikedom utaf wälsignelser har dock stått oss till buds.

Men skulle nu denna rikedom icke vara ämnad äfwen åt de arme hedningarna? Att den är dem ämnad utaf Herren, det weta wi; men är den ämnad åt dem äfwen af oss? Om så är, skulle det icke då wisa sig på något sätt? Scke skulle det saknas utvägar för dem, som på allwar wille att nådesrikedomen måtte komma äfwen andra till godo. Eller kanste de icke äro arma? Sakna de då icke det mesta utaf de allmänna evangeli wälsignelser, hvilka wi njuta? Huru ser det ut i deras samhällen, i deras familjer, i deras hus? Huru ser det nu ut der, hos dem, under det wi i ro, fred och fröjd fira jul?

Min wän, om du wiste, att en person fått sig stora penningssummor anförtrodde, för att af dem utdela åt de fattiga; om du wiste, att de medel, hvilka han sjelf bortslöjade, woro ämnade till fattiga i hans omgivning; hwad skulle du säga, om samme person för egen del försjade och njöte, men alldeles åsidosatte att meddela åt de fattige? Eller om han sade: De behöfwa intet, de hafwa det bra nog uti sin fattigdom — hwad skulle du säga derom? Du skulle säga: "Det är en obarmhertig

menniska. Antingen wet han då icke för egen del hwad det är att vara rik, eller förstår han icke, hwad det för andra will säga att vara fattig, — eller är han ond framför andra." Men hwad skall Herren då säga om en christenhet, som fått evangelii statter och Christi rikedomar, för att meddela dem åt de fattiga hedningarna, men intet eller litet gör i den vägen; som sjelf njuter och låter de fattiga hedningarna blifwa i sin nöd? Den måtte ej weta hwad rikedom är, icke heller hwad hedendomens fattigdom innebär. Nej, så är det. De flesta bland oss weta knappast hwad evangelium är, weta ej om någon rikedom genom och uti detta evangelium. Det är då ej underligt, att hedendomens fattigdom och nöd ej ropar i våra öron: **kom och hjelp oss!** Och då är det ännu mindre att undra på, om hwarje försök att meddela åt hedningarna af de obegrundeliga Christi rikedomar attas nära nog som en dårstap, med hwilken ingen flot menniska bör besatta sig. Sådant, medchristne, det är i sanning ett fattigdomsintyg som wi christne sjelfwa skrifwa åt oss. Och så rika wi äro i anseende till allt det goda som står oss till buds; så fattiga äro wi i sjelfwa werket å andra sidan, om wi tänka på hwad wi **werkeligen, personligen, i vårt hjerta**, ega utaf Christi rikedomar. Det står i vår text, att Christus blifwit ej blott predikad hedningomen, utan **ock trodd i werlden**. Ja, det hjelper icke att evangelium predikas, om den enskilde ej tror och i tron anammar evangelii nådesfatter. Christus har då **ock blifwit ej blott predikad, Han har ock blifwit trodd i werlden**. Ja, i denna werld som af fallit från Gud, som ligger i det onda, som ej tror, ej will weta af annat än de ting som synas, har Han **werkeligen blifwit trodd och anammad**. Der äro de, hwilka fattige i sin ande hafwa sträckt sig efter och anammat de rikedomar, som i Kristus mötte dem; der äro de, som hungrande och törstande efter rättfärdighet, hafwa i Honom igenkänt det Guds bröd, som nedertommer af himmelen; som hafwa kommit till Honom, och så icke hungrat, trott på Honom och så icke törstat. Der äro de, som genom denna tro blifwit rike. Ja huru rikt kan icke ett armt hjerta blifwa genom Jesus Kristus? Hwilken nådesrikedom har icke öppnat sig för hwarje troende hjerta

under denna högtid? Huru rika äro icke de Frälsarens namn, hvilka lyft ofß till möte? Huru rika äro icke högtiderna, huru rika nådetillsjällena? Huru rika nådesfatterna, ur hvilka wi så taga? Huru rik kunde icke hwar och en, som i tron öppnat sitt hjerta, vara? Eller will icke Herren rundligen göra ofß delaktiga af sin nåds rikedomar? — Men, mina wänner, är icke denna rikedom ämnad åt de arma hedningarne? Ty du, som sjelf erfarit hwad det är att vara fattig, men ofß är worden rik, bör ju förstå, huru fattiga de äro. Du har hört julens glada budskap: **Eder är födder frälsaren!** Det hafwa icke de. Du har blifwit påmint om Guds ofägeliga gåfwa; det hafwa icke de. Du har fått begyuna det nya året med det rika Jesusnamnets rika tröst; det hafwa icke de. Huru fattiga äro icke de, som ej hafwa en Frälsare att gå till, icke Guds ofägliga gåfwa att tacka för, ingen syndaförlåtelse till tröst för ett oroligt samwete, ingen att åkalla i nöden, ingen som warfunnar sig öfwer dem i frestelsen, ingen som hugswalar dem i bedröfwelsen, ingen som bjuder säker tröst i döden; — huru fattiga är icke de? Skulle de rikedomar, som du eger, icke vara ämnade äftwen åt dem? Eller skall du vara rik, men de förblifwa fattige? Unnar du dem och ämnar du dem werkligen af dina rikedomar? Du säger: ja. Men glöm då icke den mannen, som fått de stora gåfworna för att meddela åt andra, men som behöll allt för sig sjelf. Betänk om du kanste är den mannen! Du säger kanste: "Jag will wißt att hedningarne stola blifwa rika." Men huru wisar det sig, att du det werkligen will? Komma icke bud offta nog ifrån de fattige — de fattige hedningarna? hwad swarar du, hwad swarar ditt förhållande! Tänk om du då ger samma swar, som så offta gifwits, då det är fråga om hjelp: "jag har ej råd, det räcker icke till?" Och detta under det att du annars kanste berömmar dig af och wisar din rikedom. Ack! mina wänner, så är det, tywärr, i allmänhet med ofß. Wi tycka ofß wäl icke vara så fattige. Men det wi hafwa räcker icke till för hedningarne, det räcker icke till att i brinnande bön taga sig af dem; det räcker icke till att bära deras nöd dagligen på hjertat; det räcker icke en gång till — det se wi — att bära dem som gått ut till hedningarne; det räcker

ofta icke till med de timliga medlen, som behöfwas. Huru är det då? Äro wi då rika? Äro wi rika nog på kärlet till dem? Äro wi rika nog på inbördes kärlet, att i samdrägt arbeta för dem? O nej, wi må ödmjuka oss för Gud; wi må erkänna, att wi äro för fattiga att rätt tänka på de arma hedningarna. Wi må tillstå att Kristus icke blifwit af oss så trodd, som Han wille; Hans rikedomar icke så anammade, som de wille anammas. Och detta må wi så mycket allwarligare göra, som det ju gäller icke blott oss, utan dem, som wänta att genom oss warda rike.

Men erkänna wi så vår fattigdom; se wi oss sålunda om efter att warda i sanning rike; då må wi lyfta ögon, hjerta och händer upp till honom, om hwilken det i slutet af vår text heter: upptagen i herrligheten. Ja, Han är upptagen i herrligheten, en skaffare öfwer de heliga häfwor; upphöjd öfwer alla himlar, att Han måtte allting uppfylla. Han kan gifwa kraft efter sin herrlighets rikedomar att wi starke warde genom hans anda, ja rike. Se Eph. 3: 16 ff. Till denna herrlighet will han föra oss och hedningarna. Det är det mål Han föresatt oss och dem.

Betänk då din ställning, din ansvarsfulla ställning, till nåden och till dem, som genom dig stulle göras rika! Församma den icke, ty då ställ den, såwäl som hedningarna, anklaga dig. Öppna ditt hjerta, att du måtte lära rätteligen tro och så warda rik på den kärlet, som icke söker sitt, icke ser uppå sitt bästa, utan på den andres, att det också af dig må räknas som en nåd att få göra hwad på dig ankommer, att hedningarne måtte warda delaktige af de obegrundeliga Christi rikedomar. Amen.

2.

Fastelagstiden.

Om Fastelags-tiden.

Guds rena lamb! oftyldig
 På korset för oss slagtd,
 Alltid befunnen tålig,
 Ehur du war föraktad!
 Vår synd du hafwer dragit
 Och dödsens makt nedslagit.
 Gif oss din frid, o Jesu!

(Ps. 94.)

På ett alldeles särskildt sätt tilltala oss erden och tonerna i denna psalm, då vi åter, wid ingåendet uti passionstiden, med församlingen instämma uti dem. Dyrbara äro visserligen alltid dessa våra passionpsalmer; men det är som om de finge en särskild ton och medförde en särskild kraft, då vi på nytt få inträda uti den heliga fastelags-tiden. Och vi må väl tacka Gud, att vi fostras inom en kyrka, som egnar en särskild tid åt betraktelsen af vår Frälsares lidande!

På det att denna tid med dess rika nådetillfällen måtte blifwa oss rätt dyrbar, vilja vi söka att göra oss reda för den betydelse, som denna fastelags-tid har, samt fasta en blick tillbaka på den gamla kyrkans sätt att helga densamma.

Likafom Julen har sin förberedelse-tid uti Advent, så Påskfesten sin uti fastelags-tiden. Och huru skulle väl Herrens församling kunna gå korsets och uppståndelsens påska till mötes; huru skulle den väl kunna kalkas Golgatha och den heliga grafven, utan att först hafwa "skikat sig till att möta sin Gud"? Visserligen äro de stora frälsningsgerningar, som Långfredagen och Påsten sira, Guds stora gerningar för oss. Men stola dessa Guds dråpliga gerningar blifwa till frälsning för oss, så måste de komma oss nära, så måste de blifwa Guds

gerningar med oss och i oss, så att vi dö med och uppstå med Kristus. En sådan tillagnelse kan icke ske, utan att vi i vårt innersta taga del uti vår Frälsares lidande, död och uppståndelse. Och då taga vi del häruti, när vi, under betraktande af Honom och Hans lidandesväg, botfärdigt känna och erkänna vår synd och skuld såsom orsaken härtill, samt i tron lyfta våra ögon upp till Honom, som blifwit upphöjd på korset, såsom Moses upphöjde ormen i öknen.

Är nu "Fastan bestämd att framställa Herrens jordiska lefnad från den sida, der densamma wisar sig såsom kämpande mot mörkrets makter under lidande och förnedring och sålunda såsom en vandring emot korsets död", så äro också de texter, som under fastan föreligga till betraktelse, genomträngda af dessa tankar. Detta gäller icke endast passionshistorien, utan äfwen söndagarnes texter. Å ena sidan riktas vår betraktelse uppå vår Frälsares kamp och lidande för vår skull; å andra sidan, och i närmaste sammanhang dermed, manas vi att under bot och strid följa Honom på hans lidandes väg. Alla dessa texter vilja hos oss framkalla det sinne, som uttalar sig i Thomas' ord: Låt oss oss gå, att vi må dö med Honom! (Joh. 11: 16).

Fastelags-söndagens (Qvinqvagesima = Esto mihi*) evangelium handlar om Jesu förkunnande af sitt lidande. Han förutsäger detta. Dermed framställes för oss sjelfwa föremålet för passionstidens betraktelser, på samma gång som lärjungarnes oförmåga att fatta denna förkunnelse vill påminna oss, huru oförmögna vi äro att rätt betrakta Christi lidande, om vi icke, såsom den blinde mannen wid Jericho, få våra ögon öppnade. Fastelags-söndagens epistel wisar oss den kärlek, hwilken hos Jesus war större än hos någon, utan hwilken sjelfwa lekamens uppoffrande till att brinna "icke wore nyttigt".

1:sta sönd. i Fastan (Qvadragesima = Invocavit). Evangeliet wisar oss Jesus i hans första öppna kamp emot och seger öfwer mörkrets furste wid frestelsen i öknen, sedan han under "fasta" i 40 dagar förberedt sig till denna strid. Episteln

*) Om anledningen till dessa namn se i det följande.

framställer en bild af vår andeliga fasta "såsom Guds tjenare i stort tålmod, i bedröfwelse, i nöd, i ångest, i arbete, i wakande, i fastande, i ren lefnad" o. s. w.

2:dra sönd. i Fastan (Reminiscere): Jesus frälsar den Cananeiska qvinnan och hennes dotter från djefwulen, som här i en ny stępnad möter Frälsaren, men ock af Honom öfwerwinnes. Af Cananeiska qvinnan lära wi den kämpande och segrande trons wäg till Jesus. Episteln framhåller fastan särstildt såsom en försafelse af boheriets orena lusta och "lustig begärelse", hwarigenom makt gifwes åt den onde öfwer så mången menniskas både kropp och själ till att jämmerligen qwälja henne.

3:dje sönd. i Fastan (Oculi). Jesus utdrifwer en djefwul, sålunda bekämpande mörkrets "rife", på samma gång han, med ordet om den menniska, hvars sjsta warder wärre än det första, manar öf att under fasta, d. ä. ett inre hjertats samlande, bewara öf, "att den onde icke åter må komma wid öf." Episteln innehåller, i likhet med föregående söndags, en maning till öf att i kärleken utgifwa öf, såsom Christus, under flyende af all delaktighet med mörkret och des werk i kraft af Guds kärlek i Christo.

Midfasto-söndagen (Lætare) "är en glädjesöndag under den annars dystert allwarliga fastetiden. Då församlingen nu till hälften genomwandrat den och under ett ögonblicks hwila på banans midt städar hån mot den stundande Påsten, fröjdar hon sig deröfwer, att densamme Herren, som en gång fordom, när "Påsta tillstundade" underbart spisade fem tusen män, ännu är henne när och midt i pröfningarnes och försafelsernas fasta wet att både andeligen och lefamiligen gifwa bröd tillfyllest." Episteln, som handlar om Abrahams båda söner, wisar öf, i öfwerensstämmelse med evangeliets karakter, att det är "fråga om en fasta, icke i lagtråldom, utan i den frihet, "med hwilken Christus öf friat hafwer".

5:te sönd. i Fastan (Judica, dominica passionis). "Sudarnes bitterhet emot Christum" bjuder öf att "tänka på Honom, som af syndare sådan gensägelse led emot sig", tänka på det lidande, som äfwen i form af gensägelse kom vår frälsare

till del. **Episteln** framställer för oss det öfwerstepresterliga embetet, i hwilket Herren Jesus Kristus går att offra sig obesmittad åt Gud, till vårt samvetes rening.

Palmvändagen — som egentligen skulle framfalla för vårt sinne Herrens intågande uti Jerusalem, wid lidandesveckans begynnelse, då folket "strödde palmer på Hans stig" — handlar om nattwardens instiftelse. 1:sta årgångens högmessotext deremot gifwer åt Palmvändagen dess rätta, historiska pregel. **Episteln** låter oss kasta en blick öfwer hela vår frälsares jordiska lif, isynnerhet i förnedringen, på samma gång den, i kraft af Jesu förnedring, lägger oss på hjertat att vara så till sinnes, som och Kristus Jesus war, d. w. s. att wandra i ödmjukheten såsom all sjelfförskafelses herrligaste blomma. Samma epistel begagnas derföre äfwen på Långfredagen, för hvars betydelse ingen närmare redogörelse här är af nöden.

Vi wilja nu gå tillbaka till den gamla kyrkan och se, huru hon betraktade och helgade fastelagstiden.

Huru länge man fastade eller skulle fasta, derom har man från olika tider och orter olika underrättelser, men att man fastade är en fullkomligt wiß sak. Fäderne satte fastan högt. Det ses af Irenæi, Hieronymi m. fleres skrifter. Strängheten i fastande wid denna tid (2:dra årh.) war olika, större ju närmare man kom påsten. Ända till den sista weckan i fastelagstiden (dymmelveckan) war endast på få trakter Xerofagien anbefald; under denna wecka war den sedwaulig. Med Xerofagien menas, att man fastade ända till solnedgången och efter densamma njöt endast bröd, salt och watten. Under de 2 sista dagarne före Påst afhöll sig mången helt och hållet från all slags spis. Huru allmän sådan fasta war, kan man förstå af den helige Basilli ord, då han säger: "Det gifwes ingen ö, intet fastland, ingen stad, intet folk, ingen wrå af jorden, hwarest icke lagen om fastan är känd." — Fastetiden utsträckte somliga till 40 timmar, andra till 40 dagar. På talet 40 lade man emellertid wigt, på grund deraf att Moses i 40 dygn war hos Herren (2 Mos. 34: 28) och Frälsaren i 40 dagar fastade i öknen. Omfattade fastetiden 40 dagar, så hade man att räkna 40 dagar tillbaka från dess slut för att

bestämma begynnelsen för densamma. Inom den öster- och westerländska kyrkan räknade man härwid på olika sätt. Den österländska kyrkan lät den egentliga påstfastan innefatta endast de 6 dagarne mellan palmvändag och påstdagen, under det att den s. f. quadragesimalfastan innefattade 40 dagar från palmvändag till söndagen septuagesima. Uti dessa 40 dagar singo nemligen icke söndagar, thorsdagar och lördagar inberäknas, ty på dessa fastades icke; på söndagen icke, emedan den såsom "påstdagens broder" hölls för en frjidedag; på lördagen icke, emedan den hölls såsom en sabbatens broder, på thorsdagen icke, emedan den war nattwardens instiftelsesdag. Således måste fastetiden begynnas redan 70 dygn, eller 10 wector, före påst. Den westerländska kyrkan lät fastan omfatta äfwen den sista wectan, med långfredagen till slutpunkt. Utgående från denna wid räknandet af de 40 dagarne lät man fastan taga sin början från söndagen quadragesima, 1:sta sönd. i Fastan. Men då erhöill man, med uteslutandet af söndagarne, hwilka äfwen den westerländska kyrkan, af samma skäl som den österländska, undantog från fastedagarne, endast 36 fastedagar. Derföre förlade man sedermera fastans begynnelse till onsdagen före sistnämnda söndag, den ännu bland oß så kallade Ustonsdagen. Detta beräkningsätt blef inom hela den westerländska kyrkan allmän sed.

Namnen Septuagesima, Sexagesima, Qwinqvagesima (Fastelags-söndag) och Quadragesima (1 s. i Fastan) synas således hafwa uppkommit deraf, att man från början utgått från 1:sta s. i Fastan, såsom den egentliga begynnelsen för påstfesten, och sedan, räknande tillbaka från denna söndag, (Quadragesima den 40:de) benämnt de 3 föregående söndagarne i runda tiotal Qwinqvagesima, d. ä. den 50:de, Sexagesima, den 60:de, Septuagesima den 70:de eller söndagen i 70 dagarnes fastetid. — De andra söndags-namnen, som wi förut angifwit, och hwilka ännu förekomma i gamla postillor, Esto mihi, Invocavit o. s. w. härledde sig från den latinska sång, med hwilken gudstjensten begyntes, så nemligen, att söndagarne hwar för sig bära som namn just det latinska ord som begynte sången. Dessa sånger eller ingångsord woro i allmänhet hemtade från

David's psalmer. På Fastelagsföndagen från ps. 31: 3: War mig = (på latin) *Esto mihi*; på 1 s. i F. ps. 91: 15: Han åfallar mig = *Invocavit*; på 2 s. i F. ps. 25: 6: Tänk på = *Reminiscere*; på 3 s. i F. ps. 25: 15: Mina ögon = *Oculi*; på Midf. s. Es. 54: 1: Fröjda dig = *Lætare*; på 5 s. i F. ps. 43: 1: Döm mig = *Judica*. Sångsorden woro neml. så walda, att de i wiß mån stulle uttrycka söndagens skaplynne; gjorde de detta, så kunde de ock användas som namn för den-samma.

Detta i allmänhet angående fastelagstiden; låtom oss nu höra något om firandet af denna tid.

Den egentliga fastetiden begynte, såsom wi redan sett, med Afkonsdag *) och slutade lördagen före Påst, eller den stora sabbaten. Swilken påfallande förändring fastans inträde måtte hafwa medfört, särskildt i de större städerna, kunna wi förstå, då wi i en fastepredikan, som kyrkofadren Chrysostomus höll i Antiochia, läsa följande: "Ingenstädes är i dag oro; intet rop höres, ingenstädes ser man kött sönderhuggas eller kockar löpa omkring. Allt sådant är förbi och vår stad har i dag utseendet af en sedesam, anständig qwinna. I dag är ingen skilnad emellan kejsarens bord och den fattiges. Om astonea hör man ingen sjunga, om dagen ingen drucken larma, man hör ingen ropa och twista, utan öfwerallt herrskar den djupaste stillhet." Suga skådespel, inga bröllop eller andra lustbarheter fingo ega rum. Huru stulle icke denna högtidliga, allvarsamma stillhet, som under fastan inträdde, denna på en gång förändrade gestalt af det offentliga lifwet, tjena till att wäcka sinnen och göra dem mottagliga för intrycken af fastelagstidens stora förkuunelse?

Fastelags-tiden når sin höjd med Palmföndagen, som begynner sista weckan före Påsten. Denna wecka kallades den stilla weckan, emedan man wille, att allt stulle bära pregeln af stillhet äfwen i det yttre, då man hade att betrakta Herrens

*) Den har sitt namn deraf, att presten på den dagen strödde aska på de botgörandes hufwud med de orden: "Tänk derpå, att du är stoft och aska och måste warda till stoft och aska!"

stora gerningar. På långfredagen ringdes icke ens med klockorna. Den kallades och den stora veckan, emedan under ingen tid af året så många och stora Herrens gerningar föras öf till sinnes, som under denna veckas dagar, på hvilka wi kunna följa Herren steg för steg, dag för dag och slutligen timme efter timme, från den dag han höll sitt intåg i Jerusalem, till dess han lägges i grafven. — Skärthorsdagen war egnad åt minnet af nattwardens instiftelse. Eftermiddagen hölls såsom helgaston och den hel. nattwarden begicks då af församlingen, hwarwid sorgen trängdes undan af glädjen öfver nya testamentets påskalam. Man kallade denna dag äfwen: **Kalkens, den heliga måltidens födelsedag eller fotatwagningens dag.** Med nattwardsfirandet på skärthorsdagen war den urchristliga kärleksmåltiden länge förbunden. — På Långfredagen predikade man icke. Man kände — hwad wäl ännu i dag mången predikant måste känna — att ämnet för denna dags betraktelser är för högt och för stort, för att kunna af menniskotunga wärdigt framställas. "Man kan dock icke", säger Löbe, "predika på denna dag, åtminstone icke före Christi dödsstund. Man följ lidandets gång såsom med tillbakahållen andedrägt och styrkan af betraktelsen tillåter knappast en yttring, till dess att det ordet: **Det är fullkomnadt!** löser andens fjattrar och predikanten då åter är i stånd att afbryta stillheten och prisa högheten och friden och wälsignelsen af denna död. "Här och der", säger densamme, "i de protestantiska kyrkorna har en sed af annat slag utbildat sig. Eftermiddagsgudstjensten uppnår omkring kl. 3 e. m. sin höjdpunkt. Uminnelsen af Herrens slutliga seger genomtränger församlingen, alla falla uppå knä. Stillheten afbrytes utaf klockornas högtidliga ljud och församlingen sjunger tillbedjande: "Wi tacke dig, o Jesu god" o. s. w. Med långfredagens afton inställer sig i kyrkans firning denna underbara fridfulla ro, hwilken man i wiß mån kan få erfara äfwen wid fromma christnas dödsläger. Kampen är utkämpad, hwilan är inne, hjertats sysfelsättning är nu icke att känna Kristus efter köttet, utan att fatta honom i förklaringsljus. Så betänker man nu, på långfredagens afton, Christi heliga paradisdärd och den underbara, ljuswa wistelse,

som hans allraheligaste själ har med röfwarens i de saliga andarnes hem." På långfredagen bad man särskildt för judarne. Vid den sista bönen böjde prästen icke sina knän wid altaret, till en bestraffande påminnelse derom, att judarne på denna dag bespottade frälsaren med knäböjande och icke wille erkänna honom såsom Guds Son. — Lördagen efter långfredagen bär samma pregel som långfredagens afton, pregeln af helig stillhet. För öfrigt fick den sin färg från Påsten. Betskrifningen på dess firande hör i så måtto till ett annat ställe.

Semföra wi det nu gängse firandet af fastelagstiden med den gamla kyrkans, så måste wi tillstå, att vår tid och vårt firande taga sig ganska torftiga ut. Eller hwar finna wi denna yttre stillhet wid Fastan? Det ser nu för tiden ut som om man, särskildt hwad de större städerna angår, walt fastelagstiden till en särskildt förlustelsetid framför andra tider på året. Och männe ens inom sådana enskilda hus, i hwilka Guds ord wärderas, denna tid på något särskildt sätt affiljes? Med undantag af passionspredikningarne och nattwards hållande på skärthorsdagen hafwa wi ju knappast, inom vår kyrka något firande af fastelagstiden. Detta beror wäl i allmänhet derpå, att det kyrkliga medwetandet i så hög grad förswagats. Många enskilda hålla denna tid dyrbar och kär. Men detta är ej tillräckligt för att i det yttre, inför hela werlden, gifwa ett synligt uttryck åt hwad man känner för dessa stora Herrens gerningar. Så har wäl ock fruktan för ett andelöst fastande kommit det stora flertalet af lutherste christne att förbise och underfatta den stora betydelsen af en rätt fasta. Om wi behjerta Herrens ord om fastan i Math. 6: 16—18, 17: 21, samt apostlarnes och de första församlingarnes fastande, hwarom wi kunna läsa uti Ap. g. 14: 23 m. fl. ställen; så kunna wi tydligen förstå, att ett ganska swårt missförstånd gjort sig gällande i detta stycke. Eller skulle wi, som hafwa så stor brist på andkraft, wi, som i så många stycken släpa oss fram i swaghet och stå så wanmäktiga gentemot ondskans krafter; skulle wi icke behöfwa ingå i denna fasta, der man "har återhåll i allting" (1 Cor. 9: 25) för ewangelii skull, att man måtte warda delaktig af densamma (v. 23)? Men hwad är det att fasta?

Så frågar väl mången. Fasta är afhållsamhet; en särstild, frivilligt åtagen afhållsamhet ware sig från mat och dryck eller från annat, som vill blifwa hindrande för anden. En Christens hela lif är en fasta, försåvidt det innebär en försakelse, ett döende från werlden. Men här tänka wi på ett sådant återhåll, som framkallas af särstilda omständigheter, ett återhåll från sådant, som i allmänhet är godt och losligt, men som man dock wid wisja tillfällen afstår ifrån, på det att anden måtte så mycket mera oförhindrad kunna verka. Så fastade man förr på wisja tider, t. ex. passjonstiden, wid wisja tillfällen t. ex. före nattwardens begående*). Skulle en sådan fasta aldrig ännu vara på sin plats? Skulle det icke vara helsosamt, om wi ännu i dag, t. ex. under passjonstiden, mera än wanligt droge of tillbaka från åtskilligt yttre, som så lätt upptager och uppfyller sinnet och nedtynger det? Skulle det icke kunna vara helsosamt att, litasom wi på Herrens dag icke finnas uti det som of lyster, wi på samma sätt under passjonstiden och wid andra tillfällen, då hela vår andes kraft behöfwer samlas till bön och betraktelse, hade återhåll än af lekamlig spis, när detta wore af nöden, än af vårt myckna talande, sällskapande, läsande af allehanda nytt, af vårt seende och hörande och i allmänhet af allt det, hwarigenom en mat som förgås lätt nog kan komma att nedtynga sinnet, litasom kroppens spis det kan? Icke behöfwa wi genom sådan fasta blifwa egenrättfärdiga och lagtrålar; men genom den kunde wi blifwa starke till vår inwärtas menniska.

En fasta af annan art är icke heller att förglömma. De gamle öfwade äfwen den gerna under fastetider. Den finnes beskrifwen i G. 58: 6--14, Jacobs bref 1: 27.

Herren wälsigne då hwarje fastelagstid, som of beståres, och före of, under inre samling och helig stillhet, in uti en rätt fasta! Amen.

*) Så har och D:r Luther lärt of i vår barnalära: "att fasta och lekamligen bereda sig hörer till en utwärtas anständighet."

Böner.

I.

Åh min Gud och min Herre! Låt mig förstå och betänka, hvem den är, som har lidit för mig. Är det icke Guds enfödde Son, Guds allra käraste barn? Huru är Han då utgifwen till en så smädlig död? Är icke Han den, om hwilken Fadren ropar från himmelen: Denne är min käre Son, i hwilken Jag hafwer ett godt behag? Huru måste Han då nu bära Hans wrede? Är Han icke herrlighetens Herre? Huru bär Han då nu sådan smälet? Är Han icke den allra mächtigaste? Huru är Han då worden så swag, att Han låtit sig fastnaglas wid korset? Är Han icke ewig, allsmächtig Gud? Huru lider Han då sådan outfäglig nöd? Är Han icke Guds obefläckade och ofsyldiga lam? Och litwäl ledes Han till en så blodig slagtbänt? Åh, den rena, heliga, obesmittade Ietamen, huru är han fargad! Och de heliga händerna, med hwilka Han wälsignar oss, och de heliga fötterna, som gingo på fridens wäg, huru äro de genomborrade! Åh, den ljusliga munnen och de rosenfärgade läpparne, huru äro de förbleknade! Åh, Hans heliga, wördnadswärda hufwud, huru är det af törnen fargadt! Åh, Hans kärleksrika hjerta, huru har Han icke wisat oss det genom sin uppstungna sida! Åh det heliga, rena hjertblodet, huru rikt flöt det icke ur Hans sida, till att två oss från synderna! Åh, de wänliga ögonen, som äro klarare än solen, huru äro de fördunklade, huru se de så sorgliga ut, huru rinna de med watten såsom tårekällor och kärleksbrunnar! Allt, hwad man på Honom ser, är ju beklagligt och jämmerligt. Åh, Han är ju helt fargad, så att intet helbregda finnes på Hans kropp. Det är plågan och straffet för mina synder; min misgerning har så fargat Honom. O, stora hemlighet, o, stora kärlek, att min synd har blifwit straffad på Christi

allra heligaste lekamen! Ja, genom ett sådant heligt offer måste jag blifwa försonad. Den helige bär min ohelighet, den rättfärdige min orättfärdighet; den fromme bär min ondsk, den oskyldige min skuld; Herren utgifwer sig sjelf för sina tjenare, Guds Son för menniskobarn. Arones konung lägger wår smälek på sig; Gud utgifwer sig för warelser, som Han skapat, Uterlösaren för de fångna, all werldens Gud för de förtappade, den wälsignade, ja wälsignelsen sjelf, för de förbannade, den salige för de fördömde, lifwet för döden. Jag hafwer syndat, hwad har detta oskyldiga Lammet gjort? Jag har warit ogudaktig, hwad orätt har denne rättfärdige bedrifwit? *Åh*, Herre, Du är förnedrad för min högfärds skull, sargad för min olydnads skull, slagen med smärtor och sår för min wällusts skull. Jag har förtjenat döden, och Du måste dö. Jag war såld under synden, och Du har blifwit min lösepénning och har gifwit den högsta betalning för min synd. *Åh*, min Herre Jesu Christe! huru kan någon synd wara så stor, att den icke skulle wara betald med denna allra dyraste skatt? Kan någon misgerning wara så gruslig, att den icke skulle wara godtgjord genom sådan stor smälek, marter och pina? Kunna synderna wara så många, att de icke skulle wara afplanade genom denne helige, höge personens stora lydaktighet, innerliga tålmod, stora saktmod och djupa ödmjukhet? *Åh* min Gud, kunde wäl din wrede wara så stor, att den icke skulle wara blidkad genom sådan lydnad, genom sådan bedröfwelse, bäftwan och ångest, blodswett och död? Derföre war mig, o Gud, nådig och se icke på min synd, utan tag mig till nåd och låt mig i ewighet hafwa gagn af din käre Sons Jesu Christi dyra blods utgjutelse. Amen. (Joh. Arnd.)

II.

Herre Jesu! Du oskyldige och obefläckade Guds Lam, som för oss blifwit slagadt såsom ett skuldoffer, ett syndoffer; Du är wärdig att taga makt och rikedom och wisshet och kraft och ära och herrlighet och lof. Dig tacke wi för den kärlek, som Du bewisat genom ditt uppoffrande i döden, för det ewan-

gelium, hvarigenom Du låtit kungöra det samma för oss, och för alla wälgörningar, hwilka oss till godo slutit ur denna tälla, samt för de ewiga ewigheter, som äro oss lofwade. Du war död, men lefwer nu. I stället för smälet och törnekrona är Du nu frönt med ära och herrlighet, och då Du under ditt lidande stått inför orättfärdiga domare och blifwit af dem dömd till döden, så sitter Du nu såsom herre och domare på den högsta gudomliga thronen och kan ewinnerligen saliggöra dem, som genom Dig komma till Gud, och lefwer alltid och beder alltid för dem. Se nådigt på oss. Låt wälsignelsen af ditt lidande och död nedflyta till oss: låt din förbön komma oss till godo. Låt oss glädjas öfwer din genom döden ådagalagda kärlek, ehuru wi icke äro densamma wärdige. Emedan Herrens uppsåt genom din hand skall hafwa framgång, så utwidga också i dessa dagar ditt rike, stärk dina tjenare till att rätt förkunna Ordet om ditt lidande, och låt omvändelsens och helgelsens goda verk uti oss och många andra börjas, fortsättas och ändtligen fullbordas. Din gode Ande läre oss att tillbringa denna dagen och denna weckan i en stilla, helig andakt och i åtanken på Dig, och förklara Dig sjelf alltmer uti oss och våra medchristna. (M. F. Roos.)

III.

Allsmächtige Fader, ewige Gud, du som har låtit din Son lida korsfets pina för oss, på det att Du måtte från oss drifwa fiendens wåld: förlåna oss att så begå och tacka för Hans lidande, att wi derigenom må få syndernas förlåtelse och frälsning från den ewiga döden; genom samme din Son, Jesum Christum vår Herr. Amen. (Luther.)

IV.

Jag säger Dig af hjertat tack, min käre Fader, för din käre Sons dyra blod, som Han för min skull utgjutit, dermed Du oss i din heliga kyrka ännu dagligen wederswicker, helgar och aftwager och gör delaktiga i din gudomliga natur. Jag

säger Dig tack för din stora, outhärliga kärlek, Du som så älskaf öf, som icke woro det värde, att Du genom din ende Son öf återlöst hafwer, genom Öfwerstepresten, medlaren och den trogne herden, som gifwit sig till ett offer åt Dig och utgifwit sin själ för sin sårakjörd, hwilken nu sitter på din högra hand och beder för öf. Men jag beder och ropar äfwen till Dig, Du gode och trogne Gud, Du menniskornas älskare, att Du wille gifwa mig din nåd, att jag för allt sådant ditt förbarmande måtte Dig med din Son och den helige Ande i allting af hjertat lofwa och prisä i ewighet. Amen.

(Augustinus.)

Under den stilla weckan.

V.

Herre Jesu! emedan wi denna wecka i synnerhet fira äminnelsen af ditt lidande och död; så erindre wi öf billigt, att ditt lidande och död warit idel lydnad. Dig har ingen tvingat att lida, emedan din allsmåttiga kraft lätt kunnat afböja det; också har Du icke derföre lidit, emedan synden, och genom synden döden hade genomträngt till Dig, som alltid war helig och utan synd; ditt lidande war derföre den renaste, frivilligaste lydnad. Du war din himmelske Fader lydlig intill korsjets död. Likasom nu genom en menniskas olydnad många och äfwen wi blifwit syndare, alltså låt din lydnad, hwarmed Du uppfylt lagen både till des bud och hotelser, wara vår rättfärdighet. Förlåt öf vår olydnad, tillintetgör motsträfwigket mot din wilja, som ännu reser sig hos öf, hersta öfwer öf och uti öf och gör öf Dig rätt undergifne och lydige. Har Du gifwit och för öf uppoffrat ditt lif i döden, så gör öf genom din Ande alltid willige, att leswa Dig och öfwerlemna öf åt Dig, såsom ett leswande, heligt och Dig behagligt offer. O, du ende Medlare mellan Gud och menniskor! Låt genom Dig Fadrens kärlek blifwa wänd till öf, war öf nådig och gör öf delaktiga af din Ande. Låt vår död för din döds skull ingen udd mer hafwa, låt öf i

döden icke känna någon ängslan och något qwal af synden, emedan Du plittat för densamma, och upptag våra själar, då de skiljas från kropparne, dit der Du förer de rättfärdigas andar i bete och leder dem till lefwande wattufällor. Amen.
(M. F. Roos.)

VI.

Herre Jesu Christe, dina heliga sår äro min tillflykt i alla mina anfäktningar. Ty så ofta onda tankar uppstiga i mitt hjerta, så tänker jag på dina sår, till deß de onda tankarne upphöra. Så ofta mitt kött och blod ängsla mig, så betraktar jag ditt heliga lidande till deß kött och blod åter warda stilla. Så ofta satan ansätter mig med sina anfäktningar, så förehåller jag honom vår Guds hjertliga barmhertighet, till deß han från mig slyr. Så ofta werlden will locka mig till sitt syndiga wäsende, så föreställer jag mig ditt stora lidande, till deß jag öfwerwunnit den. Ja, min Frälsare, min nöd ware så stor som helst, så har jag intet bättre läkemedel än dina heliga sår. Om jag blott upphinner dem och sänker mig ned i dem, så har jag funnit helsa. Herre Jesu, Du som för mig är död och har smakat dödens ängest, stå mig också bi wid mitt sista slut och fördrif dödens bitterhet genom sötman af din tröst. Du wet, att jag tror ensamt på din döds förtjenst och till den sätter all min tillförsigt. Jag har annars intet värde, jag wet annars ingen tillflykt, alls ingen salighet, än denna din förtjenst. Genom din godhet har jag dock uppståndelsen och lifwet. Om jag blott hafwer Dig, o Herre af stor nåd och barmhertighet, så är jag ock rik på förtjenst; ty af nåd har Du skänkt mig din förtjenst. Herre Jesu Christe, Du som är allsmäktig att hjelpa och saliggöra, hjelp, att jag alltid finner min ro i Dig och att jag ända till mitt slut förblifwer i den ljuswa trösten af dina heliga sår. Amen.
(Augustinus.)

Skärthorsdag.

VII.

Åt Du käre Gud, Du som befalt oss att wid detta underbara sacrament tänka på och förkunna ditt lidande, förlåna oss, att wi sådant din lekamens och blods sacrament så bruka, att wi dagligen i oss måtte förfara din återlösningens kraft. Amen. (Luther.)

VIII.

Wi tacke Dig, allsmächtige Gud, att Du genom din käre Söns lekamen och blod wedergjicka låter, och bedje Dig, att Du wille låta detta lända oss till stark tro till Dig, och till brinnande kärlek bland oss alla. Genom samme din Son, Jesum Christum, vår Herra. Amen. (Coburger agendan.)

Pångfredag.

IX.

O Jesu Christe, vår Herre och vår Gud! Du som efter Fadrens betänkta råd och försyn utgifwen war! Wi tacke Dig för din stora kärlek, din outslägliga trohet emot oss, arme syndare, att Du för vår skull ödmjukade Dig sjelf, wardt lydlig intill döden, ja intill korsets död. Wi tacke Dig för din outgrundliga barmhertighet, som förmådde Dig att bära vår frankhet och lägga uppå Dig vår sweda, att taga näpsten på Dig, på det wi skulle frid hafwa och genom dina sår helade warda. O, Guds Lam, som borttager werldens synder! Låt din kärleks öfverswinneliga kraft förtaga all otros motstånd och twefan ur vår själ. Du kallat alla arbetande och betungade till Dig. Wi komme uppå ditt ord, Herre Jesu! Wi fly med alla våra synder till ditt kors. Wi falle till des fot: låt oss der få hwila. Låt blodet, som der flyter, gjuta

tröst och frid i våra själar. Du trogne Öfwersteprest, som hafwer beredt öf frihet till att ingå uti det heliga genom ditt blod, hjelp öf, att wi må framgå med ett sannskyldigt hjerta, uti en fullkomlig tro, och hålla hoppets bekännelse owifeligen. Låt öf dagligen, genom din döds kraft, dö synden. Gif öf nåd, att såsom dine rätte lärjungar, taga korset uppå och följa Dig. O Jesu Christe, låt öf i all strid och wedermöda förnimma din hugswalelse och frid. Hjelp öf att aldrig förlora Dig utur vårt hjerta, på det wi, ewigt med Dig förerade, må i din himmel blanda vårt lof med deras, som öfwerwunnit hafwa genom Ditt blod. Amen.

(Handboken.)

X.

Herre Jesu Christe, Du som efter din allrasmädefullaste och bittraste död har welat låta Dig tagas ned från korset, smörjas med kosteliga specerier och wälluktande kryddor, inswepas i rent linne och helt ärligt begrafnas; förlåna mig att med sann tro till spis och dryck för min själ wärdigt mottaga din heliga lekamen och blod från himlens tron, litsom ifrån korsets höjd, att med wälluktande specerier, det är med ädla dygder smycka och i rent hjerta bewara dig, på det att dermed all köttzlig förseelse och den gamla menniskans onda begärelse må warda begrafna med Dig i döden och jag af denna nya spis och dryck såsom en ny menniska hädanester må leswa Gud och Dig ewinnerliga. Amen. (Deutsches Passional.)

Sånger.

I.

Bön om bättring och syndernas förlåtelse af
Christi lidande.

(Sj. som sw. pf. 200.)

Gud och Fader, rit af nåde!
 Lof och tack Dig säger jag,
 Att Du syndabördans wåde,
 Som mig tryckte natt och dag,
 På din Son på korset lade,
 Som den ej förstyllat hade;
 Att jag, syndabarn, också
 Råd och tillgift skulle få.

Hjerteligt jag Dig will prisa,
 Milde Jesu, att Du Dig
 Of så nådig wille wisa,
 Och lät Dig så jämmerlig
 Under spjut och naglar döda,
 Lät ditt hjerta huldt iörblöda.
 Smärtan din, o Jesu kär,
 För min själ en läkdom är!

O, lät mig med trones öga
 Upp åt korset stadigt se,
 Suga honung från deß höga
 Stam, som bi't ur blommorne;
 Att mitt arma, sjuka hjerta
 Af din sår och af din smärta

Öfvarje stund en balsam får
Emot syndens ormasår!

Din uppstungna öppna sida
Öppne hårda hjertat mitt.
Hjelp mig mot mig sjelf att strida,
Ängrens tårar flöde fritt!
Låt din swett, din kamp, den höga,
Staka så mitt hjerta tröga,
Att förskräckt jag synderne
Såsom hafswets sand må se.

Med ditt blod Du åter fröjde
Anden min, o Nådethron,
Den förbråkade, den böjde!
Stänt, o stänt mig Du, Guds Son,
Dina rena hwhita kläder,
Att för Gud jag helig träder!
Från min synd, o Jesu min,
Twå mig ren i bloden din!

Intet jag hos mig förnimmer,
Som ej platt förderfwadt är,
Ötterböldet, sår och strimmor,
Stalkhet, falskhet. Jesu kär!
Stynda Dig och Dig förbarma,
Hela, låt mig franka, arma;
Ghest af Guds wredes glöd
Blir jag dömd till ewig död.

Gjut ur rika nådebrunnen
I mitt hjerta lif och mod;
Strömmen, som från Dig är runnen,
Låt den bli min helsoflod.
Låt förderfwet bli begrawet
I det sköna röda hafwet.
Gör mig åter, Jesu huld,
Skär och glänsande som guld.

Du är helt med blod omfluten
 På ditt kors, min Brudgum skön!
 Si, mitt hjerta, oförtruten,
 Bringar jag Dig här till lön.
 Åh, deß onda lustar snöda
 Med din kärlek korsfäst, döda;
 Tag min gamla menska med
 Dig på korsets höga träd.

Dina hvarssa spikar ware
 Såsom jernstift i min själ,
 Genom hjertat djupt de fare
 Att ditt namn inskrifwa wäl.
 Låt mig sista, en af de dina,
 Somna in uppå din pina.
 Jesu, i din frid mig slut,
 När min ögon slocka ut!

(Soh. Arnd.)

II.

Det skedde för mig.

(Egen mel. Se Dillners fångbof.)

Det skedde för mig,
 Att Gud i sin Son uppenbarade sig,
 Att himlarnes Herre på jorden blef träl,
 Utblottad, anfäktad för syndares wäl.
 Det under, o Jesu! det skedde för mig.
 Hur tackar jag Dig?!

Det skedde för mig!
 Åh, Herre! hur djupt Du förnedrade Dig,
 Guds Son blef och qwinnaus — o himmel af nåd,
 Af storhet och ringhet, af wisshet och råd.
 Hwad englar tillbedja, det skedde för mig:
 Hur tackar jag Dig?!

Det skedde för mig!
 Från himlen till jorden på törnbeströdd stig
 Du nedsteg och wandrade bland osj, iflädd
 Vår menfliga swaghet, föraktad, försmädd.
 O Jesu! allt detta, det skedde för mig:
 Hur tackar jag Dig?!

Det skedde för mig!
 Mistkund i hwart under, som gjordes af Dig,
 Hwärt ord utaf sauning, af kärlet och frid,
 Hwärt seger Du wann i den bittraeste strid,
 Din blodswett, din dödd, — ja! de woro för mig:
 Hur tackar jag Dig?!

Det skedde för mig!
 När himlar och englar beprisade Dig,
 Då låg jag wid Jericho, sargad, halfdödd:
 Du fann mig, upptog mig i blod och i nöd:
 Till hemmet Du bar och Du helade mig:
 Hur tackar jag Dig?!

Du Helige Gud!
 Sänd Anden af höjden med ord och med ljud,
 Att wi genom Honom må sjunga ditt pris:
 Fast drifne för synden utur paradís,
 Dock köpte i Christo att warda Hans brud:
 Du helige Gud!

(Ur Dillners Sångbot.)

Sju Sånger till Herrens Jesu lemmar *).

(Efter St. Bernhards latinska text.)

III.

Till Herrens Jesu fötter.

(Sj. som på s. 136.)

Du, som Dig för mig utställde,
 Jesu, tack, som kom till mig,
 Som i kärlek allt umgällde,
 Hvarmed jag bedröfwat Dig.
 Ack, då känner jag mig nöjd,
 När jag ligger ödmjukt böjd
 Wid det kors, der Du, min helsa,
 Dör att mig från döden frälssa.

Jag vill der med kyskar hölja
 Dina strimmor, dina sår,
 Twå mig i den purpurbölja,
 Som från dina fötter går.
 Du i kärlek efter mig
 Vångtat, o, att jag ock Dig,
 Furstes stön, nu kunde fatta
 Och din kärleks törst rätt skatta.

Hela mig, o själar's helsa,
 Ty jag krank och ängslig är,
 Ifrån qual och we mig frälssa,
 All min nöd och skada bär,

*) Ur "Paulus Gerhardt's Andeliga Sånger".

Som mig Adams fall förfyllt
 Och jag själf med synder fyllt!
 Om ditt blod min själ bespränger,
 Det all jämmer utestänger.

Dina sår, o Herre, rista
 I mitt hjerta, i min själ,
 Att jag dem intill mitt sista
 Minnes och betraktar väl.
 Du, min högsta hjertero,
 Låt mig alltid hos Dig bo,
 Sitta wid din' fötter kära,
 Af din kärlek mig lifnära.

Dina fötter ej jag släpper,
 Håller dem så fast jag kan.
 Si, jag hämdren sammanknäpper,
 Tag min bön i nåde an.
 Från det höga korsets träd
 Med bönhörelse mig gläd,
 Säg: till fröjd ny väg sig banar,
 Jag, Jag all din synd afplanar.

IV.

Till Herrens Jesu knän.

(Sj. som pj. 242.)

Var helsad, Du, min Frälsare!
 O konung för de fromma,
 Du som till tröst för syndare
 Från himlen wille komma!
 O, mensta sann och sanner Gud,
 En hjälpare i smädeskrud,
 Den Du för syndarn tager.
 Hur blott och naken, arm Du är,

På torjets träd, hwad gräslig här
Af smärtor Du fördrager!

Ditt dyra blod sig likt en bäck
I strida strömmar gjuter.
Dch din lekamen, acđ så täck,
Deß purpurflod omsluter.
Omäteliga majestät!
Ditt lidande, ho wällar det?
Din trogna kärleks flöden.
Ho tackar Dig? Ho är den man,
Som sig för Dig utgifwa kan,
Som Du för of i döden?

Hwad skall wäl jag hembjuda Dig,
Hwad, själawän, Dig skänka,
Att du så welat nådelig
På arme syndarn tänka?
Du här mig räddar med din död
Från mer än en döds spinas nöd,
Dch will mig ro förwärfwa.
Om satan är mig än så gram,
Än se'n? Hans grymma lejonram
Kan mig ej mer förderfwa.

I kärlet stor, i gladlig tröst,
Som ur ditt blod upprinna,
Jag trycker Dig intill mitt bröst
Dch alla qwal förswinna.
Ditt öga länge såg mitt twång,
Dch trötta själar mången gång
Du utan knot upptagit.
Acđ blif mig huld, och styrk mitt mod;
Si strömmarne utaf ditt blod
Mig, arme, helt rentwagit.

War Du min skatt, min högsta fröjd,
Din tjenare jag blifwer,

Och i mitt hjerta rätt förnöjd
 Ditt bittra kors inskrifwer.
 Förlåna Du mig kraft och makt
 Att allt, hwad jag på sinnet lagt,
 Med allwar och utföra;
 Då har jag all min lust i Dig,
 Din är jag då, Du skall och mig
 I ewighet tillhöra.

V.

Till Herrens Jesu händer.

(Sj. som ps. 229.)

War helsad, gode Herde Du!
 Och I, Hans helga händer
 Med rosor i, som prisas nu
 Swarthän man än sig wänder.

De rosor, som
 Jag sjunger om,
 I helga såren blöda:
 På korsets stam
 De sprungo fram
 Så klara och så röda.

Med händern' begge ut Du strör
 De ädla, röda gulden,
 Och ger så herrlig lösen för
 Den stora syndaskulden.

Låt, käre, då
 Mig hjertligt få
 De händerna omsluta,
 Och i det blod,
 Sem gick i god
 För mig, all glädje njuta.

Hur vänlig, Herre, Du Dig ter
 Och dina armar sträcker
 Åt werlden all, slår båshwan ner
 Och ewig ro uppväcker.

Se, Herre, här
 Med hwad begär
 Jag, arme, färdig ligger!
 War huld och god,
 Gif gladligt mod,
 Högswala, när jag tigger.

Drag sjelf min håg, mitt sinne dit,
 Der Du på korset hänger;
 Gif att mitt hjerta med all flit
 Till korset sig framtränger.

Ja, att jag mig
 Sjelf och med Dig
 Korsfästa willigt låter,
 Och öfwerger
 Till död alltmer
 Den lusta, som står åter.

Jag kysser nu så gladelig
 Utaf rätt troget hjerta
 De händerna, och prisar Dig,
 O Herre, för din smärta.

I all min dag
 Antwardar jag
 I dessa dina händer
 Kropp, själ och sinn',
 Och blifwer din
 Tillk jag hos dig anländer.

VI.

Till Herrens Jesu sida.

(Sj. som pj. 11.)

Jag helsar Dig, o Jesu from,
 Som gerna synd förlåter.
 Hur tåligt bär Du syndens dom.
 Din kropp Du håna låter!
 Jag helsar Dig af all min håg,
 O, du min Herras sida,
 Du ädla källa i hwars wåg
 Den hela werlden wida
 Från synden ren sig twager.

Till Dig jag nu begifwer mig,
 Låt, Jesu, nåden skina
 Och låt mig söka tröst hos Dig
 Och uti såren dina.
 Öll Dig, Du nådens wida port.
 Ur dyra helsobrunnen
 Sig blod och watten gjuta fort,
 Och der är hjälpen funnen
 För all vår nöd och stada.

Du doftar, mer än win så söt,
 Och ormagiftet låter;
 Hwad lif jag har, ur Dig det flöt,
 All törstens brand Du späker.
 Så öppna dig, du ljufwa sår,
 Och swalka du mitt hjerta,
 Ja, ännu mer! gif att jag får
 Mig gömma med min smärta
 I dig och mig hugswala.

Af all min håg, af allo kraft
 Jag längtar hos Dig vara,
 Att jag den dyra lifsens saft
 Må hemta och förfara.
 Ack, huru ljuf, o Jesu kär,
 Du kännes för mitt hjerta!
 För den Dig älskar, döden är
 Med all sin bittra smärta
 Så söt som honungskaka.

Förborga mig, och så uti
 Ditt fidosår bestärma.
 Här låt mig trygg och säker bli,
 Och här min själ uppvärma,
 När döden kall påkommer mig!
 När afgrundssanden ställer
 Sig mot min själ, så grufwelig,
 Låt mig då, när det gäller,
 Hos Dig få ro och hvila.

VII.

Till Herrens Jesu bröst.

(Sj. som på. 31.)

War helsad, Gud, min salighet,
 Min bästa del i ewighet!
 Jag helsar Dig, Du dyra bröst,
 Guds thron och menskers lust och tröst
 Du som all tyngd och smärta bär,
 Och alla tröttas hvila är.

Min Jesu, böj Dig ned till mig,
 Att ur ditt bröst upptänder sig
 En gnista kärlek i min själ:
 Jag säger werlden då farwål.

Gör Du mitt bröst på andatt rikt
 Och häg och sinn' din wilja litt.

Du med ditt blida hjertelag
 All stygghet ur mitt hjerta tag,
 O Du, Guds klarhets sten försann,
 Du sköld och tröst för fattigman,
 Skänk ur din rika stätt af nåd
 Mig äfwen nåd till råd och dåd.

O ljufwa bröst, din kärleksglöd
 Förtäre all min köld och död!
 Du är all wishets djupa brunn,
 Och Dig loffjunger englars mun;
 Ur Dig en elf af sötma går,
 Deri jag all hugswalan får.

All gudomsfullhet bor i Dig,
 Hos Dig allt hwad jag önskar mig.
 Det heliga Guds hus Du är,
 Så gif, att, medan än jag här
 I werlden dwäljs, jag glad må bo
 I Dig, och se'n i ewig ro.

VIII.

Till Herrens Jesu hjerta.

(Sj. som ps. 57.)

All werldens Konungs hjerta, Hans,
 Som har sin thron i himlars glans,
 Dig helsar glad mitt hjerta.
 Mitt hjerta, Herre, som Du wet,
 Har blott i Dig sin salighet,
 I Dig och i din smärta.
 Ack, sådan kärlek, stark och warm,

Som Dig bewekt, att Dig så arm
 I qwal och we inbädda!
 Du böjde Dig i ångst och död
 Att mig ur dödsjens bittra nöd
 Till ewig glädje rädde.

O död, du främling på vår jord,
 Hur bitter all din tyngd blef spord,
 Af Herrens hjerta dragen!
 En qwinna dig i werlden bragt
 Och Han, som werldens grund har lagt,
 Af dig är qwald och slagen.
 O, Du mitt hjertas hjerta, Du
 Förkrossas, brister dödt itu!
 Låt mig en bön frambära:
 O hjerta, blif mitt hjertas hamn,
 Tag det, o kärlek, i din famn!
 Mer will jag ej begära.

Uck, mitt är kallt, bedåradt, hårdt,
 Wid synd och werld det hänger swårt,
 Sig låter lätt förföra:
 Nu, hjertans hjerta, ber jag Dig,
 Du wille både det och mig
 Warm, mjuk och täcklig göra.
 Låt dina lågors starka glöd
 Intränga i min hjertedöd
 Och all min håg upplifwa!
 Din kärlekskraft, o Herre blid,
 Låt nu och sedan all min tid
 Mig till genkärlek drifwa.

Sprick ut, min ros, och dofta wäl,
 Och gjut din wällukt kring min sjä,
 Mitt hjerta helt anamma.
 Lys klart, att jag af Dig upptänds,
 Må se'n mitt hjerta utan gräns

Ut i din kärlek flamma.
 Åh, väl är den, som slitt har fått!
 I Dig att hvila, åh så godt,
 Det ingen mun kan säga!
 Den Dig får älska, ger sig fritt,
 Allt ditt är hans och hans är ditt,
 I lif och död att äga.

O, hjerta, ur mitt hjertas grund
 Jag ropar Dig hvar dag, hvar stund,
 Åh, hör de ropen många!
 Kom, böj dig, ned Dig luta fort
 Intill mitt hjertas arma port,
 Och hjälp att jag må gånga
 Allt mera from, allt gladare
 Och gömma mig allt djupare
 I Dig, i nöd och lycka;
 Att i din tjänst jag städse går
 Och Dig till ära gladlig får
 I allan tid mig smycka.

O fagra blomster, hjerteros!
 Så prydlig är din glans, derhos
 Gif att tillfyllest prisa.
 Upplåt Dig widt, och låt din saft
 Och all din wällukts friska kraft
 Min håg och själ bespisa.
 Gif Jesu, att mitt hjerta får
 Ett aftryck af ditt hjertesår:
 Ditt tecken låt mig draga.
 Som sjelf, min salighet, Du tog
 Den pil emot, som hjertat slog,
 Låt mig den också mottaga.

Så tag mitt hjerta, låt det bo
 Der sjelf Du har din sälla ro,
 Ja, tag det i din gömma;

Då har jag skäde högtidsdag,
 Och blodet i hwart hjerteslag
 Stall Dig till ära strömma.
 Här har det stilla lugn och frid,
 Här nog af fröjd till ewig tid,
 Så Herre, wärdes laga!
 Och som jag hwilar blott i Dig,
 Så gif i kärlet Dig åt mig:
 Min frid låt Dig behaga!

IX.

Till Herrens Jesu ansigte.

(Sj. som ps. 33.)

D panna, blodigt sårad,
 Smärthöljda anlete!
 D hjesja, grymt utforad
 Till törnekrans, på spe!
 D huswud, som all ära
 Lustår så prydelig,
 Men hän och spott får bära:
 Jag ödmjukt helsar dig!

Du anlete, så blida,
 För hwilken häpen står
 Den hela werlden wida,
 Hvad styggelse Du får;
 Hur blekt Du är, jag ryser!
 Din blick, så tung och matt,
 Som mer än solen lyser,
 Ho swepte den i natt?

Den färg på kinden brunnit,
 De röda läppars praft,
 Uck, den har platt förswunnit:

Den bleka dödens makt
 Har allt ifrån Dig tagit
 Och plundrat Dig, så led;
 Hur svåra han Dig slagit
 Och böjt ditt hufvud ned.

Men, Herre, hvad Du lidit
 Min synd förstyllat har,
 Den nöd, hwari Du swidit,
 Min skuld allena war.
 Se hit, här står jag arma,
 Ett wredens barn förwift;
 Men, Herre, Dig förbarma
 Utöfwer all min brist!

För Dig mig värdes ställa,
 Min Herde, se mig an!
 Ur Dig, all godhets källa,
 All själahugnad rann;
 Din mun mig ofta mättat
 Med mjölk och hufsig must,
 Din Ande mig har lättat
 Med mången himlaluft.

Här vill jag stilla bida,
 Du tafstar mig ej ut.
 Jag går ej från din sida,
 När hjertat bryts till slut.
 När hufvudet sig sänker
 För dödens sista stöt,
 Jag Dig omfamna tänker,
 Och gömma i mitt stöt.

Och ämnar Du mig sticka
 Af lidande en lott,
 Ställ den mig wederswicka
 Och göra hjertans godt.

Ja, skulle det också hända,
 Att här vid korsets fot
 Jag lifwet mände ända,
 Jag det också toge mot.

Jag tackar af allt hjerta,
 Dig Jesu, bästa vän!
 För allt ditt kors, din smärta:
 Du ment mig väl med den.
 Gif Du, att jag mig lutar
 Städs till ditt trogna bröst,
 Och när jag lifwet slutar,
 Ste det i Dig, min tröst!

Och när min bortgång stundar,
 Gåf Du ej då från mig,
 När jag i döden blundar,
 Korsfäste, visa Dig!
 När jag mig häpnast känner
 Om hjerta, håg och sinn,
 Ryck mig, då ångsten bränner,
 Derur, för pinan din.

Min sköld jag ej förgäte
 Till tröstvärn mot min död;
 Mig visa ditt beläte
 I hårda korsets nöd!
 Då ser jag Dig allena,
 Då skall i tron min själ
 Dig fast med sig förena.
 Den så dör, han dör väl.

Ett sätt att hålla gemensam morgon- och aftenbön under fastelagstiden:

Först sjunges en morgonpsalm; sedan beghinner den som leder andakten:

I Guds, Faders och Söns och den Helige Andes, namn.

Barmhertige Gud, käre himmelske Fader! Vi tacke Dig, genom Jesum Christum, din älskade Son, att Du oß i denna natt för all skada och farlighet skyddat hafwer, och bedje Dig, genom samme din Son, att Du wille förlåta oß alla våra synder, och oß i denna dag nådeligen bewara för synd, olycka och allt ondt, så att vårt lefwerne och alla våra geruingar måga Dig behagliga wara. Sänd ditt ljus och din sanning, att de leda oß och föra oß till ditt himmelska rike. Hjelp och wälsigua din kyrka och församling, vår älskade öfwerhet, samt alla menniskor, synnerligen dem, som uti sjukdom, nöd och farlighet stadde äro. Amen.

Christus är sargad för våra misßgerningars skull.

Swar: Och slagen för våra synders skull.

Eller

Näpsten ligger uppå Honom.

Swar: På det wi skulle frid hafwa.

Eller

Sannerligen Han bar vår krankhet.

Swar: Och lade uppå Sig vår sweda.

Derefter läses en del af passionshistorien eller annan till fastelagstiden hörande text, hwarpå den apostoliska tron, gemensamt uttalad, följer. Derefter kan läsas en passionsbe-
traktelse, hwilken avslutas med någon bön och sång för pas-

stionstiden, samt Fader vår*) m. m. och Wälsignelsen. Till sist sjunges en passande passionspsalm.

Wid aftonböu kan, efter bibeltextens (och betraktelsens) läsande, en böu för passionstiden nyttjas samt aftonbönen:

Waka öfwer oss, Herre, himmelske Fader! och bewara oss för allt ondt, både till kropp och själ. Gif oss nåd, att i denna natt trygge hwila under ditt beskärn. Beskydda och wälsigna din kyrka och församling, samt vår älskade öfwerhet. Tänk i nåd och misfönd på dem, som i sjukdom, nöd och farlighet stadde äro. Förbarma Dig öfwer alla menniskor. Och när omsider för oss den sista aftonen kommer, låt oss då få insomna i din frid, att wi måge uppwakna till din herrlighet. Amen. Fader vår m. m. Wälsignelsen. Aftonpsalm.

*) Som oc kan sjungas (se Minnen från Andaktsstunder wid Diafonisanstalten. I. Minnen från Söndagarne. Första häftet, p. 112) med några förändringar efter psalmen 298.

Predikan på Fastelags Söndag.

(Evangelium.)

Jesu! lär mig rätt betänka
 Din tänkvärda, svåra död
 Och din bittra pinas nöd;
 Hjelp, att jag mig nu må sänka
 Ned i dina helga sår,
 Der jag lif och helsa får.

Luf. 18: 31—43. Så tog Jesus till Sig de tolf och sade till dem: Si, wi gå upp till Jerusalem, och alla ting stola fullbordade warda, som skrifa äro af propheterna om Menniskones Son. Ty Han skall öfwerantwardas åt hedningarne och begabbas och försmädas och bespottas. Och sedan de hafwa hudflängt Honom, stola de döda Honom; och tredje dagen skall Han uppstå igen. Men de förstodo intet deraf, och talet war dem så fördooldt, att de icke förstodo, hwad som sades. Så hände sig, att när Han kom inemot Jericho, satt en blind wid vägen och tiggde. Och när Han hörde folket framgå, frågade han, hwad det war. Då sade de till honom, att Jesus af Nazareth gick der fram. Då ropade han och sade: Jesus, Davids Son, warkunna Dig öfwer mig. Men de, som före gingo, näpste honom, att han skulle tiga; men han ropade des mer: Davids Son, warkunna Dig öfwer mig. Då stannade Jesus och bjöd leda honom till Sig. Då han kom fram, frågade Han honom, sägande: Hwad will du, att Jag skall göra dig? Då sade han: Herre, att jag måtte få min syn. Och Jesus sade till honom: Haf din syn, din tro hafwer frälst dig. Och straxt fick han sin syn igen och följde Honom, prisande Gud. Och allt folket, som detta såg, lofwade Gud.

Si wi gå npp till Jerusalem! Med dessa ord tog Frälsaren sina lärjungar med Sig, då Han fullborda stulle sin afgang i Jerusalem. Med dessa ord, på Fastelags söndagen, inledas betraktelserna af vår Frälsares lidande, och med dem bjuder oss nu alltså Herren att följa Sig på sin lidandesväg. Jesus går att lida! Så förkunnas det nu i Guds församling. Men jemte detta ordet ljuder det äfwen: Will du gå med Honom? Våra betraktelser wände sig då kring detta:

Jesus går att lida; will du gå med?

Jesu! jag med Dig will lida,
 Werlden dö jag will med Dig;
 Din förnedring styrke mig,
 Att, lik röfvarn wid din sida,
 Afwen jag i trone må
 Hän med Dig till lifwet gå!

I.

Jesus går att lida.

Allt allting skola fullbordade warda, som skrifna äro af profeterna om Menniskones Son, v. 31. När Han kom i werlden, så stod det, som war skrifwet i boken, för Hans öga. I boken är skrifwet om Mig. Och när Han nu sista gången går till Jerusalem, då står åter detta, som är skrifwet om Honom, för Hans själ såsom något, hwilket skall fullbordas. Derom talar Herren med eftertryck. Det, som om Honom är skrifwet, är ett helt, det är en bild, som alla profeterna, hwar och en med olika drag, hafwa målat. Det, som ligger till grund för denna bild, för profeternas teckning af Messias, är Guds ewiga råd till vår frälsning. Om Honom är det allt skrifwet, Honom gäller det, i Honom skall det finna sin fullbordan, i Honom skall den bild återfinnas, som profeterna hafwa tecknat, Han skall ända in i det minsta motswara den; i Honom skall Guds råd fullbordas, så att Han sjelf kan heta Råd. (Ef. 9: 6.) Han är nemligen Menniskones Son, enligt orden: "som skrifna äro om Menniskones Son". Han är den mennisko, som lik Adam står i menflighetens midt såsom des stamsfader och hufwud, handlande å allas wagnar. Och såsom Han i sin person framställt all rättfärdighet under allt sitt werkande och warande, så skulle Han nu också i lidande taga på Sig werldens skuld och dom. Dertöre går Han nu att fullborda allt, som måste fullbordas enligt Guds ewiga råd och profeternas ord.

Han wet wäl hwad detta allt innebär. Han säger det till sina lärjungar: Han skall öfwerantwardas åt de öfwerste presterna och de skriftlärda, och de skola fördöman till döds. (Marc. 10: 33.) Han skall öfwerantwardas åt hedningarne, och begabbas och försmädas och bespottas, och sedan de hafwa hudslängt Honom, skola de döda Honom. (33 v.) Så tectnar Herren den yttre sidan af sitt lidande. Redan från denna yttre sida sedt är lidandet, som wäntar Honom, det allraswåraste och bittraste. Ty hwad innebär icke detta öfwerlemnande åt de egne till fördömande och öfwerlemnandet åt hedningarne att af dem bespottas, hudslängas och dödas? Häruti är ju allt det bittra och swära innesfattadt, som Menniskones Son kan lida af människors barn. Den inre sidan af lidandet är Honom icke heller fördömd. Han har redan fått instämman i månuget profeternas slagoljud; och Han wet, att äfwen i så måtto måste allt fullbordas, som skrifwet är, att all smärta, som någonsin blifwit känd, skall af Honom kännas i sitt djup, att alla smärterop, som någonsin hörts, skola blifwa Hans.

Och allt detta, hwarom Han wet, att det skall fullbordas på Honom, det will Han. Der är ett ja och amen i Hans hjerta till allt detta, såsom det war ett sådant ja och amen till all Fadrens wilja, då Han kom i werlden. Ty Han är trogen sin Fader och det bud, som Han af Fadren fått, att låta sitt lif för fären. Han älskar syndare, derföre går Han att lida för dem, på det att de måtte frälste warda.

Har Hans lif och wert förut warit ett görande af Fadrens wilja, så antager det nu nästan uteslutande pregeln af lidande. Det skall fullbordas, säger Han, det måste så ste med Honom. Så går Han nu att lida.

II.

Will du gå med? Att gå med gällde det ju för lärjungarne. Han tog dem med Sig. Han sade: Si wi gå. Och huru skulle det wäl kunnat wara annorlunda? Skulle Herren gå att lida och hans lärjungar icke följa Honom? Skulle de, såsom lärjungar, kunna annat än följa?

Går Menniskones Son att lida, Han den ene företrädande alla de andra, handlande i deras sak; då gäller lidandet wisserligen Honom på ett sätt, som ingen annan; Han ensam kan utföra detta wärf. Men är det såsom Menniskones Son Han lider, då angår och rör det också hwarje menniska så nära, att ingen af oss kan hafwa del i Christi pina, utan att gå med; och ingen kan wara en Jesu lärjunge, utan att gå med.

Men hwad är nu det att gå med Jesus, då han lider? Icke är det att endast på ett yttre sätt deltaga uti betraktelserna öfwer Hans lidande. Icke är det att endast bewissta passionspredikningar eller läsa passionsbetraktelser. Nej, det är att taga del uti Hans lidande. Gif aft på lärjungarne; de kunna lära oss hwad det är att gå med den lidande Frälsaren. Trenne särskilda gånger talade Han med lärjungarne om sitt lidande, och det såges oss, huru de hwarje gång mottog Hans ord. Första gången (jemf. Matt. 16: 21 ff.) näpste Petrus Frälsaren, straffade Honom och sade: Herre, skona Dig sjelf; detta wedersäres dig icke. Andra gången (Matth. 17: 22) heter det, att lärjungarne wordo storligen bedröfwade och tordes icke spörja Honom. Tredje gången, hwarom ewangeliet talar (jemf. Mare. 10: 32), blefwo lärjungarne förskräckte och de gingo efter Honom, fruktande sig, och de förstodo intet deraf, och talet war dem så fördoldt, att de icke förstodo, hwad som sades, v. 34.

Der war således något hos lärjungarne, som icke kunde förlita sig med Jesu lidande, något som gjorde, att de icke wille, att Han skulle lida. Och detta åter gjorde, att de icke förstodo ordet om Hans lidande. De måste dock gå med, såwida de icke skulle alldeles lemna Herren. Men när de nu gingo med, när Frälsaren trots Petri afrådande och trots de öfriges oro, fruktan och oförstånd gick korsets wäg; se då singo de omsider under korset och af Frälsarens lidande lära och inse, att det kunde icke annorlunda wara, än att Han måste lida. Men detta stedde icke utan lidande för dem sjelfwa, icke utan död för dem sjelfwa. Deras jordiska och köttsliga sinne, enligt hwilket de önskade och hoppades upprättandet af Messias' rike utan widare, utan föregående lidande; detta sinne fick sin

dödsstöt i och med den dödsstöt, som gafs deras mästare. Hans bojer, Hans försmädelse, Hans hudslängning träffade i sjelfwa werket äfwen dem, d. w. s. det hos dem, som war af werlden, ända till dess de wid Hans död uppgåfwo alla dessa förwäntningar och förhoppningar, som hade sin rot mera i köttet, än i anden. Så dogo de med Honom. Och när Han åter, efter sin förutsägelse, uppstod på tredje dagen från de döda och bådade dem sin frid, då hade de tagit del uti allt, lidit med Honom, dödt med Honom och lefde nu med Honom. Detta innebar det för lärjungarne att gå med den lidande Mästaren.

Men kan nu detta gälla äfwen för oss? Wi weta ju att Han är död för oss, utgifwen för våra synder; ja, Han har "ju lidit och dött just på det att wi ej skulle lida, hwad vår swåra synd förtjent"; hwarföre skulle wi då gå med Honom på annat sätt, än så att wi fröjda oss öfwer hwad Han med sitt lidande åt oss wunnit? Men förstå wi då icke, att äfwen hos oss finnes något utaf samma jordiska, köttsliga, werldsliga sinne som hos lärjungarne? Tänk om detta sinne hos de fleste, som kalla sig christna, skulle wara rådande! Eller om det hos dem, som wilja wara Jesu lärjungar, skulle finnas i högre grad än hos Jesu förste lärjungar? Det kan wara wärdt att besinna. De förstodo ej, att Jesus gick i döden för dem, till att försona deras synder; men det oaktadt följde de likwäl med Honom. Wi förstå, att Han är död för oss, på det att wi ej skulle dö; och det wilja wi gerna höra, men wi wilja kanste icke dö ifrån werlden och oss sjelfwa, såsom de dock gjorde, när de gingo med Frälsaren. Ja, tänk om det ginge så långt, att wi till och med straffa den, som säger, att wi också behöfwa dö från werlden och oss sjelfwa; då stode det ej bättre till med oss än med dem; nej, mycket sämre. Att gå med Jesus då Han lider, det will då äfwen för oss säga, att wi utaf Hans lidande lära känna vår synd, att det är vår synd som förorsakar Honom detta lidande, att de slag, det hån och spe, de gisselslag utaf menniskohand och de wredesslag utaf Guds hand, hwilka träffa Honom — att allt detta är riktadt mot vår synd. Se, då komma wi att lida med Honom —

taga del i Hans lidande; då förfara wi, att föttets och werldens wäsende i Hans död dömes, och så känna wi Hans död gå öfwer oss, öfwer vårt wäsende; wi taga då del i Hans död. Och på denna väg komma wi då också att i Hans lidande finna vår frälsning, i Hans död vårt lif; då gå wi med Honom till uppståndelse och lif.

Detta, k. wänner, är nu intet annat, än hwad hwarje uppriktigt sinne, som tager det på något allwar med Jesu lidandes betraktelse, får erfara. Eller huru wore det möjligt att följa med passionshistorien och se, huru lidande och dom träffa Herren Jesus, utan att på samma gång erfara något sådant som detta: "Der får Han lida af menniskors förtösliga sinne, der af werldens wäsende. Det är mitt wäsende. Det är det, som den dom gäller, hwilken går öfwer Honom. Detta vårt sinne och wäsende är i Honom dömdt till död. Men till Honom får jag nu hålla mig, ty Han har försonat min synd; wid Honom will jag nu blifwa, ty Han har förlossat Mig." Se, detta är att gå med Jesus i Hans lidande, det är att taga del deruti.

III.

Will du ja gå med? Will du, min åhörare, på detta sätt gå med? Eller will du gå med endast som en åstådare på afstånd, utan att taga del i Jesu lidande? Då har du icke heller någon del i Honom. Eller will du gå med endast för att fröjdas öfwer hwad Jesus åt dig wunnit? Det låter sig icke göra, ty huru skulle du kunna rätt förstå hwad Han wunnit, utan att först ha förstått hwad som fattas dig? Huru skulle du kunna fröjdas öfwer frälsning, utan att du först lärt att förja öfwer din synd? Eller will du gå med endast för att försänka dig i ditt elände och slå dig för ditt bröst för dina synders skull? Dermed ärar du icke Frälsaren, ej heller är din själ dermed hulpen. Du måste gå med så, att du äfwen lär att se på Jesum såsom din löstesman, som betalar din skuld, såsom din förlossare, som friar din själ ifrån döden.

Will icke du så gå med, du som kanske aldrig förr, under hela ditt lif, gått med din Frälsare? Will icke du så gå med, du, som ofta varit med om passionsbetraktelser, men aldrig gått med den lidande sjelf? Will du icke nu en gång taga del i Hans lidande? Will icke du gå med, du som väl emellanåt är rörd af Guds Helige Ande, men defemellan hörer werlden till och lefwer dig sjelf? Will du icke gå med, att det engång hos dig måtte blifwa ett helt öfwerlemnande åt Herren? Will icke du gå med, du som något känt synden och något smakat utaf nåden, men aldrig gått in under den dom öfwer synden, som i Jesu lidande fälles öfwer den, och därför aldrig heller erfarit verklig frisägelse? Will icke du gå med, du som ännu aldrig fått dina ögon öppnade för försoningens hemlighet?

Men huru skola wi kunna gå med? Äro wi icke blinda, såsom lärjungarne woro det? Jo, wäl; det erkänner hwar och en som verkligen will gå med sin frälsare. Det war wäl också medwetandet härom som gjorde, att de gamle till evangelium på fastelagssöndagen walde ej blott det ordet om Jesu lidandes förkunnelse, utan också berättelsen om den blinde, som satt wid wägen och tiggde och af Herren Jesus blef helad. I denna berättelse gifwes oss en trösterik anwising om, hwad wi hafwa att göra, om wi wilja gå med Jesus på Hans lidandeswäg. Dersöre säge wi:

Will du gå med Herren Jesus, så se till att du finnes wid wägen der Han går fram. Herren Jesus går fram ibland oss uti sitt ord och sina sacramenter. Särskildt under passionstiden kommer Han medelst detta ord om sitt lidande. Se då till, att du må finnas i Hans wäg, slitigt umgås med Hans ord. Det är att beklaga, att ej blott de många namnchristna, utan också många af dem, som wilja wara något mera, så litet begagna de dyrbara tillfällen under passionstiden att gå med den lidande Frälsaren. O gifwen eder dock tid, fatten dock lust, wisen dock iswer att få erfara Hans pinas delaktighet! Men, säger du, om jag då är så fattig och eländig, att jag intet har och intet kan? Will du gå med, så hindrar detta dig icke, om du som en fattig kommer i Hans

wäg. Du får der sitta tiggande. Och när du då, såsom den blinde, hör ljudet af deras röst och steg, hwilka följa med Herren, så fråga, hwem och hwad det är. Och när du förnimmer, att det är Jesus af Nazareth som går fram, så ropa med den blinde: Jesu, Davids Son, warkunna Dig öfwer mig! Ja, will du gå med Jesus, så ropa till Honom, att Han misfundar sig öfwer dig. Är det icke det, du behöfwer, då du är så fattig och blind, att du icke ens kan gå med Honom, icke fatta Hans nåd, om Han icke misfundar Sig öfwer dig? Ja, ropa du, äfwen om du skulle näpsas, såsom den blinde. Ty det kan wäl hända, att själafjenden kommer och will hindra ditt ropande, emedan han wet, att du då blir hulpen. Kanste också sjelfwa ditt elände reser sig för att bringa dig till tystnad. Möjligen skulle också någon lärjunge kunna wara med om ett sådant näpsande och säga, att man får icke så ropa, utan man skall blott fröjdas. Men låt icke sådant tysta ned ditt rop. Ropa du desto mera. Ty för sådant rop stannar din Frälsare. Det tränger djupt in i Hans hjerta. Ja, Han icke blott stannar för ett sådant rop, utan bjuder, att du skall ledas till Honom. Och will ingen annan räcka dig handen och hjälpa dig till Honom; så skall Hans Ande hjälpa din swaghet. Lemna då ifrån dig allt och kom, utblottande dig på allt, fram till Honom. Och när du då står inför Honom och Han frågar dig: Hwad will du att Jag skall göra dig? så swara: Herre, att jag måtte få min syn! Ja, låt detta blifwa din bön hwarje gång du under passions-tiden följer Honom på Hans lidandes wäg. Stanna ofta och bed: Herre, gif mig min syn! så skall du få din syn och med alla Hans lärjungar följa Honom, då Han går att lida, följa Honom då han går till herrlighet. — Herre Jesu Christe! Dig ware tack, att du åter låter oss med din församling följa Dig på din gång till Jerusalem. Wi bekänne oss wara helt arma och blinda. Wi hafwa intet och kunna intet taga, utan det warder oss gifwet af Dig. Och nu har Du ju af ingen annan orsak fullbordat din afgang till Jerusalem, än att Du skulle frälsa och hjälpa oss. Så warkunna Dig då öfwer oss, då Du finner oss wid wägen der Du går fram. Om Du icke stannar

wid vårt rop, utan går framom oss, så blifwa wi uti vårt armod och blindhet. Men nu will Du ju, att wi skola blifwa hulpna, på det wi måge prisa Dig. Derföre bedje wi: Gif oss vår syn! Öppna våra förstånds ögon, att wi med hela din lärjungastara måtte gå med Dig och mer och mer prisa ditt namn. Amen.

3.

Passionspredikan på Fastelags Söndag.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 86.)

Då fötebröds högtiden tillstundade, jade Jesus till sina lärjungar: I weten att två dagar härefter warder påsta. Och Wennistones Son ställ öfwerantwardas till att förskästa. Då församlade sig de öfwerste presterna och de skriftlärde och de äldste ibland folket uti den öfwerste prestens palats, hwilken het Caiphas, och rådslogo, huru de måtte få gripa Jesum med list och dräpa honom; ty de fruktade för folket. Då jade de: Icke uti högtiden, att upplopp icke warder ibland folket. Och gick jatan in uti Judas, som fallas Ischariot och war en af de tolf. Han gick bort och talade med de öfwerste presterna och föreståndarena, huruledes han wille staffa honom dem i händer, och jade till dem: Hwad wiljen I gifwa mig, att jag förräder eder honom? När de det hörde, gladdes de och wordo öfwerens med honom, att de skulle gifwa honom tretio silfwerpenningar; och han lofwade dem det och sötte efter lägenhet, att han måtte antwarda honom dem utan buller. Men på första fötebrödsdagen, då man offrade påskalammets, gingo lärjungarne till Jesum och jade till honom: Hwar will Du, att wi stola tillreda för Dig att äta påskalammets? Då jände han två af sina lärjungar, Petrus och Johannes, sägande: Gån in i staden, si, när I kommen der in, warder eder mötande en man, som bär en wattenkrufa; följer honom i huset, der han ingår, och jäger husbonden: Wästaren låter säga dig, min tid är hardt när; hwar är herberget, der Jag må äta påskalammets med mina lärjungar? Och han ställ wijsa eder en stor sal, beredd och städad; der reder till för oss. Och lärjungarne gingo ut och kommo in i staden och funno, som han dem jagt hade, och tillredde påskalammets.

Om påskalammets tillredelse

handlar den upplästa texten. Derom wilja wi ock tala, under bön, att i våra hjertan en tillredelse för påskalammets måtte se.

I.

Först tilldrager sig Han vår uppmärksamhet, som sjelf blifwit vårt påskalam och beredt sig dertill i kärleken, hela sitt lif igenom, ty Kristus hafwer älskat oss och gifwit Sig sjelf ut för oss.

I sitt sammanhang lyda orden, som begynna passionshistorien, så: (Matth. 26: 1, 2.) Och det begaf sig när Jesus hade lyftat alla dessa ord, sade Han till sina lärjungar: I weten att o. s. w. Evangelisten ser tillbaka på alla Herrans ord. De, med hwilka Han slutat, woro orden om Hans sista tillkommelse såsom werldsdomare. Nu heter det från Hans mun, som nyh talat om Menniskones Sons sittande på majestätsens thron: "Menniskones Son skall öfwerantwardas och korsfästas." Det behöfdes således, såsom någon säger, mer än ord till menniskornas förlofning. Åh, hwad hade wi wäl welat göra med alla dessa ord till oss, om wi icke i Honom, som talade dem, haft en Frälsare som gaf Sig sjelf ut för oss?

Påffen hade kommit allt närmare. Det war 6 dagar före påska, som Maria smort Jesus med kostelig balsam, på förhand tillredande Honom till Hans begrafning. Nu återstodo endast 2 dagar. Slutligen kommer det till räknaudet af timmar på passionsuret. Men huru wäl hade icke dessa timmar och dagar blifwit använda för "tillredelsen"! Eller hade icke Herren ifrån den första högtid, wid hwilken Han gick upp med sina föräldrar och war i de stycken, som Hans Fader tillhörde, öfwat sig i den lydnad, som nu skulle föra Honom i döden, ja i korsets död? Hade icke Hans kärlek tillredt Honom, eller rättare: Hade Han icke i kärleken tillredt Sig att utgifwa Sig sjelf till en försoning för våra synder? Lärjungarne öfwerastas, men Han öfverastas icke. Ja, då Han säger: Menniskones Son skall öfwerantwardas, så omnämnes härwid icke Hans lydnad utan blott Guds råd. Ja, Han säger icke, att Han skulle öfwerlemna Sig till att korsfästas, utan öfwerlemnas skall Han. Så har Han wuxit in uti Guds råd, lefwat Sig in uti detta, just genom lydnad i kärleken. Och åt detta råd öfwerlemnar Han Sig. När Han kommer i werlden heter det:

Offer och spisofer behaga Dig intet; men öronen hafwer Du öppnat Mig; du will hwarken bränneoffer eller syndoffer. Då sade Jag: Si Jag kommer, i boken är skrifwet om Mig. Din wilja, min Gud, gör jag gerua, och din lag hafwer Jag i mitt hjerta. Så heter det ock här, ännu fullkomligare: Menniskones Son skall öfwerantwardas till att korsfästas. Så skall den stada, som stede wid det förbudna trädet, botas på korsets träd. Han skall dö på korsets träd för de synder, som sprungit fram ur synden wid det förbudna trädet, förlossa från lagens förbannelse, då Han bliwer en förbannelse för oss, ty det är skrifwet: Förbannad är hwar och en som hänger uppå träd. Han skall på korsets träd, med lydnaden in till döden, återtaga synden alltifrån begynnelsen, i sin person upphäfwa synden i menkligheten och så öppna vägen till lifsens träd i Guds paradys, att wi, döende med Honom korsdöden, döende med Honom från denna werld, af Honom ock skola uttagas ur denna närwarande onda werld efter Guds vår Faders wilja.

"Det we förbudna trädet bar
På korsets träd Han lidit har:
Det mig till tröst nu länder."

För lärjungarne war ju den om två dagar stundande påskan väl bekant; men dertill kommer nu det allrahemligaste af Guds rådslut, att wid denna påska Menniskones Son skall korsfästas. Detta förutsäger Han. "Orden bliwa allt färre af det lidande, tyftnande offerlammet. Hans lidande, Hans död tala så mycket mera. Men alla sina ord måste Han tala ut, såwidt de tjena till att förklara Hans lidande och död." Så hade nu ock detta ord, som förutsäger hans lidande, en djup betydelse. Det hörde till tillredelsen. Först och främst visar det, att Han på förhand wet och will, hwad som stundar. Och huru mycket beror icke härpå? Utan denna willighet till lidandet, hade ju detta icke warit hwad det war, ett försoningslidande, således saknande sjelfwa dyrbarheten enligt 1 Petri 1: 18, 19. Den söta lukten hade fattats, om hwilken det heter: Christus hafwer älskat oss och utgifwit Sig sjelf

för oss till gåfwa och offer Gudi till en jöt luft. Eph. 5: 2. Så är då påstalammet i sitt inre, i willig lydnad och i kärlet tillredt. — Men äfwen för lärjungarne war Hans förutsägande af stor betydelse. Ofta förut har Han sagt dem, att Han skulle korsfästas, men det hafwa de icke förstått. De woro ej i stånd att förstå det. Men Han upprepar dock i stort tålmod detsamma, om än med smärta deröfwer, att i deras hjäljar icke finna någon genklang för sitt ord, att icke kunna dela något af lidandets bitterhet med dem. Emellertid will Han i denna förutsägelse räcka dem en käpp och staf, wid hwilken de sedan skulle kunna stödjja sig, att de icke måtte förargas. Han wille wisa dem, att Han war redo, war det tillredda påstalammet. — Slutligen skulle Han med sin förutsägelse också i förhållande till fienderna stå såsom den der war redo. Herrens ord och råd stå der först, innan ännu fiendernas råd och ord omnämnas, att det skall wisa sig, att de med sitt råd icke göra annat, än fullborda Guds.

II.

Så widtager då en tillredelse af påstalammet å Jesu fienders sida: Då församlade sig de öfwerste presterna och de fristtlärde och de äldste ibland folket uti den öfwerste prestens palats, hwilken het Caiphas, och rådslogo, huru de måtte få gripa Jesum med list och dräpa honom; ty de fruktade för folket. Då sade de: Ikke uti högtiden, att upplopp icke warder ibland folket. Och gick satan in uti Judas, som kallas Ischariot och war en af de tolf. Han gick bort och talade med de öfwerste presterna och föreståndarena, huruledes han wille skaffa honom dem i händer, och sade till dem: Hwad wiljen I gifwa mig, att jag förräder eder honom? När de det hörde, gladdes de och wordo öfwerens med honom, att de skulle gifwa honom tretio silfwerpenningar; och han lofwade dem det och sökte efter lägenhet, att han måtte antwarda honom dem utan buller.

Hwarför har Gud tillredt detta påstalam? Hwarföre har Han, som blifwit vårt påstalam, under hela sitt lif redt sig

till för denna lidandes gång, att korsfästas? För våra synders skull. Det är våra synder, som framkallat Hans lidande och död. Och war icke i så måtto hela mensslighetens syndiga utveckling en slags tillredelse af påskalammet? Klart är, att denna mensslighetens synd skall komma att framstå allra bjertast gent emot och inför Guds heliga kärleksuppenbarelse i Christo. Den gör och så.

Just då Herren står der redo att utgifwa Sig sjelf för syndare, träder och syndarens fiendskap allra tydligast fram. Mätte wi icke lemna vår egen bild å sido, under det wi betrakta fiendskapen mot Honom, synden i werlden. Wäl kunna wi upptäcka "vår egen synd och ondskas swår" uti den bild, som här möter oss.

Då församlade sig de öfwerste presterna och de skriftlärde och de äldste ibland folket uti den öfwerste prestens palats, hwilken het Caiphas, och rådslago, huru de måtte få gripa Jesum med list och dräpa Honom; ty de fruktade för folket. Det är således allt hwad Herren med sin uppenbarelse såsom öfwersteprest, med sin lärdom, såsom den rätte skriftlärde, uträttat bland desse öfwersteprester, skriftlärde och äldste, att de, rustade i bitter fiendskap, blott söka derefter, att de måtte dräpa Honom. Hwem skulle hyllat denne öfwersteprest, om icke just Israels öfwersteprester? Skulle icke de trädt tillbaka för Honom och offrat åt Honom, såsom stamfadren Abraham det gjorde inför Melchisedek? Hos hwilka skulle Hans lärdom, som icke war af menniskor utan af Gud, funnit ett öppet öra, om icke hos de skriftlärda? De, som ransakade i skrifterna, skulle ju i Honom igenkännt den, som war skrifternas fullbordan, Honom, om hwilken Mose och profeterna skrifwit. För hwem skulle desse äldsta i Israel böjt sig, om icke för Honom, den förstfödde bland många bröder? Men nej, Han warder af dem förkastad. "Den helige och rättfärdige dräpa de". De lida Honom icke. Och folket — för detta frukta de, emedan de ju nyligen warit vittne till detsamma hånförelse för Messiaskonungen. Och dock war der intet att frukta. Detta folk skulle ju snart, anfördt af sina ledare, instämma uti deras rop: korsfäst; ty folket, wilseledt af sina blinde ledare, sjelf förstökande sitt hjerta, war ett från

Gud bortkommet folk, som icke kände och icke wille känna igen den, som kom att afwända ogudaktigheten i **Jakob**. — War det nu så med detta Guds folk, inom hwilket Gud på många-handa sätt betett sig och talat; stod det så till med dem, hwilka skulle wara bärare af Guds uppenbarelse, hwilka såsom Guds wingård skulle burit ädel frukt; icke war det bättre med hedningarne, som på sina egna vägar wandrat bort, allt längre bort, från Gud, bortkomne från det lif, som af Gudi är, genom den såwitso, som i dem är, och genom deras hjertas blindhet, wordne fåfänglige i sitt sinne och mörke till sina oförnuftiga hjertan. Synden hade stigit till sin höjd. Icke allenast å Guds sida, hwad Hans förberedelse af frälsningen angår, war tiden fullkomnad, utan ock å menniskors sida hade det kommit till den punkt, att frälsningen nu måste komma. Därför beprisas i Rom. 5: 6, att **Christus i rätta tiden hafwer lidit döden för oss syndare**. Judarnes icke mindre än hedningarnes synd hade gjort det nödvändigt, att Menniskones Son nu skulle öfwerantwardas att korsfästas. De woro, de också, på sitt sätt med om att tillreda påskalammets medelst sin synd och ondskas. — Men låtom oss härwid icke förgäta, att wi ock äro de, om hwilka det kan hetas: "Det är vår synd och ondskas stor, som Guds Son så plågar"; att ock wi hafwa warit med om att tillreda detta påskalam; att ock vår synd, vårt köttsliga sinnes fiendskap framkallat detta offer och twungit Menniskones Son att gå denna bittra väg. Endast om wi detta af hjertat känna och erkänna stola wi rätt kunna blicka in uti den kärlek, i hwilken Han reder sig till att blifwa vårt påskalam, att ossra sig för oss. Och om wi ställa den heliges och rättfärdiges bild, hwilken de dråpo, rätt lesande för våra ögon, just sådan Han stod inför judarne, just sådan Han ännu målas oss för ögonen, icke af menniskors fåfängliga tankar och ord, med ett eller annat drag utaf bilden, utan af Gud och Hans ord, helig i sin kärlek, älskande syndare men hatande allt hwad synd, allt hwad blott sten heter; skulle man icke då, snarare än man uttalar sin affsky för judarne och deras förhållande, gå till sig sjelf, der se till och finna, att man i sjelfwa werket står på samma punkt som de, eller åtminstone bär inom sig något utaf

den ondsta, det hat till heligheten, den fiendskap till sannskyldig rättfärdighet, som wi se wara rådande hos Jesu fiender? Eller finnes nu ibland oß intet af detta heduiska sinne, som icke aktar hafwa Gud i känsla, som icke ens will känna Guds ohyuliga makt och gudom af hans werk och gerningar? Finnes ibland oß, i mitt och ditt hjerta, intet af detta judiska wäsende, i hwilket wi upprätta en egen rättfärdighet och så icke äro Guds rättfärdighet underdånige, ett wäsende, i hwilket wi ransaka skrifterna, men äro och blifwa främmande för honom sjelf, om hwilken skrifterna vittna? Hafwa wi intet af denna art, som stannar wid formen af det, som wetandes och rätt är i lagen, och sedan trotja Herren sjelf och Hans ord, då Han med detta angriper oß? — Huru betänksamme borde icke då bilden af Jesu fiender göra oß?

Bland dessa möter oß nu äfwen Judas. Och gif satan in uti Judas, som kallas Ischariot och war en af de tolf. Han gif bort och talade med de öfwerste presterna och föreståndarena, huruledes han wille skaffa honom dem i händer, och jade till dem: Hwad wiljen I gifwa mig, att jag förråder eder honom? Så har då Guds och menniskors fiende kommit till den makt på en punkt i menfligheten, i en menniska, att han gått in i henne, för att från denna punkt möta Guds helige, en förebild till den slutlige Antichrist. I Judas se wi detta sinne, som wäljer jorden i stället för Gud, som säljer himlen för werlden, förstfödsloretten för en grynwälling, som fastän Herren med sin nåd och sanning hjudit sig åt honom, förkastar detta, icke wiljande wälsignelsen. Uterigen en bild bland de många, som under passionstiden möta oß bredwid Frälsarens, på det wi skola wara i tillfälle att hwar för sig känna igen oß sjelfwa!

“Så sammanträffa då olika rörelser i ljusets och mörkrets rite wid annalkandet af Jesu lidande.” Å ena sidan rörer sig Christi kärlek, å andra menniskors fiendskap. Å ena sidan möter oß Guds råd, å andra sidan menniskors. Herrens ord och råd är dock det första, såsom wi sett. Den gamle ormens hälsytyn och ondskan hos hans werktug är icke det enda, utan der hafom och derwid se wi Herrens råd och Hans hjertas tankar. honom,

efter Han af Guds betänkta råd och försyn utgifwen war, hafwen I tagit genom onda mäns händer, försfäst och dödat, säger derför Petrus i Ap. G. 2: 23. Gud och Hans råd lemna Jesus i Judas' hand, Judas i öfwerste prestens, öfwerstepresten i hedningarnes händer. Så hafwa då Herrens fiender på sitt sätt tillredt detta påskalam, men derwid icke gjort eller kunnat göra annat, än hwad Gud i sitt råd beslutat. Kristus är medelpunkten i hela mensklighetens historia. Här, wid det innersta af denna medelpunkt, wid Christi lidande, se wi, huru Guds och menniskors råd sammanträffa, ett kosteligt tecken der- till och underpant derpå, att ingen ondskans makt, att intet, ingen ware sig menslig eller öfvermenslig ondskans makt, skall göra Guds råd om intet, ware sig att detta råd möter of i Kristus sjelf, eller i dem, hos hwilka detta frälsningsråd får hafwa framgång. Ty både satans- och menniskorådet göras här om intet. Icke uti högtiden, heter det å judarnes sida; uti högtiden, heter det af Herrens mun. Och så sker det. Så skall det ske.

III.

Men låtom of nu och tillse, huru wi hafwa att tillreda påskalammet eller att reda till för det.

Men på första jötebrödsdagen, då man offrade påskalammet, gingo lärjungarne till Jesum och sade till Honom: Hwar vill Du, att wi skola tillreda för Dig att äta påskalammet? Då sände Han två af sina lärjungar, Petrus och Johannes, sägande: Gån in i staden, si, när I kommen der in, warder eder mötande en man, som bär en wattenkrufa; följer honom i huset, der han ingår, och säger husbonden: Mästaren låter säga dig: Min tid är hardt när; hwar är herberget, der Jag må äta påskalammet med mina lärjungar? Och han skall wisa eder en stor sal, beredd och städad; der reder till för of. Och lärjungarne gingo ut och kommo in i staden och funno, som Han dem sagt hade, och tillredde påskalammet. Herren hade nyligen intågat i Jerusalem och instält sig såsom konung för folket; här will Han nu inställa sig såsom öfwersteprest, men detta kan icke ske inför fol-

ket; här handlar Han blott med de fina, hvilka dock icke förstodo hwad det gällde. Tillredandet bestod uti slagande af lammet, tillredelsen deraf i huset, anskaffandet af oöspradt bröd m. m. Lärjungarne wiste ju, att Han brukade följa högtidernas sedwänja. När nu högtiden war inne, gingo de dertföre till Honom och sade: Hwar will Du, att wi skola tillreda påskalammet? Han wet, att Fadren ännu en gång beredt Honom ett bord emot Hans fiender. Ännu en gång sluter Han sig i lydriad för Fadren till den ordning, som war gällande ibland Hans folk. Men Han wet ock, hwad detta påskalam har att innebära. Lärjungarne wilja bereda eller tillreda det åt Honom. De weta icke att det är Han, som skall åt dem bereda det rätta påskalammet. Hwad skulle wi kunna bereda åt Honom, hade icke Han beredt allt åt oss? Och hwad kunna wäl wi nu göra annat, än öppna våra hjertan för Honom och Hans nåd? Det är vår påstatillredelse. Huru nära ligger det oss icke att just nu, wid passionstidens begynnelse, afstå på, huru wi så må tillreda för Honom. Ty det må wi dock icke förgäta, att endast om Herren till oss får ingå, derigenom att wi, när Han står för dörren och klappar, höra Hans röst och upplåta dörren, endast om Han till oss får ingå, kan Han hålla nattward med oss och wi med Honom. Och huru sänder Han icke sina budskap, att, särskildt under denna tid, anmäla sig hos oss, att den som hittills varit främmande för Honom må öppna hjertat och att hwarje Hans wän må tillreda huset, att Herren hos honom må få göra sig rätt känd med sin pinas delaktighet? O, huru mycket är icke att winna genom en sådan tillredelse? Huru mycket är icke att få erfara genom Hans mottagande? Men huru mycket måste icke då äfwen wara att förlora, om Han ej undfås, ända till mistning af kallelsen till Lammets bröllop! — Två af sina förtrognaste lärjungar sänder Herren, Petrus och Johannes. Judas, som wäl annars hade dylika uppdrag, får icke detta, likasom Herren ock, med sitt hemlighetsfulla sätt att tala om stället, der de skulle göra sina tillredelser, döljer denna ort för förrädaren. Lärjungarne få ett liknande, deras tro och lydriad pröfwande uppdrag, som de nyss siingo, då de skulle

förbereda Hans konungsliga intåg i Jerusalem med anskaffandet af åsninnan. Då hade de gått åstad och funnit allt som Han sagt; så och här. "Och hwad kan Herren icke wänta af dem, som tagit på sig Hans ot?" Hwad förtroende kan Han icke wänta af dem, då de så ofta erfarit, att Han icke swiker det förtroende, man till Honom sätter? Stulle Han icke af dem kunna wänta åfwen willighet att lyda, då de så ofta fått erfara att lydnadens wäg är fridens wäg? Så gå då åstad dit Jesus wisar, huru dunkel den wägen än är; följ Hans anwising, huru underlig den än kan synas. För hwarje steg, du tager, skall det dunkla klarna upp, det owissa, inweklade reda sig, och alltid skall det på denna wäg sluta så, som det står om lärjungarne: De funno som Han dem sagt hade. Detta är icke den minst wigtiga delen af vår tillredelse för påskalammet; detta är wägen, på hwilken Han will uppenbara Sig för oss. Säger Han icke: Den Mig älskar, han warder hållande mina ord och min Fader skall älska honom och wi skola komma till honom och bliwa boende när honom? Detta är ju wägen till erfandet af Jesu kärlek: lärjungasfinnet, det förtroendefulla, sig öfwerlåtande, öppna, williga lärjungasfinnet. — Ett sådant sinne wiste Herren att der fanns hos den man, som stulle åt Honom och Hans lärjungar upplåta en sal för påskalammets åtande. Det stulle blott behöfwa sägas: Mästaren, Mästaren låter säga dig: Min tid är hardt när; hwar är herberget, der Jag må äta påskalammet med mina lärjungar? Och han skall wisa eder en stor sal, beredd och tillpyntad. Herren kunde hos denne påräkna icke blott den wid högtiderna i allmänhet gällande gästfriheten, utan lärjungasfinne, ett lärjungaböra, i hwilket detta: Mästaren låter säga dig, stulle ljuda mäktigt och wälbekant. Min tid är hardt när; hwar är herberget, der Jag må äta påskalammet med mina lärjungar, detta war helsningen, hvars innehåll stulle komma den för lärjungarne obekante lärjungen att anwisa dem en stor sal, beredd och tillpyntad. — Mästaren med den lärda tungan, Mästaren att hjelpa låter säga hwarje sin lärjunge wid ingåendet i passions tiden: "Min tid är hardt när; hwar är rummet, der Jag må hålla påska?" Äro de många, hwilta,

i lifhet med folket i Samarien, icke wilja undfå Honom, när Han ställer sitt ansigte att draga upp till Jerusalem; måtte då hwarje lärjungasinne afka noga på Hans helsning, att Han må finna ett rum, der Han kan få uppenbara hwad det innebär, att Han blifwit vårt påskalam. Kan icke måhända den Hans tid vara inne då Han, ifrån att förut endast utanför och utifrån hafwa kallats dig, nu kunde få komma in och bo genom tron i ditt hjerta, lefwa i dig? Kan icke måhända den Hans tid vara inne, då Han kunde få gifwa dig en frid, efter hwilken du länge sött, men hwilken du ännu icke funnit? Eller den tid, då Han kunde få gifwa dig af sitt lif och sin kraft till ett nytt wäsende i andanom? Eller kanste det kan vara Hans — wisserligen då äfwen din — tid i den mening, att du icke oftare får inbjudning från Honom, eller så, att du aldrig mera skall deltaga uti fästelagstidens betraktelser? Wi weta icke detta. Men det wi weta är, att nu är den behagliga tiden, nu är salighetens dag. Derför stynda att lemna Honom ditt hjertas stora sal, så stor den är. Der will Han då ock sjelf reda till för sig.

Så låt oß öppna snart
 Vårt hjerta uppenbart,
 Att Jesus må behaga
 Sin boning deri taga,
 Oß med sin Anda lifwa
 Och ewigt hos oß blifwa.

O Jesu oß beredda gör,
 All syndens makt i oß förstör;
 Vårt hjerta öppna, wäck och rör,
 Att wi dig undfå som sig bör!

Amen.

Fastelagsveckan.

Måndag.

Si, min tjenare!

Si, min tjenare! (Ej. 52: 13.) Så lydde en gång orden till Herrens profet, och hans iure öga öppnades att i andanom ståda den bild, som han målat för oss uti det 53 kap. af sin profetia. Så måste ock vårt inre öga öppnas genom ett gudomligt "Si!" och genom den kraft, som ligger deruti. Ingen bild är för oss wigtigare att rätt ståda, än bilden af den lidande Frälsaren; men å andra sidan är det ingen bild, som vi äro så odågsle att rätt betrakta och beståda som denna. Det är icke utan skäl som de gamle walt till evangelium på Fastelags söndagen ej blott Jesu förfunnelse om sitt lidande, utan ock berättelsen om den blinde mannen, som satt wid wägen och tiggde, hwilkens ögon Frälsaren öppnade. De hafwa dermed welat säga, att wi äro blinde, isynnerhet när det gäller att rätt betrakta Herrens lidande. Så war det ju också med lärjungarne, om hwilka det står skrifwet, att de förstodo der intet af, och talet war dem så fördoldt, att de icke förstodo hwad som sades. (Luk. 18: 34.) Men när wi nu höra om den blinde, som satt wid wägen och tiggde, huru han frågar efter Jesus af Nazareth, huru han ropar till Honom: Jesu Davids Son, warfunna Dig öfwer mig! huru han ropar desto mera, ju mera de näpsa honom, huru han stundar fram då Jesus stannar, huru han beder, att han måtte få sin syn, då Frälsaren frågar hwad han will; då behöfwa, få och skola wi uti allt detta efterfölja honom; då skola wi fråga efter Jesum, ropa till Honom mera, alltestersom wi känna wår blindhet, hasta till Honom, när Han stannar för oss, och bedja Honom om wår syn. Då skall ock detta gudomliga "Si!" ljuda till oss, såsom när Herren Jesus sade till den blinde: Haf din syn!

Och hwad är det för en syn, som då ter sig för oss? Si, min tjenare! heter det; således är det bilden utaf Guds tjenare, som här målas, bilden utaf Honom, som om sig säger: Menniskones Son är icke kommen på det Han skulle

låta tjena Sig, utan på det Han wille tjena, och gifwa sitt lif till återlösning för många. (Marc. 10: 45.)

Israel war kalladt att wara Herrens tjenare bland folken, att utföra Hans råd bland dem. Men icke en gång i det, hwarmed Israel hade kunnat tjena, war det troget. Men här är den rätte Guds tjenaren, genom hwilken Gud utför sitt råd och sin nådes wilja. Till Honom heter det: Det är en ringa ting, att Du äst min tjenare, till att upprätta Jakobs släcter, och igenföra det förskingrade i Israel; utan Jag hafwer gjort Dig till hedningarnes ljus, att Du skall wara min salighet intill werldens ända. (Ef. 49: 6.) Hwad Han skall göra och huru Han skall utföra sin tjenst, säger oß samme profet: Si min tjenare, Jag uppehåller Honom, och min utforade, i hwilkom min själ behagar: Jag hafwer gifwit Honom min anda; Han skall låta komma rätt ibland hedningarne, Han skall icke skria eller ropa, och Hans röst skall man icke höra på gatorna. En förbråkad rö skall Han icke sönderbryta, och en rykande weka skall Han icke utsläcka. (Ef. 42: 1—3.) Till den ändan skall Han taga på Sig en tjenares skepelse och wara lika som en annan menniska och i åthäfworfunnen som en menniska. (Phil. 2: 5 ff.) Med allt, hwad Han gör för oß, och med allt, hwad han gör med oß, wille Han tjena oß. För oß gifwer Han sitt lif till en återlösning; och huru tjénar Han icke sina lärjungar då Han twär deras fötter? Se, att wi så må se Honom, så fatta och omfatta Hans hela lidande — såsom ett tjenande, såsom något, hwarmed Han tjénar Gud, som sändt Honom, och oß, till hwilka Han är sänd; derpå syster det ordet "Si" af profetens mun; och derpå syster ock wår bön, färskidt under passionstiden; så skola wi känna Hans pinas delaktighet.

Öppna oß då ögonen, Du Davids Son, att wi måtte se Dig, följa Dig, tacka Dig. Ja

Öppna mig förståndets öga,
Att jag må din kärlek se,
Som Du wille mig bete,
När Du på det korset höga
Som ett lam uppoßrad war
Och all werldens synder bar.

Tisdag.

Han skall wisligen regera.

Han skall wisligen regera. (Gj. 53: 13.) Liksom de föregående orden: Si min tjenare, såsom en öfwerkrift till det hela, angifwa, hurudan wäg Messias går, nemligen tje- nandets, förnedringens; så angifwa de följande orden i versen det mål, hwilket Han skall nå, den upphöjelse, till hwilken Han skall komma. Han skall wisligen regera. Midt under det Han tjenar utför Han under den djupaste förnedring det wisaste regimente. Fadren har gifwit Honom makt öfwer allt kött, att Han skall återlösa, återställa, återföra menniskorna till Gud. Här, om någonsin, är wisserligen ett wisligt regimente af nöden, om detta från Gud bortkomna, i synd inwejade "allt kött", detta affallna släkte skall kunna hjälpas till rätta; om mensslig- hetens genom synd och satans konster inträskade sak skall redas. Motsägelser och förwecklingar af den allra swåraste art möta öfwerallt, icke minst då Guds-tjenaren sjelf kommer för att taga Sig saken an. Hwem kan lösa dessa motsägelser? Hwem kan reda dessa förwecklingar, som ormen åstadkommit? Hwem kan upplösa alla dessa slingor, med hwilka denne orm bundit släktet i tusendetal af år? **Han** skall wisligen regera. Han löser motsägelserna på sitt kors. Han reder det inweklade. Han löser banden utan att förderfwa de bundna. Han söndertrampar ormens hufwud. Ingen menniska, som icke sjelf känt och erfarit motsägelserna inom sitt eget wäsende, ingen, som icke sjelf erfarit, huru bortkommen och bunden hon är, kan fatta hwad det ligger uti detta: Han skall wisligen re- gera. Men den som detta erfarit, den som sett sin egen fräls- nings sak förlorad, emedan man icke wiste "ut eller in", icke såg någon utwäg, intet råd, den kan i någon mån fatta hwad det innebär, att Herren Jesus wisligen regerat och utfört den sak, som war Honom betrodd. Wi gingo alle uti willfarelse såsom får; hwar och en såg uppå sin wäg, men Herren fastade allas våra synder på Honom. — Se, deruti ligger Guds

wisdom med afseende på oss innesattad; deruti ligger hufvudsumman af vår Frälsares wisa regimente. Och deruti ligger en borg för, att Han ej mindre skall wisligen regera med dem, som äro Honom underdånige, än Han engång handlat wisligen för oss, i vår hela frälsningssak. Han skall wisligen regera — detta är det säkra swaret på hwarje fråga, som ännu kan framkallas utaf swåra, invecklade, förtwisflade omständigheter. Till Honom wände du dig då med förtroende i allt! Och frågar Han dig, såsom Han en gång frågade de blinde (Matt. 9: 28): Trou I, att Jag kan detta göra eder? Så swara Honom såsom de: Ja, Herre, Du kan det, ty Du regerar wisliga!

Tag då, Herre, också min frälsningssak i din hand! Jag kan icke något reda eller hjälpa, will icke heller regera: Du kan det. På Dig tröstar min själ. Mina ögon se alltid till Dig, att Du skall taga min fot utur nätet. Amen.

Si, min tjenare för mig
 Wis i stid, i orden,
 Rätt och slätt, otadelig
 Wandra skall på jorden.
 Han i enfold wägen fram
 Går helt from och trogen,
 Honom dock för korsets stam
 Snart man finner mogen.

Onsdag.

Högt upphöjd.

Han skall upphöjd och ganska högt uppsatt warda. (Ef. 52: 13.) Ej mindre än 3:ne olika ord begagnar profeten för att beteckna slutet på Guds-tjenarens väg: Det heter enligt grundtexten: Han skall hög och upphöjd och ganska högt uppsatt warda. Andock Han war i Guds skapelse, räknade Han icke för rof, ryckte det icke till Sig såsom ett rof, att vara Gud jemlik; utau förnedrade Sig sjelf, tagande på Sig en tjenares skapelse. Derför hafwer ock Gud förhöjt Honom. (Phil. 2: 5 ff.) Detta är Guds väg. Wi wille höge wara, upphöjde oß sjelfwa och uppsatte oß; detta blef till förnedring. Guds Son förnedrade Sig; derigenom blef Han upphöjd, och derigenom är vägen äfwen till vår upphöjelse banad. Men — förgät det icke! — vägen heter förnedringens, sjelfförnedringens och sjelfförödmjukelsens väg.

Herren "wardt hög, då Han genom Fadrens makt uppstod ifrå de döda; genom sin himmelsfärd wardt Han "upphöjd"; och så "uppsatt ganska högt" på Fadrens högra hand. Swilken underbar väg! På den skulle wi akta, också derför, att det är den väg på hwilken Han will föra oß med Sig, "upphöja oß i sinom tid" och ganska högt uppsätta oß. Men först lida och sedan ingå i herrligheten; ty om wi lida med, så skola wi med regera, ärfwa med Honom, såsom medarswingar, om wi annars lida med Honom, att wi ock med Honom komma måge till herrligheten. (Rom. 8: 17.)

Men uti denna Herrens upphöjelse och sittande på Fadrens högra hand ligger ock, att Han, såsom den upphöjde och ganska högt uppsatte, will och kan komma oß till hjelp. Han har ej blott en gång offrat ett offer här på jorden, såsom öfwerstepresterna det gjorde; utan Han har, sedan Han offrat detta offer, gått in i sjelfwa himmeleu, att Han skall wara i Guds åsyn för oß, en öfwersteprest efter Melkisedeks sätt, d. ä. en öfwersteprest, som ock är konung, hvars prestadöme

är ewigt. Men efter Han blifwer ewinnerligen har Han ett oförgångligt prestadöme, hwarföre Han och kan ewinnerligen saliggöra dem, som genom Honom komma till Gud, och les-
 wer alltid och beder alltid för dem. (Ebr. 7: 24—25.) Wi
 äro ännu icke upphöjde och uppsatte, men Han är det; wi äro
 ännu ute på werldens oroliga haf, men Han är ingången in-
 nanför förlåten såsom en förelöpare, att Han må föra oss dit;
 wi äro ännu i lidandet, i ångest och nöd, men Han är utta-
 gen derur och kan nu hjälpa dem som frestas; wi hafwa tvång
 i werlden, men Han har öfwerwunnit werlden och bjuder oss
 vara wid god tröst; wi äro ännu i förnedringen, men Han
 är förherrligad och har bedit: Fader, jag will, att der Jag
 är, skola och de vara med Mig, som Du Mig gifwit hafwer,
 att de skola se den herrlighet, som Du Mig gifwit hafwer.
 (Joh. 17: 24.) Så få wi lyfta våra ögon upp till Honom
 under all nöd och strid, i tron "på Jesum Christum sittande
 på allsmächtig Guds Faders högra hand."

Jag oss då med Dig, i förnedringen, att wi icke må kunna
 undandraga oss! Ödmjuka oss, att wi må upphöjde warda. Gör
 oss delaktiga i bedröfwelsen, i tålamodet och i riket. Amen.

Ne lär oss blott rätt Dig att följa,
 I smärtans och stridernas bad,
 Ty öfwer den stormiga bölja
 Du förer oss in i Guds stad!

Chorsdag.

Många förarga sig.

Många skola förarga sig öfwer Dig. (Gj. 52: 14.) Sedan profeten uti 13 v. i korta drag skildrat Guds tjenares ringhet och storhet, förnedring och upphöjelse, så låter han oss nu i 14—15 vs. se verkningarne utaf både förnedringen och upphöjelsen. Herrens bild är icke sådan, att den passar för det köttsliga sinnet. Den är motsatsen till detta. Han är arm och fattig, Han är ringa och vansenlig, Han är föraktad och försmädd. Hans skepnad är ledare än andra människors, och Hans anseende än människors barns. Det är icke blott på ett yttre sätt, som Han i sitt sista lidande blir wanställd. Detta lidande är blott ett återstän utaf det sätt, hvarpå syndare anse honom, ty derefter handla de med honom. Detta lidande och den bild, Han under detsamma antager, är en följd af det köttsliga sinnets fiendskap mot Gud. Gent emot honom, Guds bild, visar detta sinne sig för hwad det är — köttsligt. Därföre ligger förargelsen så nära.

Judarne förargade sig på Frälsaren, stötte sig på honom, derföre att Han icke war efter deras sinne och wilja, icke gick deras wäg. Äfwen lärjungarne förargade sig på honom gång efter annan. Icke heller de kunde helt förlikta sig med Hans vansenlighet, Hans ödmjukhet, ringhet och lidande. I denna natt skolen I alle förargas, säger Frälsaren. Och så sker det. Den förargelse, som redan förut varit å bane, träder nu fram och uppenbarar sig. Äfwen om de icke så stöta sig, som judarne i allmänhet, äfwen om de icke äro med om att korsfästa honom; de förargas dock uppå honom till en tid, till des de hafwa dödt från det köttsliga sinnet.

Huru många äro icke ännu i dag de, som stöta sig på denne Guds tjenares stöpelse, emedan Han icke är af denna werlden, emedan Han måste gå korsens wäg! Och må du, som will wara en Jesu lärjunge, se wäl till, att icke äfwen du förargas. Ty, säg mig! När du ställdes inför den fattige,

föraktade, lidande, inför den ödmjuka, i allt af sin Fader beroende Menniskones Son; märkte du då icke, huru denna Hans bild war en motsats till ditt föttsliga wäsende? Märkte du icke, att när det medwetandet hos dig gjorde sig gällande: detta är den rätta bilden af menniskan, sådan skulle jag wara, sådan will Herren hafwa mig, sådan will Han göra mig — märkte du icke då, säga wi, att detta "tog emot" hos dig? Kände du icke, att denna Hans fattigdom wille döma ditt begär att hafwa och ega mycket af denna werldens gods; att Hans ringhet dömdo ditt högmodiga sinne; att Hans ödmjukhet dömdo din högfärd; att Hans beroende dömdo din sjelfrådighet och egenwilja? Se då låg förargelsen nära. **Månge skola förarga sig öfwer Dig!** Skall du icke wara bland dessa, så måste du låta döma ditt wäsende och göra bättring. Endast så kan du undgå att förarga dig på Honom, som säger: **Salig är den som icke warder förargad i mig!**

Så döm då, Herre, med din bild den bild, som jag af naturen bär! Döm mitt högmod med din ödmjukhet, min sjelfrådighet med ditt beroende, min höghet med din ringhet, att jag icke må förarga mig uppå Dig, utan gifwa mig åt Dig, att warda din bild lik. Amen.

Jesu, jag med Dig will lida,
 Werlden dö jag will med Dig.
 Ja, döm mig, Jesu, här i tiden,
 Förrän werlden döms af Dig,
 Och när tiden är förliden,
 I Din dom frifalla mig.

Fredag.

Många förarga sig.

Många skola förarga sig öfwer Dig. (Ej. 52: 14.) Endast genom bättring kunna wi undgå att förarga oss på Kristus, ty Han är och blifwer densamme Han varit. Bilden af Honom uti ordet, Guds wilja och råd uti Honom, den wäg Han förer oss; allt detta är ännu detsamma. Ännu ljuder det i sammanhang med lidandesförkunnelsen (Matth. 16: 21—25): Hwilken som will följa Mig, han wedersake sig sjelf och tage sitt kors på sig och följ Mig. Ty hwilken som will behålla sitt lif, han skall mista det; och hwilken som mister sitt lif för min skull, Han skall finna det. Ty Kristus är densamme och förändrar Sig icke. Wi äro också af naturen densamme. Dersföre måste antingen wi förändras d. ä. fatta ett annat sinne, eller också skola wi förarga oss på Honom, icke kunna förlita oss med Hans bild, sinne och wäg.

Det war dersför de gamle fattade hela passionstiden såsom en botens tid. Derom skulle fastan i det yttre påminna. Den skulle vara ett uttryck af och på samma gång en hjelp och ett stöd för den inre försakelsen af sig sjelf. Wi kunna icke heller taga många steg med vår Frälsare under Hans lidande, utan att denna försakelse af oss sjelfwa tages i anspråk. Eller måste wi icke bekänna, att Hans willighet att lida dömer vår obenägenhet för allt hwad lidande heter? Under det Han umgås med att uttaga oss ur denna onda werld och dess fåfänga wäsende, äro wi, såsom lärjungarne, sysselsatta med tankar på och strid om, hwem som skall vara ypperst; under det Han aktar för intet hela denna werld med allt hwad den har, äro wi upptagne af denna werldens omsorger, de bedrägliga rikedomar och lifwets wällust; under det Han lefwer och andas, rör sig och har sin warelse uti det osynliga, äro wi bundne uti och upptagne utaf det synliga och närwarande; under det Han i stilla ödmjukhet wandrar sin wäg fram, traktar vårt sinne efter höga ting.

Men är det nu så, huru skulle wi kunna undgå att för-
 arga oss på Honom, utan att göra bättring, utan att fatta
 ett annat sinne, som är ense med Hans, som älskar det Han
 älskar, som aktar ringa det Han aktar ringa, men aktar
 högt det, som i Hans ögon är stort och högt? — "Men Her-
 ren lider ju för oss, på det att wi icke skulle behöfwa lida".
 Ja wisserligen. Han bär vår synd, Han lider för oss, Han
 försöndar vår synd. Men icke gör Han detta till den ändan,
 att wi nu skulle blifwa sådana som wi äro, att wi skulle få
 vara ostörda i vårt löttsliga sinne. Nej, Han har offrat
 våra synder i sin lefamen på trädet, på det wi skulle vara
 döde synden och lefwa rättfärdigheten (1 Petr. 2: 24), — ja,
 på det Han skulle frälja oss. Men hwad wore det för en
 frälsning, om wi skulle förblifwa i vårt ogudeliga wäsende?
 Att så fatta Herrens lidande, såsom om det wore endast ett
 lidande för oss, att borttaga vår skuld, och icke ett lidande,
 som gick ut på att vår synd måtte dödas, det wore att för-
 arga sig på Honom. Att icke wilja gå in uti det lidande med
 Honom, i hwilket man döer ifrån synden; det är att förarga
 sig på Honom. Derföre wilja wi hålla fasta, göra bättring;
 så skall Han blifwa oss kär; då skall allt hos Honom blifwa
 såsom ett bröd, hwarester wi längta, ett ospradt bröd, hwar-
 med wi midt under fastan mättas och hugnas.

Herre Jesu! Mitt sinne är köttsligt af naturen och jag
 kan icke sjelf ändra det; men Du kan gifwa mig bättring och
 syndernas förlåtelse. Gör det, för ditt namns skull. Amen.

Jag ingå will af hjertat
 Uti den fastetid,
 Der köttets lustar lemnas
 För helig kamp och strid
 O Jesu spår.

Lördag.

Öfwerste presten.

Men alltså skall Han bestänka många hedningar. (Ej. 52: 15.) Förnedringen och upphöjelsen har profeten i forta drag tecknat; han har wisat oss den öfwerstepresterligt och konungsligt thronande Messias. Nu låter han oss, likaså i forta drag, se Hans öfwerstepresterliga och konungsliga verksamhet, eller huru Han bland menniskor betar sig såsom öfwersteprest och konung. Men alltså, heter det, skall Han bestänka många hedningar, just såsom den lefwande ewige Öfwerstepresten, just såsom den der en gång varit föremål för förargelsen, varit ledare än andra menniskor; just derigenom är Han i stånd att bestänka många hedningar.

Öfwerstepresten bestänkte nådastolen och folket, ty försoningen, äfwen den förebildande, gällde både Gud och menniskor. Bestänkandet af folket betecknade tillämpningen af försoningen med Gud på folket, att den tillagnades detsamma. Så skall Herren såsom den rätte Öfwerstepresten bestänka många hedningar. Ty hafwer oxablod och bockablod och strödd aska af kon helgat de rena till köttslig renhet, huru mycket mer skall Christi blod, som hafwer sig själf obesmittad, genom den Helige Ande, Gudi offrat, rena vårt samwete af de döda gerningar till att tjena lefwande Gud. (Ebr. 8: 13—14.) Hans evangelium är en Guds kraft och Hans blods kraft är genom detsamma verkjam. Hwar det förtunnas, der är Han tillstädes för att bestänka hwarje hjerta, som öppnar sig för och mottager Honom i tron. Så framgår man till Gud på den nya och lefwande wäg, som Herren Jesus banat, bestänkt uti hjertat ifrån ett ondt samwete. (Ebr. 10: 22.) Ingen orenhet är så stor, att du ej från den kan warda renad; intet elände så stort, att du icke ur det kan uttagas till att tjena lefwande Gud — genom denne Öfwerstepresten.

Det är hedningar Han skall bestänka, icke blott sitt folk. Petrus förtäljer wid mötet i Jerusalem (Ap. G. 15), "att

hedningarne hörde evangeliets ord genom hans mun och trodde", och Gud, som hjertat känner, vittnade med dem, gifwandes dem den Hel. Ande — och gjorde ingen åtskillnad mellan oss och dem, utan rengjorde deras hjerta genom tron. Till huru många hedningar har icke sedan dess samma evangelium kommit och renat deras hjertan! Huru många hafwa icke så fått ett godt samwete genom det stänkelseblod, som bättre talar än Abels blod! (Ebr. 12: 24.) Men ack, huru många finnas icke af dessa, hwilka ännu icke blifwit bestänkta! Huru många, som gå med ett vndt samwete och förgäfwes söka den rening, som deras hjertan behöfde!

Swarte högtid, under hwilken wi i så rikt mått få del af ordets wälsignelse genom förkunnelsen af Guds dråpliga gerningar, manar oss då wisserligen att tänka på dem, för hwilka här af intet förkunnadt är. Så gör också passionstiden. Hafwa wi sjelfwa smakat, att Han är god, huru skulle wi icke då längta efter att meddela andra af detta goda! Huru tacksam skulle icke så mången hedning wara för blotta smulorna från våra bord, för några ord om den Swersteprest, som med sitt blod renar från alla synder!

Men huru mäktigt manas wi då icke att för egen del söka delaktighet i kraften af Jesu Christi blod! Huru manande för oss att lemna Herren våra hjertan, att de af honom måtte renas, på det Hans blod på oss ej må warda förspildt!

Du himmelske Swersteprest, som will bestänka oss med ditt blod, öppna våra hjertan för Dig, att de också måtte öppna sig i kärleken för dem, som af dig intet weta! Amen.

O Jesu! det blodet som talar så mildt,
Ditt blod, som från korset flöt neder,
Gif att det på mig ej må blifwa förspildt!
På Dig jag förtröstar och beder:
Gud ware mig syndare nådig!

4.

Passionspredikan på 1:sta Söndagen i Fastan.

I Jesu namn!

(Ev. Mf. 77: 1—4.)

Före påstahögtiden, efter Jesus wiste, att Hans tid war kommen, att Han gå skulle af denna werlden till Fadren, såsom Han hade älskat sine, som woro i werlden, så älskade Han dem till ändan. Då nu aftonen wardt, kom Han och satte Sig till bords med de tolf apostlar, och sade till dem: Jag hafwer med mycken ästundan begärt äta detta påstalammet med eder, förr än Jag lider; ty Jag säger eder, att härefter skall Jag icke äta deraf, till des det fullkomnadt warder i Guds rike. Och Han tog kalken, tackade och sade: Tager honom och sifter eder emellan; ty Jag säger eder, att Jag icke skall dricka det af winträd kommet är, intill den dagen Jag warder det drickande nytt med eder i min Faders rike.

Men wid de äto om natten, då Herren Jesus förrådd wardt, tog Han brödet, tackade, bröt det och gaf lärjungarne och sade: Tager och äter; detta är min lefamen, som för eder utgifwen warder; det görer till min äminnelse. Sammalunda tog Han och kalken efter nattwarden, tackade, gaf dem och sade: Dricker häraf alle, detta är kalken, det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många utgjutet warder till syndernas förlåtelse. Detta görer, så ofta I dricken, till min äminnelse. Och de drucko deraf alle.

Wisade of den första delen af denna att Christi kärlek till syndare i allmänhet, huru Han går i döden för sina fiender; så se wi här Hans kärlek till de sina. Derhän syftade ju också den sista delen utaf den text, wi sist betraktade, i hwilken Herren sökte ett rum för sig och de sina och manade of att tillreda för honom. Så wilja wi då i dag betrakta

Jesu kärlek till de sina i werlden.

I.

Att det är en skilnad mellan Guds och Christi kärlek till alla menniskor och till Jesu lärjungar, det se wi

så tydligt endast af den nu upplästa texten, att derom icke kan wara något twifwel. Älskade Han icke sina fiender, älskade Han icke Judas? Jo, wisseligen. Han gick för dem i döden lika mycket, som för sina lärjungar, älskade dem således i wif mening lika mycket, som dessa fenare, wille deras frälsning och wäl lika mycket, som Han wille lärjungarnes. Och dock hwilken stilmad, hwilken himmelswid stilmad! Hos de förra, sina fiender, fann Han intet rum för sin kärlek; hos de senare fann Han ingång. Detta förklarar stilmaden. Detta wisar grunden till densamma. — En fader, en moder älskar två sina barn, icke för deras goda egenstapens skull, utan emedan de äro barn. Det ena af dessa barn sätter sig motsträfwigt emot föräldrakärleken, som derwid blöder, emedan den icke får winna sitt mål, icke får sin kärlek och sin kärlekswilja fram; det andra barnet låter denna kärlek hos sig finna rum, låter den winna sitt mål. Har icke fadren och modren älskat båda lika? Men huru olika kommer icke denna kärlek att arta sig, just dertför att den hos det ena af barnen wann sitt mål, hade framgång, hos det andra rönte motstånd och så tillbakawisades, ja gjordes om intet till sina verkningar? Sammalunda här. — Jesus har älskat oss alla, Jesus älskar oss alla. Han har älskat oss alla så, att Han gått i döden för oss alla. Han älskar oss alla så, att Han will allas wår frälsning och salighet. Men en står honom emot, en annan lemnar honom rum i sitt hjerta. En will blifwa uti sin synd, en annan will låta frälsa sig ifrån sin synd. Hos den ene röner hans frälsarekärlek motstånd. Denna frälsarekärlek omgifwer syndaren, öfver honom, går efter honom, men förgäfwes. Så war det t. ex. med det förlorade barnet Judas; så med mången ännu i dag. — Hos en annan finner Han ingång med sin kärlek. Denne gifwer sig åt denna kärlek, låter älska sig ut ifrån synden och werlden. Så war det med de öfriga lärjungarne. Så är det ännu i dag med alla dem, hwilka, såsom Jesu lärjungar, wilja låta frälsa sig från synden. — Dertföre se wi nu och, huru, då Herren kommer ibland de sina denna sista afton, Hans kärlek, emedan den har fritt rum, liksom flöddar ut och öfwer lärjungarne, ja ut till och ut öfwer alla dem, som

genom deras ord tro på Honom. Nu kan Herren andas ut. Nu kan Han gifwa lust åt sitt innersta.

Detta hafwa wi welat förutskicka till förklaring utaf det uttryck, som Johannes brukar: "de fina" — såsom Han hade älskat de fina o. s. w. Härmed är ingen uteslängd från Jesu kärlek, så att icke han också skulle kunna få erfara den. Ty hwad wille wäl Herren hellre, än att Han kunde få bewisa den mot alla, såsom emot de fina? Kan icke hwar och en, som will lemna sitt hjerta åt Honom, hwar och en, som will låta hjälpa sig ut från syndawäsendet och ur syndaeländet, få wända sig till Honom och blifwa Hans lärjunge? — Men det är dock wißt, att utan en sådan omwändelse kan ingen erfara denna Jesu kärlek till de fina, ty Jesu kärlek will frälssa från synden. Men så är det då ock wißt, att ingen, som i likhet med lärjungarne will lemna sig åt Herren, will låta Hans heliga kärlek hos sig hafwa rum, för sin swaghets eller orenhets eller myckna skröplighets skull behöfwer utesluta sig eller skall uteslutas från delaktigheten uti och erfarenheten utaf denna Jesu kärlek till de fina, ty Jesu kärlek är full af nåd och barmhertighet. Men går denna Hans kärlek, som han betar, derpå ut, att Han måtte få frälssa oss från vår synd, så är det ju tydligt, att ju mera en Hans lärjunge öppnar sitt hjerta för Honom och will lemna och gifwa allt sitt orena wäsende att dödas i och bortbrännas, af Hans kärleks nitälskande glöd, desto mera skall han ock få erfara af Herrens kärlek till de fina, ty i samma mån som denna kärlek får verka det den will, skall den ju ock bete sig i sin rikedom. Detta ligger lika tydligt i sakens natur, som uti hwad Herren sjelf så ofta uttalar. Med detta för ögonen wilja wi nu följa Jesu kärlek till de fina i werlden uti de spår, "som till himlen leda upp".

II.

Före påskahögtiden, efter Jesus wißte, att Hans tid war kommen, att Han gå skulle af denna werlden till Fadren, såsom Han hade älskat fina, som woro i werlden, så älskade Han dem till ändan. Wid sista passionsbetraktelsen hörde wi,

huru Evangelisten Mattheus ledde berättelsen öfver från Jesu sista tal till Hans sista lidande. Här höra wi nu den lärjunge, som Jesus älskade, på ett sätt, som är honom egendomligt, öfvergå från berättelsen om de intryck, som Lazari upp-
väckelse och Herrens dermed i sammanhang stående tal haft med sig, till berättelsen om Jesu lidandes stunder och hwad som under dem förefom. Så talar Johannes (13: 1): **Före påskahögtiden, efter Jesus wiste, att Hans tid war kommen, att Han gå skulle af denna werlden till Fadren, såsom Han hade älskat sina, som woro i werlden, så älskade Han dem till ändan.** Detta är den öfverskrift, som Johannes sätter öfver ingången till Jesu lidande; men med samma ord har han ju beskrifwit hela Herrens lif med lärjungarne allt ifrån början, och härmed har Han ju i sjelfwa werket gifwit ett lösens ord för Jesu lärjungar i alla tider med afseende på hwad de få erfara af sin Frälsare, ett "motto" som hwar och en af dem wäl borde göra till sitt lifs motto.

Sin kärlek till de sina hade Frälsaren under sin wandring med dem wifad uti sin utforelse af dem, uti sitt tålmod med dem, uti lärande, tröstande, underwisande och bestraffande. Och hwilken herrlig kärlekens frukt är icke tålmodet, det tålmod, som en syndare behöfwer af sin Frälsare, men som ock den ene Jesu lärjungen behöfwer af den andre! Må wi icke statta detta ringa, icke förjunma att bewisa det! Bristerna och swagheterne, som wi finna den ene hos den andre, om de än äro intet i jemförelse med dem, Herren finner hos oss, de äro dock ett hårdt skal, som kärleken först har att genomtränga. Därför står det allra först uti kärlekens pris (1 Kor. 13), att kärleken är tålig och mild. — Då det nu trädde fram för Hans medwetande, att Hans tid war kommen att Han gå skulle af denna werlden till Fadren, genom död, såsom hwar och en af oss, men på ett sätt som ingen annan, så glömde Han derwid icke sina lärjungar, som woro i werlden och der skulle wara qwar, utan betedde dem samma, ja än större kärlek intill ändan, wid slutet af sitt lif. Allt det följande är såsom ett utflöde af denna kärlek.

Då nu aftonen wardt, kom Han och satte Sig till bords

med de tolf apostlar, och sade till dem: Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider. Skola wi fatta något af dessa ords öfver-
swinneliga innehåll, så må wi stanna och besinna arten af den kärlek, som talar uti dem; då skall den oc kunna komma öf nära, och den Herren sjelf, som talat dem. Wi skola då också bättre förstå det följande, som berättar hwad Han företager bland de sina.

Herren hade med sina lärjungar infunnit Sig i den för Honom tillredda salen. Han hade satt Sig till bords med dem. Då uttalar Han de underbara orden: Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider. "Tröst!" med detta enda ord gifwer Bengel förklaringen af detta ställe. Han har begärt eller önskat att äta detta påskalammet med sina lärjungar. Derester har Han åstundat med ifrig längtan, med mycken åstundan. Hwarför, må wi wäl fråga. Och då wi söka swaret på denna fråga, skola wi, från hwilken sida wi än se det, finna och igentänna Jesu kärlek från olika sidor.

Uti Frälsarens ord wid detta tillfälle finna wi det så tydligt uttryckt, att Han kände behofwet af en affkedsstund bland de sina, att det icke kan wara twiswel om, att ju den längtan Han hyste war en längtan efter att ännu en gång, just wid detta tillfälle, hafwa de sina närwarande och så wara tillsammans med dem. Denna känsla af affkedets betydelse och des smärta gifwer sig ju tydligt uttryckt uti de orden: förr än Jag lider; och: Jag skall icke äta deraf, till des det fullkom-
nadt warder i Guds rike. Jag skall icke dricka det af win-
träd kommet är, intill den dagen Jag warder det drickande nytt med eder i min Faders rike. — Men är det icke allt för menckligt tänkt om Honom, att affkedet skulle för Honom betyd-
tyd så myckert, så att det för Honom, järskildt i dessa swåra stunder, skulle haft någon betydelse? Wisserligen icke. Han är Gud och menniska; gudamenskligt är Hans hela lif från början till slut. Men är det detta, då är och måste det ju ästwen wara i full mening menckligt. Gudomlig war Hans kärlek; men denna Hans gudomliga kärlek rörde och yttrade sig på menck-

ligt sätt, såsom hos en människa, så att allt menstligt i hwilket fann, gudomlig kärlek kan wara med, intogs, genomträngdes och sattes i rörelse af denna Hans kärlek. "Hans hjerta är ett människohjerta med alla de känslor, förnimmelser och rörelser, med all den längtan, åstundan, bäsivan, som detta lifwet i lekamen har med sig, så widt det utan synd hör till den jordiska människans natur och tillstånd. Äfwen för Honom såsom kännande människa gifwes ett smärtsamt affted. Dersför åstundar Han och af hjertat att göra detta affted för Sig och de fina wedergwäckande genom kärlekströft midt under stils-messjans smärta, för att såmedelst på gudomligt sätt helga det menstliga. Ty midt under det att det tillkommande öfweriwinneligen huder Honom ersättning för det närwarandes bitterhet, är Han dock på menstligt sätt fästad wid detta lif i lekamen, wid denna förtroliga gemenskap under den jordiska samwaron, wid denna på detta sätt icke återkommande kärlekens tid." Huru nära kommer icke Herren de fina med denna sant menstliga kärlek äfwen uti alla deras menstliga förhållanden? Huru dyrbart, att Han förstår, såsom en den der sjelf känt och erfarit det, det ljufwa i dessa menstliga band och förbindelser, men också det gripande och det bittra uti allt, hwad som heter litande af dessa band? Wi hafwa då i Honom en, som wid allt sådant icke står på afstånd, främmande, då också utan medlidande lemnande of åt of sjelfwa med dessa känslor, dessa smärtor; utan wi hafwa en, som kan känna med of, hafwa warhunsamhet med vår swaghet, i kärleken lefwa ett helt menstligt lif med of; ja, wi hafwa en sådan Djwersteprest, ty han har ju icke aflagt sin menstlighet der Han sitter på Majestäts högra hand.

Frälsarens åstundan war det således att wid detta påskalams ätande ännu en gång wara tillsammans med de fina till affted. Men härmed äro Hans ord: Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalam med eder, förr än Jag lider, ej uttömda. Såsom Israelit har Han alla Guds stadgar och ordningar kära; att gå in uti dessa, till hwilka äfwen påskalammet hörde, det är Hans lust, Hans lifslust. Och än mera: skulle Han icke delat med alla rättfärdiga och profeter,

som åstundat uppfyllelsen af Guds löften, längtan efter denna uppfyllelse? Och än mera: Han som sjelf skall wara uppfyllelsen, som sjelf skall blifwa påskalammet, Han åstundar nu i gudomlig kärlek att gifwa sitt lif till återlösen för många. Han wet hwad detta skall kosta Honom, Hans lif. Men kärleken är starkare än döden. Så är Hans kärleks åstundan att lida döden för oss, syndare, starkare än Hans smärta. Men äfwen denna Hans kärlek, som kommer Honom att längta efter sitt utgifwande, wijar sig uti en kärlek till de sina i werlden dermed, att Han förklarar förebilden, påskalammet och des åtande, till något högre. Wid och under påskalammet's åtande instiftar Han den heliga nattwarden för att uti den wara när de sina och bete kärleken till de sina i werlden. Och så hårefter hade Han längtat. Ja,

III.

Uti den hel. nattwarden betar Herren sin kärlek till de sina uti werlden. — Men wid de åto om natten, då Herren Jesus förrädd wardt, tog Han brödet, tackade, bröl det och gaf lärjungarne och sade: Tager och äter; detta är min lefamen, som för eder utgifwen warder; det görer till min åminnelse. Sammalunda tog Han och kalfen efter nattwarden, tackade, gaf den och sade: Driker häraf alle, detta är kalfen, det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många utgjutet warder till syndernas förlåtelse. Detta görer, så ofta I dricken, till min åminnelse. Påskalammet äts till åminnelse af Guds stora och herrliga frälsningsgerning, Israels utförande af Egypti land och ur trældomens hus. Detta war ju den Guds nådesgerning, på hwilken förbundet i gamla testamentets tid hwilade. Till den återföra profeterna folkets tankar, till den hänwisa de folket, när de wilja styrka des tro. Till åminnelse af densamma skulle de äta påskalammet och hålla påsta. — Herren gick nu att med sin egen kropps offer finna en ewig förlofning ur syndens trældom för alla genom att stifta ett nytt förbund med utgjutande af sitt blod, det nya testamentets. Och det är ju, såsom wi nyß haßwa hört, derefter Han åstundat. Du will

Han, att Hans lärjungar skola hafwa detta i åminnelse. Derför stiftade Han nattwarden, sägande: **det görer till min åminnelse; detta görer, så ofta I dricken, till min åminnelse.** Dock icke till åminnelse endast af detta, som Han gjort, utan till åminnelse af **Honom sjelf: "till min åminnelse"**, ja af **Honom** sjelf personliken, **Honom** sådan Han betett **Sig** emot de sina, till åminnelse af **Honom**, särstildt sådan Han i denna natt, då Han för-rädd wardt, hade gjort **Sig** känd för dem, älsfande dem intill ändan. Likasom nu sjelfwa den Guds frälsningsgerning, genom hwilken Han beredde förlofningen ur syndens trældom, war en inre, andelig, i jemförelse med förlofningen ur Egypten, så är ock åminnelsemedlet, som gifwes, utaf en helt annan, inre och andligare art, än det som påskalammet erbjöd. Detsamma gaf med slagtrandet, stekandet o. s. w. en yttre påminnelse om den natt, då Gud förde **Israel** ur Egypten. **I** den heliga nattwarden gifwer Herren sin egen i döden utgifna lefamen, sitt eget till syndernas förlåtelse utgjutna blod, att af de sina ätas och drickas. Wore brödet och winet endast ett tecken, som i det yttre påminte om, hwad som med Herren skett, då hade wi ett wida mindre kraftigt och tilltalande åminnelsemedel än **Israel** uti påskalammet. Men gifwer Herren sin egen lefamen och sitt eget blod, sin i döden utgifna, men förklarade, lefwandegörande kropp; se då hafwa wi här en åminnelse, som Han sjelf **werk**ar just dermed, att Han gifwer **Sig** sjelf, en åminnelse, genom hwilken Han sjelf träder fram för de sina och kommer i deras tankar, en åminnelse, ej blott af något som för länge sedan skett, utan af **Honom** som lefwer, en åminnelse, i hwilken man har **Honom**, om än osynlig, närwarande hos sig. Så har då Herren uti den hel. nattwarden welat fortsätta den kärleksgemenskap med de sina, som Han, hwad den synliga närwaron angår, afbröt med sitt afsted. Och så fullkomnas i nattwarden de orden: såsom Han älsfat de sina, som woro i werlden, så älsfade Han dem intill ändan. Eller hwad annat ligger deruti att Herren **Jesus Christus** gifwit och stiftat nattwarden till sin åminnelse, än att Han ännu i dag uti den kommer till sina lärjungar, än att Han älsfar dem intill ändan och betar dem samma kärlet, som Han betedde sina

första lärjungar, och det i den mån som deras hjertan ännu äro öppna för Honom? Så de icke här röna samma Hans tålmod och fördrag? De satna ju härvid icke heller Hans tuktan och bestraffning, om de möta Honom med den sjelfspröfning, som Han en gång framställde wid den första nattwarden med de orden: *En af eder skall förråda mig, den sjelfspröfning, till hwilken och Hans apostel förmanar. Är Han icke ännu den, som nedlåter Sig att två deras fötter från all orenhet, såsom Han gjorde wid fotatwagningen? Kommer Han icke för att vara närwarande hos dem, just såsom den der i sin gudamänniska kärlek will gå in att blifwa när dem i deras mänskliga förhållanden, deltagande med dem och räddande dem icke mänsklig utan gudomlig tröst, icke mänsklig utan gudomlig hjälp?* Så lyser i nattwarden Jesu kärlek till de sina i werlden. Och huru skulle det wäl vara att lesa i denna werld utan Jesu kärlek; i denna sáfängliga werld utan den kärlek som blifwer, i denna werld, der "allt är bemängdt med pust", utan den kärlek, som "ger den rena lust", i denna syndens orenande werld utan Jesu renande, förlåtande kärlek, i denna besmittande werld utan Jesu rensande, helgande kärlek, i denna smärtornas werld utan Jesu helande kärlek, ja i denna werld utan att ha utstigt till en annan, der Jesu kärlek skall på ett nytt sätt uppenbara sig?

IV.

Den kärlek, Jesus bewisar de sina i denna werlden, innebär nemligen ett löfte om Hans kärleks åtnjutande i den tillkommande werlden. Likasom Frälsaren sjelf kastar en blick in uti detta tillkommande, för att dermed styrka Sig i afskedets och lidandets stund, så riktas Han och sina lärjungars blick dit. Han säger: *Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider; ty Jag säger eder, att härefter skall Jag icke äta deraf, till des det fullkomnadt warder i Guds rike; och: Tager honom och skifter eder emellan; ty Jag säger eder, att Jag icke skall dricka det af winträd kommet är, intill den dagen Jag warder det*

drickande nytt med eder i min Faders rike. Påskalammet hade nu nått sin fullbordan uti Kristus, uti det Gudsrike der Han gifwer Sig sjelf åt de sina. Påskalammet's ätande fullkomnas wid ätandet i nattwarden. Men nattwarden är ännu icke det högsta och sista medlet för Herrens samvaro med de sina. Den väntar på sin högsta fullbordan i det himmelska Gudsriket, och ätandet wid nattwarden fullkomnas wid ätandet och drickandet der i Fadrens rike. "Wi få icke förswaga orden, att intet ätande och drickande der skulle förefomma, men icke heller få wi föreställa oss något annat ätande och drickande, än det, hwarigenom nattwarden fullkomnas. Så lofwar Herren nytt på nytt wid uppfyllelsen i Guds rike." Salig den som äter bröd i Guds rike, äter det nya brödet, dricker af det nya winet. "Nu", säger någon, "äta och dricka wi af Honom, men till slut will och skall Han, såsom här säges, äta och dricka med oss. Påskalammet i Egypten war, redan i begynnelsen, en fest för de förskonade och befriade, såsom ordet betyder; wid den sista uppfyllelsen af detta hujder den nya jorden åt de förklarade menniskorna, åt hufwudet såwäl som lemmanne, en ny festspis jemte dryck. Då när alla fiender, såsom Egyptierna, äro förkastade, då när Guds folk, såsom Israeliterna, är förskonadt och befriadt, när nådens och gäfwans fullhet äfwen i den förnyade skapelsen såsom mat och dryck skall vara utbredd och utgjuten — då skall Kristus i högsta mening fira det ewiga påska, den ewiga stora nattwarden i himmelen med de sina och sjelf äta såsom förut och dock öfverswinneligen annorlunda." — Detta är hwad Jesu kärlek har bewarat åt de sina, åt dem som Honom älska, ett lifsens bröd, ett himmelskt manna åt den som winner. Men det är icke så förlagdt i det tillkommande, att Han icke redan här skulle låta de sina smaka och erfara något deraf, allt efter som de äro sticlige dertill och allt efter som lidandet gör att de behöfwa erfara det. Sjelfwa den hel. nattwarden innebär ju ett löfte härom och en underpant härpå. Det om än det icke är det wanliga, att den heliga nattwardens åtnjutande har ett sådant smakande med sig, utan man är hänwisad till trons wäg och får vara tacksam, om med nattwardsbegäendet följer en förnyad åtante

af Frälsaren, så ligger det wäl icke utom Jesu lärjungars erfarenhet, att Herren der kan iskänka för dem något af den tillkommande werldens kraft. Emellertid hafwa de Hans kärlek i denna werlden, så länge de äro i den; och de skola icke sakna den i den tillkommande. Inträddande i denna skola de wiserligen instämna uti detta: Såsom Han älskade oss i werlden, så älskar Han i ewighet.

Må det wi härmed welat säga om Jesu kärlek till de sina i denna werlden också warda sagdt i våra hjertan af Honom, som utgjuter Guds och Christi kärlek uti hjertat, af Guds Hel. Ande! Men du, min äh., synes dig icke denna kärlek stor? Tilltalar den icke ditt hjerta? Wille du icke wara med bland dessa, som Han kallar "de sina", dessa lärjungar, som denna kärlek gällor? — Jesu kärlek gällor wäl hwar och en af eder, så att Han söker dig, kallar dig till sin gemenskap och delaktighet; men Hans kärlek till de sina får du ej erfara, om du icke lemnar ditt hjerta åt Honom. Men lemnar du Honom rum, såsom lärjungarne det gjorde, så skall du få se, huru nådefull Han är i denna sin kärlek, att din synd och ditt elände icke hindrar Honom att bewisa den, om du endast will låta Honom frälsa dig från synden. Och ju mera du will gifwa din synd till spillo att förtäras af Hans kärlek, desto mera skall Han kunna uppenbara sin kärlek till dig och hos dig. Tala med Honom om denna kärlek; bed Honom wisa dig, hwad som är den emot, att du derifrån måtte renas; sök Honom ofta uti Hans nattward, att du må hafwa Honom i åminnelse och blifwa i Hans kärlek.

Du bar ditt kors. Så lär oc mig,
 O jegerhjelte, winna
 Och, uppå korsets helga stig,
 Till himlamålet hinna!
 Då är min själ
 Förwarad wäl
 Och lesnwer af din kärlek.

Amen.

5.

1:sta veckan i Fastan.

Måndag.

Konungen.

Konungar skola hålla sin mun för Honom. (Ej. 52: 15.)
 Så skall Han bestänka många hedningar, att och konungar skola hålla sin mun för Honom. Just uti Hans öfverste-presterliga verk har Hans konungsliga sin grund. Emedan Han offrat ett offer för hunderna det ewimmerliga galler, sätter Han på majestätens högra sida i himmelen. Och der Han med sitt evangelium får gå fram, der bewisar sig kraften af detsamma ej blott deruti, att det renar hjertan, utan att det och underlägger sig dem. När hedningarne bestänkas, så upprättas och ibland dem trons lydnad. Och hwad annat innebär wäl detta uttryck: Hålla sin mun för Honom, än just denna omwilforliga lydnad, detta obetingade underkastande, hwilket icke mera lemnar rum för någon gensägelse. Till en sådan underdånighet skall Han bringa äfwen jordens mättige: Också konungar skola hålla sin mun för Honom.

Wäl weta wi, att ej blott folken tala fåfängt, utan att också konungarne på jorden resa sig upp emot Herren och Hans smorde, för att sönderslita deras bojar och kasta deras band ifrån sig; men sedan Herren insatt sin konung på sitt heliga berg Zion, så har dock mer än en af jordens höge låtit underwisa sig. Ja, mer än en konung har hyllat denne konungen i sitt hjerta. Och der man än icke i hjertat gifwit Honom sin hyllning, der har man dock hyllat Honom medelst erkännande af Hans ord och rätter. Huru många konungar hålla icke ännu i denna dag sin mun för Honom? Wi kunna ju härwid icke undgå att tänka på det förhållandet, att när denne Herrens ord tungöres och predikas, konungar så wäl som andre tiga och höra till. Ja är det icke något underligt, att ännu i dag, då gensägelsen mot Herren och Hans ord blifwit

så allmän, hans ords predikan dock ännu är fri, ja ej blott fri, utan att den ännu har denna, om än wisserligen endast yttre makt med sig, denna makt, att ingen wid förfunnelsen af Herrens ord uti församlingen djerfves höja sin röst emot det samma? Beror det icke derpå, att Herren är konung?

Men icke ligger uti detta förhållande allt, hwad de orden: **Dessa konungar skola hålla sin mun för Honom**, innebära. Det finnes ett tigande för Honom, som innebär wida mer än detta; ett bostfärdighetens tigande, då en menniska, öfwerbewisad om sin synd och skuld, låter sin mun tillstoppas (Rom. 3: 19); ett trons tigande, sådant som Marias, då hon i tron böjer sig för Herrens löstesord: **Si Herrens tjenarinna; warde mig efter ditt tal**; ett edmjukhetens tigande under stilla lyssnande till hwad Herren talar, sådant som Marias wid Jesu fötter, sådant som Samuels då han säger: **Herre tala, ty din tjenare hörer till**; ett tålmodets tigande under lidandet: **Jag will tiga och icke upplåta min mun; du skall wäl görat**; ett tigande, då man lemnar alla gensägelser och böjer sig i stofstet för Herren och Hans wilja. Till ett sådant skall det också en gång komma med konungar och förstar uti Herrens fridsrike. Men innan den tiden kommer, hafwa wi att wänta helt annat än folkens och konungarnes tigande. De skola resa sig mot Honom och wisa, att de icke wilja, att Denne råder öfwer dem. Ty konungen är ännu i "främmande land". Men må wi icke låta oss indragas i det upproriska wäsendet! Må wi i stället se till, att wi blifwa Honom rätt underdånige, tiga för Honom, så skall också vår tid komma, tiden för regerandet med Kristus.

Herre, jag will tiga för dig och icke upplåta min mun; du skall wäl görat. Gör mig dig underdånig, att du må hersta öfwer mig i allt, du min konung och min Gud. Amen.

Din spira, Jesu! sträcket ut,
 Så långt som dagen hinner.
 Ditt rike står till tidens slut,
 Det står, då allt försvinner.
 Ditt namn bekäns med himmelskt mod,
 Och för ditt kors, din segerstod,
 Medfalla folk och kungar.

Tisdag.

De skola höra det med lust.

Sy dem som intet deraf förkunnadt är, de skola se det med lust, och de som intet deraf hört hafwa, de skola befinnat. (Ef. 52: 15.)

De, som intet deraf förkunnadt är, äro hedningarne; de hafwa intet hört derom, att Gud sändt sin Son att vara öfwersteprest och konung, men just dertföre sågo de också med lust det som Guds eget folk icke åttade; dertföre befinnade också de det som de egue icke anammade. Läs wi berättelsen om apostlarnes gerningar, så finna wi på mer än ett ställe detta besannadt. Huru togo icke hedningarne wid evangelium! Med hwilken begärlighet anammade icke den ethiopiske kamreraren predikan af evangelium om Jesus, då Philippos uttydde för honom de orden just ur detta Esaias' 53 kap. 7 v.: Såsom ett får wardt Han ledd till att slagtas, och såsom ett lam är thyst för honom, som klipper det, så hafwer Han icke öppnat sin mun! Kamreraren for sin väg och war glad. Läs Ap. G. 8: 26—40 samt 13: 46—49 m. fl. ställen. Och huru höra wi icke ännu i dag, att de, för hwilka intet utaf allt detta, som wi under passionstiden betrakta, förkunnadt är, med lust höra missionärens ord och befinnat, under det att man i christenheten, såsom en gång i Israel, går det likgiltigt förbi eller endast med kallförmåhet hör derpå!

Med lust wille dock detta ordet höras, hwarje gång det på nytt ljuder ibland oss, det wille i hjertat betraktas. Men huru skall det komma dertill? Det wille ju så lätt blifwa gammalt, emedan nästan hwar och en kan det utantill och så wäl känner nästan hwarje uttryck som passionshistorien begagnar. Så läser och hör man det med ett likgiltigt sinne, om det annars blifwer läst och hört. Huru skall det då blifwa nytt, så att man får lust dertill och befinnar och begrundar det? Måne ett nytt evangelium om Kristus och Hans lidande, död, försoning af våra synder o. s. w. är hwad som behöfves? Nej; der-

med hade man ju förkastat och förvändt det rätta Guds evangelium. Dermed wore ock i sjelfwa werket det ombytliga sinnet icke tillfredsställdt; ty snart skulle det då åter wilja hafwa ännu något annat, ännu nyare meningar och framställningar, och så i oändlighet, såsom det alltid har warit. Nej, det är från ett annat håll det skall komma, som ger lust till ordet om den lidande Frälsaren, derinifrån, derigenom att ditt hjerta får göra ny erfarenhet af sitt elände och så kommer till ett nytt, djupare begär, ny, större angelägenhet och iswer, ny, innerligare längtan, hunger och törst efter lefwande Gud, efter Hans rättfärdighet och upprättandet af Hans bild hos dig och dermed äfwen efter allt, hwad Herren Jesus är och hwad Herren Jesus wunnit åt dig. Derigenom allena skola wi komma att höra med lust. Ty ju mera wi göra bättring af vårt föttsliga sinne, ju mera wi blifwa derom angelägne att werkligen och fullt warda delaktige af Hans nåd, desto mera skola wi i allt det, som förkunnas i ordet om Christi lidande, se war lust. Då skall det blifwa nytt, såsom spisen för den hungrige. Då skola wi besinna, begrunda det, "sätta det i vårt hjerta" och der betrakta det, såsom hade wi förut intet deraf hört och såsom hade det förut ej warit oß förkunnadt.

Uck, så uppväck då, Herre Jesu! i våra hjertan ett nytt, lefwande begär efter Dig, en ny hunger och törst efter Dig och det goda, som Du åt oß wunnit, på det att wi med lust måtte höra och i våra hjertan besinna alla de herrliga ting som predikas i Guds stad! Wänd bort våra ögon, att de icke se efter en onyttig läras nyhet, men öppna dem för det ewigt nya i ordet om ditt lidande och död. Amen.

O Jesu Christ, som mandom tog,
Hjelp oß att komma städs ihåg
Din bittra död, ditt rena ord!
I dem war själ blir saliggjord. ∴

O Helge And'! gif oß din nåd,
Att alltid följa dina råd.
Ledjage, hägne oß din hand,
Gud Fader, Son och Helge And' ∴

Onsdag.

Ho tror?

Men ho tror vår predikan — —? (Ef. 53: 1.)

Förut är skildradt, huru hedningarne skola med lust höra evangelium. Gent emot deras annammande af Kristus ställes nu Israels otro. Det är det sedermera botfärdiga folket, som nu sjelf — också genom sina profeter — klagande frågar: Ho tror vår predikan? Ho tror den predikan, som bland öf huder om Guds tjenaren, om den förnedrade och upphöjde Människones Son? Och en sådan fråga höfves väl under passionstiden. Ja, midt i christenheten, hwilken, i likhet med hwad en gång war fallet med Israel, har denna predikan om den korsfäste Kristus ibland sig, må det väl så frågas af alla evangelii predikanter, af alla Herrens lärjungar: Ho tror vår predikan?

Paulus betygar: Wi predike den korsfäste Christum, Judomen en förargelse, och Grefomen en galenskap. Men dem jamna, Judom och Grefom, som kallade äro, predika wi Christum, Guds kraft och Guds wisdom; ty Guds galenskap är wisare än menniskor, och Guds swaghet är starkare än menniskor. (1 Cor. 1: 23—25.) Tro wi denna predikan? Är den för öf Guds kraft, Guds wisdom? Är den kraft, som den korsfäste Kristus och predikan om honom innesluter, för öf starkare än menniskor och allt hwad menniskokraft heter? Är den wisdom, som ligger i Christi kors, för öf wisare än menniskor och all menniskowisdom? O, huru många hafwa icke bortkastat denna wisdom, som wore den dårskap! Huru många försmå icke denna kraft, som wore den idel wanmakt! Men är det då underligt, att den ena dårskapen aflöser den andra under namn af wisdom? Och är det väl då underligt, att den menfliga kraften och ansträngingarne på så många håll bewisa sig wanmäktiga gent emot nöden och eländet, som ej wilja låta sig hejdas?

Och i hwilken fara stå icke äfwen wi, som ej wilja bort-

kafta Guds visdom eller förså Guds kraft, att på ett eller annat sätt taga bort förargelsen från Christi kors och från predikan af den korsfäste! Dermed göra wi det om intet. Ho ibland of tror denna predikan? Ho tror på den visdom och kraft som i den ligga förborgade? Ho tager sitt förnuft rätt till fånga under Christi lydnad? Ho tror denna predikan, så att han i den har sin visdom och finner allt mera af den hemliga fördolda Guds visdom, den Gud före werldens begunnelse förskickat hafwer till vår frälsning (1 Cor. 2: 7), så att han i den söker och finner frälsande kraft? Det är ju redan med affeende på denna predikan som apostelen i 1 Cor. 2: 9 tillämpar de orden: Det intet öga sett hafwer och intet öra hört och uti ingen menniskas hjerta stigit är, det hafwer Gud beredt dem, som Honom älska.

Men wilja wi så tro och så erfara denna predikan, då får vår tro icke stå på menniskors visdom, på deras ord och meningar om Christi kors och försoningen, utan på Guds kraft; och denna will Han genom sin Helige Ande låta dem erfara, som om Honom bedja. Och när skulle wi wäl mera manas att bedja om Anden, som utransafar allting, än då wi stå inför Christi kors?!

Himmelste Fader, gif of då visdomens och uppenbarelsens Ande, till din kunskap! Uppenbara of din Son, att wi måtte i sanning tro predikan om Honom och så erfara din kraft och din visdom. Amen.

Men alle rope wi till Dig,
 Ej annat är till råde;
 Ty ingen tar ditt ord till sig,
 Om han ej får din nåde.
 O helge Fader! tänk derpå,
 Att djefwulen will blanda
 Sitt ogräs i din säd, och så
 Of komma sig tillhanda;
 Ty sänd till of din Ande!

Chorsdag.

Herrens arm.

Hvem warder Herrens arm uppenbarad? (Ej. 53: 1.)

Herren hafwer uppenbarat sin helga arm för alla hedningars ögon, så att alle werldens ändar skola se vår Guds salighet. Så förkunnar Herren genom samme Esaias 52: 10. Med utsträckt, wäldig arm utförde Gud sitt folk från Egypten utur trälldomens hus. Så uträckte Han och sin arm att frälssa oss ur våra owänners hand och utur deras hand, som hata oss, då Han sände oss sin Son. Han är Guds till frälsning utsträckt arm. I Honom har Gud räckt oss fallne sin hand att draga oss upp ur vårt djupa fall. Men huru fördold är icke denna Herrens arm genom den förnedring, i hwilken Guds Son går fram? Hvem warder Herrens i Christo till oss utsträckt arm uppenbarad? De flesta se icke någon sådan Herrens arm. De se icke, att de äro fallna, åtminstone icke djupare, än att de sjelfwa kunna hjälpa sig genom egen arm och styrka, genom egen wisdom, rättfärdighet och kraft. De styra och regera, råda och hjälpa sig sjelfwa, Herren förutan. Så se de icke Herrens arm, eller också ser man med bäfwan huru djupt man är sjunken, men man upptäcker icke för sin otros skull, huru Herren har uträckt sin wäldiga arm att neder slå alla fiender och frälssa dem, som trösta uppå Honom. Mången tager det med sin frälsningsfat så, som gällde det blott, eller till största delen, den egna kraften, de egna ansträngningarne, i stället för att man skulle hålla stilla för denna nådefulla hand, som utstryker synderna, helar bristerna och frälsar utur nöden. Och när det gäller Guds församlings nöd; huru mången ser då Herrens hand såsom den styrande, regerande och ledande? Så sätter man sitt lött sig till arm eller och låter man modlöst händerna sjunka ned. Och dock har Gud uti Herrens Jesu Christi upphöjelse, i Hans uppståndelse och himmelsfärd, uppenbarat, likasom blottat sin arm så, att hwar menniska skulle kunna se den. Han har ju upp-

höjt Honom till en salighetshöfding och gifwit Honom ett namn, det öfwer alla namn är i himmelen och på jorden. Upphöjd regerar Han i sin kyrka och församling med uträckt arm. Ty Gud hafwer satt Honom på sin höggra hand i himmelen, öfwer all förstädöme, wälde, makt och herradöme och allt det, som nämnas kan, icke allenast i denna werlden, utan ock i den tillkommande. (Eph. 1: 20—21.) I Hans hand är allt lagdt, som hörer till vår ewiga frälsning. Genom Hans hand utför Gud allt sitt råd. Detta sker wisserligen på ett för det naturliga sinnet fördoldt sätt; men det är ej så fördoldt, att menniskor icke skulle kunna märka det. Denna arm är icke så förborgad, att den icke kan warda uppenbarad. För hwem warder Herrens arm uppenbarad? För den, som ödmjukar sig under Guds mäktiga hand; för den, som böjer sig under denna, då den will krossa det stolta menniskohjertat och bryta det naturliga sinnets sjelfförtroende. För den kan Herrens arm uppenbara sig, såsom den der upprättar dem som nederflagne äro, såsom en arm, hwilken icke är för kort till att hjälpa, mächtig att upphöja i sinom tid. Och blir den en menniska uppenbarad, då kan hon lemna sig åt den, ja, icke blott sig sjelf, utan allt. Hon skall då lära känna den såsom Herrens arm och genom den öfwerwinna uti allt. Så ofta då på Herrens arm, o menniska, medan den ännu uträckes till dig i Christo! Böj dig under den, då den förödmjukar och nederflår! Fatta uti den, då den will upphöja, att den må draga dig ur djupet. Ja Herre, utsträck din hand till mig och öfwer mig, att jag må se den, ödmjuka mig och omsatta den till frälsning. Utsträck den öfwer mina fienders wrede och undsätt min själ. Uti din hand befaller jag mig, ty Du hafwer mig förlöft, Herre du trofaste Gud. Amen.

Förbarma dig, o Jesu Christ!

Och wärdes oß benåda.

Du är den starke hjelte wist,

Som hindra kan all wåda.

Så fräls ditt folk utaf deß nöd,

Du, som med lära, lif och död

Dö löst af ewigt qual och we;

Din nåd bete,

Allt intet ondt hos oß må ske!

Fredag.

Ingen skapnad eller dägelighet.

Ty Han rinner upp för Honom såsom en widja, och såsom en rot utur torro jord; han hafwer ingen skapnad eller dägelighet: Wi sågo Honom, men der war ingen den skapnad, som oss kunde behaga. (Ej. 53: 2.)

Här befrifwes, huru Herrens arm uppenbarade sig uti Guds-tjenarens person, lif, verk och lesnad, och hvarför den för så många blef fördold och ännu döljer sig. För Honom, Herren Gud, under Hans ögon, under Hans bestärm, wärte Han upp i Nazareth såsom en widja, en frist, men ringa telning, såsom Josephs och Marias son, hvars lekamliga bröder man kände (Joh. 6: 42). Han war en rot, ett rotstott, utur torr jord. Sedan det Davidiska konungadömet's stolta ceder blifwit afbuggen, så att det icke war mera qwar än en stubbe i jorden; sprang detta rotstott fram ur den föraktade Davids slägt. Så armt och ringa war Hans framträdande; under så bekymmersamma yttre förhållanden bland Hans folk inföll Hans lif. Sådan war Hans skapnad. Men det war ingen skapnad eller dägelighet för ett köttsligt Israel. Man såg Honom, Han framkallade förundran gång på gång (Luk. 4: 16 f. Joh. 6: 42), men der war ingen den skapnad eller dägelighet, som kunde behaga. Herren bibehåller ännu, ehuru sjelf upphöjd i herrlighet, ringhetens skapnad i all sin uppenbarelse genom ordet och sakramenten, genom sina trogna, sitt rike, sina verkningar. Så måste det också wara; ty endast så kan vårt köttsliga sinne sättas på prof och det afgöras om wi skola förarga oss på Honom eller icke.

Detta gäller hela Herrens uppträdande. Men manne wi icke få tillämpa det äfwen på sjelfwa Hans ansigtes skapnad, på Menniskones Sons anlete, sådant det en gång war att skåda af mennisköbgon? Wi hafwa många bilder af Frälsaren. Målare ha gjort tecknandet af Hans bild till föremål för sin konst. Hafwa de gifwit oss Hans verkliga bild? War den

stön eller icke? Johannes säger, att han och hans medlärjungar beskådat honom (Joh. 1: 1). De hafwa i honom sett den täckeligaste bland menniskors barn. Sådan war han icke för alla. För andra har hans bild varit motsatsen. Men hurudan har då hans bild varit? Skön och tilldragande eller missaglig och fränstötande? Beggedera, men alltestersom deras sinne war, som sågo honom. Hos honom war det yttre ett återsten af det inre. Dersöre "war i hans ansigte "ett oförlifneligt sammanflöde af godhet, renhet, allwar, wisbet "och allt heligt; men ett sådant ansigte war för de stolta, orena, "lättsinniga syndarena föraktligt." De sågo honom, men der war ingen den skapnad eller dägelighet som dem kunde behaga.

Och möter hans ansigte ännu i dag — i ordet. Betrakta noga evangelisternas bild af honom. Ja, "lineamenterna af hans gestalt ligga i hans ord och verk." Huru är det nu? Hvad skapnad har han för dig? Är han, hans bild, hans wäsende i allt dig täckeligt, så att du derefter hungrar och törstar, deri har din lust? Då skall du en gång mått warda, när du uppvaknar efter hans bild. Eller — befinna det wäl! — ser du honom, nalkas du honom, will du hafwa något af honom, men hans hela bild behagar dig kanske icke? Der är tilläsfwentyrs något i den bilden, hwaruti du icke längtar att warda honom lik? Tänk om du, när han en gång låter sig se utan synd, då skulle i hans förklarade bild se något, som du icke kunde lida, då skulle du åter "se honom, men icke finna någon skapnad eller dägelighet" hos honom; — Huru bleswe det då?!

Förnim, Herre, huru jag menar det! Te dig för mig, att allt, som finnes uti min syndiga bild, må wika för din heliga bild, och jag uti den finna min lust. Amen.

Gerna han ej tages mot,
Sällan pris han finner,
Ty ur jorden torr en rot
Skroplig nog upprinner.
Krank, missaglig till gestalt,
Full af blod och smärta,
Dersör styr för honom allt
Med ett afwogt hjerta.

Lördag.

Den föraktadaste och wanwördaste.

Han war den allra föraktadaste och wanwördaste. Han war så föraktad, att man wände bort ansigtet för Honom; derföre aktade wi Honom intet. (Ef. 53: 3.)

Deras försmädelse, som dig häda falla uppå mig. Så talar, enl. Ps. 69: 10, den lidande Messias. All synd är ett försmädande af Gud. Den innebär ett förakt för Honom. Derföre föllo och alla dessa försmädelse och hädelser uppå vår Frälsare, emedan Han företrädde Gud, emedan Han nitälskade för Gud. Ty för dina skuld lider Jag försmädelse, säger Han — Ps. 69: 8 — mitt ansigte är fullt med blygd. Men denna försmädelse föll och på Honom såsom den der företrädde och. Ty likasom Han bar lagens förbannelse, så bar Han och syndens, uti den försmädelse, som syndare förtjena såsom lön för sina synder och misgärningar. Ingen har nu såsom Han nitälskat för Gud; derför har ingen såsom Han fått röna försmädelse af menniskor. De, som i porten sitta, tafla om mig och i dryckenskap qwäder man om mig. (Ps. 69: 13.) Hvad innebär icke detta för en försmädelse? Ingen har såsom Han tagit på sig vår nöd, ingen såsom Han gått in uti vår ställning; derföre har ingen såsom Han fått widännas den försmädelse, som drabbar syndaren. Bland ogerningsmän wardt Han räknad. De som gå fram om Hans kors häda och bespotta Honom ända in i Hans sista stund. Och ännu efter denna hwilar försörarenamnets försmädelse uppå Honom. Så war Han då den allra mest föraktade och wanwördade, så föraktad, att man gönde bort ansigtet för Honom. Ja, wi aktade honom intet, bekänner det botfärdiga Israel om sitt förre förhållande mot sin Messias.

Detta förakt och denna wanwördnad, som kom vår Frälsare till del, war icke något som Han utan vidare kunde studda utaf sig. O nej! Denna försmädelse och wanwördnad gäller ju i sjelfwa werket Hans Fader, för hwilken Han nitälskar;

den återfaller sedan också på människorna och dermed på Honom, som inträdt i deras midt, att bära deras synder. Derföre tllagar Han och inför sin Fader: Du wet min försmädelse, skam och blygd; alle mine fiender äro för Dig. Försmädelse bråkar mig hjertat sönder och kränker Mig. (Ps. 69: 20—21.)

Så utgör då detta förakt en ej ringa del utaf det "bittra, svåra, som Han led för synder våra".

Härmed har Han nu upphäft den ewiga försmädelse och blygd, som synden annars måste haft med sig, så att de, som tro på Honom, icke skola komma på skam. De som uppå Honom se, de warda upplyste och deras ansigte warder icke till skam, skall icke rodna af blygsel. (Ps. 34: 6.) Men dermed äro wi icke fritagne från att bära Hans smälek. Wisja wi gå ut till Honom utur lägret, så måste wi bära den (Ebr. 13: 13) och lära oss att med Moses hålla Christi försmädelse för större rikedom än de håfwor uti Egypten. (Ebr. 11: 26.) Wi wisja gerna äras och prisas och hållas i heder. Men från allt detta jäfängliga wäsende har Herren igenlöst oss, och för oss står intet annat åter, än att med den föraktadaste och wanwördaste dö werlden och oss sjelfwa. Så swårt det än måtte förekomma oss att gå in i denna smälek, så omöjligt det än måtte synas oss att taga den uppå oss, det skall dock blifwa oss möjligt, ja lätt, om wi öfwerlemna oss åt vår Frälsare.

Herre Jesu, Du har blifwit försmädad, emedan jag försmädat Gud med mina många synder. O, så låt då denna din försmädelse bråka mitt hjerta sönder, då det far efter ära inför människor och styr för deras försmädelse. Men låt mig icke komma på skam, ty jag tröstar uppå Dig. Amen.

Swårt och bittert blef Du hädad,
 Törnekrönt din hjesfa blef.
 Att så plågad bli och smädad,
 Ack, hwad war det som Dig dref?
 Att Du måtte mig bekröna
 Med din ärekrona sköna
 Pris och ära ware Dig,
 Herre Jesu innerlig!

6.

Passionspredikan på 2:dra Söndagen i Fastan.

I Jesu namn!

(Sw. Fj. 75: 1—5.)

Men wid de äto om natten, då Herren Jesus förrådde wardt, tog Han brödet, tackade, bröt det, och gaf lärjungarne och sade: Tager och äter; detta är min lefamen, som för eder utgifwen warder; det görer till min äminnelse. Sammalunda tog Han och kalken efter nattwarden, tackade, gaf dem och sade: Dricker häraf alle, detta är kalken, det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många utgjutet warder till syndernas förlåtelse. Detta görer, så ofta I dricken, till min äminnelse. Och de drucko deraf alle.

Då nu nattwarden war gjord, och djeswulen hade redan ingifwit Jude Simon's Skariot i hjertat, att han skulle förråda honom, wiste Jesus, att Fadren hade gifwit honom allt i händer, och att Han war utgången af Gud, och gick till Gud, stod Han upp från nattwarden, och lade af kläderna, och tog ett linflåde och bandt om sig. Sedan lät Han watten i ett bäcken, och begynte att två lärjungarnes fötter, och forkade med det linflådet, som Han war ombunden med. Så kom Han då till Simon Petrus; och Petrus sade till honom: Herre! skulle Du två mina fötter? Jesus swarade, och sade till honom: Det Jag gör, wet du icke nu; här efter skall du det så weta. Petrus sade till honom: Aldrig skall Du två mina fötter. Jesus swarade honom: om Jag icke tvår dig, så hafwer du ingen del med Mig. Då sade till honom Simon Petrus: Herre! icke allenast mina fötter, utan och händer och hufwud. Jesus sade till honom: Den, som twagen är, honom göres icke behöf utan att två fötterna; men han är all ren. Och I ären rene, dock icke alle; ty Han wiste, ho den war, som honom förråda skulle, derföre sade Han: I ären icke rene alle.

Denna text gifwer oss att tala om

Fotatwagningen.

Men, Herre Jesu Christe, böj dig ännu denna aften ned till oss i din kärlek och war ibland oss, så att du talar och werkar bland oss, under det wi tala om Dig. Uppenbara din kärlek för våra själar och låt ditt heliga kärleks-uppsåt hos oss hafwa framgång! Förtag och gör om intet allt det, utom eller inom oss, som står Dig emot! Amen.

I.

Nattwarden war redo. Djeswulen hade fullbordat sitt råd och Judas hade lemnat sig helt deråt. I Frälsarens menfliga själ lyste nu, såsom en wedergwickande stråle, hwilken för en stund stingrar mörkret, medwetandet derom, att Fadren hade gifwit Honom allt i händer, makt öfwer allt fött. Och såsom Hans utgående från Fadren låg klart för Honom, så också Hans gång till Fadren, så att lidandet och smäleken härwid trädde tillbaka. Alldeles så, som det hos en troende meniska weglar mellan mörker, smärta och nöd å ena sidan, och ljus, glädje och hopp å den andra, så weglade det och hos Herren Jesus, ty Han war of i allting lik. Utan twiswel har detta medwetande om Hans gång till Fadren äfwen spridt en klarhet öfwer Hans ansigte, en klarhet och herrlighet som Johannes, om ingen annan, förstått och för of bestrifwit. Härwid war det nu som Han stod upp från bordet och begynte att lägga af kläderna. Han tager ett linnekläde och binder om sig. Derpå låter Han watten i ett bäcken och begynner så två lärjungarnes fötter, samt torfa dem med det linneklädet, Han war ombunden med. — Johannes har noga följt med allt, det märka wi på den noggranna berättelsen. Han har undrat och förundrat sig, ty för Honom war ju detta något nytt. Det borde wara något nytt äfwen för of. Herre, gör det nytt, stort och beundransvärdt för våra själar! — Johannes ställer detta tillsammans, att Herren wiste sin utgång af och sin gång till Fadren och att Han twädde sina lärjungars fötter, för att wisa of sin nedlåtande kärlek, och på det wi skola fatta och behålla det i våra hjertan att, så wist som Hans blick in i herrligheten då icke hindrade Honom att tänka på och nedlåta sig till sina lärjungar, så skall icke heller nu Hans sittande på majestätets thron, Hans boende i helgedomen, hindra Honom att nedlåta Sig i kärlek till de sina, att bö när dem, som en förkrossad och ödmjuk ande hafwa, på det Han skall wedergwicka de ödmjukades ande och hela de förkrossade hjertan (Ef. 57: 15). Ännu fortgår genom Hans barmhertighet fotatwagningen, själarne fotatwagning af Fräl-

sarens hand. Ännu måste wi wid den, såsom Johannes, förundra oss öfwer Frälsarens kärlek till oss syndare. Frälsaren hade begynt två lärjungarnes fötter. Så kom Han då till Simon Petrus; och Petrus sade till Honom: Herre! skulle Du två mina fötter? Jesus swarade och sade till honom: Det Jag gör, wet du icke nu; häræfter skall du det få weta. De andre hade stilla låtit Herren två sina fötter. Men det kunde icke Petrus. Hans lynne war sådant, att han wille säga ut hwad han kände. Och Petri sinne war, såsom wi sednäst i söndags hörde, sådant, att han icke rätt kunde förlika sig med hwad Herren hade i sinnet att göra för honom och med honom. Herre skulle Du två mina fötter? säger han. Det innebär för honom en allt för stor, stridande motsäggelse: å ena sidan Herren, å andra han, och denne Herren skulle nu två hans fötter! Dermed kan Petrus icke förlika sig. — Wi kunna undra öfwer dessa Petri ord och hans förhållande. Men hafwa wi sjelfwa en gång med Petrus nödgats af hjertat bekänna: Jag är en syndig menniska, hafwa wi stått inför Herren med ett: Du Herre, och derwid sett orenheten hos oss, då kunna wi icke blott förklara och förstå Petri ord; nej, snarare måste det förundra oss, om någon finnes, som icke alls känner det swårt att förlika detta, om någon tager det likasom för afgjort, att Herren twär hans fötter, lika som fölle det af sig sjelf. — Herren hänwisar Petrus till det kommande; nu wiste han icke hwad det, som Herren företog Sig med honom, innebar; sedan skulle han det få weta. Detta gällde ingalunda endast fotatwagingens handling, utan allt Herrens handlande, ja ej minst Hans lidande för Petrus, såwål som för oss alla. Huru fördold war icke dess betydelse för lärjungarne, för Petrus icke minst? Mycket wille han göra för Herren och förstod icke, att det war Herren, som först måste göra allt för honom, isynnerhet två honom. Och war det icke just detta, hwartill Herren war kommen? War det icke detta, hwarpå allt i Hans lidande och död syftade? Ja, hwarpå syftar wäl Herren med allt, som Han företager med sina lärjungar, icke minst med det, som de alls icke förstå och därför hafwa swårt att underkasta sig? "Är det icke",

säger någon, "ett språk, som gäller allt Guds görande, hwilket först efteråt kan rätt förstås? — — Om wi endast hafwa detta klart för oss, så att Han får wisa oss och låta oss känna: Jag gör det — håll då trösteligen stilla för Guds hand! Wi skola "härefter" så erfara det, och huru allt war gjordt, att rena oss; wi skola i ewighet genomståda allt Hans förande, såsom det der tjenade till att rena oss, och instämma i det ena: Du hafwer twagit oss af våra synder; därför har Du troligen nedlåtitt Dig till att två våra fötter."

I stället för att så gifwa sig i Herrens hand och öfwerlåta sig åt Honom, swarar Petrus: "Aldrig skall Du två mina fötter, eller i ewighet icke skall du o. s. w. Dermed har Petrus bragt saken på sin spets. Dersför måste ock Herren göra detsamma. Han swarar: Om Jag icke twär dig, så hafwer du ingen del med Mig. Dermed har då Herren wisat, att det egentligen icke war fråga om ett tvåande med watten, utan att det gällde en twagning från synden och att på denna twagning låg så mycken wigt, att dereft Petrus icke underkastade sig densamma, så hade han ingen del i Frälsaren, så woro de stilda åt. — Se derhän kan en Jesu lärjunge bringa saken, om han i något stycke egenwilligt motsätter sig Herren och icke will låta tillrättawisa sig genom Andens öfwerlygelse. Då måste det ofta komma derhän, att det å Herrens sida heter — det hörs och förnimmes då ock i själen —: antingen böj och underkasta dig, eller äro wi stilda åt. Det war törhända en enskild synd, med hwilken man icke tog det så noga, ehuru der icke saknades bestraffning; ändtligen hette det: lemna den, eller du har ingen del i Mig. Eller man war i en liknande ställning som Petrus. Man will icke beqwäma sig att taga emot allt af Herren såsom nåd; man wille icke låta älsta sig; man menade, att det gick icke an, att Han, Herren, skulle så två ens fötter. Man märkte wäl och hörde: så skall det wara; men det war ej nog; det hette: Aldrig skall Du två mina fötter. Men Herren sade, kanste just med de erfarenheter, man fick göra: Om du icke låter två dig af nåd för nåd, så har du ingen del i Mig. Man fick erfara, att antingen måste man ödmjuka sig och låta all tanke på att sjelf

wara något fara, och endast låta Herren två sig, eller och skulle man vara utan Herren. — Se, då skall lärjunga-sinnet wijsa sig, om det finnes.

Det wisade sig och hos Petrus. Icke förstod han bättre, än förut, meningen med fotatwagningen. Men gällde det att ha del i Frälsaren eller icke, då måste allt annat fara, egen-wiljan och egensinnet också, då måtte Herren två icke allenast fötter, utan händer och hufwud. Då sade till Honom Simon Petrus: Herre! icke allenast mina fötter, utan och händer och hufwud. Se här lärjunga-sinnet! Detta kan widlädas af mycken brist; men ett är wist: det will uppoffra allt som utesluter från delaktigheten i Christus; allt will det underkasta sig för att hafwa del i Honom. Är det så med dig?

Herren swarade Petrus: Den, som twagen är, honom göres icke behof utan att två fötterna; men han är all ren. Den som är badad, twagen till hela kroppen, han behöfwer icke mer, än att fötterna nu twås från den orenlighet, som kommit att låda wid dem. Man brukade nemligen i Österlandet understundom gå uti ett bad före måltiden. Det må nu lärjungarne ha gjort eller icke, bilden är tydlig nog med den förklaring Herren gifwer den: I ären rene. För det ords skull, som Herren talat till lärjungarne, och hwilket de tagit wid, woro de rene. (Joh. 15: 3.) Men derför behöfdes det wäl icke, att de i allö, i det hela, twäddes och renades, men att deras fötter twäddes, att Herren med sin förlåtande nåd renade dem från all den orenhet, som just dessa dagar, ja dessa stunder, kom wid och besmittade dem, icke minst derigenom, att Gudas war med: I ären rene, dock icke alle. Och på denna twagning låg så mycken wigt, att de utan den skulle mistat sin del i Frälsaren. Gäller icke detsamma äfwen oss? — Wi behöfwa twås alldeles rene, såsom David bad i 51 Ps. och såsom Paulus kunde betyga om de Corinthier: I ären astwagne, I ären helgade, I ären rättfärdigade genom Herrens Jesu namn och genom vår Guds Ande (1 Cor. 6: 11), och sedan dagligen renas från de dagligen widlådande synderna. Herren måste astwå, helga och rättfärdiga oss, rengöra våra hjertan genom tron, och sedan i den dagliga bättringen "dag-

ligen och mildeligen förlåta ofß alla synder". Uti dopet har Herren twagit ofß alla rena, uti nattwarden will Han hålla fotatwagning, två fötterna. Här Han det ofß? Ja, i nya födelsens bad har Herren twagit dig, m. åh., och gifwit dig sin Helige Ande att förnya ditt sinne; men huru har det sedan varit? Har Han dagligen fått två dig genom daglig syndaförlåtelse, eller har din drägt blifwit en syndens besmittade hjortel? Då gäller det, att du åter låter dig twås "all ren". Det sker, om du framgår genom tron till den nådastol, hwilken Gud hafwer satt genom tron i Jesu blod, ty der låter Han se sin rättfärdighet, i thy att Han förlåter synderna, som blifwit under Guds tålamod. Och sedan gäller det att, under det du med din ande är wänd till Gud, till att tjena Honom i andanom och göra Hans wilja, du låter två de fötter, med hwilka du berör denna besmittade och besmittande jord; att du, wandrande i ljuset, låter Jesu Christi Guds Sons blod rena dig af alla dina synder. Derwid skall du få erfara något af det Petrus erfor, så att det stundom skall synas dig omöjligt att Herren nu åter skulle två dina orena fötter; åter — åter efter en ny dags wandring skulle nedlåta Sig till dig. Men hör Hans ord: Om Jag icke twår dig, så hafwer du ingen del med Mig. Och om det blifwer dig för swårt att komma till Honom, så nalkas Honom uti Hans nattward, och war stilla då Han ännu i dag der Han thronar i herrligheten står upp för att företaga fotatwagningen i nattwarden; war stilla såsom en lärjunge när Han kommer äfwen till dig med sitt blod, som är utgjntet för många till syndernas förlåtelse.

Sedan Herren hade twagit deras fötter och tagit sina kläder nppå Sig igen, och satt Sig, sade Han åter till dem: Weten I, hwad Jag eder gjort hafwer? Så kunde Herren med skäl fråga sina lärjungar, och äfwen ofß. Weten I, hwad Jag eder gjort hafwer? Så kan Han fråga med afseende på hela sin offerdöd, som gick derpå ut, att Han måtte kunna två ofß af våra synder, och rena ofß utaf all vår orenhet. Weten I, hwad Jag eder gjort hafwer? Så kan Han fråga för hwarje gång Han med ofß företagit något, hvars mening wi icke stragt

förstå. Så för hvarje gång, hvarje afton Han på nytt med sin syndaförlåtande nåd tvädde öf renat från den dagens synder. Med denna fråga vill Han ju också föra sina lärjungar till sinnes, att de ej må förgäta fotatwagningen, att de må wisa att de förstått och ej förgätit den. Men huru wisar sig då detta? Jo, deruti att wi, åttande på Hans efterdömselse, göra såsom Han öf gjort hafwer, att wi inbördes två hwarandras fötter.

II.

Låtom öf då ätta på denna fotatwagning inbördes.

Hwaruti består den? Huru öfwas den?

Allra först war ju fotatwagningens handling å Herrens sida ett ödmjukhetens exempel att Han, som war Herre och Mästare, så tjenade dem, som woro Hans tjenare. I fallen Mig Mästare och Herre, och I sägen rätt; ty Jag är också så. Hafwer nu Jag, som är eder Herre och Mästare, twagit edra fötter, så skolen I också inbördes två hwarandras fötter. Jmfr Phil. 2: 5—8. Såsom Han en gång utblottat sig på gudomsfepelsen, så gör Han det här. Det är fotatwagning, eller kanske rättare tillredelse till fotatwagning inbördes, om man ödmjukar sig i förhållande till menniskor; att man icke gör sina gåfwor, sin ställning i andeligt eller lekamligt afseende, sina rättigheter gällande derhän, att man sätter sig öfwer andra, håller sig för god i anseende till dem, dömer dem, föraktar dem, ser ned på dem, utan i stället har det sinne hwar till Paulus (Rom. 12: 16) förmanar: Håller icke mycket af eder sjelfwa; utan håller eder lika wid dem som ringa äro, eller, såsom orden egentligen lyda: Nedlåten eder till dem och det som inför menniskor är ringa. Till en sådan fotatwagning kan nu wisserligen höra sjelfwa det egentliga tvåendet af en annans fötter (jmfr 1 Tim. 5: 10) eller orena kropp, eller i allmänhet sådant, som äfwen i yttre måtto fordrar ett nedlåtan till det som är obehagligt. Wäl weta wi, att ett sådant i och för sig icke är ett tecken till ödmjukhet; att derunder kan dölja sig ett stolt sinne. Men å andra sidan må dock ingen hålla sig för god eller för fin, att, om det skulle

erfordras, böja sig ned och twå en fattig menniska, eller att göra henne ren, om hon håller på att förgås i smuts, icke heller att göra rent omkring henne. Må wi icke förgåta det ordet: Sannerligen, sannerligen säger Jag eder: Tjenaren är icke för mer än hans herre; icke är heller sändebudet för mer, än den, som honom sändt hafwer. Huru borde wi icke blygas, då wi hålla of allt för förnäma att sjelfwa taga uti med sådan hjälp och endast sticka bort dem, som komma i vår wäg, för att lemna en sådan Herrens gerning åt andra! — Men ännu wigtigare är det sinne, i hwilket man, såsom Paulus, i sammanhang med det ordet om Jesu förnedring, derom talar, räknar hwar den andre yppare än sig, att intet sker med kif eller fåfång ära, och är så till sinnes, som of Kristus Jesus war. (Phil. 2: 3.) Se detta förutsätter, att man "lägger af kläderna", aflägger den gamla menniskan (Gal. 3: 9) med hennes gerningar; aflägger, säga wi, ty ödmjukhet är wisseligen icke den gamla menniskans art. Men då Herren twädde lärjungarnes fötter, så war detta icke blott ett ödmjukhetens tecken. Nej, han afbildade ju dermed den inre twagning och rening ifrån synden, hwilken Han allena kunde åwägabringa. Fördragande, unddragande, förlåtande — det innebar ju Hans twagning. Och till en sådan inbördes fotatwagning är det ju också Paulus i Col. 3: 12—14, likasom Herren och Hans öfrige apostlar öfwerallt, förmanar, sägande: Så kläden eder nu, såsom Guds utforade, helgon och älskeliga, uti hjertans barnhertighet, wänlighet, ödmjukhet, saktmodighet, långmodighet; och fördragen hwarandra och förlåten hwarandra, om någon hafwer något klagomål emot den andra; såsom of Kristus eder förlåtit hafwer, så gören of J. Men öfwer allt detta ifkläden eder kärleken, hwilken är fullkomlighetens band. Detta är hwad wi behöfwa af hwarandra; detta är hwad Herren i sitt testamente anbefaller och lägger of så allwarligt på hjertat, såsom sin yttersta wilja, såsom något, hwaraf det skall wisa sig, om wi weta hwad Han of gjort hafwer. Deruti består således denna fotatwagning, att du unddrager och fördrager allehanda hos din broder, mot hwilken du kan hafwa något klagomål, dock icke så, att synd ej skulle hållas

för synd eller i falskt kärlet öfwerstylas och öfwerjes, utan så att du för din del är beredd att förlåta och åter förlåta: Såsom och Kristus eder förlåtit hafwer, så gören och J. Just wid, under och genom ett sådant fördragande och förlåtande kan den rening allra bäst ske, som Herren sjelf icke underlät, wi mena den rening ifrån synd och brist, som eger rum då en broder låter öfwerthga sig om sin förseelse och sin synd och kommer till insigt i och bekännelse af densamma. Fördragandet och förlåtandet blifwer dock härwid, såsom wi se af Herrens eget förhållande, sjelfwa hufwudsjaken och hufwudöfningen, wilforet för all gemenskap i kärleken. Denna kärlet är fullkomlighetens band; den är det "linnekläde", som wi behöfwa taga på oss, wara "ombundne med", och dermed wäl "torfa" hwarandras fötter, sedan wi twagit — förlåtit — så att intet i vårt sinne måtte wara qwar af det, som wi en gång welat aftwå, af det som wi förlåtit.

Huru nära ligger oss icke denna fotatwagning? Är der någon bland eder, m. åh., som kan säga, att han icke har något tillfälle att öfwa den? Du må wara barn eller äldre, tjenare eller herre, mästare och lärare eller lärjunge; wist finnas sådana bland dina syffkon, dina kamrater, medtjenare, barn, make eller maka, herrar, husbönder, bland dem som äro öfwer dig eller under dig eller wid din sida, mot hwilka du kan bewisa sådana stycken, hos hwilka du har något, ja mycket att fördraga och förlåta. Tänk blott efter! Tag blott dessa orden med dig hem ur kyrkan! Tag dem med, såsom du ju behöfwer taga Honom med, som twår dina fötter! **Th**, säger Frälsaren, om J detta weten, salige ären J, om J det gören. Ja, salige; ty näst det, att Herren twår mina fötter, är intet saligare, än om jag kan twå andras. Och twärtom. Hwad är det som gör oss så ofaliga i vårt samlif med hwarandra? Är det icke detta, att wi så litet förstå att twå hwarandras fötter, utan i stället plågas af hwarandra och plåga hwarandra, som gör oss så ofaliga? Derför sätter Paulus i Col. 3: 9 det ordet om Guds frids regerande i hjertat i sammanhang med det, wi förut hört från samma ställe om förlåtelsen. Och Guds frid, som öfwergår allt förstånd, förware edra

hjertan och sinnen i Christo Jesu. — Men härvid kan wäl den, som känner sig sjelf och sin natur's wanart, fråga: Huru skall jag kunna göra detta? Ty wi wilja icke tala om dem, som bortwisa hwarje ord om att göra Guds wilja, och detta kanste till och med derför, som det föregifwes, att det skulle strida emot nåden och tron. — Herren har gifwit oss en efterdömmelse, men en efterdömmelse icke såsom då menniskor gifwa en sådan, att den nemligen endast ställer anspråk på oss. Nej i sjelfwa efterdömmelsen, som Christus gifwer — och i de heligas, men endast såwida man i den igenkänner och hänwisas till denna källa — i den efterdömmelse, som Christus gifwer, ligger också kraft. Ty det är ju utaf hwad Han gör med oss, som wi skola lära, hwad wi inbördes hafwa att göra. Det är ju icke något främmande för en Jesu lärjunge, att Jesus twär hans fötter. Och när Han detta gör, står Han ju icke på afstånd, utan Han kommer ju nära med sin ödmjukhet, med sin förlåtelse, med sin kärlek. Han kommer ju till vårt hjerta, om allt detta annars är hjertesak, och icke en blott känslans eller förståndets sak. Till vårt hjerta tränger sig Hans ödmjukhet, Hans förlåtande kärlek, smältande och bewekande. Så är det ju icke omöjligt, att vårt arma hjerta kan få något utaf Hans hjerta och sinnelag, i den mån Han werkligen får två våra fötter, d. w. s. i samma mån wi werkligen känna vår orenlighet och dagligen låta Honom bewisa oss nåd.

Men derföre må wi ock å andra sidan se till, huru det är och förhåller sig med denna sak; ty det är dock wißt, att om wi med vårt förhållande tydligen wisa, att wi icke ha sinne för att i ödmjukhet två hwarandras fötter, icke wilja eller kunna fördraga och förlåta hwarandra, nej icke ens fördraga att någon tänker annorlunda än wi, förrän wi äro färdige att döma honom; då wisar detta, att wi icke weta, hwad det will säga, att Christus twär oss med sitt blod. Och är det icke underligt, ja betänkligt, att just på en tid, då wi så gerna wilja påstå att evangelium och ordet om Christi blod klarare än någonsin skall förkunnas och af flera än någonsin på det rätta sättet omfattas, att just i en sådan tid detta dömande af hwarandra, som innebär raka motsatsen till fotatwagningen,

är så allmänt? Wore det icke underligt, om evangelium, som juft är ett evangelium om Christi ödmjuka kärlek och förlåtelse, skulle framkalla ett mot evangelium så stridande sinne? Wore det icke underligt, om man skulle bättre, än annars varit fallet, och bättre än andra, förstå evangelium, men på samma gång mer än annars och mer än andra wara stolt och sjelflof, dömande och mästrand? Kan en menniska på en gång, som det heter, "bada i Christi blod", men på samma gång icke hafwa en droppe af detta för andra, icke en droppe watten, att dermed två äfwen dem, icke wilja något litet fördraga och unddraga i verklig kärlek? Icke talar Jag om eder alla; Jag wet, hwilka Jag hafwer utforat. Wi weta wäl, att Herren än i dag har sina lärjungar, som Han twår, och hwilka kunna prisa Hans nåd och dyra blod. De öfwa sig då ock i fotatwagningen. Men icke alla, som woro med Herren, woro rene. Icke alla, som kallas Christna och Guds barn, äro det i sanning.

Det är medwetandet härom, som äfwen wid fotatwagningen bryter fram hos Frälsaren. Medwetandet derom, att en bland dem skulle förråda Honom, är det, som lägger sig som en börda öfwer Hans sjä. När Jesus hade detta sagt, wardt Han bedröfwad i andanom. Den som åt bröd, d. ä. stod i nära, förtrolig gemenskap med Honom, hade sin fot upplystad att trampa Honom. Mot denna förargelse styrker Herren sina lärjungar med de orden: Nu säger Jag eder det, förr än det sker, att, när det skedt är, skolen I tro, att det är Jag. Och till uppmuntran under allt det motstånd och lidande, som de, i likhet med Honom sjelf, under tidernas lopp skulle få erfara, icke minst af dem som hafwa Judas sinne, betyggar Herren: Sannerligen, sannuerligen säger Jag eder: Hwilken som undfår den Jag sänder, han undfår Mig; men hwilken som undfår Mig, han undfår Honom, som Mig jändt hafwer.

Så möter ock äfwen wid fotatwagningen denna mörka bild. Så blandar sig i det ljusliga ordet om lärjungarnes renhet och rening detta: "icke alle", till helsosam warning att icke strymta, icke förhålla sanningen i orättfärdighet, till en maning att fara efter det lärjungasinne, wi sett hos Petrus.

Denna warnande bild möter oss isynnerhet i nästa text. Vid dess betraktande få vi tillfälle att närmare härom tala. Men denna gång vilja vi dröja vid Jesu bild, bedjande, att dess drag och hos oss måtte spegla sig:

En tjenarens tjenare
 Kom alla herrars Herre,
 Att frälsta det förtappade,
 Det större med det smärre;
 Och wid sin bortgång skänkte Han
 Oss detta testamente:
 "I bröder, tjenen så hwarann,
 Som Jag er alla tjente":

Th hjälp oss, Herre, att vi må,
 Bland gåfvor mångahanda,
 Som af din rika nåd vi få,
 Dock lifwas af en Anda,
 Som, kärleksfull och ljuf och blid,
 Kan våra hjertan rena
 Och, i rättfärdighet och frid,
 Med Christo oss förena!

Tag bort allt köttsligt öfwerdåd,
 Allt högmod ur vårt sinne!
 Du gifwer de ödmjuka nåd:
 Du så, o Gud oss sinne!
 Att nyttja rätt de pund vi fått,
 Du värdes sjelf oss lära,
 Och för allt gjordt och njutet godt
 Ge dig allena ära.

Amen.

7.

2:dra veckan i Fastan.

Måndag.

Smärtornas man, plågornas förtrogne.

Han var full med wärk och frankhet (eller egentligen smärtornas man och frankhetens förtrogne). (Ef. 53: 3.)

Striften wisar of många smärtans män, frankhetens förtrogne: En Jeremias, som klagar öfwer sitt folks nöd och jämmer, såsom hade den varit hans egen och säger (Klagow. 1: 12.): Eder allom säger jag, som gån här fram om: Ståder och ser till, om någon wärk kan wara sådan, som min wärk, den mig så uppäter, ty Herren hafwer gjort mig full med jämmer på sin grymma wredes dag; en David, som på ett förebildande sätt sått åt sin smärta gifwa uttryck, som sedan begagnats af den lidande Messias (22 och 69 Ps.), och framför allt en Hjob, som bland alla lidande framställes såsom smärtornas man. Och hwem kan tälja alla dessa lidande, hwilkas klagan utgjutit sig genom Jeremias, Davids och andra lidande heligas ord? Men högt öfwer alla dessa refer sig den på forset upphöjdes bild; ja, och djupare nedifrån höra wi Hans klagan. Han är smärtornas man, Han är plågornas förtrogne. Ty ingen har såsom Han känt alla smärtor, ingen såsom Han blifwit förtrogen med plågorna. En Jeremias klagan har sin grund deruti, att han lider med sitt folk, känner sitt folks nöd såsom sin nöd. Men Herren Jesus Kristus — Han har ingått i hela menssklighetens nöd, i det Han, genom hwilken allting äro skapade, blifwit Mennskones Son, mennskoflägtets nye stamsfader, Han har, såsom den enda friska punkten på menssklighetens kropp, känt alla de smärtor, som finnas inom denna kropp med alla dess lemmar; ja, Han har känt dem så, som ingen af alla dessa sjuka lemmar sjelfwa tunnats känna dem. Honom hafwa plågorna uppsökt. Till Honom, såsom hjertat i denna kropp, har den stämnda blodmas-

han strömmat från hela den öfriga kroppen, från hela menskligheten. Han har känt med oss alla, lidit med oss alla, ja, så helt ett med oss, som Han war, blef och detta Hans lidande med oss ett lidande för oss, för alla. Ej underligt då, att Han blef smärtornas man, plågornas förtrogne! Ej underligt att

Såsom Jesu smärta war
 Aldrig någons varit har!

War det icke äswen detta, som gjorde att alla de, som hade smärta och plågor, att alla lidande och elända, kände sig dragne till Honom, såsom till den, som både förstår och förstår att hjälpa? Och är det icke på den grund som wi ännu i dag uppmanas att med våra smärtor och plågor, af hwad slag de wara måtte, komma till Honom, framgå till nådastolen för att finna nåd och få barmhertighet på den tid oss hjälp behöfves? Ty wi hafwe ju icke en öfwersteprest, som icke kan warfunna Sig öfwer vår swaghet, utan den som är pint och frestad, och dertföre kan hjälpa dem som frestas. Är Han förtrogen med smärta och plåga, så kan du också förtroligt nedlägga din klagan i Hans stöte och utgjuta din smärta wid Hans bröst. Han förstår det bättre än du sjelf. Så har du i Honom en "förtrogen" under all din smärta. Hoppas du på Honom, så skall barmhertighet omfatta dig.

Herre Jesu! Dig som alla plågor sött, söker nu jag under all min smärta. Du är med den förtrogen; låt då hwarje smärta göra mig mera förtrogen med Dig. Amen.

Jag på Dig min tröstan ställer:
 Du min tillflykt är försann.
 Med Din död Du döden fäller,
 Att han mig ej stada kan.
 Nu i Dig jag hafwer del,
 Skydd och helsa utan fel;
 Du i nöden wederqwedder
 Och från döden mig uppväcker.

Tisdag.

Han bar vår krankhet.

Sannerligen, Han bar vår krankhet och lade uppå Sig vår sweda; men wi höllo Honom för den, som af Gudi slagen och pinter war. (Ej. 53: 4.)

Såsom Hjobs wänner en gång menade, att den lidande mannen icke kunde blifwit så slagen och pint, om han icke genom någon sårstild synd ådragit sig detta; så höll man of den lidande Messias såsom en, som för egen misgernings skull blifwit slagen och pint, då Han war en smärtornas man och plågornas förtrogne. Men det war i sjelfwa werket vår krankhet Han bar och vår sweda Han lade uppå Sig.

Af det sätt, hwarpå evangelisten Matthæus (8: 17) tillämpar detta ordet, kunna wi förstå hwad detta bärande är. Han omtalar nemligen, att man till Jesus hade många, som woro besatte, och Han dref ut andarna med ord; och alla dem, som ondt hade, botade Han. På det — så fortsätter han — fullbordas skulle, det som sagdt war genom Esaia profeten, som säger: Han hafwer tagit på Sig vår skröplighet, och våra sjukdomar hafwer Han burit. Här gifwer evangelisten of en ny inblick uti Herrens iure ställning till of menniskor, uti Hans ingående uti all vår nöd. Hafwa wi i föregående vers sett, att Han gjorde våra smärtor i allmänhet till sina, så höra wi här, att Han ingått afwen uti medlidandet med vår krankhet och sweda. Han trädde med hela sitt hjerta och själ in i hela vår ställning, alla våra förhållanden, kände med, led med, ej blott af vår synd, med des dom och näpft, utan afwen af alla syndens följder, sjukdom, brist, död. När Han såg alla dessa sjuka, så bar Han deras krankhet, upptog den med des sweda i sitt hjerta.

Och hwarför skulle detta synas of så oförklarligt? Wisserligen har ingen mer än Han kunnat göra det så som Han, emedan ingen haft sådan kärlek som Han. Men se wi icke, huru redan på det rent naturliga området t. ex. en fader, en

moder, kan bära barnets fränkhet och sweda på sitt hjerta, såsom om de själfwa ledo den? Detta, att gå in i en annans förhållanden, är ju således något, som redan hörer den menstliga naturen till genom kärleken. Om nu denna kärlek, såsom hos vår Frälsare, är på en gång den rena kärleken och dertill gudomlig; hwem vill då sätta en gräns för des deltagande uti deras nöd, som den omfattar? Ty

Såsom Jesu kärlek war
Aldrig någons warit har.

**Ja, fannerligen Han bar vår fränkhet och lade uppå
Sig vår sweda.**

Så förstå wi då också, hwaraföre just de fränka drogos till Honom; men ock huru och hwaraföre Han drogs till dem och egnade Sig åt dem. Åh, att wi då också förstodo, hwilken förbarmare wi hafwa i Honom! Att dock alla fränka förstodo, att de i Honom hafwa den, som burit deras fränkhet och lagt uppå Sig deras sweda! Huru skulle man då icke söka Honom och hos Honom finna på en gång menstligt och gudomligt deltagande! Huru skulle man icke då ock själf uppfyllas af sann, werklig barmhertighet mot dem som lida!

Lär of då, ja gif of att blicka in uti detta ditt medlidande, barmhertige Frälsare. Gif of af din barmhertighet, att ock wi i kärleken må bära andras nöd på vårt hjerta.

Amen.

Bewara of för syndamen!
När korset trycker war ej sen,
Att hjälpa, styrka, stödja så,
Att det för swårt ej wara må.

O Jesu, Du vår broder kär,
Du will of alltid wara när.
I vårt elände hos of blij
Och hjälp of till ett ewigt lif!

Onsdag.

Han för oss.

Men Han är fargad för våra misgärningar skull och slagen för våra synder skull. (Ef. 53: 5.)

Man höll Honom såsom den der af Gudi slagen och pinter war för egna misgärningar; men — så bekänner det botfärdiga Israel — Han är fargad för våra misgärningar skull och slagen för våra synder skull.

Här möter oss ett ord, som så tydligt som möjligt uttalar det ställföreträdande uti vår Frälsares lidande — Han för oss, Han i vårt ställe. Vi hafwa sett, huru Han gått in i vår nöd, i våra smärtor och plågor, burit vår krankhet, allt såsom om det varit Hans; huru Han i egentligaste mening blifwit som en annan menniska, med menniskor kännande, lidande allt menstligt lidande, varit Gud med oss i allt — genom kärleken, ja genom en kärlek, som ingen kan mäta eller utgrunda. Men om Han så är och gör allt i fullaste mening med oss; huru skulle det då kunna annorlunda vara, än att Han är och gör allt för oss, företrädande oss inför Gud? Lika långt Hans kärlek sträckte sig, då det gällde att lida med oss, lika långt förer samma kärlek Honom, när det gäller att gå inför Gud för oss, att såsom medlare bära vår synd och misgärning. Eller skulle Han bära våra smärtor, vår krankhet, vår synd och dess följder, men icke bära allt detta inför Gud? Skulle Han, som i allt gaf Gud Hans ära, såsom det tillkommer menniskan, — skulle icke Han just såsom den der bar vår synd också nalkas Gud med denna på sitt hjerta? Skulle Han icke just inför Gud känna med oss, ja, såsom den ene och ende, som gjort allas sat till Sin, också såsom den ene och ende känna Guds dom öfver vår synd och erfara Guds heliga misshag öfver syndarne? Han är wissertligen den oskyldige; men hör det icke till Hans kärlek, att Han blifwit, känt och framställt sig såsom ett med de skyldige? Därföre är Han fargad för våra misgärningar skull och Han slagen för våra

synder skull, Han — för oss. Detta är försoningens hemlighet, men på samma gång kärleken hemlighet. Vi fatta den ej, utan att och i den mån kärleken af oss fattas och erfäres. Men hvarföre wille Herren alltså slå Honom (Gf. 53: 10)? Emedan Han är den heliga kärleken, som icke kan annat än bewisa sig i helighet. Der synden möter Honom, der måste Hans helighet bete sig såsom straffande rättfärdighet. Hade syndarena sjelfwa måst möta denna helighet, då hade de måst förås i och under Guds dom. De hade ej kunnat lida den. Jesus möter den. Han bedröfwes, försträcket och ängslas derwid, ja, bedröfwes intill döden. Men Han går det igenom. Han håller Gud i wördning. Han ärar Gud.

Ja, Han är sargad för våra misgärningar skull och slagen för våra synder skull. Christus hafwer förkossat oss från lagens förbannelse, då Han wardt en förbannelse för oss. (Gal. 3: 13.) Ja, Han för oss. Ty den der af ingen synd wiste, Honom hafwer Han för oss gjort till synd, på det wi skulle warda Guds rättfärdighet genom Honom. (2 Cor. 5: 21.)

Herre Jesu Christe, Du som blifwit sargad för våra misgärningar skull och slagen för våra synder skull; Dig ware derföre tack. Åh, gif oss öppna förståndögon att kunna blicka in uti denna försoningens hemlighet, att wi så måtte få erfara dess tröst och kraft. Amen.

För mig sitt lif, sitt dyra blod
 Han wille icke spara,
 Att för den dom, mig förestod,
 Jag måtte tryggad vara.
 Han blef hos Gud min löstesman,
 Uti Hans död min synd förswann:
 Så är jag frälsad worden.

Thorsdag.

Hans näpft wår frid.

Näpsten ligger uppå Honom, på det wi skulle frid hafwa. (Ef. 53: 5.)

Wi erinra of ur passionshistorien, huru Pilatus, för att stilla Judarne, sade om Herren Jesus: Jag will näpfa Honom och släppa Honom. Huru underligt är det icke, att Herren Jesus skulle näpfas därför, att ingen sat fanns med Honom. Det heter ju nemligen, att Pilatus icke fann någon af de ogerningar med Herren, för hwilka Han blifwit anlagad; icke heller Herodes, säger han; ty jag försände eder till honom. Och si, man kunde icke komma på Honom det döden wärdt är; därför will jag näpfa Honom och släppa Honom. Uti detta menniskors förfarande med wår Frälsare afspeglar sig på ett hemlighetsfullt sätt det, som föregick med Honom inför Guds dom, det Han, såsom wår hufwudman, fick erfara för of. Han näpfes af menniskor ehuru offsyldig. Och Han näpfes af Gud. Näpsten låg uppå Honom. Hwad denna näpft innebär kunna wi ana af Davids ord i 6 Ps., hwarest samma ord som här brukas. Han säger: Straffa mig icke i din wrede och näps mig icke uti din grymhet! Han, som trädde inför Gud såsom wår borgesman, såsom den der bar werldens synder, fick erfara den näpft, som wi förtjent. Wåra synder förhållas Honom och på samma gång den tuktan, det förwitande, det straff, som följer med synden. Den som blifwit näpft af Herren, han wet något om, hwad detta näpfande, detta förhållande af synden, innebär. Min näpft är hwarje morgon ny, heter det då med smärta. Och dock wet Han endast gauska litet om den näpft, som låg uppå Honom, wår Frälsare. Kampen i Gethsemane, lidandet på korset, sedda i ljuset af sådana profetiska ord, som detta: Jag måste betala det Jag intet röfwat hade (Ps. 69: 5), wisa of hurudan Hans näpft war. Men så låg näpsten uppå Honom, på det wi skulle frid hafwa. När då Herren näpfer och förhåller en

människa synderna, då får hon erfara hvad jämmer och sorg synden har med sig. I denna jämmer och sorg skulle hvarje människa förgås, hade icke Herren Jesus låtit näpsten läggas uppå Sig. Men nu, sedan Han detta gjort, kunna wi få frid d. ä. komma i en sådan ställning till Gud, att wi kunna vara trygga. Ty friden är ingalunda trygghet endast i förhållande till världen och synden, såsom skulle wi endast i förhållande till dem vara trygga. Nej — frid är just denna hjertats trygghet i förhållande till Gud, att man icke behöfwer frukta, att Han förebrår synderna, såsom det ock heter i Rom. 5: 1: Medan wi rättfärdige wordne äro af tron, hafwa wi frid med Gud, och i 2 Cor. 5: 19: Han förebrädde dem icke deras synder. Herren kan wäl näpfa eller tukta de sina; men detta innebär icke något straff till deras förderf. — Så kunna wi hafwa frid på grund af vår Frälsares näpst, på grund af Hans lidande. Derfor wisade Herren Jesus lärjungarne sina händer och sin sida, då Han efter sin uppståndelse bådade dem frid, dermed gifwande tillkänna, att de hade Hans sår, Hans näpst, att tacka för sin frid. Den frid, som icke har denna grund, är icke den rätta och skall icke bestå i döden och domen. Hafwa nu wi frid? Hafwa wi den rätta friden? På det wi skulle hafwa frid blef Han näpst, så att wi icke blott kunna få frid, utan det war Hans wilja, att wi skulle hafwa den; det war målet, för hwilket Han led. Hwarföre äro då så många utan frid? — Så förstör då all falsk frid, o Herre! Men gif ofi din frid, ty Du har ju underkastat Dig och lidit näpsten, på det wi skulle få inträda i friden. Så helse Du ofi med din frids helsning och låte ofi se dina sår, att de må blifwa våra fridsboningar. Amen.

Gud för vår skull Honom slår,
 Plågar Honom illa;
 När i sådan glöd Han går,
 Will Han dermed stilla
 All Guds wrede, skulden wäl
 Till vår frid betala,
 Och ofi så till kropp och själ
 Ritligen hugswala.

Freitag.

Hans sår vår helssa.

Genom Hans sår äro wi helade. (Ef. 53: 5.)

Såsom Hans näpft åfystade och slog ut till vår frid, så har genom Hans sår helssa wunnits åt oss. Strimmorna, såren på Honom wittna om våra sår, vår krankhet. Ty Han är ju sargad för våra misseruingar skull och slagen för våra synder skull. En underbar läkare, som helar genom sina sår! Han kom att wara en läkare för de kranta. De fleste anammade Honom icke. De förkastade Honom, de slogo Honom, de sargade och korsfäste Honom; och litwål förblef Han en läkare; ja, Han beredde just derigenom ett läkemedel för alla våra syndasår. Det är, som hade Han, den enda friska lemman, det enda hjerta i menfligheten, som icke försmättat, såsom våra, dragit till sig all den krankhet, som fanns i hela mennistoflägtet: Ja, Han som af ingen synd wiste, wardt ju gjord till synd för oss. Men så är den helssa kommen, efter hwilken Jakob wäntade. Så är Han upphöjd på korset såsom en gång kopparormen upphöjdes i ötuen. Kopparröda ormar hade bitit folket. Der lågo Israeliterna fulla med giftiga, dödliga sår, wäntande på döden. Då upphöjde Moses på Guds befallning ormen, på det att hwar och en som såg på honom skulle blifwa helad. Så är nu Herren Jesus i syndeligt köttts liknelse blifwen för oss hwad kopparormen war för Israeliten. Genom Hans sår helas wi. Såren äro djupa, giftiga, obotliga för mennistohand; såren swida och plåga och ingen helande balsam finnes: I Honom, genom Hans sår äro wi helade. Den som ser uppå Honom, han skall blifwa wid lif. Detta är ett under, ett nådens under, att wi så skola helas.

Åh, mången känner ingen krankhet, till des han dör i den. Mången känner den icke swårare, än att han tror sig sjelf kunna hela den. Och så plåstrar han sjelf med sina sår, hwilka alltjemt bryta upp igen. En annan känner dem med sweda, men

wet icke, huru de skola läkas. Är du en sådan? Hör då: Genom Hans sår äro wi helade. Der skall du söka och finna helsa. Känner du med smärta t. ex. din sjelfwisshet; tro ej att du sjelf kan hela den skadan. Den är för djup. Den fraktheten är för djupt inrotad. Hwarje försök att på egen hand, i egen kraft, skaffa hjelp mot dessa syndens sår, skall lära dig, att der will något annat och kraftigare medel till. Swider det djupt inne i ditt hjerta, då du ser din kärlekslöshet eller din kallsinlighet; tro ej att detta djupa onda botas derigenom, att du grufwar dig öfwer detta elände och sjunker ned i misshod, men icke heller dermed, att du gör dina ansträngningar. Nej, endast genom Jesu sår kan du finna den helsa, som heter kärlek, brinnande nit o. s. w. När derföre synden gör dig ett sorgse mod och kränker, så flynda dig att kasta ögat på din Frälsare och Hans sår, att sänka dig ned i Hans lidande och i den kärlek, som bewekte Honom att gå i döden för dig. I Honom är helsa. Så skall du warda helad. Ly från dessa Hans sår flödar Guds helsosamma nåd till ditt franka hjerta. Och när du en gång funnit helsa, den fulla helsan; så skall du af allt hjerta med alla heliga bekänna: Genom Hans sår äro wi helade.

Herre Jesu, Du känner mitt hjertas frakthet och nöd; Du wet att jag sjelf intet förmår till att hela des skador. Hela mig derföre Herre, så warder jag helad! Läk mig Du, som är kommen för att hela de franka! Lär mig att hos Dig och i dina sår söka och finna min helsa och lifskraft. Amen.

D, låt mig med trones öga
Uppåt korset stadigt se
Suga honung från des höga
Stam, som biet ur blommorne,
Att mitt arma, franka hjerta
Af din nåd och af din smärta,
Hwarje stund en balsam får
Emot syndens ormasår!

Lördag.

Alle uti willfarelse!

Vi gingo alle uti willfarelse såsom får, hwar och en såg uppå sin väg. (Ej. 53: 6.)

Mensligheten war ju af Gud skapad och dertill bestämd att den skulle wara ett helt, en hjord under Guds ledning. Men i och med affallet från Gud hade sambandet brustit, och söndringen och splittringen trädte i stället. Allt föll isär. Hjorden svingrades — hwar och en gick för sig, men alle uti willfarelse.

Hedningarne gå sina egna vägar — i willfarelse. Judarne hafwa Guds ord och sanning, men gå dock i willfarelse, såsom detta Israel om sig sjelf bekänner: Hwi låter du oss, Herre, wille fara ifrån dina vägar, och vårt hjerta förstodas, att wi icke frukta dig? (Ej. 63: 17.) Hvad är det nu, som förorsakar denna blindhet, detta mörker, i hwilket menniskor trefwa sig fram utan att finna någon väg? Det är synden. Den har såsom ett tjockt moln trängt sig emellan Gud och menniskan. Detta moln omtöcknar Guds nådesanlete, så att wi ej kunna känna och finna honom. Våra synder äro de som åtskilja oss och vår Gud ifrån hwarandra och gömma bort Hans ansigte. (Ej. 59: 2.) Dertfore ökar sig detta mörker mer och mer, i samma mon som synden ökas. Allt tjockare blir mörkret öfwer jorden, allt större willfarelsen ibland judar och hedningar. Det ökar sig alltmer, ända till dess att uppgången af höjden besöker oss till att uppenbaras dem som sitta i mörkret och dödens skugga. Huru stor war icke willfarelsen bland hedningarne under tiden närmast före Christi uppenbarelse? Huru förmörkadt war icke detta Israel? Hafwande uppenbarelsens ljus i dess fulla glans wandrade det dock i ett mörker så stort, att det icke kände luset.

Uti detta willfarelsens mörker gingo wi alle och gå wi ännu alle, om wi ickeakta på det ljus och den hjelp, som kommit i Kristus. Denna willfarelse beskrifwes på ett beteck-

nande sätt med de orden: **H**war och en såg uppå sin wäg. Härmed målas det förtwiflade tillstånd, i hwilket wi befinna oss. Å ena sidan se wi häruti willrådigheten: ingen kan wisa den andre wägen; å andra sidan den sjelfwiska förblindelsen, att hwar och en håller sin wäg för den rätta.

Huru allmän är icke denna willfarelse ännu i dag, att hwar och en tycker sig wis wara, hwar och en menar sig kunna finna wägen på egen hand. Denna förblindelse ger sig ett otwetydigt uttryck i det ofta upprepade ordet: "Hwar och en blifwer salig på sin tro." Ja, hwar och en, som icke tror, menar sig kunna gransta och pröfwa hwad som är sanning eller icke i sristen. Och till och med ibland dem, som tro, återkommer denna blindhet och denna sjelfstillit. Derutaf de många willfarelserna midt ibland de christna, af hwilka så många se uppå sin wäg.

Käre wän! Rädes du icke för denna willfarelse? Märker du icke att mörker är å färde? Längtar du icke efter ljus och hjelp? Ljuset och hjelpen äro komna dermed att Herren kastade allas våra synder uppå Honom. Låt då icke denna hjelp wara förgäfwes! Låt ljuset från korset upplysa din wäg, att du icke irrar mer.

Men Dig, Herre Christe, bedje wi att, såsom Du kom till oss willfarande får, Du nu också wille söka oss, att wi må omwändas från våra wägars willa till dig, våra själars herde och biskop. Amen.

Se vårt hjerta är betaget
 Utaf dårskapsdimma fall;
 Syndens mörker oss bedragit
 Och oss kommit uppå fall.
 Herre, se, wi wilse gå:
 Wåra tankar, werk också,
 På en farlig ban omswäfwa
 Och din sannings ljus motsträfwa.

8.

Passionspredikan på 3:dje Söndagen i Fastan.

O Jesu namn!

Men lärjungarne begynte wara illa tillfrids, och jägo hwar på annan, warande tvehgäse om hwem Han talade, och begynte fråga emellan sig, hwilken den war af dem, som det göra skulle? Och sade till Honom hwar i sin stad: Är det jag? Men Han swardade, och sade: En af de tolf, den som tager i fatet med Mig, skall förråda Mig. Ja, Mennistones Son warder så gående, som skrifwet är om Honom; men we den mennista, genom hwilken Mennistones Son förrådd warder: den mennistan wore bättre, att hon icke wore född. Då swardade Judas, som förrådde Honom, och sade: Mästare! icke är jag denjamme? Sade Han till honom: Du sade det. Och war en af Jesu lärjungar, som satt wid bordet intill Hans bröst, den Jesus får hade, till honom wintade Simon Petrus, att han fråga skulle: ho den war, som Han talade om? När han nu låg intill Jesu bröst, sade han till Honom: Herre, hwilken är det? Swardade Jesus: Den är det, som Jag räcker det indoppade brödet. Och när han hade indoppat brödet, gaf Han det Jude Simon Isariot. Och efter den stunden for jatan in i honom. Så sade då Jesus till Honom: det du gör, gör snart. Men ingen af dem, som wid bordet jutto, förstod hwarjöre Han sade honom det; ty somliga mente, efter Judas hade pungen, att Jesus hade jagt honom: Köp hwad behof göres till högtiden; eller att han skulle gifwa de fattiga något. När han då hade tagit betan, gick han straxt ut, och det war natt. Då han war utgången, sade Jesus: nu är Mennistones Son förklarad, och Gud är förklarad i Honom. Är nu Gud förklarad i Honom, så skall ock Gud förklara Honom i Sig sjelf, och skall snart förklara Honom.

Och när de hade sjungit lofsången, gick Jesus ut med sina lärjungar öfwer den bäcken Kidron till Oljoberget. Då wardt en träta emellan dem, hwilkendera skulle synas wara ypperst. Då sade Jesus till dem: Werldslige konungar regera, och de, som makten hafwa, kallas nådige herrar; men I icke så, utan den, som störst är ibland eder, han skall wara såsom den yngste, och den der ypperst är, han ware såsom en tjänare. Ty hwilkendera är större, den som sitter eller den som tjänar? Är icke den som sitter? Men Jag är midt ibland eder, såsom den der tjänar; men I ären desamme, som med Mig blifwit hafwen uti min frestelse. Och Jag will beställa eder riket, såsom min Fader hafwer det beställt Mig, och I stolen äta och dricka wid mitt bord uti mitt rike; och stolen sitta på stolar och döma tolf Israels slägter. Och sade Jesus till dem: I denna natt stolen I alle förargas på Mig; ty det är skrifwet: Jag skall slå herden, och fåren af hjorden stola

warda förskingrade; men när Jag är uppstånden igen, will Jag gå fram för eder i Galileen. Och Herren sade: Simon, Simon, si! jatan hafwer begärt eder, att han skall falla eder såsom hwete; men Jag hafwer bedit för dig, att din tro icke skall om intet warda. Och när du är omvänd, så styrk dina bröder. Då sade Petrus till honom: Om än alle förargades, skall jag icke förargas. Sade Jesus till honom: Sannerligen jäger Jag dig: 3 dag, i denna natt, förrän hanen hafwer två gånger galit, skall du tre gånger förneka Mig. Då sade han ytterligare: Ja, skulle jag än dö med Dig, skall jag icke förneka Dig. Sammalunda sade de och alle. Och Han sade till dem: När Jag jände eder utan säck, utan renjel och utan skor, hafwer eder något fattats? Då sade de: intet. Då sade Han till dem: Men nu, ho som icke säck hafwer, han tage honom, sammalunda och renjeln; och den der icke hafwer, han sälje sin klädnad, och köpe swärd. Ty Jag säger eder, att det ännu måste fullbordas på Mig, som skrifwet är: Han är räknad ibland ogerningsmän. Ty hwad som skrifwit är om mig, det hafwer en ända. Då sade de: Herre, si! här äro två swärd. Då sade Han till dem: Det är nog.

Uti Johanni's 10 kap. talar Herren om sig såsom den gode herden, som låter sitt lif för fåren och som derföre också wårdar sig om dem. Det synes oss, som om wi i den upplästa texten juft så se, huru Herren i gerning betar sig som den gode herden. Wi wilja derföre närmare betrakta denna

Herrans Jesu herdatrohet.

Käre Herre Jesu, Du som i stor trohet mot din Fader lät ditt lif för oss, Du som i stor trohet mot oss icke skonade ditt lif; bewisa nu samma din trohet mot oss deruti, att Du låter Dig wårda om våra själar, så att de icke ewigt förderwas. Söt oss, igenhämta oss, belä oss och stöt oss såsom wi betarwa det — för din trohets skull. Amen.

I.

Wi hörde i slutet af den förra texten, huru Frälsaren "bedröfwades i andanom, betygade och sade: Sannerligen, sannerligen säger Jag eder, att en af eder skall förråda Mig". Häröfwer wordo lärjungarne bekyrrade och sågo hwar på annan, warande twelhåge om hwem han talade. Först be-

gynnte de fråga emellan sig, ho den war af dem, som det göra skulle; sedan wände de sig med sina frågor till Herren sjelf, och sade till Honom hwar i sin stad: Är det jag? Men Han swarade, och sade: *Eu af de tolf, den som tager i fatet med Mig, skall förråda Mig.* Detta wisar lärjungarnes uppriktighet. Allt Herren talat så obestämdt om förrådaren, hade utan twifwel sin grund deri, att Han, på samma gång Han i det längsta önskade skona Judas från det sista, afgörande ordet, wille bland de öfrige lärjungarne framkalla en helsosam sjelfspröfning. Woro de än fjerran från Judas' synd, så woro de dock menniskor, såsom han, med ett syndigt hjerta, och i den skuld, som hwilade tung på Judas, hade de dock i wiß mening sin del; de woro af samma slägte som han, lärjungar med honom. Med sin fråga wisa de dock, att de icke hade hans sinne. Ja, uti den frågan: *Är det jag?* låg ju ett sjelfdömande, ett renande från sådant folk, såsom Paulus derom talar. — Detta hör wisserligen till Herrens Jesu trohet, att Han understundom så talar i sitt ord, och låter detta så verka, att Hans rätte lärjungar deröfwer betymras. De få derigenom anledning till en helsosam sjelfspröfning, till att döma sig sjelfwa, att de icke måtte warda dömda. Och när de, wiljande weta sanningen, wända sig till Herren med den frågan: *är det jag?* så skall Han, om Han än dröjer med swaret, dock gifwa det i sinom tid, så att de icke skola behöfwa blifwa i oro till ewig tid. — Judas frågar ändtligen också, men icke för att så weta sanningen, utan för att dölja den. Han frågar och, men på ett sätt, som wisar hans falskhet i anden. Hans fråga är så ställd, att der på den skulle gifwas just det swar, som han will hafwa: *Mästare, icke är jag den samme?* under det att de andre lemnade rum öppet för hwad swar Herren än måtte gifwa. O, må wi ofta öf för ett sådant frågande som Judas'!

Ja, Menniskones Son warder så gående, som skrifwet är om Honom; men we den menniska, genom hwilken Menniskones Son förrådd warder: den menniskan wore bättre, att hon icke wore född. Herren Jesus hade fått det budet af sin Fader, att Han skulle låta sitt lif för sären. Dertill hade Han

redan gifwit sitt ja mer än en gång. Men det skulle gifwas åter och åter, hwarje gång Hans död på något särskildt sätt, från olika sidor, trädde Honom till mötes. Hans ja innebär hwarje gång en seger öfwer en frestelse. Så t. ex. i Joh. 12: 27. Så och här. Hwarje steg, Herren tog, förde Honom fram mot korsfets död. Men wid hwarje steg mötte Honom och något bittert och swårt, som frestande trädde i Hans wäg och kostade Honom en kamp. Att Judas skulle förråda Honom, det hörde och till detta "bittra, swåra, som Han led för synder våra". Detta se wi af Hans ord, hwarje gång Han talar om Judas. Det är som om derwid ett styng ginge igenom Hans själ. Han bedröfwas i andanom derwid. War det swårt att tömma dödens kalk sådan den räcketes Honom af Fadren; hwad war det då icke att taga den utaf Judas, i hwilken synden, ja på wißt sätt all Judasfoltets synd samlats utaf djefwulen, att taga kalken af en sådan syndens menniska? Hwad låg närmare för Hans rent menfliga känsla, än att här draga sig tillbaka, icke wilja taga döden så att säga genom Judas' hand? Men Han förblifwer trogen mot Fadren. Han träder icke från Guds råd; wid ordet, som är skrifwet om Honom, håller Han sig, såsom wid den läpp och staf, som Fadren räckt Honom; wid det blifwer Han; i detta sänker Han sig in, och dermed i Guds råd: **Menniskones Son warder ju gångande, som om Honom skrifwet är.** Besinna wäl denna din Frälsares trohet, att Han så låter sitt lif för fären. Jördensfull, säger Han sjelf, älskar Fadren Mig, att Jag låter Mitt lif för fären. Ja, så har Han blifwit i Guds råd, så har Han utfört det. Sådan är Hans trohet. Skulle Han då icke och allt fort bete den emot dem, för hwilka Han låtit sitt lif? Skulle icke den komma Honom att än gå långt i sin kärlek till oss och våra själar, sedan Han oss så älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för oss? Huru långt går Han icke i sin kärlek till Judas! Wäl måste Han och med affcende på Judas' synd gifwa Guds rättfärdighet dess rätt. Ty att Judas med sin synd hjälper till att fullborda Guds råd, det fritager Honom icke från answaret, det gräsliga answar och dom, som Herren och uttalar i de orden: **We den menniska, genom hwilken Menniskones Son förrådd warder:**

den menniskan wore bättre, att hon icke wore född. Med dessa ord öppnar sig för våra ögon — huru mycket mer för Herrens? — ett afgrundsdyj, ett den ewiga fördörelsens we, såsom knappast på något annat ställe i skriften. Ty för den, om hwilken det så säges, står i ewighet intet hopp åter, ty då hade det ändå varit Honom bättre att hafwa blifwit född. Så ger Jesus Guds rättwisa dom des rätt. Men å andra sidan — huru dröjer icke Herren med det afgörande ordet? Huru väntar Han icke att räcka honom den beta, efter hvars mottagande satan skulle fara in i honom och hans själ omgifwas utaf en ewig natt och ett ewigt mörker? Och sedan — huru följer icke Herren honom, så långt som barmhertig kärlek kan följa, uti osägligt medlidande, ända till des Han ser honom bortgå från sitt ansigte för ewigt, detta förlorade barn, som Han burit på sitt hjerta, detta förlorade får, hwilket Han sökt att igenhämta och igenfalla, denna dyrt köpta själ, för hwilken Han gaf sitt lif till återlösen? — Se detta, m. åh., det är herdatrohet! Det är trohet emot Fadren, att Han låter sitt lif för fåren, att menniskones son lemnar sig i händerna åt denna syndens menniska, men också det är trohet, att Han, om än under werop för Guds rättfärdighets skull, följer detta förlorade får med barmhertigt lidande, så länge det ännu finnes i Hans närhet. — Kunna wi icke härutaf förstå vår Frälsares stora kärlek till syndare? Han gifwer sitt lif för dem, att frälsa deras själar, och sedan går Han efter dem, sökande, kallande, glädjande sig då Han finner dem, sörjande om Han förlorar dem. Du undrar kanske, om Han ännu frågar efter dig; skulle Han icke nu fråga efter dig, då Han en gång frågat så efter dig, att Han gaf sitt lif för dig? Du undrar, om Han ännu will älska dig; skulle Han icke älska dig, Han, som icke ännu uttömt sin kärlek på det förlorade barnet, när det dock å sin sida aflägsnat sig från denna kärlek? Du ser kanske upp till Honom, såsom synderskan wid Jesu fötter, undrande om Han har en blick för dig, som ligger eländig wid Hans fötter; Han, som så ser efter Judas, skulle Han icke ha en blick af kärlek till dig, som söker Honom? Du undrar, om Han kan och will älska dig; Han, som sörjer

öfwer att Han icke, såsom Han wille, får älfsta Judas, icke får älfsta Honom ut från synden och förderfwet, skulle Han icke wilja älfka dig? Jesus är trogen i sin herdafärlek, ty Han war trogen att låta sitt lif för fåren. Denna trogna kärlet försmädde Judas. Då han war utgången, jade Jesus: nu är Menniskones Son förklarad, och Gud är förklarad i Honom. Är nu Gud förklarad i Honom, så skall ock Gud förklara Honom i Sig sjelf, och skall snart förklara Honom. Dessa ord wisa, hwilken betydelse det hade i och för uppenbarandet af Guds och Kristi kärlet, att Frälsaren lemnade sig i Judas' hand.

II.

Sin trohet bewisar Herren genom det sätt, på hwilket Han låter sig wårda om fåren. Dit hör

1) Att Han återfallar och återhämtar dem, då de förirrat sig.

Då lärjungarne med Frälsaren gingo ut öfwer Kidron till Oloberget, råkade de uti en träta om, hwilkendera skulle synas wara ypperst. Att de dermed hade förirrat sig uppå en för dem främmande mark att söka ett för dem främmande och stadligt bete i föttet, wisar Frälsaren med de orden: **Werldslige konungar regera, och de, som makten hafwa, kallas nådige herrar.** I werlden beror herrskandet på den yttre makten; de som hafwa den kallas och låta kalla sig med smickrande äretitlar, utan att de alltid derföre i sitt inre och i sitt sinne motswara sådana namn; i werlden är det såfångliga yttre hufwudsak. Men I icke så. Dermed kallar Herren dem i stor trohet tillbaka, och wisar dem, att de med sitt begär att wara ypperst kommit in på ett för hela deras wäsen, såsom Jesu lärjungar, främmande område, att de förirrat sig ut i werlden. Häruti låg bestraffning nog. — Men Han igenhämtar dem ock ganska troligen, först och främst dermed, att Han wisar dem till sig sjelf, till sitt eget exempel. Ty hwilkendera är större, den som sitter eller den som tjenar? Är icke den som sitter? Men Jag är midt ibland eder, såsom den der tjenar. Dock icke nog härmed. Han är genast färdig att bjuda dem ersättning för all förmenad winning i werlden. Han säger:

J ären de samme, som med Mig blifwit hafwen uti min frestelse. Och Jag will beställa eder riket, såsom min Fader hafwer det beställt Mig, och J skolen äta och dricka wid mitt bord uti mitt rike; och skolen sitta på stolar och döma tolf Israels slägter. J stor, nådefull nedlåtenhet erkänner Han deras lärjungaskap såsom ett blifwande med Honom uti Hans frestelser. Hans lif war fullt af frestelser. Dessa hade lärjungarne i sin mån fått dela. — Och i dem hade de blifwit med Honom, icke flytt ifrån Honom, deras herde. Andra gingo till rygga, de bleswo. (Joh. 6.) Andra förargades, de kunde wäl och taga anstöt af Herren, men de mottogo tillrättawisning och öfwerwunno inom sig förargelsen och bleswo med Herren. Emellertid är det tydligt, att Herren också ser framföreat, huru de skulle bliwa med Honom uti Hans frestelser. — Och nu loftar, uppmuntrar och styrker Han dem med öfwerwinneliga löften för den kommande tiden: Och Jag will beställa eder riket, såsom min Fader hafwer det beställt Mig, och J skolen äta och dricka wid mitt bord uti mitt rike; och skolen sitta på stolar och döma tolf Israels slägter. Sitt rike will Han gifwa dem, ja, ett helt rike; i detta skola de äta och dricka med Honom wid Hans bord, och en gång när Han kommer, will Han låta dem sitta på ärethroner, dömande sitt folk. De skulle endast nu låta fara de stora tankarne med afseende på det ihuliga och närwarande; de skulle endast nu låta det fara, som efter löftet kom dem så nära, företrädet, herrskandet i denna werld och efter denna werldens sätt; sedan kunde de icke göra sig för stora föreställningar och förhoppningar med afseende på det tillkommande, för ewigheten. Se så återför Herren och herden sina får från det främmande betet och marken in i sitt rikes himmelska och ewiga wäsende.

Känna wi icke igen denna Jesu herdatrohet? Huru ofta förwirra sig icke Hans får på samma sätt på werldens område, att efter det wäsende träta om företrädet och fara efter det som högt är? Skulle de icke äta sig döden på detta bete, om de fingo hålla sig der, och icke återtallades af Herden och deras själar's biskop? Huru trofast är icke Han, att Han icke der lemnar dem i fred? Huru mycken trofasthet uti Hans bestraffning, då

Han visar dem hvad det egentligen är, som de fara efter, hwar de egentligen äro, då de på verdens sätt begära utaf verdens lustar! Och huru mycken nåd ligger icke deruti, att Han, trots deras swaghet i frestelserna, likwäl, när Han blott ser andens uppriktighet, erkänner och behandlar dem såsom de der blifwit med Honom uti frestelserna, och derföre styrker dem med det Han gifwer och lofwar dem. styrker dem mot frestelserna genom löftet att en gång få äta och dricka wid sitt bord, och så låta dem erfara något af den tillkommande verdens kraft, för att så motwäga, ja rikligen uppwäga det, som i det närvarande, synliga, frestar och loftar? Utan sådan Hans trofasthet kommo de aldrig wäl igenom. — Derföre fatta mod, du som står i frestelsen och will blifwa med Jesus; fatta mod, du som ser frestelserna framför dig, med fruktan att icke kunna blifwa med Honom; Han är trofast, som det lofwat hafwer; den det och wäl fullbordar!

2) Sin herdatrohet visar Herren widare deruti, att Han församlar sina förströdda får.

Och Jesus sade till dem: I denna natt skolen I alle förargas på Mig; ty det är skrifwet: Jag skall slå herden, och fåren af hjorden skola warda förskingrade; men när Jag är uppstånden igen, will Jag gå fram för eder i Galileen.

Äfwen här höra wi ett återljud af de orden: Den gode herden låter sitt lif för fåren. Ty detta, att Herren Jesus låtit sitt lif för oss, det är ju en säker och fast borgin för all Hans öfriga trohet. Det är ju derföre, att Han gaf sitt lif i döden till försoning för våra synder, som wi kunna tillförse oss något af Hans trohet. — Herren wiste hvad som stundade i denna natt. De skulle alla förargas på Honom. Men äfwen härwid är Fadrens ord genom profeterna det, hwari Han leswer, och åt hwars fullbordan Han willigt lemnar sig. Ty så war det skrifwet genom Zacharias (13: 7): Swärd, upp öfwer min herda, och öfwer min folks första, säger Herren Zebaoth. Slå herden, så warda fåren förskingrade; så will jag wända mina hand till de små. Under detta swärd, som annars skulle drabbat oss och fört oss bort från Gud i ewig förskingring, böjer Han sig willigt. Han talar icke ens derom,

huru detta swärd skulle genomtränga Honom och gå igenom Hans hjäl, utan endast derom, att släendet af herden skulle hafwa med sig fårens förstingring. Men icke heller härwid stannar Han, utan trogen mot det profetiska ordet: "så will jag wända min hand till de små", lofwar Han: när Jag är uppstånden igen, will Jag gå fram för eder i Galileen. (Sfr Johannes 17: 12.) Till äminnelse af detta Herrens löfte och Hans trohet till pris höra wi derför Lucas i Ap. G. 1: 13, ehuru namnen på apostlarna woro wäl kända utaf evangelierna, åter uppräknade namnen på de elswa; en war borta, det förlorade barnet; men alla de öfriga woro qwar, emedan Herren bewarat dem, gått framför dem och samlat sin klena hjord.

Huru ofta har det icke hetat: Swärd, upp öfwer min församling! och fåren förstingrades. Så war det i förförljelsetiderna; så under de mörka tiderna; så i denna tid, då swärdet wisar sin werkan uti förstingring i följd af splittring och söndring; så då ensfilde träffas af detta swärd och kastas hit och dit midt ibland utswar. Men Herren wände städse sin hand till de små. Han som för dem är död wisade, att Han för dem och är uppstånden och leswer. Han samlade dem åter, efter förförljelsen, under det ondskans och otrons makt rasade. Och midt under splittringens och söndringens tider wet Han att sammanhålla och sammanföra dem, som i Honom äro ett; wäl icke så, att de i det yttre kunna sammansluta sig, men till en enhet i andanom, enhet i böu, och så att de känna hwarandra och weta sig vara ett med hwarandra. Och förwisso skall Han weta att till slut samla hela sin hjord. Ty Jesus skulle dö för folket: och ej allenast för folket, utan att Han församla skulle Guds barn, som förströdde woro. — Men ett sådant församlande af den klena, lätt förstingrade jorden, innesluter ännu en annan sida af Hans herdatrohet, nemligen

3) Att Han wakar öfwer sina får gentemot ulfwen.

Och Herren sade: Simon, Simon, si! satan hafwer begärt eder, att han skall fålla eder såsom hwete; men Jag hafwer bedit för dig, att din tro icke skall om intet warda. Och när du är omvänd, så styrk dina bröder. Då sade Petrus till Honom: Om än alle förargades, skall jag icke för-

argas. Sade Jesus till honom: Sannerligen jäger Jag dig: 3 dag, i denna natt, förrän hanen hafwer två gånger galit, skall du tre gånger förneka Mig. Då sade han ytterligare: Ja, skulle jag än dö med Dig, skall jag icke förneka Dig. Sammalunda sade de och alle.

När Han ser ulfwen komma, öfvergifwer Han icke lärjungarne. Han warnar dem. Han såg hwad den gamle ormen, som war färdig att stinga Hans hål, hade i sinnet, ej blott mot Honom sjelf, utan mot Hans lärjungar, och bland dessa i första rummet mot Petrus. Honom kunde han lättast "komma wid", emedan han ju wille gå före de andra — ty den som will gå före andra, får och bereda sig på att före andra bli angripen —; hos honom fann han mycket utaf detta sjelfförtroende och obrutna wäsende, som gifwer honom ett så godt handtag. Huru troligen warnar nu icke Herren sin Petrus? Simon, Simon, ropar Han, si satan hafwer begärat eder, begärt ut eder, att så eder på egen hand, att fälla eder såsom hwete. — Ack, huru ofta finner icke han, som går omkring såsom ett rytaude lejon och söker hwem han uppsluka må, sådant hos Jesu lärjungar, hwarigenom han kan komma wid dem? — Wisserligen kunde han icke utan Herrens tillståndjelse fälla; men då Herren fann att fring den lärna af uppriktigt och rättfinnigt wäsende som fanns hos lärjungarne slöt sig så mycket af sjelfförtroende och annat skarn, från hwilket Hans andes warningar och bestraffningar icke fick rensa dem, — ty Herren måste ju tuga — så måste Han lemna dem åt fällningen, att skarnet derwid måtte skaffas undan. Men icke kom denna fällning utan Hans trogna, waksamma warning.

Men hwad än mera är: när ulfwen kommer, wakar Han öfwer fåren icke blott med warningar, utan med förbön inför Gud: Men Jag hafwer bedit för dig, att din tro icke skall om intet warda. Herren bad för Simon, att han icke skulle alldeles släppa sitt fäste, icke komma bort, icke förgås, att hans tro, hans blifwande wid Herren icke skulle warda om intet. Och när wi sedan se, huru Petrus går ut och gråter, huru han återföres, huru han upprättas, tröstas och omsider står der såsom en Petrus; ej mer såsom den naturlige Simon,

Zona Son, utan såsom en klippa; hvarpå beror det? Huru förklara det? Jesu förebedjande, waksamma trohet har Petrus att tacka för denna utgång af sällningen. — Och war det wäl något annat, som gjorde att en enda af Jesu lärjungar någonsin gick igenom sällningen, utan att falla igenom; war det något annat än just denna Jesu förbön? War det icke alltid just på grund af denna, som frestaren fick afgå med skam och lemna rum för Herren, för Hans nådefulla omwårdnad? Så blef Hans trohet förherrligad, under det att man lärde känna sin egen hjälplöshet och wanmakt.

Herren säger till Petrus: Och när du är omvänd, så styrk dina bröder. Herren wille att Petrus, sedan han sjelf erfarit wälsignelsen af Herrens wakande omwårdnad, skulle styrka sina bröder. Det gjorde Han ock med trohet. Läs med uppmärksamhet hans bref, såsom denne Petri bref; så skall du finna huru Herrens herdatrohet gjort Petrus trogen emot sina bröder. Huru troget påminner han dem icke om fienden djefwulen, som går omkring såsom ett rytande lejon? Huru manar han dem icke till nykterhet och waksamhet? Huru är han dem icke behjelpig att omgjorda deras sinnes länder? Huru warnar han dem icke för de högmodigas lott, hwilka Gud står emot? Huru bjuder han dem icke att ödmjuta sig under Guds mäktiga hand? Men huru styrker han dem icke också genom hänwisning till Honom, som med Guds kraft will bewara dem genom tron till salighet? Huru wisar han dem icke till den som styrker, stöder och stadfäster? Huru uppmanar han dem icke till mod i striden: Stån honom stadeliga emot i trone. Waren Gudi underdånige, står djefwulen emot, så styr han ifrån eder. Så hörer då det också till Herrens herdatrohet emot fåren, att Han gifwer dem herdar efter sitt hjerta.

4) Slutligen se wi denna herdatrohet uppenbara sig deruti, att Han icke låter sina får sakna lysteringsrop då farliga tider tillstunda, ware sig för församlingen i desz helhet eller för de enskilde.

Och Han sade till dem: När Jag sände eder utan säck, utan renjel och utan skor, hafwer eder något fattats? Då sade de: intet. Då sade Han till dem: Men nu, ho som

säck hafwer, han tage honom, sammalunda och rensel; och den der icke hafwer, han sälje sin kjortel, och köpe swärd. Ty Jag säger eder, att det ännu måste fullbordas på Mig, som skrifwet är: Han är räknad ibland ogerningsmän. Ty hwad som skrifwet är om mig, det hafwer en ända. Då jade de: Herre, ji! här äro två swärd. Då jade Han till dem: Det är nog.

För lärjungarne stundade nu fastedagar, ty bröllopsdagarne woro förbi. De skulle nu icke mera wandra under Herrens hägn på samma sätt som förut. Nu hade de att rusta sig med andans wapen. Det är härpå Herren will göra dem beredda.

Huru weylar det icke på samma sätt för Herrens församling och de enskilde? Att sådana weylingar af Herren förutsägas, hör till Hans trohet. Det sker till den ändan att de måtte wara beredda på hwad som komma skall, och rusta sig dertill.

Skulle nu icke sådan din Trälsares trohet hafwa något lockande med sig, något tilldragande för dig, m. åh.? Skulle du icke wilja inlåta dig med Honom, som låtit sitt lif för dig? Wägar du att försumma och förjåta sådan Hans trohet? Will du gå bort såsom Judas från Hans ansigte?

Har Hans kärlek för dig något värde, så att du frågar efter den, undrande om den kan gälla dig, så erinra wi dig ännu en gång om Hans kärlek till det förlorade barnet; skulle den kärlek, som sökte och gick efter Judas, icke möta dig, då du söker och går efter den? Jo, wisserligen.

Om du dig skilt från Herren Gud
Med synder mot Hans helga bud
Och qwäljes utaf lagens hot:
Hos Jesum får du säfer bot.
Guds wrede har Han på sig lagt
Och friden Han dig återbragt.

Om tron dig shues matt och swag,
Dock tröst af Jesu kärlek tag:
Att Han, som tro i hjertat ger,
Skall och fullborda den alltmer.
En rykand' weke släcks ej ut:
Den swaga tron når och godt slut. Amen.

9.

3:dje weckan i Fastan.

Måndag.

Allas våra synder på honom!

Men Herren fastade allas våra synder uppå honom.
(Ej. 53: 6.)

Dermed kom hjälpen för oss alla, som gingo i willfarelse, att Herren fastade allas våra synder uppå honom. Det var synden, som förmörkade Guds ansigte för oss. Derför kunde hjälp icke på något annat sätt beredas, än derigenom att Herren lät denna synd lifasom samla sig kring Hans Son, lät den med des dom träffa honom, såsom det egentligen heter: Herren lät allas vår syndaskuld drabba uppå honom. Derför se wi också, huru mörkret samlar sig kring honom, ty med synden följer mörker. Guds ansigte förmörkas äfwen i förhållande till honom. Under det att tre timmars mörker omgifwer honom, går han inför Gud i mörkret, der han känner sig af Gud öfvergifwen. Korset blir så den mörkaste punkt på jorden; den stund, då Herren lider, blir den mörkaste stund, som har funnits. Alla, som gingo i willfarelse, hafwa lifsom samlat sig med af fiendskap förmörkade sinnen mot denne ene, Guds Helige. Allt är mörker och alla Guds och menniskors wägar synas här förlora sig i mörker. Men si! Mörkret witer redan wid Jesu död och wid Hans uppståndelse strålar ljuset klart. Ty Herren wardt förblidkad öfwer våra orättfärdigheter, och våra synder och ondskas skull han icke mera ihågkomma. (Ebr. 8: 12.) Synderna äro utstrufne såsom moln och misgerningarne såsom dimma. Så kom ljus i syndamörkret! Så kom hjälp för de willfarande! Korset är nu den ljusaste punkt i werlden, den ljuspunkt, från hwilken ljus utströmmar öfwer werlden. Allt hwad i den finnes af sant, verkligt ljus, det har utgått ifrån korset. Den, som af ljusstrålarne från korset låter leda sig till korset och den korsfäste,

han skall icke mera se uppå sin väg i rådlöshet eller själförtroende, utan han skall finna vägen till lifwet. Omkring korset samlas alla willfarande, som låta föra sig till rätta, och deras anleten ljusna, ty der låter Herren sitt anlete lysa öfwer dem och är dem nådig. Och så många, som werkligen kommit dit, i tron på den korsfäste, de äro icke mera willfarande får, deras väg förlorar sig icke uti mörkret, äfwen om de ännu dragas med mycket mörker och fela i många stycken. Deras kommer det ock, att de ännu ofta "wandra i mörkret, nemligen så att ljuset icke skiner dem" (Gf. 50: 10). Ty synden har alltid detta med sig, att den förmörkar sinnet, bortskymmer Guds nåd och fördunklar medvetandet om hwad synden är. Då kan wisslerligen ett tillstånd åter inträda, i hwilket man känner sig som ett willfarande får, som ser hit och dit, utan att finna någon väg eller utgång ur mörkret. Men lifasom Herren en gång beredde hjelp åt hela den willfarande menskligheten dermed, att han fastade allas våra synder på sin Son; så är ännu ordet om denna Herrens nåd just det, som fördrifwer mörkret ur själen. Låt den Helige Ande få öppna hjerta och sinne för det ordet, att Herren fastade allas våra synder uppå Honom, då skall allt ljusna, allt få ett annat utseende. Ja, att Herren fastade allas våra synder uppå Honom — detta war och detta är det, som skaffar hjelp och gifwer ljus.

Så tackar jag Dig, Herre min Gud, att Du lät allas våra synder drabba uppå din Son, ty dermed har du beredt mig och alla arma syndare den hjelp, wi behöfde. Låt nu ock din Helige Ande uppenbara för mig, hwad detta innebär, att jag städse i all den nöd, som synden gör, måtte kunna fly der-till och hålla mig derwid, att Du själf lagt min synd uppå din Son, att ljus deraf måtte uppgå för mitt hjerta och lysa mig på all min stig. Amen.

När betyrd och jämmer
 Hjertat hårdt beklämmer,
 Låt mig då hos dig
 No och tillflykt finna,
 Låt det moln förwinna,
 Som här omger mig!
 Kom, o nådefol! med gamman,
 Lys och gläd öf allefamman!

Tisdag.

Han lät icke upp sin mun.

Då Han näpft och plågad wardt, lät Han icke upp sin mun; såsom ett lam, det till slagtning ledes, och såsom ett får, det stilla tiger för sin klippare och låter icke upp sin mun. (Ej. 53: 7.)

Vi läsa i Passionshistorien, att man förundrade sig öfwer Jesu tystnad. Man skulle ännu mer förundrat sig, om man sett in uti, hwad som framfallade den, nemligen Jesu stilla tålmod.

Vår Frälsares hela offer af trogen lydnad skulle saknat sitt värde, hade Han icke af ett willigt hjerta bragt Fadren detta offer för människors skull. Hans lidande skulle icke varit en söt lutt för Gud, hade uti detta lidande ingått något af otålighet och klagan, ware sig emot Gud eller människor. Hade Frälsaren förut wisat sin willighet att gå lidandet till mötes, så ådagalägger Han den nu icke mindre under lidandet genom sitt tålmod och sin stilla tystnad. Då Han näpft och plågad warder utaf frigs knektarne, då Han försmädd och bespottad ledes till slagtning, så låter Han icke upp sin mun, utan sätter den i stoft och väntar efter hoppet och låter så Sig wid kindbenet och lägger mycken försmädelse uppå Sig (jfr Klagow. 3: 29—30). Så bewisar Han sig åter såsom det Guds Lam, som bär werldens synder. Så offerar Han Sig åt Gud, obesmittad af allt det trots, den owillighet och klagan, som göra sig gällande bland människor, så ofta deras planer forsas och deras wilja förhindras, så ofta ett lidande lägges dem uppå. De knorra, medan de leswa, nära nog öfwer allt, ehuru allt hwad lidande heter wore deras rätta lön; Han låter icke upp sin mun under allt oftyldigt lidande. Ett sådant offerlam höjdes öf, enligt psalmens ord: "Alltid befunnen tålig, ehur Du war föraktad". Allena såsom sådan kunde Han borttaga våra synder.

Vi må dock ingalunda föreställa öf, att detta tålmod kom lifsom af sig sjelft. Nej, äfwen det måste tillkämpas. Vi må icke förgäta, att tredje akten af Christi pinos historia före-

gåås utaf den andra, eller med andra ord, att wår Fräljare i Gethsemane först måste bestå en den allra swåraste kamp. Den gällde Hans menfliga wiljas uppoffrande åt den gudomliga. Sedan detta offrande stett, är det icke mera fråga om kalkens borttagande, utan nu heter det: Skall Jag icke dricka den kalken? Nu tager Han den, med allt hwad till densamma hörer, utaf syndares händer, utan att låta upp sin mun. Så har Han blifwit fullkommen afwen i tålmod.

Till oss ropar nu en af dem, som warit wittne till Christi pina: Så skolen I oss wäpna eder med detssamma sinnet (1 Petri 4: 1), med Christi tålmod och saktmodighet; ty der-till äro wi kallade, efter oss Kristus led för oss, låtandes oss en efterdömelse, att wi skola efterfölja Hans fotspår. Swilken ingen synd gjort hade och intet bedrägeri wardt funnet i Hans mun. När han blef bannad, bannade Han intet igen; och när Han led, hotade Han intet: utan ställde hämnden till Den, som rätt dömer (1 Petri 2: 21—23). Så wilja wi då komma till Honom, som försonat wår synd, att oss wi af Honom må lära tålmod under allt hwad Gud oss förelägger, lära att stilla lida och tåligt fördraga det bittra och swåra, som möter oss, och så warda Christi beläte lika uti tålmod.

Herre Jesu Christe, Du, som, för att lemna oss ett fulltomligt exempel af allt tålmod, på mångfaldigt sätt blifwit af alla slags menniskor försmäddad, bespottad och häddad; och, ehuru Du är en Herre öfwer allting, har welat fördraga allt i högsta tålmod; gif mig arma, ringa menniska, som dock icke är wärd att finnas på jorden, att jag af inga onda anlopp må retas, utan tåligt bära alla wederwärdigheter, som träffa mig, och slutligen salig warda. Amen.

Guds rena Lamm, ostyldig,
 På korset för oss slagtd,
 Alltid befunnen tålig,
 Ehur' Du war föraktad!
 Wår synd Du hafwer dragit
 Och dödsens makt nedslagit.
 Gif oss din frid, o Jesu!

Onsdag.

Tagen utur ångest och dom.

Men Han är tagen utur ångest och dom; ho kan uttala Hans lifslängd? Ty Han är borttryckt utur de lefwandes land, då Han för mitt folks misgärningar plågad war. (Ej. 53: 8.)

Näpst och plågad lät Han icke upp sin mun; men utaf Honom, till hwilken Han ställt hämnden, är Han tagen utur ångest och dom. Ångest förorsakade Honom våra synder, då Han med dem gick inför Gud. Hwilken ångest i Gethsemane och på korset! Dom fälldes öfwer Honom af menniskor; såsom en lifdömd, räknad bland ogeringsmän, fördes Han ut till att aflifwas; såsom lifdömd hängde Han mellan ogeringsmän; ja, äfwen under Guds dom stod Han med vår synd. Denna ångest och dom sträcke sig ända in i döden; ja, i en mening war sjelfwa döden ett borttryckande ut ur de lefwandes land. Men hvarföre led Han döden? Är den icke syndens lön? Skall Han lida den död, som är syndens lön, Han hwilken ingen synd gjort hade? Swaret är detta: Han war för mitt folks misgärningar plågad, eller: våra synder blefwo till straff för Honom. Men bland Hans samtida hwem betänkte detta? Och hwem betänker det ännu i dag rätt, att det om alla Hans hugg och slag, om all Hans ångest och dom gäller: för våra synders skull, för våra misgärningars skull? Men Herren skulle icke blifwa i ångesten och domen. Sedan Han sänkt sig ned i ångestens djup och gått in under den swåraste dom, så togs Han ut ur ångesten och domen i och med sin död och uppståndelse; ho kan nu uttala Hans lifslängd? Man må se tillbaka på Hans jordiska lif, hwad det innebar, eller framåt på Hans himmelska lif, hwad det innesluter; ho kan uttala eller bestrifwa det ena eller det andra? Det ena såwäl som det andra sträcker sina wälsignade verkningar ut öfwer tid och ewighet, ut öfwer vår tid och ewighet och icke minst öfwer sjelfwa öfwergången från tiden till ewigheten.

Huru ångestfull skulle icke denna öfwergång blifwit för hwarje menniska, om Herren Jesus icke gått in uti ångesten,

uti dödens ångest? Eller skulle det icke förorsaka en syndare ångest, att han måste möta den helige Gudens ansigte? Ja, huru många, som dock lärt känna Herren, hafwa icke fått smaka något utaf dödsångesten, antingen ännu innan den sista stunden war inne, eller i sjelfwa den stunden? Ty det är dock ingen lek att dö. Och mången, som förut tagit det lätt med den saken, har sedan fått erfara helt annat. Luther säger: "På en menniska, som står uti en sådan kamp (nemligen dödens), blir ansigtet blekt och hwitt, ögonen blifwa djupa, öronen falla o. f. w. Men allt detta är ett intet emot denna vår Herres Christi kamp och strid. Men sådan ångest har vår läre Herre Kristus welat lida, sin himmelske Fader till ära och öf menniskor till nytta, på det wi framigent skulle hafwa en Herre öfwer ångesten för döden, att wi må hålla öf till denne mannen, som öfwerwunnit denna försträckelsen." Se, derföre stola nu och de, som hålla sig till denne Herren, blifwa tagne utur ångest och dom, såsom wi ju och till vår stora tröst få se, huru den ene och den andre, som swärligen fruktat för dödens ångest, genom Herrens Jesu nåd blifwit tagen derur och icke smakat döden. De rättfärdigas själar äro i Guds hand och intet dödsqwal kommer wid dem. (Wish. B. 3: 1). Wäl öf, att wi öfwerallt hafwa en föregångare, i hvars spår wi nu kunna gå fram; wäl öf, att wi äfwen uti dödens qwal och ångest hafwa en att hålla öf till, hwilken, sjelf pint och frestad, kan hjälpa dem som frestas och försträckas!

Herre Jesu Christe, Du, som för mig utstått dödens ångest; jag beder Dig af hjertat, att Du i min sista nöd icke wille lemna mig, utan taga Dig utaf mig i min ångest och frälssa min själ från döden, att jag, tagen ut ur ångest och dom, må i de lefwandes saliga land med alla utwalda ewigt prija och lofwa Dig. Amen.

Så hjälper Du min arma själ,
 O trofaste Immanuel!
 Ifrån så stort elände.
 Din ångst i denna örtagård,
 Din kamp och strid med döden hård,
 All fara från mig wände.

Thorsdag.

Begrafwen såsom en rik.

Och Han är begrafwen såsom de ogudaktige och död såsom en rik; ändock Han ingen orätt gjort hade, ej heller något swel uti Hans mun war. (Ef. 53: 9.)

Profeten har wisat of den lidande Messias slagen och näpft; Han har låtit of följa Guds Lam, då det ledes till slagtning, och se des stilla tålmod, ända till des att Herren Jesus tages ut ur ångest och dom i döden. Här föras wi till Hans graf, dock icke sådan den i verkligheten blef, utan sådan Hans fiender tänkt att bereda den åt Honom. Man gaf, man bestämde åt Honom en graf bland ogudaktiga, och med en rik (i ond mening) skulle Han warit i sin död. Detta war fiendernas råd och uppsåt. En sådan död och graf hade ju of warit den enda, som höfdes of ogudaktiga. Men här war en, som ingen orätt gjort hade och uti hvars mun intet bedrägeri eller swel blef funnet. Hwar har du läst en sådan grafstrift, om annars i den war någon sanning? Ingen gjorde Han orätt, alla bewisade Han det rätt war, i kärleken gaf Han hwar och en det honom tillkom, och i Hans mun wardt aldrig funnet något swel, allt som gick från Hans mun war idel sanning och uppriktighet, såsom Han sjelf war sanningen. Se, en sådan grafstrift på den enes graf är det som gör, att vår grafstrift icke behöfwer inför Gud blifwa en strift till döden, en den ogudaktiges grafstrift, utan att wi kunna blifwa strifna bland de lefwande. Ändock Han ingen orätt gjort hade och intet bedrägeri wardt funnet i Hans mun, wille man dock gifwa Honom en graf bland ogudaktiga. Så långt sträckte sig detta: Han är räknad bland ogerningsmän, men icke längre. Han skulle icke begrafwas med ogerningsmännen på huswudskalleplatsen; Han skulle icke i sin död wara med en, som rånat och dermed förwärfwat sig rikedom. Nej nu, redan nu wid Hans graf, skulle sonens rättfärdigande af Hans Fader begynna.

Derföre beredes Hans graf icke bland de ogudaktiga, utan i Josefhs af Arimathia örtagård; derföre är Han såsom död icke med en ogudaktig rik, utan begrafwes af den och på godhet och rättfärdighet rike rådsherren och de på kärlek rika qwinnorna. Fattig är Han blifwen för vår skull, att wi genom Hans fattigdom skulle rika warda, rika ända in i döden, då wi måste lemna allt. Ty genom hwem hade wäl Josefhs af Arimathia och qwinnorna blifwit rika? War det icke genom Honom? Och när helst en menniska far hädan såsom rik i Gud, af hwem har hon fått den rikedom, om icke af Herren Jesus Christus? Om Honom gäller nemligen det ordet i allra högsta mening: "Såsom intet hafwande, och dock många rika görande."

Så wilja wi då icke förgäta det evangelium, hwarom Paulus i 1 Cor. 15 påminner oss, att Christus är död för våra synder efter strifterna och att Han är begrafwen. Wi wilja lefwa deruti, dö deruti, att wi i vår graf icke måtte finnas bland de ogudaktiga, utan bland dem, som warit fattiga men blifwit rika.

Wi wilja icke förgäta det, utan tacka Dig, Herre Jesu Christe, att Du blifwit så fattig, att Du och låtit lägga Dig i grafwen, på det wi i vår graf måtte vara med Dig, som är rik. Ja, gör Du oss rika i Gud, rika i kärleken genom tron på Dig. Amen.

Han i sanning utgaf Sig
För sitt folk i döden,
Och åt både mig och dig
Frälsning wann ur nöden.
Pägges så i griftens famn,
Swept med prakt och ära,
Pist de rike, som ett namn
Stolt i werlden bära. —

Fredag.

Herren wille alltså slå Honom.

Men Herren wille alltså slå Honom med frankhet. (Ej. 53: 10.)

Profeten har hittills skildrat den lidande Messias' wäg ända till grafwen. Nu låter han oss i det följande kasta en blick in uti det Guds råd, som låg till grund för detta lidande, samt wisar oss de stora och herrliga frukter, som detsamma skall bära för tid och ewighet.

Herren wille alltså slå Honom, eller göra Hans slag "frankhet". Hans lidande är således icke ensamt ett lidande af mennistor. Det framkallas icke ensamt af dem, af deras fiendskap mot Guds Helige. Det hade i så fall varit endast ett martyrlidande, likt många andras. Men det innebär något mera och annat. Herren wille alltså slå Honom. Så står det skrifwet. Så betygas också i skriften på mera än ett ställe. Den angifwer också orsaken dertill, att Herren så wille slå Honom. Wi hafwa redan hört, att Han är fargad för våra misshandlingars skull och slagen för våra synders skull. Wi weta också af skriften (Ej. 1: 27), att Zion måste igenom rätt förlossad warda, och dess fångar igenom rättfärdighet. Guds kärlek till syndare och Hans lust till deras frälsning framlysa på hwarje blad af bibeln och uti allt hwad Gud från fallets stund företager med dem. Men på samma gång är Hans wrede också worden uppenbar af himmelen öfwer mennistor för deras synd. Detta är hwad som står skrifwet och hwarom intet twifwel kan vara, hwaremot ingen genfälgelse borde höras. Delwis få wi ju också blicka in uti sammanhanget mellan denna kärlek och wrede och se, huru de icke innebära någon motsäggelse till hwarandra utan höra på det innerligaste tillsammans. Emellertid äro dermed icke alla gåtor lösta med afseende på försoningen och betydelsen af Guds Sons lidande. Det förhåller sig med dessa sanningar såsom med nära nog alla skriftens sanningar. Det kan för oss synas, som om de motsade hwarandra, men i sjelfwa werket stå de i den skönaste samklang.

Denna förnimma wi dock icke, utan i samma mån som de olika sidosorna af Guds sanning fått blifwa verkflighet hos oss, eller med andra ord, i den mån sanningen blifwit lefwande i oss. Då upplösa sig motsägelserna mer och mer. Wilja wi på annan wäg utreda det, som för oss synes ofattligt, då kan det icke ske på något annat sätt, än att wi taga den ena sidan af sanningen och fasthålla den, men låta den andra fara och förneka den. Men detta är att förgripa sig på Gud och Hans sanning. — Så har man gjort med afseende på det ordet om Guds kärlek och Guds wrede. Den förre har man erkänt, den senare icke, åtminstone icke i dess fulla bibliska betydelse, och så har man icke kunnat förstå det ordet om Christi lidande såsom ett lidande pålagdt utaf Gud, i och med detsamma Han fastade allas våra synder på sin Son. Men nu står det här: Herren wille alltså slå Honom med framhet. Då wilja wi också böja oss för det ordet och — tillbedja inför sådant Guds kärleksråd, att Han icke skonat sin ende Son, utan utgifwit Honom för oss alla. Ja, då wilja wi icke lyfna till förnuftets inkast hos oss sjelfwa eller andra utan ödmjuka oss och besinna, hwilket försträckligt ondt synden måtte wara, huru stort det offer war, som den kräfde, och huru det höfves oss att med englarne, under ödmjuk tillbedjan, ståda in i denna hemlighet: Herren wille alltså slå Honom med framhet.

Herre wår Gud! Gif oss arme syndare nåd att känna dig i dina wägar och råd till wår frälsning. Ho äro wi, att wi skulle wara dine rådgifware, eller att wi skulle kunna utransaka dina wägar? Wi äro syndare, som förtjenat slag af din hand. Lär oss rätt besinna detta, på det wi måtte prisa din kärlek och nåd, att Du wille alltså slå din egen Son med framhet, att wi skulle friade warda. Amen.

Gud för wår skull Honom slår,
 Plågar Honom illa:
 När i sådan nöd Han går,
 Will Han dermed stilla
 All Guds wrede, skulden wäl
 Till wår frid betala
 Och oss så till kropp och själ
 Nittligen hugswala.

Lördag.

Skuldoffer.

När Han sitt lif till skuldoffer gifwit hafwer, o. s. w. (Eph. 5: 10.)

Vi hafwa förut betraktat de orden: Herren wille alltså lå Honom med frankhet. De hafwa wisat oss, huru vår Frälsares lidande war stickadt af Gud och stod i sammanhang med Guds heliga rätt. Nu säges det oss här, huru vår Frälsare sjelf gifwit sig till ett offer för vår skuld. Ett sådant offer måste gifwas för Guds rättfärdighet skull, och ett sådant offer har Herren Jesus erlagt, såsom det egentligen heter.

All synd är skuld, d. w. s. den är ej blott en swaghet, en olycka, en sjukdom; nej, den är skuld, brott emot Gud, ty all synd är orätt (1 Johannes 3: 4), eller lagbrott, öfwerträdelse, en förgripelse emot Gud, genom hwilken menniskan kommer i ett skuldförhållande till Honom och blir skyldig till det straff, hwarmed Gud har sagt, att Han skall hemsöka den, som syndar. Huru mycket menniskor än måtte tala och tänka om synden så, som wore den endast en swaghet, ett sjukdoms-ondt, som ej kan blifwa föremål för straff och ej göra oss ansvarige inför Gud; vårt samwete är icke med härom; det talar på ett annat sätt; på ett annat sätt talar ock skriften, och allra tydligast talar vår Frälsares lidande om en skuld. För denna har Han gifwit sitt lif till ett offer. Kristus hafwer älskat oss, och utgifwit Sig sjelf för oss till gåfwa och offer, Gudi till en söt lukt (Eph. 5: 2). Så betygar ock Ebr. br. (9: 14), att Han obesmittad genom den Helige Ande offrat Sig sjelf åt Gud till rening af vårt samwete från döda gerningar. Att hwem det offret frambars är icke swårt att förstå, äfwen om de anförda skriftorden icke tydligt uttalade det. Det gällde Gud, Honom hvars ära blifwit kränkt, Honom hos hwilken wi stodo i skuld och woro brottslige. Honom har Kristus gifwit hela sitt lif i helig lydnad och ofskyldigt lidande såsom ett skuldoffer, såsom en betalning eller återlösen. Han har in-

för Gud i sitt menliga lif framställt en rättfärdighet, som kommer öf till godo, emedan Han i hela sitt lif handlat såsom den der företrädde öf.

Derigenom att Christus offerat detta heliga skuldoffer har Han försonat öf med Gud, beredt en ny och lefwande wäg in i det heliga. På grund af detta Christi offer kan Gud nu nåtkas öf och wi honom. Genom detta offer är den genom synden afbrutna gemenskapen mellan Gud och öf återställd, så att den som nu framgår på denna nya wäg, i tron omfattande Christus och Hans offer, han träder åter in uti den afbrutna gemenskapen med Gud.

Derföre säges det nu och i det följande, att, sedan Herren alltså welat slå honom och Han welat utgifwa sig till ett skuldoffer, så skall Han få en säd, så skall Han se sin lust och nog hafwa till syndares frälsning och salighet. Således hafwa genom detta skuldoffer Guds nåd och kärlet med allt, som derur flyter till lif och gudaktighet, så att säga, upplåtit sig för öf. Derföre prisas detta offer af Guds Lam i himlarne och på jorden, i tid och i ewighet. Utan detta offer skulle wi varit utestängde och afstängde från Guds kärleksgemenskap; genom och på grund af detta offer står allt åter för öf öppet, ända till ståendet för Guds thron och Lammets.

Så må wi då se till, att wi icke försumma sådan nåd, utan att wi, medan wi hafwa frihet till att ingå i det heliga genom Jesu blod, också framgå med ett sannskyldigt hjerta uti en fullkommen tro.

Wi tacke Dig, o Jesu, att Du utgifwit Dig sjelf till ett offer för våra synder, hwilket ewinnerligen gäller och så med detta ditt offer betalt för våra synder. Hjelp öf nu, att wi genom samma ditt offer må trygge wara emot alla våra synder, samt att wi dagligen må dö synden och lefwa rättfärdigheten. Amen.

Uspanat har Han med sitt blod
Den handskrift, som emot öf stod.
Mot öf war Han så god och huld,
Att Han betalte all vår skuld.

10.

Passionspredikan på Midfaste-Söndagen.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 84.)

Då kom Jesus med dem på den platsen, som kallas Gethjemane; der war en örtagård, i hwilken Han ingick, och Hans lärjungar. Så wiste och Judas, som förrådde Honom, rummet; ty Jesus plågade ofta komma dit med sina lärjungar. Och Han sade till sina lärjungar: Sitter här så länge Jag går dit bort och beder. Och tog Petrus till Sig, Jacobus och Johannes, de två Zebedei jöner, och begynte försträcka, bedröfwa och ängslas; och sade Han till dem: Min själ är bedröfwd intill döden; blifwer här och waker med Mig, och beder, att I icke kommen i frestelse! Och Han gick litet från dem, wid påß ett stenkast, föll ned på sitt ansigte till jorden, och bad, om möjligt wore, skulle denna stunden undgå Honom. Och sade: Abba Fader! allting är Dig möjligt; är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån Mig; dock icke som Jag will, utan som Du will. Och Han kom till lärjungarne och fann dem sofwande; och sade till Petrus: Simon! sofwer du? Så förmädden I icke waka en stund med Mig? Waker och beder, att I icke fallen i frestelse. Unden är willig, men köttet är swagt.

Åter gick Han bort andra gången och bad, sägande: Min Fader! om det icke är möjligt att denna kalken går ifrån Mig, med mindre Jag dricker honom, så ste din wilja. Så kom Han och fann dem åter sofwande; ty deras ögon woro tunga och de wiste icke hwad de Honom swarade. Och Han lät blifwa dem och gick åter bort och bad tredje gången, sägande: Fader, är så din wilja, tag denna kalken ifrån Mig; dock likwäl ste icke min wilja utan din. Men Honom syntes en engel af himmelen och styrkte Honom. Och Han wardt betagen af en mäktig stor ängest och bad länge. Och Hans swett war såsom blodsdroppar, löpande ned på jorden. Och då Han uppstod af bönen och kom till sina lärjungar, fann Han dem sofwande af bedröfwelse och sade till dem: Ja! sofwen I ännu och hwilen eder! Det är nog; stunden är kommen, och si! Menniskones Son skall antwardas i syndares händer. Står upp, och låter oss gå; si! den är här som Mig förräder.

Han hafwer på sius köttis dagar offrat bön och åkallan med starkt rop och tårar till Honom, som Honom frälsa kunde ifrån döden; och wardt bönhörd, derföre att Han höll Gud i

wördning. Afse dessa apostelens ord i Ebr.=br. 5: 7 något särskildt tillfälle i vår Frälsares lif, så är det Hans själakamp i Gethsemane, som wi i dag hafwa att betrakta. Här eger verkligen ett sådant offrande rum. Så wilja wi då betrakta

Offret i Gethsemane.

Men först låtom of bedja: Herre Jesu Christe, jag beder Dig genom den kärlek, i hwilken Du för mig öfwerwunnit Guds wrede och förwandlat densamma i nåd och förbarmande, lust och wälbehag till mig, swaga stoft: ack, förwandla äfwen genom denna din blodiga lydnad min outfägliga hårdhet och mitt halsstarriga hjertas sinne, att jag må blifwa Dig lydig och min själ hafwa Dig kär öfwerallt; och förwandla genom kraften af din blodiga swett på Oljoberget min wilja till din wilja, min olydnad till din lydnad, genom hwilken Du är worden mig, och alla, som Dig lyda, en orsak till ewig salighet! Amen.

(J. Arnd.)

I.

Wid utgåendet från salen, der Herren ätit påskalammet med sina lärjungar, hade Han talat med dem de affkedsord, som Johannes åt of förwarat i 14—16 kap. af sitt evangelium. Han hade bedit den öfwerstepresterliga bönen; nu gick han till det öfwerstepresterliga offrandet. Han kommer med lärjungarne på den platsen, som kallas Gethsemane. Der war en örtagård; i den ingår Han med sina lärjungar. Annars hade Frälsaren om aftnarne gått ut till Bethanien och hwilat der öfwer natten. Denna natt wäntade Honom ingen hwila. I aning derom, att Han just på denna plats skulle hafwa att utkämpa den allra swäraste kamp, hade Herren ofta förut kommit dit med sina lärjungar för att under bön inwiga den för den sista kampen.

Och Han sade till sina lärjungar: Sitter här, så länge Jag går dit bort och beder. Endast tre af lärjungarne kunde följa Honom. De skulle blifwa der, medan Herren beder. Med

detta ena ord uttrycker Herren på det lindrigaste sätt, hwad som förestår Honom; mera kunde de icke fatta. Såsom Jacob en gång gått affides från alla de sjina, för att, ensam med Gud, under bön, utföra sin sak; så går nu den rätte Guds Israel affides för att under rop och tårar kämpa med döden och — öfwerwinna. Endast tre lärjungar tager Herren med sig: Petrus, som utfäst sig att gå med Honom i döden; Zebedei söner, som förklarar sig williga och skickliga att dricka Hans kalk och döpas med Hans döpelse, såsom de der wille sitta på Hans högra sida och den wenstra.

När Herren kommit affides med dem, begynte Han förfråkas, bedröfwad och ängslas: förfråkas såsom för något förfärande föremål, som nalkades och kom allt närmare, så att Han derwid wille likom sjunka tillsamman; bedröfwad och ängslas, intagas af en djup ångst och själanöd, i hwilken Han icke wet, huru Han ur den skall hjälpas, ett bäsbande, under bortwikande af trösten. Och Han sade till dem: Min hjäl är bedröfwad intill döden. Det gäller en själanöd, sådan den aldrig förr känts af en menniskosjäl, en själens kamp, som både tränger sig in på anden och fattar och griper Hans hela lefamen. Han är bedröfwad in till döden. Det är en dödsångest, en dödsgruswelse. Och hwad är det, som kommer Honom att, enligt Ebreebrefwets uttryck, ropa om frälsning från döden? Är det wäl döden i och för sig? Nej, utan döden såsom syndens lön; det är synden uti döden, dödens udd, Guds rättwisa dom öfwer synden, sådan denna dom uppenbarar sig i döden — detta är det, som framfallar bedröfwelsen. Wisserligen war ju sjelfwa döden icke nu för hand. Den skulle ju följa först på korsset. Men wi kunna ju, utaf hwad som ännu föregår med Herrens trogna, förstå, huru Jesus, när lidandets stund nu är inne och döden nalkas för att snart utifrån bryta in på Honom, i sitt inre skall hafwa att bestå en "kamp och strid med döden hård", en aufättning, full af nöd och frestelse, och att denna genom Honom, som döden i wäld hafwer, d. ä. djefwulen, skall drifwas till en höjd, som ingen menniska kan mäta.

Herren säger till de tre lärjungarne: Blifwer här och

waker med Mig och beder, att J icke kommen i frestelse. De tre lärjungarne skulle blifwa hos Herren, med Honom skulle de waka. Han kände nemligen äfwen här det rent menfliga behofwet utaf att hafwa några förtrogna i sin närhet. Kunde de än icke bedja med Honom — ingen kunde gå in uti och dela Hans bönekamp, ty "det är blott en Son, en medlare" — så kunde de dock waka med Honom, och Han så finna en lindring genom deras närvaro. Lärjungarne skulle härigenom också komma till insigt uti sin wanmakt och oförmåga, likasom Frälsaren, då Han särskildt wid detta tillfälle såg denna wanmakt, deraf skulle så mycket mera i medlidande och medkänsla af vårt elände och oförmåga att hjelpa oss sjelfwa uppväckas och uppmuntras att så, som Han gjorde, taga sig vår sak an, kämpa för oss, slå sig igenom för oss. Ty hwad skulle det blifwit utaf allt hwad menniska heter, om Herren icke gått in uti och segrat i denna kamp? Sedan Herren Jesus så förberedt allt, gick Han litet ifrån dem, wid pass ett stenkast, föll ned på sitt ansigte till jorden och bad, om möjligt wore, skulle denna stunden undgå Honom. Och sade: Abba Fader! allting är Dig möjligt, är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån Mig; dock icke som Jag will, utan som Du will.

Må wi här stanna och söka att göra oss reda för, hwad kampen gäller, hwad den kostar och huru den utföres utaf vår salighetshöfding!

Det är döden, som möter med all den grufwelse, som Guds Helige måste känna för den dom öfwer synden, som i döden uppenbarar sig. Ja, skarpare än ens någon fördömd i helwetet har Han i sin renhet känt Guds rätt och dom. Huru måste icke Han känna bitterheten häri? Huru måste icke Han bäfwa tillbaka dertför? Luther säger härom: "Om denna kamp weta wi intet. Wi menniskor hafwa ett orent, hårdt och spetälsft kött, som icke fort känner. Emedan nu Christi kropp, kött och blod är rent och utan synd, har Han känt ångest tio gånger mera." Och på ett annat ställe säger han: "Christus har älskat sin Fader (af allt hjerta,) af alla krafter, men dessa smärtor, emedan de öfwerstego krafterna, twungo den osskyldiga, swaga naturen, att den måste sucka, skria, för-

“sträckas och fly: litasom om du lägger en för stor börda på “en bjelke, så måste den enligt sin natur knaka och brista, utan “att detta är bjelkens fel.” Att den menstliga naturen ryggar tillbaka och försträckes för lidandeskalken, det är för den naturligt, det är icke synd eller olydnad. Men just detta är det, som gör nöden så stor och smärtan så bitter och profwet så swårt. Hans menstliga wilja måste på detta sätt lissom träda ut för sig sjelf. Den kan då icke annat än draga sig tillbaka. Herren kan då icke annat, än bedja att, om möjligt wore, denna stunden skulle undgå honom. Det framkallar en spänning inom hela Hans warelse, under hwilken Hans själ känner döden och under hwilken Han kan uthärda allena genom att söka och finna hjälp hos Fadren. Ty nu gäller det att i lydnad sänka sin wilja in i Fadrens, att lemna denna sin menstliga wilja åt Fadrens råd, att gå in i denna stunden, att dricka denna kalken. Alltså war det en kamp om wiljan. — Och, m. åh., förstå wi icke, hwarföre kampen i Gethsemane måste wända sig omkring just detta? Eller är det icke menniskors egenwilja, som aflägsnat dem ifrån Gud? Är det icke denna egenwilja, som gör sig gällande emot Guds och strider mot den, sjelfwa olydnaden, synden i werlden, i menstligheten? “Ske icke min wilja” ljuder det igenom nattens stillhet från Gethsemane, ty rundt omkring ligger en werld, hvars wilja är afwiken från Guds wilja. Ty alla äro de afwikne, alla äro de bundne, insnärjde i sin egen wilja. Skall Herren Jesus försona oss, wår synd och olydnad, skall Han godtgöra den, förwärfwa oss nåd och tillgång till sin Fader, så kan detta icke ske på annat sätt, än det här sker, icke genom något mindre än genom wiljans offer. Ja, offret i Gethsemane, det är ett offer af wiljan, af den wilja, som hos oss är syndig, hos honom war endast naturligt menstlig, men som det dock kostade honom så wändligt mycket att offra, att lemna i Fadrens wilja. Det skola wi nu se af det sätt, hwarpå Herren Jesus utför denna kamp, fulländar detta offer.

Hans Ande är willig, men köttet är swagt; så känner Han det i följd af den förbannelse, som ligger i synden och dess lön döden, och i följd af “allt heltwetes-andarnes raseri”, att

Han allena genom att söka Guds uppehållande kraft kan gå det igenom. Därföre beder Han.

Huru ofta talas icke i denna aft om bedjandet! Ja, här är bön, om någonsin bön blifwit hörd uppå jorden. Någon säger: "Detta ord (beder) upprepas så ofta i denna berättelse, "såsom om evangelisterna hade öfverenskommit med hvarandra, "att icke lemna öf någon ro, till det wi märka Herrens Jesu "bön." Den är rökelsen som åtföljer Hans öfversteprästerliga offer.

Han sade: Abba Fader! allting är Dig möjligt, är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån Mig; dock icke som Jag vill, utan som Du vill. O, att wi här kunde följa med in uti det allraheligaste och höra och märka något utaf det, som föregår emellan Fadren och Hans Son, vår medlare, vår öfverstepräst, vår broder! Hvilket inträngande i Guds Faderliga hjerta! Hvilket wädjande till Hans faderliga barmhertighet och kärlek! Han säger icke blott: Fader! utan: Abba Fader! Och Han wädjar, icke blott till Hans faderliga hjerta, utan ock till Hans gudomliga allmakt: Allting är Dig möjligt, är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån Mig. Han hemställer till Fadrens wisheit, om der icke finnes någon annan wäg än denna till det stora målet, menniskors frälsning, ty i trogen kärlek till öf will Han icke uppgifwa detta mål. Därför är Han ock willig att gå in i Fadrens wilja, att dricka denna kalken, om det icke annorlunda kan vara: Dock icke som Jag vill, utan som Du vill. Så beder Han andra gången: Åter gick Han bort andra gången och bad, sägande: Min Fader! om det icke är möjligt att denna kalken går ifrån Mig, med mindre Jag dricker honom, så ske din wilja, och Hans bön är här mera lidande, alldeles så som det weylar hos en i nöd stadd menniska. Och Han gick åter bort och bad tredje gången, sägande: Fader, är så din wilja, tag denna kalken ifrån Mig; dock likwäl ske icke min wilja utan din, bedjande de samma orden, ty stor nöd lemnar ej rum åt många ord, men gör de så böneorden så mycket ifrigare. Att kalken icke kunde undgå honom, det wisar sig nu. Och så går Han in uti kampen, der wi icke wilja försöka att följa

Honom, af engelen ifrån himmelen styrkt med gudomlig kraft. Och Han wardt betagen af en mäktig stor ångest och bad länge. Och Hans swett war såsom blodsdroppar, löpande ned på jorden. Och Han wardt bönhörd, säger of Ebreeerbrefwet 5: 7, emedan Han höll Gud i wördning. Han hade offerat sin wilja. Han hade sänkt den in uti Fadrens; och nu är Han beredd att öfwerantwortas i syndares händer, att som Guds rena Lam låta sig ledas till korset, utan att upplåta sin mun.

Han höll Gud i wördning. — Dermed är i sjelfwa werket allt sagdt om betydelsen af detta offerande. Si, Jag kommer, o Gud, till att göra din wilja. Det har nu äfwen här, under den smärtsammaste kamp, fullbordats. I hwilken wilja wi helgade äro ena resa genom Jesu Christi kroppis offer, heter det i Ebr. br. (10: 10), och straxt derefter säges det, att Han med sitt ena offer fullkommat dem, som helgade warda. Att göra och lida det Gud will, det är lydnad. Det är denna lydnad som vår Frälsare stadsje, här i Gethsemane sårskildt, betett. Och frukten deraf är denna, att såsom genom en människas olydnad äro många wordne syndare, så warda och genom ens lydnad många rättfärdige. Herren Jesus har med denna sin lydnad blifwit en försoning för all vår olydnads synd, för Fadren framburit ett wiljans offer, ett lydnadens offer, som nu blifwer vår rättfärdighet, då wi omfatta Honom. Han har med willigt hjerta nalkats Gud och dermed uträttat, att och wi kunna så framgå och finnas anammelige i Honom, som kärkommen är. Guds dom öfwer synden har i Honom fått sin rätt. Guds fordran på willig lydnad, under uppgifwande af egenwiljan, har af Honom uppfyllts. Och så kan nu syndaren nalkas Gud med dristighet och förtröstning genom troua på Jesum. — Men detta är icke den enda frukten af detta Gethsemane-offer. Derigenom att Jesus offerat sin wilja har ännu icke vår wiljas motsträfwighet upphört. Huru reser den sig icke emot Guds dom? Huru motsträfwig är den icke, då det gäller att gå in uti Guds råd och wilja? Huru spjernas den icke emot denna? Wore häremot ingen hjelp, då worde intet kött frälst, ty om än Herren öppnat wägen till Gud och

gjort och anammelige inför Honom, så skulle det ju till intet hjälpa, om vår viljas motsträfvighet icke kunde öfvervinnas, ja, om den icke på wißt sätt redan wore öfvervunnen i Kristus. Men det är den. Och därför är nu intet ööfvervinneligt hinder hvarken å Guds sida för att mottaga och upptaga och syndare, icke heller å vår sida, att icke vår gensträfvighet skulle kunna öfvervinnas, att vi icke skulle kunna blifwa ense med Guds vilja. Dock sker detta icke utan ett offerande af vår vilja.

II.

Äfwen för och går vägen till korset och genom korset till Gud igenom ett Gethsemane. Herren har wäl försonat vår egenviljas synd, vår olydnad så, att den icke skall vara ett hinder för Gud att inlåta sig med och eller ett hinder för och att nakas Gud; men försonat vår egenvilja och lydnad så, att det skulle göra detsamma om vi behålla den eller icke, det har Han ej; icke heller har Han borttagit den så, att den icke mera finnes. Hafwa vi nu qwar en syndig egenvilja, så är det klart, att den måste brytas; ty aldrig kan jag komma eller stå i gemenskap med Gud, hwilket ju är sjelfwa saligheten, utan att jag blir ense med Hans vilja.

Så föras då äfwen vi, dereft Herren får hand om och, in uti Gethsemane, uti lidande och smärta af allehanda slag. Det som det då gäller är ett offer, ett uppoffrande af vår vilja åt den store Guden. Wisserligen har ju verkandet och görandet af det Gud will sina prof och sin nöd med sig; men aldrig sättes man derwid på så swåra prof, som när det gäller att lida det Gud will. Det är egenviljans dödsväg.

Denna begynner redan wid de första stegen på salighetens väg. När syndaren begynner känna Guds dom i sitt samwete öfwer synden, då är han förd in uti ett Gethsemane. Ty hwad det då gäller är att böja sig under Guds dom öfwer synden och gifwa den rätt, att Han må blifwa rätt i jiu ord och icke straffad blifwa då Han dömd warder. War icke David en gång uti ett sådant Gethsemane? Och hafwa icke alla Guds trogna fått genomgå det uti bättringsnöden? Huru

länge dröjer det icke, innan menniskan vill gifwa sig skyldig? Huru reser sig icke det köttsliga sinnets fiendskap emot Gud härvid? — Men här bär nu ock Jesu Gethsemane-lidande sin frukt i oss. Ty huru omöjligt skulle det icke vara att böja sig under denna Guds dom och gifwa den rätt, om icke Herren Jesus genom att tömma lidandeskalken hade försonat vår synd, om syndaren icke hade annat än dom för sig, om han icke, på grund af Jesu lydriad intill döden, kunde tillförje sig en nådesdom, en frisägelse, ett uttagande af ångest och dom, såsom vår Trälsfare derifrån uttogt efter fullbordadt försoningslidande? Nu kan man gå det igenom, ty Herren utför nu den dom, som i bättringen går öfwer syndaren, till en seger uti frisägelsen från och förlåtelsen af alla synder. Herren Jesus har således icke på det sättet gjort bot för oss i Gethsemane, som skulle wi icke behöfwa i en rätt bot känna och erkänna Guds dom öfwer synden; utan Han har uträttat, att wi ej behöfwa blifwa i ångesten, utan kunna komma ur den till trösten och friden. Man får då en ny wilja, ense med Guds, en wilja som sträcker sig efter en allt fullare öfwerensstämmelse med Guds wilja uti allt. Men icke heller går en menniska lätteligen in uti trons och det nya lifwets frid, utan genom ett Gethsemane, i hwilket det gäller att lemna sitt egenwilliga verkande och öfwerlåta sig åt Guds råd och nåd.

Men detta är ingalunda det enda Gethsemane, som en Jesu lärjunge har att genomgå. Nej, så ofta han på grund af yttre eller inre förhållanden kommer i en sådan ställning, att det gäller uppoffrandet af den egna wiljan, så ofta kommer han "på den platsen, som kallas Gethsemane". En föres in uti en sjukdom, som omgjordar honom, binder honom, hindrar honom från att arbeta och verka såsom förut; en annan föres in uti andra swåra förhållanden, som blifwa såsom ett tryckande band; från en tredje tager Gud bort det, som kärast war, eller fordrar Han en sjelfwillig uppoffring af detta. — I alla dessa fall blir det fråga om att lemna sin wilja i Guds, att offra sin wilja åt Honom. Der är då ett Gethsemane. Eller war det icke ett sådant för Abraham

der på Moria berg, hwarest han skulle offra sin sou? War det icke till ett Gethsemane David en gång wandrade, äfwen han, öfwer den bäcken Kidron, flyende för sina fiender? Liknade det sig icke till ett sådant, när Paulus en gång måste lida kindpustandet af satans engel och nöja sig med Guds blotta nåd? — Uti sådan nöd och strid war ju anden willig, men föttet swagt, ja icke blott swagt, utan på ett syndigt sätt motsträfwigt och motstridigt. Och så begynte kampen. Så gällde det återigen för oss att komma till det altare, som Gud upprest såsom offeraltare för vår egen wilja. Man bad, att om möjligt den och den kalten skulle undgå en, emedan man bäfwade tillbaka för den. Men å andra sidan, hwar der fanns en willig ande, wille man icke skilja sin wilja ifrån Guds. Och så gällde det att upptaga kampen i Gethsemane; så måste det ordet gå i fullbordan: Hjelten skall för dem slå sig igenom; de skola slå sig igenom, och hjelten först.

Härwid får då en menniska rätt erfara, hwad Jesus åt henne wunnit. Midt under det hon måste känna det bittra i synden och gifwa Guds dom öfwer den rätt, kan hon dock, på grund af sin Frälsares lydnad och offer, nalkas Gud med ett "Abba, Fader!", tränga fram till Honom, såsom den der i faderlig kärlek och nåd will hjälpa henne. Äfwen hon, ehuru syndare, får wädja till Hans faderliga barmhertighet; äfwen hon får wädja till Hans allmatt, på grund af hwilken Han kan hjälpa. Äfwen hon får wänta hjälp, men icke annorlunda än föregångaren Jesus, således icke alltid, icke ens oftast, så, att det som gör henne nöd, skulle tagas bort, utan så — och dermed bewisar Herren mycket mera på henne sin nådestraft — att hon kan gå det swära igenom. Äfwen hon får då lära, hwad den bönen innebär: **Ske icke min wilja, utan din.** Äfwen hon får erfara werlingen mellan att den ena stunden känna det omöjligt att komma igenom, och att den andra känna det möjligt att lida det Gud will och gifwa sig under Guds wilja. Och huru tröstligt, att hon under sådan strid får se uppå Jesus och weta, att äfwen Han känt swagheten, att Gud således icke will förkasta henne, derföre att hon nu bätwar och blöder wid offrandet, att Herren ser till andens willighet och

kommer honom till hjälp, midt under det hon sjelf i sådana stunder ofta icke rätt wet, hwilken som har öfwerwäldet, andens eller köttets wilja! Ja, om det skulle synas än så omöjligt att komma igenom, så är dock på hennes och den willige andens sida icke blott Guds hela nåd och makt, utan hela kraften af denna Christi kamp och seger i Gethsemane, och om hon omfattar denna såsom sin täpp och staf, så skall hon visserligen få erfara kraften af Christi pinas delaktighet.

Men huru viktigt härwid att waka och bedja, såsom Herren tillropar sina lärjungar i örtagården; waka deröfwer, att anden icke insnärjes af köttet, att man med sin wilja efter anden icke wiker för köttets; bedja, på det att hon icke må stå ensam i den striden, utan genom bönen undså den kraft hon behöfwer, den kraft som flödar från Gethsemane. Wid Jesu lidande kom det till det högsta med lärjungarnes swaghet. Här wisade sig alla människors oförmögenhet. Ut of sjelfwa lemnade äro wi sådana. Men wi behöfwa icke vara åt of sjelfwa lemnade, skola icke blifwa åt of sjelfwa lemnade, om wi ropa till Herren, skedde det än "med de samma orden", med samma rop utur djupen. Wisserligen har Herren bedit för of, så att det wist ländes till vårt wäl, så att "det gagnar ewinnerligen"; men det wore ju en dårskap, om wi deraf wille sluta, att nu ingen vår bön behöfs. Icke har Herren talat fåfänga ord häröfver till sina lärjungar, icke heller till of.

Wi wilja till slut anföra några ord af en man, som tände hwad allt detta innebar. Han säger: "Der man får Guds rättfärdighet och dom i Kristus lära och begynner att gerna gifwa sig in uti tuftan och lidandet, der uppgår hos människan ett sinne och en wilja, wid hwilken Gud kan fatta henne för att aldrig mera släppa. Men att märka Guds dom och vara den fiendtlig, nödgas lida och dock icke wilja, det är mångens lefnadslånga strid."

Står du i en sådan strid mot Guds wilja? Om du aldrig will gå in i den, huru skall det då blifwa på jistone? Eller har icke du och jag framsör of ett Gethsemane, som wi icke kunna undgå — dödens, dödsångestens? Huru skola wi komma igenom detta, om wi aldrig tillförene wetat ödmjuka

oß under Gud? Huru skall du kunna bära den Guds dom, som med döden går öfwer dig, om du icke förut lärt att gifwa den rätt, om du icke förut lärt att midt under domen wädja till nåden, till Guds genom Jesus för dig öppnade hjerta och kärlet? Huru skall du då kunna böja dig under och lemna dig åt Guds wilja, såsom en frälsande nådeswilja, om du aldrig före blifwit ense med den? Dersföre fly icke Guds dom öfwer synden, utan lär dig, under bönen om Guds Helige Ande och under betraktande af din Frälsares lidande, att känna och erfara den saliga frukten af Hans Gethsemane-offer! Ja, låt Hans Helige Ande lära dig, — under lidandet sker det icke minst — att ropa Abba, käre Fader! så skall du mer och mer förstå, hwad du har din Frälsare att tacka för, då Han för dig led denna ångest, "på det att wi", såsom Luther säger, "måtte hafwa en Herre öfwer ångesten, när ögonen bli mörka och tungan icke mera tala kan; att wi då må hålla oß till denne mannen, som öfwerwunnit och i sig sjelf uppslutat ångesten".

Ja, vår Frälsare, ändock Han war Guds Son, hafwer dock af det Han led lärt lydnad; och då Han fullkommen wardt, blef Han allom dem, som Honom lyda, en orsak till ewig salighet. (Ebr. br. 5: 8, 9).

"Herre Jesu Christe, Du, som wid din swära pina och marter, dem Du för din stora kärleks skull, som Du till oß haft, willigt påtagit Dig, i din smärta och ångest häftigt bedit och welat låta Dig stärkas af engelen; ad, gif mig, att jag under all den storm, som öfwerfaller mig med allehanda anfäktning, må med sant förtroende träda till nådastolen, att jag må få barmhertighet och finna nåd på den tid då hjelp behöfves; att jag ock helt öfwerlemnar min wilja åt din allra bästa, heliga wilja, på det att min wandring och lif, ja, allt mitt ord, werk och tanke må städse warda funne i din tjänst, lydnad och underdånighet." Amen.

11.

4:de veckan i Fastan.

Måndag.

Han skall få säd och länge lefwa.

När Han sitt lif till skuldoffer gifwit hafwer, skall Han få säd och länge lefwa. (Ej. 53: 10.)

Här beskrifwes nu en frukt, som uppväxer derur, att Herren wille alltså slå Honom och att Han gaf sitt lif till ett skuldoffer. Frukten är denna: Han skall få säd och länge lefwa. Redan före vår Frälsares födelse gafs Honom genom profetian det namnet Ewig Fader. Här höra wi huru detta fullbordas. Det är om förwerklighandet af detta namn som här talas. Han skall vara Fader, ty Han skall få en säd; Han skall vara ewig Fader, ty Han skall länge lefwa. Efter Hans seger öfwer synden, döden och djefwulen, warda Honom barn födde såsom daggen utaf morgourodnan (Ps. 110: 3). Sammalunda förkunnar den 22 Psalmen, som i likhet med Ej. 53 kap. målar den lidande Messias' bild: Han skall få en säd, den Honom tjenar (v. 31). Alla dem som Honom anamma, dem som tro på Hans namn, gifwer Han makt att blifwa Guds barn, hwilka icke af blod, icke heller af köttslig wilja, icke heller af någon mans wilja, utan af Gudi födde äro; de äro Hans säd, Hans folk och arf. Han har så att säga genom sin pina födt dem, ty aldrig skulle någon kommit i gemenstap med Gud eller blifwit ett Guds barn, född utaf Gud, hade icke Herren Jesus beredt oss Guds nåd och wälbehag och förwärfwat oss andens gåfwa. Men nu får Han säd, nu födas Honom barn och sådana skola födas så länge werlden står. Ty Han lefwer, Han är ewig Fader. Och så lyder löftet: Jag skall gifwa Honom en ewig säd och Hans stol uppehålla, så länge himmelen warar. (Ps. 89: 30.)

Han skall länge lefwa. Deri har det sin grund, att barn warda Honom födde, ty endast såsom den lefwande kan Han

göra lefwande. Såsom den der lefwer, är Han närwarande och werksam uti sitt ord och sina heliga sacrament. Och emedan Han detta är, så är Hans ord en lefwande säd, Hans dop ett lifsens watten, Hans lekamen, som Han gifwer i den heliga nattwarden, ett lifsens bröd. Och deruti att Han lefwer hafwa Hans barn en borgen för sitt lif. Jag lefwer, I skolen och lefwa. Att Han alltid lefwer, det gör, att Han alltid kan bedja för dem, så att, efter de wordo förlifte med Gud genom Hans Sons död, den stund de ännu woro owänner, de nu mycket mer, efter de äro förlifte, blifwa behållne genom Hans lif (Rom. 5: 10). Ja, hela en christens lif och hwad dertill hörer, nemligen att dö synden och lefwa rättfärdigheten, det har han att hemta ur detta, att Christus lefwer, såsom wi se af Pauli ord uti Rom. 6 kap., der han grundar de christnas rättfärdighet och makt att dö synden och lefwa Gud derpå, att Christus, som ifrån de döda uppväckt är, döer intet mer; döden får intet mer makt öfwer honom. Ty det Han blef död, blef Han syndene död en gång, men det Han lefwer, lefwer Han Gudi. Dersföre skall och Hans säd lefwa: Så håller och I eder dersföre, att I ären döde syndene och lefwen Gudi, genom Christum Jesum vår Herra.

Så låt dig då af Hans Ande födas och förnyas! Låt honom, som lefwer, äfwen för dig och i dig blifwa lefwande! Såsom tillhörande Hans säd skall och du länge lefwa. Dina tjenares barn warda blifwande, och deras säd skall trifwas för Dig (Ps. 102: 29).

Herre Jesu, låt och mig få tillhöra din säd! Gif mig din Helige Ande, som genom ditt ord och sacrament kan göra mig lefwande! Lär mig att städse hålla mig intill Dig, som alltid lefwer, och låt din förbön komma mig till godo, att jag mer och mer må lefwa i Dig och Du i mig! Du har sjelf sagt: Jag lefwer, I skolen och lefwa; så uppfyll på mig detta ditt löfte för din trohets skull. Amen.

Hjelp mig så lefwa som den der är död,
Och dö som den der har lefwat
Af ewiga lifwets bröd.

Tisdag.

Herrens uppsåt.

Och Herrens uppsåt skall uti Hans hand framgång hafwa. (Ef. 53: 10.)

Att känna en människas uppsåt, det är att blicka in uti hennes innersta. Vet jag hennes goda uppsåt mot mig, då kan jag deraf sluta till, hwad som ligger i allt hennes förhållande.

Men här talas om något wida större och wigtigare, nemligen om Guds uppsåt. Hurudant det är, derom underwisar oss redan detta gammaltestamentliga ord uti Ef. 53 kap. Det säger oss ju, såsom wi nyss hört, att Herren wille alltså slå sin Son med krankhet, på det Han skulle blifwa ett skuldoffer och sedan få en säd uti alla trogna. Och så skrifwer Johannes derom: Derpå är Guds kärlek till oss uppenbar worden, att Han hafwer sändt sin ende Son i werldene, att wi skola lesa genom honom. (1 Joh. 4: 9.) Detta är Guds uppsåt; och Han har ej blott i ord, utan i gerning och sanning uppenbarat och lagt i dagen, att Han will wår frälsning och salighet, will att wi skola lesa. Och se, detta Hans uppsåt stönja wi ej blott deruti, att Han sändt sin Son och utgifwit honom för oss, utan uti allt hwad Han med oss gör. Ty allt hwad Han med dig gör, o människa, det syster deruppå, att du må frälsas. När Han lägger dig lidande och nöd uppå, såwäl som när Han gifwer dig glädje och lycka, allt har sin grund i Hans uppsåt till din frälsning. Det skulle du ju befinna och wäl märka, på det att och hos dig måtte wäckas ett uppsåt att blifwa frälsd. Har Herren Gud ett så allwarligt uppsåt att frälsa din själ, skulle du då icke komma detta till mötes? Der så ster, behöfwer det icke fela, att icke just du verkligen skall frälsas. Ty med Guds uppsåt förhåller det sig dock icke som med människors. Ofta står det icke i deras makt att utföra sin wilja. Men Gud har utfört sin wilja och uppsåt i Christus och skall utföra det genom honom. honom gaf

Han mått öfwer allt kött, att Han skulle gifwa ewinnerligt lif åt alla dem, som Fadren Honom gifwit. Och Sonen aflägger sjelf uti sin öfwerstepresterliga förbön räkenstap för sitt werk: Jag hafwer fullbordat det werk, som Du Mig gifwit hafwer, att Jag göra skulle (Joh. 17: 4), likasom Han på korset utropar: Det är fullkomnad! Härtill har och Gud sagt sitt ja och amen dermed, att Han uppväckt sin Son från de döda och gaf Honom herrlighet genom den derpå följande himmelsfärden. Uti Honom, uti Hans hand har Guds uppsåt haft framgång, och skall hafwa det, ty efter Han blifwer ewinnerliga har Han ett oförgängligt presterkap. Hwarjäre Han och kan ewinnerligen saliggöra dem, som genom Honom komma till Gud, och lefwer alltid och beder alltid för dem. (Ebr. 7: 24, 25.) Så skall då också ditt uppsåt, o själ! att warda frälst, hafwa framgång, men endast om det möter Guds uppsåt i Christo Jesu, d. ä. endast — i Jesu hand. Du skall icke förgäfwes önska och begära något, som enligt detta Guds uppsåt är dig tilltänt.

Herre Gud, himmelske Fader! Dig ware tack för ditt uppsåt att frälsa oss syndare! Dig ware tack för allt hwad Du gjort och ännu gör för att utföra det! Gif då äfwen mig ett uppsåt till frälsning, som kommer Dig till mötes. Ja, låt mig städse blicka in uti och hängifwa mig åt din goda wilja i Christo Jesu. Amen.

D Gud ditt hjertelag wi sport,
 Då Du till menniska Dig gjort,
 Af Dig allen wi frälsning fått,
 Hwad hade sjelfwe wi förmått?
 Ty tade wi Dig, Jesu Christi,
 Som fridit wår kamp och inlt wår brist;
 Lof, pris och tack i ewighet
 Ste Dig för din barmhertighet.

Onsdag.

I Hans hand.

Herrens uppsåt skall uti Hans hand framgång hafwa. (Ej. 53: 10.)

Jesuz Kristus, Guds Son, är Herrens hand; i Honom är Guds råd till vår salighet fullbordadt, i Honom har Guds uppsåt haft framgång, så att allt i Honom är redo till vår frälsning och salighet. Men såsom Gud utfört sin nådewilja att lägga grunden till vår salighet genom Jesum Christum, så är det ock allena genom Honom, eller uti Hans hand, som min och din frälsningssak kan utföras. Han är medlaren. Han är den, genom hwilken Gud kan nåttas of och wi nåttas Gud. Ty Fadren älskar Sonen och allt hafwer Han gifwit Honom i händer. (Joh. 3: 35.) Derföre måste allt komma i Hans hand, om det skall hafwa framgång. Utan mig, säger Jesus, kunnen I intet göra.

Många äro de, som alldeles lemna sin själs wäl ur sigte. I hwems hand deras själs sak ligger, weta de icke. Det är ett beklagligt tillstånd. — Andra hafwa begynt att taga denna sak om hand, men ännu hafwa de den i sina egna händer; de arbeta på egen hand, werka i egen kraft, lägga ut sina penningar der intet bröd är och sitt arbete deraf de icke mätta warda. (Ej. 55: 2.) Men i din egen hand finner din själs angelägenhet ingen framgång. Den måste läggas i Jesu hand. Det kommer du wäl ock att göra, allt efter som du får se och erfara, huru hjälplös du är och huru wanmächtig din hand och kraft är. Då gifwer du dig sjelf i Jesu nådeshand, att Han måtte wid den föra dig till Fadren, med den utstrykande dina synder såsom ett molu och dina misgärningar såsom en dimma.

Men det är icke endast en gång, wid det första anammandet af Guds nåd i Christo, som du måste lemna dig i Jesu hand; nej, allt hwad som hörer till ditt helgande i sanningen måste sammalunda läggas i Jesu hand. All din bön och åkallan, allt ditt lof och din tacksjälselse måste genom Jesu

hand komma till Fadren. Och allt det Fadren hafwer, werkar och gör till din frälsning, Hans kärleks utgjutande i ditt hjerta, Hans Andes helgande kraft, köttets dödande, andens stärkande m. m., detta allt får du endast af Jesu hand. Ditt uppsåt att blifwa en helig menniska, att dö dig sjelf och werlden och lefwa Gud, får framgång, endast såvida du lägger det i Jesu händer och i det djupaste beroende af Honom väntar och tager det ur Hans hand. Så omöjligt det stundom kan synas dig, att ditt begär och uppsåt att fullborda helgelsen skulle hafwa framgång, derföre att ditt onda är så stort men din kraft deremot så liten, så behöfwer du aldrig misströsta. Vänta aldrig något af din egen hand, men vänta alltid allt af Jesu hand; då skall Hans och ditt uppsåt hafwa framgång och nå en salig fullbordan.

Så lemnar jag då mig sjelf med allt hwad mig rör i din nådeshand, o Jesu! I min hand är ingen makt, men din hand är allsmäktig! Så skall då min själs begär hafwa framgång genom din Frälsarehand. Deß ware Dig tack, o Jesu!

Amen.

Slätt ingen utan Jesus kär
 I himlen och på jorden är,
 Som glädja kan en sorgsen själ:
 I Christo är oß ewigt wäl.
 Håll dig med tron wid Honom fast:
 Han hjälper dig från all din last.

Chorsdag.

Hans själs arbete.

Derföre, att Hans själ arbetat hafwer, skall Han få se sin lust. (Ef. 53: 11.)

När fråga är om arbete, tänker mången aldrig på annat arbete än det, som förrättas med kroppens lemmar. Men hwad är detta emot det arbete, som tager själens alla krafter i anspråk? Men äfwen mellan olika själsarbete kan wara stor skillnad. Det kan wara ansträngande att nödgas mycket anlita tanken, minnet o. s. w.; men detta är ett intet emot den möda, som betymer och omsorger kunna förorsaka. Men hwad äro dock alla betymer och omsorger, som röra denna werld och des ting, emot betymren och omsorgerna för egen eller andras själar? Hwad gör så mycken möda, som synden? Då det nu heter, att Hans — vår Frälsares — själ har arbetat, så måste wi tänka of något ännu swårare, än hwilken människas som helst möda och arbete för synden, ty först och främst har han ju haft ett arbete med allas våra synder, ty Herren fastade allas våra synder på Honom; dertill kommer of, att Hans själ måste känna syndens tyngd och börda, des nöd och smärta, djupare än någon annan. Frågade du hwad det då war, som gjorde Honom detta arbete, så swarar Han dig genom profeten: Mig hafwer du arbete gjort uti dina synder, och gjort Mig möda uti dina misgerningar. (Ef. 43: 24.) I Gethsemane arbetar Han med dina synder och misgerningar så, att Han swettas blod. Sådan möda gör det Honom att taga "den kalk, som wreden rågar" of swer våra synder och misgerningar, att gå in i den död, som är syndens lön. Detta är själsarbete. Och när Han på forset går in uti Guds ofswergiswande, då Han skall tränga igenom den nöd, som detta ofswergiswande medför, då Han ur nödens och dödens djup med starkt rop har att kämpa sig igenom det mörfer, som omgifwer Honom; se då arbetar Hans själ.

"Detta war kåre Herres Jesu Christi lidande" säger Luther,

“låter sig icke med menniskotungor uttala, utan öfwerfjiger allt
 “mensligt förnuft och tanke, särdeles hos denne store, höge
 “person. Skulle en wanlig menniska ett enda ögonblick känna
 “denna ångest, så kunde hon icke lefwa, utan måste dö.”

O, hwad måste icke synden wara för en tung börda, då
 den förorsakar sådant arbete! O, huru säkre måtte icke syn-
 dare wara, då de taga denna börda så lätt! O, huru
 litet måtte icke äfwen Jesu lärjungar känna och förstå syndens
 wederskygglighet för Gud! Annars skulle den ju förorsaka dem
 långt större nöd och arbete.

Men huru dyrbart är icke å andra sidan detta wår Fräl-
 sares arbete! Huru stora ting har Han icke dermed wunnit åt
 oss! Eller skulle Han ingenting dermed hafwa förtjenat? När
 wi tala om Hans “förtjenst”, när wi bedja Gud om förlå-
 telse och nåd att bättra wårt syndiga lefwerne “för Hans stera,
 outgrundeliga barmhertighet och Frälsarens Jesu Christi för-
 tjenst”, må då detta ord “förtjenst” stå i bibeln eller icke, det
 som dermed betecknas, det står der; ty hwad will det ordet Jesu
 förtjenst säga, i deras mun och hjertan hwilka så bedja, om icke
 detta, att de wänta allt för Hans själsarbetes skull? Och så
 framställer det Herren sjelf då Han här säger: **Derföre att**
Hans själ arbetat hafwer o. s. w. Ja, derföre så och stola
 nu alla arbetande och betungade komma till Honom, och Han
 skall wedergicka dem. Kom då äfwen du, när synden gör dig
 möda och arbetet med den gör dig trött. Här är en, som will
 och kan wedergicka dig.

O, Herre Jesu Christe, Du, som tagit på Dig våra syn-
 ders swära börda och med den arbetat intill blodsswett; Dig
 ware tack för detta ditt arbete. Wedergick nu dermed wår
 själ, då den arbetande och betungad af synden wänder sig till
 Dig. Hjelp oss genom din förtjenst. Amen.

Wärdes mig det hopp förläna,
 Styrk mig i den fasta tro,
 Att din möda war min ro,
 Att Du wille för mig tjena,
 På det jag, en syndaträl,
 Winna må en friad själ.

Fredag.

Han skall se sin lust.

Derföre, att Hans jhäl arbetat hafwer, skall Han se sin lust. (Gf. 53: 11.)

Skulle den, som arbetat såsom ingen annan, icke också få en fröjd såsom ingen annan öfwer sitt arbetes lön? Men hwilken är då denna lön? Hwad är det som bereder Honom denna lust? Hwad är det hwarpå Han ser sin lust? Gack åter till Hans kors, så skall du få se det. Der hänger wid Hans sida en röfware. Denne ropar i sin nöd: Tänk på mig, när Du kommer i ditt rike! Herren svarar honom: 3 dag skall du wara med Mig i paradis. Se, då ser Han sin lust, när en syndare wänder sig till Honom att af Honom få hjelp, och Han så får hjelpa och frälsa, "förlossa fångar sig till pris och för dem öppna paradis". — Der står under Hans kors modren och lärjungen, den Han älskade. De äro förenade i gemensam kärlek till Honom; Han will än ytterligare förena dem. Och när nu lärjungen från den stunden tager Maria till sig och bewisar henne kärlek, då ser Han derpå sin lust, ty dertill hafwer Han behag, att mennistor älska hwarandra, att Han får "wärma, närma till hwarandra dem som wandra kärlekslösa och ur usla brunnar ösa." — Eller när du ser Honom i fariseen Simons hus wända sig till den synderskan, som gråter wid Hans fötter, och tilltala henne med de orden: *Awinna, dina synder förlätas dig; gack i frid!* se, då ser Han sin lust, ty Han hafwer lust till barmhertighet och icke till offer, Han hafwer lust till lif, icke till död. — Och när Han engång stod der och inbjöd alla arbetande och betungade att komma till Sig, på det Han måtte wedergicka dem; menar du, att Han icke såg sin lust, när de kommo och mottogo wedergickelsen hos Honom?

Du, som längtar efter Frälsaren, det är icke blott du, som längtar efter eller har din lust uti Hans nåd, Hans bud, Hans wilja; det är lika mycket Han, ja Han ännu mera, som

längtar efter dig och att få bete dig sin nåd. Så låt då Herren Jesus se sin lust deruti, att du wänder dig till Honom; låt Honom se sin lust uti att förlåta dig alla dina synder och hela alla dina brister; låt Honom se sin lust deruti, att du mottager Hans kärlek och låter den uti dig bo och verka; låt Honom se sin lust deruti, att Han får förwandla dig till likhet med sin bild; låt Honom se sin lust deruti, att Han får ställa dig helig, obesmittad och ostrafflig inför sin Fader. — Huru skulle du wäl kunna swara för, om du nekade Honom denna lön för Hans själs arbete, om du, i stället för att söka din lust, din frid, ditt allt i Honom, bleswe qwar i den syndens lust, som gjort Honom så mycken möda och arbete, eller om du wille sätta eget verkande och egen rättfärdighet i stället för Hans nåd och deß werkan?

Lust derföre, att Hans själ arbetat, skall Han så se sin lust; derföre will, derföre kan Han komma en arm syndare till mötes med all den nåd, som syndaren till lif och gudaktighet behöfwer. Dertill har Han nog.

Herre Jesu! hjelp mig, att äfwen jag måtte låta Dig se din lust på mig, när jag wänder mig till Dig i min nöd, när jag af Dig mottager mina synders förlåtelse, när jag af Dig helas från min synd, af Dig stärkes att wandra i din wilja, när jag, frälst af Dig, ser min lust uppå din nåd. Amen.

Hör Hans ord: "Så sant jag lefwer,
 Jag will icke syndarns död,
 Utan att han alltid sträfwar
 Till att döda synden snöd.
 Jag en hjertlig glädje får,
 När en själ, som wilse går,
 Will sig rätt till Mig omvända:
 Intet ondt skall henne hända."

Lördag.

Han skall nog hafwa.

Derför, att Hans själ arbetat hafwer, skall Han se sin lust och nog hafwa. (Ej. 53: 11.)

Här talas om en ny frukt af Herrens arbete, nemligen den, att Han skall hafwa nog. Swartill? Till att gifwa åt alla och till att utföra allt enligt Guds uppsåt. Af Hans fullhet hafwa wi alla fått och nåd för nåd, säger Johannes (1: 16.) Det war Fadren behagligt, att all fullhet skulle bo i Honom (Col. 1: 19). Och sedan Han allt försonat genom blodet på jitt kors, kunde denna fullhet upplåta sig för dem, som saknade allt. Så har då Herren Jesus Kristus nog för alla till allt.

Synderna äro många, skulden är stor; du inser detta och flyr till Honom, men undrar och frågar, om der för dig skall wara att så så mycken förlåtelse, som din synd är mycken. Det svaras dig: Han har nog; Hans blod är nog mäktigt att rena af alla synder, ty när Honom är mycken förlåtelse. (Ej. 55: 7.) War der icke nog förlåtelse för den tjenaren, som war skyldig 10,000 pund, då hans herre gaf honom till allt det han skyldig war?

Syndasmittan sitter djupt; syndaförderfvet är bottenlöst; skall du kunna finna tillräcklig hjälp och frälsning? Du har intet, hwarmed du kan möta denna syndens makt; din swaghet är ohjelpig; skall Han hafwa nog för att bota denna skada, för att återställa i dig Guds bild? Ja, Han skall hafwa nog nådesmakt att underlägga sig allt, att "skapa dig till ett Guds verk i Christo och tillreda dig till goda gerningar". (Eph. 2: 10.) Han hade ju nog af denna nådens makt för att göra den förnekande Petrus till en bekännare inför allt folket, att låta sin nåd wara så mäktig uti en Paulus, att han kunde bekänna sig hafwa mer arbetat än alla de andra apostlarna; Han hade ju nog för att af tusende arma, elända syndare göra heliga, som förherrligat Hans namn.

Den, som är rik, hafwer nog och behöfwer intet, han går

detta ordet förbi och förstår icke huru dyrbart det är. En sådan människa skall Herren låta blifwa tom. Men de hungriga uppfyller Han med goda ting genom detta ord. För dem blir det allt mera dyrt och anammansvärdt, att deras Frälsare har nog att fylla all deras brist. De få nemligen aldrig nog, kunna aldrig stanna, låtande sig nöja med hwad de redan hafwa fått. Deras behof blir allt djupare och desto mera fly de i trängtande bön dertill, att de måtte uppfyllde warda med allehanda Guds fullhet.

Så glöm då icke detta, du som så längtar, att Jesus skall hafwa nog äfwen för dig; nog af nåd och förlofning, nog af makt och nåd, nog att förnya dig till sin funskap och bild, nog att göra dig icke blott rättfärdig, utan äfwen helig och herrlig. Han skall hafwa nog att ersätta hela den werld, du försafar, nog att glädja ditt hjerta, då de andre mycket korn och win hafwa (Ps. 4: 8), nog att wedergwicke din själ i ångesten, nog för att i ewighet fröjda din ande. Detta må du icke heller då förgäta, när du tages i anspråk för gifwande, arbetande, verkande. Skulle du än känna dig stå der lifasom med tomma händer, denne Herren är mäktig så lagat, att allehanda nåd rikeligen blifwer i dig; att du i allting alltid nog hafwer, nog mäktig till alla goda gerningar. (2 Cor. 9: 8.)

Dig ware tack, Herre Jesu Christe, som kommit, på det att de dina skola lif och öfwerhog hafwa! Dig ware tack, att Du till den ändan gifwit ditt lif till ett skuldoffer! Förlåna oss nu, att wi af din fullhet måtte taga nåd för nåd. Wi hafwa intet; Du har allt. Så komma wi då till Dig; uppfyll oss bittida med din nåd, att wi nog hafwa och warda nog mättiga till alla goda gerningar. Amen.

Om dig stor swaghet kommer på,
Med trogen bön till Jesum gå:
Hos Jesum finnes tröst och råd,
Ty Han är rik af makt och nåd.
Sann läkdom mot all synd och brist
Uti Hans får du finner wißt.

12.

Passionspredikan på 5:te Söndagen i Fastan.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 76.)

Och wid Han ännu talade, då kom Judas, en af de tolf, och med honom ett stort antal folk med swärd och stafvar, lyktor och bloß, utfände af de öfwerste presterna, fariseerna, de strifklärda och äldsta ibland folket. Men den, som förrådde honom, hade gifwit dem ett tecken, sägande: Hvilken jag kysser, den är det; tager honom och förer honom warligen. Och efter Jesus wiste allt det honom wedersaras skulle, gick Han fram och sade till dem: Hwem söken I? Swarade de honom: Jesum af Nazareth. Sade Jesus till dem: Jag är det. Stod och Judas, som honom förrådde, med dem. När Han då sade till dem: Jag är det, stego de tillbaka och föllo till jorden. Då sporde Han dem åter till: Hwem söken I? De sade: Jesus af Nazaret. Jesus svarade: Jag sade eder, att det är Jag. Söken I Mig, så låter dessa gå; på det de ord skulle warda fullkomnade, som Han hade sagt: Af dem, Du Mig gifwit hafwer, borttappade Jag ingen.

Då steg Judas hastigt fram till honom, och sade till honom: Hell Rabbi! och kyssde honom. Då sade Jesus till honom: Min wän! hwarester kommer du? Judas! förräder du Menniskones Son med tyssande? Då stego de fram och buro händer på Jesus, och grepo honom. Då sägo de, som när woro, hvad på färde war, och sade till honom: Herre! stola wi taga till swärd? Då hade Simon Petrus ett swärd, det drog han ut, och högg till öfwersteprestens dräng, och högg hans högra öra af; och war drängens namn Malchus. Då swarade Jesus och sade: Låter det blifwa härwid. Och sade till Petrus: Stick ditt swärd i stidan; ty alle de, som taga till swärd, de stola förgås med swärd. Eller menar du, att Jag icke kunde bedja min Fader, att Han stickade till Mig mer än tolf legioner englar? Skall Jag icke dricka den kalken, som min Fader Mig gifwit hafwer? Huru blifwer då Skriften fullkomnad, att så ste skall? Så tog Han på drängens öra, och helade honom.

I samma stund sade Jesus till de öfwerstepresterne och föreståndarne i templet och till de äldsta och skaran, som till honom komne woro: Såsom till en röfware ären I utgångne med swärd och stafvar, till att taga fatt på Mig. Jag hafwer hwar dag varit i templet när eder och lärt, och I hafwen icke kommit edra händer wid Mig; men detta är eder stund och mörkrets makt; — på det Skriften skulle fullbordas. Då öfwergåfwo alla lärjungarne honom och flydde.

Men staran och höfvidsmannen och judarnes tjenare togo fatt på Jesus, och bundo honom och ledde honom bort; först till Hannas, ty han war Raiphe swärfader, hwilken i det året war öfwersteprest. Och Raiphas war den, som hade gifwit judarne rådet, att det war nyttigt, att en menniska dödde för folket. Men en ung man följde honom, klädd på blotta troppen uti ett linkläde, och unge män grepo honom; men han lät fara linklädet, och kom undan ifrån dem naken.

I vår sista passionsbetraktelse sågo wi vår Frälsare i Gethsemane. Der har Han kämpat ut och går nu med de orden: **Si, den är här som mig förräder, att öfwerantwardas i syndares händer.** Af dem se wi honom i dag bindas. Huru betydelsefulla äro icke de band, med hwilka Han bindes? Wi wilja närmare betrakta dessa

Jesus band.

Du blef gripen utaf många,
Öfwerfallen, bunden hårdt
Och i mörkret släpad bort,
På det jag en usel fånge,
Som war snärd i mörkets band,
Mätte lösas af din hand.

I.

Wid det Jesus ännu talade kom Judas, en af de tolf. Med honom följde ett stort antal folk, dels romerske soldater, som blifwit för tillfället uppbådade, försedde med swärd, dels öfwerstepresternas tjenare, af hwilka somlige försedt sig med stafwar, ifall Han, som de sökte, skulle sätta sig till motwärd, och med lyktor och bloß, för att söka honom, om Han skulle wilja gömma sig undan för dem. Till dessa hade nu och sållat sig en skara af löst folk, ja till och med någre af öfwerstepresterna och de skriftlärda sjelfwa, för att öfwerwaka hans gripande. Tecknet war dem gifwet af Judas: **Hwilken jag kysser, den är det!**

Och efter Jesus wisste allt det honom wedersaras skulle, gick Han fram och sade till dem: **Hvem söker I?** Herren erbjuder sig sjelf åt dem. Han wet allt hwad honom weder-

faras stall. Han är, sedan Han i Gethsemane kämpat ut med Gud, beredd derpå. De skola icke behöfwa uppsöka Honom, icke heller använda wäld för att gripa Honom. Frimilligt öfwerlemnar Han Sig i syndares händer. Det skulle och Hans fiender förstå. Då de wille göra Honom till konung, flydde Han undan, då det gäller försköden går Han den willigt till möte. Han frågar: Hvem söken I? Men ingen wägar svara: Dig, Dig söka wi. För många war wäl och Frälsaren personligen obekant, så att de icke förstodo, att det war Den, hwilken nu talade med dem, som de skulle gripa. Dersför säga de: Jesus af Nazareth söka wi. Sade Jesus till dem: Jag äre't. Stod och Judas, som Honom förrådde, med dem. Det som så mången gång händt med Herrens helige, att fienden för dem måst frukta sig, det inträffar och här. Herrens heliga person med allt hwad om den war kunnigt för folket, Hans stilla, med majestät förenade framträdande, Fadrens bekännelse till Sonen -- allt detta gjorde, att då Han sade: Jag äre't, stego de till rygga och föllo till jorden. Det war endast genom ett nytt: Jag äre't, som Herren gaf dem makt att åter uppstå och hwarigenom Han öfwerlemnade Sig i deras händer. Till egen befrielse will Han icke använda sin makt. Men dertill använde Herren intrycket af sitt: Jag äre't, att gifwa lärjungarne ett lejdebref: Söken I Mig, så låter dessa gå; på det de ord skulle warda fullkomnade, som Han hade sagt: Af dem, Du Mig gifwit hafwer, borttappade Jag ingen. Han är bunden af Fadrens råd, bunden af sin kärlek till Fadren, af sin herdatrohet mot oss. Dersföre kunna nu Hans fiender gripa Honom, dersföre öfwerlemnar Han Sig åt dem såsom en i sitt inre redan bunden. Men Han är och bunden wid det ord, som war skrifwet, bunden wid lärjungarne att förwara dem, dersföre säger Han: Söken I Mig, så låter dessa gå. Ty det skulle hafwa öfwerstigit deras krafter, om de och nu blifwit gripne. De skola gå fria, då Han bindes. Huru framstirrar icke här hela försoningens råd? Att lärjungarne få gå, då Herren gifwer Sig i fiendernas händer, det är ej något, som blott afbildar detta råd, utan äfwen uppenbarar och framställer det. Söken I Mig, så låter dessa

gå — detta är ju i sjelfwa werket lösen för hela Herrens förhållande i anseende till oss. Han möter synden, döden, djefwulens wäld. Men Han slyr icke undan, lemnande oss åt dessa fiender, utan Han möter dem, på det att wi stola gå frie. Detta framstymtar mer och mer, ju längre wi gå framåt uti passionshistorien. — Och det är icke allenast lärjungarne som det kommer till godo, att Herren så låter Sig bindas; är det icke äfwen fiendernas lycka? Ty hwad hade blifwit deras lott, om Herren mot dem använt den makt, som stod Honom till buds? War det icke i sjelfwa werket äfwen de, som fingo gå, derföre att Herren gaf Sig i syndares händer; de fingo gå fria, tills widare åtminstone, för Guds dom, emedan Herren här gick in i den. Wisserligen gjorde Han detta närmast i Gethsemane, men emedan menniskors synder wanärat Gud offentligt, inför menniskor, så måste Han också gå in under domen af menniskor, så måste Hans förfonings lidande gå äfwen igenom ett offentligt lidande af syndares händer.

Då steg Judas hastigt fram till Honom, och jade till Honom: Hell Rabbi! och kyssite Honom. Då jade Jesus till honom: Min vän! hwarefter kommer du? Judas! förräder du Menniskones Son med kysjande? Ännu en gång möter Herren det förlorade barnet ansigte mot ansigte, ja, måste till och med låta Sig kysjas af honom. Huru nära har icke allt, hwad synd och satans makt heter, fått komma wår Frälsare och tränga in på Honom? Detta Judas-tecken war öfwerflödigt, sedan Herren sjelf gifwit Sig till känna; men Judas will stå wid sina ord, bewisa sitt mod inför skaran, och så får Herren erfara det djefwulsta trots, som ligger i synden. Det är en afgrundsöndsta, som här wägar sig in på Honom och genomstinger Honom, såsom en gång då Soabstysjen gafs (2 Sam. 20: 9, 10). Hwad låg nu här närmare än wrede? Och dock! Hwad höra wi af Herrens mun? Ett: Min vän, min förtrogne! Endast saktmod och kärlek har Herren här att bewisa. "Helwetet i menniskorna dömes genom menniskofonens gudomliga kärlek under Guds tålmodis tid." Med detta "min förtrogne" wisar Herren tillbaka på hela den förgångna tiden, på allt hwad Judas under den fått erfara, på allt hwad som

under denna tid stått honom till buds af nåd och barmhertig kärlek; liksom Herren och med sin fråga: Hwarefter kommer du? Judas, förräder du Menniskones Son med kysjande?, afflöjar Judas' affigt, såsom för Herren redan wäl bekant, och så för sjsta gången låter ett klappande på Judas' hjerta höras, ett klappande, för hwilket denne dock icke har någon känsla. Dessa äro då de sjsta ord, som Judas förnimmer ur Herrens mun. Och huru skulle icke detta: min wän, som påmint om allt det förflutna, bränna Judas' samwete såsom en glöd och Herrens låga? — Ja, min wän, allt det Herren dig gjort och minnet af detta skall en gång, om du icke låter beweka dig att öfwergefwä syndens wäg, blifwa ewigt glöddande kol på ditt hufwud, ditt samwete.

Tecknet war gifwet. Då stego de fram och buro händer på Jesus och grepo honom. De som woro i Herrens närhet, när de sågo hwad på färde war, sade till honom: Herre! skola wi taga till swärd? Petrus afwaktade icke något swar. För honom war det tydligt, att tiden war inne för användande af de wapen, som woro till hands. Han drog ut sitt swärd och högg in i hopen, och högg till öfwerste-prestens dräng, och högg hans högra öra af; och war drängens namn Malchus. Förut hade Petrus tillförsätrat Herren sin hjelp, men då han icke med honom wakat och bedit, så kunde han nu icke hjelpa. Ifra för Herren, det kan han, men icke rättsligen, utan köttsligt. "War icke Herren ostyldig, war det icke en oerhörd förgripelse mot allt hwad heligt och rätt war, att de grepo honom, deras Herre; skulle man icke afwärja detta och taga till swärd?" Så kunde det wäl heta inom Petrus, men Herren är icke med om Petri nitälstan. Han bjuder Petrus att sticka swärdet i desj skida, emedan alla de som taga till swärd skola förgås med swärd, och säger: Eller menar du, att Jag icke kunde bedja min Fader, att Han skickade till Mig mer än tolf legioner englar? Skall Jag icke dricka den kalken, som min Fader Mig gifwit hafwer? Huru blifwer då Skriften fullkomnad, att så ske skall. Petrus är lös och fri att handla, men Herren är bunden. En legion englar för hwarje apostel kan Han kalla till sin hjelp

med en wint, om han will. Men Han är bunden i sitt inre och kan det icke. Han är bunden, sedan Han i örtagården gifwit sin wilja åt Fadren, att dricka den kalk som Fadren Honom gifwit. Han har der, under osäglig kamp och strid, bundit sin wilja wid Fadrens; från den kan och will Han icke lösa Sig, och därför kan Han icke och will Han icke göra Sig lös från fiendernas hand, icke undandraga Sig att taga kal-
ken af syndares händer. Han har gått in under och känt Guds dom öfwer synden, därför kan Han icke annat än låta Sig antwärdas i syndares händer att genom dessa fördömas och behandlas såsom en fördömd. Bunden wid Fadrens ord säger Han därför: Huru blifwer då Skriften fullbordad, att ja ske skall?

Herren Jesus styrktes icke alla stunder af englar från himlen, förnam icke alla stunder på samma sätt Fadrens wälbehag till hwad Han gjorde, uppehölls icke alla stunder genom förnimbar inre glädje. När Han fått erfara sådant stärkande, sådan förnimmelse af Fadrens närhet, gällde det för Honom, såsom för hwarje Hans efterföljare, att, när den kånbara förnimmelsen af himmelsk tröst och kraft drog sig undan, i trones lydnad hålla Sig wid ordet, wid löstesordet, eller wid det ord, som anwifade Honom Hans wäg. Sådan tro och trohet bewifade Han här. I Gethjemane war det en kampens stund; med den följde särskild styrka och ett särskildt Fadrens ingripande; här gällde det att blifwa på denna wäg och derwid icke hafwa annat att hålla Sig wid och rätta Sig efter, än ordet, Skriften, som stulle fullbordas. Den är och Hans käpp och staf, den är Hans fötters lykta och ett ljus på Hans wäg. Af Skriftens ord är Han bunden; till des fullbordande känner Han Sig förbunden. Och därför märkes ingen wint till englars legioner, därför bortwisar Han, såsom en frestelse, Petri försök och tillbud att wärna om Honom och afwärja fiendens anlopp. Till sina fiender har Han blott en bön: låten det wara, medan Jag helar. Ty det enda, hwartill Herren Jesus anwände sina ännu lösa händer, är att ännu en gång helande uträcka dem: Så tog Han på drängens öra, och helade Honom. I samma stunden sade Jesus till de

öfwerste presterne och föreståndarne i templet och till de äldste och skaran, som till Honom komne woro: Såsom till en röfware ären I utgångne med swärd och stafvar, till att taga fatt på Mig. Jag hafwer hwar dag varit i templet när eder och lärt och I hafwen icke kommit edra händer wid Mig; men detta är eder stund och mörkrets makt; — på det skriften skulle fullbordas. Likasom Frälsaren icke behöfde något swärd för Sig, till sitt försvar, så behöfdes icke heller något swärd emot Honom. Det ena kunde ej fria Honom, när Han wille och skulle öfwerlemna Sig i fiendernas händer; det andra kunde icke fälla Honom, om Han icke gifwit Sig åt dem. Han wände Sig derföre till de öfwerste presterna, föreståndarena och de äldsta. De woro de egentligen skyldige, icke folket, än mindre de hednisse soldaterna. Han wisar dem, hwilken sjelsmotsägelse der låg uti deras sätt att behandla Honom. Han hade dagligen varit i templet och lärt; då hade de icke kommit sin hand wid Honom, huru ofta de än derefter sökt. Nu kommo de emot Honom med swärd och stafvar, såsom hade Han varit en röfware. Hade de icke förr kunnat gripa Honom, så skulle de icke heller nu kunnat det, om Han icke frivilligt gifwit Sig åt dem. Men det gjorde Han, emedan det war deras, dem af Gud gifna stund. Dock — det war ej blott deras stund, utan mörkrets makt. Dermed wisar dem Herren, hwarpå det berodde att de nu hade makt öfwer Honom. Dermed för Han dem warnande till sinnes, huru de handlade i mörkrets tjenst, woro tjenare åt mörkrets rike. Och så öfwerlemnar Han Sig åt dem och åt mörkrets makt. Såsom mörkret förut brutit in öfwer Hans inre, så bröter det nu på wißt sätt in äfwen i det yttre. Skulle Herren Jesus återlösa oss ej blott ifrån alla synder och från döden, som är syndens lön, utan också från djefwulens wäld; så hörde härtill, att Han ej blott gick in under syndens dom och bedröfwades intill döden, utan och att mörkrets makt fick omhölja och omsluta Honom. Det är det som här sker. Han har förut sagt: Nu går domen öfwer denna werlden; nu skall denna werldens furste utkastas; denna werldens furste kommer. Ormens, den gamle ormens, hufwud, som skall söndertrampas af qwinnaus fäd,

refer sig, — och slår sina ringlar omkring Menniskones Son. Att detta ökade smärtan af Jesu lidande, det förstår i någon mån den, som erfarit, hvad mörkrets wäldighet förmår genom att ängsla, qwälja och pina. — Det enda ljus, som ännu lyser in i detta mörker, är Skrifstens. "På det Skriften skulle fullbordas", tillägger Herren ännu här, tagande desß ljus med Sig. — Utloppet af mörkrets makt, inbrytandet af desß mörker, fastän det egentligen icke gällde lärjungarne, war nog att förströ dem: Då öfwergåfwö alla lärjungarne Honom och flydde. Men skaran och höfwidsmannen och judarnes tjenare togo fatt på Jesum och bundo Honom. Nu kunna de ock binda Jesus. Och det är dessa Jesu band som tala så mycket. De äro icke blott en bild af något inre, andeligt förhållande, utan de tala fast mer rätt egentligt om Herrens Jesu hela återlösningslidande. Ty wi hafwa ju i hela denna text sett, huru Herren Jesus war bunden i sitt inre. I Gethsemane hade Han bundit Sig wid Guds wilja; bunden af denna, bunden i kärlek, tålmod, trohet, möter Herren skaran, och så äro Hans band wittnesbörd om huru Han frivilligt går in under synden med desß dom, döden med desß ängest, helvetets makt med desß mörker och qwal, för oss bundne, för oss, som woro stadde under domen, trälar genom dödens räddhåga under honom, som döden i wäld hade, d. ä. djeswolen.

Bunden ledde de Frälsaren bort först till Hannas, ty han war Kaiphe swärfader, hwilken i det året war öfwerste-prest. Och Kaiphas war den, som hade gifwit judarne rådet, att det war nyttigt, att en menniska dödde för folket. Wi minnas, wid hwilket tillfälle Kaiphas, profeterande, emedan han war öfwerste-prest, hade gifwit Judarne det rådet, att de borde låta en man dö för folket. (Johannes 11: 47—52.) Wi minnas ock, huru Johannes derwid tillagt: ty Jesus skulle dö för folket. Att nu Johannes påminner härom på detta ställe, wisar wäl tydligt nog, huru Han will, att detta ord skall tagas med wid betraktandet af det som nu sker med Herren Jesus, att detta ord, som i all sin forthet dock förklarar hela Guds råd uti Jesu lidande, skall öfwer detta sprida sitt ljus. Detta ljus må wi då låta falla också öfwer Jesu band, att wi

må se, hvarföre Han burit dessa och hvad Han dermed åt och wunnit. Det är ju derom som apostlarne i sina bref wittna; det är ju derom som församlingen sjunger, såsom wi nyh hafwa gjort:

Du, o Jesu! måst utstånda
Hädeord och hån och spe,
Smälek, hugg och mycken wända,
Band och bojor, ångst och we,
Mig eländig att förlossa,
Mörkrets tedjor sönderkrossa.
Pris och ära ware Dig, Herre Jesu innerlig!

Wi woro bundne — såsom wi ännu äro det, om wi icke sökt och funnit förlofningen i Christo Jesu — bundne under Guds dom och wrede, bundne genom döden af helwetets makt. Hwem kunde förlossa? Woru icke alle samman bundne trälar, som icke kunde hjälpa sig sjelfwa, långt mindre andra? Kan dock en broder ingen förlösa, eller med Gudi någon försona; det kostar för mycket och han måste låta det bestå i ewighet. (Ps. 49: 8, 9.) Kan man ock taga en kämpe hans rof bort, eller kan man — utan vidare — lös göra ens rättfärdigs fångar? — Nu skola de fångar kämpen borttagne warda och des starkas rof löst warda. Och jag skall tråta med dina trätare och hjälpa dina barn. (Es. 49: 24, 25.) Zion måste igenom rätt förlossad warda, och Hans fångar igenom rättfärdighet, på rättmätigt sätt. Det är dertföre wi se Jesus bunden. Men dertföre se wi ock i tron förlossade genom honom, ty Han är förlossaren i Jacob. "Han är min Herre, hwilken mig förtappade och fördömda menniska förlossat, förwärfwat och wunnit hafwer ifrån alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld, icke med guld" o. s. w. Christus hafwer förlossat oss ifrån lagens förbannelse, då Han wardt en förbannelse för oss. Han uppfyller löstesordet (Dsea 13: 14): Men jag will förlossa dem utur helwetet, och hjälpa dem ifrån döden: Död, jag skall wara dig ett förgift, helwete jag skall wara dig en plåga. Jesus skulle dö för folket. En är död för alla (2 Cor. 5: 14). Så att wi det hålle, att om en är död för alla, så äro de alla döde. Så äro Jesu band war för-

lofning. Så är Han bunden, att wi skulle lösas. Så gifwa Jesu band frihet åt den, som till Honom flyr och i tron anser Hans band. — Du må wara huru bunden som helst under domen för dina synder; i Honom är förlofning genom Hans blod, syndernas förlåtelse, efter Hans nåds rikedomar. Och det kan icke fela, att du i Honom finner denna förlofning. — Du må wara huru insnärjd som helst uti syndens och satans garn och bojor, besinnar du dig nr Hans snara, så skall det icke fela, att Sonen gör dig fri, om du till Honom uträcker dina bundna händer. — Du kan icke wara så bunden i din naturs förderf, att icke du kan wänta förlofning af Jesu hand. Du kan icke gå i så swår trældom genom dödens räddhåga, att icke Han, som nederlagt honom som döden i wäld hade, icke gör dig fri, om du will blifwa fri. "Låt dessa gå", så kan Herren Jesus nu säga om alla, som tro på Honom, ja i sjelfwa werket njuter hwar och en någon frukt utaf Jesu band. Ty, m. åh., hwad är det som, om wi så få säga, binder Guds wrede af himmelen, att den icke warder uppenbar öfwer all menniskornas ogudaktighet och orättfärdighet, de der förhålla sanningen i orättfärdighet? Hwad är det som gör att Herren har tålmod med oss ännu i dag, då en rustar sig emot Honom och söker Honom endast för att gripa Honom, då en annan står wid hans sida, såsom hans förtrogne, hans tjenare, eller ligger wid Hans bord, men såsom den der förräder Honom med tussande; då en annan — kanske Hans lärjunge — handlar efter köttet i köttslig nitälstan, eller flyr och öfswergifwer Honom i köttslig seghet; hwad är det, fråga wi, som beredt en sådan godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom åt werlden, om icke Jesu band? Är det icke för Jesu skull allt detta wedersares oss, dag från dag? Sker det icke för Hans dyra försonings skull? Är icke Hans händer ännu såsom bundna, wisserligen icke af menniskors matt, motstånd eller ondsta, utan af gudomligt tålmod? — Må wi då gifwa oss i Hans händer, som en gång varit bundna, att wi af dem måtte lösas från alla våra band! Men wakte sig en hwar att förakta Hans mildhet, att binda Hans händer med sjelfwilligt syndande och motstånd, ty en dag kommer då Han skall

döma jordens krets med rättfärdighet och med gudomlig makt betyga inför alla sina fiender: Jag äre't; att Han då icke förtörnas och du förgås, utan att du måtte vara bland de salige som fly till Honom.

II.

Ja, Herren har med sina band löst oss, att vi skola vara Hans fria, men detta är detsamma, som att vi skola vara Hans bundne, bundne med Hans band. Det är icke trældom. Det är endast syndens band, som innebära trældom. Vi vilja därför betrakta Jesu band äfwen sådana de finnas hos Hans fria, hos Hans trogna.

Då Paulus i 2 Cor. 5: 14 skref: Christi kärlek twin-gar oss så, efter wi det hålle o. s. w., då bar han Jesu band. Bunden war han i sitt inre af Christi kärlet, af Hans saktmod och tålmod. Därföre se wi ock, huru han äfwen underkastade sig yttre band, ända intill fängelsens kedjor; han ser i allt detta, som i yttre måtto binder honom, Herrens band. Huru skönt talar han icke derom, t. ex. i Ap. G. 20: 22—24: Och un si, jag, bunden i andanom, färdas till Jerusalem, icke wetande, hwad mig der öfvergå skall. Utom att den Helige Ande i alla städer betygar och säger, att bojor och bedröfwelse stå mig före. Dock aktar jag det intet, ej heller är mig själf mitt lif kärt, på det jag skall fullkomna mitt lopp med glädje och det embete, som jag anammat hafwer af Herren Jesus, till att betyga evangelium om Guds nåd. Och densamme Petrus, som wid Jesu tillfångatagande intet förstod af Jesu band, huru se wi icke honom sedan såsom en Herrens bundne, med swärdet i skidan, gå i Jesu spår, ända intill korsdöden, också han drickande den talken, som Fadren honom gifwit. — Redan hos förebilderna till vår Frälsare, t. ex. en David m. fl., se wi något af dessa band, såsom då han står inför en bannande Simei. Han vill icke att en hand skall lyftas mot honom; han är bunden i Herren; därför säger han också till dem, som vilja draga swärdet mot Simei: låt honom banna, ty Herren hafwer bjudit Simei banna David. Huru mycket

starkare skulle icke samma band wisa sig i nya testamentets tid hos deß trogne; de hafwa ju sett Jesu band? Fråga wi då hwad dessa band egentligen äro, eller hwad det är att bära Jesu band; så kunna wi svara derpå med att hänwisa till Jesu exempel och till Jesu ord. Att icke använda sin makt, eller den makt som kunde stå enom till buds, såsom en gång Bebedei söner det wille; att "lida de onda"; att icke, derföre att saken är rättwis och rätten på ens sida, taga till föttsliga wapen, såsom Petrus; att taga emot Herrens tuktan, äfwen då den kommer genom menniskohand; att icke stöta bort ett lidande, derföre att det kommer genom mennistor; att vara stilla och bida, då man märker att stunden är gifwen mennistor o. s. w. — se det är att bära Jesu band i Jesu efterföljd. Eller i enlighet med Herrens egna ord och apostlarnes förmaningar: att älska sina owänner, att icke stå det onda emot, utan att, om någon slår en wid det ena kindbenet, wända det andra till; att wäpna sig med Christi sinne, att bemanna sig med Christi saktmodighet och mildhet; att icke wedergälla ondt för ondt o. s. w.; det är att bära Jesu band. Dertill ären I kallade, säger Petrus, efter Kristus led för oss, låtande oss en efterdömelse, att I skolen efterfölja Hans fotspår. (1 Petr. 2: 21 f.)

Såsom detta är den enskilde förelagdt, så har och hela Herrens församling att bereda sig på sådana band. Den har detsamma att genomgå, som Jesus, deß hufwud. Det skall för denna församling komma en tid — det betygar hela striften — då deß fiender skola räcka henne den sista lidandeskalten, då de skola föra i fängelse och i döden; det skall komma en stund då Jesu trogna måste säga: Detta är eder stund och mörkrets makt, en stund då de skola vara hänwisade till att bära samma band som Jesus. Detta bestrifwes i Uppenb. 13: 10 så: Här är de heligas tålmod och tro. Då har Herrens församling att i tålmod lida, men och att i tron på ordet wänta en snar förlofning.

Herren Jesus låte oss erfara wälsignelsen af sina band till förlofning från alla syndaband, att och wi warda "bundne i Herranom". Amen.

13.

5:te veckan i Fastan.

Måndag.

Christi kunskap.

Och genom sin kunskap skall Han min tjenare, den rättfärdige, många rättfärdiga göra; ty Han bär deras synder. (Ef. 5: 11.)

Paulus talar om en den öfverswinneliga Jesu Christi kunskap, i jemförelse med hwilken han räknar allt annat för skada (Phil. 3: 8). Fråga wi efter en kort sammanfattning utaf denna kunskap, eller efter ett kort uttryck i ord för hwad den innehåller, så finna wi ett sådant just här, då det heter: Han bär deras synder, eller uti det, som Johannes döparen uttalar, då han will göra Jesus känd för sina lärjungar: Si Guds lam, som borttager werldens synder. Dessa ord låta of nemligen lära känna både Herren Jesus sjelf och Hans werk. Han bär deras synder: detta låter of blicka in uti Herrens Jesu kärlek till of, att Han blifwit så ett med of i kärleken, att Han på sitt hjerta bär, i sin lekamen offrar våra synder, bärande deras förbannelse; men detta ord säger of och, hwad Hans werk gällde, nemligen att bära, bortbära vår syndabörda och borttaga vår synd.

Det synes nu wäl, som om innehållet utaf detta ord: Han bär deras synder, wore lätt att fatta och snart kunde läras, ja som om en kunskap, hwilken uttryckes med så korta och enfaldiga ord, icke wore wärd att kallas öfverswinnelig. Och dock — hwilken kunskap är djupare och högre, än den, som lär of, huru wi stola warda frie från synden? Det är den rätta, hemliga wissheten, om hwilken David talar i Ps. 51: 8. Den öfverträffar wisfertigen all annan kunskap. Dersöre är den icke heller så lätt att fatta. Gud måste låta en menniska weta densamma, såsom David säger. Ty har man lärt känna synden såsom en börda som trycker samwetet, såsom en skuld

för hwilken man måste försträckas, emedan man genom denna skuld bindes under Guds wrede, då är det ingalunda en lätt sak att fatta de orden: **Han** bär deras synder, eller att i tron fatta den nåd, som dessa ord förkunna. Då heter det: **Min** synd är alltid för mig; min näpft är hwarje morgon ny. Då bär man gerna länge sjelf på den bördan, i det hopp att man skall kunna göra sig den qwitt, och man har icke tanken på annat än på sig sjelf och sin synd. Man hör och wet, att Jesus burit verdens synd, och ändock bär man sjelf uppå den, såsom om ingen syndaborttagare, ingen Frälsare funnes till. Skulle man uppriktigt uttala, huru man har det i sitt inre, så skulle det heta: "Jag bär mina synder och har därför ingen frid i mina ben." Längre kan det icke komma, om icke Guds helige Ande får öppna ögonen för evangeliets klarhet och wända den nödställda människans öga och hjerta bort från hennes elände och nöd till att se på Jesum, som burit hennes synder. Ester detta, då förklarar **Han** Jesus för hennes hjerta. Då lär hon att förstå något af detta: **HAN** bär deras, våra, mina synder. Hon begynner att staswa på detta: **Han** — bär — mina — synder. Huru helt annorlunda ser hon det icke nu, när hon fått blicken på detta: **Han** — **Han** bär. Hon har nu begynt att lära de första bokstäfverna af denna öfverswinneliga kunskap. Och dermed fortsätter hon, så länge hon lefwer, enligt Pauli ord i *Phil. 3: 8 ff.* Ju längre hon lefwer och ju mera hon lär att fatta dessa ord, desto öfverswinneligare blir Christi kunskap för henne, så att allt annat i jemförelse med denna förlorar sitt wärde.

Eger du denna kunskap? Hwad gagnar dig eljest, om du wiste allt annat?

Så gif mig då, o Gud, wisdomens och uppenbarelsens Ande till din och din Söns kunskap! Lär mig hwad det är, att **Han** bär våra synder, på det jag, i all min nöd och under allt mitt elände, må deraf tröstas, wederqwickas och styrkas.

Amen.

Från Sinai till Golgatha Ditt öga wänd, o människa!
 Och se hwad du har brutit. För dig **Han** lagens wrede bär:
 O syndare! för din skuld är **Hans** helga blod utgjutet.

Tisdag.

Han skall göra många rättfärdiga.

Genom sin kunskap skall Han, min tjänare, den rättfärdige, många rättfärdiga göra, ty Han bär deras synder. (Ej. 53: 11.)

Så talar Herren Gud om sin Son, sin tjänare. Äfwen deruti skall denne utföra sin Faders råd och wilja, att Han gör många rättfärdiga. Detta kan Han, emedan Han är den rättfärdige. Han är den ene, ende rättfärdige; men detta är Han icke endast för sig, utan, såsom Han en resa led rättfärdig för orättfärdiga (1 Petri 3: 18), så bewisade Han Sig och hela sitt lif igenom rättfärdig — för de orättfärdiga, d. ä. Han framställde i sitt lif en rättfärdighet, som gäller för de orättfärdiga och kommer dem till godo. Dersöre kan Han göra den ogudaktige rättfärdig. Och Han skall göra många rättfärdiga, så att det om dem kan heta: Salige äro de, som deras orättfärdigheter äro förlätta, och deras synder öfverfkylda. Salig är den man, som Gud ingen synd tillräknar. (Rom. 4: 6, 7.) Många hafwa redan erfarit den nåden, att de äro wordne rättfärdige, utan förskyllan, af Hans nåd genom den förlofning, som i Christo Jesu skedd är (Rom. 3: 24), och om många skall det ännu heta: I ären astwagne, I ären helgade, I ären rättfärdigade, genom Herrens Jesu namn, och genom vår Guds Nåde (1 Cor. 6: 11).

Han skall göra många rättfärdiga genom sin kunskap. Hufwudssumman af denna hafwa wi i en föregående betraktelse lärt känna: Han bär deras synder. Det kunde nu synas underligt, att denna rättfärdiggörelse säges ste genom Hans kunskap, då det på så många andra ställen i skriften säges, att wi warda rättfärdiga genom tron. Men det innebär ingen motsägelse. Ty hwad annat innebär wäl denna kunskap, eller att en menniska känner Herren såsom den rättfärdige, hwilken bär våra synder, än den tro, som äfwen annorstädes betecknas såsom en kunskap. Smfr Joh. 7: 3; Tim. 2: 4. Ty här är

ju icke tal om en blott förståndskunskap. En sådan gör ingen menniska rättfärdig. Nej, det är fråga om en hjertats kunskap; den är en kunskap, som bjuder det af sina synder förkrossade hjertat läkeedom och tröst. Ett hjerta, som kännes wid sin synd och längtar att från den warda fri, det omfattar innehållet af denna kunskap såsom ett räddande ord, det griper uti det ordet om Kristus, det omsluter, i och med ordet Honom, Frälsaren sjelf med hela Hans frälsningswerk. Hvad är detta annat än trou? Denna tro gör rättfärdig, ty den omfattar den rättfärdige. Denna tro frälsar från döden, ty den omfattar allt hvad Kristus såsom syndaborttagare gjort och lidit. Den som är af denna tro, honom aktar och räknar Gud rättfärdig för Christi skull.

Genom en sådan Christi kunskap, genom en sådan tro, får ju också Gud sin ära, ty den som omfattar Jesus såsom sin Frälsare, han har dermed också gifwit Gud rätt i allt Hans råd, han har med sin tro likasom gifwit sitt ja och amen till hela Guds rättfärdighets uppenbarelse i Christo.

Så gör den rättfärdige många rättfärdiga genom sin kunskap. Den som icke på denna väg blifwit rättfärdig, han är icke rättfärdig inför Gud, hwilken rättfärdighet han nu än måtte hafwa inför mennistor. Derför gå icke denne ene rättfärdige förbi, utan stanna för Honom och bed om Hans kunskap till tro!

Herre Jesu! jag är orättfärdig och en syndare, men Du är rättfärdig och har burit mina synder. Derpå tröstar min själ, ty så inkläder Du mig rättfärdighetens kjortel. Uti Dig hafwer jag rättfärdighet och starkhet. Derför ware Dig pris och tack! Amen.

Han i nåd för mig will ömma:
 Hwilken kan åklaga mig?
 Hwilken vågar den fördömma,
 Som Han kallat har till Sig?
 Om mig syndens minnen smärta,
 Gud är större än mitt hjerta.
 Han min trogna suckan hör,
 Och af nåd rättfärdiggör.

Onsdag.

Mycket till byte, starka till rof.

Derföre will jag gifwa Honom gauska mycket till byte och Han skall hafwa de starka till rof. (Ef. 53: 12.)

Då en stark bewäpnad bewarar sitt hus, så blifwer det i frid, som han eger. Men der en starkare tillkommer och öfwerwinuer honom, tager han bort all hans wapen, der han tröste uppå och skiftar hans rof (Luc. 11: 21, 22). Den starke och bewäpnade är ingen annan än denna werldens furste, en stark ande, bewäpnad med alla de wapen, han såsom lögnaren af begynnelsen och såsom den gamle ormen eger. Menstligheten war det hus, som han bewarade. Då kom en starkare till. Det war vår Herre Jesus Kristus. Han öfwerwann och nederlade honom, som döden i wäld hade, d. ä. djefwulen, genom sin trohet mot Fadren och öf, så att denna werldens furste i Honom hade intet. Han tog bort de wapen, hwarpå den starke tröstade, nemligen lögnen och synden, och så wann Han förlofning åt öf, som annars hade måst wara träalar i den starkes hus. Derför att Han detta gjort, lofwar Honom här Hans himmelske Fader att gifwa Honom gauska mycket till byte, och att Han skall hafwa de starka till rof, eller, såsom det törhända närmare efter grundtexten är att förstå: Jag will gifwa Honom del bland de stora och med de starke skall Han stifsta rof. Medan i 52: 15 hette det med afseende härpå: Han skall bestänka många hedningar, att och konungar skola hålla sin mun för Honom. Han har af sin Fader fått och skall alltjemt få lön och del bland de stora och mäktiga, så att Han lift denna werldens store och mäktige, om än på en helt annan wäg än de och för helt andra ändamål än de, underlagt sig mennistor, tagit dem såsom ett byte från denna werldens furste. Huru många starka hafwa icke af Honom blifwit öfwerwunne, så att de, i likhet med en Saulus, uppgifwit sin fiendskap och såsom Hans stridsmän slutit sig till Honom? Huru mycket byte har Han icke tagit, då Han gjort

sig sådana starka underdåniga? Krafter, gåfwor, lemmar, hwilka förut stått i otrons, lögnens och orättfärdighetens tjänst, hafwa efter Hans seger offrats Honom wälmiljeliga uti helig prydning (Ps. 110: 3).

Uti 1 Cor. 15: 55—58 se wi, huru Apostelen Paulus, just på grund utaf den seger, som Herren wunnit öfwer den starke, öfwer död och helwete, manar dem, som sjelfwe blifwit ett Herrens segerbyte, att wara faste, owiklige och rike uti Herrens werk alltid. Han skrifwer: Du död, hwar är din udd? Du helwete, hwar är din seger? Dödens udd är synden; syndens kraft är lagen. Men Gud ware tack, som öf segern gifwit hafwer genom wår Herre Jesus Kristus. Derföre, mine käre bröder, waren faste, owiklige och rike uti Herrens werk alltid, efter det I weten, att edert arbete är icke fåfängt i Herren. Så skola wi gifwa öf sjelfwa åt Honom med allt hwad wi hafwa. Då skola wi ock med Honom få dela bytet, som Han utskiftar. Till sist skall Han, såsom ärones konung, stark och mäktig, Herren mäktig i strid, få sig gifna hedningarne till arf och werldens ändar till egendom (Ps. 2: 8).

Herre Jesu! Du har kommit som den starkare och öfwerwunnit den starke, förlossat öf ur djefwulens wäld; så har Du då rätt att taga alla och allt som ett byte för din räddning. Låt då äfwen mig och allt det mitt är warda Dig underlagdt! Amen.

Din Fader Dig allena
 Har gifwit allt i hand,
 Att Du må allt förena
 Med trons och fridens band:
 Och så åt Dig förwärfwa
 Ett folk, som jällt skall ärfwa
 Det rike Du beredt.

Hwad Fadren Dig har gifwit,
 Du ej borttappa will;
 Du för till rätta lifwet
 Allt hwad Dig höwer till.
 Dit wärdes mig ock föra,
 Att jag må Dig tillhöra
 I tid och ewighet!

Chorsdag.

Det öfverswinneliga "derföre".

Derföre will jag gifwa Honom ganska mycket till byte; derföre att Han gaf sitt lif i döden, och wardt oger- nings- mannom lif räknad och mångas synder bar och bad för öfwer- trädarena. (Ef. 53: 12.)

Vi hafwa redan förut i denna skildring af den lidande Messias hört, huru profeten med ett "derföre" hänwisat till de wälsignelserika följderna af detta Hans lidande. Så i 11 v.: Derföre att Hans själ arbetat hafwer, skall Han få se sin lust o. s. w.; så i början af denna vers: Derföre will Jag gifwa Honom ganska mycket till byte o. s. w.; och nu åter: Derföre att Han gaf sitt lif i döden och wardt oger- ningsmän lif räknad och mångas synder bar och bad för öf- werträdarena. Med detta senare wisas wi ännu en gång till- baka till allt hwad vår Frälsare gjort och lidit för syndares skull. Han har gifwit sitt lif i döden — blifwit oger- ningsmän lif räknad — burit mångas synder — bedit för öf- werträdarena. Härför syftar nu detta "derföre", som twenne gånger förekommer i denna sista vers. Sedt i sitt samman- hang med det föregående angifwer det orsaken dertill, att Gud skall gifwa sin Son ganska mycket byte och de starka till rof. Ja, det hänwisar of i sjelfwa werket till Christi lif och död såsom till den källa, ur hwilken allt hwad som hörer till men- niskors frälsning härfluter. Derföre nämna wi det som ett öfverswinneligt "derföre". Werkningarne och följderna utaf vår Frälsares återlösningswerk äro ju of i sanning öfwer- swinneliga och öfwerstädliga. Gå wi tillbaka till gamla testa- mentet och se, huru Herren redan då hade tålmod och öfwer- seende med menniskors synd, huru Han förlåt synder och helade brister o. s. w.; så gjorde Han detta derföre att Hans Son i tidens fullbordan skulle gifwa sitt lif för of och försonande bära våra synder. Betänka wi all den nåd, som nu i nya testamentets tid kommer menniskor till del; så föras wi, om

wi följa dessa nådeströmmar tillbaka till deras ursprung, åter till detsamma, och det heter då äfwen med asseende på alla dessa nådesbewisningar: derföre flöda de, emedan Christus gifwit sitt lif i döden o. s. w. Icke blott derföre att Gud war så god, icke blott derföre att Gud älskat werlden, erfara wi så mycken nåd. Ty denna Guds kärlek hade icke kunnat flöda till oss med all denna nåd, om icke Christus gifwit sitt lif i döden. Derföre är det till Christus i Hans egenstap af medlare, försonare och återlöfware, som wi åter och åter hänwisas, när det skall gifwas skäl för att Gud handlar med syndare i nåd. Tag bort detta "derföre", och nådeströmmarne skola icke flöda, källan skall wara afstängd, Gud skall icke kunna inlåta sig med oss, långt mindre träda med oss i nådefull gemenskap.

Allt hwad du får erfara utaf Guds förekommande, kallande nåd; allt hwad Guds helige Ande werkar till bättring och tro; all den nåd, som wedersares den, som tror, till syndernas förlåtelse, rättfärdighet och ett nytt lif; allt hwad Gud werkar till den troende människans fulländning; allt har det sin grund i Christus och Hans werk, allt sker det derföre att Han gaf sitt lif i döden och wardt ögerningsmän lif räknad och mångas synder bar och bad för öfwerträdarena.

Herre Gud, Du, som welat att all fullhet skulle bo i din Son, på det att wi genom Honom skulle uppsyilde warda med allehanda din fullhet; gif oss din helige Ande, att wi måtte af all din nåd i Christo delaktige warda. Amen.

O Du, som för vår frälsnings skull
 Öfnldig, helig, nådefull,
 Dig sjelf ej wille skona!
 Ditt blod, o Jesu! öfwer mig
 Wälsignande må gjuta sig
 Att mig med Gud försona.
 Mig lifwe detta dyra blod
 Till kärlek, tro och tålmod;
 Det tröste mig i all min nöd,
 Det styrke mig i lif och död,
 Att, efter ett i frid och hopp
 Fullbordadt lopp,
 Jag i din famn må tagas opp!

Fredag.

Det trösteliga "derföre".

Derföre will jag gifwa Honom gauska mycket till byte,
— — derföre att Han o. s. w. (Ej. 53: 12.)

Likafom all Guds nåd tillflyter of genom Christus eller derföre att Han gaf sitt lif i döden, så är det ock derföre, som wi nu hafwa tillgång till Gud och af Honom kunna wänta allt hwad till lif och gudaktighet hörer. Det är trösteligt.

När wi i Ebreerbrefswets 4 kap. uppmanas att trösteligen framgå till nådastolen, så har detta sin grund deri att wi, enligt aposteln's ord (15 v.), hafwa icke en öfwersteprest, som icke kan warfunna sig öfwer wår swaghet; utan den som frestad är i allting, likafom wi, dock utan synd. Derföre, säges det, låtom of trösteliga framgå till nådastolen, att wi måge få barmhertighet och finna nåd på den tid of hjelp behöfves. På ett liknande sätt talar han i föregående vers (14 v.) och på många andra ställen. Ja, är det icke detta, hwarom hela evangelium vittnar, då det med afseende på allt wårt nakande till Gud hänwisar of till Christus och Hans medlarewerk?

Will du i bön komma inför Herren din Gud och wänta att få det du behöfwer, huru kan du wänta detta, du som är oren och owärdig? Är det icke emedan du i din bön håller dig till din medlare, som beder för dig? Derföre will Gud höra dig och gifwa dig hwad du beder.

Kommer du med din syndabörda och din syndaskuld för att så bördan aflyftad genom syndernas förlåtelse; huru kan du wänta något sådant och tro att det werkligen är så, att Herren förlåter dig all din myckna synd? Jo, om du — emedan du åfallar Herrens namn. Ty för Hans namns skull förlåtas synderna. — Gör den inneboende synden dig nöd och du icke wet, huru du skall kunna från den blifwa förlossad, men du i denna din nöd wänder dig till Gud, klagande ditt elände för Honom, så kan du tryggt wänta förlossning och

hjelp, emedan Kristus af Gudi är dig gjord till visdom och till rättfärdighet och till helgelse och till förlofning. Derföre skall du finna hwad du söker.

Ja, i allt ditt sökande af Herrens ansigte, i allt ditt umgänge med Honom, i hela ditt förhållande till Honom, skall detta "derföre" wisa dig till den rätta grunden för all din tro och allt ditt hopp: — Kristus, som blifwit en orsak till ewig salighet för alla dem, som Honom lyda (Ebr. 5: 9). Rubbas denna grund, då wacklar allt; tillstänges denna wäg, då förtagges all verklig tröst och kraft. Förgät derför icke, när du will komma inför Gud, på hwad grund du får komma till Honom, bedja och wänta af Honom det, som till din salighet hörer. Wid denna grunden må du stadeligen blifwa; då kan du trösteligen framgå att få barmhertighet och finna nåd.

Lär mig då, o Herre Gud! genom din helige Ande att sätta ett fullkomligt hopp till denna din nåd i Christo Jesu, så att jag alltid må hålla mig derwid, att Du för din Sons skull will gifwa mig allt. Amen.

Så mig Herren ej förffjuter,
Så jag nalkas Gud med hopp:
Frid sig i mitt samwet gjuter,
Ljus uti min själ går opp;
Wiljan, som blir heliggjord,
Frukter här af nådens ord;
Hjertat, från sin smitta renadt,
Blir med Gud i tron förenadt.

Jesu blod min skuld asplanar.
Jesús hafwer allt försont;
Jesús allt godt för mig manar,
Allt jag warder nådigt stont.
Jag en jäker tillflykt får
Uti Jesu djupa sår;
Jesús hjälper utur nöden
Uti lifwet och i döden.

Lördag.

"Derföre" ännu i ewigheten.

Derföre will jag gifwa Honom ganska mycket till byte — —; derföre att Han gaf sitt lif i döden o. s. w.

Wi hafwa sett, huru öfverswinneliga frukterna äro af Christi återlösning, så att Gud på grund af denna bekänner sig till menniskor och betar dem all nåd; wi hafwa ock sett, huru trösteligt det för oss är, att wi på grund af Hans medlarewerk få nålka Gud och wänta allt af Honom; må wi nu ock till slut kasta en blick in i ewigheten, såwidt skriften tilläster oss detta, och se, huru ännu der detta "derföre" gör sig gällande, eller med andra ord, huru ännu i ewigheten den nåd, som Kristus åt oss wunnit, angifwes och af de frälsta erkännes såsom grunden och orsaken till deras frälsning och salighet.

Uti Uppb. 7 kap. wisas oss en stor skara, den ingen räkna kan, af alla hedningar och slägten och tungomål, stådande för stolen och för Lammets, klädd i sid, hwit kläder, och palmer i deras händer. Johannes tillfrågas utaf en af de äldste, hwilka desse äro. Han swarar: Herre, du wet det. Och han sade till Johannes: Desse äro de, som komne äro utur stor bedröfwelse och hafwa twagit sin kläder och gjort dem hwit i Lammets blod. Derföre äro de för Guds stol och tjena Honom dag och natt uti Hans tempel. Wäl höra wi här omtalas icke blott hwad Kristus gjort och lidit, utan att de frälsta twagit sin kläder och gjort dem hwita i Lammets blod, hwarmed hänwisas till deras tros och helgelses fullbordan. Men huru stulle deras kläder blifwit twagna och gjorda hwita, om de icke haft denna fria och öppna brunn emot synder och orenhet, som heter Christi blod? Således återföres äfwen här allt dertill, att Kristus låtit sitt lif för dem, för dem utgjutit sitt blod.

Det samma, som här med tydliga ord utsäges, förnimma wi äfwen, då wi lyfna till de frälstas lofsånger. Salighet

Honom, som sitter på stolen, vår om Gudi och Lammet! Så sjunger denna stara (Uppb. 7: 10). Du äst wärdig att taga boken och upplåta hennes insegel; ty du äst dödad, och hafwer igenlöst oss Gudi med ditt blod af allahanda slägte och tungomål och folk och hedningar. Så lyder "den nya sången" enligt Uppb. 5: 9. I den instämma röster af många englar — och talet på dem war mång sinom tusende tusen —: Lammet, som dödad är, det är wärdigt att hafwa kraft och rikedom och wisdom och starkhet och ära och pris och lof.

Så se wi, huru widt det sträcker sig detta "derföre", huru allt wänder sig kring detta: Han är dödad, Han har låtit sitt lif. Mätte det nu förhålla sig så äfwen i våra hjertan, så att wi redan nu lära oss den nya sången, hwilken icke lider några misshud. Må wi icke förgäta, att de, som sjunga den deruppe, hafwa twagit sin kläder och gjort dem hwita, ty intet orent skall der inkomma; men må wi heller aldrig förgäta, att denna twagning af vårt hela wäsende icke kan ske utan i Lammet's blod, på det att wi nu måtte samlas kring den korsfäste, och deruppe kring Lammet, som dödad är.

Du, Herre Jesu! är wärdig att hafwa ära, pris och lof. O, så gif oss nåd att ära Dig af allt hjerta, söka allt allena genom Dig, wänta allt för din skull, använda all din nåd i trohet och lydriad, och så prisa Dig nu och i ewighet!

Amen.

I Dig är Fadrens wälbehag,
 I Dig war salighet,
 O Jesu Christ, i går, i dag
 Och i all ewighet!

14.

Predikan på Palm-Söndag.

(Högm.-text. 1:sta ärg.)

I Jesu namn!

Sex dagar före påsta kom Jesus till Bethanien, der Lazarus hade varit död, den Han uppväckte ifrån de döda. Der gjorde de Honom en nattvard, och Martha tjente, men Lazarus war en af dem, som med Honom wid bord sutto. Då tog Maria ett pund smörjelse af kostelig oförfalskad nardus och smorde Jesu fötter och torkade Hans fötter med sitt hår; och huset uppsköldes med luft af smörjelsen. Då sade en af Hans lärjungar, Judas Simons Iskarioth, som Honom förråda skulle: Hwi wardt icke denna smörjelsen såld för trehundra penningar och gifwen åt fattiga? Det sade han icke, att han wärdade sig något om de fattiga, utan derföre att han war en tjuf och hade pungen och bar det gifwet wardt. Då sade Jesus: Låt henne blifwa; hon hafwer det bewarat till min begrafsningdag; ty I hafwen alltid fattiga när eder, men Mig hafwen I icke alltid. Så förnam mycket folk af Judarna, att Han war der, och kommo dit, icke allenast för Jesu skull, utan ock att de skulle se Lazarus, den Han uppväckt hade ifrån de döda. Då rådslogo de öfwerste presterna, att de ock skulle dräpa Lazarus; ty många af Judarne gingo bort för hans skull och trodde på Jesus. Dagen derefter, när folket, som då mycket kommet war till högtidsdagen, hörde, att Jesus kom till Jerusalem, togo de palmqwistar och gingo ut emot Honom och ropade: Hosanna, wälsignad Han, som kommer i Herrans namn, Israels konung. Och fick Jesus en äsinna och satte Sig deruppå, såsom skrifwet är: Råds icke, du dotter Zion; si, din konung kommer, sittande på en äsinnas fåle. Detta förstodo Hans lärjungar icke med det första, utan då Jesus war förklarad, kommo de ihåg, att detta war skrifwet om Honom och att de hade detta gjort Honom.

Dyre åh.! Med denna dag träda wi in uti den heliga, af gammalt stora kallade weckan. Minnesrikare än dagarne i den wecka, som ligger emellan denna dag och Jesu uppsändelsedag, har menniskoflägtets historia icke dagar att uppvisa. Ja, det är icke blott wid denna weckas dagar, utan ock wid desstimmor, som minnen knyta sig, hwilka aldrig, ej ens i ewig-

heten, skola förblekna. I den gamla kyrkan egnade man också åt dessa dagar ett firande, som äfwen i det yttre war eg-
nadt att lägga mennistorna på hjertat wår Frälsares lidande
och död. Lifasom af den heliga fastelagstidens heliga, helso-
samma sed nästan intet finnes qwar — fastelagen har ju
snarare blifwit förwandlad till en yrans, sällskapandets och
nöjenas tid —, så återstår icke heller af den stora, tyfsta, heliga
weckans firande mera än högtidsdagarne, och under dessa ett
allmännare begående af Herrens nattward. Och hwem will
wäl förneka, att i detta allmännare begående af Hans natt-
ward något låter sig förnimma af det intryck, som denna tid
gifwer äfwen åt sådana sinnen, som dock icke äro med Herren
förbundna? Ty måne då alla de, hwilka under dessa dagar
omgifs wa Herren, werfeligen såsom en krets af wänner sluta
sig intill Honom? Måne i sjelfwa werket Herrens Jesu om-
gifsning under lidandesweckan ännu i dag är så olit den om-
gifsning, som dagens heliga text för oss bestrifwer? Denna
fråga och swaret på densamma må wäl ligga äfwen oss, som i
dag omgifs wa Herren, på hjertat, oss, af hwilka många un-
der denna wecka komma att omgifs wa Honom wid nattwards-
bordet. Måtte den ligga oss så om hjertat, att wi med ange-
lägenhet söka att igenkänna oss uti någon af dem, som på
den första palmsöndagen omgafs wo Honom! Måtte dagens
heliga text få tjena oss härwid, då wi med ledning af densam-
ma gå att betrakta:

Herrens Jesu omgifsning under lidandes-weckan.

I.

Uti Herrens Jesu omgifsning finna wi här allra först en
trängre wänkrets. Den utgöres af trenne syston. Jesus hade
dem fåra. Och de hade Jesus får. Derom wittnar den natt-
ward, de nu gjorde Honom i samma Bethanien, der Lazarus hade
warit död, den Han uppwäckte ifrån de döda. Huru skulle de
icke ära Honom, som de lärt känna såsom uppståndelsen och lif-

wet! Den nattward, de gjorde Honom, war en måltid, wid hwilken allt doftade af kärlekens tackoffer. — Martha tjente. Det war hennes sak. Och Herren förmenade henne det icke. Hela hennes tjenst wid bordet war en tackägelse och med måltidens rätter, som wäl hon anordnat och framräckte, frambar hon äfwen sitt hjertas tack. — Men Lazarus war en af dem, som wid bordet jutto. Huru måtte icke Lazarus hafwa med sina ögon "bestådat ewiga lifsens ord, som war när Fadren, men blifwit ofw uppenbaradt", och af hwars mun han i grafwen hört ett ord till lifs! Ja, huru måtte han icke wid detta stilla åskådande af Herren, sådant det just höfdes honom och öfwerensstämd med hans hela ställning till Herren, hafwa lifsom druckit lif af Honom, som war uppståndelsen och lifwet! — Och Maria, hon som så ofta suttit stilla wid Jesu fötter och insamlat nåd och sanning af Hans fullbet, hennes hjerta hade nu så fylts af Herrens kärlek, att hon icke längre kunde tillbakahålla den kosteliga oförfälskade nardus, som hon nu ur sitt hjerta och det sönderbrutna nardusglaset utgöt öfwer Herrens wälsignade fötter, så att huset uppfylldes med luft af smörjelsen.

Detta är Herrens närmaste omgifning. En sådan har sunnits allt sedan des och skall finnas, så länge Herren går fram genom denna werld, om den ock alltid utgöres endast af en liten krets. Eller hafwa sådana icke sunnits och finnas de icke än, hwilka såsom Martha tjena Herren, som dem tjenat; sådana, hwilkas steg blifwa såsom bewingade, om de förstå och weta, att det är Herren, de få tjena; sådana, åt hwilka aktandet på Herrens lidande och åtnjutandet af Hans lekamen och blod gifwer ny lust och kraft att gifwa sig Herranom till en helig offertjenst? — Och Lazarus, igenfinna wi honom icke hwarhelst någon hört Guds Sons röst, så att han lesmer och derigenom blifwit ett barmhertighetens käril? Då sitter man ännu såsom Lazarus, ware sig när ordet om den lidande Trälsaren förkunnas, eller då Han håller nattward, — man sitter stilla, bestådande, lyfnande, för att låta sig uppfyllas med Hans nåd, för att hemta lifwet af Hans död. Ens lif står ju alltsammans deruti, att Han war död, men är lefwande worden. —

Och Mariasinnet, sådant det i hennes kosteliga nardus gaf sig uttryck, ja, det finna wi icke hwar som helst. Men war det dock icke detta, som gaf sig tillkänna i den ena eller andra gerningen af heliga själar, uti offergerningar som af mången tadlades, misåkändes, förtyddes och snart förgåtos? Ho wet, om icke till och med mången gåfwa, som förr gafs till kyrkor och deras altaren, hwilket man nu skulle anse allt för ringa att kosta något uppå, war ett offer, en nardus, som ett Maria-sinne framburit åt Herren. Wißt är, att dessa Maria-själar och Maria-gåfwor icke äro att söka eller låta sig finna hwar som helst. De sjelfwa höra gemenligen till "Herrens förborgade" och deras gåfwor äro, åtminstone till sin inre halt, fördolda.

II.

I den vidare kretsen af Herrens omgifning finna wi först Judas. I honom se wi en bild af alla dem, för hwilka allt får värde endast efter den "nytta" det gör, eller efter den winning det medför. Likasom Judas ansåg omkostnaden, som Maria gjorde i och för smörjelsen, såsom förspild, så finnes ju ännu mången, som håller allt hwad som wågas på Herrens sak af tid och penningar för bortkastadt. Huru ofta anses det icke så med afseende på hwad som användes för Guds rikes befrämjande, för själares frälsning, bland munchristna eller bland hedningar? Det kunde bättre användas på något, som gaf afkastning, heter det. Och lika litet som det hos Judas fanns verklig månhet om de fattiga, ehuru han åberopar deras fördel, lika litet är det alltid så uppriktigt menadt med talet om sin månhet för det allmännas gagn m. m. Huru ofta är det icke den egna fördelen, som ensamt asses? Det försträckligaste är, att för Judas Herren sjelf på wißt sätt är endast ett medel för winning. Herren och Hans sak gälla jemnt så mycket, som de erbjuda tillfälle till winning. Han will ritta sig på Herrens bekostnad. Han skall ju helt snart sälja honom för trettio silfwerpenningar. O, att Herren ännu i dag skall i sin omgifning finna sådana, som mena gudaktighet wara en winning; sådana, för hwilka det skulle göra detsamma, om Herren

Jesus funnes eller icke, endast de genom Honom, t. ex. genom att vara tjenare i Hans församling, eller tjenare i templet, kunna hafwa sin bergning. Hit höra ock alla de, som sälja egna och andras själar för en snöd winning, de, för hvilka dessa äro nästan blott ett medel för jordisk winning. Själar, som Herren Jesus dyrt köpt, uppoffras af dem för en ringa winning; menniskan har för dem ej annat eller högre värde, än efter som hon, eller andra genom henne kunna förtjena penningar. Huru se wi icke, att man i fabriker och wid stora arbeten alldeles förbiser, att dessa barn, dessa arbetare hafwa dyrt köpta själar. Det kommer lätt derhän, att alla dessa ej värderas så mycket som maskinerna eller arbetsdjuren. Det war endast fråga om, huru mycket de kunde arbeta och förvärfa för egarens räkning. Och, ty wärr, säljer mången sjelf sin själ för arbetsförtjensten. Judas war såsom ett stingande törne för Herren. Så stinger det enom ännu i dag i själen, då man ser arbetare, som för en högre dagspenning tillspillogiswa Herrens dag, kanske till och med Långfredagen — och andra högtidsdagar. — Att dock ingen af oss, t. åh., måtte finnas bland dessas tal! Ty hwilken ställning komma wi wäl då att intaga till Honom, som går till korset?

III.

En Herrens omgifning af helt annat slag utgöres af öfwerste presterna. Då folket förnam, att Jesus war i Bethanien, kom det i myckenhet dit, icke allenast för Jesu skull, utan ock att de skulle se Lazarus, som Han uppväckt ifrån de döda. Då rådslogo de öfwerste presterna, att de ock skulle dräpa Lazarus; ty många af Judarne gingo bort för hans skull och trodde på Jesus. Tu flere, som samla sig till Herren, desto större deras afund, fruktan och nit. De afundas Honom det anseende Han winner och frukta att de stola mista sitt. I sådan afund nitälsta de. Det kan icke gå folk och land wäl, om Han får blifwa. Detta är en underlig omgifning. Den rör sig kring Herren; des afund, fruktan och bitterhet wänder sig kring och gäller Honom. Men Herren sjelf komma de icke

nära; icke gerna så nära, att de höra Honom, om icke för att bespeja Honom; icke att äta med Honom, om icke för att ännu dölja hwad de hafwa i sinnet, till des stunden är kommen att helt bryta med Herren.

Denna omgifning är ännu helt talrik. Den utgöres af alla dem, som wäpna sig emot Herren af afund och fruktan. De unna Honom icke, att Hans wisdom skall gälla mera än denna werldens, att Hans rättfärdighet skall betyda mera än menniskors egen, att Hans makt öfwer menniskors hjertan skall vara större än deras. Det man fruktar är att man sjelf skall blifwa undanträngd. I djupaste grunden är det icke fråga om något mindre, det känner man, än om Herren skall vara tonung och hafwa äran, eller om menniskan skall hafwa den. Det är det sjelfswiffa wäsendet som reser sig emot Honom, som är kommen att bereda sjelfswiffhetens död. Deraf denna bitterhet ännu i dag från detta håll. Men när man nu i denna bitterhet wäpnar sig för att gifwa dödsstöten åt Herren och Hans sak, männe man då uttalar denna sin affigt tydligt och klart? Nej, man war kanske icke klart medweten om hwad man ytterst wille, icke heller hwarföre man wille detta. Och så gif man åstad i sin fiendskap under föregifwande utaf att man ömmade för folkets wäl, för des rättigheter, des frihet, upplysning och framsteg. Och emedan christendomen med sina "dogmer" och lärosatser är hinderlig för allt detta, hette det, så måste den affkaffas eller åtminstone omdanas efter tidsmedwetandet, wetenskapens och bildningens framsteg. I synnerhet är ej tron på en korsfäst Frälsare och en försoning uti Hans blod att lida. Under allt detta wille mången dock icke helt bryta med christendomen, emedan tiden för des fall ännu icke war inne. Ännu deltager man kanske i nattwardsbegående och dylikt, kommer så i yttre mätto i Herrens närhet, under det man i sjelfwa werket är Hans fiende.

Wilja wi blifwa bewarade för detta wäsende, så gäller det att i grunden försaka oß sjelfwa, annars stola wi lätt nog, om än i finare former, komma att likna de öfwerste presterna och deras själsfränder, hwilka icke funna lida Christi kors.

IV.

Men wi se äfwen andra, som omgifwa Herren, då Han går till sitt lidande. Det är folket, om hwilket det i texten heter, att de togo palmqwistar och gingo ut emot Honom och ropade: Hosanna! Wälsignad Han, som kommer i Herrens namn, Israels konung. Huru helt olika synas icke desse, som så ropa, wara de öfwerste presterna? Och huru mycket mera tycker man sig icke kunna wänta af detta folk, ja, något helt annat, när det sedan blir fråga om Jesu sak! Folket har tilltalats af Jesu ord och gerningar. Det war dock icke så bortkommet som deß öfwerstar och de skriftlärde, ej så på förhand, ej så af sjelfwiska affigter intaget emot Herren som de sistnämnde. Folket uppröres, hänföres och fröjdas; det pryder Herrens wäg och synes skola följa Honom troget ända till korset. Och dock se wi, att många innan kort instämma i öfwerstepresternas rop emot Jesus. Hwaraf kommer sig detta? Deraf att Herren icke med sitt kors motsvarar folkets köttsliga förwäntningar. Det köttsliga sinnet är ännu det rådande. Och emedan det detta är, så kan det wäl till en tid tilltalas af Jesu ord och gerningar; men när Han nalkas korset, då träder det i dagen såsom det köttsliga sinne, som är fiendskap emot Gud.

Igentänna wi icke uti detta folk alla dem, hwilka komma Herren helt nära, mycket höra Honom, ofta se Hans gerningar och röras häraf, besökas af sanningen, intagas af ewangelii nådefulla ord, förnimma nådens ljuslighet, hänföras för stunden, än till tårar, än till fröjderop, gå före Herren att bereda Hans wäg, pryda Hans stig med uppoffring af sina egodelar, sjunga Hans lof med ljudelig röst —, men hwilka dock utgöra en omgifning, som ej är att lita uppå, emedan den till slut lätt nog ökar antalet af Herrens fiender? När Herren nemligen går till sitt kors och will att de skola gå med för att der se Gud och Hans rättfärdighet, synden och werlden, allt i deß rätta ljus, hwilket ju icke kan se utan ett allwarligt sjelfdömande och afdöende från synd och werld, då wilja och kunna de icke längre wara med; då kommer det i

dagen, att de ej låtit angripa sig i sitt innersta, ej låtit föra sig till en verklig sinnesändring, utan welat, sådana de woro, hafwa en Frälsare efter sitt sinne, en Frälsare, som kunde fröjda och glädja dem, borttaga fruktan för domen och anklagelserna för synden, öfwerstyla ondskan och betäcka öfwerträdelserna, men icke en Frälsare från — det köttsliga sinnet. Och när detta kommer fram, då måste det på ena eller andra sättet bryta ut i ett korsfäst! med hwilket man ställer sig på fiendens sida, om än denna ens ställning ännu länge kan dölas för menniskors ögon.

Så må wi då, hwar och en för sig, noga se till, huru det är med oss, ja bedja Herren utransaka oss, på det att wi icke wid Jesu kors måtte komma att intaga platsen bland Hans fiender, utan finnas tillhörande den Herrens omgifning, hwilken texten till slut omtalar.

V.

Det heter nemligen, att ett striftens ord fullbordades wid Jesu intåg i Jerusalem. Det war strifwet: Räds icke, du dotter Zion; si din konung kommer, sittande på en åsninnas fåla. I dessa ord tilltalas ett Herrens Zion. Ett sådant skulle hela Israel varit, ett Zion, som i bäsbande förbidan gått sin konung till möte. Hela gamla testamentets tid war ju af Herren ämnad att förbereda folket för Messias' ankomst; Johannes döparen hade gått före honom att bereda Hans vägar; Herren Jesus sjelf hade nu i nära tre år gått omkring att samla sin hjord. Men det oaktadt war hvarken folket eller dess ledare beredde på sin konungs ankomst. Deremot fanns der en skara af lärjungar, sådana som, wäntande efter Israels tröst, hade funnit det de sötte i Jesus af Nazareth. Många äro de icke, som utgöra denna omgifning. Den synes wid Hans ankomst knappast till. Men den finnes dock der. Den ene efter den andre träder fram, när hela den öfriga hopen, som omger Herren, wisar sin fiendskap; wi behöfwa endast tänka på quinnorna kring korset, Joseph af Arimathia och Nikodemus wid grafwen m. fl. Dessa utgöra det Zion,

som så trösteligt tilltalas, emedan de hafwa lärt att "frukta sig för Herrens ord" och endast med bäsman följa Honom in i Hans lidande. Sådana har Herren ännu i dag omkring Sig; de nakas icke utan bäsman Hans kors under den stilla weckan. De hafwa af Honom blifwit förberedda genom en helsofam hjertats förkrosselse. De helsa Honom wäl icke med jubel, de följa Honom snarare med en wisj bäsman, som håller dem på något afstånd. De känna sitt hjertas elände och förderf, sin owärdighet och wanmakt, men all deras trängtan står till den korsfästie, utan Honom kunna de icke lefwa; därför är deras öga wändt till Honom och deras bön låter icke af.

Till detta Zion ser Herren i nåd. Hans ögon se uppå dessa själar och Hans öron äro wände till deras bön. De skola komma Honom och Hans kors allt närmare. De skola taga sig drifstighet till att begära Hans lekamen, de skola taga Honom ned af korset och lemna Honom en hwilostad i sina hjertan, när de andre, som tycktes icke weta om något annat än fröjd, redan hafwa ropat sitt korsfäst! eller åtminstone flytt ifrån korset. Ja, de skola omsider få jubla såsom Maria Magdalena, då hon fick ropa sitt Rabboni! och lärjungarne, då de fingo helsa hwarandra med ett: Herren är sannerligen uppstånden!

Wäl dig, om du tillhörer denna lärjungakrets. Din bäsman skall förwandlas i fröjd. Den konung, som under denna wecka kommer törnekrönt och will taga dig med Sig in uti sin pinas delaktighet, Han skall komma till dig med fröjd wid sin uppståndelse. Detta förstår du icke med det första, såsom det heter om lärjungarne i 16 v.; men när Jesus för dig warden förklarad, då skall du fröjdas med Zion.

Ja, allt skall förändra sig i och med Herrens uppståndelse. Samma personer, som omgäfwö Honom under lidandesweckan, äro då ännu qwar. Men i hwilken annan ställning äro de icke komne genom Hans uppståndelse? Judas har gått bort till sitt rum i förtwislan. Öfwerstepresterna hafwa sökt att upprätta sitt mod, men de se, att de äro öfwerwunne af Jesus af Nazareth, och såsom öfwerwunne träda de snart i bakgrunden. Det Hofianna=ropande folket har till stor del dra-

git hans blod öfwer sig och bär på des dom. Det rädda Zion har fattat tröst, har kommit till korsjet och des bäfwande wäntan är förwandlad i fröjd. Wänkretsen i Bethanien känner wäl Herren icke mer efter köttet, men närer det ewiga lif, som den i Herren sunnit, wid hans bord, och älskar Honom, som den icke ser. Ja, lidandesweckan är ej det sista. På den följer en uppståndelses tid och en Herrens igenkomst. Då skall allt förändras, ja, allt wisa sig sådant det är, det är redan war, medan man i det ena sinnet eller det andra omgaf Herren. — Besinnen detta, I alle; besinnen, till hwilka bland Jesu omgifning I sällen eder! Betänken eder, I Judas=själur som säljen eder Herre! Besinnen eder, I som rådslån emot Honom! Gören bättring, I som wiljen hjelpa eder fram med blotta rörelser och Hosiannarop, utan att gå in på Herrens wäg, det är in i eder sjelfwa, ut ifrån kött och werld! Be-mannen eder, I som med bäfwan möten eder korsfäste konung. Fallen ned wid Hans kors! Rädens icke! Ålsten Herren I Hans helige! Hållen nattward med Honom. Tjenen Honom, beståden Honom, offren Honom eder narbus, tills hela Hans hus gifwer sin wällukt af alla frälstas tackoffer. Amen.

15.

Passionspredikan på Palm-Söndag.

I Jesu namn!

Då ledde de Jesus till öfverstepresten Kaiphas, der de striftlärde och de äldste förjamlade woro; och följde Simon Petrus Jesus, och en annan lärjunge. Denjamme lärjungen war känd med öfverstepresten; och gick in med Jesus i öfversteprestens palats; men Petrus stod utanför dörren. Då gick den andre lärjungen ut, som känd war med öfverstepresten, och talade med dörrwårdarinnan, och hade Petrus in. Då en tjenstegwinna fick se honom sittande wid ljuset, såg hon på honom, och sade: Du war också med Jesus af Galileen. Men han nekade för alla, och sade: Jag känner honom icke, ej heller wet jag hvad du säger. Och så gick han ut i gården; och hanen gol.

Då sporde öfverstepresten Jesus om Hans lärjungar och om Hans lära. Jesus svarade honom: Jag hafwer uppenbarligen talat för werlden; Jag hafwer alltid lärt i synagogan och i templet, der alle judar kommo tillsammans, och hemligen hafwer Jag intet talat. Hwi spör du Mig? Spör dem till, som hört hafwa, hvad Jag hafwer talat till dem; si! de weta hvad Jag hafwer sagt. När Han detta sade, gaf en af tjernarne, som der när stodo, Jesus en kindpuff, sägande: Skall du så swara öfverstepresten? Jesus svarade honom: Hafwer Jag illa talat, så vittna om ondt; men hafwer Jag wäl talat, hwi slår du Mig? Och Hannas hade jändt honom bunden till öfverstepresten Kaiphas.

Men Simon Petrus stod och wärmdde sig med drängarne och tjernarne, som hade gjort en koleld midt i palatsset; ty det war kallt. Då såg honom en annan tjenstegwinna, och sade till dem, som der när woro: Denne war också med Jesus af Nazareth. Då sade de till honom: Är icke du också en af Hans lärjungar? Åter nekade han och swor: jag är det icke. Och litet derefter, wid en timma, kom en annan och besannade detjamna, sägande: Wisserligen är du också en af dem; ty du är en galileisk man, och ditt tungomål röjer dig. Sade också till honom öfversteprestens tjernare, dens frände, som Petrus hade huggit örat af: Säg jag icke dig med honom i Örtagården? Då begynte han förbanna sig och swärja: Jag känner icke den mannen, den I om talen. Och i detjamna, wid han ännu talade, gol åter hanen. Och Herren wände sig om och såg på Petrus. Och då begynte Petrus tänka på Herrans ord, huru Han honom sagt hade: Förrän hanen

hafwer galit två gånger, skall du tre gånger förnema Mig. Och Petrus gick ut, och gret bitterligen.

Men de öfverste presterne, och de äldste och hela rådet sökte efter falskt vittnesbörd emot Jesus, att de måtte låta döda honom; och kunde dock icke finna; ty många hade burit falskt vittnesbörd emot honom; dock gjorde deras vittnesbörd icke fyllest. På det sista kommo två falska vittnen, och buro falskt vittnesbörd emot honom och sade: Wi hörde honom säga: Jag vill nederflå Guds tempel, som är med händer uppbyggt, och i tre dagar uppsätta ett annat igen, utan händer uppbyggt; — och deras vittnesbörd gjorde icke ändå fyllest.

Då stod den öfverste presten upp ibland dem och frågade Jesus, sägande: Svarar Du intet? Hwad vittna desse emot Dig? Men han teg, och svarade platt intet. Åter sporde den öfverste presten och sade till honom: Är Du Kristus, den välsignades Son? Jag besvar Dig wid lefwande Gud, att Du säger of, om Du är Kristus Guds Son? Sade Jesus till honom: Du sade det; Jag är så. Dock jäger Jag eder, härefter stolen I så se Menniskones Son sitta på kraftens högra hand och komma i himmelens sky. Då rej den öfverste presten sina kläder jönder, och sade: Han hafwer hädt Gud; hwad göres of nu mera vittne behof? Si! nu hören I Hans hädelse; hwad synes eder? Då fördömde de honom alle, sägande: Han är skyldig till döden. Och de män, som höllo Jesus, begabbade honom, spottade i Hans ansigte och kindpustade honom. Somlige bundo för Hans ögon, och slogo Hans ansigte, och frågade honom, sägande: Säg of, Christe, ho är den dig slog? Och mycken annan hädelse sade de emot honom.

Men om morgonen, som det dagades, förjamlade sig alle öfverste presterne med de skriftlärde och äldste bland folket, och hela rådet emot Jesus, att de måtte dräpa honom. Och de hade honom för sitt råd, sägande: Är Du Kristus: jag of det. Och han sade till dem: Om Jag jäger eder det, så tron I det icke; frågar Jag of, så swaren I intet, ej heller släppen I Mig. Härefter skall Menniskones Son sitta på Guds krafts högra hand. Då sade de alle: Så är Du Guds Son? Svarade han: I jägen det; Jag är of så. Sade de: Hwad göres of nu mera vittnesbörd behof? Wi hafwe sjelfwe hört det af Hans mun.

De två stycken, som den upplästa texten af sig sjelf framställer till vår betraktelse, äro

Petri förnekelse, Jesu bekännelse, en bild af menschlig trolöshet och gudomlig trofasthet.

Herre Jesu, Du har bekänt Dig till of in i döden, till of trolöse och affällige; wärdes Du of nu i din trohet bekänna Dig till of, så att du för of upptäcker allt det, som

kan komma öf att förneka Dig, att wi genom din trofasthet måtte warda trogne! Amen.

I.

Petrus förnekar Frälsaren, förnekar Honom tre gånger på en natt, nekar för alla och säger: Jag känner Honom icke; nekar åter och swär, att han icke är Jesu lärjunge; förbannar sig och swär: Jag känner icke den mannen, der J om talen. Tänka wi blott på Petri yttre ställning till Frälsaren, huru länge han umgåtts med Honom, huru tillgifwen han wisat sig Honom; då kan denna förnekelse förekomma öf öfverraskande. Men icke så, om wi gå tillbaka och följa denna förnekelse till dess rot. Ty då skall det wisa sig, att den war ingenting mindre än den fullmogna frukten af ett frö, som låg i Petri hjerta och wäsende. Och huru angeläget är det icke, att wi sålunda gifwa akt på den dolda orsaken till den framträdande synden, att den måtte blifwa öf uppenbar, och wi mot den finna bot! Detta är så mycket mera angeläget, som Petri förnekelse ingalunda är något så alldeles owanligt bland Jesu lärjungar. Eller war det icke en förnekelse, hwartill man gjorde sig skyldig, då man så talade eller så handlade, att ens ord och werk alldeles tydligt sade, att man icke kände den mannen, icke war Hans lärjunge? Huru månet utbrott af häftighet i ord, eller töttslighet uti ens sätt att gå till wäga, war icke en sådan förnekelse, hwarmed man på sitt sätt sade: Jag känner Honom icke. Efter ett sådant utbrott af synden stod man der öfverraskad, såwida man icke så want sig wid töttsliga ord och tilltag, att de intet bekomma enom; man wiste icke, huru detta war möjligt, huru det kunnat ste; man wille det ju icke, man har förr gjort det och sett, huru illa det war, föresatt sig, att det aldrig mera skulle ste o. s. w. Ja, huru kunde det ste — att Petrus förnekade, att du förnekade? — Låtom öf dershöre följa Petri förnekelse steg för steg till dess grund. — Förnekelsen är der i hans inre, innan den ännu framträder i det yttre. Det war en tjenstegwinnas ord, som först bringade Petrus ur fattning. Huru war det möjligt?

Hade icke Petrus kort förut vågat att draga svärdet emot hela den bewäpnade skara, som dragit ut emot Frälsaren? Hade han icke då trotsat hela fiendens hop? Och nu wiker han för en tjenstegwinnas ord. Huru förklara detta? Swar: War icke redan det en förnekelse, att han drog svärdet? Hade han icke redan dermed, såsom och Frälsarens ord wid detta tillfälle gifwa tillkänna, gått i en helt annan riktning än lärjungens, handlat tvärt emot Jesu sinne och anwising? Och hwaruti hade detta sin grund? Hvad låg närmast der bakom? So, att Petrus icke welat höra Herrens warning och förutsägelse: **I denna natt skolen I alle förargas på Mig.** Deraf lät han icke säga sig. Nej, Herren måste tåga och låta Petrus hafwa rätt — tills vidare. Ja, gå wi ännu något längre tillbaka — till fotatwagningen — så hade Petrus äfwen wid den welat sätta sin wilja igenom gent emot Herrens. Wäl hade han gifwit med sig, men endast för det afgörande ordet: **Om Jag icke twår dig, så hafwer du ingen del i Mig.** Petri swar på dessa ord bewisar hans lärjungasinne, men detta hade icke i allt fått göra sig gällande. Såsom ju en menniska kan wisa, att hon i det hela will wara lärjunge, och derföre will wåga allt, utan att dermed är sagdt, att hon icke i något särskildt stycke ännu skulle kunna wara bunden i löftet, eller i något affeende obruten. Gå wi ännu längre tillbaka, så minnas wi ju särskildt från det tillfälle, då Herren förkunnade sitt lidande för lärjungarne, huru Petrus då hade ställt sig emot Honom och icke welat kännas wid Honom såsom den der gick att lida och dö, nefat att följa Honom på den wägen, samt i wiß mening redan då i sitt inre sagt: **Jag känner icke den Jesus, som lider och dör.** Och hwarpå berodde åter detta? So, derpå, att, såsom Herren just wid det tillfället derom påminte sina lärjungar, ingen kan följa Honom utan att wedersaka sig sjelf, mista sitt lif. Petrus hade lemnat sin båt, sitt yrke, sitt hem och följt Herren, fäst at sig wid Honom, fått Honom kär. Men under allt detta hade han icke försakat eller lemnat sig sjelf i ett affeende, nemligen när det blef frågan om hurudan den Frälsaren skulle wara, och det rike, som Han wäntade och wille hafwa. Den lidande

Frälsaren, med ett rike icke af denna werlden, intagande det riket genom korsfets död — se detta war något, som i Petri inre icke fann gentklang, som Petrus icke wille eller kunde tänkas wid. Herren kunde icke ändra sin wäg, sitt råd, Petrus kunde nu mera å sin sida icke heller låta sitt sinne fara; så måste denna motsägelse komma skarpt fram, ju längre Herren framstred på sin wäg. Petrus kunde nu icke annat än — förneka. Kom nu härtill sällning, såsom wi förut sett, att äfwen den måste komma; kom härtill satans anlopp, så war intet mindre öfverraskande än Petri förnekelte. Den war sålunda icke något, som Herren lifasom stökat Petrus, för att förödmjuka honom, utan något som Petrus själf wållat, men som genom Herrens nåd blef honom till helsofam förödmjukelse. Det war således icke heller ytterst ur själförtroendet, synden växte fram, utan deraf, att Petrus icke welat försaka sig själf, hwilket dock födde af sig själförtroende.

Se, m. åh., huru wigtigt är det icke då, att wi i tid låta Herren angripa vårt köttsliga wäsende och det icke blott i allmänhet, utan till deß särstilda sidor, allt efter som de finnas hos den ene och den andre. Det saknas of helt wist icke förnimmelser deraf, att wi hafwa sådana swaga sidor; Herren låter of icke, när wi umgås med honom och ställa of under Hans Andes uppsigt och inwerkkan, sakna intryck deraf, att det eller det i Hans ord, i Hans wäg med of, i Hans rike och deß bestaffenhet, går i en motsatt riktning mot vårt köttsliga sinne. Wi få erfara, huru vårt sinne, om wi så få säga, lifsom "ömmar" wid det eller det ordet. Wi få känna en aning derom, att i det eller det stycket, i det eller det förhållandet, eller i vår sinnesstämning i det eller det afseendet, mot den eller den menniskan, är något som strider emot andens sinne. Eller wi förnimma, huru i det eller det Herrens sätt att gå till wäga med of ligger någonting som är emot. Se, då gäller det, om wi wilja försaka of själfwa, mista vårt lif och följa med. Wilje wi icke det, såtte wi of uti vårt inre till motwårn, fasthålle wi egensinnigt wår en gång intagna ställning, behålle wi egenwilligt wår en gång fattade mening, wilje wi icke låta angripa vårt kött; då går det med of såsom med Petrus.

När då Herren sedan warnar, hafwa wi icke öra dertför; Han får kanske tåga och wi behålla rätt. Någon fara se wi icke. Wi blifwa, om icke uti det stora hela, så i något wißt stycke, bundne uti sjelfförtroende. Och lika litet som Petrus kunde tro på Herrens förutågelse om sitt fall, lika litet lär du tro derpå, om någon skulle säga det eller du sjelf tänka dig något sådant, förr än du står der förundrad öfwer att något dylikt kunnat se. Det är dertföre ett icke ringa missförstånd, när man fattar det så med Petri förnekelse och med sådant som liknar den, som om det wore en tillfällig händelse eller en oundwiflig stickelse af Gud, för att man skulle lära känna sin swaghet. Är det endast en tillfällig händelse, att man så förgår sig, då är ju derpå icke vidare skäl att tänka; så låter man då sjelfwa den dolda orsaken till försyndandet wara qwar; man låter icke föra sig tillbaka till sjelfwa roten; den får wäxa och snart kommer då en ny förnekelsens frukt fram. Tager man det nu i någon mån noga, så hålles man härigenom uti en ständig omwifhet; tager man det mindre noga, så tillgripes den andra utwägen, att förklara förseelserna och försyndandena, såsom hafwande sin grund uti Guds stickelse. Det war nödwändigt heter det, att det skulle så gå. Och det war ju sant. Men då det tillägges: på det jag måtte se min swaghet och hållas i ödmjukhet, så låg wisserligen häruti någon sanning, uemligen den, att Gud i sin nåd begagnar sjelfwa försyndandet till något godt; men icke war det nödwändigt i den mening, att jag, utan att begå den synden, icke skulle kunnat blifwa i ödmjukhet. Och det högst farliga uti ett sådant sätt att taga det med synden är detta, att i stället för att man genom den skulle komma att djupare känna sin skuld, skulden mer i sjelfwa werket lägges på Gud. Men just derigenom kommer den då icke heller att blifwa till verklig förödmjukelse, icke heller att framkalla det uppvaknande öfwer eländet eller den smärta, som skulle framkallas, och som den dock hade med sig hos Petrus. Ty detta är något, som wi ej må förbigå, då wi tala om Petrus: han gick ut och gret bitterliga. — Petri förnekelse är icke så owanlig, men Petri tårar äro det så mycket mera. O, huru kan man icke så wänja sig wid att förgå sig,

att det nära nog kommer att anses såsom hörande till ordningen med dylikt! Huru kan man icke wänja sig wid dessa förseelser, så att de icke mera göra någon smärta, icke förorsaka något sår i själen! Och huru skulle man då kunna blifwa helad? Nej, att wi måtte lära att med Petrus gråta öfwer vår synd!

Hwad är det sålunda som afspeglar sig uti Petri förnekelse, om icke menstlig trolöshet emot Herren? Petrus är icke en allt igenom trolös människa, sådan som Judas. Men så mycket der hos Petrus är af Simon, såsom Herren kallade honom, då han warnade honom för förnekelse; så mycket der är qwar hos öf utaf det naturliga förderfwet, af föttet, af öf sjelfwa, så mycket är der ock af trolöshet. Öf sjelfwe lemnade äro wi trolöse och blifwa wi trolöse mot all Guds nåd. Endast det, som war af Herren verkadt hos Petrus, war något annat; "Genom sina förra trofasta ord hade nemligen Herren beredt något i Petri hjerta, hwaraf sedan en enda blick kunde framfalla så många frukter", och endast detta, som war af och kom från Herren, upprättade Petrus och återförde honom från hans trolöshet. Ja, det som detta gjorde war Herrens trofasthet. Låtom öf då nu betrakta denna.

II.

Wår Frälsares bekännelse, en bild af gudomlig trofasthet.

I band fördes Frälsaren till öfwerstepresten Caiphas, der de striftlärde och äldste woro församlade. Öfwerstepresten sporde Jesus om Hans lärjungar och Hans lärdom, likasom om denna varit en hemlig sak, med hwilken Frälsaren smugit fram. Dersför åberopar Herren sig på de två wittnen för sanningen, af hwilka Gud alltid begagnar sig: å ena sidan sitt lärande i de af Guds hand från äldre tider inrättade och befastade anstalterna: Jag hafwer alltid lärt i synagogan och i templet, der alle judar kommo tillsammans, och hemligen hafwer Jag intet talat. Hwi spør du Mig? Spör dem till, som hört hafwa, hwad Jag hafwer talat till dem; si! de weta hwad Jag hafwer sagt, och å andra sidan den kraft, som bewisat

sig på dem, som hört Honom. Han bekänner och försakar icke. Hans beännelse är städse sådan, att Han icke blott försvarar Guds heliga sak, utan också söker dem och deras samvete, inför hvilka Han står anlagad. Swarför spør du Mig? Nog wiste öfwerstepresten om allt detta; frågan, hwarför han dock sporde, war en samwetsfråga, åt hwilken öfwerstepresten dock icke lemnade rum. När Han detta sade, gaf en af tjernarne, som der när stodo, Jesus en kindpust, sägande: Skall du så swara öfwerstepresten? Jesus swarade honom: Hafwer Jag illa talat, så wittna om oundt; men hafwer Jag wäl talat, hwi slår du Mig? Ett slag af tjernaren är det swar Han får, såsom hade Han talat ohöfwißt. Med ett slag afgifwer denne sitt wittnesbörd. Men äfwen i förhållande till den grofwa råheten låter Herren sin saktmodighet warda funnig. Han förklarar Sig willig att höra hans wittnesbörd, om han kunde bewisa att Jesus illa talat. Swad hade här legat närmare än tystnadens förakt? Men förakt finnes icke hos Herren i förhållande till syndare. Han aktar äfwen denne råe tjenare wärdig ett swar, och ett swar som, i likhet med det Han nyss gifwit öfwerstepresten, wädjar till hans samwete. — Petrus säger (1 Ep. 3: 15): Warer alltid redobogue till att swara hwarjom och enom, som begär skäl till det hopp, som i eder är; och det med saktmodighet och fruktan. Swad detta sista uttryck innebär kan Herrens Jesu exempel lära oss. "Tänk", säger någon, "på den som har talat detta, på den till hwilken han talat det, och på orsaken hwarföre Han så talat, så stola dessa ord med en gudomlig kraft kunna nederflå all i dig uppstigande wrede."

Men ack, just detta att "tänka på" Jesu ord i den rätta stunden, så att å vår sida beännelsen, förswaret, ej blir en förnekelse genom det sätt, hwarpå det sker, med wrede och häftighet — det är något utaf den trohet, som wi sett icke finnas hos menniskan, såwida icke Herren genom sin trohet fått göra henne trogen. Wi se det på Petrus. Han tänkte icke på Herrens ord om förnekelsen. Först när Herren wände sig om och såg på Petrus, då först begynte Petrus tänka på Herrens ord, huru Han honom sagt hade: Förrän hanen hafwer galit två

gänger, skall du tre gånger förneka Mig. Hvad hade det blifwit af Petrus, om icke Herren i sin trofasthet gifwit honom denna blick? Petrus hade ett sinne för den, derför gick den honom till hjertat; för Judas hjälpte icke det, som war mer än denna blick. Men utan den hade Petri "troblifwit om intet". Midt under det Herren Jesus anklagas och af sin lärjunge förnekas, har Han dock för Petrus — wäl inga ord i denna stund, men — en blick, "som hjertat genomborrar". "Midt under Jesu lidande talas om Petri fall och upprättelse för att wisa, hvad som är hufwudsaken och nyttan deri: att gifwa oss bättring och syndernas förlåtelse." Och huru mycken trofasthet der ligger uti denna blick, huru Herren dermed ännu bekänner Sig till den Honom förnekande lärjungen; detta har wäl hwar och en Jesu lärjunge tillfälle att erfara och beprisa. Huru trofast bekände sig icke Herren till dig, då du, förgåtande Hans ord och förnekande detta tålmodssinne, eller "Christi saktmodighet och mildhet", försvarade din sak på ett köttsligt sätt? Sjelfwa den bestraffning, du fick, war ju ett tecken till, att Herren ännu wille weta af dig, och i bestraffningen låg ju alltid, då den kom från Herren genom Hans helige Ande, en wink derom, att Han också wille förlåta dig. Hos de öfwerste presterna och de äldste och hela rådet war det afgjort, att Herren skulle dö, det gällde blott att finna någon anlagelse och wittnen som bekräftade den. De sökte derför efter falskt wittnesbörd emot Jesus, att de måtte låta döda Honom; och kunde dock icke finna; ty många hade burit falskt wittnesbörd emot Honom; dock gjorde deras wittnesbörd ändå icke nyttest. Det är som om en förtwislan härwid grep öfwerstepresten, men i stället för att förklara Honom ostyldig griper han i vredesmod till en annan utväg. Swarar Du intet? frågar han, likasom hade Jesus behöft swara på och försvara sig emot sådana anlagelser. Men Han teg och swarade platt intet. Att försvara Sig hade ju här varit detsamma som att gifwa ny anledning till förwändande af Hans ord, eller att, om de åttat Hans försvar, göra sig fri. Hwarken det ena eller andra will Herren. Hade Han wid det enskilda förhöret inför öfwerstepresten swarat och försvarat

Sig, så böjer Han Sig här undergifwet för den högsta domstolen i Israel, som Han icke will förnärma, "såsom ett barn för den orättwisa fadren", i lydnad för den himmelske Fadrens dom. Detta Herrens tigande griper och uppeggar den öfwerste prestens sinne och samwete: Utter sporde den öfwerste presten, och sade till Honom: Är Du Kristus, den wälsignades Son? Jag beswär Dig wid lefwande Gud, att Du säger oss, om Du är Kristus, Guds Son? Då säger Jesus: — ty att nu tiga, hade varit att förneka — Du sade det; Jag är ja. Och Han hänwisar sedan i sin bekännelse på den höga ställning. Han ock snart inför deras ögon skulle intaga. Han talar der om Sig, den nu föraktade och dömd, icke med ett Jag, utan såsom en annan. Jag, så arm Jag är, så dömd Jag här står, är dock den Människoson, om hwilken I hafwen läst hos Daniel, den I skolen ja se sitta på kraftens högra hand, och komma i himmelens sky, hvars fortsatta uppenbarelse skall blifwa ett ständigt kommande i dom, till des Han kommer till den sista domen. Och likwäl intet we! uttaladt öfwer dem! — Han står der stilla som ett lam — såsom Guds Lam, som bär werldens synder och dom. Detta upprepar Herren wid sin andra bekännelse inför den formliga, fulltaliga doms-rätt, som kitteda på morgonen samlas för att formligen bekräfta dödsdomen. Då res den öfwerste presten sina kläder sönder, och sade: Han hafwer hädt Gud; hwad göres oss nu mera wittne behof! Si! nu hören I Hans hädelse; hwad synes eder? Då fördömde de Honom alle, sägande: Han är skyldig till döden. Öfwerstepresten gifwer med sina kläders sönderriwande tillkänna sin fasa öfwer den förmenta Guds-hädelsen, att Jesus sagt Sig wara Guds Son. "Dermed har han ock sönderriwit den judiska öfwerstepresta-drägten och embetet för alltid." Israel har i sin öfwersteprest, sina skriftlärde och äldste förkastat den rätte öfwerstepresten, den förstfödde och enfödde — sin Messias. Men så är Han ock blifwen den rätte öfwerstepresten. Och nu bryter emot Honom lös hela hopens hat och ondsk: Och de män, som höllo Jesus, begabbade Honom, spottade i Hans ansigte och kindpustade Honom. Somlige bundo för Hans ögon, och slogo Hans

ausigte, och frågade Honom, sägande: Säg oss, Christe, ho är den Dig slog? Och mycken annan hädelse sade de emot Honom. Med allt detta, med död och dom, hädelse och förakt för sina ögon, bekänner Herren Sig dock vara Guds Son.

Så se wi då Jesus, "mensslighetens befriare i band, werldsdomaren anlagad, ärans konung på det stymsligaste sätt misshandlad, den helige såsom en förbrytare, Guds Son såsom en Guds försmädare, Honom, som är uppståndelsen och lifwet, dömd till döden." Ja, så måste det vara. Wi äro de bundne, förbrytarena, Guds äras ständare, lifdömda. Men Kristus led för oss, rättfärdig för orättfärdiga, på det Han skulle offra oss, igenföra oss till Gud, såsom förlossade, frikände och förherrligade. Wi hade i synd ryckt till oss Guds-lifheten och derigenom råkat i elände, synd och skam, sådan den uppenbarar sig hos dessa, som dömda Herren, herrlighetens Herre, derwid företrädande oss och vårt slägte. Han går in i detta elände och förakt, stiger så djupt som möjligt ned deri, bär deras försmädelse, som Gud försmäda; betalar så det Han icke röfwat hade. Han fasthåller under djupaste förnedring, under de mest bittra och svåra yttre omständigheter, att Han är Guds Son och bekänner det med en god bekännelse. Dermed har Han ytterst bekänt sig till oss, till dem som Honom dömda, till oss, för hwilkas skull Han blef dömd. Det är gudomlig trofasthet. Och ur denna trofasthet emot sin Fader och emot oss, som Han här bewisar, flödar all Hans trohet emot oss uti allt, som tillhör vår frälsning. Wi hafwa uti Es. 50: 4—9 tillfälle att se, hwad som rörde sig uti vår Frälsares innersta under denna dom och under den smädelse, som derwid wedersfors Honom. Herren Herren hafwer gifwit Mig en lärd tunga, att Jag wet tala med den trötte i rätt tid; Han väcker Mig hwar morgon; Han väcker Mig örat, att Jag hörer såsom en lärjunge. Herren Herren hafwer öppnat Mig örat, och Jag är icke ohörsam och går icke tillbaka. Jag höll min rygg till dem, som Mig sloga, och mina kindben dem, som Mig ryckte; mitt ansigte wände Jag icke bort för försmädelse och spott. Ty Herren Herren hjälper Mig, derföre kommer Jag icke på skam,

derföre hafwer Jag hållit mitt ansigte fram såsom en flintsten; ty Jag wet, att Jag icke på skam kommer. Den är när, som Mig rättfärdigar, ho will träta med Mig? Låt of tillhopa gå, ho är den, som rätt hafwer emot Mig? Han komme hit till Mig. Si, Herren Herren hjälper Mig, ho är den Mig fördöma will? Si, de skola allesamman föräldras såsom ett kläde; mal skall uppäta dem. Och derföre hänwisas nu i 10 v. hwar och en, som fruktar Herren och lyder Hans tjenares röst, d. ä. hwar och en Jesu lärjunge att, om Han wandrar i mörkret och honom intet skiner, hoppas uppå Herraus namn och förlåta sig uppå sin Gud, seende på Jesus, trons begynnare och fullkomnare. Är tron en wiß förlåtelse på det man hoppas och att icke twifla på det man icke ser, så har Herren Jesus både begynt och fullkomnat denna tro. Han har under de mest motsägande yttre omständigheter, under fördömmelse och hädelse, likwäl hållit sig till den, Han icke såg. Han har icke aftat smäleken, utan lidit korset för den Honom tillfallande glädjen och det lustiga wäsendet på Guds höggra hand. Han har hållit hoppets bekännelse owilliga. Såsom Han warit trofast att med sin dom, ångest och död uttaga of ur domen för våra synder, att försona Fadren och förwärfwa of nåd och syndernas förlåtelse; så will Han of, såsom tronens begynnare och fullkomnare, bewisa sin trohet emot hwar och en, som håller sig till Honom, såsom wi hafwa sett det i Hans förhållande till Petrus, för att icke tala om Hans trofasthet emot sjelfwa fienderna uti Hans bekännelse. Ja, Han är trofast, som det lofwat hafwer, den det of wäl fullbordar.

Skulle du, m. åh., icke wilja inlåta dig med en så trogen öfwerste prest, med denne din Frälsare? Eller will du förblifwa en trolös syndare, som intet annat gör, än föruckar den dig köpt hafwer? Wänder du dig till Honom och genom Honom till Gud, så skall din förra trolöshet icke wara dig till hinder, ty din Frälsare har försonat den. Derföre sök Hans ansigte! Akta på Hans ord! Akalla Hans namn i bönen! Icke skall Han swika det förtroende, som Han sjelf i sitt ord ingifwer dig; icke skall Han swika de löften, du af Honom

har, om du förehåller Honom desamma i bönen. Nej, Han skall troligen uppfylla dem.

Är du Hans lärjunge, så är det ordet om Petri förnefelse och om trolösheten i den för dig icke främmande. Kanste har du i färstt minne något, hwarmed också du på något sätt sagt dig icke känna Honom. Wi bedje dig då: ransaka — låt Honom ransaka — ditt wäsende, så att du följer din synd till dess rot och grund. Annars skall du bereda dig ständig nöd och sätta dig i ständigt ny fara! Tag emot den bestraffande upp-täckt, som du derwid kan göra, och ödmjula dig under den. Kanste har Herren redan gifwit dig sin blick. Det wore då icke underligt, om du grete bitterliga. Men gif dock aft uppå, att i den blicken ligger äfwen en wink, att du skall komma tillbaka till Honom, som will och kan förlåta, ja icke blott förlåta, utan göra dig trogen genom sin gudomliga trofasthet.

Amen.

(Sw. Ps. 128.)

16.

Passionspredikan på Måndagen i Dymmelveckan.

Då stod upp hela hopen af dem och hade Jesus bunden inför rådhuset, och öfwerantwardade honom landshöfdingen Pontius Pilatus. När Judas, som honom förrådde, såg att han war dömd, ångrade det honom, och bar igen de trettio silfverpenningar till de öfwerste presterne och till de äldste, och jade: Jag hafwer illa gjort, att jag hafwer förrådt menlöft blod. Då jade de: Hvad kommer det ofß wid? Der må du se dig om. Och han fastade silfverpenningarne uti templet, och gick sin wäg, och gick bort och hängde sig sjelf.

Men de öfwerste presterne togo silfverpenningarne, och jade: Man må icke fasta dem uti offertistan, ty det är blodswärde. Och när de hade hållit råd, köpte de dermed en frukomafares åter till främmandes begrafning; af hwilka den platsen heter blodsplatsen intill denna dag. Då wardt fullkomnadt det, som sagdt war genom Jeremias profeten, som säger: De hafwa tagit trettio silfverpenningar, der den sälde med betald wardt, hwilken de köpte af Israels barn, och hafwa dem gifwit för en frukomafares åter, som Herren mig befallt hafwer.

Ännu en gång möter ofß i passionshistorien Judas' bild. Det är bilden af en förflorad, en genom synden af werlden bedragen. I menniskors förhållande mot honom se wi werldens sätt att handla med menniskor. Tänka wi nu på en annan lärjunge, som också stod i fara men hwilken Herren Jesus fick taga om hand, så erbjuder detta ofß

**En jemförelse mellan werldens och Herrens
Jesus sätt att behandla menniskor.**

I.

Werlden begagnar menniskor endast såsom medel för sina sjelfswiska ändamål; Herren Jesus söker i allt att winna dem för sitt rike.

Öfwerstepresterne och de äldste hade med glädje mottagit Judas' anbud att fly Herren i deras händer. Och såsom det plägar vara wid dylika tillfällen, hade de wäl icke sparat på ware sig smicker eller löften samt varit på allt sätt till mötes kommande. Men hwad betydde i sjelfwa werket Judas för dem? Hwad värde hade han? Han hade intet värde — det wisar sig sedan; endast det han kunde göra, nemligen främja deras planer. Han war blott ett medel för deras sjelfwissta ändamål.

Sådan är werlden, den der drifwes af sina lustar, ännu i denna dag. Sådan är den vinningslystna werlden. För vinningen säljer den själar. Huru mången själ har icke sålts och köpts för en snöd penning? Så begagnar man menniskorna för att genom dem vinna. De gifwas till spillo, för winning skull. Huru är det icke detta, som på så mångfaldigt sätt håller mennistor tillsammans, att de genom hwarandra wilja vinna. Menniskans värde blir då just så stort, som värdet på den penning, hon kan förwärfwa. — Sammalunda med wällusten i alla desz former, ända från den gröfsta otuft, ända till den mest förfinade njutning. Horkarlen begagnar sin nästa såsom ett medel för sin lusta; sedan hon dertill begagnats, är hon intet wärd. Ånda in i wänfkapskretsen och på den naturliga kärlekens område når detta werldens sinne, för hwilket nästan i sjelfwa werket gäller endast så mycket, som hon på något sätt kan bereda njutning. Den, som är begåfwad, behaglig o. s. w., den will du gerna se i din krets. Hwarför? För din egen och de andres njutning. Den menniskan blir sålunda endast ett medel för din lust. — Och när wi mennistor i vår sjelfwisshet och vårt högmod wilja vara yppare, den ene än den andre, göra wi icke då återigen mennistor till ett medel för oss, så att wi genom dem wilja komma oss upp; — ja, wäl ock på deras bekostnad? De hafwa värde efter som de tjena vårt jag.

Är det nu underligt, att werlden på detta sätt handlar med mennistor; den handlar ju i sjelfwa werket så med sig sjelf. Har den ej sjelf gjort sig till ett medel för sina lustar och begär och genom dem för denna werldens furste? Eller hade icke öfwerstepresterne och de äldste blifwit slafwar under sin egen lusta, sitt hat, sin sjelfwisshet? Och huru är det wäl med

hela den werld, som ligger i det onda? Har den icke "gifwit sig synden för en .tjenare", uppoffrat sig sjelf? Om den nu så sjelf endast tjénar ett för deß eget bästa främmande ändamål, huru skulle den kunna handla annorlunda med andra?

Må wi då, hwar och en för sig, se till, att wi icke måtte finnas bundne i sjelfwissheten, att wi sjelfwe icke måtte wara blott ett medel för lustarne, wandrande efter som köttet och sinnet lystet, ty då komma wi, om än på ett finare sätt, att behandla mennistor såsom öfwerstepresterne och de äldste behandlade Judas.

Men Herren Jesus, huru umgås då Han med mennistor? Behandlar också Han dem endast såsom medel? Han som sjelf gifwit sig ut för alla, offrat sig sjelf för dem, huru skulle Han så kunna behandla dem? Nej, Han will winna dem för sitt rike. Derpå syftar Han med allt. Om wi tänka tillbaka på Herrens förhållande till Judas, huru hade Han icke gått efter det förlorade barnet, ända in i det sista utsträckande sig efter hans arma själ, för att uttaga den ur den snara, i hwilken han war fången efter satans wilja? — Och Han är ännu densamme. Själarna äro Honom dyrbara. Derföre will Han winna dem. Och såsom Han en gång ej sparade sitt lif, sitt dyra blod, så sparar Han icke heller nu något; allt använder Han som medel, för att winna en själ för sig. — Skulle du icke hellre öfwerlemna dig åt Honom, än åt werlden?

II.

Werlden söfwer och döfwar mennistors samweten för att icke hindras i sina planer; Herren Jesus wäcker dem för att hindra deras förtappelse.

Werlden söfwer och döfwar mennistors samweten. Dessa kunna ju icke alltid wara lika tysta, lika sofwande, lika slöa; stundom wäckas de något litet och gifwa då sin oro tillkänna. Men huru snara äro då mennistor att sjunga sin söfwande waggång för dem, som äro oroliga i sin sömn? Huru liknar icke werlden dessa hedningar, som med allehanda striaande och wäsen öfwerrofta jämmerroten af dem, som offras åt afgudarne!

Den döfwar samwetena, wäl icke alltid uttryckligen med ord; men så mycket mera med sitt exempel.

De öfwerste prefterne och de skriftlärde stulle wäl, så att säga, warit Judas' samwete; de borde hafwa wäckt på hans samwete, warnat och afräddt. Men nej, af sådant höra wi intet. De wordo öfwerens med honom. De woro öfwerens att döfwa samwetet, sitt eget och hans. Man måste döfwa andras samwete, för att ens eget skall få wara i ro, och genom att döfwa sitt eget döfwar man äfwen andras. Detta är werldens sätt den dag i dag är. Werlden är full af söfwanande men i sömnen oroliga samweten. Och i stället för att den ene stulle hålla den andre waken, så söfwer den ene den andre, dels omedwetet, dels medwetet och uppsåtligt. Ty huru stulle det gå, om samwetena öfwer allt uppwaknade? Hwilken omstörtning af all werldens syndawäsende och orättfärdighet stulle det icke föra med sig? Huru hade det wäl gått med öfwerstepresterne och de äldstes planer att skaffa Jesus af wägen, om Judas hade waknat och besinnat sig af djefwulens inara, i hwilken han war fängen efter hans wilja?

Ja, det är ej underligt, att man i werlden söfwer och döfwar hwarandras samweten; werlden sjelf ligger i det onda, i den ondes famn, söfd af honom, döfwad till sina sinnen af hans list och makt. Annars stulle ju menniskor wakna upp, besinna sig, tro och warda frälsta; men detta will icke des furste.

Huru helt annorlunda med Herren Jesus! Han går lika träget omkring och söfer, hwem Han må uppwäcka, som djefwulen går omkring, sökande efter hwem han må uppsluka. Herren Kristus ropar lika träget sitt: Waka upp, du som söfwer, och itatt upp ifrån de döda, som själafienden waggar in i sömnen med sitt: Frid, frid, ändock der ingen frid är. Huru trogen war icke Herren att wäcka sina lärjungars samweten! Huru går Han icke warnande till och från dem, midt under sitt swåraste lidande? Och hwem wägar wäl säga, att Han låtit sådana warningar och wäckelser fela med asseende på den arme Judas? Nu har han waknat, icke för Herrens

wäckelse, utan i förtwiflan, för att af själastienden uppslutas. Huru förhåller sig werlden wid sådan nöd?

III.

Werlden har intet öra eller hjerta för de bedragnes nödrop; Herren Jesus har hjerta för dem.

Förfärande äro de nödrop, som höras från det förlorade barnet: Jag hafwer illa gjort, att jag hafwer förrådt menlöft blod! Jag hafwer illa gjort! Jag hafwer förrådt menlöft blod. Så låta nödropen från de bedragnes läppar — här och på andra sidan, i tiden och i ewigheten.

Jag hafwer illa gjort! O, huru månet sådant rop förnimmes icke på denna jord? Der war en ung qwinna, som af andras förespeglingar och egna lustar drogs in i samrar och okyskhet. Synden bar sin bittra frukt: jämmer och sorg, fattigdom och nöd! Så hördes nödropet: Jag hafwer illa gjort! Der war en annan, som uträckt sin hand efter främmande gods. Lagens arm träffade honom; snart hördes inom fängelsemuren detta samma: Jag hafwer illa gjort. Från huru mången drinkares mun hördes icke samma rop, sedan han förslösat allt sitt och förstört sitt timliga wäl! Der war en jungfru, som för sällskapslifwet förgätit Herren; hon klagade: Jag hafwer illa gjort. Eller man waktade upp af syndasönnen, man fick se, huru man efter sina egna tankar wandrat på den wäg, som drager till fördömmelsen. Denna fördömmelse hotade att uppsluta en, och åter hördes ångestropet: Jag hafwer illa gjort. Ja, huru ofta hördes icke det ropet midt ibland den hwimlande, yra skaran af bedragne?

Och på andra sidan — der inom ewighetens förlåt, hwilka nödrop höras icke der? Är icke Judas' rop såsom ett rop från denna ewighet? Han står ju färdig att ingå i den? Han ropar in i denna werlden, att det måtte gälla i öronen på alla, som bedraga andras själar och sjelfwe låta bedraga sig. Der i ewigheten har man fått se, hwad det gällde; der hafwa ögonen öppnats, der wisar det sig, att man förrådt menlöft blod, ja, att detta just war den stora synden, att

man med sin otro och obotsfärdighet förrådt det menlösa Jesu blod, att man förspilt det frälsande kraft och nu icke har något, dermed man sin arma själ lösa kan från den ewiga nödens och ångestens band. Under förtwiflans rop går Judas dit in och låter sig så i andanom höra detta rop blandadt med tusende andras. Och de ljuda ännu i dag. Ack, menniskor höra dem oftare än de wilja tillstå. Man hade ännu så mycket qwar af samwete, att man wäl förstod, att den och den bortgångna menniskans lif war sådant, att det icke kunde sluta wäl. Och hwad äro loftalen wid grafwen, ware sig af owärdiga prester eller af de närmaste annat, än försök att öfwerrosta de hemsta, anklagande ropen, som genljuda uti de lefwandes egna samweten?

Men werlden har intet öra eller hjerta för alla dessa nödrop. Eller hwad hjerta har wäl förföraren för den arma förförda qwinnans nöd och klagan? Hwad den bedragande stallbrodren i synden, i tjuftuaden, i dryckenstapen för den bedragnes? Hwad öra lånar wäl umgängeswännen, sällskapsbrodren åt klagan öfwer förspild samwetsfrid, som höres af den från Herren bortkommes mun? Hwad hjerta har werldsmenniskan för den ur syndasömnens uppvaknade själens bättringsklagan? Hwad swar har man att gifwa der wid dödsbäddarne eller der wid begrafningarne, hwarest så månet ångestrop förnimmes? I sjelfwa werket intet annat än det iskalla, hånande, bortstötande swar, som öfwerstepresterne gäfwö Judas. Det lyder så: Hwad kommer det sig wid? Der må du se dig om.

Så gör icke Herren Jesus. Han har öra, Han har hjerta för ångestrop, när man med dem wänder sig till Honom. Men det gjorde icke Judas. Det kunde Judas icke göra. Han hade förhärdat sitt hjerta för Jesu röst. Han hade gifwit sig så långt in i djefwulens snara, att han wäl kunde märka, huru den drogs till, men ej komma ut ur den samma till Herren Jesus. Så är det ock med de fördömda. Hade Judas ännu kunnat fly till Herren, ännu mottaga en blick af Honom, så hade han fått den och så hade hans ångestrop funnit genklang i Jesu hjerta.

Detta se wi af Herrens förhållande mot Petrus och många

andra. De dolda ropen i hans själ nådde den bundne Frälsaren. Han wände sig om och såg på Petrus. Så såg Han till synderskan i fariseens hus; så hörde Han röstwarens på forset bön.

Och när har wäl Herren någonsin swarat en bedragen, som nu besinnade sig ur djefwulens snara, med ett: "Hwad kommer det Mig wid? der må du se dig om"? Nej, så swarar icke Han. Icke behandlar herden så det får, som låter sig finna. Icke swarar Fadren så den förlorade son, som återwänder. Icke war detta Herrens swar till de elända, som kommo i Hans wäg med sitt: Jesu Davids Sou, warkunna Dig öfwer mig. Den, som wänder sig till Honom, skall alltid finna Hans öra öppet, Hans hjerta warkunsamt, hade man också det största elände att för Honom bekänna; komme man också till Honom tusende resor; ja, komme man också i elfte stunden och ropade af hjertat: Jag hafwer illa gjort! Förlåt! Hans swar bleswe ändock icke ett: "Hwad kommer det Mig wid?" utan ett: Mitt hjerta brister Mig — — att Jag måste förbarma Mig. (Jer. 31: 20).

IV.

Werldens ord, ware sig hotelser eller löften, warda om intet, men Herrens Jesu ord gå alla i fullbordan.

På goda ord och löften hade der icke sparats å de öfwerste presternas sida. Penningarne hade Judas ju ock fått. Men huru upplöste sig icke redan efter några timmar allt uti ett intet för den arme Judas? På ord och löften är werlden rik, liksom deß furste war det i förhållande till Adam och Eva. Förföraren, dryckesbrodren, werldshyrkaren, ja, barnet, som narrar kamraten till synd, weta ju alla att gifwa löften. Och under stundom tagas hotelser till hjelp. Men hwad blifwer utaf allt detta? Huru upplöser sig icke allt uti ett intet, ja, i det som är sämre än intet! Swart hafwa alla dessa löften med sitt goda, dessa hotelser med sitt onda tagit wägen? Hwad har blifwit derutaf — der i ewigheten?

Men Herrens Jesu ord gå alla i fullbordan. Judas

fastade silfverpenningarne uti templet och gick sin väg. "Ledd af Herrens hemliga hand fastar han penningarne, den lön, som folket gifwit för sin herde, i templet, på det att (till fullbordan af det profetiska ordet i Zach. 11: 13.) folkets svåra otacksamhet skulle förehållas det just på det rum, der det trädde fram för Herren. Detta försträcker dem icke; de söka att rena templet från blodswärdet, penningen från blod, under det de skynda att utgjuta den Herrens blod, som war templets herre, och dermed — skynda de äfwen att ödelägga och nederbruta templet. Dock — just med detsamma, hwarmed de wille dölja sin misgerning, upprätta de ibland folket en åminnelse af densamma. Den krukomatare-åker, de köpa till begravningsplats för främlingar, som kommo till eller bodde i Jerusalem, blef såsom ett lifvärt för Israels folk, med denna inskrift af Jeremias (19 Kap.): De hafwa gjort detta rummet fullt med oskyldigt blod. — — Derföre, si den tid warder kommandes, jäger Herren, att man detta rummet intet mer falla skall Tophet, eller Hinnoms sons dal, utan dråpodal. Ty jag skall förstöra Jerusalems gudstjenst i dessa rummena, och skall låta dem falla genom swärd för deras fiender och deras hand, som efter deras lif stå, och skall gifwa deras kroppar foglarne under himmelen och djuren på markene till mat. Och skall göra denna staden öde och till spott — och skola i Tophet begrafne warda, derföre att eljest intet rum der skall wara till begrafning. Så profeterade en gång Jeremias, då han med de äldste och presterne gick ned i Hinnoms sons dal framför krukomatareporten och sönderbröt inför dem en lerkruka, i ägande: Såsom man sönderbryter en krukomatares kärl, så att det ej mera kan warda helt, så will jag också sönderbryta denna stad och detta folk. Denna hotande straffdom hade på ett förebildande sätt gått i fullbordan, då Jerusalem första gången förstördes; dock — ännu en gång skulle det slutligen uppväckas, ty på nytt, och nu genom den största af alla synder, genom förkastandet af Trälsaren, hade folket dragit öfwer sig Guds hämndedom. Derföre skall, såsom Zach. 11 Kap. förutläger, den föraktliga lönen, priset som Israels barn satt på sin Trälsare, bäras ut ur templet till krukomataren, nemligen

just på den plats, der folkets förra styggelse ropade till Gud om hämd; der skall denna lön nederläggas såsom en ny pant, hwilken folket i sinom tid måste igenlösa. Nu har det stett såsom Herren befalt. Öfwerstepresterne hafwa tagit de 30 silfwerpenningarne och för dem köpt i Hinnois dal just den plats, frutomatarens åter, hwarest en gång Jeremias förkunnade för folket des förkastelse. Det första lik man här begrof war liket efter förrädaren Judas, i hwilkens sjelsmord det sjelfmord afbildas, som Judarne begingo då de dödade sin konung. — — **Såsom Herren mig befalt hafwer.** De och Judas med dem göra här hwad Zacharias profeten, såsom förebild af den gode herden, gör i enlighet med Herrens befallning.

Se så fullbordas Herrens ord. Ett af dem faller icke till jorden. Sjelfwa Hans fiender måste fullborda Hans ord öfwer sig sjelfwa. Hans ord innesluta i sig idel werkligheter, äfwen om dessa ännu icke synas till. Hans domsord äro idel förfärande, försträckliga werkligheter, Hans löften äro idel saliga, fröjdande werkligheter, ända in i ewigheten. Intet kan hindra deras fullbordan, allt tjenar blott att befordra Hans ord till werktällighet. Himmel och jord skola förgås, werlden och hennes lusta; men Hans ord skola icke förgås, och den som har Hans ord på sin sida och gör Hans wilja, han blifwer ewinuerliga.

Så utwälj då, hwem du tjena will, werlden eller Herren Jesus. Det förhåller sig med dessa två, såsom wi nu sett. Will du begagnas blott som ett medel för lustarne i werlden, will du af werlden söfwas och döfwas, will du till sist höra des tallå: "hwad kommer det mig wid, der må du se dig om"; will du se alla des löften blifwa till ett intet — wälj då werlden! Men will du icke detta; will du af Herren winnas, af Honom wäckas till salighet, will du att dina nödrop af Honom skola höras, will du se fullbordan af alla Hans löften; wälj då Herren Jesus!

Må sedan hwar och en, som utwalt Herren, mer och mer helt stilla sig från werlden och des wäsende och mer och mer gifwa sig helt åt Herren; ty i den mån du detta gör, skall du få erfara, att han så from är, och intet orätt är i Honom!

Amen.

17.

Passionspredikan på Tisdagen i Dymmelveckan.

När de nu komne woro med Jesus inför rådhuset, gingo judarne der icke in, att de icke skulle warda besmittade, utan att de måtte äta påstalammet. Då gick Pilatus ut till dem, och sade: Hvad klagomål hafwen I emot denne man? Då swarade de och sade till honom: Wore Han icke en ogeruingsman, så hade wi icke öfwerantwardat Honom dig. Då sade Pilatus till dem: Tager I Honom och dömer Honom efter eder lag. Då sade till Honom judarne: Öf är icke lofligt att döda någon; på det Jesu tal skulle fullkomnas, som Han sagt hade, då Han gaf tillkänna, med hwad dödd Han dö skulle. Och de begynte klaga på Honom, sägande: Denne hafwe wi beslagit dermed, att Han förwänder folket och förbjuder gifwa tejjaren stalt, och säger Sig wara Kristus en Konung. Då gick Pilatus åter in i rådhuset, och kallade Jesus och sade till Honom: Är Du judarnes konung? Jesus swarade: Säger du det af Dig sjelf, eller hafwa andra sagt dig det om Mig? Pilatus swarade: Icke är jag en jude; ditt folk och de öfwerste presterne hafwa Dig mig öfwerantwardat. Hvad hafwer Du gjort? Jesus swarade: Mitt rike är icke af denna werlden; om mitt rike wore af denna werlden, så fättade ju mina tjenare derom, att Jag icke worde Judarne öfwerantwardad; men mitt rike är icke hädan. Då sade Pilatus till Honom: Så är Du dock en Konung? Jesus swarade: Du säger det, Jag är en Konung. Dertill är Jag född, och är dertill kommen i werlden, att Jag skall wittna om sanningen. Hwar och en som är af sanningen, han hör min röst. Sade Pilatus till Honom: Hvad är sanning?

Och när han detta sagt hade, gick han åter ut till judarne, och sade till dem: Jag finner ingen sak med Honom. Och när Han anflagades af de öfwerste presterne och de äldste, swarade Han intet. Då sade Pilatus till Honom: Hör Du icke huru mycket de intyga emot Dig? Och Han swarade honom icke ett ord; så att landshöfdingen förundrade sig storligen. Men de höllo i med fitt tal, sägande: Han gör uppror ibland folket, lärande öfwer allt judiska landet; begynnande i Galileen, och sedan allt hit.

Då Pilatus hörde nämnas Galileen, frågade han om Han war en galileisk man. Och då han förnam, att Han war under Herodis wälde, försände han Honom till Herodes; ty han war oc i Jerusalem på den tiden. Då Herodes fick se Jesus, wardt han ganska glad; ty han hade i lång tid haft åstundan till att se Honom; ty han hade mycket hört om

Honom, och hoppades så se något tecken göras af Honom. Och han frågade Honom om många stycken; men Han svarade honom intet. Stodo och de öfwerste presterne och de skriftlärde, och klagade swärligen på Honom. Men Herodes med sitt folk föraktade Honom, och begabbade Honom, och klädde Honom uti ett hvitt kläde, och sände Honom igen till Pilatus; och Pilatus och Herodes woro wänner emellan sig på samma dag; ty emellan dem hade förut varit owänskap.

Då kallade Pilatus tillhopa de öfwerste presterne och föreståndarne och folket, och sade till dem: J hafwen antwardat mig denne mannen, såsom den der hafwer förwändt folket; och si, jag hafwer förhört Honom i eder närwaro, och finner dock ingen af de ogerningar med denne mannen, som J antlagen Honom före, och ej heller Herodes; ty jag förstånde eder till Honom. Och si! man kunde icke komma på Honom med det döden wärdt är; derföre will jag näpsan och släppan.

J Jesu namn!

Såsom apostelen Johannes i början af sitt 1:sta bref med glädje bebädar, att lifwet kommit i werlden, att det ewiga lifwet, som war när Fadren, kommit in i denna dödens werld; så höra wi Honom i slutet af samma epistel fröjda sig deröfwer, att sanningen kommit in i denna lögnens werld i och genom Honom, som han så betecknande kallar den sanne. Han säger: Wi wete, att hela werlden är stadd i det onda. Men wi wete, att Guds Son är kommen, och hafwer gifwit oss sinne, att wi kännom den sanne och ärom i den sanne, i Hans Son, Jesu Christo. 1 Joh. 5: 19, 20. Det är samme Johannes, som åt oss förwarat den bekänneelse, som wi i dag höra vår Frälsare inför Pontius Pilatus afslägga om sig såsom sanningen, såsom den der är kommen i werlden att wittna om sanningen. Ja, med Honom är sanningen kommen in i denna lögnens werld. Detta är i sanning "ett ljufligt och gladt budskap", ty annars hade wi alle sammans varit förlorade. Men huru sticker man sig nu emot sanningen, emot den frälsande sanningen i Christo Jesu? Att härpåakta, bjuder oss den upplästa passionstexten. Låtom oss derföre betrakta

Sanningen i denna werld.

- I. Huru den kommit i denna werld.
- II. Huru den der förhållas af många.
- III. Huru dess röst af somliga höres och anammes.

Sänd ditt ljus och din sanning, att de föra och leda mig till ditt heliga berg och till din boning. Amen.

I.

Förstode wi rätt, hwilket ondt lögnen är, huru den, såsom wi nyligen på 5:te Söndagen i Fastan sett, snärjer menniskor och förderfwar dem; huru skulle wi icke då, t. åh.! fröjda oss åt vår Frälsares bekännelse inför Pilatus: Jag är en Konung. Dertill är Jag född, och är dertill kommen i werlden, att Jag skall wittna om sanningen. Hwar och en som är af sanningen, han hör min röst. Wore wi af sanningen, hade wi öra för desß röst, huru skulle wi icke då hafva till Honom, såsom man från mörkret hafva till ljuset? Huru skulle icke då våra hjertan wända sig till Honom, såsom blomman wänder sig emot ljuset? Huru skulle wi icke då lyfna till det ordet: Han är kommen med sanningen, såsom en sjuk hör det bådas, att läkaren är kommen med läkemedlet, eller fången hör, att förlossaren är kommen med befrielse?

Wisseligen lyfte ljuset i werlden redan innan ordet wardt tött, men mörkret hafwer det icke begripit. Menniskorna kände icke igen sanningen; wisseligen werlade hon i menniskors samweten, men hon war ej ensam mächtig att lösa dem från lögnens band. Derföre kom Christus, dertill född och dertill kommen i werlden, att wittna om sanningen. Ja, Han är sanningen. Han icke blott talar sanningen, utan, hwad mera är, Han är sanningen till hela sin person. I Honom se wi Gud, sådan Han i sanning är, ty den som ser Christus, han ser Fadren. I Honom se wi menniskan i sanningen, d. w. s. sådan Gud skapat henne, sådan hon skall wara. I Honom se wi Gud, sådan Han är i sitt förhållande till menniskan, och menniskan i hennes rätta förhållande till Gud. Uti den bild, wi hafwa af Honom i Hans ord, uti det wittnesbörd, som Han sjelf och genom sina apostlar afslagt, hafwa wi denna sanning ännu qwar ibland oss.

Huru stort, men och huru afgörande, att Han en gång stått der inför Pilatus! I Jesus stod ju sanningen inför hednawerlden. Huru stort, men och huru afgörande, att Han,

som är sanningen och som är allt i sanning, den sanne öfwerstepresten, den sanne profeten, den sanne konungen, det sanna påskalammet, stod der midt ibland sitt folk, att Han, den sanne, står midt ibland öf ännu i dag med sanningen, såsom det ljus, i hwilket wi kunna se och lära känna allt — Gud, öf sjelfwa, werlden, menniskorna, wägen till Gud, ja allt — sådant det verkliga är! Ja, i Jesus, i Hans ord, äfwen i detta ord om Honom såsom sanningen, möter öf ljuset, och wi ställas ej mindre än judarne och Pilatus inför Honom. Och, så ofta Hans ord kommer till öf och Hans Ande nalkas öf, så är det wi, som stå inför sanningen, snarare än att sanningen står inför öf; ty i sjelfwa werket war det mera Pilatus, som stod inför Jesus, än Jesus inför Pilatus. Det war mera Pilati sak — hans ewiga frälsnings=sak — som afgjordes af Jesus, af Pilati eget förhållande till Jesus, än Jesu sak som afgjordes af Pilatus eller af Jesu swar och förhållande inför honom. Så är det ock ännu i dag mera vår sak, vårt ewiga wäl, som kommer till afgörande genom det sätt, hwarpå wi förhålla öf emot sanningen i Jesus, än att Hans sak och sanning skulle afgöras af öf. Ty sanningen är nu kommen i werlden; sanningens konung är kommen. Han blifwer det Han är, wi må nu göra med Honom såsom judarne och Pilatus gjorde, eller såsom Hans lärjungar. Derpå beror vårt wäl eller we, men sanningen beror ej deraf.

II.

Utta wi nu på, huru den i werlden komna sanningen motages, så ter sig en sorglig syn, lika sorglig, som den texten wisar öf, derutinnan nemligen, att så många menniskor förhålla sanningen. Derom wittnar Paulus i Rom. 1: 18: Guds wrede af himmelen warder uppenbar öfwer all menniskornas ogudaktighet och orättfärdighet, de der förhålla sanningen i orättfärdighet.

Sanningen förhålles utaf dem, som redan hafwa den, såsom af judarne, i skrymteri.

Judarne hade sanningen. Den war dem betrodd. De

hade formen af det, som wetandes och rätt war i lagen, så att de lärde och undervisade andra. Och dock förhöll de den. Den fick ej blifwa en sanning för deras inre, ej bewisa sig såsom sanning i deras hjertan. Ut i det yttre fasthöll de och ifrade de för den, nitälskade för och berömde sig af den; ja, med denna blotta kunskap om sanningen, detta endast yttre åberopande af den, wände de sig emot Honom, som war sjelfwa sanningen, och wärjde sig, när Han bestraffande, upplysande och frigörande wände sig till deras samweten. Judarne wille icke ingå i hedningens, Pilati, hus, emedan de derigenom skulle blifwa orenade och icke kunna hålla påfå. War detta i och för sig icke något orätt, så blef dock deras jätt att gå tillwäga skrymtaktigt, då de lade så stor wigt på en sådan sak, under det att de förkastade det sanna påskalammet, den sanna reningen från synderna och drogo öfwer sig Christi dyra blod.

O, huru förhålles icke ännu i dag sanningen på samma jätt i skrymteri! Man wet, man känner, man ifrar för sanningen, för dess bokstaf, dess form, ända in uti det minsta, när det gäller bekännelsen i läran, i kunskapen, men emot sanningen, när det gäller dess förwerkligande i lifwet, när den upplysande och straffande tränger in på hjertat.

Sanningen förhålles af dessa, som ega den, vidare genom förutfattade meningar. Judarne hade efter sitt sinne uppgjort sig en bild af den kommande Messias. Der låg uti deras föreställning om Honom, såsom befriare från yttre förtryck, en wiß sanning. Han skulle ju förlossa sitt folk; men på en helt annan wäg och på ett helt annat jätt, än de tänkte sig det, — på en andelig wäg. Detta wille de i sina köttsliga föreställningar icke fatta. När Herren dertfore kom att göra dem rättsligen frie, så förhöll de sanningen genom sina förutfattade meningar. Wi äro Abrahams barn och hafwa aldrig någons trälar warit, sade de. Och nu till slut, då Han bekänner sig såsom konung, förhålla de sanningen lika mycket som hedningen Pilatus, ja än mer. De förkasta sin konung: Wi hafwa ingen konung utan kejsaren. — Så göra mennistor sig ännu i dag en bild af Kristus och christendom efter sitt eget sinne. Man will hafwa både en Kristus och en christendom, men märt

wäl, en sådan, som stämmer öfwerens med ens eget sinne och wilja, som lämpar sig efter det jordiska och köttsliga sinnet. Huru många sådana falska föreställningar och förutfattade meningar äro ej gängle ibland werldsmennistorna, ja delwis också ibland dem, som wilja tillhöra Herren, om än hos dessa framträdande i finare form? Så och så skall det nu vara med Herrens vägar och werk, ty så önskar man, att det skall vara, och så har man kanske hört och lärt det; så och så skall det och det ordet förstås och icke annorlunda. När nu Herren, som icke rättar sig efter vårt sinne, går sina vägar och werkar sitt werk; när nu Han gör sin hela fulla sanning gällande; när Han genom sina tjenare i ordets predikan eller genom sina verkningar i menniskors samweten wisar sanningen från en annan sida; då är man på förhand intagen deremot, man will icke, att det skall vara så; så kommer man då att wända sig emot sanningen, under det att man återoppar en sida af den; så förhåller man den, håller den tillbaka, på grund af de förutfattade meningarne.

Så förhållas sanningen af dem, som ega den. Men den förhållas också utaf dem, till hwilka den nu först kommer, först och främst genom juöd lifgiltighet.

Den i Kristus uppenbarade sanningen hade aldrig förr kommit Pilatus så nära som nu. Han måste, om än blott för sitt embetes skull, inlåta sig med den, ransaka angående den. I sitt samwete förnimmer Pilatus, att den som står inför honom, är oskyldig; han kunde jålunda också förstå, att denne talade sanning, såsom Herren sjelf inför honom betygar. Sanningen söker Pilatus, tränger sig honom in på lifwet. Pilatus frågar: Är du judarnes Konung? Jesus svarar: Säger du detta af dig sjelf, eller hafwa andra sagt dig det om Mig? och will dermed, att han för egen del skall afgöra, att han skall för sin egen person fråga, ty sanningen will alltid blifwa personlig, d. w. s. när den kommer till dig, will den, att du skall fråga efter den för din egen del. Men se nu, huru Pilatus wänder sig bort och håller sanningen ifrån sig. Han säger: Icke är jag en jude; ditt folk och de öfwerste presterne hafwa Dig mig öfwerantwardat. Swad hafwer Du

gjort? Likasom wille han säga: För egen del frågar jag icke efter allt detta, mig personligen rör det icke. Jag frågar, derför att jag måste fråga. Huru ofta bete wi arma menniskor och icke på samma sätt emot sanningen, när den så trofast kommer och söker oss? Wi undgå icke att komma i beröring med sanningen. På tusende sätt och wägar kommer den till oss och ställer sig inför oss, ty såsom ett med kärleken, är äfwen sanningen uppfinningsrik. Utan att wi sjelfwe wilja eller weta det, hafwa wi sanningen inför oss. Wi mena, att det endast gäller att döma öfwer den, gifwa vårt utlåtande om den, och så intet vidare. Men Herren menar det annorlunda. Han spørjer oss derunder: "Hwad tänker du? Hwad är du? Huru har du det med afseende på denna sak? Hwad betyder denna sanning för ditt hjerta?" Men likgiltiga wända wi oss ofta bort, blanda bort saken, på det att sanningen icke skall blifwa allt för närgående.

Eller: man war icke alldeles likgiltig; man wille kanske gerna weta, huru det werkligen förhåller sig med sanningens sak. Der trängde kanske ur det inre fram en fråga liknande Pilati: Hwad är sanning? Men man trodde ej på sanningen. Man frågade wäl, men mera i ett slags misströstan om sanningen, och derföre hade man, såsom Pilatus, icke lust, gaf sig icke heller tid att afwakta swaret af Herren på en sådan fråga. Pilatus gick, sedan han frågat Herren: Hwad är sanning? genast ut till judarne. Huru wanligt är icke detta, att man så i otro wänder sig från sanningen och icke will höra des eget swar! Likasom det på den tiden kommit derhän med hedningarne, att ingen rätt trodde på någonting; så har det också kommit derhän bland så många inom Christenheten, att de ej tro något. Samwetetet frågar wäl: hwad är sanning? Men man tror ej att någon sådan kan finnas. Man spørjer efter den i förbigående, men wänder den snart igen ryggen och will icke inwänta det swar, som Herren skulle gifwa, om man af Hans mun sötte det i Hans ord under bön om sanningens ande.

Ja, sjelfwa Guds folk är under sådana tider i stor fara att i otro förhålla sanningen. När det från många olika håll ropas: "Här är sanning!", så må wäl detta framkalla frågan:

Swad är sanning? Så spörjes och ofta bland Guds folk. Men månne man icke ofta gör i någon mån såsom Pilatus, d. ä. frågar i förbigående? Emedan man icke tror på sanningen, emedan man i hemlighet misströstar om att bland de hvarandra forsande meningarne lära känna sjelfwa sanningen, så ger man sig icke tid att afwakta upplysning och swar af Herrens egen mun, wårdar sig icke om att troget ransaka skrifterna under ihållande bön om Guds helige Ande; utan man går, såsom Pilatus, ut till folket, och så blir snart folkets, flertalets röst afgörande. Så blef sanningen förhållen i otro och misstro och fick icke göra sig känd. — Eller man trodde i wiß mån på sanningen; den bewisade sig såsom sanning i samwetet; man war öfvertygad om det rätta, t. ex. deri, att man skall omvända sig, göra allwar med sin salighetsjak; äfwen utifrån saknades icke bekräftelser på sanningen; och likwäl förhöll man den och gaf den till spillo af menniskofrukta eller lust att behaga menniskor. — Så war det med Pilatus. För hans samwetes domstol stod Jesus oskyldig; det betygar han sjelf, det betygar hans hustru enligt den dröm, hon haft. Men å ena sidan fruktar Pilatus kejsaren, å den andra will han tillfredsställa folket, och så uppoffrar han sanningen. — Icke är nu detta något så alldeles sällsynt. Huru ofta fick man icke en inre öfvertygelse om sanningen! Den wann gentlang uti ens inre och gång på gång stadfästades den genom yttre förhållanden och omständigheter. Man wille gifwa den rätt. Man wille ställa sig på dess sida, men icke helt; ty man fruktade menniskorna mer än Gud, man wille göra dem tillfreds, icke stöta sig med dem, med deras åsigter och bruk o. s. w. Och så blef det till slut ingen annan utwäg än att offra sanningen, samwetet och allt heligt för menniskors skull.

Texten förhåller oss ännu en bild af dem, som förhålla sanningen. Uti Herodes se wi nemligen en bild utaf dem, som i lättfinnets orättfärdighet affärda sanningen, då den kommer till dem. Herodes hade i lång tid haft åstundan till att se Herren; ty han hade mycket hört om honom, och hoppades få se något tecken göras af honom. Derföre blef han nu glad, då Pilatus försände Jesus till honom. Här stod nu

äter sanningen inför menniskor, men tyst, bunden, förstummad och på sådant sätt förhållen. — Och huru skulle den här kunnat öppna sin mun för dessa "af andelösa njutningar, werldslighet och förströelse utmattade sinnen"? Herodes frågade Jesus om många stycken, men Han svarade intet. Slutet härpå blef, att Herodes med hans folk föraktade honom, och begabbade honom, och klädde honom uti ett hvitt kläde, och sände honom igen till Pilatus, och att Herodes med sitt folk således icke fingo höra ett sanningens ord, emedan de sjelfve i lättfinne förhöllo den. — Åh, det gifwes menniskor nog, hvilka taga det helt godmodigt med christendomen, såsom med allt annat. De hålla den ostadlig och de christna för ofskyldiga, wälmenande menniskor, hvilka för ingenting göra sig mycket beswär, förgäfwes försata detta lifwets njutningar. Men sådana sinnen kunna dock snart wända sig till begabberi och bruka Kristus och Hans sak, såsom de i sitt lättfinne bruka allt annat, till förklustelse och förströelse. Inför dem tiger sanningen. Med sitt lättfinne hålla de deß mun tillkyft.

III.

Den, som är af sanningen, han hör min röst, säger Jesus.

Den är af sanningen, som icke håller tillbaka, trycker eller tystar ned sanningen i samwetet, utan gifwer den lust, lemnar den rum och gifwer den gehör. En sådan menniska hörer och Jesu röst. Sådana woro Jesu lärjungar. De woro icke frie från allt hwad förutfattade meningar och sådant mera heter; men i sitt innersta woro de af sanningen. Den, som är af sanningen, nöjer sig icke med sanningens form och bokstaf, ej med att läsa och höra sanningens ord, utan han will hafwa, känna, erfara sanningen sjelf. Den, som är af sanningen, will icke på förhand fatta eller behålla någon egen mening, innan sanningen sjelf talat, wore den meningen än så kär, än så länge hyst, wore den än de allra flestes; utan han will weta sanningen. Den, som är af sanningen, frågar efter den, icke för det han måste göra det på embetets wägnar, eller af annan yttre orsak, utan emedan han för egen del will weta, lära, öfwa, göra sanningen. Den som är af sanningen, han har

förtroende till den, lyfnar till des wijsa swar på hjertats frågor och will icke uppoffra den för andras meningar. Den som så är af sanningen, han hör Jesu röst; den will Han höra i sanningsens ord; den will han höra bland de många olika meningarna; den will han höra för egen del; den will han höra för att kunna följa Jesus. Den får han och höra. Den får han höra, när Herren Jesus talar honom till sig; den får han höra, när Herren visar honom hans synd; den får han isynnerhet höra, när Jesus förklarar sin nåd och kärlek. Så lyder då denna röst: **Dina synder förlåtas dig, gack med frid!** Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag och älskat eder; blifwen i min kärlek. **Jugen hafwer större kärlek, än att han låter sitt lif för sina wänner.** Jesu röst hör han så sägande: **Swilken Mig efterfölja will, han tage sitt kors uppå sig och följ Mig.** I frestelsen hörer han: **Si satan hafwer begärt dig.** I nöden: **Det är Jag, war icke förfärad!** Och i döden känner Han den rösten och säger: **Det är min wäus röst!** Så blifwer då sanningen äfwen anammad och des röst hörd i denna werld, der den af så många förhåles. Må nu du och jag, k. åh., se till, att wi icke finnas bland dem, som förhålla sanningen i orättfärdighet, ty då komma wi, antingen wi wilja det eller icke, att på det ena eller andra sättet, som denna passionstext har wisat oss det, förneka och förkasta den Herren, som oss köpt hafwer. O nej, må wi i stället anamma kärlek till sanningen, att wi måtte salige warda, och med Johannes kunna instämma: **Wi wete, att wi ärom af Gudi, och hela werlden är stadd i det onda.** Men wi wete, att Guds Son är kommen, och hafwer gifwit oss sinne, att wi kännom den sanne, och ärom i den sanne, i Hans Son Jesu Christo; denne är sanuer Gud, och det ewiga lifwet. (1 Joh. 5: 19, 20.)

Herre, Du hafwer lust till sanningen, som i det fördolda ligger; gif och mig lust och kärlek till sanningen, att jag alltid måtte höra och följa din röst. Mitt hjerta är argt och illfundigt, men wärdes Du med din sanning wara mig nära och i nåd taga Dig mig an. Låt mig icke komma på skam, ty jag förtröstar uppå Dig. Amen.

18.

Passionspredikan på Onsdagen i Dymmelweckau.

Då kallade Pilatus tillhopa de öfwerste presterna och föreståndarne och folket, och sade till dem: I hafwen antwardat mig denne mannen, såsom den der hafwer förvändt folket; och si, jag hafwer förhört Honom i eder närwaro, och finner dock ingen af de ogerningar med denne maunen, som I anlagen Honom före, och ej heller Herodes; ty jag förjände eder till Honom. Och si! man kunde icke komma på Honom med det döden wärdt är; derföre will jag näpjan och släppan.

Men mid högtiden plägade landshöfdingen gifwa folket en fänge lös, hwilken de helst begärde. Och hade han på den tiden en beryktad fänge, nemligen en röfware, som hette Barabbas, hwilken gripen war och låg i fängelje med några, de der ett upplopp hade gjort, och hade uti upploppet bedrifwit ett dråp. Då gick folket ut och begynte bedja, att han skulle göra dem, som hans plägjed alltid war. Swarade Pilatus, jägande: I hafwen jedwänja, att jag skall gifwa eder en lös om påsta. Hwilken wiljen I, att jag skall gifwa eder lös, Barabbas, eller Jesus, judarnes konung, som kallas Kristus? Ty han wiste, att de öfwerste presterna hade utaf afund Honom öfwerantwardat. Men de öfwerste presterna och de äldste ingåftwo folket, att de skulle begära Barabbas och förgöra Jesus. Då ropade hela hopen och sade: Tag denne af wägen, och gif oss Barabbas lös. Åter talade Pilatus till dem, och wille gifwa Honom lös. Hwad skall jag då göra med Jesus, den I kallen judarnes konung? Då ropade alle: Korsfäst Honom! Då sade han tredje gången till dem: Hwad hafwer Han då illa gjort? Jag finner ingen dödsjak med Honom; derföre will jag näpjan och släppan. Men de lågo åt med stort rop, och begärde, att Han skulle korsfästas. Och deras och de öfwerste presternas rop wardt allt mer och mer.

Då tog Pilatus Jesus, och hudslängde Honom; men landshöfdingens trigs knektar togo Jesus till sig på rådhujet, och förjamlade hela staran fring Honom och aflådde Honom, och klädde på Honom en purpurmantel, och wredo samman en törnekrona, och satte på Hans hufwud, och satte Honom en rö uti Hans högra hand, och böjde knä för Honom, och begabbade Honom, och begynte till att helja Honom, sägande: Hell judarnes Konung! och spottade på Honom, och gafwo Honom kindpustar, och togo rö och slogo dermed Hans hufwud.

Då gick åter Pilatus ut, och sade till dem: Si, jag hafwer Honom

ut till eder, att I förstå stolen, att jag finner ingen sak med Honom. Då gick Jesus ut, och bar en törnekrona och ett purpurkläde. Och han sade till dem: Si menniskan! När de öfverste prästerne och tjänarne sågo Honom, ropade de och sade: Korsfäst! Korsfäst! Pilatus sade till dem: Tager I Honom och korsfäster; ty jag finner ingen sak med Honom. Judarne svarade honom: Wi hafwe lag, och efter vår lag skall Han dö, ty Han hafwer gjort Sig till Guds Son.

Då Pilatus hörde det talet, fruktade han ännu mer, och gick åter in i rådhuset och sade till Jesus: Hwad är du? Jesus svarade honom intet. Då sade Pilatus till Honom: Talar Du icke med Mig? Wet Du icke, att Jag hafwer makt att korsfästa Dig, och hafwer makt att släppa Dig? Jesus svarade: Du hade ingen makt öfver Mig, wore hon dig icke gifwen osmanifrån; för den skull hafwer han större mynd, som Mig hafwer dig öfwerantwardat. Och ifrån den tiden sökte Pilatus efter att gifwa Honom lös; men judarne ropade och sade: Gifwer du Honom lös, så är du icke kejserens vän; ty den, som gör sig till konung, han är emot kejseren.

När Pilatus hörde det talet, hade han Jesus ut, och satte sig på domstolen, på det rum, som kallas Lithostrotos, på ebreiska Gabbatha. Och det var påstatillredelsebad, wid sjette timman. Och när Han satt på domstolen, sände hans hustru till honom, och lät säga honom: Befatta dig icke med denne rättfärdige man; jag hafwer mycket lidit i dag i sömnen för Hans skull.

Då sade han till judarne: Si eder konung! Då ropade de: Tag bort, tag bort, korsfäst Honom! Pilatus sade till dem: Skall jag korsfästa eder konung? Svarade öfverste prästerna: Wi hafwe ingen konung, utan kejseren. Men när Pilatus såg, att han intet kunde uträtta, utan forlet blef alltmer, wille han då göra folket till wiljes och dömdo, att de skulle, som de begärde. Och han tog watten och tvädde sina händer för folket, och sade: Öfhyldig är jag i denne rättfärdige mannens blod. I mågen se eder derom. Då svarade folket och sade: Hans blod komme öfver oss och våra barn! Då gaf han dem Barabbam lös, den i fängelsat satt war för upploppet och dråpets skull, som de begärt hade. Men Jesus öfwerantwardade han, efter deras wilja till att korsfästas.

Då Jesus gick ut, bärande törnekrona och purpurkläde, sade Pilatus till judarne: Si menniskan! Likasom Caiphas förut fått uttala ett profetiskt ord: Det är nyttigt, att en man dör för folket; så får nu och den andre af Jesu domare, Pilatus, uttala ett ord, mera öfverensstämmande med hans ställning, såsom hedning, ett ord så djupt och af så omfattande betydelse, att det erbjuder ett rikt ämne för våra betraktelser. Si menniskan! så tillropas oss ännu denna afton. Och hwad

skulle wäl ligga of närmare på dessa dagar, än att stanna för och behjerta Pilati-ordet:

Si menniskan!

I.

Si menniskan — den fallna menniskan, menniskan i hennes förnedring!

Wilja wi se menniskan i hennes sanna gestalt, sådan hon verkligt är, så stola wi akka uppå, hurudan hon wisar sig inför och i sitt förhållande till Herren Jesus. Wi arme menniskor göra of i wår inbilskhet höga föreställningar om of sjelfwa och wår ställning till Gud. Dessa falska föreställningar kunna fortfara, så länge man håller sig på afstånd från Gud och icke träder med Honom i närmare beröring. Men låt Gud komma menniskan nära och menniskan Gud nära, så skall det snart wisa sig, hurudan hon är. Detta wisar passionshistorien allra tydligast. Ty det är ju, t. åh., något märkligt, att just kring den lidande Frälsaren samla sig menniskor, hwilka hwar för sig affpegla wår bild från olika sidor, sådan den ter sig hos olika menniskor. Såsom all menniskornas synd likasom samlar sig kring Herren Jesus, så är Han ock i sitt lidande omgifwen af alla slags syndare, alla hwar för sig företrädande of, så att, om wi wilja, wi i dem kunna igenkänna of sjelfwa.

Ja, icke nog härmed. Just emedan Herren Jesus å ena sidan företräder menniskor och bär deras synd; just emedan å andra sidan deras innersta förhållande till Gud, deras synd, måste komma i dagen, då de stå inför Honom, som är Guds bild på jorden; så kommer ock wår synd, wår bild att öfverslyttas på Honom, så kommer Han att framstå i wår sjeppnad efter den yttre företeelsen, så får Han intaga den ställning, som höfdes of, så att Han blir föraktad, slagen o. s. w. Låtom of då akka på några af de personer, som möta of i den upplästa passions-texten, att wi måtte i dem igenkänna of sjelfwa. Se då den fallna menniskan, såsom en mot Gud upprorisk menniska!

Det är ju märkvärdigt, att den ogerningsman, mellan hwilken och Herren Jesus judarne hafwa att wälja, denne Barabbas, just är en rövare, hwilken gripen war och låg fången med någre, de der ett upplopp hade gjort och hade i upploppet bedrifwit ett dråp. Hwad äro wäl wi annat än rövare, som ifrån begynnelsen alltjemt röfwat från Gud Hans ära? Eller hwad är det wäl du gör, o menniska, då du will wara din egen och tillegnar dig det, som tillkommer Gud allena? Hwad är din egenrättfärdighet, hwad är din sjelfswiethet, ditt sjelfförtroende, din egenwilja, din sjelfberömmelse, din egenfärlighet, ditt högmöd — hwad är det annat än ett rofferi, ett röfwande från Gud af Hans ära, hwarmed du tager ifrån Honom och tillegnar dig det, som är Hans? Men hwad är åter detta röfwande från Gud, om icke ett uppror emot Honom? Ett uppror ligger i det föttsliga sinuets fiendskap emot Gud, ty det är icke Guds lag underdånigt, kan det icke heller. Ja, wi äro mot Gud upproriska menniskor, som skulle wilja sätta Honom af Hans thron, om wi det förmädde. Hwarje enskild synd är en yttring af detta uppror. När du icke fruktar, icke älskar, icke tror och litar på Gud öfwer allting, då är detta uppror. Hwarje hjertats afwikelse, hwarje olydnad är uppror, ty der ligger uti allt detta ett: "Wi wilja icke att denne skall råda öfwer oss!"

Synes detta wara för mycket sagdt, så låtom oss blott närmare se till, huru man förhåller sig mot Gud uti Hans helige Son, såsom passionsstexten det framställer. Snart skola wi då finna att det verkliga så är. Jesus och Barabbas ställas i walet. Jesus skall korsfästas, Barabbas gifwas lös. Så wäljer man i upproriskt sinne. Apostelen Petrus ser just uti denna tilldragelse ett uttryck af det föttsliga sinnets fiendskap emot Gud. I öfwerantwardaden Hans Son och förnekaden Honom inför Pilatus, då han dömde att Han skulle gifwas lös. Men I förnekaden den Helige och Rättfärdige; och båden att mandräparen skulle gifwas eder. Och Iffesus förste dråpen I. (Ap. G. 3: 13—15.) Uti hela judarnes förhållande se wi sålunda menniskors upproriska wäsende, i hwilket wi förneka den Helige, men utbedja oss mandräparen,

rasa emot Gud uti Hans renaste och fullaste uppenbarelse uti Sonen, affäga oss Herren såsom konung: wi hafwe ingen konung utan kejsaren! Och huru se wi icke i Pilatus sjelf menniskan uppresande sig emot Gud uti sitt samwete, affstudande sig det band, som der ännu binder henne wid Gud? Han förråder Gud, sanningen, samwetet, utaf menniskofruktan och menniskobehagsamhet, fruktar kejsaren, will behaga folket och göra det tillfreds — resande sig emot Gud. Och så slutar äfwen detta menniskors uppror emot Gud med ett dråp. **Liffens förste dråpen J.** Käre ah.! Känner du icke igen dig uti dessa bilder? Har du intet gemensamt med honom, som röfswat? Har du intet gemensamt med detta folk, som förnekar den Helige, som frånsäger sig Herren såsom konung? Har du intet gemensamt med honom, som offerar öfwerlygelse, sanning, samwete, och dermed Christus och i Honom Gud, af fruktan för menniskors omdöme eller af begär att winna deras bifall? Skulle du än hos dig icke igentänna de allra gröfsta yttringarne af detta mot Gud upproriska wäsende, så estersinna dock, om det icke hos dig återkommer uti en finare gestalt. Och om detta wäsende hos dig icke skulle vara rådande, emedan du i din ande blifwit Gud underdånig, så estersinna dock, om du icke likwäl igenfinner det uti det köttets wäsende, som för dig ingalunda lærer vara främmande. — Allt det är upproriskt wäsende, som icke är Herren underdånigt. Och då är der uppror, ware sig i ditt innersta, i din ande, eller om icke der, så åtminstone uti ditt kött, när och i samma mån som Gud icke är allt i dig och för dig eller när du sjelf, utan Gud will något vara, hafwa och göra.

Men se då widare den fallna emot Gud upproriska menniskans lott; se, hwad som tillkommer henne såsom sådan; se, hwad som redan nu och ewigt skall blifwa hennes del, em hon icke återwänder från sitt upproriska sinne. Se, allt detta kan du förstå, om du aktar på din lidande Frälsare! Ty se, Han behandlas just så, som wore Han den mot Gud och menniskor upproriske. Han dömes såsom sådan. Med Honom handlar också Gud i sin dom, som wore Han en ogerningsman, emedan Han trädt in ibland de upproriske och bär deras synd. Och

det du nu ser wederfaras **Honom**, se, det är din lott, det är något af denna dom, som redan nu på wißt sätt träffar dig i andelig måtto, och som ewigt måste hafwa blifwit din del, om Herren Jesus icke blifwit din Frälsare.

Se då i **Honom** bilden af den fallna människan — utblottad och aflädd, utblottad på och saknande all berömmelse för Gud eller Guds herrlighet, aflädd sin herrliga drägt, såsom Guds bild. Wißt kan hon ju ännu styla sig med en egen rättfärdighet inför niennistor; men ack, inför Gud är hon jämmerlig och blind och naken. Till spott och hån bär Jesus en purpurmantel, emedan du till spott och hån will något vara inför Gud, ändock du intet är. Och hwilket utblottande och afläddande är icke att wänta för den, som med fortsatt egenrättfärdighet och obotsfärdighet står Gud emot, när Han en gång från en sådan människa skall taga **allt!**

Se i **Honom** bilden af den fallna människan, midt i sitt uppror, wanmäktig, med ett rö i sin hand i stället för konungaspira! Se der din bild! Du war ämnad att konungsligt herrska öfwer all Guds skapelse. Men du är fallen. Och nu har du blott en rö uti din hand; wanmäktig är du blifwen genom synden, wanmäktig gent emot dina sinnen, dina lustar och på wißt sätt gent emot hela den yttre werlden, och detta under det du menar dig vara herre och herrska. Se der din Frälsare stående med en rö i sin hand för din skull. — O, hwilken smädefull wanmakt wäntar icke den, som ej här lär att hylla **Sonen!**

Se i **Honom** människan, den fallna, upproriska människan, se henne med förbannelsens och wanärans tecken. Ja, Han är törnekrönt, krönt med förbannelsens törnen för våra synders skull, och till spott och hån bär Han en krona, sådan den höfwes of; ty förbannelse är hwad Guds lag uttalar öfwer hwar och en, som icke blifwer wid allt det, som i lagen skrifwet står, så att han det gör. Dessa förbannelsens törnen skall man finna i äfwen den yppersta ärekrans, om icke själen genom Christus blifwit förlossad från lagens förbannelse; ja, på alla våra wägar wäger något af dessa törnen, som sära den enes fötter såwäl som den andres. Se der den fallna människan!

Käre åh! Känner du nu igen din bild? Förstår du,

har du erfärit, hwilken menniska du är? Det låter sig då med smärta kännas i din hela warelse; då kan du ej annat än sucka wid dig sjelf och öfwer dig sjelf och längta att blifwa en annan menniska. Till den, som så med smärta känner sin synd och längtar efter att blifwa en ny menniska, säga wi då vidare:

II.

Si menniskan — i den menniskan Jesus upprättad och upphöjd!

Huru gerna wänder sig icke blicken till Honom, vår Frälsare, sedan wi med allwar fästade den på oss sjelfwa! Huru gerna hwilar icke ögat på Honom, som i sig förete en så helt annan bild af menniskan! Huru finner icke sinnet ro wid beståndet af Honom! Huru blir Han icke, just under ett sådant hjertebeståndande, en spis, en mättnad, för den, som hungrar och törstar efter rättfärdighet! Ty Han är ju icke blott en menniska såsom andra, dertill en sann, ren, helig; sin bestämelse motsvarande menniska; utan Han är menniskones Son, d. ä. den ene, som står der för de andra, utförande den förlorade menniskans förlorade sak. Dertöre, när wi se Honom, så se wi också menniskan, sådan hon i Kristus framstår inför Gud och sådan hon i Kristus och genom Honom kan och skall blifwa.

Si menniskan! Så må wi då med skäl tillropa hwar och en af sina synder betungad och med sitt elände arbetande själar, nu då Christi lidande stiger till sin höjd, nu då wi äro samlade kring den lidande Frälsaren, att det stund för stund må ljuda i vårt hjerta: Si menniskan! Ja, se i Honom den annars upproriska, mot Gud sig uppresande menniskan, underdånig, böjande sig under Guds bud, wilja, siddelse och dom, ja, under det swåraste lidande, och detta utan knot. Se, huru underdånig Han är Fadren, äfwen då det gäller att dricka den bittraste kalk! Se, huru stilla Han böjer sitt hufwud under törnekronan, bärande förbannelsen för oss! Se, huru tålig och undergiftig, äfwen då, när oförtjenad försmädelse drabbar Honom! Se, huru Han icke wänder sitt ansigte från dem,

jom Honom slå, eller sitt kindben från dem, jom Honom rycka — i lydriad för sin Fader!

Se i Honom den annars mot Gud fiendtliga, från Gud sig bortvändande menniskan, i kärleken till Gud fördragande allt.

Se den menniska, som annars af menniskofruktan eller menniskobehagsamhet upposfrar allt, sanning, samvete och Gud, se henne i Kristus för sanningen och Gud upposfra allt, ända intill lifvet.

Se, sådan är den menniskan Kristus Jesus! Sådan har Han framställt sig för Gud — för oss, och dermed åt oss återvunnit rättfärdighet, lif och ära. Och så så wi nu åter se menniskan i Kristus upprättad, frälsad, upphöjd.

Ja, i Kristus har den utblottade, all rättfärdighet och herrlighet inför Gud aflädda menniskan återvunnit rättfärdighet. Jesus Kristus är worden vår rättfärdighet. Der Han utbreder öfver en menniska sin purpurmantel, är hon klädd uti den yppersta klädningen, rättfärdig för Gud. Ty wi hälle det så före, att menniskan warder rättfärdig icke genom lagens gerningar, utan genom trona på Jesum Christum. Ty den der af ingen synd wiste, Honom hafwer Gud för oss gjort till synd, på det wi skulle warda Guds rättfärdighet genom Honom. Så warda wi rättfärdige utan förskyllan, af Hans nåd, genom den förlofning, som i Christo Jesu skedd är. (Rom. 3: 24.) Men allena i tron är det, som en menniska kan se sig i Christo rättfärdig.

Och genom Kristus har den under syndens wälde wammättiga menniskan blifwit upprättad och återställd till sin ursprungliga makt och wälde, att herrska, icke i sjelfwisshet, ty i den beherrskas man, utan i kärleken. Jesus Kristus, den oss älskat hafwer och twagit oss af våra synder med sitt blod, Han gör oss genom tron och kärleken till konungar och prester för Gudi och sinom Fader. (Uppenb. 1: 5.) Ja, der en menniska kommit in under nåden, under Christi nådes hägn, der skall synden icke mera wäldig wara öfver henne, (Rom. 6: 14.), icke heller döden. Utan om döden hafwer för oss synds skull wäldig warit genom en, mycket mer skola de, som

undfå nådens och gåfswans fullhet till rättfärdighet, wara wäldige i lifwet genom en. (Rom. 5: 12.) Derwid håller sig tron med blicken fästad på Jesus Kristus, som den ena menniskan war i nåden.

I Christo Jesu är den fallna menniskan upphöjd till ära och wälsignelse. Midt under förbannelsen war dock Kristus den wälsignade och midt under småleken den i himlen ärade. Så får ock för Hans skull den troende menniskan ärfwa wälsignelse och ära. Du skall låta Honom en liten tid af Gudi öfwer gifwen warda; men med äro och herrlighet skall du kröna Honom. Du skall göra Honom till en Herre öfwer dina händer's werk. (Rom. 8: 6, 7.) Derwid håller sig tron och hoppet, under förnedring och smålet, med blicken fästad på Jesus Kristus, som för dödens lidandes skull krönes med ära och pris.

Så, t. åh.! hafwa wi fått kasta en blick på menniskan, på den fallna, men ock på den i Herren Jesus upprättade menniskan. Ack, att den blicken måtte hafwa warit en hjertats blick, ty då ligger uti den den bästa beredelsen till firande af Jesu döds äminnelse.

Hwad skulle wäl nemligen å ena sidan kunna djupare förtrosfa och böja öf ned i stoftet, än om wi fått kasta en blick in uti vårt inre affall, i vårt djupa förderf, i vår stora själskada genom att i öf sjelfwa igenkänna den fallna menniskan? Skulle icke detta framkalla syndabekännelse af hjertats grund och en djup själens hunger och törst efter rättfärdighet och förening med Frälsaren?

Men framställer sig nu under dessa dagar vår lidande Frälsare för öf; tillropas det öf: Si menniskan Jesus Kristus och i Honom den fallna menniskan frälsad; huru skulle icke detta lyfta sinnet och hjertat upp ur stoftet! Huru skulle icke detta komma öf att hafva Honom till möte, som kommer, wälsignad i Herrens namn! Tron ser Honom än, såsom Israe-literne sågo på kopparrormen uti ötnen. Och åt denna tro gifwer Han sig uti sin heliga nattward, på det att hwad som är i dig af den fallna, förderfswade menniskan skall förswinna och förgås, och du i och genom Honom warda en frälst, upp-

rättad menniska. Skulle du då icke längta efter Honom, hung-
rande nalkas Honom, troende anamma Honom?

Så se då menniskan och böj dig djupt i stoftet! Se men-
niskan Jesus Kristus, som sig sjelf utgifwit för dina synder,
och hasta emot Honom, att du må swepa dig in i Hans pur-
purmantel, tränga dig in i Hans kraft, genom Honom warda
wäldig i lifwet och med Honom ärfwa wälsignelse! Amen.

19.

Skriftetal på Skärthorsdagen.

I Jesu namn!

Då tid war, satte Jesus sig ned, och de tolf apostlar med Honom. Och Han sade till dem: Jag hafwer med mycken åstundan begärat äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider.

Det är evangelisten Lucas, som åt oss bewarat dessa Jesu ord i 22 Kap. 14—15 v. Lärjungarne hade på Jesu tillsägelse tillredt påskalammet för Honom och sig. Då timman war inne, kom Han och satte Sig med de 12 apostlar. Och så lyda nu de ord, med hwilka Han möter dem, inledande denna sista sammanvaro: Jag hafwer med mycken åstundan begärat äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider.

Herren säger ej blott, att Han åstundat eller längtat att nu komma tillsamman med lärjungarne; Han tillägger: "med mycken åstundan begärt". Det är, som om det menliga språket ej hade ord, som kunde fullt uttrycka, hwad som i denna stund rörde sig i Jesu själ. Det är icke heller underligt, ty här är ju en gudomlig kärlek.

Då wi denna stund, på nattwardens instiftelses dag, äro församlade för att också sitta till bords med Herren Jesus, så kan wäl näppeligen något ord ligga oss närmare, än just det, wi nyss hafwa hört. Så wilja wi då betrakta

Jesu kärleksåstundan i Nattwarden.

- I. Hwad innesluter och innebär denna åstundan?
- II. Huru hafwa wi att komma den till möte?

I.

Då Herren Jesus wid den första nattwardsmåltiden med de sina uttrycker sin längtan efter att ännu denna gång få vara tillsammans med dem, så uttalar sig deruti Hans rent menfliga känsla, behofwet utaf den wedergwäckelse, som låg uti att ännu en gång få vara tillsammans med dessa få wänner, dessa få, som nära nog woro de ende, hwilka Han wunnit, hwilka förstodo Honom, och hos hwilka der fanns rum för Hans kärlek. Detta uttalar sig tydligen i Hans ord: Jag har längtat äta detta påskalamm — med eder — förr än Jag lider.

Så går ock Herrens Jesu åstundan i nattwarden ännu i dag derpå ut, att pläga umgänge med de sina. Wäl har Han nu icke behof deraf på samma sätt, som när Han wandrade här nere, oß i alla rent menfliga känslor lit; men i sin kärlek åstundar Han ännu att pläga umgänge och gemenfkap med dem, som höra Honom till. Han är ej en för sin brud litnöjd brudgum. Han älskar sin församling och dwäljes gerna med henne. Och såsom Han gjort henne ren i wattnets bad genom ordet, så närer och föder Han henne med sitt eget kött och blod i den heliga nattwarden.

War det nu än ett rent menfligt behof, som gaf sig tillkänna uti Herrens åstundan att ännu en gång äta påskalamm med de sina, innan Han skildes från dem; så inneslöt Hans kärleks åstundan dock wida mera. Såsom Israelit, såsom medlem af Guds folk, älskade Han alla de stiftelser, som detta folk hade af sin och Hans Gud. Så älskade Han ock att fira påska. Han hade förut ätit påskalamm med dem, men denna påskalammsmåltid innebar något särskildt. Det war det sista förerbildliga påskalamm, som nu åts. Detta wet Herren. Han wet, att Han sjelf skall blifwa det rätta påskalamm, offrader för oss. Detta är ju uttaladt uti Hans ord: förrän Jag lider. Innan nästa dags slut skall Han, näpft och plågad, såsom ett lam till slagtning föras. Men huru kan Han då åstunda och längta efter detta sista påskalamm? Det är ju det samma som att längta efter lidandet? Icke längta wi efter

en dag, som skall medföra ett länge väntadt lidande, en länge fruktad förlust? Nej, wi göra det icke, men Herren gör det. Det är Hans kärlek, som framkallar denna längtan. Han längtar att fullborda Guds råd och wilja, Han längtar efter den stund, som Fadren bestämt, Han längtar efter vår frälsning och förlofning, såsom Moses med hela Israels folk en gång längtade efter den förlofning från Egypten, till åminnelse af hwilken påstahögstiden firades; Han längtar att se sitt folk frälst från deras synder, ändock denna förlofning skall ske genom Hans eget dyra blod.

Denna Hans kärleksåstundan spörja wi ännu, så ofta wi samlas kring Herrens bord. Ty så ofta wi höra de orden: "Vår Herre Jesus Kristus i den natt då Han förrädd wardt", så ofta ställes ju Herrens hela sinne, Hans kärleks åstundan att gå i döden för oss, fram för vår själ, att wi måtte betänka, att Han icke blott utgifwit sin lifamen och utgjutit sitt blod till förlofning och syndernas förlåtelse, utan att Han i kärlek längtat derefter, emedan Han "med mycken åstundan begärat" våra själars frälsning.

Men vår Frälsare icke blott åt påskalammets med sina lärjungar, utan Han instiftade just under påskalammets ätande den heliga nattwarden, såsom wi redan hört af passionshistorien. Hans längtan gick således derpå ut, att Han måtte före sin död stifta detta testamente, meddela dem af och så förwara dem genom sin kärlek och lifasom draga dem in uti denna. Ty det är ju kärlekens art, att den will meddela sig åt den älskade, så mycket den får och kan. Den har deraf ett behof. Det ligger uti dess natur. Derföre wille Herren Jesus ej endast utgifwa sig i döden för alla, utan ock gifwa sig åt de sina på ett särskildt sätt uti den heliga nattwarden. — Lärjungarne hade också nu särskildt ett stort behof af Hans kärlek, ett behof af att, såsom Han älskat dem, medan Han war med dem i werlden, Han nu ock älskade dem intill ändan. De hade ett sådant sinne, såsom alla Jesu lärjungar hafwa, att hela werlden icke kunde lemna dem ersättning för Jesus. Ty wid Honom woro de fästade med sin själs begär. Hwad war hela werlden för dem, om de icke mera hade Honom, om

de icke åtnjöte Hans kärlek? — I hwilka faror swäfwade de icke särskildt dessa dagar, då brudgummen togs ifrån dem? Deras inneboende onda, men icke mindre werlden utom dem och denna werldens furste satte dem i fara. Hwem skulle i dessa faror förswara dem? Jesus allena kunde det med sin kärlek. Så säger Han ju och i sin sista bön: Medan Jag war med dem i werlden, hafwer Jag förwarat dem. Genom Hans fortfarande kärlek allena kunde de blifwa förwarade. — Slutligen war deras uppfostran för himmelriket ännu icke på långt när fullbordad. Mycken orenhet lådde ännu wid dem. Mycken köttslighet fanns ännu qwar. Huru skulle de blifwa hulpne från allt detta, om icke genom samma kärlek, som hitills wårdat sig om dem, om icke genom Jesu kärlek? De behöfde dragas helt in och försättas i denna. Af den skulle det, som hos dem ännu fanns qwar af orenhet och köttslighet, bortsmältas och bortrensas. — Allt detta wet Herren. Det är Hans kärleks åstundan att komma detta deras behof af Hans kärlek till möte. Derföre instiftar Han nattwarden.

Herren är denamme. Hans rätte lärjungar hafwa och ännu samma behof. — De behöfwa en Frälsare, som ständigt är när dem, som älskar dem, ty hela werlden förnöjer dem icke. Utan Honom är hela werlden för dem tom och ödslig. Derföre kommer Han till dem i sin heliga nattward och kungör och meddelar dem utaf sin kärlek, att de skola blifwa i den och tro på den trots all sin synd och owärdighet. Det de lefwa, lefwa de i Guds Sons tro, att Han älskat dem och gifwit Sig sjelf ut för dem; denna tro will Han styrka med sin nattward, medelst denna förwifsande dem derom, att Han älskat dem så, att Han utgifwit Sig för dem, sitt blod till deras synders förlåtelse. Han åstundar att försätta dem i sin kärlek genom tron. — Så behöfwa de och förwaras för det onda inom och utom dem och för den onde i werlden. Ty de äro uti icke mindre fara än de förste Hans lärjungar woro. Sig sjelfwe lemnade måste de förgås, förderwas genom sitt inneboende förderf, dragas bort af werldens lustar och uppslukas af sin fiende djefwulen. Derföre är det Hans kärleks åstundan i nattwarden, att förwara dem genom gemenskapen med

Sig. Han vill blifwa i dem såsom de i Honom, på det att sålunda Den, som är i dem, skall wara större och mächtigare än den, som är i werlden. — Dertill kommer nu ock, att de, som wilja höra Honom till, ej mindre än de förste lärjungarne, ännu icke på långt när äro Honom like. Huru mycket orent, som låder wid dem, känna de nogsammt sjelfwe; Han ser det ännu mera. Men en längtan efter att blifwa Honom lika finnes hos dem, en hunger och törst efter rättfärdighet, som af intet mindre kan stillas, än af likheten med Honom i sinne och wandel. Sådan är deras åstundan. Dersföre kommer Han, i sin kärleks åstundan, i den heliga nattwarden, för att draga dem in i sin heliga kärlek, att med denna, såsom med en eld, smälta och bränna bort werldens och köttets wäsende och upptända i dem den heliga kärlekens eld, om hwilken Han en gång sade: Jag är kommen att upptända en eld på jorden; och hwad wille Jag hellre, än att den alla redan brünne! (Luk. 12: 49.) Se, allt detta, och ännu mycket mera, innesluter Jesu kärleksåstundan i den heliga nattwarden. Huru brinnande är den icke? Den är en glöd och en Herrens låga. Ännu i afton förnimma wi i dessa samma ord det samma sinne, i hwilket Herren en gång uttalade de orden: Jag hafwer med mycken åstundan begärat äta detta påskalam, denna nattward med eder.

II.

Huru hafwa wi nu att komma denna Jesu kärleks åstundan i nattwarden till möte? Så må wi wäl fråga, ty huru stor Hans kärlek än är, just dersföre, att den är sann, helig kärlek, kan den ju icke owiltkorligt verka till wälsignelse; den kan ju till och med blifwa till dom, om den ej med rätt sinne anammas. Bland de lärjungar, som sutto der wid det första nattwardsbordet, war äfwen Judas. Jesu kärleks åstundan gällde äfwen honom i så måtto, att Herren Jesus älskade äfwen hans själ och wille föra honom ut ifrån förderfwet. Men Judas mötte Jesu kärlek med kärlek till synden och wille från denna synd icke låta frälsa sig trots alla warningar.

Derföre hördes snart ett we! — we den menniskan! — af Jesu mun öfwer detta förlorade barn. Så blef kärleken wänd i nit-
 älskan emot Judas.

Häraf må nu också wi låta warna öf. Kom icke, dyre nattwardsgäst, Herren till möte med ett falskt hjerta, d. w. s. med ett hjerta, som i hemlighet håller med synden! Emedan Jesu kärlek är helig och lyftar på syndens borttagande, så kommer den att med nitälskan wända sig emot dig, brinnande och såsom en Herrens förtärande låga, om du will blifwa i werlds- och syndawäsendet eller i någon medweteten synd. Jesu kärlek är på syndarens sida emot synden. Står du nu på syndens sida, blifwande i den, så träffas du af Herrens nitälskan mot synden i hela den kraft, med hwilken kärleken sökte din frälsning, du träffas af ett we! Derför må du se wäl till, att du icke kommer till nattwardsbordet endast för sedens skull, för dina närmastes skull eller för stenets skull. Om du annars icke frågar widare efter din Frälsare, icke dagligen söker Hans umgänge i ordet och i bönen, utan lefwer utan Gud, utan Jesus i werlden, huru skulle du då till wälsignelse kunna möta Frälsaren i nattwarden? Förstår du icke, att du förräder Honom, och det med kyssande? Och om detta icke nu gör dig oro, en gång skall det komma att stå dig dyrt, att du förrådt menlöft blod.

Men derföre att Jesu kärlek är en helig, från synden frälsande kärlek, så må äfwen du, som will wara en Jesu lärjunge, enligt apostelens förmaning, pröfwa dig sjelf, om du låter Herrens Ande för dig upptäcka och döma allt syndigt wäsende. Du behöfwer icke pröfwa andra, men så mycket mera ditt eget wäsende. Ty om du icke sjelf dömer dig, så warder du dömd af Herren, äter och dricker dig sjelf dommen. Denna dom är nemligen intet annat än Jesu heliga kärleks nitälskan mot dem, som göra denna kärlek medwetet och motwilligt motstånd, så ätt den icke får bewisa sin frälsande kraft.

Har du, käre nattwardsgäst, gått in uti en verklig sjelfpröfning, så har du wisserligen under denna fått se mycket, som förorsakar dig nöd. Du kan då weta med dig inför Herren, att du icke will fasthålla något syndigt wäsende; du kan

weta med dig, att du, i likhet med Petrus, hellre will uppgifwa allt än din del uti Frälsaren. Men å andra sidan känner du ock, huru mycken synd du har, i huru stor fara du för syndens skull står, samt huru mycket der uti dig är, som behöfwer dö, och huru mycket der ännu fattas dig af Jesu sinne. Är det än din åstundan att få blifwa i Jesu kärlek, att genom den blifwa förwarad och af den helgad; kom då i denna din åstundan din Frälsare till möte. Han åstundar ju desamma som du. Han will ju meddela Sig åt dig, omfatta och genomtränga dig med sin kärlek. Låt icke din muckna synd göra Hans kärlek misstänkt. Han har ju älskat dig och gifwit Sig sjelf ut för dig och sitt blod till dina synders förlåtelse. Kan du då tro, att Han will förmena dig sin kärlek? Låt icke ditt stora förderf förringa Hans kärleks kraft. Lemna dig blott åt densamma. Hwad dig synes omöjligt, det är Hans kärlek mäktig att utföra hos dig och med dig. Hans åstundan efter dig är mäktigare än din efter Honom. Lyft dina ögon upp till Honom och mät Hans nåd, Hans kärlek och dess kraft, icke efter ditt tränga hjertas tränga mått, icke heller efter din kärlek, utan efter hwad Han gjort för dig, när Han gick i döden för dig, efter hwad Han gör med dig, när Han gifwer dig sin lefamen och blod, och efter hwad Han säger, då Han ännu denna afton helsar alla sina lärjungar med de orden: Jag hafwer med mycken åstundan begärat äta med eder — denna nattward. Låt helt omfatta dig af Hans kärleks åstundan; gif allt, som i dig är, in uti denna, såsom uti en eld, att det, som ditt är, i den elden må uppbrännas och förtäras, och det, som Hans är, af den elden i dig upptändas. Blif sedan i denna Hans kärlek! Om du håller Hans bud, främst af alla kärlekens, så blifwer du i Hans kärlek. Och Hans kärleks åstundan skall icke hwila med mindre, än att Han förer dig in i sitt himmelska rike, der Han will hålla en ny nattward med alla sitt rikes barn. Möt Honom i denna tillsförsigt, under det du för Honom bekänner din synd:

Jag fattig, syndig menniska

Ottesångspredikan på Långfredagen.

O, Guds Lam, som borttager werldens synder, fräls oss, milde Herrē Gud! O, Guds Lam, som borttager werldens synder, hör oss, milde Herre Gud! O, Guds Lam, som borttager werldens synder, gif oss din frid och wälsignelse!

Joh. 3: 14, 15: Såsom Moses upphöjde ormen i öknene; alltså måste oss Menniskones Son warda upphöjd. På det, att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif.

Dessa ord talade vår Frälsare till Nicodemus, då denne kommit till Honom om natten. Sedan Herren Jesus nedslagit Nicodemi stolta sinne och hos honom beredt rum för sitt nådesord, hänwisade Han Nicodemus till det, som inom en icke aflägsen framtid skulle ske med Menniskones Son. Såsom en gång Moses i öknen upphöjde kopparormen bland de döende Israeliterna, att de måtte blifwa wid lif genom att se på denne kopparorm; så skulle nu också Menniskones Son upphöjas på korset, på det att hwar och en, som tror på Honom, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif. Det är denna bild, som på Långfredagen träder oss till möte. Kopparormen war ett "tecken" (4 Moj.=B. 21: 8) i dubbelt hänseende: Ett dödens tecken, i det att han afbildade de ormar, genom hwilkas bett mycket folk i Israel blef dödt och således wittnade derom, att döden brutit in bland Guds folk; ett lifwets tecken, i det att Herren låtit Moses uppresas honom till ett sådant tecken, att hwilken som biten war och såg uppå kopparormen, han skulle blifwa wid lif. Så är oss

Menniskones Son på korset, ett dödens och ett lifwets tecken.

Efter jag all werldslig tanka
 Bör i dag ur hågen slå
 Och wid korset troget stå:
 Hjelp mig, att jag der må samta
 Helga droppar af ditt blod,
 Som uppskrifkar själ och mod.

I.

Menniskones Son på korset är ett dödens tecken, ty — att Han hänger på korset, är ett tecken till att döden herrskar ibland menniskors barn.

Kopparormen, som Moses upphöjde i öknen, war ett tecken till att döden herrskade bland Israels barn; han hade icke annars behöft upphöjas. De hade knorrat mot Herren. Till straff derför hade Han sändt brännande ormar; de beto folket, så att mycket folk i Israel blef dödt. Så kommo de till Mose och sade: Wi hafwe syndat, att wi emot Herren och emot dig talat hafwe: Bed Herren, att Han tager dessa ormarne ifrån oss! Mose bad för folket. Då sade Herren till Mose: Gör dig en kopparorm, och res honom upp för ett tecken; hwilken som biten är och ser uppå honom, han skall lefwa. (4 Mos.-B. 21: 5—8.) Ormar hade bitit Israeliterna, en orm af koppar upphöjdes. Så påminte sjelfwa kopparormen om det, som förorsakat de dödliga betten, om det, som hotade att förgöra Israels barn.

Så är Menniskones Son, upphöjd på korset, ett tecken till att död herrskar bland menniskorna. Hvarför skulle Han wäl hänga der på korsets träd, om icke en dödens nöd wore å färde? Genom satans ormbett bära wi alla döden inom oss. Döden är kommen öfwer alla menniskor, efter de alle syndat hafwa. (Rom 5: 12.) Synden har såsom ett ormagift genomträngt hela vår natur, alldeles så som ormens gift tränger in i den ormbitnes hela kropp. Kommer icke snar och kraftig hjelp emellan, så måste wi "döden dö". Den andliga

döden har redan lagt sig tung öfwer menniskors själar; i menniskans kropp verka dödens krafter; snart kan då den ewiga döden gripa öf. Ja, döden herrskar äfwen der, hwarest ytan tyckes tyda på lif. Allt detta kan en blick på korset lära öf. Wisserligen vittnar lagens ord otwetydigt om våra synder och om den stilsnessa från Gud, d. ä. om den död, som denna synd medför; en blick omkring öf i denna werld öfwerthygar. öf derom, att med synden också syndens lön, som är döden, kommit i werlden, så att döden der blifwit wäldig; ja, det köttets sinne, som herrskar bland menniskor, är redan döden. (Rom. 8: 6.) Men allra tydligast wisar det sig, att döden herrskar bland menniskors barn, om wi betrakta Menniskones Son på korset, om wi betrakta bilden af den döende Frälsaren. Men döden är ju syndens lön. Hwarför dör då Han, som af egen synd intet wisste? Jesus dör, emedan Han bär våra synder med deras lön — döden. Denna död är så wäldig, att den angriper sjelfwa lifwets Herre. Ty Den der af ingen synd wisste, Honom hafwer Han för öf gjort till synd. (2 Cor. 5: 21.) Vår död och det, som förorsakar den samma, igenfinna wi således hos Honom. Hans död är därför ett tecken till att döden herrskar bland öf. Så har bilden, kopparormens dödsbild och dödsstecken, blifwit en förfärande werklighet uti Menniskones Söns död.

Menniskones Son på korset är ett dödens tecken, ty — att Han hänger på korset, är ett tecken, att alla de ibland menniskors barn, som icke genom Honom finna lif, skola dö uti sina synder.

Då kopparormen måste upphöjas, emedan räddning på ingen annan wäg war att finna för den ormbitne Israeliten, så låg deruti äfwen detta, att den, som föraktade det af Gud anwisade medlet till räddning, måste dö. — I ingen annan, än i den på korset upphöjde Menniskones Son, är salighet eller frälsning från döden. Är nu Han den ende Frälsaren, och tron på Honom den enda utwägen att undgå fördömmelse och komma till delaktighet af Hans frälsning, då är Hans kors ett tecken till oundwilig död för hwar och en, som går Hans kors förbi och i otro föraktar det enda botemedlet emot synden

och des dödande gift. Såsom Herren Jesus en gång talade till Judarne, så talar Han ännu i dag från sitt kors: Om I icke tron, att det är Jag, skolen I dö i edra synder. (Joh. 8: 24.) Tror du icke, att det är Han, det är, att Han är den Han säger sig vara, den ende Frälsaren och syndaborttgaren, så skall du dö i dina synder. Detta samma betygar ännu i dag Christi evangelium. Därföre blifwer det för dem, som förtappade warda, en döds luft till döden. Och när mennistor förarga sig mer på det ordet om korset än på något annat Skriftens ord, kommer det sig icke deraf, att de af detta ord mer än af något annat förstå, att de skola dö i sina synder, då de i sitt hjerta wända sig bort från Menniskones Son på korset?

Så besinna dig då wäl, o mennista, när du i dag träder under Herrens kors, att du icke wänder dig bort från den korsfäste, ty då blifwer Han dig ett dödens tecken. Känn hellre din synd och nöd, att du i Honom måtte finna ett lifwets tecken, ty detta är Han och, och det will Han för dig långt hellre blifwa än ett dödens.

II.

Menniskones Son på korset är ett lifwets tecken, ett tecken till att lifwet är uppenbaradt ibland dödens barn.

Då Moses på Guds befallning upphöjde kopparormen, så war dermed lifwet kommet till och uppenbaradt ibland dödens barn. Så är och i Kristus lifwet uppenbaradt. Det ewiga lifwet, som war när Fadren, har i Honom trädt in bland dem, som i allt sitt lefwerne måste trälar wara under dödens räddhåga, för att öfwerwinna och borttaga döden. Wäl synes icke något lif till, då Menniskones Son på korset uppgifwer anden i döden. Det ser snarare ut, som om äfwen här på korset idel död wore å färde. Likasom kopparormen hade en likhet med de ormar, som bitit Israeliterna, så hade och vår Frälsare tagit på sig syndelig köttis liknelse och blifwit gjord till synd för oss. "Churu Han war oskyldig, så bles Han dock en syndare lik och tog på sig synden, på det Han måtte hjälpa oss, som i sanning äro syndare, ifrån detta dödande gift."

(Luther). Dersföre dör Han, men dermed frälsar Han oss genom sin död från vår död, och återställer lifwet. Ty dermed, att Han utgjutit sitt blod till våra synders förlåtelse, häfwer Han den stilsmessja från Gud, som våra synder åstadkommit, och öppnar för oss en ny och lefwande wäg till gemenskap med Gud. Så borttager Han döden med sin död och förer lif och oförgångligt wäsende i ljuset, gifwer sitt kött för werldens lif. (Joh. 6: 51.)

Dermed är Menniskones Son worden ett lifwets tecken, äfwen i så måtto, att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif.

Hwar och en, som såg på kopparrormen, skulle enligt Guds löfte blifwa wid lif. Så stedde oss. Så har Herren Gud äfwen anwisat oss en lifwets wäg uti detta ord och löfte: Hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Ty derpå är Guds kärlek till oss uppenbar worden, att Gud hafwer sändt sin ende Son i werlden, att wi skola lefwa genom Honom. (1 Joh. 4: 9.) Han är på korset högt upphöjd såsom ett lifwets segerbanér, att hwarje hjerta, som suckar under dödens makt, skall kunna wända sin blick till Honom. Ja, Han will draga själens blick till Sig; Han will genom kraften af det ordet om korset tända tron i det förkrossade hjertat. De, som så i tron på Honom se, få derigenom ett nytt lif tändt i sina hjertan, ty med sådan tro omfatta de Honom, som sjelf är lifwet. Likasom för den ormbitne Israeliten ingen annan wäg till räddning fanns, än den af Gud anwisade: Se på kopparrormen, så finnes icke heller för det hjerta, som täres af smärta öfwer synden och lider under dödens wälde, någon annan wäg till räddning, än denna ena: Tro på Kristus. Den wägen må synas dig helt underlig; sådan syntes oss den, som af Moses anwisades Israeliten; det finnes dock ingen annan wäg, intet annat medel mot de smidande syndasåren, ingen annan hjelp mot den hotande döden. Icke det att du ser på syndasåren, icke det att du känner efter, huru djupa de äro, icke det att du sjelf söker hela dem, utan det, att du tror på Kristus, gifwer lif och helja. "Den, som will erhålla en säker hjelp och räddning ifrån syn-

den och den ewiga döden, han måste höra och lyda detta underliga Guds råd och låta all annan tröst, frälsning och företagande fara, och allenast fästa sitt hjerta wid denne Christum, som har låtit upphöja sig för oss, burit våra synder och lidit döden i sin lefamen." (Luther.) Derföre se på Honom i tron, så skall du blifwa wid lif! Och detta är wägen till nytt lif, icke endast då det gäller att undkomma döden i den första bättringens nöd, utan så länge ännu syndens ormagift werkar. Förgäfwes skall du emot detta gift använda andra medel, än det som anwisas dig med det ordet: **Swär och eu, som tror på Honom.** Så ofta du nu med smärta igenkänner werkningarne af detta gift uti ditt hjertas ondsta och uti ditt wäsendes wanart, och hjertats köld, likgiltighet, hårdhet, sjelswiffhet och onda lusta såsom dödsstecken komma dig att förfäras, så skall du skynda att under bön kasta en trones blick på Honom, som är upphöjd på korset till ett lifstecken. Då skall du få erfara, huru det rätta lifwet åter begynner att röra sig uti dig. Det, som allt ditt egna arbete och werkande icke kunde uträtta, det skall tron på den korsfäste werka uti dig. Och lika wißt, som din ordsta är ett tecken till död — om den icke warder botad — lika wißt är Christi kors ett tecken till lif, om du i tron omfattar det, såsom det i psalmen (47) heter:

Omkring ditt kors, o Jesu kär!
 Jag sträcker mina händer,
 Och mot det lifsbaner, Du bär,
 Ett hoppfullt öga wänder:
 Det we, förbudna trädet bar,
 På korsets träd Du lidit har:
 Det mig till tröst nu länder.

Ja, när du ända in i döden — och i sjelfwa döden, — igenkänner werkningarne af ormagiftet, så är dock Christus äfwen i döden ett lifwets tecken för hwar och en, som på Honom tror. Under det att själasienden för din häpnande blick törde framdraga mångahanda tecken dertill, att du "skall förgås", får du ännu i det sista fästa ögat på din korsfäste Frälsare såsom ett lifwets tecken; Hans pina och död skall då wara dig ett tecken dertill, att du icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif. Amen.

21.

Högmessopredikan på Pångfredagen.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 92.)

Så, som Jesu kärlek war,
Aldrig någons varit har.

Alli dessa psalmens ord hafwa wi nyss förenat våra röster.
Det hette ock i psalmen

Så, som Jesu smärta war,
Aldrig någons varit har.

Dy just deraf, att ingens smärta varit så stor som Jesu, se wi, att ej heller någons kärlek varit sådan som Hans. Alla smärtor äro samlade wid korset, hos den korsfäste, likasom all nöd der samlat sig. Ett hjerta sammanpressas af all denna nöd! Att så rymma och bära, fatta och lida alla smärtor, det förmådde allena kärleken, Jesu kärlek.

Dock, mine åh.! wi stå här inför en hemlighet. Så wäl-
bekant allt än måtte wara oss i anseende till orden och de yttre
tillsdragelserna, wi stå dock inför gudaktighetens, försoningens
hemlighet. Men denna har sin grund i en annan hemlighet —
kärlekens. Endast i den mån wi äro i stånd att fatta denna,
skola wi kunna fatta den försoning och förlofning, som stedde
i Christi död på Golgatha. Här är ett heligt rum. Må wi
icke nalkas det, utan att först hafwa böjt oss djupt ned i stof-
ret med bön till wårs Herras Jesu Christi Fader, att Han
wille gifwa oss wisdomens och uppenbarelsens Ande till sin
kunskap, att wi med all helgon måtte begripa, hwad längden
och bredden och höjden och djupet är, och dermed känna Christi
kärlek, den all kunskap öfvergår, på det wi måge uppfyllde

warda med allehanda Guds fullhet. Ja, bedjande vilja wi nu instämma uti efterföljande psalm:

Sw. ps. 75: 3—4.

Läs 5:te Aften!

Våra betraktelser på denna stund vilja wi sammanfatta uti detta:

**Så, som Jesu kärlek war,
Aldrig någons warit har.**

Herre Jesu Christe, för din kärleks skull gifwe Du oss nåd att rätt befinna din kärlek! Amen.

I.

Wi wandra i dag till Golgatha med tusende andra; ty på denna dag följa dock många med af dem, hwilka annars icke gå med den hopen, som högtid håller. Menningar ana och känna, mer än de sjelfwe vilja tillstå, att här på Golgatha afgöres sådant, som rör hela mensklighetens sak för tid och ewighet. Det är En på hwilken allas blickar fästas. Hwem är Han? Han är den, genom hwilken allting äro gjorda och i hwilken allting bestå. (Col. 1: 15—16.) Behageligt hafwer warit Fadren, att all fullhet skulle bo i Honom och att Han genom Honom allting försona skulle med Sig sjelf. (19—20 v.) Han är den, som åtagit sig det fallna menniskoflägtets sak. Han kunde det, ty Han war ju des hufwud, Den i hwilken allt skapadt hade bestånd. Men emedan werlden hade lösryckt sig från Honom, sitt ursprungliga hufwud, och försjunkit i synd, så wille Han återknyta bandet med de fallne för att sedan förena dem med Gud i Sig sjelf, och — — så steg Han ned från sin heliga höjd och tog uppå Sig den jordiska menniskonaturen och blef den andre Adam, i hwilken det fallna menniskoflägtet nu är sammanfattadt. Han måste derföre ej blott antaga denna menniskonatur, utan så ingå i den, och dermed i hela wär belägenhet, att Han blef ett med oss. Kunde Han

detta såsom stapelsens hufvud, så war det, att Han också wille och gjorde det, ett verk af Hans osägeliga kärlek.

Wår menfsliga natur är anlagd på gemenskap, den enes med den andre. Menfsligheten är ju stapad till att wara ett helt, en kropp. Äfwen såsom fallen har den bibehållit något utaf denna sin art. Så ligger det ju ock uti den menfsliga kärlekens natur, äfwen såsom blott naturlig, äfwen såsom endast ett swagt återsten af den gudomliga kärleken, att den ingår uti andras förhållanden. Huru långt har icke moderkärleken, kärleken mellan matar, kärleken hos ett folks räddare, huru långt har icke — säga wi — redan denna kärlek gått uti att åtaga sig barnets, makans, folkets nöd? Hafwa icke alla dessa lidit med de sina? Men ligger redan uti den menfsliga naturen och kärleken något sådant, ehuru de genom synden och sjelfwissheten äro förderfswade och förwridna; hwad gräns finnes då för den gudomliga kärleken, när denna ingår och verkar uti en ren menniskonatur, sådan som den, hwilken wår Frälsare bar? Det öfwergår allt wårt förstånd. För detta den gudomliga kärlekens verk i Christo äro wi så främmande, emedan wi äro så främmande för gudomlig kärlek i allmänhet.

Besinna wi nu detta wår Frälsares ingående uti wår nöd, så måste wi utbrista: "Så, som Jesu kärlek war, aldrig någons warit har." Han gick in i wår natur såsom menniska. Sedan lefde Han Sig in i den. Frestelse, försatelse, lidande — allt fann Honom såsom menniska, allt utstod Han såsom menniska, allt förde Honom, så att säga, djupare in i menniskonaturen, men dermed också in uti all den nöd, in uti bärandet af all den synd, såsom den djupa orsaken till allt elände. Innet, som hörer oß till, äfwen i wårt wigtigaste förhållande till Gud, war Honom främmande; allt upptog Hans kärlek uti sig, så att det wardt Hans, att Han kände det såsom sitt, led deraf såsom sitt. Sannerligen, Han bar wår krankhet och lade uppå Sig wår sweda. Såsom Han i Gethsemane känt domen öfwer wår synd såsom en dom öfwer Sig, så är Han den på korset öfwergifne, som ropar: Min Gud, min Gud, hwi hafwer Du öfwergifwit Mig! bärande menniskonas synd och nöd på sitt hjerta. Sådant aldrig någons kärlek war, att

den på ett sådant sätt blef ett med en annan, så bar en annans nöd.

Huru oförlitnelig wisar sig icke denna Jesu kärlek, i hwilken Han, ett med oss, bär vår synd, lider vår nöd, då wi vidare besinna huru wi menniskor förhöllo oss emot Honom? Ty detsamma, som under Jesu hela lif wisat sig, det framträder här wid Jesu kors i sin höjd; wi mena menniskors förkastande af Honom. Herren Jesus går djupare in och djupare ned i vårt elände; men derunder blir vårt förnekande och förkastande af Honom allt större. Se, huru alla försaka Honom. Alla förkasta Honom. Af alla utstöttes Han och upphöjdes ändtligen på förbannelsens träd. På samma gång Han lider all menniskornas nöd, unnas Honom icke af dem, för hwilka Han lider, en menniskas lott. Jag är en matt och icke menniska, klagar Han, menniskors begabberi och folks bespottelse. Under det att hwarje lem i Hans menfliga kropp och hwarje kraft i Hans menfliga själ i sitt innersta känner, lider med oss, och Han så omsluter oss syndare med sin kärleks armar; så rycker sig allt löst från Honom, eller wänder det sig emot Honom bortstötande och förkastande Honom. Och dock sluter Han oss blott fastare intill sitt hjerta, och går så blott med desto djupare smärta att såsom öfwersteprest och medlare te Sig inför Gud. "Såsom denna Jesu kärlek war, aldrig någons varit har."

Här öppnar sig då ett nytt djup af Jesu Christi kärlek, deruti nemligen, att Han fasthåller gemenskapen med oss, icke försakar oss, äfwen när det gäller att lida, ej blott menniskans ondskan och fiendskap, utan Guds dom öfwer menniskors synd.

II.

Man har från olika håll icke kunnat förlita sig med Christi ställföreträdande lidande. "Ränslan" och förnustet hafwa rest sig mot en sådan föreställning, att den oskyldige skulle lida för de skyldige, ändock just det är kärnan af evangelium och försoningens hemlighet, att Christus led en resa, rättfärdig för orättfärdiga, att Han skulle offra oss Gudi. Man har så på olika sätt sökt undwika denna korssets förargelse, än genom för-

ringande af menniskors synd och skuld, än genom förringande af Guds rättfärdighet. Wisserligen stå wi här inför en hemlighet, men en hemlighet af gudomlig kärlek, ware sig att wi tänka på Guds Fadrens kärlek, som så utgaf sin ende Son, eller på Sonens kärlek, som så utgaf Sig för oss.

Ofattligt och oförklarligt, om wi taga det på ett blott yttre sätt, är det, att en, utan vidare gemenskap med de andre, lider och dör för dem. Men befinna wi att detta företrädande af andra hwar på och har till sin förutfattning, att den, som så träder i de andres ställe, är worden ett med dem, då kunna wi icke blott fatta möjligheten häraf; wi måste säga: Det kunde icke annorlunda vara, än att Kristus led för oss.

Hafwa wi förut funnat blicka något in uti den Jesu kärlek, i hwilken Han blef ett med oss ända in i döden, ända in i olidelig dödstörst, så må wi blott följa samma kärlek i spåren, då den med oss, med vår synd på sitt hjerta, går inför Gud, och wi stola se, huru den lifasom af sig sjelf blir en ställföreträdande kärlek, och des verk ett ställföreträdande försonings- och förlofningswerk. Ty lika långt Han i kärleken gått att göra allt vårt till sitt, lika långt går Han också uti att för oss handla med Gud. Detta för oss, ja, i vårt ställe, det wäyer nödvändigt fram ur detta med oss, som ligger i hela Hans lif och död. Herren Jesus bär vår synd, känner des smärta och nöd; skall nu icke Han, som i allt intagit menniskans ställning och ingått uti hennes förhållanden, träda fram inför Gud? Har Han icke bedjande och förebedjande gjort det hela sitt lif igenom? Skall Han icke göra det nu, in till det sista? Skall Han icke te Sig för Gud med oss? Gör Han det icke, när Han på korset beder: Fader förlåt dem det, ty de weta icke hwad de göra? Går Han icke då in i det heliga att åt oss söka och finna en ewig förlofning? Skall Han icke ära Gud, såsom menniskan har att ära Honom, ära Honom med fullkomlig lydnad, ära Honom i Hans helighet och rättfärdighet, ära Honom i Hans rättwisa dom öfwer synden och syndarena? Men ho är härtill dogse, om icke Han, Fadrens enfödde, Menniskones Son? Så djupt Han sänkt sig in uti vår natur, såsom Han i sitt innersta genom kärleken är förenad med oss, så djupt och

så i sitt innersta måste Han känna Guds dom öfver synden såsom en dom öfver Sig; så djupt måste Han känna det Guds öfvergifwande, som är våra synders rätta lön.

Eller gifwes det ingen Guds dom öfver synden och syndarena? Vi säga syndarena, ty hwar finnes wäl synden utan hos syndarena? Hwad menar Herren då med det ordet: Gråten icke öfver Mig o. s. w.? Eller finnes intet Guds öfvergifwande för syndens skull? Hwad mening har då Frälsarens rop på korset? Jo, de finnas — denna dom, detta öfvergifwande, denna gudomliga rättfärdighet. Ty synden är ett förnärmande af Gud, som framkallar Hans heliga nitålskan mot hwar och en, som lemnat denna synd rum hos sig och med den rest sig emot Gud. Detta får Han känna och erfara, som, bärande öf på sitt hjerta, också bär wår synd. Han smakar Guds wrede öfver syndarena, Han warder en förbannelselse, Han är den öfvergifne, Han smakar döden — för alla. Ingen kan det såsom Han. Han allena kan ära Gud med lydriad och tålmod, under det Han lider hwad syndarena förtjent. Han kan bära Guds wrede och öfvergifwande och dock hålla fast wid Gud såsom sin Gud. Han wet Sig å ena sidan, såsom Guds enfödde, vara skild ifrån syndare, vara Guds kärleks Son; men å andra sidan, såsom ett med dem, känner och erfar Han hwad de hafwa förskyllt af Guds wrede. Deras å ena sidan detta: Min Gud, min Gud! ty Gud är dock Hans Gud, och å andra: Hwi hafwer Du öfvergifwit Mig! Så handlar Han, den ene, med Gud i hela menniskoflägtets namn å allas wägnar; så handlar Gud med Honom i hela menniskoflägtets, i allas ställe — en för alla, rättfärdig för orättfärdiga. Ja, Han är fargad för våra misgjeringars skull och plagen för våra synders skull, nästentom ligger uppå Honom, på det wi skulle frid hafwa, och genom Hans sår äro wi helade. (Ej. 53: 5.)

Hwad wi här talat om wår Frälsares bärande af wår synd inför Herren, såsom en naturlig följd deraf att Han blef ett med öf i kärleken, desamma wisar sig och såsom hörande till försoningens wäsende af Skriftens framställning utaf offrens försonande betydelse i gamla testamentet. Ty läsa wi i des

jammanhang t. ex. de 5 första kapitlen af 3:dje Mose bok, hwilka innehålla Guds egna förestriker angående öfren, så finna wi, huru det der gång på gång upprepas, att dessa offer skulle frambäras på altaret, inför Herren. Inför Herren alltså skulle dessa förebildande offer frambäras. Så heter det ock om gamla testamentets prester, att de skulle "bära menighetens misgärningar och försona dem för Herranom" (3 Mos. 10: 17). Men hwad således gamla testamentets offer och prestadöme förebildade, det framgår tydligast af beskrifningen på öfwersteprestens offer på den stora försoningsdagen, Långfredagens förebild, uti 3 Mos.=B. 16:de kapitel, der det till slut heter (30 v.): På den dagen sker eder försoning, så att I warden rene gjorde; ifrån alla edra synder warden I rengjorde för Herranom, egentligen: "inför Herrens ansigte". Här war ju således förebilden af det, som en gång skulle fullkomnas af den store öfwerstepresten på den stora försoningsdagen. Och "det är fullkomnadt", en gång för alla, ty "Christus är genom sitt eget blod en reja ingången uti det heliga, och hafwer funnit en ewig förlofning". (Ebr. 9: 12.) Här höra wi det: i det heliga, inför Gud.

Stanna wi här inför det allraheligaste, dit wår öfwersteprest, med Israels barns och alla menniskobarns namn på sin bröstsköld, ingår; lyfna wi till det rop, efter de 3 timmarnes mörker, hwarmed Han låter oss höra hwad som föregått mellan Honom och Hans Gud; betänka wi hwad detta Guds öfwergifswande måste innebära för Guds enfödde Son; besinna wi hwad domen öfwer synden innebär; — då måste wi åter betänna: "Såsom Jesu kärlet war, aldrig någons varit har", efter Han icke lät det swåraste lidande stilja sig från oss eller hindra sig ifrån att intill sista droppen tömma wår talt, fulltomna wår återlösning, försona werlden med Gud och igenlösa oss Gudi. Dersöre är Han, Lammet, wärdig att taga ära och lof och pris och tack.

Ty låtom oss besinna, hwad denna försoning och igenlösning innebära! I Herren Jesus har hela menskligheten stått inför Gud. I Herren Jesus har menniskofläktet burit en fullmogen frukt, som heter helig, fullkomlig lydnad, sådan Gud

äskar den. I Herren Jesus har menniskan ärat Gud medelst lydnad för Hans lag och lidande af Hans rättvisa dom, ty Han är worden ett med oss, wi ett med Honom; så har Han för oss tillfyllestgjort. Ty wi hålle det så före, att om en är död för alle, så äro de alle döde. (2 Cor. 5: 14.) Så war Gud i Christo och försonade werlden med Sig sjelf och förbrådde dem icke deras synder och hafwer beskikat ibland oss försoningens ord. (2 Cor. 5: 19.) Så wordo wi förlitne med Gud genom Hans Sons död, den stund wi ännu woro owänner. (Rom. 5: 10.) Nu har förlåten remnat; nu hafwa wi frihet att ingå uti det heliga genom Jesu blod, hwilken Han oss beredt hafwer till en ny och leswande wäg genom förlåten, det är igenom sitt kött. Nu är Gud förblidkad öfwer våra orättfärdigheter, och våra synder och vår ondskawill Han icke mer ihågkomma. (Ebr. 8: 12.) "Förlopfningen är nu wunnen" "ifrån alla synder, ifrån döden och djefwulens wäld", ty i Honom hafwa wi förlopfning genom Hans blod, syndernas förlåtelse efter Hans nåds rikedomar. Allt hwad syndens makt heter har likasom brutit sig emot Honom. I Honom, i Hans person, som är en af oss, en med oss, en för oss, har allt hwad synd heter fått sin död. Allt hwad synd heter har frestande nalkats och trängt sig in på Honom, men i och af Honom öfwerwunnits. Från werldens alla lustar, som annars herrska öfwer oss, från werldens kärlek, från werldens lust, från högmodet och sjelfwissheten, sådana de regera i werlden, har Han förlossat oss, Han, den på korset fattige, plågade, försmädade, och dermed brutit dessa synders makt i menstligheten, så att hwar och en, som tror på Honom och så warder född af Gud, skall wara förlossad från syndatjenst och gå framåt till en inre förlopfning från allt hwad synd heter. Derföre blir man genom Hans kors korsfästad i förhållande till werlden. Werlden dör wid Hans kors, och wi dö med Honom ifrån werlden, om wi i sanning tro på den korsfäste. Genom sin död har Han nederlagt honom, som döden i wäld hade, d. ä. djefwulen, och så gjort dem fric, som i allt sitt leswerue måste trålar wara under dödens räddhåga. (Ebr. 2: 14.) Så hafwer Han försonat oss och förlossat oss. I hwarje frukt

af denna försoning och förlofning, som en troende menniska åtnjuter, smakas och förnimmes det, att

Så, som Jesu kärlek war,
Aldrig någons varit har.

III.

Ty låtom of nu till slut se, huru denna Jesu kärlek, i hwilken Han blifwit ett med of och med of på sitt hjerta gått inför Gud, på nytt wänder sig till of för att meddela of frukterna af Hans död, för att öppna wägen för Guds kärlek till of.

De tre första af vår Frälsares ord på korset wisa of hans sinnelag emot dem som Han försonat. I dessa ord uttalar Han i sjelfwa werket hwad som är frukten af Hans lidande, sådan denna frukt kommer olika menniskor, eller menniskor i olika själstillstånd, till del.

Och om du, m. åh., följt din Frälsare i spåren, när Han i sin kärlek först stigit ned i vår djupaste nöd och smärta, och sedan gått inför Gud, att offra Sig till ett offer åt Gud för våra synder; skulle du då icke också med ett för sådan nåd och kärlek sig öppnande hjerta taga emot Honom, då Han liksom kommer tillbaka ur det heliga, dit Han ingått, för att nu meddela dig frukterna af sin död?

Skulle du icke akka uppå hwad det är för en wälsignelse, som Han i sina genomstungna händer medför åt dig — hwem du än må wara; ty för alla är Han död, och åt alla har Han något att gifwa från sitt kors. Se då först, huru Han åt syndare utwerkar och utbeder Guds tålmod och långmodighet, då Han, upphöjd på korset, beder: Fader förlåt dem det, ty de weta icke hwad de göra! Se, för denna Hans förböns stull är det, som wi ännu lesa under Guds tålmod, att wi deraf måtte lockas till bättring. Huru stort är icke detta tålmod mot hwarje onskild menniska, och sedan mot hela werlden? Huru stor måste då ej den kärlek wara, som åt sådana syndare, som wi äro, utwerkat och beredt ett sådant tålmod? Försumma då icke detta, o menniska, och misbruka det ej!

Se vidare, hvilka verkningar till bättring, till väckelse och syndens erkännande Jesu död har med sig hos höfwidsmannen, hos allt folket, som det sett; se, huru de slå sig för sitt bröst, när de gå hem; se isynnerhet den botfärdighet, som i närheten af den korsfäste banar sig wäg till den ene röswarens hjerta; se, huru hans förra hårdhet smälter i bekännelse af synden! Är icke detta en frukt af Jesu död, af Hans kärlek in i döden? Hvad Han sjelf fått erfara af Guds rättfärdighet under ångest och dom, det afspeglar sig nu i syndarens bättring, ty i den känner och erkänner syndaren Guds rättfärdighet och gifwer Gud rätt uti Hans dom öfwer synden, utan att behöfwa förtwisla derwid, just emedan Herren Jesus gått in i denna dom. Derförutan skulle syndaren haft Guds förtärande dom emot sig, den han ej funnat lida. När en syndare nu will besinna sig och gå inför Gud, så finner Han, att Jesus gått samma wäg, stått inför Gud för honom; derföre kan den dom, som går öfwer syndaren, utföras till en seger. Så kan syndaren, redan då han står i bättringens kamp, finna huru stor Jesu kärlek war, efter Han gick den vägen. Dröj då icke att besinna dig! Dröj icke att gifwa Gud och Hans dom öfwer dig rätt i ditt hjerta! Och måste du slå dig för ditt bröst, emedan du derinne finner så mycken hårdhet, isynnerhet när du står inför Jesu kors, så se deruti en frukt af Jesu död till syndens erkännande, och sänk dig med ditt hårda hjerta in i Jesu död; den har kraft att smälta det!

Se vidare, huru Han som öppnat vägen in i det heliga genom sitt dyra blod, se, huru Han leder den botfärdige på den wäg, Han öppnat, in i detta heliga! Se, huru Han tänder tronens ljus uti röswarens hjerta! Se, huru denne i yttersta nöden förmår att i Jesus igenfäna Trälsaren och konungen, under det att ingen annan gör det, åtminstone icke så som han! Hwarifrån denna underbara tro, hwarifrån denna tro, som står profwet i den swåraste anfäktning, då Jesus sjelf ropar: **Hwi hafwer Du öfwergifwit mig?** Ack, den kommer från Honom, den korsfäste, som tron begyut och fullkommat hafwer. Så låt då folket få tända tronens ljus in i ditt hjerta! Deruti ser den korsfäste sin lust. Men akta än vidare på din Trälsare, huru Han för tron,

för den botfärdige röfwarens tro, öppnar paradiset. I dag skall du vara med Mig i paradiz, säger Han. Så tager Han och så får Han de starka till rof och ganska mycket till byte, derföre att Han wardt ogeruingsmännen lik räknad och många syndar har och bad för öfwerträdarkna. (Ef. 53: 12.) För huru många har Han icke sedan des för sin pinas skull öppnat paradiset! Huru hafwa icke för så många Hans lärjungar vägen wid des sista slut welat mörkna och ingången i himmelriket welat tillsluta sig! Men Jesu kors lyste in i mörkret, Jesu blod öppnade åter vägen till det annars för syndare tillstängda paradiset. Och hwad menar du, att deras sång i detta paradiz först och sist skall prisa, om icke Jesu kärlek?

Men ännu en frukt af Jesu kärlek måste wi betrakta: — den som wid Jesu kors uppväger i Hans lärjungars hjertan — kärleken, den inbördes kärleken, ja, all den kärlek, som är en kärlek för Jesu skull. Med sitt ord till lärjungen: Si din moder! och till modren: Dwinna, se din Son! plantar Herren Jesus sin kärlek från korset i sina lärjungars hjertan. Kärlek har Jesus welat planta på jorden. Att upptända des eld, dertill war Han kommen. Hwad wille Han hellre, än att den alla redan brunne! Nu har Han nog att gifwa, för att äfwen wi kärlekslöse skola kunna komma till att älska. Utta då på Hans kärlek om du will älska, såsom Jesus will att du skall älska dem. Han stält wid din sida, för Hans skull älska dem såsom återlösta med Hans blod, eller såsom tillhörande Honom. Utta på och bewara denna kärlek i allt ditt förhållande till dem, på det att äfwen genom din kärlek, d. ä. Jesu kärlek i dig, då den besegrar sjelfwissheten och dödar egenkärleken, det måtte warda kunnigt, betygadt och beprisadt att

Så, som Jesu kärlek war,
Aldrig någons warit har.

Amen.

22.

Aftonsångspredikan på Långfredagen.

I Jesu namn!

Läs 6:te aftnen!

Berättelsen om vår Frälsares begrafning lemnar ett intryck, likt det som vi erfara, då vi varit närvarande vid en kär wäns sista stunder och allt nu är tyst och stilla. Till stillhet, inre samling och begrundande manar ju gerna ett sådant tillfälle. Hvilken stämning skulle wäl också passa bättre på Långfredagens estermiddag? I en sådan stämning gifwe Herren oss nu nåd att akta på

Jesu begrafning.

I.

Wilja wi med våra hjertan deltaga i denna, då weta wi redan mer än wäl, hwem det är som här föres till grafwen. Men äfwen när wi weta detta i allmänhet wid en människas jordande, så tvingas wi dock, då wi beledsaga henne till hennes sista hwilorum, att återföra i vårt sinne, hwem och hwad hon war, hwad hon för oss war och hwad wi woro för henne. Och ju närmare den aflidne stod oss i lifwet och wi honom, desto mera tränger sig detta estersinnande uppå oss. Så kunna wi ju då icke underlåta att ännu en gång ställa denne dödes bild för oss, frågande: Hwem war Han? Hwad har Han gjort? Hwad war Han för oss? Hwad woro wi för Honom?

Ja, hwem war Han, som här lägges död i grafwen? Det war Guds egen, käre Son, som kom hit att uppsöka och frälssa oss förtappade. Han war Marias Son, Menniskones

Son, vår broder. Han war den ena menniskan i nåden, hwilken såsom den andre Adam tagit Sig utaf of, af vår förlorade sak, ända intill döden.

Hwad har Han, då gjort för of? Han har warit lydigh intill döden, ja intill forsets död, under sin fötts dagar offrat bön och åkallan med starkt rop och tårar, arbetat med sin själ för våra synder och haft möda med våra misgerningar, gått in i den starkes hus och öfwerwunnit honom, tagit ifrån honom hans wapen, stiftat hans rof och löst hans fångar, gått in i det allraheligaste och wunnit en ewig förlofning med sitt dyra blod, försonat of med Gud genom sin död. Detta har Han gjort. Detta har Han wunnit.

"Hwar har du en vän här sport,
Som dig gjort, hwad Han har gjort?"

Ja, Han har warit mer än en fader, en moder, en broder och vän emot dig. Ty ingen hafwer större kärlek, än att han låter sitt lif för sina wänner. Eller har icke hela Hans lif blifwit offradt för dig? Har icke hela Hans lif warit dig egnadt? Har Han icke tänkt på dig in uti det sista? Hwad har du gjort för honom? Hwad har du warit för honom? — Är det icke denna fråga, som så allvarsamt tränger sig uppå of, då wi stå wid en nära anhörigs graf? Och är det wäl underligt, om en allvarsam ranjakning kommer att hållas, då man tänker på, å ena sidan hwad en bortgången warit för of, och å andra sidan hwad wi warit för honom, om wi motswarat hans kärlek? Men gäller detta en menniska bland våra likar, huru mycket mera gäller det vårt förhållande till honom, som gått i döden för of? Wid Hans graf, om någon sin, borde wäl den frågan tränga igenom merg och ben: Detta har Han gjort och warit för mig, hwad har jag warit för honom? Wäl är Han icke död för att, såsom en annan död, icke mera komma igen. Nej, Han uppstår, Han kommer igen, Han skall komma igen att döma lefwande och döda. Men just derföre, o själ! kan du ju icke undgå att med afseende på denne döde, hwilkens död du wållat med din synd, spörja dig sjelf: Hwad har jag warit för honom? Har jag

gifwit Honom mitt hjerta? Har Han wunnit mig såsom lön för sin möda, eller har jag nekät Honom Hans mödas lön? Har jag kommit till Honom såsom till min Frälsare, eller har jag blifwit qwar uti den werld, från hwilken Han welat uttaga mig, uti den synd, från hwilken Han welat frälssa mig? Har jag under Hans kors slagit mig för mitt bröst, under erkännande af min synd, eller förhärdat mitt hjerta mot Hans nåd? Har jag anammat Honom, trott på Hans namn, såsom den botfärdige röfswaren tagit till Honom min tillflykt, eller i otro hållit mig fjerran? Har jag såsom Hans lärjunge uppfyllt Hans sista bön och önskan, Hans bud att älska dem Han stält wid min sida, eller har jag i kall sjelfwissthet gädat Hans åtrå att upptända kärlekens eld i mitt hjerta? Sådana frågor må ju wäl gå of till hjertat, såsom frågor från den för of i döden gångne Frälsaren.

II.

Men wi wilja nu akka äfwen på dem, som följa Frälsaren till Hans graf. Går det of till sinnes, att wi icke förhållit of mot Honom så, som wi bort, så må wi nu stynda att sluta of till dem, som beledsaga Honom till grafwen.

Bland dem möter of först Joseph af Arimathia, en rik man och ärlig råds herre, god och rättfärdig, den icke hade samtyckt till deras råd och gerningar; ty han wäntade of efter Guds rike och war Jesu lärjunge, dock lönlige, för Judarnes rädsla skull. Hans rikedom och anseende äro honom icke nog att tillfredsställa hans sinne; hans ärlighet och rättfärdighet hindra honom att samtycka till de andres råd och gerningar; hans wäntan står efter Guds rike, hwars ankomst för honom grytt i Jesus af Nazareth. Hans wäntan, hans lärjungasinne hafwa dock ännu icke förmått att öfwerwinna menniskofruktan och rädslan. Men nu tager han sig dristighet att träda fram. Det har nu kommit derhän, att han måste taga ett steg. Han kan icke längre lida att se Herren med de ogudaktige äfwen uti Hans död. Dersöre går han till Pilatus och begär den dödes lekamen, för att lägga Honom i sin

egen graf. Detta må nu kosta hvad det vill af smälet och nöd; han måste så göra, och han kan det genom Honom och för Hans skull, som gått i döden.

Så må då icke heller du, m. åh., som, om du är "ärlig", icke kan vara med om alla dessa förfastelsedomar öfver Herren och Hans sak, längre dröja att ställa dig helt på Hans sida och bjuda Honom en hvilostad hos dig. Och om du bitills icke vågat att vara uppenbar med ditt lärjungaskap, så träd nu fram för Hans skull, som för dig lidit smälet och död. Väntar du med Joseph af Arimathia efter Guds rike, efter en ny tingens ordning inom och utom dig, tag dig då dristighet att, med denne man, utbedja dig icke blott Jesu lekamen, utan Honom, den lefwande Frälsaren. Tag dig dristighet att gå in uti det heliga, inför Gud, och begär att Jesus måtte gifwas dig såsom din. Ty har Gud icke skonat sin ende Son, utan gifwit Honom ut för oss alla, äfwen för dig, huru skulle Han icke också gifwa dig allting med Honom? (Rom. 8: 32.) Han är ju för dig död, Han har ju genom sin död försonat din synd. Hvilken är den som då vill fördöma dig? Kristus är Den som lidit hafwer döden. (Rom. 8: 34.) Pilatus gaf Joseph Jesu lekamen. Huru skulle icke mycket mera Gud gifwa dig sin Son till egendom, när du vill hafwa Honom boende i ditt hjerta. Tag dig dristighet att ingå i det heliga, efter du nu har frihet att der ingå genom Jesu blod, och bed Gud, att du må stark warda genom Hans Ande till den inwärtens menniskan, att Kristus må bo genom tron i ditt hjerta, stadeligen rotadt och grundadt i kärleken. Dermed hjälper du Honom till Hans bästa hvilostad!

En annan af dem, som äro med om att begrafwa Herren är Nicodemus, han, som tillföre kom till Jesus om natten — af rädsla; nu rädes Han icke att i en afgörande stund bekänna sig till Herren. Då hade Herren försatt Nicodemus i trångmål genom det ordet om nya födelsen, betygande, att han måste födas på nytt, om han wille se Guds rike. Genom detta trångmål, som han ej på egna vägar undskydde, hade der i hans hjerta blifwit rum för det nådesord, som Herren redan då räckte honom, sägande: Såsom Moses upphöjde

ormen i öfken, så måste Menniskones Sou warda upphöjd, på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Detta ord hade Nicodemus anammat med saktmodighet, då det af Herren plantades i hans själ. Der hade det grott på djupet af hans hjerta. Det wisar sig nu deruti, att han kom med ett offerwiltigt hjerta. Han hade efter samtalet med Jesus gömt Hans ord, och Frälsarens kors och död hade lärt honom, hwad det war att tro på Honom. "såsom Israeliterna sågo på kopparormen". Det lif, han så i tron wunnit, kommer nu fram. Det är ingen ringa gåfwa han har att lägga ned wid den korsfästes fot, i den korsfästes graf. Så fullbordas det ordet af Jesu mun: **Utän hwetefornet, som faller i jorden, warder dödt, så blifwer det allena; men warder det dödt, så bär det mycken frukt.** (Joh. 12: 24.) Ja, af detta hweteforn befruktas nu hwarje Guds ords sädeskorn, som får falla ned och slå rot uti ett menniskohjerta. Från Jesu Christi död och graf sprider sig nu lifwet wida omkring.

Derföre, t. åh., om du såsom Nicodemus en gång kommit i trångmål för din själ och Herrens evangelium och nådesord derjemte gifwits dig; kanske har det ännu icke spirat upp ofwan jord uti kånbar frid, kanske har det hittills wuxit i det fördolda, hwilket då wisar sig uti din allt djupare längtan efter Herren. Men kom nu till Christi graf och låt det ordet om den korsfäste befrukta trons frö uti ditt hjerta, att du nu må kunna lefwa i Guds Sons tro, i denna tro: **Han hafwer älskat mig och gifwit Sig sjelf ut för mig.** (Gal. 2: 20.) Om du med Nicodemus wäntat efter det nya lifwets kraft, lär då att söka och finna den der, hwarest han fann den, hos den korsfäste, genom det stadiga uppblickandet till Honom, som blifwit gjord till synd för dig, på det du skulle warda Guds rättfärdighet genom Honom. Och när du med Nicodemus så lärt känna Honom, dröj då icke, försumma icke att hedra din Frälsare och Hans lekamen! Nicodemus kom med en dyrbar blandning af myrrah och aloe wid hundrade pund. Gif och offra så äfwen du rikeligen åt Herren hwad du har, offra din syndiga lusta, din syndiga egenwilja, din syndiga sjelfwisshet!

Låt det allt warda begrafwet med Christus, såsom Han ju har welat begrafwa, d. ä. taga med Sig i grafwen, din syndaskuld. Offra hwad du har, hwad du kan åt Hans lekamen, Hans församling!

Så togo de — Joseph och Nicodemus — Jesu lekamen ned och swepte den i ett rent kläde med wälluktande kryddor, såsom Judarne plägade begrafwa. Och war på det rummet der Han korsfäst war en örtagård, och i örtagården en ny graf, hwilken Joseph hade uthuggit i ett hälleberg, der ingen hade uti lagd warit. I den lade de Jesus, för Judarnes tillredelse-dag. Ty sabbaten, då allt skulle vara stilla, höll på att gå in. Dertföre lade de Jesus i denna graf, som war nära. Och de wälte en stor sten för dörren till grafwen och gingo sina färde. Endast några qwinnor, Maria Magdalena och Maria Jose, blefwo qwar. Med dem wilja nu äfwen wi dröja en kort stund och beje grafwen.

III.

Det är en ny graf. "Sikasom gifwaren af en ny födelse, "wille födas på nytt sätt af en jungfru; så wille ock stiftaren "af den nya uppståndelsen begrafwas på ett nytt sätt. I en "ny graf wille Den läggas, som begär att bebo ett nytt hjerta." (Bernh.) Herrens graf ligger i en örtagård. "I en örta-gård framkommo synd och förbannelse med Adams öfwerträ-delse, i en örtagård tog Christi försoningslidande sin begyn-nelse, i en örtagård blefwo med Christus synd och död och för-bannelse begrafne. Grafwen war Josephs; alltså hwilade Herren uti en främmande graf. Hwarföre skulle wäl också Han behöft en egen graf, hwilken endast tre dagar skulle hwila i grafwen? I en främmande graf lägges Han, som är död för främmande skuld."

Qwinnorna sutto gentemot grafwen och betraktade den. Så må ock wi göra. Huru mäktigt talar icke alltid tyftnaden tring grafwen! Huru talar icke densamma wid denna graf! Så må wi då i stillhet och ensamhet dröja wid den, under stilla bön.

Om qvinnorna heter det, att om sabbathen woro de stilla, såsom budet war i lagen. Med Jesu död och grafhwila har den stora sabbath inträdt, af hwilken alla gamla testamentets sabbather endast woro en flugga. Herren Jesus har med sin själs arbete beredt den rätta sabbathshwilan. Wid Jesu graf begynner den. Emedan Han är död för våra synder, så kunna wi så hwila, om wi komma till Honom, hwila ut wid Hans fullbordade werk. Med uppståndelsen begynnes Herrens dag, nya testamentets sabbath. Så bese då grafwen så, att du blifwer stilla, att du i tron hwilar, hwilar ut, för att sedan i likhet med qvinnorna tillreda wälluftande kryddor och smörjelse åt din Frälsare, i det du nu gifwer Honom ditt hjertas tro, kärlek och lydriad.

Bese wi Jesu graf rätt, så ljustnar det mer och mer öfwer densamma. Uppståndelsens ljus uppgår öfwer den. Och när du då i andanom ser din graf bredwid Hans, så faller der äfwen öfwer den ett nytt ljus. Ja, ned uti den graf, som utan ljuset af Jesu uppståndelse måste blifwa mörk och förfärande, faller då ett ljus, som tränger igenom, så att icke allenast ingången till din graf blifwer ljus, utan äfwen utgången ur den, ja denna utgång ännu mera, emedan den förer till lifwet hwar och en som tror på Jesus Kristus.

Stilheten wid Jesu graf afbrötes dock snart. Wäktare, bewäpnade wäktare, insinna sig der, sedan andra först hafwa varit wid den och beseglat stenen för grafwens dörr. Hwad wilja desse? Hwem har sändt dem? De öfwerste presterna och de fariiseer. De kunna ej wara stilla, icke ens på sabbathen. De ha erintrat sig, bättre än lärjungarne, Herrens ord om uppståndelsen. Nu wilja de hafwa grafwen förwarad, att icke Hans lärjungar skola komma och stjåla Honom bert och säga för folket: Han är uppstånden från de döda. De kunna ej wara stilla. De kunna ej hålla någon sabbath. De, som blifwa i sina synder, hålla Kristus på korset; de wilja och hålla Honom i Hans graf. De kunna ej heller wara stilla.

Nej, det blir aldrig stilla wid Jesu graf. De finnas, hwilka aldrig kunna gifwa sig ro för det ordets skull om Jesu uppståndelse. Denna wilja de med all matt förhindra, d. ä.

förneka. Ly det förstår man rätt väl ännu i dag, att är Han sannerligen uppstånden, "då blifwer den sista willan värre än den första" i deras läger, hwilka ej wilja, att Denne skall råda öfwer dem. Är Han uppstånden, då är Han till himmelen jaren, då sitter Han på Guds höggra hand, då skall Han dädan igenkomma till att döma lefwande och döda — det förstår man, men det will man icke. Derföre utsättas wäktarne än i dag, de der skola förmena Herren att uppstå eller, när de det ej kunna, förneka Hans uppståndelse och förmena menniskor att tro på densamma. De sätta alltjemt sitt insegel på stenen.

De förnya tid efter annan sina försök att behålla Kristus bland de döda. Och det skall komma derhän, att christenheten i stort affaller, på nytt korsfäster och på nytt grafsläger Jesus Kristus, Guds Son. Dei är redan mycket i den vägen gjordt. Bullret kring korset och grafwen blifwer allt större, wäktarena och de insegel, hwilka sättas på Hans grafsten af otrons barn, allt flera. Men blif du stilla wid grafwen. Besé den rätt, så skall du få se, huru åter och åter wäktarena fly, inseglet brytes och Herren framgår i ny uppståndelses glans och Hans församling med Honom, och du skall i uppståndelsens hopp med denna Hans församling kunna instämma: .

Jude slägt! din otro spegla
 I ti desja underting;
 Utsätt wakten och besegla
 Grafwen med Pilati ring:
 Kristus går dock utan möda
 Genom stenen från de döda.

Amen.

23.

Påsk-Lördagen.

Begräfne med Christo.

Vi äro begrafne med Christo, genom dopet, i döden; att såsom Kristus är uppväckt ifrån de döda genom Fadrens herrlighet, så skole och wi wandra i ett nytt lefwerne. (Rom. 6: 4.)

Påsk-Lördagen war den egentliga dopdagen i den gamla kyrkan, ty hon såg i dopet det begrafwande till Christi död, hwarom Paulus här talar. För henne war detta en dyrbar verklighet att genom dopet wara inplantad med Kristus till en lika död, för att och warda uppståndelsen lif. Det är också i sanning något stort och herrligt, som dopet medför, då wi genom detsamma warda begrafne med Christo. Liksom den, hwilken döptes, enligt den äldsta kyrkans sed nedjänktes i watten, så nedjankas wi genom dopet med Kristus i Hans graf --- till döden, till en sådan delaktighet utaf Hans död, att wi warda från våra synder lika frie, som Kristus war fri från vår syndabörda, då Han efter fullbordadt lidande hwilade i sin graf. Så medför dopet syndernas förlåtelse. Se Ap. G. 2: 38. Men begrafwandet till Christi död innesluter också, att wi genom dopet äro wordne delaktige uti Hans död till att dö med Honom från synd och werld. Allt detta syftar derpå att, såsom Kristus är uppväckt från de döda genom Fadrens herrliga makt, wi och i kraft af Hans uppståndelse skola wandra i ett nytt lefwerne, såsom de der äro uppståndne med Christus.

Hwilken nådens och gåfwans fullhet (Rom. 5: 5) innesluter då icke dopet? Det inplantar i den andre Adam; det försätter oss, den förste Adams barn, i gemenskap med Honom; det gör oss delaktige af Hans döds och uppståndelses kraft.

Det medför en nåd, i hvars rätta användande wi hafwa att öfwa oss i alla våra lifsdagar. Döpselsen i watten tyder derpå, "att den gamla menniskan hos oss skall genom en daglig ånger "och bättring förqwäfwas och dödas med alla synder och onda "lustar, och en ny menniska åter dagligen framkomma och upp- "stå, hwilken i rättfärdighet och helighet ewinnerligen inför Gud "lefwa skall."

Står du, min vän, i denna öfning? Annars har du undfått döpselsens nåd fåfängt, och hwad gagn har du då af ditt dop, hwad gagn af Christi död och begrafning? Skynda derföre tillbaka till denna nåd, och omvänd dig till Herren, att du måtte få erfara den saliga kraften af ditt dop. Denna kraft skall du få erfara, om du i tron sänker din synd och din gamla menniska med desß onda lustar ned i dopets nåd, d. ä. i Christi död, som tillegnades dig i dopet, ty den är mächtig att borttaga dina synder och att döda ditt kött. Uppståndelsens kraft till ett nytt lefwerne skall du då icke mer sakna. Se, med sådan öfning firar du bäst åminnelsen af din Frälsares hwila i grafwen, och under sådan öfning går du budskapet om Hans uppståndelse rätteligen till möte.

Herre Jesu! låt mig kraftigt få erfara din döds och upp-
ståndelses kraft, den Du mig i det heliga dopet meddelat, att
jag med Dig dör och med Dig uppstår. Amen.

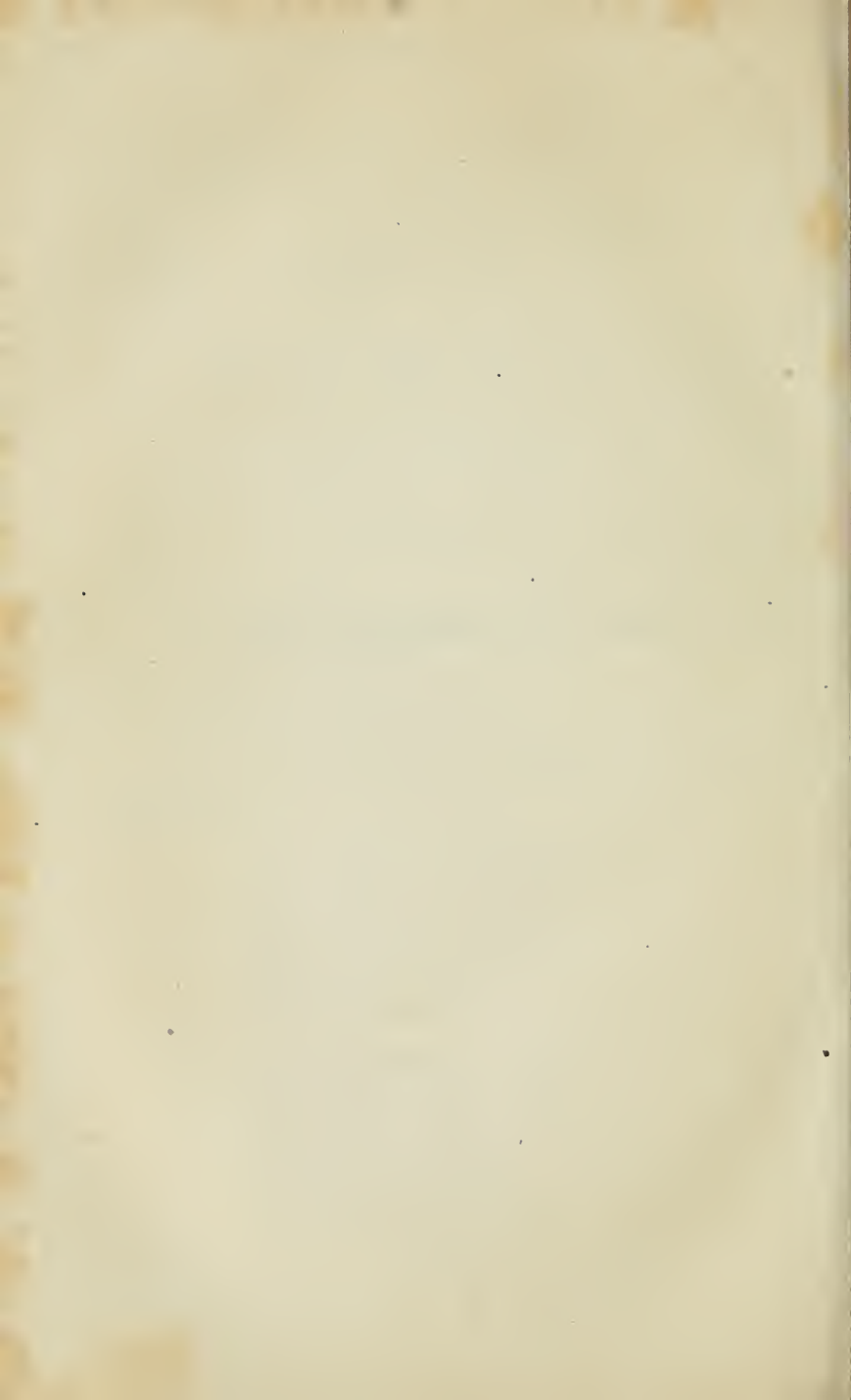
Jag är wäl med Dig begrafwen
Genom dopet till din död;
Jag är krossad af den stafwen,
Mose lag, och det du böd;
Men den onda wauart qwidnar
Ofsa i min själ på nytt
Och will det jag förr har stytt.

Hjelp fördensfull, Jesu Christe!
Med din Andes milda nåd,
Att det lif, som Adam miste,
Då han följde satans råd,
Alltid må i mig förnyas,
Styrkas och förökas så,
Att jag lifwets wäg kan gå.

3.

Påsk- och Pingsthögtiderna.

Om Påsk- och Pingsthögtiderna.

"Herren är uppvänden!" tillropade den ene den andre i den gamla kyrkan på Påskdagens morgon. "Han är sanmerligen uppvänden, Hallelujah!" så ljud svarer. Och om än denna hälsning icke uttalar, så är det dock denna stora tilldragelse, som upptager de kristtrognas sinnen hvarje ny Påskdag, uppfyller deras hjertan med helig fröjd, och genomtonar församlingens stöna påskpsalmer, såsom då det i en af dessa sjunges:

Upp, min tunga! Att lofsjunga
Hjerten, som på korsens stam
För oss blödde, led och dödde,
Som ett menlöst offerlam;
Han ur griften, Efter Skriften,
Nu i ära träder fram.

(Ps. 106.)

Den mellan Påsk och Pingst liggande tiden kan betraktas från en tvåfaldig sida; den får sin prägel dels af den bakom liggande högtiden, dels af den stundande Pingsten. Å ena sidan fröjdar sig församlingen öfver sin Trälsares uppvändelse och lif, å andra sidan blickar hon längtansfullt efter uppfyllelsen af den uppvändnes löfte om Andens gåfvor. Himmelsfärdsdagen bildar gränsen mellan efterfirandet af Påsten och förberedelsen för Pingsten. Detta visar sig, om vi öfverblicka söndagarne mellan dessa högtider med deras texter.

1:sta Sönd. e. Påst (Quasimodogeniti, 1 Petri 2: 2)*). Evangeliet bär till församlingen den uppståndnes bebådelse af frid wid Hans första uppenbarelse för lärjungatretjen. Episteln framhåller födelsen af Gud genom Jesu Christi uppståndelse från de döda, i sammanhang med ordet om wattenet och blodet, hwarmed Herren kommer att tända och nära den tro, som öfverwinner werlden.

2:dra Sönd. e. Påst (Misericordias Domini, Ps. 89: 1). Iti evangeliet framställes Herren såsom den trogne herde, hwilken, sedan Han en gång i döden låtit sitt lif för fåren, nu, då Han återtagit detsamma, will använda det i trogen omwårdnad om de sina; under det att episteln uppmanar dem, som höra Hans röst och känna den, att efterfölja Hans fotspår.

3:dje Sönd. e. Påst (Jubilate, Ps. 66: 1). Evangeliet är i likhet med de efterföljande söndagarnes evangelier hemtadt ur Herrens affedstal till lärjungarne och förhåller dem återseendets tröst och glädje, ej blott efter uppståndelsen, utan än mera sedan Herren "gått till Fadren", då, såsom för Honom sjelf, så ock för lärjungarne ett nytt lif i fröjd och kraft skall wäxa upp "just ur förnedringens och lidandets födslo-wånda". Episteln wisar Christi uppståndelses frukt, det nya lifwets kraft hos de trogna till underdånighet och tålmod.

4:de Sönd. e. Påst (Cantate, Ps. 98: 1). Denna söndags evangelii-text, om Herrens bortgång och om Andens just på Jesu bortgång följande ankomst och werksamhet till Jesu förherrligande, förer oss "till sjelfwa gränsen af Pingstkretsen i Herrens år", under det episteln, utgående från ordet om födelsen ofwanester, manar till saktmodigt anammande af det ord, genom hwilket Anden werkar. — Så har församlingen förts hän emot Christi Himmelsfärdsdag, med hwilken dag blicken mera rigtas framåt mot Pingsten, och församlingen sträcker sitt hjerta efter den till himmelen farne Träljaren, att

*) Om orsaken till denna och följande söndagars latiniska namn, se första häftet sidd. 5 och 6.

af Hans hand undfå gåfwan framför alla gåfwor — den Helige Ande. Här möter of först

Bön=Söndagen (Rogate, Ef. 48: 20), hvars evangelium innehåller undervisning om bönen i Jesu namn, såsom vägen till fullkomlig glädje, emedan den är vägen till undfäendet af glädjens Ande; episteln wisar of den rätta gudstjensten i anda och sanning.

6:te Sönd. c. Påst (Exaudi Ps. 27: 7). Uti evangeliet förnimmes nu löftet om Hugswalaren, som Herren will sända af Fadren, och hwilken skall wittna hos lärjungarne om Jesus Kristus, att of de, om än under werldens fiendskap, må wittna om Honom. Episteln manar församlingen att under waksamhet och bön gå Pingstens högtid till möte.

De sju weckornas påstafrojd mynnar ut i Pingstdagen, Pentekostä, d. ä. den 50:de*) ester Herrens uppståndelse. Des betydelse angifwer Pingstdagens epistel, som innehåller berättelsen om Andens utgjutande öfwer den första församlingen, under det att evangeliet, på samma gång löftet om Anden i det samma förnyas, framställer de herrliga frukterna af Andens ankomst: kärlek, fröjd, frid.

Annandagens evangelium innehåller huswudsumman af all nådepredikan, sammanfattningen af den treenige Gudens nådewerk. Episteln omtalar hedningarnes första upptagande i Christi församling och wisar, huru de of skola warda "delaktige af samma löfte" som Judarne.

Trefaldighets=Söndagen, med evangeliet om den nya födelsen och den apostoliska losprisningen uti episteln af Hans werk, af hwilken, genom hwilken och till hwilken allting äro, kan på en gång fattas såsom afslutande den första delen — högtidsafdelningen — af tyrtioåret, och såsom inledande Trinitatistiden. I den förra egenstapen är den att anse såsom den heliga Trefaldighetens fest; i den senare står den med ordet om nya födelsen i spetsen för hela Trinitatistiden, hvars uppgift det är att framställa den treenige Gudens werk i of genom Anden.

Wi wilja nu kasta en blick öfwer Påst- och Pingsthögti-

*) Remsligen dagen.

dernas historiska utveckling och det sätt, hvarpå man i den äldre kyrkan firade dessa högtider.

Utaf alla kyrkans högtider är Påsten den äldsta. Han hafwer gjort en äminnelse till sina under, den nådelige och barmhertige Herren (Ps. 111: 4). Ja, Han har sjelf gjort en sådan äminnelse af uppståndelsens under dermed att Han på sin uppståndelses dag uppenbarade sig för sina lärjungar och bådade dem påstafriden. 1 Cor. 5: 7, 8 synes antyda detta Påsthögtidens höga ursprung. Det är dock först wid midten af 2:dra århundradet som den först omnämnes, med anledning af den strid, som då uppstod mellan den öster- och westerländsta kyrkan angående tiden för Påstens firande. Striden afgjordes så, att Påstdagen skall firas på första jöndag, som inträffar efter den första fullmånedag sedan wårdagjemningen inträdt. Med denna bestämmelse ansåg man sig komma den 14:de Nisan, dagen för den judiska Påstens firande, så nära som möjligt. Lärjungarnes glädje den första Påstdagen öfwer deras uppståndne Frälsare återseglade sig uti den gamla kyrkans påstafröjd. Denna fröjd kastade sina strålar tillbaka öfwer Påstafstonen och framåt öfwer hela Pentekostä, såsom man kallade de 50 dagarne efter Påst. Påstafstonen war hela menigheten församlad i kyrkan och förblef der hela natten. Det war en gammal föreställning, att Herren skulle återkomma en Påstnatt till de sinas slutliga förlofning, liksom Han Påstnatten befriade sitt folk ur Egypten. I denna förväntan församlade sig menigheten kring Herrens altare. Der wille den finnas wid Herrens sista ankomst. "Först efter midnatt hängaf man sig mera åt glädjen öfwer uppståndelsen. Efter midnattsstunden begynte redan lossängen: "Ära ware Gud i höjden!"; fröjdefull orgelmusik och klokkjud lät höra sig; episteln erinrade om den andliga uppståndelsen; åter ljud Hallelujah, och påstfröjden blef allt mera jublande och hög, ju närmare det led åt uppståndelsemorgonen, till dess den utgöt sig såsom ett haf öfwer alla, och alla, gripna af det stora ämne, som uppfyllde deras hjertan, begynte firandet af de 50 dagarnes saliga tid, då hvarje dag hade wärdigheten af Söndag". Katekumenerna, som på Palmjööndagen aflagt sin tros=

betänneelse, döptes Påstafstonen, "begrofwos genom dopet till Christi död"; på Påstmorgonen kommo de i sin hwita dopdrägt till åtnjutande af "odödlighetens spis", Herrens nattward. Den hwita dopklädnaden behöfwo de till följd af detta bruk hela den så kallade "hwita weckan", ända till Söndagen efter Påst (dominica in albis — Söndagen i de hwita kläderna). Såsom Påstafstonen, så war äfwen Pingstafstonen kyrkans förnämsta doptid.

På Påstdagens morgon tillropade den ene den andre: "Herren är uppstånden!" "Han är sannerligen uppstånden!" war swaret. Af desja jublande tillrop genlödo hus och gator; derwid omfamnade man hwarandra, gaf hwarandra broderskysssen o. s. w. Alla täflade med hwarandra att i kärlektens werkt uttrycka sin glädje. Gåfwor utdelades till de fattige, slafwarne fritogs från arbete, under 15 dagar egde inga rättegångar rum, under alla 50 dagarne woro städespel förbjudna. Påstdagens festfirande sträckte sig öfwer hela den första Påstweckan, hvars alla dagar betraktades såsom festdagar. I vår swenska kyrka lär alltsedan 14:de århundradet påstfirandet hafwa utsträckt till de 4 första dagarne i denna wecka. Småningom inskränktes det till 3 dagar, och sedan 1772 till 2, Påstdagen och Annandagen. Under tiden mellan Påst och Pingst utmärktes hwarje dag af kyrkligt festfirande, dagligen hölls communion, wid hwilken man icke knäföll, utan bad stående, till erinran om den andliga uppständelsen med Kristus.

Weckan mellan Bönsöndag och 6:te Sönd. e. Påst kallas böuweckan, emedan man, enligt gammalt bruk inom den äldre kyrkan, på måndagen, tisdagen och onsdagen (de s. k. gångdagarne) i denna wecka, under högtidliga processioner och litanians bedjande, wandrade genom åkrar och ängar nedkallande wälsignelse öfwer årets gröda. Wid denna sed att från och med Bönsöndagen ifrigt bedja om wälsignelse öfwer jorden, skulle man, säger Löhe, i kyrka och hus dock så mycket mer hålla fast, som naturens och sådens helgande på ett så skönt sätt öfwerensstämmar med Himmelsfärds- och Pingstfesten, hwilka nu komma allt närmare. Ty genom sin himmelsfärd är Kristus worden en konung öfwer naturen och årstiderna, och den

Ande, som Han wid Pingsten gifwer de sina, är densamme, som hwarje är förnyar jordens anlete och hvars heliga, alltjemt återkommande verk är himmelens och jordens hela prydnad.

På thorsdagen i veckan efter Bönsöndag infaller Christi Himmelsfärds fest. Om denna firats från begynnelsen, weta wi icke. Möjligen har den trädt tillbaka för hela denna festtid, ty den omnämnes icke förr än i början af 4:de århundradet. "Man kunde kalla denna dag för Jesu öfwerstepresterliga wälsignelses födelsedag".

Skönt säger Löhe om hela denna påstfesttid: "Påsten är äfwen för oss en fest med full, glad förhoppning, och är än icke vår påstfest så full af barnsligt jubel, som julhögtiden, är den än icke så heligt, wärlitt hänförande som pingstfesten, så blifwer dock Herrens uppståndelsedag en konung för alla våra 365 årsdagar, och den troende känner sig på denna dag i besittning af ett nytt, andligt lif. Den allwarliga, manliga fröjd, som man har, då den heia striden är wunnen, swärdet stuket i stidan och man fått en wiß utsigt till ett fridsamt lif, uppfyller den christtrogenes hjerta med en djup, inre, frimodig tillfredsställelse".

Slutet på hela Pingsten (d. ä. de 50 dagarne e. Påst) bildar den 50:de dagen, Pingstdagen, hwilken åter i sin Octava (8:de dag) har såsom slutfest Trefaldighets-Söndagen. Pingsthögtiden förskrifwer sig ända från det 2:dra århundradet; Trefaldighetsöndagen deremot är icke äldre än sedan 10:de årh. I Pingsten har Israels Pingstfest nått sin förklaring. Wid den frambars förstlingen af årets störd såsom tackoffer åt Herren; här är en bättre frukt, ett bättre tackoffer, Judar och hedningar, offrade och offerande sig åt Herren — genom Anden; då erinrade man sig lagstiftningen wid Sinai; här skrifwes lagen i menniskornas hjertan och gifwes i deras sinne — genom Anden.

Rasta wi nu en blick tillbaka på våra högtider, så märka wi, att de blifwa, så att säga, allt innerligare, att de stora Guds frälsningsgerningar, som de förkunna och framställa, träda oss allt närmare, att de, den ena efter den andra, mer och mer uppfordra oss att icke låta det bero wid hwad som

stett för oss, utan fara derefter, att wi uti oss måtte känna
kraften af Herrens ankomst, af Hans lidande, död och upp-
ståndelse, till ett nytt lif i den Helige Ande. Återkommande
år efter år, wilja de och år efter år allt mer försätta oss in
uti dessa dråpliga Guds verk för oss, och omsätta dem till
Guds dråpliga verk i oss. Dertill wälsigne Herren vårt hög-
tidsfirande! Dertill ware

wår Herras Jesu Christi nåd, Guds Faders
färlek, och den Helige Andes
delaktighet med oss!

Amen.

Böner.

Påskan.

I.

Allsmäktige Gud, Du som genom din Söns död hafver gjort synden och döden om intet, och genom Hans uppståndelse återställt ofskuld och ewigt lif, på det att wi, förlossjade från djefwulens wäld, skulle lefwa i ditt rike; förläna oss, att wi allt sådant måge af hjertat tro och, i sådan tro beständige, Dig alltid lofwa och tacka, genom samme din Son, Jesum Christum, vår Herra. Amen. (Luther.)

II.

Allsmäktige, ewige Gud, barmhertige Fader, som utgifwit din Son för våra synders skull och uppväckt Honom för vår rättfärdighet, genom Honom öfverwunnit döden och öppnat oss tillgång till det ewiga lifwet; wi bedje Dig, gif oss genom din Helige Ande, att wi oss i sann tro härpå förlåte, och att våra troppar med Christo warda till ewigt lif uppväckte, och att wi genom betraktande af denna tröst må med tålmod fördraga all detta lifwets wedermöda, genom kraften af din Söns, wårs Herras Jesu Christi uppståndelse, hwilken med Dig och den Helige Ande lefwer och regerar från ewighet till ewighet. Amen. (Pommerska agendan.)

III.

Jag tackar Dig, min allrakärafte Herre, Jesu Christe, att Du mig till tröst och salighet är på tredje dagen uppstånden till min rättfärdighet, och att Du genom dina änglar, predi-

kanterne, uppenbarat mig, tröstlöse syndare, din fröjderika uppståndelse. Hjelp, käre Herre, Jesu Christe, att jag måtte hafwa en hjertlig längtan efter Dig, hjertligen trösta mig af din uppståndelse mot alla mina fiender, förtrösta på ditt sannfärdiga, hellsamma ord, derigenom uttagas från all fruktan och förskräckelse, och här wara synden dödd och lefwa rättfärdigheten, glad säga denna werldens bedröfwelse farwäl, och på yttersta dagen uppväckas till den ewiga fröjden och saligheten. Amen.
(Ur Minsinger.)

IV.

O, Du sanne fridsfurste, Herre Jesu Christe, Du uppenbarade Dig i dag dina bedröfwade lärjungar till tröst, Du trädde in ibland dem såsom all werldens Medlare och Förjonnare och upprättade dem åter med din milda frids-helsning. Wi bedje Dig, allra käraste Herre, låt äfwen oss få åtnjuta denna påstafriid; när i ångesten våra synder jaga oss och plåga oss såsom en gnagande mask, så träd Du in midt ibland oss och hellsa oss med fridens helsning; wisa oss då din nådes-hand, på hwilken Du tecknat oss; dina fötter, till hwilka våra öfwerwunna fiender äro lagde, din öppnade sida, i hwilken wi såsom en dustwa i stenklyftor i owädrets tid, kunna gömma oss. Låt för våra bedröfwade själar predika bättring och syndernas förlåtelse, att de, efter det Du oss så mycket godt betett hafwer och genom din segerrika uppståndelse räddat oss ur ewigt förderf, måtte wara tillfreds, och wi så, här timligen och der ewinnerligen, saligt åtnjuta dina påstatter. Amen.
(Ur Cubach.)

V.

Annandag Påsk.

O, Du kärleksrike och milde Herre Jesu, som i dag tillrättafört och tröstat de båda förirrade och bedröfwade lärjungarna; wi bekänna och beklaga, att äfwen vårt förstånd af naturen är förblindadt i allt det, som profeterne skrifwit, och

att wi af oss sjelfwa intet godt förmå i det andligt är; bedje dig därför att Du wille hjälpa vår blindhet och swaghet, göra oss ifriga i tron och brinnande i kärleken, på det den rätta upplysningen af din kunskap må i våra hjertan uppkomma. Och emedan nu den sista tiden är förhanden och alltings ände kommit nära, då din lära, christliga kyrka anfättas af falsk lära och falska bröder, ack! så blif hos oss, Herre; sticka dig dock icke, som om du wore en gäst i landet och såsom en främling, som blifwer der endast öfwer natten, utan stynnda att bistå oss, Herre, vår hjälp. När ändtligen vår lefnads-afton är förhanden, så blif hos oss och i oss, att wi med fröjd må fara hädan dit, der wi ewigt hos Dig blifwa skola. Amen. (Ur Cubach.)

VI.

Allsmäktige Gud, wi bedje Dig, förlåna oss att wi, sedan wi nu påstå firat hafwa, må behålla din wälsignelse och i lif och wandel genom din nåd bära frukt. Genom samme din Son, Jesum Christum, vår Herra. Amen. (Löhe.)

Christi himmelsfärdsdag.

VII.

Allsmäktige Herre Gud, förlåna oss, som tro din enfödde Son, vår Frälsare, till himlen faren wara, att wi med Honom andeligen må uti andeligt wäsen wandra och bo. Genom samme din Son, Jesum Christum, vår Herra. Amen. (Luther.)

VIII.

Allsmäktige Herre Gud, wi bedje Dig, förlåna oss, som tro, att din ewige Son, vår Frälsare, oss till godo farit till himmelen, att och wi, som med Honom äro försatte i det himmelska wäsendet, alltid måtte tracta efter det, som oswan-

till är, till des wi samt med Honom warda till herrligheten upphöjde. Genom samme din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Löhe.)

IX.

Käre Herre Gud, wår nådige Fader i himmelen, wi se, hwilken tröstelig och fröjderik fest wi hafwa i wår Herres Christi himmelsfärd; derföre lofwe, tacke och prise wi Dig och bedje, att Du wille of i sådan nåd behålla, och slutligen för Jesu Christi din Sons skull beståra of en salig död, att wi saligen måtte fara efter Honom och med Honom besitta det ewiga lifwet och saligheten. Det förlåne Du of, käre Herre. Amen. (Luther.)

X.

Allsmåttige Gud och wår Herres Jesu Christi Fader, jag säger Dig af hjertat tack för din stora nåd och barmhertighet, den Du of arme syndare genom din käre Son, wår Herra, bewijat hafwer, hwilken för våra synder är död och uppstånden till wår rättfärdighet och nu sitter på din högra hand, företräder of hos Dig och bereder of nåd och wälbehag; jag beder Dig genom din fröjdefulla uppståndelse och himmelsfärd, att Du of wille uppväcka mig ur alla synders och misgerningars graf och draga mig upp till Dig, der Du sitter på din Faders högra hand, att jag allena till de ewiga egodelarne må hafwa min lust, kärlek och åstundan. Låt min kropp härnere på jorden leswa, äta, dricka och akta på sin kallelse; men låt mitt hjerta, tankar, sinne och mod wara hos Dig i himmelen. Bestydda och bewara mig för synder och allt ondt, behåll mig i din sanna kannedom, så länge jag har att leswa här nere på jorden, till des jag en gång helt och hållet kommer till Dig, Dig ansigte mot ansigte skådar och ewigt hos Dig blifwer. Amen. (Ur Minsinger.)

Pingst.

XI.

Herre Gud, käre Fader, Du som på denna dag dina trognas hjertan upplyst och lärt hafwer: gif oss, att wi genom densamme Anden må hafwa rätt förstånd och alltid fröjda oss af Hans tröst och kraft; genom densamme din Son, Jesum Christum, vår Herra. Amen. (Luther.)

XII.

O Gud, Du som dina trognas hjertan med den helige Andes upplysning lärt och en christlig församling uppbyggt hafwer, gif oss, att wi i samme Ande må vara rätt sinnade och alltid fröjda oss af Hans tröst, att Han genom sin kraft och bistånd nådeligen renar våra hjertan och bestyddar dem för all wedervärdighet, på det att din församling i ingen måtto genom fiendens anlopp skadas må, utan i all sanning ledd warda, såsom din Son, vår käre Herre Jesus Christus nådigt lofwat hafwer, hwilken med Dig i densamme helige Andes enhet lefwer och regerar, sanner Gud, alltid och ewigherligen. Amen. (Löhe.)

XIII.

Herre Jesu Christe, Du den allsmåttige Gudens Son, wi bedje Dig, att Du genom ditt ord wille gifwa din helige Ande i våra hjertan, att Han oss efter din wilja förer och regerar, i allehanda anfåttning och olycka tröstar, i din sanning mot all willfarelse leder och behåller, på det wi måge stå faste i tron, tilltaga i kärleken och goda werk, och genom wiß förhoppning till den nåd, Du oss förwärfwat och skänkt, ewigt salige warda; Du som med Fadren och den helige Ande lefwer och regerar från ewighet till ewighet. Amen.

(Pommerska agendan.)

XIV.

O helige Ande, sannfärdige, allsmåttige Gud, Du som uppenbarat dig, då Du i synlig måtto utgöts öfver apostlarna, Du sanningens ljus och själarnes tröst, som Guds Son lofwat att sända öf: Wi bedje Dig af hjertat, att Du wille förbarma Dig öfver öf, och för Frälsarens Jesu Christi skull i öf uppväcka en rätt kännedom och åtallan af det gudomliga Majestätet, af den ewige Fadren och hans Son, Jesus Kristus samt med Dig; att Du wille icke låta öf falla i försötelse eller willfarelse, göra våra hjertan rena och heliga och i öf uppväcka gudsfruktan, rätt tröst, tro, hopp och kärlek till Dig; wi bedje också, att Du wille allt vidare uppehålla den heliga christenheten och regera den med rätt lära, goda råd och enighet, att Du äfwen i det werldsliga regimentet wille gifwa goda råd, frid och lycka, på det wi i ewighet med gladt hjerta måtte tacka och lofwa den ewige Fadren och Hans Son, Jesus Kristus, samt med Dig, genom vår medlare Jesum Christum, som med Dig och Fadren lefwer och regerar ifrån ewighet till ewighet. Amen.

(Pommeriska agendan.)

XV.

O himmelste Fader, jag tackar Dig af hjertat, att Du öppnat mina ögon och genom din älskade Son, Jesus Kristus, wisat mig ditt fårabus, det himmelsta Jerusalem. Ack, gif mig också ett lydaktigt hjerta, att jag må höra Hans röst, af hjertat omvända mig till Honom och så blifwa och förblifwa ett rätt får uti Hans församling. Amen. Herre Jesu Christe, Du som är den enda dörren och vägen, icke allenast till din tyrkas fårabus, utan äfwen till himmelriket, ack, förbarma Dig öfver ditt arma får, bewara mig för alla tjuftwar och själamördare. Applåt genom din helige Ande mitt hjertas dörr, och för mig så, att jag äfwen träffar den rätta dörren, och genom Dig warder en sann lem i din lekamen, och slutligen blifwer en medarswinge af det ewiga lifwet. Amen, Herre

Jesu, Amen. O, Du himmelske dörravårdare, helige Ande, öppna mitt hjerta, att jag i dag och alltid må lära rätt känna det rätta min Herres fårabus och dörren till detsamma; bewara mig för falsk lära, och hjelp att jag må fly alla falska själamördare, och genom min Herre och Frälsare, Jesum Christum, här i tiden må warda rättfärdig och der ewigt salig. Amen.
(Mr Gubach.)

Trefaldighetsfesten.

XVI.

Wi tro på Gud Fader, Gud Son och Gud den Helige Ande. Gud hjelpe oss alla, att wi i sådan lärdom och tro ända till vårt slut må warda sunne beständige och rene. Amen.
(Luther.)

XVII.

Allsmäktige, ewige Gud, Du som lärt oss att i rätt tro weta och bekänna, att Du i tre personer af lika kraft och ära är en enig, ewig Gud och därför är att tillbedja; wi bedje Dig, att du wid sådan tro wille oss alltid fast behålla emot allt som oss anfakta kan. Du som lefwer och regerar i ewighet. Amen.
(Luther.)

XVIII.

Allsmäktige, ewige Gud, Fader, Son och Helige Ande, Du som rikligen låtit oss se din nåd, att Du, ewige Fader, skapat hela werlden och oss menniskor till din bild, och Du, ewige Guds Son, blifwit menniska för vår skull och på korset betalt våra synder, och du, ewige, Helige Ande, som i ewighet utgår från Fadren och Sonen och som genom det heliga evangelium fört oss till tron och oss helgat: Wi bedje Dig, o enige, ewige och allsmäktige Gud, Fader, Son och Helige Ande, behåll oss i en sann känedom af ditt namn och i rätt tro allt intill vår ändalykt, och gör oss genom din nåd ewigt salige, Du som lefwer och regerar i ewighet. Amen.

(Pommeriska agendan.)

Psalmer och Sånger.

För Påsken.

I.

Upp och lofwer Herren!

(Melodi: Sw. Ps. 216.)

1. Upp och lofwer Herran,
Fienden är fjerran:
Jesus seger fått.
Lejonet af Juda,
Som kan döden bjuda,
Har ur grafwen gått;
Satans makt Han nederlagt.
Menskoslägtet är förlofsadt,
Drmens hufwud krossadt.

2. Han, som lifwet födde,
När Han för oss dödde,
Nu det återbragt;
Han steg ned i grafwen,
Sönderbröt den glaswen,
Synden der nedlagt.
Liffens port Han öppen gjort:
Hjelten, som på korset hängde,
Först sig genomträngde.

3. Friden sjelf Han bådär;
Tron i glädje stådar
Dödens boning tom.
Se, nu tyftnar lagen,

Jesús är uttagen
 Utur ångst och dom;
 Ty när Han, Vår löftesman,
 Fri ur fängellet utstiger
 Lagens fordran tiger.

4. Låt oss Honom prisa,
 Och det lif bewisa,
 Han i oss will se,
 Att wi med hwarandra
 Må för Honom wandra
 I nytt lefwerne,
 Till wi få Med Honom gå
 Ut ur denna jemmerdalen
 In i fröjdesalen.

II.

Wak upp, si natten är förbi!

(Melodi: Sw. Ps. 24.)

1. Wak upp, si natten är förbi,
 Och solen upp är gången.
 Det Christus är, som gjort dig fri
 Och tagit döden fängen.
 Nu frihet och rättfärdighet
 Har segrat i all ewighet;
 Ty Christus är uppstånden.
2. Sjal, stå nu upp ur syndens graf,
 Och till ett nytt lif lyfta,
 Lägg dina syndakläder af,
 Att hjertat sig må lyfta
 Till himlen upp, der Jesus är;
 Och ware Han din själs begär,
 Hans lif det du will lefwa.

3. Förgåt allt som till rygga är,
 Det osvan är åstunda,
 Att du ditt hopp i allting här
 På Jesu lif will grunda.
 På werlden trampa och deß pratt,
 Och sök du himlen med all aft,
 Der du din Jesus finner.
4. Förgäfwes uti döda ting
 Din Frälsare du söker;
 Du irrar utan frid omkring
 Och blott din nöd föröker.
 Sitt lif Han gaf, ej kläderna,
 Sin Anda, ej bokstäfverna,
 Han är ej sten, men sanning.
5. Och trycker dig en sorgens sten,
 Din Jesus kan den häfwa,
 Om du det tror, du här all' re'n
 Med fröjd kan ängslan qwäfwa.
 Ja, dröjer Gud med hjelpen sin,
 Och syns förlorad saken din,
 Han ser dig och är nära.
6. Det lejon utaf Juda stam
 I dag har seger wunnit,
 Det dödade Guds rena lam
 Har oß till godo funnit
 Lif, salighet och ewig frid,
 Och i sin segerrika strid
 Förwisfat oß om lifwet.
7. Gack då, min själ, i striden fram,
 Och låt dig ej förfära;
 Din Jesus gör dig segerjam
 Och skall dig kraft bestära,
 När du i bön och fasta will

Dig rusta, och städs lyfnar till
Hans ord och det rätt följer.

8. Räds ej för satan, werld och död,
Hur grymt de dig må jaga,
Din Jesus lefwer, ingen nöd
Dig ur Hans hand kan taga.
Med kraft Han i de swaga bor,
Och som en segerhjelte stor
Han hjälper dem i striden.
9. O, Du uppståndne Jesu Christ,
Som är ur dom uttagen,
När min lekamen blir till sifst
Af döden nederlagen,
Min anda tag i ditt förwar,
Och stoftet, som här stannar qwar,
Förklara wid din ankomst.
10. Dig, Jesu, prise i all rum
Ditt folk, och Dig upphöje,
Gj någon tunga ware stum,
För Dig all knä sig böje
De ännu strida, loswe Dig,
De redan wunnit, loswa Dig,
Du Lam som är vår konung.

III.

Upp min tunga.

(Melodi: Sw. Ps. 106.)

1. Upp min tunga att lossjunga
En berömlig kamp och strid,
Som sig hände, när Gud sände
Sonen i fullbordans tid,

Som förwårfsde, att wi årfsde
Seger och en ewig frid.

2. Ormen rådde och förmådde
Ewa till olydighet.
På det oråd följde onåd,
Når hon dödsens äpple bet;
Då war brutet och beslutet
Döden dö i ewighet.
3. Nu, att wisa straff och lisa
Och Guds miskund, war förwift
Utaf nöden, att med döden
Ewe brott och ermens list
Skulle straffas, lätdom skaffas
Mot den stora nöd och brist.
4. Når då tiden war förliden,
Som af Gud besluten war,
Stiger Sonen utaf thronen,
Af en jungfru mandom tar;
Blir wår Broder, jungfrun moder,
Som profeten talat har.
5. Når förlidne och framskridne
Woro tre och trettio år,
Låt Han stilja sig med wilja
Som ett lam ifrån sin' får;
Måste lida spott och qwida;
Willig till sin pina går;
6. Törnekröntes; ja, här röntes
Mer än mensfligt tålmod;
Ack, besinna, Han lät rinna
För wår synd sitt dyra blod:
Swiltet renar och förenar
Och med Gud i dopets flod.

7. Han hudslängdes och upphängdes
Uppå korsets träd och stam,
Han är worden här på jorden
Ett oskyldigt Påskalam;
Han har dragit, från oss tagit
Syndens börda, last och stam.
8. När fullbordadt allt war wordet,
Han sin anda sist uppgaf,
Dogs strax neder, och med heder
Lades uti Josefs graf.
Fadrens iswer blidkad blifwer,
Dödsens bojor lösas af.
9. Efter Skriften, utaf griften
Stod Han upp och seger wann,
Dermed fällde satans wälde,
Den med mörtsjens ledjor band:
Först förlänte testamente
Till sin kärleks wisza pant.
10. Satan fångslas och nu ängslas;
Syndens wäld och dödsens makt
Är nu bunden, öfwerwunnen.
Helwet's port Han nederlagt.
Nu är heladt hwad wi felat;
Fadrens nåd är återbragt.
11. Ty loffjunge, gamle, unge
Fadren i sin herrlighet,
Och hembäre tack, och äre
Sonen för Hans kärlighet;
Samt den sanne Helge Ande,
Nu och i all ewighet!

IV.

Ho will mer för döden bäfwa?

(Melodi: Sw. Ps. 77.)

1. Ho will mer för döden bäfwa
Som för en allswåldig makt?
Christus Ieswer och skall Ieswa,
Han har döden nederlagt.
Döden är ej fruktanswård;
Frukta mer för synd och werld!
Öfwer härjaren med glafwen
Hafwer Christus brutit stafwen.
2. Wißt försötkes dödens tänder,
Hur de kunde bita bäst,
När han engång fått i händer
Den han fruktat allrämest;
Men det war som wille natt
Taga sjelfwa dagen fatt,
Stoftet himlens sol betäcka
Eller mörkret stjernan släcka.
3. Detta är vår påstaglädje:
Jesuz Ieswer, fast han dött!
Till Hans död från vår wi wädje,
I Hans lif vårt lif är födt;
Jesu, hjelp öf hwarje stund
Dö från synd och werld i grund!
Då först få wi rätt förfara,
Hur du månd' uppståndnaden wara.
4. När wi dagligt öf winlägga
Att, med Jesu Christi nåd,
Gamla meniskan nederlägga
Med deß lustar, werk och råd,

Se wi, att en ny uppstår,
 Som allt större krafter får;
 Det är oß till tecken gifwet
 Af uppståndelsen och lifwet!

Annandag Påsk.

V.

O, I galne och senhjärtade till att tro m. m.

(Melodi: Sw. Pj. 223.)

1. Hur länge, tröga hjerta,
 Du mig en börda war!
 Hur ofta gör mig smärta,
 Hwad du försummat har!
2. Hur trög är du att pröfwa
 Och tro hwad Gud har sagt!
 Som talte Han till döfwa
 Och wore utan makt.
3. Hur trög är du att taga
 Hwad godt dig Fadren ger,
 Som wille Han bedraga
 Och dig ej älska mer.
4. Hur trög är du att bedja
 I all din nöd och brist,
 Som wille Han ej glädja
 De sina först och sist.
5. Hur trög är du till striden,
 När synden reser sig,
 Som wore nu ej friden
 I fara mer för dig.

6. Hur trög är du att lida,
När Gud dig agar mild,
Som om du wore wida
Från skuld och brister skild.

7. Du wet, o Gud, hwad smärta
Mig all min tröghet ger;
Ack, bäre Du mitt hjerta
I tålmod allt mer!

8. Du fan mig trogen göra,
Wäck mig ur tröghet opp!
Så skall din nåd mig föra
Till målet för mitt lopp.

VI.

Christi himmelsfärd.

(Melodi: Sw. Ps. 66.)

1. Nu är oß stedd en glädje stor,
Ty Christus upp till himla for;
Loffjungom med en hjertans fröjd,
Wår broder for till himmelshöjd.

2. Den englachor och himlahär
Gudomlig ära Honom bär
Och stämmer upp sin jubelton,
Tillbedjande inför Hans thron.

3. Ty Han, som är den Herren båd,
Som hafwer allt uti sitt wåld,
Han är wår broder huld och blid,
Allt englar ock der glädjas wid.

4. Num hafwer Han åt oss beredt,
Ett ewigt hem de sina gett;
Så sjungom nu med hjertans fröjd:
Wår broder for till himmels höjd.

5. Wi skola ärfwa himmelrik
Och warda helga englar lit;
Det de och ganska gerna se,
Att sådan ära oss må ske.

6. Med oss så är nu ingen nöd,
Ty satan, synd och ewig död
Har Christus för oss nederlagt,
Allt som hans ord det hafwer sagt.

7. Han sänder ned den Helge And',
Att lära oss fly syndens band,
Och trösta genom Herrans ord
Och skydda wäl för satans mord.

8. Om wi blott tro på Jesum Christ,
Så få wi hjelp i all wår brist.
Så bygger Han en christenhet,
Till ewig, fröjd och salighet.

9. Nu tackom Gud i allan stund.
Och prisom utaf hjertans grund,
Lofsjungom Honom så med fröjd,
Att det hörs upp i himmelsböjd.

10. Gud Fader uti ewighet,
Dig säger nu din christenhet
Lof, tack och ära med all slit;
Till Dig står all wår tröst och lit.

11. Guds Son, du Herre Jesu Christ,
Äst herrlig och allsmächtig wist;
Dig lofwar nu din christenhet,
Desslikes ock i ewighet.
12. Du helge Ande, sanner Gud,
Som lär oss wandra i Guds bud,
Wi lofwe Dig, wi prise Dig,
Wi tacke Dig, ewinnerlig.
13. Du heliga Treenighet,
Låt oss få bli i enighet,
I glädje och i himmels fröjd,
Dit Christus för oss är upphöjd.

För Pingsten.

VII.

Pingst Psalm.

(Melodi: Sw. Psj. 66.)

1. Wi sira nu med hjertans fröjd
Den tid Gud gaf af himmels höjd
Den helge And', hugswalarn, in
Uti apostlars håg och sinn.
2. Han sten som eld på hwar och en,
Förtog allt hwad dem gjorde mehn;
Då bleswo de rättfännade
I tro och kärlek brinnande.
3. De talade med tungor så,
Att alla folk der undra på;
De höllos ock för druckne män,
Fastän de intet smakad än.

4. Af Petrus blef i dagen lagt
Det Joël förut hade sagt
Allt om Guds And's tillkommelse,
Trots Judarnes gensägelse.
5. Om Pingstidag Gud lagen gaf,
Att vara of en tuktans staf;
Nu kom Guds Ande samma dag,
Dch lär of hålla Herrans lag.
6. Du som har lärt propheterna,
Dch se'n upplyst apostlarna,
Förlåt of all wår skuld och brist,
Gif frid och afflyr satans list.
7. Dig öfwer of förbarma nu,
Dch sänd of med de gåfwor sju
Din Ande uti Jesu namn,
Som lärer of wårt själagagn.
8. Gud Fader, så ock Sonen med,
Ske ewigt lof, som sände ned
I dag utöfwer jorderik
Sin helge And' af himmelrik.

VIII.

Bön om den helige Ande.

1. Träd in i detta hjerta,
Guds Ande ren och sfär,
Fast jag med bitter smärta
Wet hur det syndigt är;
Ack, jag det borde rena,
Men det kan Du allena,
Så kom och blif mig när!

2. Kom in i detta sinne,
 Att Dig helt anbefaldt,
 Fast mörker är derinne,
 Och det är tomt och kallt,
 Det kan sig sjelft ej lysa,
 Ak, finge det Dig lysa,
 Hur olift blef då allt!

3. Jag ser hur jorden präalar
 Med örter utan tal;
 Ej dröjde solens strålar
 Fast winter låg i dal;
 De skyndade att komma,
 Och strax sågs marken blomma,
 Som nyss war tom och swal.

4. Doct kan ej solen hinna
 O Ande, dit Du når,
 Doct kan ej solen brinna
 Så warmt, som Du förmår;
 Hwi skall jag då ej wåga
 Dig bedja, att din låga
 Min winter gör till vår.

5. Hur kan jag sjelf förtaga
 All syndens styggelse?
 Hur mörkret från mig jaga
 Och ljus och tröst mig ge?
 Att tömma hafwets watten,
 Från fästet sopa natten
 Mig wore lättare.

6. Till Dig jag tillflykt tager,
 Kom Ande hos mig in,
 Tänd upp din helga dager
 Uti mitt stumma sinn',
 Att mörkret måtte wika,

Med all deß här tillita
Och jag får blifwa din.

IX.

Kom till oss, du himmelska dufwa!

1. Kom till oss, du himmelska dufwa,
Du milde Guds Ande, kom ned
Med ordet, det saliga ljuswa,
Att Kristus för syndare led.
2. Att Fadren så älskade werlden,
Att Han ende Sonen oss gaf,
Att säker med Honom blir färden
Till lifwet fast genom en graf.
3. Ja, lär oss blott rätt Honom följa
I smärtans och stridernas bad;
Ty öfwer den stormiga bölja
Han förer oss in i Guds stad.

X.

Trefaldighetsföndag.

1. Gud heligsta Treenighet,
Du store Gud i ewighet,
Gud Fader, Son och helge And',
Personer tre, dock en Gud sann
Högtlofwad för barmhertighet,
Den Du oss menskar har betett.
2. Gud Fader, Dig nu prisar jag,
Som allting skapt, och än i dag
Bewarar allt med Faders hand;
Ditt ord Du sänder i all land;

Din Son Du har mig gifwit här;
 Deß tackar jag Dig, Fader kär!

3. Guds Son, o Herre Jesu Christ!
 Du mig bewist stor nåd förwist,
 Att Du sann mandom på Dig tog,
 Och uppå korset för mig dog:
 Dermed min synd afplanad är;
 Deß tackar jag Dig, Broder kär!

4. Gud helge And', min tröstar' sann,
 Som i min barndom tog mig an
 Att genom dopet bli Guds barn,
 Och hulptit mig ur satans garn:
 Du helgar, tröstar, gifwer mod,
 Deß tackar jag Dig, Tröstar' god.

5. Högtlofwade Treenighet!
 Stor glädje har Du mig beredt.
 Gif nåd att lefwa christelig,
 Och sijn min and' befalla dig;
 Så skall jag med osäglig fröjd
 Loffjunga Dig i himmels höjd.

Ett sätt att hålla gemensam morgon- och aftonbön under Påst- och Pingsttiden.

Efter psalmen och morgonbönen *) följer:

Under Påsttiden:

Herren är uppstånden! Halleluja!

Svar: Han är sannerliga uppstånden! Halleluja!

Under Pingst- (och Trefaldighets-) tiden.

Gemensamt: Vårs Herras Jesu Christi nåd, Guds kärlek och den heliga Andas delaktighet ware med oss allom. Amen. **)

Derefter läses en för Påst- eller Pingsttiden passande bibeltext; hvarpå den apostoliska tron, gemensamt uttalad, följer. Efter betraktelsens läsande kan någon till högtiden hörande bön och psalm läsas, samt Fader vår och välsignelsen.

*) Se "Minnen från andaktstunder II, 1:sta häftet pag. 34.

**) Musik till Responsoererna m. m. hoppas vi få meddela i nästa häfte, som avslutar serien: "Minnen från högtiderna".

Skriftetal på Påskdagen.

I Jesu namn!

Går bort och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder uti Galileen; der skolen I få se Honom, såsom Han eder sagt hafwer. Marc. 16: 7.

Så lydde helsningen på den första Påstagsmorgonen, då qvinnorna, som hastat till grafwen, för att smörja Jesu lekamen, funno grafwen tom och deröfwer förfärades. Waren icke förfärade, sade engelen; I söken Jesum af Nazareth, som korsfäst war; Han är uppstånden, Han är icke här. Si, rummet, der de hade lagt Honom! Men går bort, och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder i Galileen; der skolen I få se Honom, såsom Han eder sagt hafwer. Hela evangeliu bevärdelse ligger på wißt sätt innesluten uti denna helsning. Herren stadfästade den sjelf med sin sårskilda uppenbarelse för Petrus den samma dagen.

För Jesu lärjungar berodde nu allt derpå, om Han, deras Herre och Frälsare, lefde och åter wille bekänna sig till dem. Ty med Honom woro de i sitt innersta förbundne, wid Honom woro de fästade med hjertats fasta band. Blef Han i grafwen, död, då war det ock slut med deras lif; gick Han lefwande ur grafwen, då lefde de med Honom. Men ingen gällde detta i högre grad än Petrus. Wi kunna icke förneka, att Petrus warit Herren hängifwen. Men Petrus hade förnekat Honom trenne gånger; han hade affagt sig gemenskapen med Honom. Wisserligen hade Petrus blifwit kallad tillbaka från sina wägars willa, derigenom att "Herren wände sig om och såg på Petrus". Petrus hade ock gått ut och gråtit bitterligen. Men detta hindrade icke, att Petrus mer än någon af de öfrige lärjungarne swäfwade uti en smärtsam omwifhet, om Herren tänkt på Honom i nåd. Det är icke otänkbart,

att Petrus känt det så, som hade han i sin mån varit wällandande till Herrens död. Och hade än budskapet om Jesu uppståndelse genast af Petrus blifwit trodt och anammadt, så skulle dock tanken på hans förnekelse röfswat ifrån honom all tröst af detta budskap. Han skulle känt sig utesluten från deras krets, som tillhörde den uppståndne och dermed äfwen ifrån den nåd, som uppenbarade sig i såwäl engelens, som ännu mer i Jesu egen helsning: Gack till mina bröder och säg dem: Jag far upp till min Fader och eder Fader; och till min Gud och eder Gud (Job. 20: 17).

Men Herren wiste wäl, hwad tankar Han hade om både sina lärjungar i allmänhet och om Petrus i synnerhet. Derfor sände Han budskap på budskap till dem, att Han war uppståndne, helsande dem såsom sina bröder; och såsom Han särskildt tänker på Petrus, så nämner Han honom och särskildt, på det att intet twiswel måtte lemnas öfrigt, att Han, den uppståndne, icke hade förkastat Petrus för hans synders skull. Ja, Herren låter det icke bero wid en särskild helsning; Han låter en särskild uppenbarelse komma just honom till del. Wi kunna näppeligen föreställa oss, med hwilken salig häpnad Petrus mottagit denna helsning och uppenbarelse. Men utaf detta Herrens sätt att gå tillwäga med lärjungen kunna wi få en aning om, huru stor och öfwerwinnelig den nåd är, som Jesus Christus genom sin uppståndelse framhaft.

För hwar och en Jesu lärjunge måste det wara af den största wigt att weta, om Herren Jesus, den uppståndne, bekänner sig till Honom. Så snart nemligen en menniska går in uti ett rätt lärjungaförhållande till Frälsaren, så blir Han för henne oumbärlig. Hon kan icke mera lefwa och wandra på egen hand, såsom förut. Hon kan icke komma till Fadren utan genom Honom. Men i den mån Jesus på detta sätt blir oumbärlig för en själ, blir hon och angelägen om att få weta, om Herren hörer henne till, om Han will bekänna sig till henne. Detta gäller i synnerhet hwar och en som, i likhet med Petrus, på grund af sitt stora elände eller särskilda försyndanden, finner sig med allt skäl kunna frukta, att Herren icke mera will se till en sådan eländig, eller bekänna sig till en,

som så förkyndat sig. Huru kan nemligen icke eländet upp-
vakna uti en syndares hjerta? Han har redan förut lärt
kännä något derutas, men det han nu får se utaf det inne-
boende förderfwet kommer att på fullt allwar sätta i fråga,
om han kan höra Honom till, om Herren mera kan wilja
fråga efter honom. Kommer så härtill särskilda förkyndanden,
att man förgått sig, försakat Honom, swärligen brutit emot
Hans nåd och swikit den trohet, man lofwat Honom, så är
det icke underligt, om det blir hjertenöd, såsom hos Petrus, då
han, träffad af Herrens blick, gick ut och gret bitterligen.
Herren låter nemligen icke sådana blickar fattas, som genom-
borra hjertat. Han gifwer dem genom sin helige Andes in-
wertes tuktan och bestraffning. Då måste man gråta i sitt
hjerta, och då kan man få erfara detsamma, som Petrus erfor
under dagarne mellan Jesu död och uppståndelse, såsom hade
man förwertat sin rätt att höra Herren Jesus till, såsom hade
man intet mera att wänta af Honom. Det är med all rätt —
så heter det då i själen — Herren öfwergifwer mig, ty jag
har försummat och försakat Hans nåd, warit trolös och syndat
mot Honom. Wisst wore det ock rätt, om Herren då öfwer-
gäfwit mig och icke mera wärdade sig om en sådan lärjunge.
Men — barmhertig och nådelig är Herren, tålig och af stor
mildhet. Han träter icke till ewig tid och wredgas icke ewin-
nerliga. Han handlar icke med oss efter våra synder och
wedergällter oss icke efter våra misgjerningar. Ty så hög,
som himmelen öfwer jorden är, låter Han sin nåd wäldig
wara öfwer dem, som Honom frukta. Se, detta är hwad
hela Herrens förhållande efter uppståndelsen förkunnar och
betygar. Detta ligger inneslutet uti Hans budskap till och
uppenbarelse för sina lärjungar och Petrus. Och denna nåd
beter han ännu i dag, på grund af sin död och uppståndelse,
alla förjande i Zion. Ty ännu i dag sänder Han bud till
sina lärjungar och särskildt till dem, som hafwa "en bedröfwad
Ande". Hans evangelium är ett sådant budskap. När Han
låter det budskapet förkunnas i sin församling: Herren är
sannerligen uppstånden! då är detta ett: Går och säger mina
lärjungar och Petro, att Jag lefwet, att Jag, som för deras

synders skuld blef utgifwen, är uppväckt för deras rättfärdighet, att Jag ännu är deras Herre, Frälsare och Gud, att Jag ännu vill gå fram för dem såsom deras herde, att de åter skola se Mig. Och det evangelium, Han så låter förkunna dem, det tillämpar Han och genom sin helige Ande på deras hjertan. Men då Han wet, huru smärtfärdigt en Petrus, en bedröfwad och förjande lärjunge, skulle hafwa att tillägna sig detta ord till alla, emedan han menar sig ingen del hafwa uti detta ordet för sina synders skuld, så sänder Herren detta kudskepp till den enskilde. Detta sker genom aflösningens ord. Ty hwad ligger deruti att Herren uppdragit åt sina tjenare, att de i Hans namn skola lösa, förlåta synder, om icke ett: "Går och säger Peiro — den och den, som wandrar uti mörker och nöd, uti samwetsångest och hjertequal öfwer sin synd — gå och säg just honom, att Jag förlåter honom hans synd och icke kommer hans misgärning mera ihåg". Herren har nemligen icke wetat, att Hans nuwarande lärjungar skola sakna något utaf de hjelpmedel till tro och Herrens kunskap, hwilka stodo Hans förste lärjungar till buds. Hade de tillfälle att få höra, huru Herren Jesus nammeligen tillförsäkrade dem sin nåd, såsom wid detta tillfälle fallet war med Petrus, då Herren nämnde hans namn; så hafwa Jesu lärjungar ännu i dag samma utväg och tillfälle att blifwa försäkrade om sina synders förlåtelse, derigenom att Herren med sitt trösteord wänder sig till hwar och en af dem. Detta sker, då Han genom sina tjenares mun tillsäger den ene och den andre, som vill begagna denna nådefulla förmån — den enskilda aflösningen — hans synders förlåtelse. Det war ju också just efter uppståndelsen, som Herren sade till sina lärjungar: "Tager den heliga Ande. Hwilkom I förlåten synderna, dem förlåtas de, och hwilkom I behållen dem, dem äro de behållna. (Joh. 20: 23), så att detta tröstemedel härstammar just från Christi död och uppståndelse och har något uti sig utaf Hans uppståndelses kraft. Huru trösteligt är icke detta! Ty om någon befinner sig uti särskild syndanöd och mörker, och icke wet, huru han skall kunna tillägna sig syndaförlåtelsens nåd, och han uti ett sådant tillstånd wänder sig

till en Herrens tjenare och af denne får höra: dina synder förlätas dig! hwad är då detta annat, än att Herren ännu i dag säger ett: Gack och säg Petro, gack och säg den och den, att på hans misgerning skall icke mera tänkt warda? Sådän nåd kan Herren bete äfwen genom den allmänna aflösning, som förekommer före den heliga nattwardens begående, om än denna aflösning icke är en aflösning i egentligaste mening, ty för att den detta skall wara, måste den ju wara enskild, gälla den enskilde. I dag säger Herren sålunda till oss, sina tjenare: Gån och sägen Petro, d. ä. gån och sägen hwar och en, som I finnen stadd i en sorg efter Guds sinne, att Jag för honom är uppstånden, att Jag förläter honom hans synd. Och detta fullgöra wi med den allmänna aflösningen för dem, som med församlingen bekänna sin synd, och med enskild aflösning för dem, som sådan begära.

Med asseende på Petrus lät Herren det icke stanna derwid, att Han genom engelens och qwinnoruas mun sändt henom en nådefull helsning, Herren lät ock en särskildt uppenbarelse komma honom till del. Detsamma gör Herren än, då Han icke blott i aflösningens ord talar till den enskilde, utan ock i nattwarden kommer till honom och ter sig för honom. Eller skulle werkligen Herrens kommande uti den heliga nattwarden icke lita mycket innebära en Hans uppenbarelse för själen, som när Han på sin uppståndelsesdag uppenbarade Sig för Petrus? Då kom Han särskildt till Petrus, här kommer Han särskildt till dig; der betedde Han sig lefwande för Petrus, gör Han det icke äfwen här? Der hade Han ett nådefullt ord till Petrus derom, att Han gått i döden för honom och nu icke wille komma Petri synder och otrohet ihåg; ett sådant ord har Han ock här för den, som går med ett öfwer sina synder sorgset sinne. Ty hwad säger Han, när Han här i nattwarden möter en sådan lärjunge? Tag och ät, detta är min lefwamen; tag och drick, denna kalk är det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många utgjutet warder till syndernas förlåtelse. Är icke detta trösteligen taladt? Är icke detta ett ord, som kan wisa, att Han icke mera will tänka på öfwerträdelsen, utan att den skall wara förlåten och glömd? Ja, Han

ej blott talar sådana ord, Han gifwer sådana gåfwor, som dessa orden: "för eder utgifwen och utgjutet" innehålla, nemligen syndernas förlåtelse, lif och salighet.

Men låtom of lägga märke till något mera uti den helning Herren genom engelen sänder till lärjungarne och Petrus. Går och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder i Galileen. Der skolen I få se Honom, såsom Han eder sagt hafwer. Herren lofwar att gå fram för sina lärjungar uti Galileen. Dit will Han samla den förstingrade horden. Der will Han gå fram för dem såsom herden, såsom den gode herden, som låtit sitt lif för fåren och som nu wårdar sig om dem. Han will samla dem omkring Sig. Han will samla dem till hwarandra. Han will wårda Sig om dem, Han will lära dem att wårda sig om hwarandra. Detta uppfylles oc i den heliga nattwarden. Der samlar Herren de sina, der will Han hafwa dem som en hjord samlad omkring Sig såsom herden, att de måga i kärleken hålla ihop, sluta sig intill hwarandra på samma gång de sluta sig intill Honom. Wi weta ju, huru Herren uppdrog åt Petrus att, sedan han blifwit omvänd, styrka sina bröder och wisa sin kärlek till Jesus uti omwårdnad om Hans lam och får. Så will Han oc nu sjelf wårda Sig om hwar och en af de sina, på samma gång Han will, att hwar och en af dem skall wårda sig om sin broder. När du går från nattwardsbordet, skall du icke behöfwa gå ifrån Jesus. Han will gå med dig, och du skall blifwa hos Honom. Han will wårda Sig om dig, och du skall lemna dig åt och akta på Hans wård, den Han utöfwar genom sin helige Ande.

Uti budskapet genom engelen hänwisas lärjungarne och Petrus till hwad Herren redan förut sagt dem: — — såsom Han eder sagt hafwer. Detta Hans ord skulle warit dem uog utan ware sig englahelsningen, qwinuornas budskap och sårstilda uppenbarelseser. Men då de nu hade lemnat ordet ur sitt hjerta, så wille Herren af sin barmhertighet komma dem till hjelp, att de måtte tro Hans uppståndelse. Men sedan skulle de icke wänta sådana uppenbarelseser, utan när de en gång genom dessa blifwit förwisade om uppstån-

delsen, hade de att hålla sig wid Hans ord derom, och lesa sig in uti detta. Såsom wi hafwa sett, nedlåter sig Herren till de sinas swaghet. Han kommer dem till möte uti aflösningens ord, uti nattwarden, låter dem och stundom tydligt erfara och förnimma, att Han är dem huld och nådig. Men deras tro skall icke hvilat på dessa känslor och förnimmelser, utan hålla sig wid hwad Han sagt dem i sitt ord. Särskildt må en nattwardsgäst, för hwilken Herren tett sig uti den heliga nattwarden, icke wänta, att han ständigt skall få smaka och se hurn ljuflig Herren är, utan bereda sig på, att andra stunder komma, då ordet om syndernas förlåtelse och Jesu närvaro icke ljuder lika mäktigt inom honom, då han icke ser Herren så, som då Han i nattwarden stod inför lärjungen. Då gäller det, att hålla sig wid detta: såsom Han eder sagt hafwer, att blifwa wid det nakna, blotta ordet, som är wisst och fast. Vertill will ju Herren också hjälpa honom genom den nådeskraft, som Han i nattwarden betar.

Är nu du, käre nattwardsgäst, en lärjunge, d. ä. en som lærer af Jesus uti Hans ord, en som will hålla dig intill Honom och utvälja Honom framför alla andra och allt annat? Annars gäller icke helsningen dig, ty du frågar då icke efter des innehåll. Är du en lärjunge, se till om det ej kan wara med dig som med Petrus, att du warit trolös mot din Frälsare och Hans nåd. Har detta gått dig till hjertat såsom det gick Petrus till hjertat, så att ditt hjerta gråter öfwer ditt elände och du nu bekymrad frågar och undrar, om Herren Jesus ännu will weta utaf dig, ännu bekänna sig till dig? Hör och anamma då påsthelsningen: Går och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder i Galileen, der skolen I få se Honom, såsom Han sagt hafwer. Hör huru den ljuder i detta ord och sedan i aflösningens ord, och möt Frälsaren, då Han kommer dig till möte, med bekännelse af dina synder:

Sag fattig, syndig menniska . . .

Högmesfopredikan på Påskdagen.

Vi bedje Dig, wårs Herras Jesu Christi Gud, herrlighetens Fader, att Du wille gifwa oss wisdomens och uppenbarelsens Anda till din kunskap. Och upplys wåra förstånds ögon, att wi förstå kunna, hwad hopp Du hafwer kallat oss uti, och huru rik dinz arfs herrlighet är uti helgonen, och huru öfverfwinneligen ster din kraft är till dem som tro, efter din mäktiga starthets werkan, hwilken Du werkade i Christo, då Du upp-wäckte Honom ifrån de döda. Amen. Ja härom bedje wi Dig, Herre, då wi nu förene oss, inför Dig, i efterföljande psalm:

N:o 111: 1.

Fader wår som är i himmelen, o. s. w.

Marc. 16: 1—8. Och då sabbathen framgången war, föpte Maria Magdalena och Maria Jacobi och Salome wälluktande fryddor, på det de skulle komma och smörja Honom. v. 2. Och på den ena sabbathen kommo de till grafwen gansta bittida, då jolen uppgick, v. 3, och sade emellan sig ihjeltwa: Ho skall wälta oss stenen ifrån grafwens dörr? v. 4. Och då de sågo till, sågo de stenen vara öfwältad, den gansta stor war. v. 5. Och när de ingångna woro uti grafwen, sågo de en ung man sittande på högra sidan, klädd i ett sotfjdt hwitt kläde; och de wordo förfärade. v. 6. Men han sade till dem: Warer icke förfärade; J jöten Jesus af Nazareth, som korsfäst war; Han är uppstånden, Han är icke här; si rummet, der de hade lagt Honom. v. 7. Men går bort och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram före eder uti Galileen; der stolen J få se Honom, såsom Han eder sagt hafwer. v. 8. Och de gingo hasteligen derut och sthde ifrån grafwen; ty dem war bäsman och häpenhet påkommen; icke heller sade de något för någon, ty de räddes.

Såsom wi erinra oss från berättelsen om Jesu begrafning, hade qwinborna, af hwilka här nämnas Maria Magdalena och Maria Jacobi och Salome, suttit stilla gent emot grafwen och besett den, hwarefter de återwändt till sina hem, för att tillreda wälluktande fryddor åt den begrafne. Om sabbaten woro de stilla. Men redan wid gryningen af den följande dagen

begäro sig till grafwen wid solens uppgång. En fråga låg tung och betydande på deras hjerta, hwilken som skulle wälta den tunga stenen ifrån grafwens dörr. Emellertid war det betydret öfwerlöbdigt. När de kommo till grafwen och sågo till, sågo de stenen wara afwältad, den ganska stor war. Der till war ock något annat och mera stedt, än de hade kunnat tänka eller hoppas. I den öppna grafwen mötas de af en engel, som bädar dem, att den de sökte, Jesus af Nazareth, war uppstånden.

Dändligt betydelsefull är den fråga, som låg tung på qwinnornas hjertan under deras wandring till grafwen. Huru betydelsefullt blir då icke också detta, att när de kommo till grafwen, stenen redan war afwältad? Det är en skön, innehållsrik bild utaf hwad som stett i och med Jesu Christi uppståndelse. Låtom då äfwen öf gå med qwinnorna till grafwen och se till,

**huru genom Jesu uppståndelse stenen är
afwältad ifrån grafwens dörr.**

Sw. Ps. 111: 7, 8.

När mitt hjerta måste bäfwa
För ditt hot och lagens röst,
Jesu! låt din Ande häfwa
Denna sten ifrån mitt bröst,
Denna tyngd af syndaskulden;
Låt din engel stiga ned,
Att förkunna mig Din fred!

Uck, låt honom ljusligt bäda,
Att du hafwer jeger fätt!
Låt mig sjelf i trone ståda,
Att Du har ur fånglet gått,
Och det samma för mig öppnat,
På det jag derur skall gå
Och på domedag bestå.

I.

Hela menniskoslägtets tillstånd har genom synden blifwit graflikt. Ty genom synden hafwa wi sjunkit ned uti en mörk, dödens och förgängelsens graf. Eller hafwa wi icke sjunkit djupt ned, då wi affallit från Gud, bortkommit från det lif

som af Gudi är? Är der icke mörkt i denna graf? Wi röra of der om hwar andra, såsom matkar i jorden. Alle gå wi ju uti willfarelse såsom får, enligt en annan Skriftens bild, omslutne af mörker, så att wi icke känna Gud, icke weta lifsens wäg. — Det är en dödens graf, der wi måste döden dö, om icke lifwet uppenbarar sig och kommer till of; der döden redan nu gnager of såsom får, der allt omkring of förgås och wi sjelfwe måste förgås, emedan wi hafwa förgängelsen uti of, uti den synd, som genom begärelser och lustar förderfwar. Må nu än en sådan teckning af vårt tillstånd synas för mörkt, den är icke märkare, än Guds eget ord framställer den. Den som känner sitt eget tillstånd, han wet of, att härmed är icke för mycket sagdt. Säger icke Skriften om of, att vår strupe är en öppen graf (Rom. 3: 13)? Säger icke Herren sjelf till Judarnes ledare, att de woro like hwitmenade grafwar, som utwärtens synas dägellige, men inwärtens äro fulle med de dödes ben och all orenlighet (Math. 23:)? Och detta gäller i sin mån om alla i deras naturliga tillstånd, ty här är ingen åtskilnad. Och hwad mena wi, att Han kände och såg, som kom från himmelen hitneder? War för Honom icke tillståndet bland mennistor ett graflikt, likt "de dödas, som begrafwa sina döda"? Och hwad war det, som mötte Honom under wandringen ibland mennistor, om icke denna dödsluft, hwilket framfallade Hans tårar?

Det som än mera gör vår ställning graflikt är detta, att den tunga sten och börda, som heter syndaskulden, såsom en grafsten uteslänger ljuset och trycker of med döden till döden, ty syndens lön är döden, och dödens udd är synden. Ack, denna syndaskuld! Såsom den trycker hårdt hwarje uppwaknad samwete, så låg den of — om än icke känd — tung och tryckande öfwer hela mennistofsläktet. Det är denna syndaskuld, hwilken hindrar of att nalkas Gud. Det är på grund af denna syndaskuld, som djefwulen hade döden i sitt wåld, att dermed hålla mennistor såsom trälar under dödens räddhåga. Den stenen måste bort, om annars ljus och lif stola kunna tränga in och ned ibland mennistor, och de föras ut ur grafwen till lif och oförgängligt wäsende. Med mindre än att den

tages bort, finnes ingen hjälp, ty den binder oss i mörker, nöd och död.

Att komma utur detta graflika tillstånd, derpå hafwa menniskorna sjelfwa fåfängt arbetat; allena en, Menniskones Son, har derur förloosat oss. Sjelfwa denna menniskornas sträfwan, folkens och den enskildes, wisar att man tillfyllest kânt, att det icke war så som det skulle wara. Man har arbetat och man arbetar än i dag uppå att — utan Herren Jesus och utan Hans evangelium — höja, lyfta menskligheten ur des förnedring. Hedningarne hafwa arbetat sig trötte derpå, suckande under en börda, som de sjelfwe icke rätt weta hwad de stola kalla — den heter syndabördan. Christenheten, den Christenhet, som ej will weta af Kristus, arbetar uppå att hjälpa sig upp, suckande, mer än man sjelf will erkänna, under dödens och förgängelsens tunga börda. Man tänder upp ljus på ljus på det menskliga wetandets område, man gör ansträngningar — det säges med framgång — att lyfta och höja slägtet. Men så länge man icke lemnar rum för evangeliijus af Christi uppståndelse, icke will weta af Honom som syndaborttagaren, så blir grafwen graf och grafstenen ligger qwar öfwer otrons barn, som ock äro dödens barn.

Allena en, Menniskones Son, har kunnat förloosa oss. Han har stigit ned uti vår graf, i vårt elände. Han har böjt sig under våra synders börda, såsom Guds Lam, som bär werldens synder. För dem lider och dör Han, till en försoning för våra synder. Han, den andre Adam, vår nye stamfader, vårt fallna slägtes nye hufvudman, Han "har förloosat, förwärfwat och wunnit oss ifrån alla synder, ifrån döden och djefwulens wäld". För våra synder utgifwen, är Han för vår rättfärdighet uppväckt. Han är sannerligen uppstånden. Låtom oss då hasta till Hans graf att se

II.

Huru genom Hans uppståndelse stenen är afwältad ifrån grafwens dörr.

Uck, att nu hwar och en af eder, i. åh.! kände, huru tung den stenen är! Många af eder känna wäl icke synden swår.

Då går I icke med till Christi graf. I blifwen på afstånd, nere i syndagrafwen, hwilken ej synes eder som wore den en graf! Nej, att då hwar och en, som känner syndens och dödens tyngd öfwer sitt hjerta, wille gå med och se, i ordets ljus se till, huru stenen är afwältad, huru, såsom det heter i psalmen,

"Ur grafwens djup befrias wi,
När sjelf derur du framgår fri."

Syndaskuldens stora sten är afwältad ifrån grafwens dörr. Jesus har borttagit den, asplanat den, försonat den. Hans uppståndelse beträstar det. Hade Han icke asplanat den, så hade Han, vår borgesman, icke återkommit från de döda. Men nu har fridens Gud igenfört Honom ifrån de döda genom det ewiga testamentets blod. Med uppriktandet af sin Son, har Gud sagt sitt ja och amen till Frälsarens: Det är fullkomnad. Att så är, derom förwißas wi på det mest eftertryckliga sätt utaf hela uppståndelsehistorien. Hvad är det som engelen wid grafwen ålyftar med sina ord? Är det icke att afwälta stenen, bördan, från qwinornas hjertan: Waren icke förfärad. Och detta ord höres åter och åter. — Hvad är det Herren Jesus, den uppståndne, sjelf gör på sin uppståndelsedag? Han kommer till sina lärjungar, hwilka äro församlade inom lyfta dörrar, utifrån försträcke, inwertes bedröfwade, och det första och sista Han har att säga dem, är detta: Frid ware eder! Han hänwisar dem till sina sår, för att wisa dem grunden till denna frid, nemligen att näpsten låg uppå Honom, på det att wi skulle frid hafwa. Han afwältar syndabördan från deras hjertan, stenen från hjertats dörr. Särskildt må wi, för att rätt förstå den saliga frukten af Christi uppståndelse,akta på Herrens förhållande till Petrus. Såsom Herren genom engelen borttager qwinornas förfäran och genom sin egen fridsbelsning lärjungarnes rädsla, så gifwer Han genom engelen qwinorna den tillsägelsen: Går bort och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder i Galileen. Märk wäl, att Han nämner Petrus särskildt. Der war ingen som så wäl behöfde få syndaskuldens börda afwältad från hjertat, som Petrus. Derfor tänker Herren särskildt på honom med ett budskap, lifasom Han sär-

skildt uppenbarar sig för honom. Petrus skall weta, att Herren icke mera will komma hans synd ihåg. — Wisar icke detta, hwad betydelse Herrens uppståndelse har med asseende på syndaskuldens borttagande? Wisar icke detta Herrens eget asfwältande af syndabördan från deras hjertan, som af den tryckas, att Han, såsom vår Frälsare och ställföreträdare, asfwältat syndaskulden från vår graf? Hela Herrens eget förhållande wid uppståndelsen är en tillämpning på de enskilde utaf hwad Han gjort för alla.

Huru är det med dig, käre wän? Är synden för dig en börda? Eller kanste den wäger mindre än allt annat tungt i werlden? Det kommer deraf, att du icke känner den. Men det måste wi dock säga: Wille du komma upp och ut ur din graf, icke skulle du behöfwa hindras af din syndaskuld. Den skulle icke kunna vara dig i wägen, om du flydde till Kristus. Och det wilja wi säga dig, som tryckes af din syndaskuld, dig, som kanste kommit till grafwen i dag med samma bekymmer, som qwinorna, dig som frågar med oro: Huru skall jag få min synd förlåten? — dig säga wi: Se till, se noga till, om stenen icke är asfwältad, om din synd icke är försonad! Hör noga efter, hwad englar, mennistor och Herren sjelf bebådar i dag! Hör noga efter, om icke uti detta budskap är en fridsbetsning till dig, om det icke till dig heter: War icke förfärad; om icke ett bud sändes till dig såsom till Petrus, att du må förnimma, att Herren förlåtit din synd!

Men har Herren Jesus genom sin uppståndelse asfwältat den syndaskulden, som höll oss i mörker och andelig död, så kan ljus och lif tränga in och ned i werldens mörka graf och tända ljus och lif i mennisters hjertan. Det ordet om försoningen och syndaförlåtelsen förer med sig ljus och lif. Ett hjerta, som annammar detta ord, blir derigenom lefwandegjort och frigjort från det herskande förderfwet, från syndens tienst. Ty synden kan icke vara wäldig öfwer dem som äro i Christo Jesu, öfwer dem som genom tron äro med Honom förenade. Han har trädt in i vårt lif, Han har segerrikt gått igenom våra frestelser, Han har trängt igenom döden till lifwet. Inplantade i Honom till en lika död, skola wi också warda

Honom i uppståndelsen life (Rom. 6: 5). Ja, den öfver-
 swinneliga kraft, som Gud verkade i Christo, då Han Honom
 uppväckte ifrån de döda, den verkar nu också i alla dem,
 som hålla sig till Honom; genom denna kraft tro de, genom
 den uppstå de och wandra i ett nytt lefwerne. Om icke Christus
 uppstått genom Fadrens herrliga makt, skulle ingen menniska
 funnat tränga igenom till wandring i ett nytt lefwerne; såsom
 icke heller någon annan än den, som på Honom tror, detta
 förmår.

Vi weta icke, huru det är med dig, k. åh., om du
 känner detta syndawäsende i werlden och i ditt eget hjerta
 grafkastt, om du längtar att uppstå ur synden. Kanste finner
 du dig wäl uti — grafwen. Männe du skall finna dig wäl
 deruti till sist? Men om du trängtar efter en andelig upp-
 ståndelse, efter frigörelse från synden, då båda wi dig: War
 icke förfärad! Grafwen är öppnad! Fattar du om din upp-
 ståndne Frälsare, så skall du icke blifwa i synden. Nej, blif-
 wande i Honom och lemnande rum för Hans uppståndelses
 kraft, skall du tränga igenom, så att du kan få smaka något
 af det rätta lifwet i Gud redan här. Ty när

"Jesus hjälper hwarje stund
 Dö från synd och werld i grund,
 Då först får du rätt förfara,
 Huru Han månd uppstånden wara".

Men den som af ingen andelig uppståndelse ur synden
 wet, utan ännu ligger qwar i syndens graf, han har ännu
 icke erfarit Christi uppståndelses kraft.

Den sten, som Christus genom sin uppståndelse afwältat
 från grafwens dörr, är dödens och förgängelsens. Döden är
 såsom en stor grafsten för detta lifwets dörr, wid utgången
 derur, och dermed på samma gång för det ewiga lifwets dörr,
 då man will dit ingå. Här är alltid sorg, fruktan, wäntan
 och på sistone — döden. Måste wi icke i allt wår lefwerne
 trälar wara under dödens räddhåga? Under den suckar allt
 lefwande. Men Christus hafwer döden borttagit och lif och
 oförgängeligt wäsende framburit uti ljuset genom evangelium
 (2 Tim. 1: 10). Såsom genom en menniska döden är kom-

men öfwer alla, så är nu och genom en människas död döden öfvervunnen. Derför höra wi också uti det herrliga 15 kap. af 1 Cor. brefwet, huru apost. Paulus jublar och triumferar: Du död, hwar är din udd? Du helwete, hwar är din seger? Dödens udd är synden; syndens kraft är lagen. Men Gudi ware tack, som öf segren gifwit hafwer genom wår Herre Jesum Christum! (v. 55—57). Och denna triumffång uppstämmer han på grund af Jesu Christi uppståndelse; ty af Honom, Jesus Kristus, är han som döden i wåld hade, djefwulen, nederlagd, döden uppswulgen i segern. Stenen är afwältad, och på den afwältade stenen sitter en Herrens engel, som tillropar alla dem som tro på Herren Jesus: Warer icke förfärad! Warer icke förfärad för döden! Jesus är uppstånden! Döden är borttagen! Salige äro de som i Herranom dö. Ja, de som i Herranom dö, ty dör du utan Honom, i dina synder, då stänger döden din wäg, och du får aldrig se lifwet.

Men det är icke blott döden, utan äfwen förgängelsen, som fått wika för den uppståndne. Sjelf kunde Han med afseende på sin död tillegna sig det profetiska ordet: Du tillstädjer icke din helige att se förgängelsen (Ps. 16: 10). Så har Han i Sig, i den menskliga natur, som för syndens skull war förgängelsen underkastad, häft förgängelsens matt. Wisjerligen måste äfwen Hans trognas lekamen sås uti snöplighet och förgängelse. Ty då Kristus är i dem, så är wäl anden lifwet för rättfärdighetens skull, men kroppen är död för syndens skull. Om nu Hans Ande, som Jesum uppwäcke ifrån de döda, bor i dem, så skall och Den, som Christum uppwäcke ifrån de döda, göra deras dödliga lekamen lefwande, för sin Andas skull, som uti dem bor (Rom. 8: 10—11). Deras kroppar äro förgängelsen underkastade, men icke annorlunda än sådeskornet, hvars skal förgås, men ur hvars kärna lifwet spirar upp. De stola, såsom detta, uppstå till lif; det som wardt sådt i snöplighet skall uppstå i herrlighet, det som wardt sådt i skröplighet skall uppstå i kraft (1 Cor. 15: 43). Allt detta emedan det himmelska, ädla hwetekorn, som föll i jorden och wardt dödt, nu med sin oförgångliga lifskraft

sprängt sjelfwa stenen. Ty efter döden är genom en menniska, så är ock genom en menniska de dödas uppståndelse (1 Cor. 15: 21).

Men det är icke blott kroppens förgängelse, som Christus har häft genom sin uppståndelse, utan äfwen hela skapelsens, som blifwit förgängligheten underkastad mot sin wilja. Wi weta att hon suckar under denna förgänglighet. Men sedan Christus uppstått, så suckar hon icke mera förgäfwes. I Hans uppståndelse har hon en borgen för att hon skall ock warda fri af förgänglighetens trældom till Guds barns herrliga frihet. Ty i och genom Christi uppståndelse har en ny skapelse begynt. Den är wäl ännu icke fullbordad, men den skall, den också, fullkomnas, så att allt skall warda gansta godt, allt som låtit sig sammanfatta under Honom, som hufwudet är. Så ware då Gudi tack, som oß segren gifwit hafwer, genom wår Herra Jesum Christum! Amen.

Aftonsångspredikan på Påskdagen.

(1:sta årgången.)

I Jesu namn!

1 Cor. 15: 12—21. Är nu Kristus predikad för eder, att Han är uppstånden ifrån de döda, hvarföre säga då somlige bland eder, att de dödas uppståndelse är intet? v. 13. Är nu de dödas uppståndelse intet, så är ock Kristus icke heller uppstånden. v. 14. Är Kristus icke uppstånden, så är vår predikan fäfang, så är ock eder tro fäfang; v. 15. Och wi warda funne falska Guds wittnen, att wi emot Gud wittnat hafwe, att Han hafwer uppväckt Christum, den Han icke uppväckt hafwer, om de döde icke uppstå. v. 16. Ly om de döde icke uppstå, så är icke heller Kristus uppstånden. v. 17. Är Kristus icke uppstånden, så är eder tro fäfang, och så ären I ännu nti edra synder; v. 18. Så äro ock de förtappade, som i Christo affomnade äro. v. 19. Om wi allenast i detta lifwet hafwa hoppet till Christum, så äro wi uslast bland alla mennistor. v. 20. Men nu är Kristus uppstånden från de döda och worden förstlingen bland dem, som sojwa. v. 21. Efter döden är genom en mennista, ock genom en mennista de dödas uppståndelse.

Den närmaste afsigten med dessa ord af apostelen Paulus till de Corinthier war icke att framställa de herrliga frukterna af Christi uppståndelse, om än samma frukter här skildras på ett sådant sätt, att orden äro som en högstäm d påsthyrn. Apostelen bemöter sådana, som sade uppståndelsen redan wara skedd i och med den andliga uppståndelsen och hwilka dershörefe nekade en kommande de dödas eller kroppens uppståndelse. Han wisar, att ett sådant påstående följdrättigt måste föra till en förnekelse af Christi egen uppståndelse, emedan, om en uppståndelsens skedd icke wore att wänta, så kunde icke heller Kristus såsom förstling wara uppstånden. Hans uppståndelse war dock höjd öfwer allt twiswel, och af denna följer de troghes. Men för dem, som icke wille böja sig för denna bewisning, wisar apostelen, hwilka följderne skulle blifwa, om

man med förnekelsen af de dödas uppståndelse äfwen gjorde om intet Christi uppståndelse. Han låter dem se ned i den afgrund af elände, uti det hopplösa mörker, som upplåter sig, om Kristus icke är uppstånden — om wi ingen Påst finge sira. Men ur detta djup, i hwilket apostelen nödgats att stiga ned, swingar han sig åter upp jublande: Nu är Kristus uppstånden och för de trogna med sig till ljusa höjder, från hwilka han låter dem ståda ut öfwer

De herrliga frukterna af Christi uppståndelse.

Sann lifsens frukt det träd oß bär,
 Der offrad din sekamen är,
 Din blod utgjuten rosenröd:
 Wi lejwe nu af himmelskt bröd.

I.

Den första frukten af Christi uppståndelse är, att predikan om Kristus icke är fåfång utan kraftig. Är Kristus icke uppstånden, så är vår predikan fåfång, och wi wardom funne falsk Guds wittue, att wi mot Gud wittnat hafwe, att Han hafwer uppväckt Christum, den Han icke uppväckt hafwer, om de döde icke uppstå. W. 14, 15.

Tänkom oß Herrens apostlar utgående i all werlden, om det annars under sådana förhållanden hade warit möjligt, att förkunna evangelium, men derwid ingen uppståndelse hafwande att förkunna, eller förkunnande en sådan mot sanningen — hwilken förtwiflad belägenhet! Wisserligen hade deras predikan då warit fåfång, tom, innehålls- och kraftlös. Sådan skulle all christlig predikan blifwit, om wi ingen Påst, ingen Christi uppståndelse, hade att sira.

Men nu är Kristus uppstånden. Herren är sannerligen uppstånden! Detta är Påstens fröjdefulla budskap, detta är den troende församlingens fröjdefulla bekännelse, och af den bekännelsen fatta sändningaboden i Christi stad nytt mod och hopp,

wetande att deras predikan om Kristus icke är fåfång. Berättelsen om apostlarnes gerningar visar oss, huru Herrens apostlar trösteligen och med stor frimodighet höja sin röst inför hela judiska folket: **J** män och bröder af **I**srael, hörer dessa orden: Jesus af Nazareth, den man, som när eder af Gud bewisad är med krafter och under och tecken, som Gud hafwer gjort genom **H**onom ibland eder, såsom **J** och sjelfwe weten; **H**onom, efter **H**an af Guds betänkta råd och försyn utgifwen war, hafwen **J** tagit genom onda mäns händer, försästä och dödat. Den hafwer Gud uppväckt och lössat dödsens sweda, efter omöjligt war, att **H**an skulle behållas af honom. **A**p. **G.** 2: 22—24. **J** förnekaden den **H**elige och **R**ättfärdige och båden, att man-dråparen skulle gifwas eder. Och **l**iffens **F**örste dråpen **J**; Den hafwer Gud nu uppväckt från de döda, till hwilket wi wittnen äro. **A**p. **G.** 3: 14—15. Så kunna de predika, emedan de äro sändningabod i **H**ans stad, som war död, men är lefwande worden, och såsom den lefwande, upphöjde och förklarade **F**rälsaren är när och med de sina. Och som deras predikan hade denna fasta utgångspunkt, så hade den ock ett lifskraftigt innehåll: **C**hristus för våra synders skull utgifwen och för vår rättfärdighet uppväckt. Dertfore war den ock mächtig och kraftig att werka tron hos dem, som anammade deras tal, ty såsom det war den lefwande **F**rälsaren, som talade genom dem, så war ock **H**an, i sin död och uppståndelse, den på hwilken deras predikan syftade, det föremål som förhölls deras tro.

Wi weta och känna wäl, att emellan apostlarnes förkunneelse och vår är skillnaden stor, hwad kraften angår. Men så sant **C**hristus är uppstånden, och wi i kraft deraf såsom sändningabod i hans stad wittna em **H**onom, så är vår predikan icke fåfång. **W**i äro inga falska **G**uds wittnen, som wittna, att **G**ud uppväckt sin son, den **H**an dock icke skulle hafwa uppväckt. **G**ensägelsen mot den historiska sanningen af **C**hristi uppståndelse har bewisat sig fåfång. Dertfore är vår predikan icke fåfång. Den är icke ett vårt ord, som wi på eget bewåg eller i eget namn förkunna, utan **H**erren, den lefwande, har bjudit oss predika och wittna om **H**onom. **S**a, om **H**onom,

som Gud uppväckt och gifwit herrlighet, på det wi skulle hafwa tro och hopp till Gud. 1 Petri 1: 19. Denna vår predikan har således ett wißt och fast innehåll, är ett fast och wißt ord, med ett wißt och icke ottydligt ljud, för dem, som fråga efter Herren och efter en stark tröst, till hwilken de fly kunna under syndens nöd, ty den är en predikan om hwad Gud gjort i Christo till werldens frälsning, om en förlikning med Gud genom Hans Sons död den stund wi ännu woro syndare, om en förlofning genom Christi blod. Och denna predikan är icke fåfång eller kraftlös. I och genom den werkar Hans öfwerfwinneliga kraft till tro och ett nytt lif, ty uti predikan om den uppståndne är Hans uppståndelses kraft werksam, såsom Paulus uti Eph. 1: 19 talar om, huru öfwerfwinneligen stor Hans kraft är till dem, som tro efter Hans mäktiga starthets werkan, nemligen efter den kraftwerkan, som Han verkade i Christo, då Han uppväckte Honom ifrån de döda. Detta stola de, som wittna om Herrens uppståndelse, besinna, att de måga weta, hwems kraften är och hwarifrån den kommer. Men detsamma will och behjertas utaf dem, som fråga efter tron, efter en af Gud verkad, lifgifwande tro. Wi stola besinna, att tron icke är deras werk, utan Guds werk, att det icke är genom deras, utan genom Guds kraft, som de kunna tro, men också, att denna kraft ligger i evangelium, i predikan om den korsfäste och uppståndne Kristus, ja, att i predikan om Honom är samma kraft werksam, som verkade till och i Christi uppståndelse. Det att tro med hjertat till salighet är ju nemligen intet mindre än en uppståndelse ifrån de döda till ett nytt lif; men huru skulle då en sådan tro kunna komma till stånd utan gudomlig kraft? Lemnade man uti sin egen stora wanmakt rum åt denna Guds kraft, så skulle det snart bewisa sig, att predikan om Kristus icke är fåfång, utan en Guds kraft och en Guds wisdom.

II.

Den andra frukten och föluden af Christi uppståndelse är, enligt texten, den, att tron på Kristus icke är fåfång, utan werksam.

Wore Kristus icke uppstånden, så wore tron fåfång, kraftlös, tom och innehållslös; den wore då werkligen endast en tom inbillning, såsom menniskor i allmänhet hålla den för att wara. Den wore då en blott tanke och föreställning, sådan som deras tro är, hwilka "af eget förnuft eller kraft tro". Och der någon på allwar wille tro, så skulle dock hans tro finnas fåfång och owerksam, den skulle icke skaffa honom frid och wißhet, hwarken med afseende på syndernas förlåtelse eller ett nytt andeligt och ewigt lif. Ty, med all sin tro wore man ännu i sina synder, ingen pant funnes på försoningen, ingen uppståndelsens kraft till ett nytt lif — om Kristus icke wore uppstånden från de döda.

Men nu jublar Herrens församling hwarje påskdag, och på hwarje Herrens, den uppståndnes, dag, återljuder detta jubel: Herren är sannerligen uppstånden. Och hwarför jublar hon? Jo, emedan hon nu wet, att hennes tro icke är fåfång. Och huru skulle den kunna wara fåfång, utan werkan och kraft? Är den icke, såsom wi nyss hörde, en werkan af samma kraft, som werkade i Christi uppståndelse? Är den icke — denna tro — ett lefwande omfattande af Honom, som oss älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för oss? Försätter den icke uti gemenskap med Herren Jesus Kristus och uti delaktighet af allt Hans nådesgoda? Warder man icke genom sådan tro inplantad till en lifa död, att man och warder Honom lit i uppståndelsen? Skulle hon då wara fåfång? O, nej! Tron är werksam.

Den är werksam till syndernas förlåtelse, så att den, som i tron omfattar Herren Jesus Kristus, icke mera är i sina synder, såsom aposteln säger: och wi wore ännu i våra synder — om Kristus icke wore uppstånden från de döda (v. 17). Om Kristus icke uppstått från de döda, så wore det owißt, om synden wore försonad och den ewiga rättfärdigheten framhafad. Men då Han nu är uppväckt och förherrligad, så ligger häruti en wiß pant uppå, att Han offrat ett offer för synderna, det ewinnerliga gäller, att Han afplanat den handskrift, som war oss emot, och att det blod, som Han utgöt till syndernas förlåtelse, renar af alla synder dem, som på

Honom tro. Ja, på det wi skulle kunna hafwa sådan tro och tillförsigt till Gud om syndernas förlåtelse för Christi skull, hafwer ju Gud, såsom wi redan hört, uppväckt sin Sou och gifwit Honom herrlighet. Men huru skulle då tron, den af Gud sjelf framkallade, af Gud sjelf verkade tron på Christum, kunna vara fåfång, eller finna sig vara beswiken uti sin tillförsigt, att Gud förlåter alla synder för Christi skull? Skulle denna tro, som hvilat på Herrens Jesu Christi uppståndelse, vara ett bedrägeri, en fåfång förhoppning, så att man dock till slut funnes vara i sina synder, under deras skuld och dom? Nej! Den, som tror, är icke uti sina synder, utan har sina synders förlåtelse. Men det, som är mäktigt att aflysta en sådan börda som syndabördan, att afplana en sådan skuld som syndaskulden, det är icke fåfångt. Fåfångt må mennistor med stål kalla allt sitt bemödande att med tomma ursäkter skaffa sitt samwete ro; fåfånga må de wäl nämna alla dessa försök att tysta samwetet; fåfånga må wäl dessa inbillningar sägas vara, hvilka mennistor hysa och nära med afseende på frälsning och salighet utan Christus; ty allt detta och annat mera låter dem dock blifwa i synderna; men tron är icke fåfång.

Den är werksam äfwen till ett nytt lif i Kristus. Ty Han lefwer nu. Kristus, som ifrån de döda uppväckt är, dör icke mer; döden får icke mer makt öfwer Honom. Så håller ock J eder dertföre att J ären döde synden och lefwen Gudi genom Jesus Kristus vår Herra, säger Paulus i Rom. 6: 9, 11. Emedan Han lefwer, så lefwa ock de som genom tron äro inplantade i Honom; det de nu lefwa i köttet, det lefwa de i Guds Sons tro (Gal. 2: 20.) Så äro de icke mera i sina synder, äfwen i den meningen, att de icke mera lefwa sig sjelfwom eller denna werld, icke efter som köttet och sinnet lystet, utan i ett nytt wäsende efter anden. Den seger, hwarigenom de så öfwerwunnit werlden, är deras tro. Genom den äro de uppståndne med Christo, med Honom författe uti ett nytt wäsende, till hwilket de mer och mer genom Christi uppståndelsekraft förnyas och förwandlas. — Sådan tro skulle man dock icke kalla fåfång. Sant är det, att den icke möter

oß öfwerallt, der man talar om tro. Men den finnes dock och här wittnesbörd om både sig fjelf såsom en werklig tro och om Christi uppståndelse. — Huru fåfångt gent emot sådan tro måste icke allt menfkligt åtgörande wisa sig wara, alla blott naturliga försök att förädla menniskan, alla dessa mennisko-wänliga företag att utan Christi tro wilja rädda mennistor från lasten och eländet? Huru fåfångt allt detta tal om sedlighet, ja äfwen om christendomens sedliga ideal, om man icke eger denna tro? Så må då ingen undra öfwer att de christtrogna fröjda sig deröfwer, att de genom tron på sin uppståndne Frälsare äro uttagne ur sina synders dom och wälde och fått begynna ett nytt, uppståndelsens lif.

III.

En tredje frukt af Christi uppståndelse är den, att de i Christo affomnade icke äro förtappade, utan frälste.

De som lesa i Guds Sons tro, de få och dö i den, ty denna tro på Guds Son är icke så bestaffad, som så mången slags tro i werlden, hwilken kan synas god nog i goda och lyckliga dagar, men som ej består profwet i nödens, än mindre i dödens stund. Ja, de som på Kristus tro, de "affomma i Christo", de öfwerlåta sig åt Honom och Hans nåd såsom barnet, som somnar i sin moders stöte. Men de wore förtappade, desse i Christo affomnade, om Kristus icke wore uppstånden. De hade då bedragit sig på det allraswåraste sätt; de hade här öfwerlemnad sig åt Honom, med tillförsigt till Hans nåd och syndernas förlåtelse genom Honom, de hade af Honom wäntat att warda frälste från all ond gerning till Hans himmelska rike och att der wara med Honom, ewigt frie, ewigt glade, men — bedragit sig, om Han icke wore uppstånden, om Han icke varit förstlingen bland dem som sofwa. De hade varit förtappade. Men nu är Han uppstånden och döden är uppswulgen uti segren. Stenen är afwältad från grafwens dörr. Han har borttagit döden och lif och oförgängligt wäsende framburit i ljuset genom evangelium. De i Honom affomnade äro icke förtappade, hafwa icke bedragit sig uti sin tro

eller sitt hopp. De hafwa icke funnit sig bedragne i sin tro, att de genom sin Frälsare hade syndernas förlåtelse, utan de hafwa funnit allt så, som ordet lofwade. De hafwa icke blifwit beswitne i sitt hopp, att ur dödens sömn få uppvakna efter Hans beläte, warda Honom life. De hafwa icke känt sig beswitne i den tillförsigten att, när deras jordiska hus nedersloges, de skulle hafwa en byggnad af Gudi byggd, ett hus det ewigt är i himmelen. De äro frälste och weta, att deras lött icke skall stanna under förgängelsens makt, utan att Herren skall förklara deras skröpliga lekamen och göra honom lik med sin förklarade lekamen, af den kraft dermed Han för-
 mår Sig allting nuderlägga. Det ädla hweteforn, som fallit i jorden och blifwit dödt, har icke blifwit allena, utan det har burit frukt, och frukten är, att de, som i Christo affomnat, skola uppstå i herrlighet och kraft. Christus är förstlingskärfwen; efter Honom följer en hel störd af till kropp och själ frälsta och förklarade menniskor. — Hwilket ljus sprider icke påstolen öfwer deras anleten, som i Christo affomna, och öfwer deras grafwar, som der hwila på en förhoppning? Jag lefwer, I skolen och lefwa! Detta är den grafskrift, som Han sjelf sätter på de sinas grafwar. — Förtappade äro de, som dö i sina synder; de hafwa fått se, att de bedragit sig i sina egna tankar och föreställningar om Gud, om döden, om ewigheten. Men ingen, som i Herranom dött, ingen, som i Christo affomnat, har förtappats.

IV.

En ytterligare frukt af Christi uppståndelse är den, att Herrens trogne ej allenast för detta lifwet hafwa hoppet till Kristus, i hwilket fall de skulle vara nslast ibland alla menniskor, utan ock för det tillkommande, och derföre äro de lyckligast bland alla menniskor.

Der funnos på Pauli tid sådana, som höllo de christne för de beklaganswärdaste bland alla menniskor. Apostlarne och de förste christne framställde också för den werld, som alltid ser efter det som för ögonen är, en sådan marterbild, att man

ej kan förundra sig öfver, att de, som intet erfarit af det goda Guds ord och den tillkommande werldens kraft, beflagade dem. För en werld, hvars hela goda består uti det närwarande, synliga och sinnliga, framstår ännu i dag hwarje sann christen, som försafar ogudaktigheten och den werldsliga lustan, såsom beflaganswärd. Det är ju blott inbillningar, eller åtminstone helt omisja och osäkra ting, i hwilka han söker en erlättning för det han försafar, menar mau, och så beflagar man ännu i dag dem, som icke weta att "leswa" medan de äro här. Öfwer all måtta beflaganswärda skulle de ock wara, dessa Jesu lärjungar, — om Christus icke wore uppstånden. De hade då endast i och för detta lif hopp till Honom. Men för ett kommande lif hade de ju intet att wänta utaf den, som sjelf stannat i grafwen. Och i och med detsamma, som hoppet till Christus för det tillkommande lifwet wore borttaget, så skulle ju äfwen det, som nu redan i detta lifwet fröjdar deras hjerta, hafwa förlorat sin betydelse. Det wore ju intet ewighetslif de redan nu lesde, ingen ewighetskraft, som redan nu meddelade sig åt dem. Allt sjönke ju då i sjelfwa werket ned i timligheten, och för dem stode rätt inga andra ting tillbuds, än de som förgås. Försakande det enda, som sålunda wore att njuta, måtte de med rätta hållas beflaganswärde. Men — nu är Christus uppstånden från de döda; nu hafwa de hopp till Honom för detta och det tillkommande lifwet; nu är Christus uti dem "herrlighetens hopp"; nu är wägen till lifwet den tungjord, den wäg, som förer till glädje tillfyllt och lustigt wäsende, ljusligheter på (ur) Guds höggra hand ewinnerligen (Ps. 16: 11). På denna lifwets wäg äro de stadde och ega dertföre redan, i samma mån de srida fram på denna wäg, lifwets fröjd. Dertföre äro de icke mera beflaganswärde framför andra, utan lycklige framför andra.

Beflagas må den, som menar sig njuta lifwet, men dertunder njuter döden, icke den som redan nu leswer ett ewighetslif; beflagas må den, som prisar det som lycka att leswa för en werld, som förgås med lustar och begärelser, icke den, som leswer i Gud; beflagas må den, som är i sina synder, under deras dom och wälde, icke den, som är tagen ur deras

dom och författ i Guds älsfelige Sons rike; beklagas må den, som är utan Kristus, intet hopp hafwande, utan Gud i werlden; icke den, som har ett lefwande hopp genom Jesus Christi uppståndelse ifrån de döda. Nej, han är lydligast bland alla mennistor. Herre, Du uppståndne! Gif oss genom din helige Ande, att wi måtte få erfara din uppståndelses kraft! Amen.

Aftonsångspredikan på Annandag Påsk.

(2:dra årgången.)

I Jesu namn!

1 Petri 1: 18—23. Och weter, att I icke med förgängligt silfwer eller guld igenlöste ären från edert fåfånga lefwerne, efter fädernas sätt; v. 19. Utan med Christi dyra blod, såsom med ett menlöft och obesmittadt lam; v. 20. Hwilken wäl föresedd war före werldens beghnelse: men uppenbarad i de yttersta tiderna, för eder skull; v. 21. Som genom Honom tron på Gud, den Honom uppväckt hafwer ifrån de döda, och gifwit Honom herrlighet; på det I stullen hafwa tro och hopp till Gud. v. 22. Och görer edra själar kyska, i sanningenes lydnad genom Anden, till ofstrymtad broderlig kärlek; älsker eder storligen inbördes af rent hjerta; v. 23. Såsom de, som födde äro på nytt; icke af någon förgänglig säd, utan af oförgänglig, som är, af lefwandes Guds ord, det ewinnerliga blifwer.

Denna text synes of innehåra en närmare förklaring utaf Pauli ord i det 2:dra breswet till Timotheus, der han i 1: 10 säger, att Wår Frälsare Jesus Kristus hafwer döden borttagit, och lifwet och ett oförgängligt wäsende framburit i ljuset genom evangelium. Den framställer för of:

Det förgängliga wäsende, som Kristus genom sin död affskaffat, och det oförgängliga wäsende, som Han genom sin uppståndelse framhaft.

I.

Det förgängliga wäsende, som Kristus genom sin död affskaffat.

Det förgängliga wäsendet är det fåfånga lefwernet efter fädernas sätt, hwarom det i texten heter: Weter att I igenlöste ären från edert fåfånga lefwerne efter fädernas sätt, v.

18. Fåfångt kalla wi det arbete, det bemödande, den kostnad, hwarmed man icke winner, det man åsyftat. Ett fåfångt lif och lefwerne är det lif och lefwerne, som en menniska lefwat förgäfwes, så att hon dermed intet wunnit, utan förgäfwes förslitit sitt lefwerne efter hedningarnes sätt (1 Petri 4: 3). Nu är ju Gud målet för vårt lif, ty wi äro skapade af Honom, genom Honom och till Honom. Men målet för vårt lif är Han, icke blott i den meningen, att wi en gång, när detta lifwet tager slut, skola komma till Honom, utan och så, att wi redan nu, medan wi här lefwa, skola lefwa i Honom och för Honom, lefwa i trons gemenskap med Honom, tjena Honom i kärlek till Honom och till vår nästa, och i hoppet hafwa Honom till vårt slutliga mål. Om en menniska icke nu lefwer Gud, huru skulle hon då kunna komma att göra det i ewigheten? Och äfwen om hon det kunde, så skulle ju hennes lif här nere hafwa varit ett fåfångt lif, då hon lefwat det utan gemenskap med Gud och dermed förgäfwes; ty är Gud vårt mål, så är det ett fåfångt lefwerne, ett förgängligt wäsende, då wi lefwa utan Gud.

Detta fåfänga lefwerne betecknar Aposteln såsom ett lefwerne efter fädernas sätt, emedan wi hafwa ärft det af dem och följt dem efter. Det fåfänga wäsendet har sin grund i det naturens förderf, som wi ärft af vår förste fader Adam. Dertill kommer, att wi lättast taga efter det förwända af våra fäder. Det ena släktet träder i det andras spår. Barren åberopa sig på fäderna och ursäkta med deras förhållande sitt eget fåfänga lefwerne. Och när sanningen will göra sig gällande, då förebära ofta mennistor, isynnerhet äldre, att de wilja blifwa wid sina fäders tro m. m., ändock denna tro icke är af de fromme fäders lefwande tro, utan de döde fäders döda bekännelse och fåfänga wäsende.

Så lefwa mennistor tid efter tid — efter fädernas sätt, styrkande sig i sin säkerhet med fädernas sätt och styrkande de efterkommande med sitt exempel — ett fåfångt lif. Eller skulle det icke vara ett fåfångt lif du lefwer, o menniska, då du lefwer utan verklig gemenskap med Gud, då du lefwer dig sjelf i stället för att lefwa Gud och i kärleken till Honom lefwa äfwen för din

nästa; då du har dig sjelf till din Gud och ej tänker stort på annat, än huru du skall se dig sjelf till godo, liknöjd och obetyrrad om huru det går andra? Är det icke ett fåfångt wäsende, då du i hela ditt lif icke har något i Gud, ingen glädje, ingen ro i Honom, och dertill intet kan wänta och tillförse dig af Honom för ewigheten, och då du widare med hela ditt lif i sjelfwa werket ingenting är för din nästa, din broder, emedan du i allt ser blott uppå ditt eget bästa? Känner du icke inom dig och med dig sjelf i ditt samwete, att detta är ett fåfångt wäsende? Så skall du få känna det, om du låter Gud uppväcka dig af din säkerhet och syndasömn. Då skall du i likhet med alla dem, som besinnat sig ur djefwulens snara, komma att med grämlse bekänna om hela ditt föregående lif: Det har warit förspildt! Jag har lefwat fåfångt!!

Detta fåfänga wäsende har Christus genom sin död affskaffat. Aldrig skulle en menniska kunna lefwa ett annat eller bättre lif än detta fåfänga och förgängliga, om hwilket wi nu talat, derest icke Jesus Christus igenlöst oss. Ty wi äro kött och blifwa kött, och sjelfwe lemnade. Wi skulle, såsom bundne i köttets förgängliga wäsende, aldrig kunnat bringa det längre än till detta: Den, som jär i sitt kött, Han skall af köttet uppskära förgänglighet, om hjelp icke kommit. Wi äro bundne i det sjelfwista wäsendets bojer, bundne af våra synder under en dom, stadde i en träldomsfruktan, som icke låter oss fatta förtroende till Gud, icke med tillförsigt och hopp se upp till Honom. Och wi skulle alltid hafwa blifwit det — och dermed i fåfänglighetens träldom — om icke Jesus Christus igenlöst oss, och dermed affskaffat detta fåfänga wäsende. Men detta har Han gjort genom sin död. Weter, att J icke med förgängligt silfwer eller guld igenlöste ären ifrån edert fåfänga lefwerne, efter jädernas sätt; utan med Christi dyra blod, såsom med ett menlöst och obesmittadt lams; v. 18—19.

Han war ett menlöst och obesmittadt lam. Utan syndamen föddes Han in i denna werld. Och Han gick den igenom utan att besmitta sig med något af den synd, hwaraf werlden är full. Han behöll sig ren och obesmittad af werlden. Han lefde Gud, i Gud, för Gud, på samma gång Han

i kärleken tjänade of. Ja, så tjänade Han of med detta sitt lif i Gud och för Gud, att Han gaf sitt lif till en återlöfen för många. Genom att så gifwa sitt lif, "sitt heliga och dyra blod", till en återlöfen försonade Han of med Gud och igenlöste, förlossade of ur vår bortkommenhet och trældom. Genom sin försoning löste Han det bann, som hwilade öfwer of och höll of fångne under Guds wrede i trældomsfruktan, och beredde of en ny och lefwande wäg till Gud, offrade Sig sjelf Gudi obefmittad genom sitt eget blod, som nu kan rena vårt samwete af de döda gerningar, så att wi kunna tjena lefwande Gud. Och Han har äfwen förlossat of "ifrån alla synder, ifrån döden och djefwulens wäld"; dermed har Han förlossat of äfwen ifrån lifwet i synden, i sjelfwissheten, från det fåfänga wäsendet. Ja, detta har Han affskaffat ej blott i sin egen person, dermed att Han lefde ett heligt lif i Gud, utan of för of, så att wi nu ej längre behöfwa vara fångne uti ett sådant fåfängt lif utan Gud. Nej, sedan Jesus är död, skall vår synd med sin dom icke kunna hålla of skilda från Gud, om wi ej wilja vara skilda från Honom. Men icke heller skola wi behöfwa förslafwas och hållas bundne af det sjelfwissta wäsendet i synd och werld, om wi sjelfwe wilja derifrån warda förlossade.

Weter, att J igenlöste ären från edert fåfänga lefwerne! så ropar Apostelen till of, under det han lifsom pekar på Jesu död, kors och dyra blod. Och så skall det afgöras, om du, som hör evangelium, will anamma det till förlofning från det gamla wäsendet, eller om du will fortsätta med att förslita ditt lif utan Gud i werlden, och så, efter hwad på dig ankommer, lifsom på nytt upprätta och fortsätta det förgångliga, det dödens wäsende, som Christus med sin död affskaffat. Will du stanna qwar uti och fortsätta ditt syndawäsende, då förkastar du dermed din Frälsare; men will du derifrån warda qwitt genom Hans död och i kraft af Hans dyra blod — ty på någon annan wäg, genom någon annan kraft finner du ej förlofning — hör då widare, hwad din Frälsare åt dig framhaft genom sin uppståndelse, betrakta och anamma då

II.

Det oförgångliga wäsende, som Kristus genom sin uppståndelse framhaft.

Detta oförgångliga wäsende är allra först ett trons wäsende, ett lif i tron. Det heter i texten: Kristus war wäl föresedd före werldenes begynnelse, men uppenbarad i de yttersta tiderna, för eder skull, som genom Honom tron på Gud; den Honom uppväckt hafwer från de döda, och gifwit Honom herrlighet; på det I skolen hafwa tro och hopp till Gud, v. 20—21. Tron innesluter ett oförgångligt wäsende. Det är sant, att en blott tro, att Gud är — och många menniskors tro är icke något annat eller mera, än en sådan död tro, som äfwen djeflarne hafwa — en sådan tro bär död uti sig. Men här talas icke heller om en sådan tro, utan om tron på Gud genom Jesum — som genom Honom tro på Gud —, således om en tro, som grundar sig på Jesus och hwad Jesus genom sin död och uppståndelse uträttat, om en tro på Guds nåd och kärlek i Christo Jesu, om en tro som låter menniskan komma nära Gud, blifwa med Honom förenad, så att hon eger Gud och i Honom en Fader. — Se, ett lif i denna tro, det är något oförgångligt, ty Gud sjelf, Hans kärlek och nåd äro oförgångliga. Då lefwer jag ej fåfängt, när jag lefwer i tron på Guds kärlek och i gemenskap med Gud såsom min Fader. Då har mitt lif fått ett innehåll, som det förut ej hade.

Men om jag lefwer i denna gemenskap med Gud genom Kristus, så får jag och wänta mig mer och mer af Honom, jag får och kan hoppas på Honom, eller, såsom det i texten heter, hafwa hopp till Gud, ej blott tro på Honom för det närwarande, utan hoppas på Honom och Hans nåd för det tillkommande. Och detta hörer widare till det oförgångliga wäsendet — detta, att jag kan hafwa hopp till Gud, att jag redan här, dag efter dag, får wänta efter Herren från den ena morgonwäkten till den andra, hoppas på Honom och wänta, att Han skall föra mig till Sig, ja mer och mer göra mig delaktig

af sin natur, ju mer och mer återställa mig till sin bild, och omsider helga mig alltigenom till ande, själ och kropp, och att Han på sistone skall uppväcka mig af jordene, och att jag skall sedan med desso mine hud omklädd warda och skall i mitt kött så se Gud (Job 19: 25—26). — Att lefwa i ett sådant hopp, det är wisseligen ett oförgångligt lif och wäsende, ty det jag så wäntar och hoppas, det är icke tomma skenbilder, tomma sfuggor som förswinna, utan oförgångliga werkligheter, som icke allenast på afstånd fylla sinnet med glädje, utan som redan nu äro mig nära i hoppet och tillföra mitt hjerta den tillkommande werldens kraft.

Uti texten talar apostelen Petrus vidare om kärleken, såsom tillhörande det oförgångliga wäsendet. Och gören edra själar kyska i sanningens lydnad genom Anden till ofskrymtad broderlig kärlek; älsken eder storligen inbördes af rent hjerta, v. 22, egentligen: hafwande gjort edra själar kyska i sanningens lydnad, älsker eder uthålligt af rent hjerta. En ofskrymtad broderlig kärlek uppkommer, då en menniska är kysk i förhållande till den himmelska sanningen. Denna erbjuder sig åt henne och begär hennes hjerta. Gifwer hon densamma sitt hjertas ja till att lyda den, förhåller hon sig kysk emot sanningen, så att hon icke håller sig intill någon annan, icke håller sig intill sitt lögnaktiga hjerta, icke häller till denna werldens ande, så werkas der hos henne en ofskrymtad broderlig kärlek, en kärlek till hwar och en, som med henne tror på Jesus och lyder sanningen, men en kärlek icke med ord eller tunga, utan i gerning och sanning. Man älskar då icke, såsom i denna werlden, skrymtaktigt, d. w. s. blott för egen skull, i sjelfwisshet, blott dem, som enom älska, utan man älskar bröderna i sanningen och för Jesu skull, för det, som de äro i Jesus och för den likhet, de hafwa med Jesus. Till dem, hos hwilka en sådan kärlek blifwit plantad, heter det nu: älsker eder storligen inbördes af ett rent hjerta. Ty hufwudssumman af budet, eller det hwar på hela Herrens lärdom systar är just kärleken af ett rent hjerta, d. w. s. af ett hjerta, som, renadt från sjelfwissheten, älskar brodern icke för sin egen skull, utan för Herrens skull, af ett hjerta, som är uthålligt i denna kärlek, såsom Jesus

bövl ut med sin kärlek till syndare under allt lidande ända in i döden. — Ett sådant kärlekens wäsende är i sanning oförgängligt. Ty lika wißt som allt det, som wi i egentkärlet och sjelswiðhet göra och låta, är något som förgås, så att wi, om icke förr, så i ewigheten skola få se allt det wara förspildt, som wi warit och werkat i detta sjelswiða wäsende; lika wißt skall kärleken blifwa, och allt det, som stett i kärleken. Märleken sjelf är oförgänglig, och allt, som ster i sannskyldig kärlet, wore det icke mera än att jag förlåter ett ondt, som någon gör mig, glömmet en oförrätt, o. s. w., det blifwer, det är oförgängligt.

Iron på Guds kärlek och lifwet i denna tro, hoppet till Herren och den herrlighet Han gifwa skall, kärleken till nästan och bröderna — se der det oförgängliga wäsendet! Tilltalar dig icke detta? Måste du icke inom dig tillstå, att det är just till ett sådant lif och wäsende du blifwit skapad, ja, att ditt allrainnersta wißja stiåla, allwarfamma stunder trånar efter något sådant som detta, då du ju å andra sidan icke kan annat än ledas wid ditt fåfänga lefwerne utan Gud, i synd och werld? Har du icke en iure öfvertygelse derom, att endast detta lif i Gud, i kärleken, i hoppet, är wärtdt att kalla lif, och att, om du ej blir delaktig i ett sådant lif, så är du död och går till död? Låt då denna öfvertygelse få makt öfwer dig; låt då din andes djupaste åstundan och längtan få lust; låt din wilja wändas ifrån det fåfänga lefwernet, hwarifrån Christus dig igenlöst, till en hunger och törst efter rättfärdighet, efter det oförgängliga wäsendet! Då skall du blifwa mättad, ty

Christus har genom sin uppståndelse framhaft det. Derpå skall du granneligen akta, du som längtar och trångtar efter detta nya wäsende. Ty det må du weta, att aldrig skulle något sådant funnat komma till stånd hos en syndig menniska, och aldrig skall det hos dig verkligen komma till stånd, om det icke ster genom Christi uppståndelses kraft. Nej, du framhafwer det icke, utan Christus har framhaft det i lhuset genom sin uppståndelse, och Han allena framhafwer det i ditt hjerta genom sin uppståndelses kraft. Låt om öf befinna hwad detta innebär!

Endast genom Christi uppståndelse har ett nytt, oförgångligt lif blifwit möjligt. Ty om wi tänka på denna tro, genom hwilken en menniska lefwer i Guds kärlek och gemenskap, huru skulle en sådan tro kunnat wäckas, om Jesus icke uppstått? Nej, då hade vår tro varit fåfång, såsom Paulus säger (1 Cor. 15: 17). Då hade ingen annan tro varit möjlig än denna fåfånga tro på Gud, den enda tro, som de flesta menniskor hafwa; men ack, hwilken tro! En tro, som aldrig låter dem finna eller komma nära den Gud, på hwilken de säga sig tro, en tro som icke gifwer lif. Då skulle icke heller de, som med ett wäckt samwete fråga efter Guds nåd, kunnat komma till någon frid eller wisshet om Guds nåd och syndernas förlåtelse. Men nu hafwer Gud uppwäckt Kristus och gifwit Honom herrlighet, på det wi skulle hafwa tro och hopp till Gud. Ja, nu kan ett bedröfwadt samwete fatta tro och tillförsigt till Guds nåd, ty Gud har uppwäckt Jesum och dermed gillat Hans försoning och framställt Honom till en nådastol genom tron i Hans blod. Ja, nu icke blott kan du få tro på Guds nåd och dina synders förlåtelse, du som derefter längtar och frågar, utan Gud will det, ty Han har uppwäckt sin Son och gifwit Honom herrlighet, på det du skall fatta och hafwa en sådan tro och tillförsigt till Honom, och så inträda i trons oförgångliga wäsende. Swad wi här sagt om tron, det gäller ock om hoppet. Ett lefwande hopp är ej möjligt utan genom Jesu Christi uppståndelse från de döda. Utan tron, utan Kristus, är menniskors hopp ett dödt ting, man "hoppas det bästa", men hwarfen wet man hwad detta bästa är, icke heller har man någon wisshet om, att man skall winna detta bästa. Det är allt töcken och dimma. Men af tron på Jesus födes det lefwande hoppet till Gud. Att wi skulle hafwa tro och hopp till Gud, dertill har Gud uppwäckt Kristus och gifwit Honom herrlighet, förklarar Honom, satt Honom på sin högra hand i himmelen i herrlighet. Och Han, Frälsaren sjelf, har sagt om dem, som tro på Honom: Fader, Jag will, att der Jag är, skola ock de wara wed Mig, som du Mig gifwit hafwer, att de skola se min herrlighet, den Du Mig gifwit hafwer; ty Du hafwer älskat Mig, förrän werlden war

skapad (Joh. 17: 24). Detta kan gifwa ett wißt hopp och hopp om något wißt.

Ur denna tron's rot, på denna hoppets stam växer nu och kärleken fram med sitt oförgångliga wäsende. Men huru? Jo, Gud beprisar sin kärlek till oss, att Kristus är död för oss, då wi ännu woro syndare; och Christi kärlek, brinner den icke med klar låga på Hans kors? Hans lif släcket i döden men icke Hans kärlek; den bryter fram wid uppståndelsen i ofördunklad glans; den lyser i hela Hans wäsende och i Hans förhållande till lärjungarne, och meddelar sig åt dessa Hans lärjungar och bär så i dem kärleken's frukter, andans frukter.

Ty genom sin uppståndelse har Kristus framhaft ett oförgångligt wäsende, icke blott så, att Han gjort ett sådant möjligt, gjort det möjligt för oss att tro, hoppas och älska, utan Han har framhaft det i sin person, för att meddela det åt oss. Han har fört tro, kärlek och hopp in i den genom otro döda, hopp- och kärlekslösa menfligheten, ty Han har i sin person, i menniskanaturen, i vår natur upprättat den tro som wi genom vårt fall förfakat, det hopp som wi genom synden förfakat, den kärlek som wi genom vår sjelfwisshet dödat. Och det Han har, det har Han för oss, det är ämnadt oss, det vill Han meddela oss. Ty den uppståndne är ju vår Frälsare, som lefwer för oss. Det oförgångliga wäsende, som genomlyser Honom, det frambär Han oss till godo i ljuset genom Evangelium, såsom det heter i ingångsorden.

Då det heter, att Herren frambär eller framhafwer ett oförgångligt wäsende i ljuset genom Evangelium, så är ju äfwen dermed sagdt ej blott, att Han vill meddela oss detsamma, utan och huru Han vill meddela det, nemligen genom sitt ord. När Han kommer med sitt evangelium, med det glada budskapet om sin uppståndelse — och hela evangelium är i sjelfwa werket sammansfattadt uti ordet om denna Hans uppståndelse — då kommer Han för att meddela Sig åt oss såsom den lefwande, att wi skola hafwa tro och hopp till Gud. Detta se wi af det sätt, hwarpå Han bådade sina första lärjungar budskapet om sin uppståndelse. Derwid gick ju allt derpå ut, att de måtte tro på Honom och lefwa. Sammalunda och nu. Han

will, att wi genom Hans evangelium skola lära känna Honom, ega Honom och lesa i Honom, såsom Han i oss.

Ty genom detta sitt evangelium will Han föda oss på nytt. Ett nytt oförgångligt wäsende kan wisserligen icke komma till stånd utan en ny födelse, ty icke kan detta nya wäsende framkallas af det fåfänga lesvernet. Nej, det måste skapas, det måste födas fram. Dersföre talar Petrus i textens sista vers om denna nya födelse såsom ett wilkor för att man skall kunna älska af rent hjerta, sägande: såsom de som födde äro på nytt, icke af någon förgånglig säd, utan af oförgånglig, som är, af leswandes Guds ord, det ewinnerliga blifwer, v. 23. Herrens ord är leswande, endast emedan Han sjelf är den leswande, den uppståndne. Genom sin uppståndelse är Han worden leswandegörande Ande, Hans ord leswandegörande ord. Så kan Han nu meddela Sig och sitt oförgångliga wäsende åt oss. I sina sacramenter meddelar Han Sig åt oss. I dopet meddelar Han Sig att skapa oss nya, att sänka ned i våra hjertan det nya lifwets frö. Ty wi äro begrafne med Honom genom dopet i döden, att såsom Christus är uppväckt ifrån de döda genom Fadrens herrlighet, så skola och wi wandra i ett nytt leswerne (Rom. 6: 4). Uti den heliga nattwarden gifwer Han sitt kött och blod, det förklarade, leswande och leswandegörande att meddela af sin oförgångliga lifskraft. Ty den som äter mitt kött, säger Jesus (Joh. 6: 54—56), och dricker mitt blod, han hafwer ewinnerligt lif, och Jag skall uppväcka honom på yttersta dagen. Ty mitt kött är den rätta maten, och mitt blod är den rätta drycken. Hwilken som äter mitt kött och dricker mitt blod, han blifwer i Mig, och Jag i Honom. — I och med dessa Herrens sacramenter werkar Hans leswande ord till ny födelse och förnyelse. Men allt detta sker genom Anden, genom den helige Ande, hwilken Han såsom den uppståndne och förklarade gifwer dem, som bedja Honom. Genom den helige Ande, såsom Christi Ande, warder dopet ett nya födelsens bad, Christi kött och blod leswandegörande spis, och Hans ord leswande ord, Ande och lif, hwarigenom Han gör menniskor delaktiga af det oförgång-

liga wäsendet, som i Honom är, som Han i ljuset framhaft och i våra hjertan will och kan framkalla, skapa och föda.

Ja, Han har redan i dopet, såsom wi hörde, sänt sitt oförgångliga lif ned i ditt hjerta. Men har denna säd hos dig fått wäxa, wattnad af Hans helige Ande genom ordet? Eller har icke ett säfängt lefwerne efter fädernas sätt och efter deras sätt, som omgifwa dig i werlden, tagit öfwerhanden? Men will du då icke förlossas från detta säfänga lefwerne? Will du icke låta din Frälsare affkaffa det hos dig, såsom Han i sin död affkaffat det? Will du icke detta, då will du ju förgås. Du skall då också förgås. — Suckar du åter under förgängelsens trälldom, under trälldomen af ett säfängt lefwerne, dröj då icke att söka och mottaga förlofningen der den är att finna — wid Jesu kors, i Jesu blod. Men will du finna den der, så lemna dig åt Herrens lefwande ord, akta derpå och göm det, ty det är en lefwande säd. Anammar du det med saktmodighet, utan uppsätligt motstånd, så skall det göra dig lefwande. Och hwar någon af eder, k. åh., trängtar efter det nya, oförgångliga wäsende, hwarom texten talar, så mana wi honom, att i tron omfatta den förlofning, som i Christo Jesu stedd är, att han må lösas af trälldomsfruktan och trälldomsbanden. Ja, öppne sig ditt hjerta för den uppståndne och den uppståndelsens kraft, som från Honom utströmmar. Släpp icke ur sigte det mål, som dig förehålles, att du må fara efter tron och kärleken af rent hjerta; men släpp icke heller under farandet derefter ur sigte Honom, som döden borttagit och lif och oförgångligt wäsende framburit i ljuset genom evangelium. Tänk på Jesu Christus, som är uppstånden från de döda! Amen.

Påskveckan.

Tisdag.

En stark tröst.

Jesus sade till sina lärjungar: Edert hjerta ware icke bedröfwadt! Trou I på Gud, så tror och på Mig. Joh. 14: 1.

Uti vår Frälsares fjfva samtäl med det förlorade barnet Judas förnimma wi mer än ett den heliga kärlekens smärterop. Men när Judas war utgången, höra wi Honom utbrifva uti de orden: Nu är Menneifkones Son förklarad o. f. w. (Joh. 13: 31—22), hwilka Jhuda näftan fäfom ett triumfrop. Derpå beghinner Herren det fjfva samtälet med de elfwa. Det handlar förft om ffilsmeffa och återfcednde (Joh. 13: 33—14: 31). Han lemnar nu rum åt den rent menffliga känflan af smärta öfwer ffilsmeffan med affeende både på dem och Sig fjelf. Han fäger dem, att de nu icke kunna följa Honom, huru gerna de ffulle wilja (v. 33). Och fä gifwer Han dem det bud om den inbördes kärleken, fom i och genom Honom blifwit ett nytt bud, både till def nya urffprung — ur Hans kärlet — och till def bewisning — uti inbördes broderlig kärlet, af famma art fom Jefu egen kärlet. Denna inbördes kärlet ffall gifwa dem en erfättning för Hans ffyliga närwaro. Genom den ffola de wittna om Honom. Med andledning af Jefu ord om fin bortgång utffpinner fjg nu ett samtäl mellan Herren och Petrus, lifafom wi fedan fä höra ett fädant mellan Thomas och Herren, v. 5—7, mellan Phlippus och Jefus, v. 8—21 och flutligen mellan Jefus och Thomas, v. 22—24, fä att fförre delen af det 14 cap. utgör samtäl. Sä ffola och wi taga del uti det, fom här förekommer mellan Herren och Hans lärjungar, att wi, under betraktelfen af deffa ord, samtala med Honom.

Petrus vill weta, hwart Herren går, och kan icke förlifa sig med, att han icke skall få följa Honom, såsom han ju ofta förut gjort. Så litet förstår Petrus betydelsen af Jesu bortgång i döden, att han vill bespara Honom densamma genom att gifwa sitt lif för Jesus. Men det är ju Jesus, som skall gifwa sitt lif för honom och för många till återlösen. Petrus kan icke följa Jesus ens i lidandet. Han skall förneka Honom, v. 36—38. Emellertid uppenbarar der sig dock hos honom, såwäl som hos de andre lärjungarne, en tillgifwenhet för Jesu person, som wida stiljer dem från alla andra. Och Herren Jesus intager också med de ord Han talar en ställning till dem, som Han icke antager till någon annan än dem, som hafwa lärjungasinne. Det utmärkande för detta är den fulla personliga hängifwenheten åt Jesus, äfwen om i denna ännu inblandar sig mycken brist. Och endast om wi hafwa detta lärjungasinne, för hwilket Herren Jesus är dyrbar framför allt annat, gälla Hans afskedsord till lärjungarne äfwen of.

Lärjungarne kunde icke nu följa, men sedan skulle de det. Emellan detta "nu" och "sedan" ligga många bittra erfarenheter, förorsakade af Jesu bortgång. Dersöre räcker Herren dem sin hand, för att hålla dem uppe i detta smärtans och stridernas bad, ty der någon begär Honom, der hjälper Han en sådan igenom. Han begärr Mig, ty will Jag uthjelpa honom (Ps. 91: 14). Han säger: Edert hjerta ware icke bedröfwadt. Sjelf hade Han erfarit, hwad det är att vara bedröfwadt. Så wet Han då wäl, huru Hans lärjungar äro till mods uti bedröfwelsen, då deras hjerta försträckes. Dersöre bjuder Han dem en stark tröst, sägande: Tron J på Gud, ja tror och på Mig. De skulle hafwa tro till Gud, de skulle af Honom tillförse sig all den hjälp, som de behöfde. Och den tro, hwilken de såsom rätte Israeliter hade till Gud, den skulle de och nu hafwa till Jesus, såsom den der gick att fullborda Guds löfte och gifwa framgång åt Guds uppsåt till deras frälsning. Nu, om någonsin, skulle deras tro tagas i anspråk, då Herren gick ifrån dem, först i döden och sedan genom himmelfärden, under det att försträckelse utifrån och bedröfwelse inifrån trängde sig uppå dem. Nu gällde det för dem, såsom

för hvar och en, när bedröfwelse på färde är, att icke twifla på den hjälp, som utlofwats, men som ofta döljer sig under stenbar hjälplöshet.

Så läre då en hvar att tro på Gud, såsom de elwra lärde det hos Jesus. Lär det under stickelserna, ty i dem kan du se Hans hand; lär det i ordet, ty der kan du höra Hans röst. Den som det lär, han kommer till Kristus (Joh. 6: 45), som säger: Tror du på Gud, så tro och på Mig! Ty hwarje rätt tro på Gud och underdånighet under Honom förer till tro på Kristus, och tron på Kristus förer tillbaka till tron på Gud såsom Fader. Och den der tror, han skall icke förfräckas (Ef. 28: 16), ty han tror ju på "Gud Fader och på Jesum Christum, sittande på allsmäktig Gud Faders höggra hand".

O, Herre! war Du mig en stark tröst, dit jag alltid fly må, Du, som lofwat hafwer att hjälpa mig — för ditt namns skull. Amen.

Trots werld och jatan att I mig
Från min Gud kunnen draga!
Mitt hopp wid Herran fäster sig,
Hans hand skall mig ledsaga.
Han hjälpen har Beredd och Inar,
Derf will jag Honom prisa.
Den Honom tror, Han trygger bor:
Ho will mig annat wisa?

Ändock det stundom tyckas må,
Som Gud mig ej will wårda,
Och werldens barn emot mig stå,
Så håtiska och så hårda;
Så wet jag wißt, Att Han mig jift
Upprätta skall och hjälpa.
Den på Gud tror, Han trygger bor:
Ho kan mig då nedstjelpa?

Amen.

Onsdag.

Boningarne i Fadrens hus.

J min Faders hus äro många boningar; om så icke wore, säger Jag dock eder, att Jag går bort till att bereda eder rum. Och om Jag än går bort till att bereda eder rum, skall Jag likwäl komma igen och taga eder till Mig; att hwar Jag är, skolen J och wara. Och hwart Jag går weten J, och wägen weten J. Joh. 14: 2—4.

Herren hade räckt sina lärjungar handen, att föra dem igenom den nöd, som de måste genomgå. Nu rigtar Han deras blick uppåt och framåt mot målet, för att så planta pilgrimsfinnet i deras och alla de sinas hjertan. J min Faders hus äro många boningar. Herren Jesus är ju Sonen i Fadrens hus; så känner Han och, hwad detta hus innesluter. "Bildern är tagen från Orientens storartade palatser, hwarest boningar finnas icke allenast för furstarne och tronarswingarne, utan äfwen för alla, om än aldrig så talrika konungasöner." Luther säger: "Han har ännu så stort förråd, att Han gifwer hwar och en af eder hundrade boningar för en. Dersöre wägen frimodigt och friskt, hwad werlden kan taga från eder: lifwets boningar äro mycket rymligare, än dödens boning."

Hade de boningarne icke funnits för lärjungarne, så skulle Herren sagt det. Han skulle då icke hafwa talat om ett återseende deruppe, sedan Han gått bort. Men nu går Han bort för att bereda dem rum i dessa boningar. Hans bortgång i döden till en försoning för våra synder har öppnat himmelen för syndare. Dessa skulle annars för ewigt varit uteslutne från Fadrens hus. Men sedan Jesus såsom förelöparen ingången är innanför förlåten (Ebr. 6: 20), så kan Han såsom salighetshöfding införa många barn i herrligheten (Ebr. 2: 10). Huru många äro icke redan dit införde? För ingen, som

hörde Jesus till, fattades der plats. Sådan skall icke beller fattas för dig, om du är Hans.

Men lärjungarne kunde ju icke nu följa. Herren måste först icke blott gå bort, utan också komma igen och taga dem till Sig. Det lofvar Han och att göra. Om Jag än går bort till att bereda eder rum, skall Jag likväl komma igen och taga eder till Mig. Den helige Andes utgjutande innebär ett Herrens igenkommande. I en wiß mening tog Han dem redan då till Sig, i det att Han då försatte dem med Sig i det himmelska wäsendet. Utan detta Hans igenkommande skulle lärjungarne aldrig kunnat följa Honom dit Han gått. Ty det är icke nog att Herren gått bort att bereda de sina rum, de måste och genom mottagande af Andens gåswa träda i gemenkap med Honom och redan nu med Honom försättas i ett himmelskt wäsende. Huru skulle de annars kunna med Honom intaga de himmelska boningarne? Det är derföre församlingen efter firandet af sin Påsthögtid går Pingstens högtid till möte, ty hon begär, att den i döden bortgångne Trälsaren skall komma till henne i och genom den helige Ande. Så kan hon då sedan ståda längre fram, wäntande Hans sista igenkomst. Och det är wäl egentligen och ytterst om denna Herren talar, då Han säger: Jag skall taga eder till Mig. Han sjelf will hemta de sina till Sig; Jag skall taga eder till Mig; att hwär Jag är, der skolen I och wara. Detta löfte gifwer ett trösteligt swar på alla frågor, som röra tillståndet efter döden. För Jesu trogna är detta nog, att de skola wara der Jesus är, ty hwarest Jesus är, der är glädje tillfyllest, der är himmel, men icke annorstädes. Detta är dem och nog med affeende på deras bortgångne; weta de blott, att desse äro hos Herren, så wilja de icke, såsom så många nu göra, fråga andarne, de döda, om dem. Och om detta för någon icke är himmel och salighet att wara der Jesus är, så har en sådan menniska ingen himmel att wänta. Men såsom det redan här på jorden blir tomt för en Jesu lärjunge öfwerallt der Jesus icke är, wore det än i det behagligaste sällskap och på den skönaste plats, så skulle boningarne deruppe för honom synas tomma utan Jesus. Men der Han är, der skola och

de wara med Honom, som Fadren Honom gifwit hafwer (Joh. 17: 24). Allt få blifwa när Herranom alltid (1 Thess. 4: 17, 18), dermed stola således Herrens lärjungar trösta sig inbördes wid hwarje Hans bortgående, till deß Han kommer.

Säll är den Du, Herre, utväljer och hafwer honom till Dig att han skall bo i dina gårdar. Han hafwer en rik tröst af ditt hus. Ja, salige äro de, som i dina hus bo; de lofwa Dig till ewig tid. Dit värdes mig och föra!

Du, som sade: "Jungen kan
De mina från Mig taga";
Dig mot en werld jag ropar an,
Som will mig från Dig draga.
Låt mig ej willas bort från dem,
Som till din Faders jälla hem
Du lofwat att ledsaga:

Hur tomt är allt hwad werlden har,
Hur fort deß nöjen wara!
Snart stundar natten, då en hwar
Af oss skall hädanfara.
Och då, hwad är all lycka här
Emot det löftet: "Hwar Jag är,
Der skolen I och wara!"

Amén.

Chorsdag.

Jesus är vägen.

Thomas sade till Jesus: Herre, wi wete icke hwart Du går, och huru kunna wi weta vägen? Jesus sade till honom: Jag är vägen, sanningen och lifwet; ingen kommer till Fadren, utan genom Mig. Känden I Mig, så känden I och min Fader; och nu kännem I Honom, och hafwen sett Honom. Joh. 14: 5—7

Herren hade med afseende på sin bortgång sagt: Hwart Jag går, weten I, och vägen weten I. Ty lärjungarne behöfde icke wara i ofunnighet om hwarthän Jesus gick, likasom de ju och wäl wiste vägen till Fadren. Men allt detta inswexer sig för dem uti mörker. Man kan ju weta mycket, och dock wet man intet, då det kommer dertill, att detta wetande tages i anspråk för lifwet och deß öfning. Lärjungarne woro wane wid att helt oförtäckt uttala hwad som låg dem på hjertat. Herrens stora mildhet lockar fram deras hjertas förborgade, och de wilja icke undandraga sig den bestraffning, som ofta följer på ett sådant blottande af det innersta. Så säger då Thomas: Herre, wi wete icke hwart Du går; huru kunna wi weta vägen? Herren svarar då så wäl på frågan hwart Han gick, som på den om vägen. Han går till Fadren, till Gud. "I stället för Fadrens hus, nämner Han Fadren sjelf. Ty icke i himmelen finner man Gud, utan i Gud finner man himmelen." Och vägen till Fadren, hwilken är den? "Jag är vägen, sanningen och lifwet!" så lyder det wisfa swaret på denna wigtiga fråga. Jesus är vägen, emedan Han är sanningen och lifwet. I Honom är Guds sanning uppenbarad, ja Han är sanningen, Han är det Han talar och uppenbarar; känner man Honom, så känner man och Fadren, då känner man och sig sjelf, werlden, de ting som i werlden äro, ja allt sådant det i sanning och werklighet är. Och genom Honom

meddelar sig Gud åt menniskorna till lif och salighet. Han är såsom Sonen lifwet; Han är den, genom hwilken wi skola lefwa, ty genom Hans kunskap skänkes allehanda, som till lif och gudsaktighet tjenar (2 Petri 1: 3). Men om Jesus så är sanningen och lifwet, så är Han ock wägen. Och är Han allena sanningen och lifwet, emedan Gud i ingen annan uppenbarar Sig och genom ingen annan meddelar Sig så, som i och genom Sonen, så är Han allena wägen, den enda wägen till Gud; ingen kommer till Fadren, utan genom Honom. Såsom jådan kände lärjungarne Honom ifrån nu, och så kände de nu på ett beghynnande sätt Fadren och hade sett Honom uti Jesus och Hans ord. "Jag är wägen", säger Herren, och dermed tillstänger Han alla andra vägar till Gud, som menniskor utstaka efter sitt eget tycke och sinne. "Jag är wägen", säger Han, och dermed återför Herren menniskors sinnen ifrån det mångahanda, som de taga sig förw för att komma i himmelen, till det ena, till en punkt; dermed förvandlar Han det wida fält, der de irra omkring, till en trång port. "Jag är wägen", säger Han, och dermed gifwer Han tillkänna, att det afgörande är icke, från hwilket troös-samsfund någon kommer, icke hwilka meningar och åsigter någon hyser, icke hans kunskap och wetande, utan det afgörande är, i hwad förhållande han står till Herren Jesus personligen, om han känner Jesus, om Jesus är hans wäg till Gud, om Sonen är den, genom hwilken han ingår och utgår (Joh. 10: 9). Många äro helt wißt i denna tid de, som anse sig aldrig kunna komma till klarhet i det, som rörer Christendomen, emedan man från så många håll erbjuder sig att wisa wägen till Gud; många äro de, som nära nog förtwisla om att finna den rätta wägen, emedan de, som wilja wisa wägen, peka åt så många olika håll. Äf, om de dock wille stanna för Honom, som här talar, och söka Honom, som säger: Jag är wägen, huru skulle de icke då komma till rätta! Ty Herren Jesus icke blott wisar wägen, utan Han är sjelf wägen. Finner du Honom — och du finner Honom, om du söker Honom — så finner du wägen. För det ordet: Jag är wägen, skall ock du stanna, du som går dina egna vägar i upprättande af egen rättfär-

dighet, i egen kraft. Och vill du weta helgelsens wäg, låt ingen menniska wara din wäg och förebild, utan efterfölj Jesus, likna Jesus, så går du den rätta wägen till helighet. Och om du under detta lifwets mångahanda förhållanden står rådlös och owis om den wäg, du skall gå; söt Honom, som är wägen, så skall råd och hjelp icke fattas. Ja, detta ord af Jesu mun må dagligen genomtränga dig, pröfwande, om du går denna wägen, tröstande, när du är rådlös och wanmäktig, bärande, när du förirrat dig, och tuktande, när du afwiker, ty Han är i dag, som i går — wägen till Gud. Och "när den "stunden nalkas, då vårt görande och werkande måste upphöra, "och wi icke längre här få förblifwa, utan denna fråga upp- "står: Hwar finner jag nu en bro, eller spång, som är mig "säker, på hwilken jag kan komma öfwer till det andra lif- "wet? — när man kommer derhän, jäger jag, så se dig blott icke "om efter någon wäg, som kallas menniskowäg och vårt eget "goda, heliga lefwerne eller gerning, utan se till, att du då "har detta ord hos dig fast inpregladt, och det så, som hörde "du Christum närwarande säga dig: Jag är wägen. Se blott "till, att du träder på Mig, det är, håll dig med fast tro och "hertats hela tillförsigt till Mig; Jag will wara bron och öf- "wersöra dig, att du skall i ett ögonblick komma ur döden och "helwetesqwalet i det andra lifwet".

Wisa mig, Herre, denna din wäg, att jag må wandra i dine sanning; behåll mitt hjerta wid det ena, att jag ditt namn fruktat! Du är't! Wid Dig will jag städse blifwa!

Salig, salig den som kände,
 Den som trodde Dig allena,
 Sannan Gud, och den Du sände,
 Alt med Dig öf än förena.
 Jesu Christe, Du är worden
 Wägen, sanningen och lifwet,
 Och i himlen och på jorden
 Är öf annat namn ej gifwet.

Amen.

Fredag.

Låt oss se Fadren!

Philippus sade till Jesus: Herre, låt oss se Fadren, så hafwa wi nog. Sade Jesus till Honom: Jag är så lång tid när eder, och du känner Mig icke; Philippe, den Mig ser, han ser Fadren; och huru säger du: Låt oss se Fadren? Tror du icke, att Jag är i Fadren och Fadren i Mig? Orden, som Jag talar, talar Jag icke af Mig sjelf; Fadren, som är i Mig, Han gör gerningarne. Tror Mig, att jag är i Fadren och Fadren i Mig; eljest tror Mig för gerningarnes skull. Joh. 14: 8—11.

Philippus hade icke tunnadt fatta Herrens föregående ord, att lärjungarne nu kände Fadren och att de hade sett Honom. Han säger: Herre, låt oss se Fadren, så hafwa wi nog! Mången torde finna denna Philippi begäran underlig eller barnslig. Men underligare är det, att icke hwar och en har samma åstundan som han. Ty skulle wi icke begära att se Honom, af hwilken wi äro skapade? Skulle icke barnet begära att få se sin faders ansigte? War det icke samma bön, som Moses bad, sedan han sett så mycket utaf Herrens verk? Låt mig se din herrlighet! sade han (2 Mos. 33: 18). Uttalar sig icke i denna Thomas' begäran menflighetens djupa behof af en gudomlig uppenbarelse, som låter oss se och känna Gud, sådan Han är? Herren tadlar icke heller Philippus därför att han vill se Fadren — huru mången måste Han icke tadla för likgiltighet i denna del? utan emedan han icke sett Fadren i Jesus. Ty dermed, att Philippus beder att få se Fadren, visar han, att han känner icke heller Jesus: Jag är så lång tid när eder, och du känner Mig icke. Den Mig ser, han ser Fadren; och huru säger du: Låt oss se Fadren? Philippus wille wäl hafwa en sarsild uppenbarelse från himlen, eller något dylikt. Och huru många äro honom icke lika uti

detta? Lång tid har Herren varit när dem, talat sitt ord, verkat sitt verk och så för dem uppenbarat Sig och Fadren, och likväl begära de se något särskildt, för att de skola tro. Man undrar och undrar, hurudan Gud är, ja väl också hurudan Frälsaren i själfwa werket är, såsom hade man icke kunnat se och känna Honom och i Honom Fadren. Hwaraf kommer detta? Det kommer deraf, att man icke håller sig till Jesu ord, sådana man hör dem, icke aktar på Jesu verk, sådana man ser dem. Ty så säger ju Herren: Tror du icke, att Jag är i Fadren och Fadren i Mig? Orden, som Jag talar till eder, talar Jag icke af Mig sjelf; Fadren som är i Mig, Han gör gerningarne. Tror Mig att Jag är i Fadren och Fadren i Mig; eljest tror Mig för gerningarnes skull. Fadren är icke densamme som Sonen, ty Sonen talar ju både till och om Fadren, som en annan. Men Fadren är i Sonen, och Sonen är i Fadren. "Jag i Fadren, det innebär å Jesu sida ett undertryckande af hwarje egen tanke, wilja och egen kraft wid Hans werksamhet. Fadren i mig, det innebär å Guds sida meddelandet åt Jesu person af hela den rikedom, som är i Guds wäsende." Såsom tecken till och bewis för detta sitt warande i Fadren och Fadrens warande i Sonen anför Frälsaren i första rummet de ord Han talar, i andra rummet de verk Han gör. Orden, som Han talar, talar Han icke af sig sjelf, utan Fadren genom Honom; de verk Han gör verkta Han icke på egen hand, utan Fadren genom Honom. Så ser man i Hans ord och verk Fadren, Fadrens helighet och nåd, makt och sanning. Derföre höra wi ock en af Hans lärjungar sedan betyga i sitt och sina medtrogues namn: Wi sågo Hans herrlighet, såsom ende Sonens herrlighet af Fadren, full med nåd och sanning, Joh. 1: 14.

Så skulle ock hwar och en af oss kunna få se och lära känna Jesum och Fadren genom Honom, om wi stannade och böjde oss för Hans ord och verk. Och förnimmer du icke i ditt innersta en dragning till denne Herren, i hwilken du ser Fadren, ja, i hwilken du ock ser din egen bild, sådan den skulle wara, d. ä. den rätta menniskan, menniskan i hennes rätta förhållande till Gud? Så bed då, att du må få se Fadren, men icke

utan Jesus, utan i Jesus, icke genom särskilda uppenbarelser, utan sådan Han ter sig i ord och verk. Böj dig för dessa, undergif dig Honom, så skall du känna Gud och den Han sändt, och hafwa nog för din af Gud skapade andes vändliga trängtan. Men wet ock, att du af intet annat skall hafwa nog, om du än fyllde ditt hufvud med all kunskap och ditt sinne med alla denna verdens ting.

Ja, Herre, låt oss se Fadren, så hafwa wi nog!

Jesús! lär mig rätt betrakta
Ordet, som blef kött i Dig,
Och all verdens lust ej ätta
Mot den fröjd, Du bjuder mig:
Fröjd af sanning, nåd och frid,
Fröjd, som blir i ewig tid,
Då Du Fadrens råd förklarar,
Fadren själf oss uppenbarar.

Led oss, Jesu! lär oss lida,
Lär oss verka, såsom Du,
Och ett ewigt lif förbida
Efter detta korta nu.
Som Du ett med Fadren war,
Fadren i Dig uppenbar;
Så wi ett med Dig må wara,
Dig i allt vårt verk förklara.

Amen.

Lördag.

Större gerningar än Jesu.

Sannerligen, sannerligen säger Jag eder: Den der tror på Mig, de gerningar, som Jag gör, skall också han göra; och skall göra större än dessa: ty Jag går till Fadren. Och allt det I bedjen i mitt namn, det skall Jag göra, på det Fadren skall prisad warda i Sonen. Hvad I bedjen i mitt namn, det skall Jag göra. Joh. 14: 12—14.

Fadren skall göra sig känd i Jesu trogna, likasom i Jesus själf, genom de gerningar, som de skola göra. Här om säger Frälsaren: Den som tror på Mig, de gerningar, som Jag gör, skall också han göra; och skall göra större än dessa. Det Herren Jesus gjort till frälsningens förwärfwande, det kan ingen annan göra. Men med afseende på tillämpningen af Hans frälsningsnåd skall hvar och en, som tror på honom, göra ej blott de gerningar, som Han gjort, utan större än dessa. Detta är ett så stort och oerhördt löfte, att Herren bekräftar det med ett: sannerligen, sannerligen säger Jag eder. Detta löfte uppfylldes snart på apostlarnes och sedan på många trogna efter dem. Ty så stora Herrens undergerningar till sjukas helande, dödas uppväckande, o. s. w. än woro, större woro dock de gerningar, som gjordes af en Petrus, Paulus och af andra, som under tidernas lopp fått wara redskap i Herrens hand till många själares frälsning.

Men hwaraf kom den kraft, som verkade sådant? Apostlarnes och andra troende med dem woro själfwa de förste att fränläga sig äran här för och kraften här till. Derom vittnar isynnerhet berättelsen om apostlarnes gerningar. Så läsa vi i Ap. G. 3: 12—16, huru Petrus, med anledning af den förundran, som grep folket, då det såg den ofärdige mannen, som Petrus botat, sade till folket: I män af Israel, hwi undren I här uppå? Eller hwi sen I på oss, lika wißt som

wi af vår egen kraft eller förtjenst hade det åstadkommit, att denne hafwer fått sin gång? Abrahams och Isaacs och Jacobs Gud, våra Fäders Gud, hafwer förklarad Sin Son Jesum, hwilken I öfwerantwardat hafwen och föruekat inför Pilatus, då han dömd, att Han skulle gifwas lös. — Den hafwer Gud uppväckt ifrån de döda, till hwilket wi wittne äro. Och hafwer genom tron på Hans namn, på denne, som I sen och kännen, stadfäst sitt namn; och tron, som är genom Honom, hafwer gifwit denne hans helbregda, i allas edra åsyn. Den stora kraften kom icke af dem, utan från den uppväcktne och förklarade Frälsaren, "som werfde med dem". Han säger: Sådant stolen I göra, ty jag går till Fadren. Deruti att Jesus gick till Fadren, öppnade wägen för syndare till Gud och beredde wäg för Andens sändande i syndares hjertan, — deruti ligger hemligheten. Dock, ännu en annan hemlighet upplåter Herren för oss, såsom grunden dertill, att Hans trogna skola göra större gerningar än Han. Det är bönen hemlighet. Och allt det I bedjen i mitt namn, det skall Jag göra, på det att Fadren må prisad warda i Sonen. Emedan Jesus gått till Fadren och fått all makt i himmelen och på jorden, så kan Han uppfylla de sinas böner. Och Han will ännu, genom de sina, göra allt som tjenar till Fadrens förherrligande, likasom Han sjelf på jorden i allt sökte Fadrens ära. Men kan Han och will Han göra allt, hwarigenom Fadren warder ärad, så skall Han ock göra det — det skall Jag göra — om man beder, om man beder i Hans namn, så att man i sin bön är förenad med Honom genom tron på Hans namn, och, såsom Han, med sin bön syftar på Fadrens ära. Läs i Pauli bref, huru han "alltid i alla sina böner" tänker på församlingarne, läs i Luthers, Arndts och andre Guds mäns lif, huru de hafwa bedit, så skall du förstå, hwarifrån de hemtat kraften, hwad som war hemligheten i deras lif och werksamhet. Till yttermera wisso upprepar Herren detta löfte om bönhörelse: Hwad I bedjen i mitt namn, det skall Jag göra. Huru wispa äro icke dessa ord! Huru höga och enkla stå de der icke, likasom wäntade de blott på bedjande själar, som "fly dertill, att de måtte få det, som

utlofwadt är"! — Huru mycket är icke det, som hwar och en troende skulle wilja göra för andras wäl? Hwarföre blifwer då så litet deraf? Sæde kunna wi säga, att intet göres i våra dagar för menniskors frälsning. Man skulle snarare kunna jäga, att det göres för mycket, nemligen i den meningen, att wi göra så mycket, företaga oß så mycket, under det att wi ej lika mycket bedja i Jesu namn. Så blifwa wi de handlande, i stället för att Jesus skulle vara det, Han som säger: Det skall Jag göra. Stanna då för detta löfte och låt det icke vara obegagnadt! Besinna hwilken makt Herren med detsamma lagt i dina händer, om du nu annars will utsträcka dem till Honom i bön! Bed såsom du kan, under åberopande af din Medlares förtjenst, att du må kunna bedja såsom du bör — i Jesu namn!

Det är mig ljust, att Du, Herre, hörer min röst och min bön; att Du böjer din öron till mig, dertföre will jag åtalla Dig i mina lifsdagar.

Bed trägen, bed i Jesu namn;
 Då öppnar Gud en Faders famn,
 Och gifwer dig sin Andas nåd
 Till ljus och hjelp i råd och dåd,
 Till hopp och tröst i sorgens tid,
 Till kraft och mod i andlig strid. Amen.

Måndag.

En annan hugswalare.

Älsken J Mig, så håller mina bud. Och Jag skall bedja Fadren, och Han skall gifwa eder en annan hugswalare, att Han skall blifwa när eder ewinnerligen; sanningens Ande, den werlden icke kan undfå; ty hon ser Honom icke och känner Honom icke: men J kännen Honom; ty Han blifwer i eder och skall wara i eder. Joh. 14: 15—17.

Herren lofwar här sina lärjungar en annan hugswalare. Herren Jesus hade hittills sjelf varit deras hugswalare, ty Han hade troligen bistått dem uti all deras nöd, lärt dem, huru de skulle bedja, sjelf bedit för dem mot deras fiende, hulptit dem i deras swaghet och på allt sätt bewisat, att Han wille till det bästa utföra deras sak. Men då Han nu lemnar dem, så behöfwa de "en annan" hugswalare, en som blifwer hos dem ewinnerligen och som skall wara i dem, förena sig med deras ande. Denne hugswalare är den helige Ande, som här kallas sanningens Ande, ej blott emedan Han lärer all sanning, men också gör sanningen till sanning för och i de troigna, så att de icke allenast skola hafwa sanningens form och bild uti kunskap om sanningen, utan att denna sanning skall blifwa verklighet och lif uti dem. Ty allena genom Guds helige Ande blir den sanning, wi weta, sanning och verklighet i och hos oss. Det som icke är verkadt af Honom, det är ännu icke sanning hos oss.

Denne sanningens Ande kan werlden icke undfå, ty hon ser Honom icke och känner Honom icke. Wäl kan anden icke ses med lekamliga ögon, men Hans verk kan dock förnimmas uti samwetet, och det beror då uppå, om man känner och egentänner Honom såsom sanningens Ande, åt hwilken man hos sig will lemna rum. Detta gör icke werlden. Hon will icke underkasta sig Andens tuftan, hon will icke låta straffa sig.

Derför kan hon icke undfå hugswalaren. Ty Han gifwes endast åt dem, som äro Honom lydaktige (Ap. G. 5: 32). Med den, som står i inre strid och motsägelse till Hans verkande, kan Han icke förena sig. Men lärjungarne kände Honom. I Herren Jesus hade denne sanningens Ande mött dem, och de hade blifwit Honom underdånige, i det de med uppriktigt lärjungasinne slutit sig till Jesus. Honom hade de fått kär. Han hade dragit deras hjertan till Sig, och intet war för dem så dyrbart, som Han. Om de nu så älskade Honom, så skulle de hålla Hans bud, taga wara på hwad Han lagt dem på hjertat såsom sin wilja, ty huru skulle wäl kärleken till Herren annorlunda eller bättre bewisa sig, än uti ett sådant hållande och bewarande af Hans bud? Om lärjungarne så blefwo på den wäg, som Frälsaren anwisat dem, så wille Han på dem uppfylla löftet om Andens sändande, hwarigenom ännu större nåd skulle wedersaras dem. Jag skall bedja Fadren, och Han skall sända eder en annan hugswalare. Här lofwar Jesus, att Han skall wara deras förespråkare och förebedjare hos Fadren. Den framför allt annat goda gåfwan — den helige Ande — will Han utbedja åt dem af Fadren, och Han skall gifwa dem denna gåfwa; ty huru skulle icke Sonens bön blifwa hörd! Och skulle icke Fadren sammalunda höra hwarje bön, hwilken likasom inneslutes i denna Jesu bön och går ut på detsamma som den? Jo, hwarje bön om den helige Ande, såsom hugswalare och sanningens Ande, will Herren höra. Beder du om Honom, då wisar detta, om det annars är allwar med din bön, att du icke mer will höra den werld till, som icke kan undfå Honom. Beder du om Honom till Fadren, så skall Han förwisso gifwa hwad du beder. Och hwad skulle wi snarare eller mera behöfwa än denne sanningens Ande, som kan lära sanningen, och som kan göra, att den sanning, som wi känna, blir sanning i oss? Ty huru mycket weta wi icke, hwilket ännu står likasom utanför oss, hwilket fyller förståndet men icke hjertat; huru mycket som wetes, men icke lefwes, blifwit förstådt, men icke upplefwadt? Huru mången, som wet att tala om alla Christendomens sanningar och gifwer dem sitt bifall, är dock icke i sitt inre främmande för sanningen! Är

det så med dig, så bed om sanningens Ande. Får Han verka sanningen och införa den i hjertat, huru skall Han då icke bete sig såsom hugswalaren, hwilken blifwer när och uti Herrens trogna? Jo, Han skall hugswala dig med sanningens tröst, Han skall utföra din sak emot satan, Han skall stå dig bi i din nöd, stilla ditt hjerta, när det fördömer dig (1 Joh. 3: 19), och blifwa när dig ewinnerligen. Men will du icke se Honom, icke känna Honom, icke böja dig för Honom, då kan du icke undfå Honom, då blir du utan sanningens tröst, då stannar du i lögnen.

Så gif mig då, käre himmelske Fader, din helige Ande, och tag Honom sedan icke ifrån mig; trösta mig med din hjälp, och den frimodige Anden uppehålle mig!

Uti all sanning led Du mig,
Förståndet öppna nådelig
Och lär mig Gud, din wilja!
Ack, gör mig från all synder ren,
Att jag må följa Dig allen,
Allt ondt ifrån mig stila!

Uppå min sida alltid stå,
Att satan mig ej skada må,
Ej werlden mig förföra!
Med minom anda wittne bär,
Att ett Guds barn jag också är,
Det Han will saligt göra!

Amen.

Tisdag.

Ewig Fader.

Jag skall icke låta eder vara faderlöse; Jag skall komma till eder. Än är en liten tid, och werlden ser Mig icke mer. Men I skolen icke se Mig; ty Jag lefwer; I skolen också lefwa. Joh. 14: 18—19.

Herrens löften äro så stälda i anseende till antingen det sätt, hwarpå de uttalas, eller det goda, de innehålla, att de icke passa för andra, än för dem, åt hwilka de äro ämnade. Stundom inflätas de uti en beskrifning på Herrens lärjungar, såsom då det heter: De fattiges trängtan hörer Du, Herre (Ps. 10: 17); på andra ställen hafwa de ett sådant innehåll, att det goda, de lofwa, icke blir något godt för andra, än för dem som dessa löften gälla. Så är det här. Herren lofwar att komma till de faderlöse. Men hwilken annan skulle kunna glädja sig åt ett sådant löfte som detta, än den, som med lärjungarne känner sig faderlös? Äfwen hos den naturligt sinnade menniskan förekomma rörelser, under hwilka också hon får en öfvergående förnimmelse deraf, att hon är såsom utan Fader, såsom hon ju också verkligt är. Men hon förqwäfwer sådana rörelser, och vill för sig själf ej tillstå, huru illa det med henne är, huru tomt det är i hennes hjerta. Dersöre får hon icke heller erfara trösten af detta Jesu löfte, utan förblifwer i sitt hjälplösa tillstånd. Annorlunda war och är det med Jesu lärjungar. För dem hade Frälsaren blifwit hwad en fader är för sina barn. Dersöre blef också deras belägenhet, då Jesus lemnade dem, lik ett barns, som förlorat sina föräldrar och nu står der hjälplöst och rådlöst, utan "huld och skydd". Och hwar helst en menniskas hjerta blir rätteligen intaget af Herren Jesus, der blir Han för henne allt, så att hon, om hon mister Honom, är och känner sig wara som ett öfvergifwet, hjälplöst barn, som icke har någon att hålla sig till. Sådana har Herren

gifwit det löftet: Jag skall icke låta eder vara faderlöse, Jag skall komma till eder. Och detta löfte uppfyller Han tro- ligen genom Hugsvalaren. Genom Honom kommer Jesus till dem, lärjungarne, icke alltid i den stund, då de själfwa begära det, men alltid på den tid, då de behöfwa det; icke alltid så, att de förnimma det, men alltid så, att Han låter de fader- löse finna nåd när Sig (Hof. 14: 4). Ty alltjemt upprepas detsamma, som lärjungarne fingo erfara enligt Jesu ord: Nu är en liten tid, och werlden ser Mig icke mer; men I skolen se Mig. Snart skulle Herren tagas bort, för alltid ur werldens åsyn; men lärjungarne skulle se Honom, icke blott då Han efter uppståndelsen tedde Sig för dem, utan än mera då de med andens ögon fingo ståda Honom så, som de aldrig förr sett Honom. Så wexlar det för en Jesu lärjunge mellan att se Jesus och wandra i tron utan att se. Att aldrig mera få se Honom, det är domen öfwer dem, som icke fråga efter Herren, det innesluter i sig allt hwad elände och död heter. Men åt ett sådant elände skola Herrens trogna icke hemfalla. I skolen se Mig, säger Herren, och så ter Han sig åter för dem. Icke heller skola de blifwa dödens rof: Jag leswer, I skolen och leswa. Jag leswer, så betygar Han midt i dödens åsyn, ty Han är en Herre öfwer döden. Jag leswer, så kan Han nu wittna, ty Han dör icke mer, döden får icke mer makt öfwer Honom, ty det Han blef död, blef Han synden död en gång, men det Han leswer, leswer Han Gudi (Rom. 6: 10). Derför skola och Hans lärjungar leswa: I skolen och leswa. Ja äfwen de, säger Paulus i sammanhang med de anförda orden, skola hålla sig derföre, att de äro döde synden och leswa rättfärdigheten genom Jesum Christum vår Herra (v. 11). Ty då en menniska kommit i förening med sin Träl- sare genom tron och sinnes i Honom, så har hon så wugit tillsamman med Honom, att Hans lif är hennes lif. Hon leswer då i Honom och af Honom. Och det, att Han leswer, blir derföre den säkra borgen för henne, att äfwen hon skall leswa, så mycket mera, som Han, den leswande, ju städse meddelar Sig åt henne såsom lifsens bröd i sitt ord och gifwer henne sitt kött och blod i den heliga nattwarden, sägande:

Swilken som äter mitt kött och dricker mitt blod, han hafwer ewinnerligt lif, och Jag skall uppväcka honom på den yttersta dagen (Joh. 6: 54). Så är Han de sinas "ewige Fader". (Ef. 9: 6).

Herre, det Du talar, det gör Du ock; deraf lefwa wi, och vårt lif står alltsammans derutinnan, att Du för oss är död och nu lefwer!

Min lifsförste stod med triumf ur sin grift,
 Af egen gudomlig förmåga.
 Sjelf döden Han blifwit ett dödligt förgift,
 Och helvetes plågor en plåga.
 Han lefwer, och dör ej i ewighet mer;
 Mig samma lifgifwande kraft Han betar:
 "Jag lefwer, I skolen ock lefwa".

Så lefwer jag äter; dock nu icke jag,
 Men Kristus, mitt lif, i mig lefwer!
 Jag lefwer i tron, till min Jesu behag,
 I mörtret mig mer ej inweswer.
 I Jesu jag finner ljus, fägnad och tröst;
 Mig gläder Hans ljufwa förfärande röst:
 "Jag lefwer, I skolen ock lefwa."

Amen.

Onsdag.

För hwem Jesus will uppenbara sig.

På den dagen skolen I förstå, att Jag är i min Fader; och I i Mig, och Jag i eder. Den mina bud hafwer och håller dem, han är den Mig älskar; och den Mig älskar, han skall warda älskad af min Fader, och Jag skall älska honom, och honom skall Jag uppenbara Mig. Joh. 14: 20—21.

På den dagen, då hugswalaren kommer (v. 16), då Jesus sjelf kommer till lärjungarne (v. 18), skola de förstå, att Jesus är i sin Fader, och de i Honom och Han i dem. Förut (v. 11) har Frälsaren påfallat deras tro derpå, att Han är i Fadren; nu säger Han, att de skola förstå det. Dock är det icke fråga om ett tomt, torrt fattande med förståndet, utan om ett hjertats fattande, en hjertekunskap, som winnes på erfarenhetens wäg, då man förnimmer lifwet af Gud, som man fått genom Jesus. Ty får man lifwet af Gud genom Honom, då är ju Han i Gud, i Fadren, annars kunde Han icke gifwa lifwet. Men med erfarenheten deraf, att Han är i Fadren, följer ock det, som Frälsaren uttrycker med orden: I i Mig och Jag i eder, och "när de icke känna något annat lif mera, än det, som de hemta af Honom — I i Mig, — och tillika erfara, att Hans hela lif verkligen öfvergår i dem — Jag i eder —, så skola de fatta hwad Han uppenbarat dem, hwad Gud är för Honom och hwad Han är för Gud". Huru detta skall ske, gifwer Herren närmare tillkänna uti de följande orden: Den mina bud hafwer och håller dem o. s. w. Här angifwes wägen till den saliga föreningen med Gud i Christo, och det steg för steg. Först: Den mina bud hafwer — den som fasthåller hwad Jag bjudit — och håller dem, så att Han i sitt lif bewarar dem såsom sin wäg, han — detta är det andra — är den Mig älskar, en sådan är min wän; och den Mig älskar, han skall warda älskad af min Fader. Detta är lifsom

den tredje "länken i denna nådekedja". Detta ord kan synas underligt. Älskar Gud icke alla? Jo, visserligen; men det är skillnad mellan kärlek och kärlek. Det är skillnad mellan denna medlidandets kärlek till en fallen werld, som beror derpå, att Gud älskar werlden i Sonen och såsom den der är mottaglig för Herrens kärlek, d. ä. kan mottaga den, och detta kärlekens wälbehag till en troende själ, som beror derpå att hon nu verkligen mottager Hans kärlek, såsom det ju och bland menniskor är skillnad mellan en kärlek, som lider med det förlorade barn som icke will låta sig räddas, och kärleken till det barn, som blifwer föräldrarne lydigt. Men det är och skillnad mellan Guds kärlek i allmänhet till en själ, som i tron annammat Jesus, och den kärlek, som han har till en Jesu vän som visar sin kärlek uti hållandet af Hans bud. Älskade icke Jesus särskildt Johannes? Och hwarför? War det icke emedan Johannes mottog mera af Jesu kärlek? Ty detta mottagande af Herrens kärlek och af Hans sinne och bevarandet af hwad wi mottagit, det är vår sak. Den Mig älskar, Han skall warda älskad af min Fader — sådana ord måste wi låta gälla, och icke bortblanda eller förswaga den med ett allmänt tal derom, att "Gud älskar alla lika", eller ens derom att Gud älskar alla troende lika. Annars löpa wi fara att gå miste om den kärlek hwarom här talas. Och wore det icke ett dåligt tecken, om någon i förhållande till en maka eller vän låte det bero derwid att man har dessas kärlek, och icke frågade efter att winna mera af densamma? Kunde icke ett sådant kärleksförhållande lätt upplösas? Och kunna wi icke fatta, att såsom Guds kärlek sänker sig ned till den, som i tron håller sig till Hans Son, så skall Guds kärleks öga med allt större wälbehag skåda ned på den, som med allt större kärlek förenar sig med denne Hans älskade? Och Han, Frälsaren åter, Han skall, "när Han ser Fadrens kärleksblick rigtad på sina lärjungar, känna sig med dem förbunden genom ett nytt band: Och jag skall älska honom; detta är det fjerde steget till den höjd, dit Herren Jesus will föra de sina, och hwilken Han bekrifwer med det ordet: och honom skall Jag uppenbara Mig". Derom kan icke hwem som helst tala; men till erfarenhet häraf will och

kan Han föra hvar och en, som af Hans kärlek vill låta upp-
väcka sig till ifver, nit och trohet uti hållandet af Jesu bud.
Må ingen i klenmod undandraga sig, och tänka: Detta är
icke för mig; sådant kan jag icke få erfara. Så behöfwer du
icke tänka, ty Herrens kärlek är ju alltigenom oförstylld, full
af nåd. Du har ju endast att mottaga och förwara hwad du
mottagit. Herrens kärlek skall då kunna göra stora ting med
dig. Men må icke heller någon, som tagit det första steget
till Jesu, nöja sig dermed, såsom om nu allt wore wunnet,
som kan winnas. Må ingen i tröghet och litgiltighet blifwa
tillbaka, utan fara efter målet, som förhålles af Guds kärlek
i Christo Jesu!

Herre Jesu, drag of, så löpe wi! Låt Dig wårda om
wåra själar gansta troliga, att de icke måtte förderfwas! Älska
of ut ur förderfwet, älska of upp till Dig!

O Jesu! kom, kom hit till mig,
Dig wärdigas mig gifwa,
Att dock din kärlek innerlig
Må ewigt hos mig blifwa.
I nöd och död är Du min fröjd,
I Dig är jag så hjertligt nöjd:
Ej skole wi åtskiljas.

Amen.

Chorsdag.

”Åh och icke werlden.”

Sade till Jesus Judas, icke den Ischarioth: Herre, hwad är det då, att Du skall uppenbara Dig oss, och icke werldene? Swarade Jesus, och sade till honom: Den Mig älskar, han warder hållande min ord, och min Fader skall älska honom, och Wi skola komma till honom och blifwa boende när honom. Men den Mig icke älskar, han håller icke min ord: och det ordet I hören, är icke mitt, utan Fadrens, som Mig jändt hafwer. Joh. 14: 22—24.

Judas hade icke funnat fatta, hwad Jesus sagt om sitt uppenbarande för den, som älskar Honom. Dersför frågar Han: Herre, hwad är det då, att Du skall uppenbara Dig oss och icke werlden? Eller egentligen: Hwad har händt, hwad har skett, att Du icke skall uppenbara Dig werlden? Judas hade wäntat, att Herren skulle uppenbara sig äfwen för werlden, ty han, lika som de andre lärjungarne, hade ännu så mycket qwar af den gamla judiska föreställningen om en Messiasherrlighet, som skulle lysa äfwen i werldens ögon. Denna föreställning och deraf kommande förhoppningar hade nu, såsom någon säger, blifwit öfverforsade af Jesu föregående ord. Judas will nu weta, hwad som kommit emellan och — enligt hans tanke — förändrat Jesu plan. — Emedan Judas ännu icke fattat bestaffenheten af Jesu rife, så kan han icke heller fatta den stora skillnaden, som der är emellan werlden och lärjungarne. Detta är ett fel, men det skall snart rättas. Judas och de öfrige lärjungarne skola snart lära att förstå, både hwad Jesus är och hwad werlden är. Till ett motsatt fel göra icke sällan Jesu nuwarande lärjungar sig skyldige. Med det sätt, hwarpå de tala om werlden, göra de ofta swalget mellan sig och werlden så stort, som om hos dem intet mera funnes utaf werldens wäsende. Detta otidiga dömande, detta föraktliga talande om werlden är ingalunda mindre felaktigt än Judas' och

hans medlärjungars motsatta förhållande. "Förr än du låter en dom öfwer werlden eller öfwer någon werldsmenniska gå öfwer dina läppar, måste du först kasta en blick in i ditt eget inre, huru det ser ut med werldsfinnet hos dig sjelf, om det hos dig helt förswunnit och från hwilken tid. Gif så att, om icke, då du följer denna regel, dina domar skola blifwa mera sällsynta, och när någon gång dömmandet blir nödwändigt, om det icke då skall blifwa mildare och barmhertigare än förut."

Trälsfaren inlåter sig icke på Judas' fråga med ett uttryckligt beswarande. Ett sådant swar hade Judas icke förstått. Men i sjelfwa wertet innehålla Jesu ord dock ett swar, nemligen i så måtto, att Han först förklarar, hvarföre Han skall uppenbara Sig för lärjungarne (v. 23), och sedan, hvarföre Han icke kan uppenbara sig för werlden (v. 24). Herren upprepar hwad Han kort förut sagt, att det beror på att man håller Hans bud, om Han skall uppenbara Sig för någon. Här betonar Han kärleken såsom det första: Den Mig älskar, han warder hållande min ord. Som wille Han säga: Lär blott att älska och lär detta af mig, så skall du ock hålla mina bud. Derjemte utwidgar Herren det löfte, som Han redan gifwit: Min Fader skall älska honom, derhån att Han säger: Och Wi skola komma till honom och blifwa boende när honom. Jesus är gången bort att bereda de sina boningar i Fadrens hus. Men Han will ock komma igen och bereda boningar åt Fadren och Sig uti deras hjertan. Först här nere en Guds boning i hjertat, sedan deruppe boningar i Fadrens hus — det är ordningen. Men nu swarar Herren ock på Judas' fråga, hvarföre Han icke kan uppenbara sig werlden: Den Mig icke älskar, han håller icke mina ord. Herren finner icke rum hos dem, som höra werlden till; ty werlden håller icke Jesu ord; men detta ord är icke Hans, utan Fadrens, som Honom sändt hafwer. Det är således ingen ringa ting, om man icke håller Jesu ord, ty då håller man icke heller Fadrens ord, utan står i en inre strid och motsägelse till Honom, och huru skulle Han kunna taga sin boning i en sådan människas hjerta? — Luther säger, med anledning af dessa ord, följande: Här har

du i forthet werlden afmålad och beskriwren, huru hon är be-
 stäffad och bör anses, nemligen att hon ej kan eller will älska
 Christum, eller hålla Hans ord. Det kommer deraf, att hen-
 nes kärlek och håg är rigtad åt ett annat håll; såsom St.
 Johannes säger: Det, som är i werldene, är köttfens begä-
 relse, och ögonens begärelse, och högfärdigt leswerne, 1 Joh.
 2: 16. — Kort förut har Han sagt: Den min bud hafwer
 och håller dem m. m.; och nu säger Han: Det ordet, I
 hören, är icke mitt, utan Fadrens. Huru är det då på en
 gång Hans och icke Hans ord? Jo, Han bemödar sig alltid
 att tala så, att Han först förer of till Sig, och, då wi äro
 förde till Honom, strax drager of till Fadren, så att wi, när
 wi höre Honom tala, genast läre of säga: "Det talar Fadren
 genom denne Christum till mig", — och hemte den tröst,
 glädje och kärlek till Honom, att intet annat Guds ord till
 mig eller om mig är i himmelen, och äfwen englarne intet
 annat höra, än hwad Christus talar med mig".

Wi bedje Dig, wärs Herras Jesu Christi Fader, att Du
 wille gifwa of kraft efter din herrlighets rikedom, att wi må
 starke warda genom din Ande till den inwertes menniskan, att
 Christus må bo genom tron i våra hjertan, stadeligen rotade
 och grundade i kärleken!

Ak, Herre Jesu! hör min röst,
 Gör Dig ett tempel i mitt bröst;
 I mitt hjerta blif och bo,
 Så har jag tröst och ewig ro.

Amen.

Fredag.

Nytt och gammalt.

Detta hafwer Jag talat till eder, medan Jag hafwer varit när eder. Men hugswalaren, den helige Ande, hwilken Fadren skall sända i mitt namn, Han skall lära eder all ting, och påminna eder allt det Jag eder sagt hafwer. Joh. 14: 25—26.

Detta hafwer Jag talat till eder medan Jag hafwer varit när eder. Herrens samtal med lärjungarne om stilsmessan och återföreningen dem emellan, både deruppe (v. 1—3) och här nere (v. 12—24), nalkas med dessa ord sitt slut. De hafwa ännu icke fattat allt. Men hugswalaren, den helige Ande, hwilken Fadren skall sända dem i Jesu namn, Han skall lära dem all ting. Hugswalaren bär här namnet: den helige Ande, emedan Han är den som helgar de trogna d. ä. afstilha och renar dem från det orent är till en Guds heliga egendom. Denne helige Ande skall Fadren sända i Jesu namn. Endast på grund deraf, att Jesus försonat syndare med Gud och gått till Fadren, kan Han sända sin helige Ande till syndare, och Han sänder honom till alla, som begära att blifwa helgade genom honom. Han skall lära eder all ting, säger Frälsaren. Det lärjungarne ännu icke kunde bära, emedan deras inre ej war moget dertför, det skall denne Ande inifrån lära dem. Han skall också påminna dem om allt, som Jesus dem sagt. Lära och påminna — "dessa begge stå i nära förbindelse med hwarandra: Han skall lära dem det nya, i det att Han påminner om det gamla, och Han skall erinra dem om det gamla, i det Han lär dem det nya." Han skall icke komma med något nytt, som icke ligger inneslutet uti det, som Jesus redan lärt dem. Han skall ansluta sig till de ord, som Jesus plantat i dem. Dem skall Han befrukta, åt dem skall Han gifwa lif och nytt ljus. Och hwarje nytt ljus, som Han meddelar dem, skall återföra dem till de ord, som Jesus talat. Så ter sig Andens verksamhet ännu i dag hos Jesu lärjungar. Det ljus, som Anden gifwer i själen, faller tillbaka öfwer de

ord, som de redan hört, och dessa ord gifwa nu åter ett nytt ljus åt själen.

Så är den helige Ande den, som allena gör rätte skriftlärde, som till himmelriket lärde äro, hwilka hemta fram nytt och gammalt (Matt. 13: 52). Der Han gifwer skriftlärdom, der stannar man icke wid blotta wetandet och upprepar det af det gamla, utan detta blir genom Anden nytt, får nytt lif och nytt ljus genom nya erfarenheter som göras under Andens ledning. Men — denne Ande skiljer sig ock wida från alla de andar, som endast wilja "föra nytt på banen an". Det "nya ljus", med hwilket de tid efter annan framtomma, är icke hemtadt ur det gamla ordet, som man hört från begynnelsen, och förer icke heller tillbaka till detta, utan bort derifrån, och blifwer detsamma såsom wilsledande irrblof. Guds Ande lär hela Guds församling nya ting, annars skulle hon icke kunna skrida framåt i sanningen, men äfwen härwid gäller det, att det nya, som Han lär, framkommer ur det gamla och för tillbaka till detta. Men här kunna wi ock lära, hwilket det rätta förhållandet är mellan det skrifna ordet och den helige Ande. Utan det yttre ordet finner man icke Anden, man må åberopa sig på ande och ande huru mycket som helst. Detsamma skall du sliteligen umgås med detta ord och hålla dig hårdt derwid, om du will att den helige Ande skall lära dig allt. Men å andra sidan skall du slitigt bedja om den helige Ande, ty allt ditt yttre umgående med ordet hjälper dig till intet, om den helige Ande icke får i ditt inre lära dig allt. — Så bjudes här äfwen en mächtig tröst åt dem, som gerna wille lära, gerna wille ihågkomma allt hwad de höra och lära. Är du bland dessa, så hör här, att Han, denne helige Ande, skall lära dig allting. I honom har du läromästaren, war du blott lärjunge, som låter wäcka ditt öra och sinne att höra. Han skall påminna dig allt. Godt är, om du kan wäl minnas hwad du hör och läser, men skulle det än så mycket fel med ditt minne, så skall du icke detsamma gifwa det förloradt. Har du wid ordets hörande bedit Guds Ande att kunna gömma det ord, i hwilket Han tilltalat dig, wist skall Han i rätta tiden påminna dig derom; ja, äfwen om det sjunkit aldrig så djupt

ned i glömskans djup, ser Han blott, att du är villig att böja ditt hjerta till Hans lärdom, så skall Han i rätta stunden lära dig. "Det ligger mera makt deruppå, att förstå Guds ord, när man hör det, tro det, när man har förstått det, och följa ordet, när man har trott det, — än att mycket minnas." Huru dyrbart är icke detta löfte om den helige Andes påminnande! Huru ofta får icke en Jesu lärjunge erfara uppfyllelsen af detsamma, då just i rätta stunden ett Herrens ord kommer honom i sinnet, wedergwickande och hjälpsande! Huru nytt blifwer icke då det gamla ordet! Och huru mycket mera skulle han icke få erfara häraf, om Herren alltid funne honom villig attakta på den helige Andes påminnelse och lärdom! Men utan Hans påminnelse — huru går det då? So, wi tänka då på Herrens ord först efteråt, sedan wi redan syndat, såsom det skedd med Petrus wid förnekelsen.

Så led mig då, Herre, i dine sanning och lär mig, ty Du äst den Gud, som mig hjälper; dagligen förbidar jag Dig! Påminn mig i rätta stunden om allt det Du sagt hafwer och mig säga wille. Gör det gamla städs nytt för mitt hjerta!

Kom, Helge Ande! till mig in,
 Upplys min sjät, upptänd mitt sinn',
 Att jag i Dig må blifwa!
 Låt lysa lifvens ljus för mig,
 Och led mig på den rätta stig!
 Dig will jag helt mig gifwa.

Lördag.

Jesu frid.

Friden låter Jag eder; min frid gifwer Jag eder; icke gifwer Jag eder så som werlden gifwer. Edert hjerta ware icke bedröfwadt, ej heller rädes. Joh. 14: 27.

Frälsaren stod nu i begrepp att lemna lärjungarne. Swåra ting förestodo dem redan nu, och än mera sedan under hela deras lif. Det som under all inwertes strid och utwertes räddhåga kunde styrka och bewara deras hjertan och sinnen, det war Herrens frid. Men denna frid, denna själens trygghet i förhållande till Gud, i medwetandet om Hans nåd och wälbehag, war icke lärjungarnes naturliga egendom. De egde den icke. Men Jesus egde den för sin egen del, och gick att förwärfwa den åt syndare, att ock de måtte frid hafwa. Han säger nu: Friden låter Jag eder. Detta är Hans testamente — Hans lärjungar skola hafwa frid. Och den frid Han gifwer dem är Hans egen frid: Min frid gifwer jag eder. Han will, att de skola taga del uti den ro och trygghet i Fadrens wälbehag, som Han sjelf är i besittning utaf midt i åsynen af lidande och död. Men såsom Frälsaren sjelf åtnjöt en frid, som war utaf en helt annan art än werldens frid, så gifwer Han den ock på ett helt annat sätt än werlden gifwer: **Ikke gifwer Jag eder såsom werlden gifwer.** Werldens s. k. frid beror derpå, att hon för sig och andra döljer den nöd och fara, i hwilken man verkligen swärfwar. Hon will icke se, hwad som hotar henne från Guds sida för syndens skull; hon will icke heller se, hwilka faror som möta i det yttre. Hon breder deröfwer en slöja. Och så säges det af den ene till den andre, lifasom man så tilltalar sig sjelf: Det har ingen fara. Sådan frid når icke hjertat, tager icke bort den inre oron på djupet af samwetet, ger icke heller någon rätt tillförsigt eller frimodighet att möta lifwets swårigheter och nöd. Unnorlunda gifwer

Jesús frid. Han fördöljer icke själens nöd, icke heller förtiger Han för de sina, att kamp och strid skola möta dem. Men Han gifwer dem under allt detta en frid, som gör, att de icke behöfwa bedröfwas eller hållas i inre oro, icke heller räddas eller warda försagde med afseende på det, som de hafwa att genomgå: Edert hjerta ware icke bedröfwadt, ej heller rädes.

Herren Jesús har wunnit och förwärfwat frid åt syndare. Näpsten ligger uppå Honom, på det wi skulle frid hafwa. Och dock sakna de flesta verklig frid, trygghet, ro till själen. Men är då icke frid och samwetsro något, som hwarje menniska begär? Är det icke derefter, som mennistor på sitt sätt också sträfwä? — Hvem wille icke komma till frid? Och dock — den ogudaktige hafwer ingen frid, jäger vår Gud. Hwaraf kommer detta? Det kommer deraf, att man icke will låta gifwa sig frid så, som Jesús gifwer. Man will icke för sig låta upptäcka den djupa orsaken till ofriden och oron. Antingen helt och hållet fördöljer man den inre nöden, eller far man öfwer den med så lätt hand som möjligt och tager en öfvergående rörelse för den rätta friden, och så får Jesu frid icke sänka sig ned i hjertat. När friden som bäst behöfdes, flyr den och lemnar hjertat i oro och försaghet. Eller ock har man sett in uti syndanödens och syndaförderfwets djup, men har dock icke funnit friden, emedan man sökte den såsom en jin frid, d. ä. såsom en frid, hwilken man skulle finna genom sig sjelf, i stället för att man skulle söka den såsom en Jesu frid, d. ä. såsom en frid, hwilken Han genom sin försoning förwärfwat och wunnit och nu gifwer dem, som på Honom tro. Ty Han är vår frid (Eph. 2: 14). Rättfärdige wordne af tron, hafwa wi frid med Gud genom vår Herra Jesum Christum. (Rom. 5: 1.) "Detta är nu ett ganska trösteligt och ljusligt farwäl, att Han lemnar dem, icke städer och slott, eller silfwer och guld, utan friden, såsom den högsta skatten i himmelen och på jorden, att de ej skola hafwa någon försträckelse eller sorg af Honom, utan en rätt stön, önskad frid i hjertat. Ett intet är den barnsliga och dåraktiga glädjen af wackra kläder, penningar, wällust och utswäfningar; ty denna glädjen warar ett ögonblick, och hjertat blifwer dock owisft och i ofrid eller bekymmer.

Ly det kan ej säga, att det har en nådig Gud, det har alltid ett ondt samwete, eller ett falskt hopp, som dock twiflar, så att det beständigt förblifwer i ofrid och oro, drifwet af djefwulen. Men I (mine lärjungar) hafwen ju intet mera att klaga öfwer: Jag lemnar eder den herrliga höga statten, att I kunnen hafwa ett godt, wackert, fridsamt hjerta för Gud och Mig."

Herre, tillsäg dina heliga din frid! Ja, Guds frid, som öfvergår allt förstånd, förware våra hjertan och sinnen i Christo Jesu!

Synden mig förfräcker,
Som Guds wrede wäcker,
Mot mig usla mull.
Ack, jag må wäl qwida,
Mina händer wrida:
Gud, förlåt min skuld!

Jesu blid,

Gif mig din frid:

Du, som led hwad jag förskyllde
Och Guds lag uppfyllde!

Jag på Christum bygger,
Derför blir jag trygger
Och från synden fri.
Satan jag ej fajar,
Huru han ock rasar;
Jesús står mig bi.

Fästän synd,

Den swära tyugd,

Tycks mig wilja nederstjelpa,
Kan dock Jesús hjelpa.

Amen.

Måndag.

Jag går till Fadren.

J hörden, att Jag sade eder: Jag går bort och kommer åter till eder. Huden J Mig får, så gladdens J ju, att Jag sade: Jag går till Fadren; ty Fadren är större än Jag. Och nu sade Jag eder det förrän det sker; att J tro skolen, när det skedd är. Joh. 14: 28—29.

Herren unnar icke allenast sina lärjungar frid, utan Han vill att de till och med skola glädjas öfver Hans bortgång, ty Han säger: J hörden, att Jag sade: Jag går bort, och kommer åter till eder. Huden J Mig får, då gladdens J ju, att Jag sade: Jag går till Fadren; ty Fadren är större än Jag. Med dessa bewekande ord vill Herren wända deras tankar ifrån dem sjelfwa och deras bedröfwelse, att de i stället skola besinna det, som rörer Honom. Han går nu till Fadren. Dit har Hans längtan stått, dit wänder sig nu Hans blick, såsom Han äfwen wid andra tillfällen älsfat att tänka på och fröjdat sig öfver, att såsom Han war utgången af Gud, Han nu gick till Gud. Dermed skulle nu ock en stor förändring ske med afseende på Hans tillstånd. Fadren är större än Jag, säger Han, och kastar dermed en blick ur förnedringen till upphöjelsen, ur smäleken till äran, ur ringheten till herrligheten, hwilken Han hade hos Fadren förr än werlden war. Lärjungarne skulle häröfver glädja sig för Hans skull i samma mån de hade Honom kär. Såsom äfwen i andra stycken gäller, att man genom förgätandet af det som rör en sjelf, af egna sorge- och glädjeämnen, för andras skull werkligen kan glädjas, så skulle ock för lärjungarne, om de lärde att med förgätande af sig sjelfwa glädjas för Herrens egen skull, bakom detta glädjeämne öppna sig ett annat. Ty att Herren gick bort inneslöt ju i sig, att Han åter skulle komma till dem. Det förra — Hans bortgång — war ett wiltor för det senare —

Hans igentommande. Gladdes Josepfs bröder en gång, då de förnumme, att han, deras broder, war den förnämste näst Pharao i hela Egypti land, skulle då icke de, hwilka genom tron fått Jesus till sin broder, glädjas deröfwer, att Gud satt Honom på sin högra hand i himmelen öfwer allt förstädöme, wälde, makt, herradöme, och allt det som nämnas kan, icke allenast i denna werlden, utan och i den tillkommande, och hafwer allting lagt under Hans fötter, och hafwer satt Honom församlingen till ett hufwud öfwer allting (Eph. 1: 20—21)? Skulle de icke glädjas deröfwer, att Han gått till Fadren, der Han manar godt för dem (Rom. 8: 34) och är en förswarare, den rättfärdig är (1 Joh. 2: 1)? Det är ett ganska allmänt fel hos dem, som dock med sitt hjerta hänga wid Herren, att de så litet hemta tröst och kraft af ordet om Hans lif. Hwad Han med sin död uträttat, det får i någon mån sin rätt; deremot förgäter man, hwad som är att wänta på grund af Hans lif. Och litwäl höra wi ju Ap. Paulus i Rom. 5 beprisa ej mindre Hans lif, än Hans död. Han säger i 10 v.: Efter wi wordom förlikte med Gudi, genom Hans Sons död, den stund wi ännu woro owänner; mycket mer, efter wi äro förlikte, blifwe wi nu behållne genom Hans lif. Så innesluter Herrens bortgång ett ämne till fröjd.

Och nu sade Jag eder det, förrän det skedt är, att I tro skolen, när skedt är. Så talar Herren med afseende på icke blott ordet om sin bortgång, utan äfwen det Han wid andra tillfällen sagt om hwad som skulle möta lärjungarne efter Hans bortgång (jmsf 16: 1—4). Dermed wille Han förbygga den förargelse, som annars låg så nära, och i stället gifwa dem ett nytt fäste för deras tro. Ty huru skulle det icke befästa deras tro, att Herren redan förut sagt dem det? — Der är ännu i dag mycket, som Herren på förhand säger de sina i sitt ord, på det att de icke måtte förargas, när det och det inträffar, som går emot deras tankar och sinne, utan i stället deraf blifwa fastare i trone, såsom de lärde äro. Att på den första glädjetiden, då brudgummen är när bröllopsfestet, skall följa en fastetid, då man icke får smaka och se Her-

rens godhet såsom i begynnelsen; att ordets wectan icke alltid skall wara kånbar, utan djupt fördold; att en Jesu lärjunge, ju längre han wandrar fram på Herrens wäg, skall komma att känna sig mera fattig och utblottad; att ondskan, ju mera det lider emot änden, skall taga öfwerhanden; detta och annat sådant har Herren sagt förut. Wål hjälper detta icke lärjungen ur all fara att förargas, då det, som ordet förutsagt, verkligen inträder; men det hjälper honom att gå det igenom, om han håller sig wid ordets täpp och staf. Ja, då icke blott hjälper det honom igenom, utan han hemtar då ny kraft att wandra och icke uppgifwas, att "tro, när det svedt är". Ja, han får då mer och mer inöigt i det tröste- och glädjeämne, som ligger deruti, att Jesus gått bort, emedan Han derigenom kan wara när sina lärjungar alla dagar intill werldens ända (Matth. 28: 20).

Herre, blifwe Du får för våra hjertan, din bortgång dvrbar, din närwaro wälsignad, din återkomst efterlångtad!

Han är nu worden Fadren lik, Halleluja!

Regerande i himmelrik, Halleluja!

Han för oss arma syndare, Halleluja!

Är der en förebedjare. Halleluja!

Han kärleksfull från himmelen, Halleluja!

Ru till de fina skådar än. Halleluja!

I denna stora jegers fröjd, Halleluja!

Woffjungom Gud i himmels höjd. Halleluja! Amen.

Tisdag.

Jesus och denna världens förste.

Härefter talar Jag icke mycket med eder; ty denna världens förste kommer; och i Mig hafwer han intet. Men på det att världen skall förstå, att Jag hafwer Fadren kär, och så gör som Fadren mig budit hafwer; står upp, låter oss gå hädan. Joh. 14: 30—31.

Snart skulle Frälsarens samtal med lärjungarne afbrytas. Judas war utgången, men skulle snart komma igen. Och deförinnan hade Herren att wänta en kamp med honom, som Han känner såsom "denna världens förste", den der makt hafwer öfwer hela världen. Medan wid begynnelsen af Frälsarens offentliga lif hade denna världens förste kommit för att med denna världens lust locka vår salighetshöfding in på en annan wäg, än den Fadren förelagt Honom såsom vår medlare och förlossare. Segerrikt genomgick Han frestelsen och i stor trohet fullbordade Han den wäg. Honom förelagd war, ända till det sista. Nu kommer denna världens förste åter, denna gång ställande sig uti Jesu wäg med outhärligt lidande och försträckelse, för att om möjligt med detta "stingande i Hans häl" afsträcka Honom från fullbordandet af Hans verk — att "krossa ormens hufwud". I Jesus finner han en menniskoson, tillgänglig för all rent menstlig smärta, en som kan försträckas, bedröfwas och ängslas. Men han finner intet hos Honom af allt det, som annars gifwit honom rätt och makt öfwer menniskor. I Mig hafwer han intet, säger Frälsaren; intet af den synd, hwarmed alla andra äro besmittade, intet af den lögn, som hos alla andra gör sig gällande, intet af den olydnad, i hwilken alla andra afwika, intet af allt det, hwarigenom han har rätt och makt öfwer menniskor. Emedan nu hos Jesus finnes allt det, hwarigenom världens förste kan komma Honom nära, en lärlek, genom hwilken Han ingår i allas nöd och tager på sig

allas skuld, en menniskonaturens känslighet, hvarmed Han förnim-
mer lidandet djupare än någon annan människa, så måste kam-
pen blifwa öfvermåttan svår; men emedan hos Jesus intet
finnes af allt det, hvarigenom satan skulle hafwa någon rätt
till eller makt öfver Honom, så är segren wiß och herrlig.
Det är i detta dubbla medwetande om, å ena sidan den nöd och
kamp, som stundar, å andra sidan den seger, som väntar,
Herren säger: **J Mig hafwer han intet. Men på det att**
werlden skall förstå, att Jag hafwer Fadren kär och så gör som
Fadren Mig budit hafwer; står upp, låter oss gå hädan.
Så står Herren upp med sina lärjungar från bordet i sa-
len, för att öfver bäcken Kidron gå till Gethsemane örtagård.
Werlden skall förstå — ad, skulle den icke kunna det? — att
Jesus har Fadren kär, efter Han så gör, som Fadren Ho-
nom budit hafwer, äfwen när detta kostar Honom böu och
åfkillan med starkt rop och tårar (Ebr. 5: 7)? Ja, skulle man
icke häraf kunna förstå både Fadrens kärlek till werlden, som
icke skonar sin ende Son från denna smärtewäg och Frälsarens,
som icke skonar sig sjelf? Men besinnar man hwad det nu gäl-
ler för en kamp och strid, skulle man då icke kunna förstå, att
"wi icke med guld eller silfwer, utan med Christi heliga och
dyra blod och med Hans ofsyldiga lidande och död" måste "för-
lösas, förwärfwas och winnas ifrån alla synder, ifrån döden
och djefwulens wäld"? Och måtte hwar och en, som hörer
desja Jesu ord, af dem lära, att Han icke kan möta denna
werldens förste, när denne för eller senare kommer och gör
sin rätt gällande, med mindre än att han verkligen är fun-
nen i Christo Jesu och i det nya wäsendet i Honom! Ty huru
skulle wäl du, arma människa, hos hwilken denna werldens
förste finner så mycket af sitt wäsende, på egen hand kunna
fria dig från hans rätt och makt? **Wi wete, att den af Gudi**
född är, han syndar icke; utan den som född är af Gudi,
han förwarar sig, och den onde kommer icke wid honom. 1
Joh. 5: 18. Om nu detta oaktadt denna werldens förste fin-
ner så mycket hos en pånyttfödd människa, att han på många
sätt kan fresta och försträcka henne — ty hans frestelser och för-
sträckelser häntyda wäl derpå, att han äfwen hos de trogna fin-

ner det ena och det andra, som han igentänner såsom sitt —; huru skall det då gå den människa, som finnes utan gemenskap med Kristus? **Blifwer den rättfärdige med plats salig, hwar blifwer då den ogudaktige och syndaren?** 1 Petri 4: 18. Dersföre se till, att denna werldens förste aldrig må finna dig annorlunda än i Christo, i Christi tro och i Christi sinne! Då kan du wara trygg och öfwerwinna i allt detta genom honom, som dig älskat hafwer.

Herre Jesu! Hjelp mig att städse finnas i din gemenskap, att den onde icke måtte komma wid mig! Gör mig fri från synden, på det jag måtte undfly alla djefwulens försåt!

Wår egen kraft ej hjelpa kan,
 Wi wore snart föströdda;
 Men med oss står den rätte man,
 Wi stå af honom stödda.
 Frågar du hwad namn han bär?
 Jesus Christ det är:
 Han är den Herren Gud,
 Som, klädd i segerkrud,
 Sin thron för ewigt grundat.

Dch wore werlden än så stor
 Dch full af mörkets härar,
 Dock, när ibland oss Herren bor,
 Platt intet oss förfärrar.
 Werldens förste är ju dömd,
 Dch hans kraft är tömd,
 Han, på ett hufwudhår,
 Oss skada ej förmår:
 Ett ord kan honom fälla.

Amen.

Onsdag.

Winträdet och grenarne.

Jag är ett sant winträ, och min Fader är en wingårdsman. Hwar och en gren i Mig, som icke bär frukt, den tager Han bort; och hwar och en som bär frukt, den rensar Han, att han mer frukt bära skall. Joh. 15: 1—2.

Herren har lemnat den sal, i hwilken Han med sina lärjungar ätit påskalammet. Under aftenens stillhet wandrar Han med dem ut ur staden mot Kidrons dalen. Men Herrens hjerta är fullt; Han har ännu mera att säga dem, särskildt om deras ställning till Honom och om Hans ställning till dem, sedan Han kommit åter och genom den helige Ande förenat sig med dem. Derföre stannar Han nu under wägen — så hafwa wi att tänka öf det — och, wid åsynen af ett winträ, begagnar Han Sig, såsom så ofta annars, af en bild, som naturens rike erbjuder Honom. I winträdet med dess grenar ser Han gemenskapen mellan Sig och sina lärjungar afbildad. Jag är ett sant winträ och min Fader är en wingårdsman. Med Honom eger det i sanning rum, som på ett afbildande sätt ter sig i winträdet, — ty den yttre naturen afspeglar ju öfverallt på sitt lägre område högre och andeliga förhållanden — nemligen att från Honom lifwet utgår till och meddelar sig åt alla dem, som med Honom träda i en lefwande förbindelse, lik den, i hwilken grenen står till trädet. Han är, såsom den lefwande Gudens Son, den som bär lif till människorna; men Han skulle icke kunna meddela detta lif åt dem, hade Han icke blifwit människa och dermed trädt i en lefwande förbindelse med öf. Så har Fadren inplantat i Honom menskligheten, satt Honom att wara winträdet, att wi genom Honom skulle få lif; och Fadren är äfwen den, som wårdar sig om grenarne, låter inympa dem i trädet och sedan medelst sin försyns sticelse och sin helige Ande stöter dem. Såsom Kristus, Guds Son,

genom inplantningen i vårt slägte blifwit winträdet, så warda wi inplantade i Honom genom dopet (Rom. 6: 3—5), att wi måtte warda grenar i Honom, delaktige af Hans lifskraft. Vi se här, att det alltigenom är fråga om en lifsgemenskap. Att vara en christen, att höra Kristus till, det är att med Honom stå i en lefwande gemenskap. "Är Kristus winträdet, så gifwes det ingen christendom, der icke Christi person är begynnelsen. Man kan icke vara en christen, om man går förbi denne mannen. Grenen väger fram af winträdet, de christna måste wexa fram ur Kristus. Han måste lefwa i dem, Hans lif i dem måste blifwa deras saft och blod. Så talar ju Paulus (Gal. 2: 20): Jag lefwer, dock icke nu jag, utan Kristus lefwer i mig." Men är det så alltifrån begynnelsen fråga om en gemenskap i lif, då blir det afgörande för hwar och en, som i Honom inympas och med Honom träder i förbindelse, om detta Christi och Hans andes lif få verka derhän, att det gamla syndalifwets krafter, som wi omföra uti oss såsom grenar i Adam, tillbakaträngas och undertryckas, eller om man lemnar rum åt dessa naturens stämde safter, åt den gamla menniskan med dess synder och onda lustar. Man blifwer då en sådan gren, som icke bär frukt. Men en sådan tager Han bort, säger Frälsaren om sin Fader. Med mycket tålmod fördrager Han den menniska, som står med Honom uti en blott yttre, men icke inre gemenskap; men omjider kommer det dock derhän, att hon tages bort.

Och hwar och en, som bär frukt, den rensar Han, att han mer frukt bära skall. Der det sanna winträdet får meddela sin kraft, der har detta med sig ett fruktbarande. Det som "sätter" denna frukt är intet annat än winträdet's lifsaft. Och då allahanda utaf Christi gudomskraft, som till lif och gudaktighet tjänar, oss skänkes genom Hans kunskap, (2 Petri 1: 3), så väntar Herren mer och mer frukt. Men till den ändan göres det behof, att Herren rensar grenen. Detta rensande innesluter i sig all den inwertes och utwertes tuftan, som Herren använder för att borttaga sådant som hindrar grenens fruktbarande. Månget wattenstott, som ser friskt och prydligt ut, blifwer då affuret; mossan, som nästan

wägt tillsammans med grenen, afstrapas; wingårdsmannens knif skär derwid ofta djupt nog. Hvar är der en gren i winträdet, en lem i Kristus, som icke erfarit smedan och smärtan af denna rensning? Men hvar är der wäl någon, som icke också å andra sidan måst omföder gifwa Herren rätt uti att detta behöfdes; skulle icke annars grenens frukt, ja des lif, hafwa blifwit satt på spel? — Är nu du en gren i Kristus? Bär du frukt i Honom?

Herre Jesu, min Frälsare, i Dig will jag blifwa, i Dig will jag lefwa; förkasta mig icke! Uppwäck mig, stärk mig i din gemenskap och rensa mig; men kasta mig icke bort.

Du janna winträd! låt mig få
 I dig en gren i sanning wara,
 Och bära frukt, och aldrig stå
 Din wingård till en börda bara
 Åt, inplantera mig i Dig,
 Och verka "Andans frukt" hos mig.

Ja, sköt och rensa sjelf din qwist,
 Allt den må wäxa till allt mera!
 Och glädja Dig, till des Du sikt,
 Får den i himlen omplantera;
 Hwad outfäglig fröjd att då
 För ewigt i din lustgård stå.

Amen.

Chorsdag.

Intet af dig sjelf.

Nu ären I rene för det tal skull, som Jag hafwer talat med eder. Blifwer i Mig och Jag i eder. Såsom grenen kan icke bära frukt af sig sjelf, med mindre han blifwer i winträdet; så kunnen icke heller I, utan I blifwen i Mig. Joh. 15: 3—4.

Här gifwer Herren sina första lärjungar det vittnesbörd, att hos dem en rening redan kommit till stånd, så att de woro skickade för den innerliga gemenskapen med Honom. Ty det tal, som Herren hade talat, hade de annammat. Derigenom hade de blifwit "all rene." (Joh. 13: 10). De woro wisseligen felattige, de förirrade sig ofta, men de hade dock med öppet och willigt sinne tagit emot allt hwad Jesus sagt dem. Hwar helst en sådan sinnets upprigtighet och mottaglighet verkas af Jesu ord, der skall man också, äfwen om mycken brist och stor hwaghet ännu kommer i dagen, i sinom tid få erfara, hwad den gemenskap innebär, som Herren angifwer med de orden: **Jag är winträdet, I ären grenarne**, ty i en sådan själ kan lifwet af Jesus inströmma. Med afseende på underhållandet af denna gemenskap säger Herren: **Blifwer i Mig och Jag i eder!** Har man med Honom blifwit förenad, så gäller det att blifwa i Honom. Detta blifwande innebär nu i sjelfwa werket intet annat än ett fortsatt kommande till Honom, eller att man ständigt, åter och åter, wänder sig till Honom. Så ofta Hans ord uppväckt ny längtan efter nytt lif, så ofta Hans Andes bestraffning i samwetet gjort sig gällande, så ofta man upptäckt sin inre orenhet, sin olifhet med Honom, så ofta man hemtat sig tillbata från sinnets förströelse, — att då icke låta tråldomsräddhåga, misfmod och modlöshet intaga hjertat, utan åter wända sig till Honom med bekännelse af synden, med hunger och törst efter rättfärdighet, wäntande allt af Honom,

inneslutande sig i Honom, omfattande Honom och Hans nåd med sin tro; det är att blifwa i Honom. Ja, genom ett sådant kommande icke allenast blifwer man i Honom, utan man tränger då djupare och djupare in i Honom och Hans lifgifwande gemenskap. Man, så att säga, hungrar sig in, man lefwer sig in i Honom.

När Frälsaren säger: **Blifwer i Mig och Jag i eder**, så gifwer Han dermed tillkänna, att det är icke blott wi som stola blifwa i Honom, såsom grenen blifwer i winträdet, utan att också Han vill blifwa i oss, såsom trädet med sin saft och lif blifwer i grenen. Men med dessa ord betygar Han också, att Han icke kan så blifwa, lefwa och verka i oss, om wi icke blifwa i Honom.

Såsom greuen kan icke bära frukt af sig sjelf, med mindre han blifwer i winträt, så kunnen icke heller J, utan J blifwen i Mig. Har det en gång kommit derhän med en menniska, att hon blifwit angelägen om att bära frukt; o, huru swårt har hon icke då att fatta och ingå uti det beroende förhållande till Herren, hwilket är grundwilkoret för allt fruktbärande! Wäl har hon redan erfarit, att hon intet är, intet har och intet förmår, och likwäl skall hon tusende gånger ertappa sig sjelf med att wilja bära frukt af sig sjelf. Dertföre behöfwer Herren åter och åter infärpa detta, att lika så wißt grenen icke kan bära frukt af sig sjelf, lika litet kan en menniska bära sannskyldig andans frukt utan genom att blifwa i Herren Jesus. Blotta ordet "af sig sjelf" borde ju komma en Jesu lärjunge att wakna öfwer det sjelfbedrägeri, i hwilket han är fången, då han på egen hand, i egen kraft, menar sig kunna frambringa lifwets frukt. Men här hjälper intet annat än erfarenheten, den bittra smärtsamma, utblottande erfarenheten utaf hwad man är och förmår "af sig sjelf". Och måne wi icke i detta förhållande kunna finna en lösning af det gåtfulla deruti, att på de trognas bön om helgelses frukter ofta närmast följa just sådana förkrossande erfarenheter, som synas innebära motsatsen till det, hwarom de bedit, och hwilka tyckas wara ett tecken dertill, att Gud icke hörer deras bön? Men huru farligt är det icke att lemna rum åt sådana otrostanke? Huru komma icke de att förlama böneifvern? Nej, icke så. Gud

hörer din bön, derom skall du vara wif; det skall du tro. Men hwarföre handlar Han då på detta sätt? Kan Han icke just dermed wilja lära dig, - att du af dig sjelf icke kan bära frukt, på det att du så mycket ifrigare måtte med din tro och bön tränga in i Jesu gemenskap och så — enligt hwad de följande orden utfåga — komma att werkligen bära frukt, ja bära mycken frukt? Wäl dig, om du detta besinnar, och låter det djupare beroendet af Herren dig behaga och så grundligen lärer dig detta: "icke af dig sjelf!" Huru dyrköpt den lärdomen än måtte blifwa dig, du skall dock tacka för hwarje gång du lärt något deraf. Wäl dig, om du icke mistager dig om denna Herrens wäg, du som just mistager dig om dig sjelf, då du af dig sjelf wäntar frukt. Föres du på denna Herrens wäg allt mera in uti andans fattigdom och ned uti den bittra sjelfkänedom, i hwilken du intet annat har att berömma dig utaf, än af din fattigdom och swaghet (2 Cor. 12: 5—10), så skall du få erfara, hwad det är, att Christi kraft i dig bor och werkar.

Dig, Herre Jesu, som förmår göra öfwer allt, hwad wi tunna bedja eller tänka, efter den kraft, som werkar i oss, Dig ware ära!

Den ondska är wäl stor,
Som än i hjertat bor,
Men, Jesu! wid din sida
Jag mot allt ondt kan strida.
I Dig min kraft jag finner,
Hos Dig min sorg förswinner.

Mig mycket fela kan,
Dock är din lofwen sann,
Allt Du af nåd will skänka
Mer godt än jag kan tänka;
Med Dig jag trygg kan vara
I all min nöd och fara.

Amen.

Fredag.

Han winträdet, wi grenarne.

Jag är winträt, J ären grenarne; den som blifwer i Mig, och Jag i honom, han bär mycken frukt; ty Mig förutau kunnen J intet göra. Swilken som icke blifwer i Mig, han skall bortkastas såsom en gren, och förtorkas; och man binder dem samman, och kastar i elden, och de briinna. Joh. 15: 5—6.

Då Herren här upprepar: Jag är winträdet, och tillägger: J ären grenarne, så synes Han oß dermed wilja ytterligare instärpa, hwad Han är och hwad wi äro, på det att Han verkligen måtte få wara winträdet för de sina, och att de å sin sida måtte intet annat wilja wara än grenar. Ty härpå beror allt. Är Han winträdet, då stola ock de, som blifwa i Honom, så att Han kan blifwa i dem, komma att bära frukt, ja, mycken frukt. — När en annars uppriktig själ wid åsynen af det myckna onda, som i henne bor, misströstar om att kunna bära frukt, då beror detta derpå, att hon förgäter detta Herrens ord och den tröst, som deruti ligger: Jag är winträdet. Ty det är ju från trädet frukten kommer genom grenen, men icke från eller af grenen för sig. Och widare: äro de trogna grenarne, då kunna de intet göra utan Jesus: Mig förutau kunnen J intet göra. När derföre någon tilltror sig att utan och utom Jesus, d. ä. utan att i det djupaste beroende hänga wid Honom, kunna något göra, som kan kallas frukt, då har han förgätit att han är endast gren; och huru skulle wäl en gren för sig, utan att taga emot saft af trädet och utan att lefwa af detta, kunna bära frukt? — Men äfwen på ett tredje sätt kan det ske, att dessa Jesu ord icke få sin rätt, nemligen då någon wäl will höra Jesus till, men icke gerna hör det ordet om fruktbärande, om helgelse. Man åberopar blott detta: Utan Mig kunnen J intet göra, men på ett sådant sätt, att man genom åberopande häraf will komma ifrån allt det, som

på menniskan ställer något anspråk. Men dermed förnekar man ju i sjelfwa werket både att Jesus är winträdet, som låter sina grenar bära frukt, och att man sjelf är en gren, som i kraft af gemenskapen med winträdet Jesus kan bära frukt, och måste bära frukt, om man icke såsom ofruktbar skall bortkastas (se Matt. 7: 19—21).

Huru mycken wigt der ligger uppå detta, att Herren i sanning får vara winträdet, och att wi i sanning äro grenar, eller med andra ord derpå, att der emellan Honom och Hans lärjungar eger ett lifsförhållande rum, som motsvarar detta: Jag är winträdet, I ären grenarne, det wisa oss de följande orden: Swilken som icke blifwer i Mig, han skall bortkastas, såsom en gren, och förtorkas, och man binder dem samman, och de briuna. Den som, efter att hafwa kommit i lifsförening med Herren Jesus, icke blifwer i Honom genom ett fortsatt kommande till Honom, han står uti en fara, som här stildras med de allwarsammaste ord. Kommer man icke ständigt till Honom, antingen emedan man i otro mistrostar om att af Hans fullhet få nåd för nåd, eller emedan man i eget werkande tror sig sjelf något kunna göra, eller ock emedan man i lifgiltighet ej lägger sig all winning om att i Jesu Christi kunskap icke finnas utan frukt (2 Petri 1: 8); — då bortkastas man. Grenen kan icke annat än förtorkas, då den stiles från trädet. Den kan någon tid bibehålla en wiß friffhet uti det yttre, så länge den ännu lefwer på den saft, som i den är qwar; men i det inre är döden gifwen, ty lifwet har dragit sig tillbaka. Och härpå måste följa ett förtorkande. Så kunna de som en gång haft lif, men kommit bort från Herren, ännu en tid hafwa namnet och stenet af att lefwa, men äro förtorkade. Och sådana förtorkade grenar duga då till intet annat än att bindas samman och kastas i elden. Detta olycksaliga förhållande framställer sig för Herrens blick; Han ser huru det i tidens lopp skall inträffa, och Han talar om domen deröfwer såsom redan stedd: han är bortkastad — såsom det egentligen heter om den ofruktsbara grenen. Detta skall vara en warning för alla Hans lärjungar. Och denna warning skall ljuda desto kraftigare, allwarsammare i deras öron,

ju längre det lider emot ändans tid, att de icke låta besmitta sig af otrons, oberoendets eller likgiltighetens ande, och så med världen förgås.

Så instrifve Herren djupt i alla de sinas hjertan, hwad det innebär: **Jag är winträdet, I ären grenarne!** så att Han städse måtte i lif och werklighet wara deras winträd, och de städse i lif och werklighet grenar i Honom! Och akte hwar och en rättfönnig själ till sin tröst på det ordet: **Utan Mig kunnen I intet göra.** Ty detta ord försäkrar ju derom, att Herren will gifwa hwad Han bjuder, emedan Han, då Han äskar frukt, wet och tager i beräkning, att wi utan Honom intet kunna.

Ja, Herre, gif hwad Du befäller och befall sedan hwad Du will! Du säger, att jag förmår intet utan Dig, allt med Dig. Låt detta på mig besannas, ty Du är ju winträdet, jag grenen.

Hjelp mig, Jesu, from förtrösta
 På din sanning och din nåd,
 Och bland dina återlösta
 Fröjdas af ditt kärleksråd.
 Låt min tro allt mera stärkas
 Och på goda frukter märkas!

Lördag.

En trefaldig gemenskap.

Om I blifwen i Mig, och min ord blifwa i eder, allt det I wiljen mågen I bedas, och det skall ske eder. Joh. 15: 7.

Herren talar här om en trefaldig gemenskap, eller om gemenskapen med Sig i trefaldigt afseende. Först heter det: **Om I blifwen i Mig.** Härmed erinrar Han åter om nödwändigheten af att ständigt komma till Honom i tron, och att genom tron blifwa i Honom, emedan de, som äro grenar i Honom, endast så kunna mottaga lifwet af Honom. Men Han tilllägger: **och min ord blifwa i eder.** Dermed wisar Han of, att Hans blifwande i of, hwarom Han förut talat, icke kan ske utan genom ordet. Det måste wara medlet, genom hwilket Han kommer till of och meddelar sig åt of. Icke såsom om härmed de andra nådens medel, dopet och nattwarden, skulle uteslutas. De werka ju defutom icke utan ordet. Men icke må man utom ordet wänta sig särskilda verkningar. Men märk wäl, huru Han härom talar! Han säger: **om minna ord blifwa i eder.** För gemenskapen med Kristus är det således icke nog, att man på ett yttre sätt umgås med Hans ord. Nej, det will blifwa i of; och det alldeles på samma sätt, som winträdet's lif och saft blifwer i grenen. Men denna saft kommer ju icke på ett yttre sätt grenen tillgodo, utan inuti grenen rör den sig och genomströmmar hela grenen ända ut i den minsta ädra af hwarje des blad. Se, så will Guds ord blifwa i dem, som höra Herren till. Detta sker icke på en gång, — ty här måste ju växandets lag göra sig gällande —; utan så småningom tränger Guds ord igenom vårt wäsende, vårt tänkande, wiljande, warande. Och ordet har icke nått målet med sitt verkande, förrän det trängt igenom allt, genomsytrat allt, uppsyft afwen den minsta ädra, gjort sig gällande

äfwen öfwer den dolda rörelse i vårt inre och den sjenbart obetydligaste handling i vårt yttre lif. Besinnade wi detta rätt, så skulle wi icke frestas att stanna wid och nöja oss med ware sig ett ringa wetande om sanningen eller några snart öfvergående intryck af sanningens ord, utan det skulle hos oss blifwa en allt större hunger efter ordet.

Men när Herrens ord så blifwer i en menniska, sätter det omedelbart då frukt? Eller då detta ord städs på nytt kommer till henne, mätte Herren då hos henne finna eller hon sjelf hos sig finna allt vara sådant, som det enligt ordet skulle vara? Wisserligen icke. Twärtom träffar ju detta heliga ord hos oss städs på sådant, som oheligt och orent är. Det första intrycket utaf ordet låter en Jesu lärjunge mer eller mindre känna, att mycket ännu fattas deri, att ordet hos honom blifwit tött och blod, låter honom förnimma att der hos honom ännu rör sig så mycket af den förderwade naturens art. Detta framkallar bön. Ordet, budet, löftet förwandlas så hos honom till bön, såsom och Herren i sammanhang med de orden: om min ord blifwa i eder, vidare säger: allt det I wiljen mågen I bedas. Detta är wägen till fruktbarandet. Dermed att en menniska beder om det, som ordet förhåller henne, södes och bildas frukten. I sådan bön upplåter sig hjertats blomkall för den befruktande kraften ofwanifrån, för himmelens sol och dagg. Och allt det hon då will bedja, derom får hon bedja, ty det är ju Herrens eget ord, som framkallat denna bön. Herren igentänner ju i sådan bön sitt eget ord, sin egen wilja. Wid sådan bön manar Anden godt för den bedjande med out-säglig suckan. Derföre har denna bön också det stora löftet: och det skall ske eder. Ty huru skulle icke Herren höra den bön, som Han sjelf framkallat? Huru skulle Han icke gifwa hwad Han sjelf manat själen att utbedja sig? Jo, det skall ske. Och när det sker, då är frukten der. Men må man wäl märka, att denna andans och ordets frukt icke kommer såsom med ett trollslag. Gud förändrar icke sin ordning efter vårt sinne, som otåligt fordrar att frukten genast, utan kamp och bön, skall falla uti ens stöte. Nej, man måste gå Guds wäg, om man will göra Gudi frukt. Så winnlägg dig då om, att du

må stå i denna trefaldiga gemenstap med Herren: **Trons — ordets — bönen.** Blif i Honom med trones tillförsigt, annars hämmas ordets tillflöde till ditt hjerta genom tråldoms räddhåga, ty om denna får intaga hjertat, då kan icke ordet intränga; låt ordet mer och mer blifwa uti dig och genomtränga ditt hela wäsen; låt det icke stanna wid, att du läser och hörer Guds ord, eller derwid att du wet det; utan war angelägen om, att det ju mer och mer måtte få blifwa i dig, så skall du icke blifwa mätt, såsom annars lätt sker, utan du skall hungra derefter mera än förr; och när du under ett sådant ordets blifwande i dig i alla stycken måste widännas din fattigdom och brist, så låt allt ditt begär wara kunnigt för Gud i bön, åkallan och tackägelse. Då skall den kosteliga frukt, om hwilken Herren här talar, komma fram, icke så, att du af den kan berömma dig, men så att Fadren deraf warder prisad, icke så, att du med sjelfförnöjelse bestådar den, men så, att andra utaf den finna hugnad.

Så will jag då blifwa i Dig, min Frälsare, och icke rycka mig lös från Dig; men låt Du ock ditt ord blifwa i mig och mer och mer genomtränga hela mitt wäsende. Ja, så är din wilja, och därför får jag ju bedja derom med wisshet, att Du skall göra hwad jag beder. **Deß ware dig tack!**

O Herre Gud, oändelig,
Gif oss nåd till att prisa Dig
Och sätta all vår tro dertill,
Att Du är ewigt god och mild!.,:

O Jesu Christ, som mandom tog,
Hjelp oss att komma städs ihåg
Din bittra död, ditt rena ord!
I dem vår själ blir saliggjord.,:

O Helge And'! gif oss din nåd,
Att alltid följa dina råd.
Ledfage, hägne oss din hand,
Gud Fader, Son och Helge And'!.,:

Amen.

Måndag.

. Hvem tillkommer frukten?

Derntinnan är min Fader prisad, att I bären mycken frukt och warden mina lärjungar. Joh. 15: 8.

Fadren är wingårdsmannen. Honom tillkommer frukten. Hans pris söker Jesus äfwen hos sina lärjungar. Ju mera frukt de bära, desto mera kunna menniskor se deras goda gerningar och prisa deras Fader, som är i himmelen (Matth. 5: 16). Men å andra sidan blir Herrens sak mistänt, ja ofta försmäddad, då de, som skulle företräda denna sak, bära ingen eller dålig frukt. Ty af frukten skulle man ju känna trädet. Så ligger det på deras förhållande, som wilja wara lärjungar, en långt större wigt, än de sjelfwa alltid besinna. Åro de grenarne i winträdet, så är det just genom dem, som Herren will låta mensfligheten lära känna lifwets frukter, jäsom trädet bjuder of sin frukt genom sina grenar. Derför säger ju också Herren Jesus (Joh. 17: 20), att det skall bero på Jesu lärjungars förhållande, på deras fruktbärande i inbördes kärlek, om werlden skall känna och förstå, att Fadren sändt Honom. Så ställer of Herren dessa två stycken tillsamman: att I bären mycken frukt och warden mina lärjungar. Att lärjungarne warda, mer och mer blifwa lärjungar — detta är på en gång en frukt af gemenskapen med Honom och ett wilkor för rikare fruktbärande. Ty ju mera de blifwa lärjungar, d. ä. ju mera de träda i det rätta beroende-förhållandet till Herren, ju mera de blifwa stadig i Jesus och Hans ord obehindradt får blifwa och verka i dem och de i ständig bön draga till sig Hans lifskraft; desto mera frukt skall der hos dem framkomma, genom hwilken Fadren warder känd och prisad.

Men hwilken är nu den frukt, om hwilken Herren i denna liknelse om winträdet och grenarne så ofta talar? För att rätt

förstå detta må wi först och främst befinna, att frukt icke är något tillkonstladt, af menniskohand eller genom menniskowerk framkalladt; nej, frukt är det, som växer fram af sig sjelf, enligt egen, inre lag och kraft, såvida annars wilkoren för fruktbarandet förefinnas. Dessa wilkor äro, såsom wi förut sett, trons blifwande i Jesus och ordets blifwande i menniskan under bön. Men i förhållande härtill står dock menniskan icke såsom en owerkosam åstådare. Nej, allt detta tager hela hennes innersta i anspråk. Och dock är det å andra sidan icke hon, som werkar frukten, utan den werkas i henne, den växer fram. Begge dessa sidor måste wi fasthålla, annars råka wi lätt uti antingen litgiltighet, menande, att allt går af sig sjelf, eller en i sjelfwerksamhet, som slutar med mismod eller säkerhet. Frukten växer fram, men ej utom oss, utan i oss. Men hwilken frukt? Såwäl utaf de närmast följande orden, som på grund af andra Jesu och hans apostlars ord weta wi, att den första och förnämsta frukten, som på wißt sätt i sig innesluter alla öfriga, är kärleken. Denna ställer också Paulus först, då han i Gal. 5: 22, 23 angifwer, hwilken andens frukt är, nemligen: kärlek, fröjd, frid, långmodighet, mildhet, godhet, tro, saktmodighet, kyskhet. Häraf se wi, att frukten hos en Jesu lärjunge icke består uti några wissa särstilda wert och egna företag, utan att den först och närmast består uti ett andeligt sinnelag och deraf följande andeligt förhållande just uti de pligter, som ligga honom närmast. Det är därför icke utan fara att yrka på wissa yttre werk, deltagande uti arbete för Guds rike o. dyl., så snart en menniska wändt sig till Herren. Lätt kan hon förmås till sådant, men huru lätt kan ej detta werkande utåt blifwa en snara för henne, så att hon föres bort från det inre och förlorar sig uti ett yttre arbete, hwilket endast då är att anse som frukt, när det på ett naturligt sätt waxit fram ur det inre. Kan det icke lätt ske, att det blir en brådmogen frukt, som blott medtager grenens saft och snart faller af! Nej, lemne man henne tid att "sätta frukt". Wät andens sinne hos henne få werka, så skall detta bära frukt uti den werksamhet och det kall, hwaruti Herren satt henne. Ty wi få icke förgäta, att dessa andens frukter, som heta

färlek, fröjd, frid, långmodighet, mildhet o. s. w., äro i första hand ämnade åt dem, som enligt naturlig och gudomlig ordning stå en sådan människa närmast. Dem tillkommer det att först få njuta af dessa frukter. Du skall därför icke, då det är fråga om att bära frukt, tänka wida omkring dig, hit och dit, hwad du skall göra och företaga; utan se till, att du, der Gud satt dig, och ibland de menniskor, som Gud ställt wid din sida, kan öfwa och bewisa kärlek, fröjd, långmodighet mildhet m. m. Eller månne det skulle wara yppare och bättre att liksom plocka utaf grenen en frukt, som kanske icke en gång är mogen, för att räcka den åt fjerran stående menniskor, under det att de närmaste icke få smaka annat än en bitter tart; skulle detta wara bättre än att låta dem, som dagligen stå dig nära, maka, barn, syston, wänner, tjenare, medtjenare, eller dem hwilka enligt Guds skickelse komma i din wäg, det är din nästa, plocka och njuta en frukt af mildhet, godhet, saktmodighet? Och om du så bär frukt der du står, skall då icke denna frukt bära en sådan, som kan sträcka sig wida omkring med sina verkningar, ja, ända derhän, att Fadren i himmelen för den warder prisad?

Så gif då, o himmelske Fader, för din egen äras skull, att jag i din käre Son må bära mycken frukt och låta min saktmodighet, mildhet och kärlek allom menniskom, men allra mest mina närmaste, funnig warda.

O ädla ljus! gör med ditt sken
 Wår tro på Jesum sann och ren,
 Och den sjelf upplifwa
 Att frukter gifwa.
 Hjelp oss, att i denna tro
 Till ändan faste blifwa!
 O Gud! förbarma dig!

Amen.

Tisdag.

Blifwen i min kärlek.

Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag och älskat eder; blifwen i min kärlek. Om I hållen min bud, så blifwen I i minom kärlek; såsom Jag och hafwer hållit mins Faders bud och blifwer i Hans kärlek. Joh. 15: 9—10.

Frälsaren har förut sagt: Blifwen i Mig! Här säger Han: Blifwen i min kärlek! ty kärleken, Guds kärlet i Christo Jesu, är sjelfwa lifsbundet så wäl mellan Fadren och Sonen, som mellan dem och de troгна. Gud älskar sin Son och deruti har Han lifwet; Sonen älskar de troгна, och deruti hafwa de lifwet. Så har lifwet med Guds kärlek kommit från himlen ned till jorden: Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag och älskat eder. Dersöre måste Jesu lärjungar, om de wilja lefwa, blifwa i Jesu kärlek: Blifwen i min kärlek! Af Sonens kärlek till dem måste de hemta lifwet, och af denna hans kärlek måste de fortfarande lefwa, den skall wara deras lifs näring, deras lifs element. Af den måste de låta sig belysas, genomträngas, om Han annars skall blifwa i dem och de kunna bära den frukt, som heter kärlek. Om detta blifwande säger Herren: Om I hållen min bud, så blifwen I i minom kärlek; såsom och Jag hafwer hållit min Faders bud och blifwer i Hans kärlek. Med detta: Om I hållen min bud, så blifwen I uti min kärlek, har Herren ingalunda förnekad, att Hans kärlek är en fri, oförstyld gåfwa, som icke förtjenas genom några werk eller gerningar. Han har härmed icke sagt, att man, för att winna Hans kärlek, först måste hafwa gjort sig den wärdig. Ty deruti står kärleken; icke det wi hafwom älskat Gud; men det Han hafwer älskat oss, och sändt sin Son till en försoning för våra synder (1 Joh. 4: 10). Men lika wist detta måste ihågkommas, på det man icke i tråldomsfinne må hållas tillbata

från anammandet af Jesu kärlek och, med allt bemödande att bära frukt, likväl finnas ofruktbar; lika wigtigt är det att betänka det, som Herren Jesus här framhåller med afseende på blifwandet i Hans kärlek. Här gäller det, att man endast då blifwer i Hans kärlek, när man håller Hans bud. Hans bud är, såsom Han sjelf säger i en följande vers, "att I skolen älfka eder inbördes". Det går ut på kärlekens öfning. Men är nu detta Hans bud, så tunna wi ju förstå, huru man utan hållandet deraf icke kan blifwa i Hans kärlek. Ty det är ju det samma, som om wi sade, att grenen icke blifwer i trädet, icke mottager des lijfsaft, om denna saft icke får blifwa en frukt, ty då är der något, som hämmar tillflödet. Så kunna Jesu trogna icke blifwa i Jesu kärlek, om de icke hålla Jesu bud, ty då hämma de tillflödet, den tillströmmande kraften af Hans kärlek, och då måste den draga sig tillbaka.

Då Herren lägger sina lärjungar hållandet af sina bud på hjertat, så hänwisar Han dem till sitt eget förhållande till Fadren och Hans bud: Om I hållen min bud, så blifwen I i minom kärlek, såsom Jag och hafwer hållit min Faders bud och blifwer i Hans kärlek. Så blef Jesus sjelf uti sin Faders kärlek, att Han oafslätligen höll Hans bud. Afwikelse från Fadrens bud skulle och varit en afwikelse från Hans kärlek. Afwen då Fadrens bud gick derpå ut, att Herren Jesus skulle dricka lidandets allra bittraste kalk och låta sitt lif för fåren, höll Han detta bud och bewarade sig i Guds kärlek, hwilken för Honom war dyrbarare än allt. Så skola nu och Jesu trogna winläggga sig om att hålla Jesu bud, afwen om detta skulle kosta dem aldrig så mycken sjelförfakelse och uppoffring af deras egen wilja, på det att de icke genom afwikelse från Jesu bud, från kärlekens wäg, må gå miste om åtnjutandet af Guds kärlek. De skola behålla sig i Guds kärlek (Jude ep. 21 v.) genom att blifwa och röra sig uti kärlekens element; fly allt, som är emot kärleken, såsom det der hindrar och hämmar Guds kärleks utgjutande i deras hjertan; och när de brutit emot denna kärlek, skola de under beännelse af sin synd och afbön för densamma skynda att åter låta försätta sig i sitt element — kärleken. Det finnes intet,

som gör en menniska så känslig för hwad som är enligt eller emot Guds wilja, som kärleken. Tag blott rätt wara på Guds kärlek, akta blott rätt noga på hwad denna kärlek tillåter eller afråder, så skall du ej taga miste om hwad du bör göra och låta. Och så länge du så håller Jesu bud, skall du och behålla dig i Guds kärlek. Men bered dig uppå, att detta medför en djupgående försafelse af din egenkärlek.

Så behåll of då, o Herre, med de dina i din kärlek och behåll of wid dina bud!

O menniska! det är dig jagdt
 Hwad Gud af dig begär.
 Hwad Han uppå ditt hjerta lagt
 Din egen sällhet är.

I enfald och i ödmjukhet
 Håll dig till Herrans ord,
 Och låt, när du Hans wilja wet,
 Hans wilja blifwa gjord.

Du genom Christum allt förmår,
 Som sjelf dig mäktig gör,
 När dig hans Ande leda får,
 Och dig Hans kärlek rör.

Amen.

Onsdag.

Fullkommen glädje.

Detta hafwer Jag talat till eder, att min glädje skall bliwa i eder, och edor glädje fullkommen warda. Joh. 15: 11.

Allt den werld, som icke ser eller känner Guds Ande (Joh. 14: 17), icke förnimmer något af den fröjd, som tillhör Guds rike, utan föreställer sig, att der är idel sorg och jämmer, deröfwer må man icke förundra sig. Dock deröfwer må man förundra sig, att denna fröjd är obekant för så många af dem, som söka Guds rike. Men det är mer än underligt, ja, det är att beklaga, att det understundom bland dem, som wilja höra Herren till, finnes ett sådant sinne, att det ordet om hållandet af Jesu bud och hvarje förmaning, som syftar på ett sådant hållande, skall synas dem hinderligt för sådan glädje. Det häntyder på, att någon wäsentlig brist ännu widlädar ens christendoms wäsende, då man will njuta nådens tröst och glädje, men ej gerna hör talet om hållandet af Jesu bud och görandet af Guds wilja. Det är långt ifrån att evangelium på ett lagiskt sätt skulle fordra glädje. Glädjen kan icke framkomma genom fordran af glädje; nej, den will wäxa fram af evangeliis nådesord. Men det är ock långt ifrån, att ordet om hållandet af Jesu bud skulle hindra eller störa glädjen i och öfwer Herrens nåd och kärlek. Nej, dessa två kunna icke skiljas åt, då det är fråga om fullkomlig glädje. Då det framhålles, att man såsom christen "skall wara glad", så ligger deruti en djup sanning. Men endast då uttalas hela sanningen, då denna glädje sättes i närmaste sammanhang med hållandet af Jesu bud. Lösryckes den från detta sammanhang, då bliwer den en yttlig, konstlad glädje, som ej har djupare jord och derfor snart wißnar, ja kanste efterträdes af lifa stor nedslagenhet och oro. Den blir en känslans, men ej en hjertats glädje. Ty låtom ofw akta på huru Herren här talar. Säger

Han icke, att Han talat om blifwandet i Hans kärlek och hållandet af Hans bud, just på det att Hans lärjungar måtte hafwa Hans fullkomliga glädje uti sig? Låtom of närmare betrakta dessa Herrens ord. Herren talar om en sin glädje midt under det att Han reder sig till för det svåraste lidande. Och hwilken är Hans glädjekälla? Är det icke den, som Han sjelf nyf angifwit med de orden: Såsom Jag hafwer hållit min Faders bud och blifwer i Hans kärlek? Allt wara i Fadrens kärlek innesluter för Honom och att uppenbara denna kärlek för werlden, och detta gifwer Honom en fullkomlig glädje. Och se, denna sin fullkomliga glädje unnar Han nu och de sina. Detta hafwer Jag talat till eder, att min glädje skall blifwa i eder. Han will leda Guds kärlek in i de sinas hjertan och så hos och i dem öppna samma glädjekälla, som Han har i sitt eget hjerta. Det war Hans glädje att älskas och älska; så skall denna Hans glädje blifwa i lärjungarne, om de behålla sig i Guds kärlek genom att blifwa i Jesu kärlek, och i lydriad för denna hålla Jesu bud. Man får då icke fatta det så, som om det att hemta tröst af Jesu kärlek och att hålla Hans bud innebure en motsats till hwartannat, eller så som skulle det första gifwa glädje och det andra söra glädjen; utan lifasom Jesus sjelf hade sin glädje uti att mottaga och gifwa kärlek, så skall det och wara och ju mer och mer blifwa Hans lärjungars glädje ej blott att weta sig wara föremål för Guds och Christi kärlek, utan och att bete och uppenbara denna kärlek uti lydriad för Guds wilja. Ty så förblifwa de i kärlekens element, och kärlekens element är glädjens element. Och skulle wi icke sjelfwa i någon mån tunna intyga, att så är? Skall icke en gudälsfande själ tunna wittna derom, att glädjen ligger uti att älska och hålla Guds bud? Höra wi icke Johannes betyga i sin 1:sta epistel kap. 5 v. 3: Det är kärleken till Gud, att wi hållom Hans bud; och Hans bud äro icke swåra. Och männe det icke å andra sidan allt för ofta wisar sig, att glädjen öfwer Herrens nåd och kärlek störes och lider intrång, så ofta man i sitt wäsende och lif gör intrång på kärleken, i olydriad går sin egen, sjelfwiska wäg? Herren wille dock, att Hans wänner skulle hafwa en fullkom-

men glädje, icke en ofta afbruten utan en stadig glädje, icke en blandad utan en ren glädje, en glädje sådan som Hans egen. Ty icke är vår glädje fullkommen med mindre den bliver såsom Jesu egen glädje. I detta lifwet kunna wi väl icke komma till en sådan glädje i anseende till graden, men i anseende till arten och bestäffenheten af vår glädje kan den redan här blifwa fullkommen, så att wi icke finna fullkommen glädje uti något annat än det, som utgjorde Jesu egen glädje. Och derhän skola wi komma i den mån, som wi hålla Jesu bud. Då skola ock andra kunna förstå, att verklig glädje gästar i Jesu lärjungars hjertan, men också endast der.

Låt då, Herre, glädja sig alla dem, som trösta uppå Dig, ewinnerligen låt dem fröjda sig; ty Du bestärmar dem; låt dem i Dig glade wara, som ditt namn kärt hafwa!

Kom, Helge Ande! Herre Gud!
 Gif lust att hålla dina bud.
 Vår köld, vår tröghet öfverwinn,
 O! kom i våra hjertan in.
 Du helga kraft! Med nådens sten
 Gör wiljan god, gör själen ren,
 Att lifvens wäg wi glade gå,
 Och, heligt rörde, sjunga må:
 Halleluja! Halleluja!

Amen.

Thorsdag.

Den inbördes kärleken.

Detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes, såsom Jag hafwer älskat eder. Joh. 15: 12.

Med dessa ord lärer oss vår Frälsare, att de bud, om hwilkas hållande Han kort förut talat, egentligen utgöra ett enda, nemligen det att älskas inbördes. Detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes. Är det i allmänhet nödvändigt, att man håller sig hårdt wid Guds ord, på det att icke våra tankar och meningar må träda i stället för Guds mening och wilja, så är det icke minst af nöden, då det gäller att beswara den gamla frågan, hwilket som är det yppersta af alla bud. Med afseende derpå hafwa Judarnes skriftlärde swårigen felat, i det att de uppställt många menniskobud och med dessa gjort Guds bud om intet för sina stadgars skull (Matth. 15: 1—9) och ställt det yppersta budet i stuggan. Och fara är, att i detta stycke ännu i dag mycket felas äfwen bland dem, som söka det Gud tillhör. Huru lätt faller man icke med sina tankar på än det ena än det andra, såsom skulle det wara en synnerligen god gerning, under det att man förgäter och förbiser detta ena största och första — att älska? Sådä detta är Herrens bud, att man skall gripa sig an med mångahanda yttre företag, wore de än i sig sjelfwa de allra bästa, utan detta, att Jesu lärjungar skola älska hwarandra inbördes. Lära de först detta, så må de sedan bewisa denna kärlek så som Herren anwisar dem det. Och hwad hjälper det wäl, att man är werksam på många sätt, om man ännu icke lärt det första och förnämsta; om man kanske till och med werkar på ett sådant sätt, att kärleken derwid kommer till korta? Dersför skall detta Herrens ord ständigt uppväcka Hans lärjungar och liksom samla deras håg och sinne å detta ena håll, på denna ena punkt, i denna ena riktning, som

han angifwer med det ordet: **Detta, detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes.** Inför detta skola de stanna, efter detta skola de ransafa sig, detta skall vara afgörande: om de älska hwarandra inbördes. Ty det är det nya bud (Joh. 13: 34), som Han gifwit dem. Deras skola alla förstå, att de äro Hans lärjungar, om de hafwa kärlek inbördes (v. 35). Detta bud gäller det nu att "hålla", att bevara, om man will blifwa i Jesu kärlek, enligt hwad wi uti 10 v. hörde; ja, att hålla det, ty på samma gång detta bud icke är swårt, när kärleken får herrska, så är det å andra sidan det swåraste af alla bud, emedan inga menniskobud kräfwa en så djupgående själförfakelse som detta, om det skall hållas, om man skall hålla ut med kärleken emot dem, hwilka så ofta sätta kärleken på prof. Då Trälsaren tillägger: såsom Jag hafwer älskat eder, så wisar Han oss dermed både hwilken den källa är, ur hwilken den inbördes kärleken skall framspringa, och hurudan den kärlek är, med hwilken Jesu lärjungar skola älska hwarandra. Källan är Hans kärlek till dem. Förgäfwes skall man då söka framtwinga denna kärlek der, hwarest någon icke gjort lefwande erfarenhet af Jesu kärlek; förgäfwes skall den, som endast kläder sig i en yttre gudaktighet, söka esterhärma denna det andeliga lifwets yttring. Ställa sig Jesu lärjungar lik, deltaga i deras andaktsöfningar, tillegna sig deras tal, sälla sig till deras umgänge, ansluta sig till deras werksamhet, m. m. dylitt, det skall en sådan menniska kunna; men ett kan hon icke, och det är — älska dem såsom Jesus älskat; ty hon känner icke denna kärlek. Och den kärlek, Herren Jesus anbefaller de sina, är till sin art något helt annat än denna allmänna menniskokärlek, som werlden beprisar och af hwilken hon berömmar sig, ändock hon icke wet hwad sannskyldig kärlek är. Den inbördes kärleken är ock något annat än ett klemigt wäsende, som glömmar att kärleken är helig. "Att älska hwarandra inbördes är icke att berömma hwarandra", icke att smickra hwarandra, icke att hylla eller se genom fingret med hwarandras synd och orenhet; nej, det är att älska på det sätt, som Jesus älskade sina lärjungar och ännu älskar de sina. Och det weta wi wäl, att Han, så stor Hans kärlek än war, ja, just derföre att Hans kärlek

war så stor, icke såg förbi sina lärjungars synd, utan straffade den, och detta både för syndens skull, emedan Han hatade henne, hvar Han fann henne, utan ock för deras skull, emedan Han led af den synd, som wanstälde dem. Derföre höra wi ock Paulus säga: Kärleken ware utan skrymtan, haten det onda, blifwandes wid det, som godt är (Rom. 12: 9). Och Petrus skrifwer: Gören edra själar kyssa i sanningens lydriad genom Anden, till ofskrymtad broderlig kärlek; älsken eder storligen inbördes af rent hjerta. (1 Petr. 1: 22.) Så måste då ännu alltjemt all sann inbördes kärlek återkomma till, utgå ifrån och låta lära sig af detta: såsom Jag hafwer älskat eder.

Göre då Herren erfarenheten häraf lesiwande hos de sina. så att den inbördes kärleken måtte uppväckas, förnyas och stärkas, och blifwa ett nytt vittnesbörd om huru Jesus älskar de sina!

O kärlekseld! uppvärm vårt sinn',
 Allt hat, all ljumhet öfwerwinn,
 Att wi lesiwa läre,
 Som bröder färe,
 I försonlighet och frid,
 Och Christi sinne bäre.
 O Gud! förbarma dig!

Amen.

Fredag.

Kärleken låter sitt lif.

Jugen hafwer större kärlek, än att en låter sitt lif för sina wänner. Joh. 15: 13.

Herren har bjudit sina lärjungar att älska hwarandra inbördes, och framställt sin kärlek till dem såsom grunden till och föredömet för denna deras kärlek. Du wisar Han, huru Han älskat dem, att de ock så skola älska hwarandra.

Jugen har större kärlek, än att en låter sitt lif för sina wänner. Längre kan wänskapen icke gå, än att en wän låter sitt lif för den andre. Herrens kärlek till menniskorna i allmänhet har wisserligen gått längre, ty Han är död för oss, då wi ännu woro syndare, owänner (Rom. 5: 8). Och hade Han icke bewisat denna kärlek, så hade ingen kunnat blifwa Hans wän. Men om kärleken till sina owänner talar Herren icke här, utan Han framställer sitt förhållande till lärjungarne såsom sina wänner, till en förebild för deras inbördes kärlek. Detta synes hafwa föreswäfwat apostelen Johannes, då han i sin 1 ep. kap. 3 v. 16 skrifwer: Derpå kännom wi Guds kärlek, att Han hafwer låtit sitt lif för oss; och skolom ock wi låta vårt lif för bröderna. Herrens kärlek till lärjungarne måste, så att säga, taga den wägen, att Han låt sitt lif för dem. Med något mindre hade de icke varit hulpne. Och medförde icke Herrens kärlek till lärjungarne ett ständigt "låtande af lifwet" för dem, såsom då Han åter och åter måste dragas med deras oförstånd, deras förwändhet och senhet att tro? Måste Han icke i wiß mening ständigt låta sitt lif för dem, för att ständigt kunna älska dem? Jugen har så älskat som Han, ty ingen har så litet funnit det, som war wärdt att älska, som Han, ingen har det derföre i wiß mening kostat så mycket att älska, som det kostade honom. Och stå wi uti erfarenhet af Hans kärlek, då weta wi, att så kan ingen älska

som Han, om hwilken Paulus skrifwer: Den mig älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för mig (Gal. 2: 20). Men känna wi nu Guds och Christi kärlek derpå, att ingen så älskat som Gud, emedan Han i kärleken låtit sitt lif för oss, så skolom oc wi låta vårt lif för bröderna. Utan detta kunna wi icke verkligan älskas inbördes. All sann kärlek måste, i likhet med Christi kärlek, gå igenom detta: låta sitt lif för bröderna. Ty litasom Kristus hos lärjungarne ej allenast fann synd, hwilken Han måste försöna, genom att för dem gå i döden, utan oc måste lida och fördraga så mycket hos dem, innan Han kunde hjälpa dem ut ur synden; så lär wäl icke heller du, om du will älska såsom Jesus hjudit dig, finna idel heliga och fullkomliga bröder. Du skall ju twärtom finna syndare uti dessa bröder, ehuru de, litasom du sjelf, stå i uppriktig strid emot synden. Men skall du nu litwäl kunna älska dessa, af hwilka den ene har ett fel, den andre ett annat — litasom du sjelf ju icke är utan alla fel —; då måste du låta ditt lif för dessa bröder. Det är dock icke ditt lekamliga lif, som du först har att offra för dem, ty om du än låte din lekamen brinna, och hade icke kärleken, så wore det dig icke nyttigt (1 Cor. 13: 3). Nej, ett annat lif, swårare att mista än detta lekamliga, måste du lemna för deras skull. Det är det lif, i hwiltet du täckes dig sjelf, älskar dig sjelf — ditt sjelfwiska lif. Ty det är denna sjelfwiskhet, wore den än aldrig så djupt dold, aldrig så fint anlagd, aldrig så wäl förklädd, som hindrar den inbördes kärleken. När Paulus i Rom.-brefwet (15: 1 ff) förmanar de starkare att hafwa fördrag med de swagare i kärleken, så påminner han just om denna sjelfförsattelse, sägande: Så skick sig hwar och en, att han måtte täckas sin nästa till godo och till förbättring. Ty oc Kristus täcktes icke sig sjelf. Det är uti detta: täckas sig sjelf som det lif, som skall mistas, har sina djupaste rötter. Emellan din sjelfwiskhet och denna kärlek blir det en strid på lif och död. Skall kärleken winna, så mister du lifwet; och låter du icke ditt lif, så mister kärleken sitt. Det är något ljusligt med denna "kärlek inbördes"; men ljusligheten smakas här, såsom alltid i Guds rike, först sedan man underkastat sig bitterheten

— dödens bitterhet, det bittra uti att låta sitt lif för bröderna. Detta må wi bejinna och derpå göra oß beredda. Har den inbördes kärleken icke gått denna wäg, så är den icke mycket wärd. Den kärlek, som icke låter sitt lif, är icke wärd kärlekens namn. Derföre är det icke heller wärdt att mycket tala om den kärlek, som skall finnas här eller der, bland de och de menniskorna, inom det och det samsfundet o. s. w., såwida den icke haft tillfälle att bewisa, om den är af den art, att den kan låta sitt lif. Finnas wi willige att gå denna wäg, så skola icke många timmar förrinna, sedan wi hört detta, innan det uti förhållandet til brodern, den broder du ser och har dig närmast, skall gifwas tillfälle och anledning att mista ditt lif och så kunna älska. Blicka då upp till Jesus, så skall det gifwas dig att älska!

Ja Du, Herre Jesu, har i sanning älskat, ty Du gaf ditt lif för oß; så gif oß då att wandra i kärleken, såsom Du hafwer älskat oß och gifwit Dig ut för oß till gåfwa och offer, Gudi till en söt lutt.

En större kärlek ingen
 Bewisa kan, än den,
 Som glad mot döden sthyndar
 Att offras för sin wän;
 Ja, ännu större under
 Guds Son betett mig har,
 Mig tjenat intill döden,
 Fast jag Hans owän war.

Så will och jag nu skynda
 Att tjena Honom gladt,
 Och gerna dö för desfa,
 Han i sitt ställe satt.
 De minsta af Hans bröder
 Inwid min wäg nu stå,
 Att jag med fröjd må låta
 Mitt lif för desfa små.

Amen.

Lördag.

Icke tjenare utan wänner.

J ären mina wänner, om J gören hwad Jag bjuder eder. Härefter säger Jag icke, att J ären tjenare, ty tjenaren wet icke hwad hans herre gör; men wänner hafwer Jag kallat eder, ty allt det Jag hafwer hört af minom Fader, det hafwer Jag kungjort eder. Joh. 15: 14—15.

Så långt har Herren Jesus gått i kärleken, att Han iätit sitt lif för sina wänner. Och wänner ären J, säger Han till sina lärjungar, om J gören det Jag bjuder eder. Ty wisar sig icke alltid den sanna wänskapen deruti, att man gerna går wännens önskan till mötes? Detta hade också lärjungarne gjort, så att Herren med dessa ord: J ären mina wänner e. s. w. kunde bekräfta det wänskapsförhållande, som emellan Honom och dem hade kommit till stånd. Såsom wän hade och Han betett sig emot dem: Härefter säger Jag icke, att J ären tjenare, ty tjenaren wet icke hwad hans herre gör. En tjenare gör det han skall göra, blott derföre att det är honom ålagdt. Men han får icke blicka in uti hufvadrens råd och planer, han kan icke förstå hwarföre hans hufvbonde gör så eller så. Ett helt annat och innerligare förhållande eger der rum mellan hufvadren och hans barn, eller emellan wänner, ty de uppenbara för hwarandra sitt hjertas tankar, planer och önsknigar. Så hade Herren Jesus behandlat sina lärjungar. Wänner hafwer Jag kallat eder, ty allt det Jag hafwer hört af min Fader, det hafwer Jag kungjort eder. Sin Fader och sin Faderns råd hade Han uppenbarat för dessa fåtunnige. Ja, allt hwad Han hört af sin Fader, det hade Han med förtroende kungjort för dem, såwidt de woro i stånd att bära det. Det de ännu icke kunde bära, det skulle Hugswalaren, den Helige Ande sedan förkuuna dem (Joh. 16: 12—15). Ty Herrans hemligheter är ibland dem, som frukta Honom, och sitt

förbund låter Han dem få weta (Ps. 25: 14). Sådan förtrolighet från Herrens sida se wi redan i gamla testamentet. Huru uppenbarar Han icke redan för Abraham sitt råd: Herren sade: Huru kan Jag dölja för Abraham det Jag gör, efter han skall warda till ett stort och mäktigt folk, och all folk på jorden skola warda wälsignade i Honom? Ty Jag wet, att han befäller sina barn och sitt hus efter sig, att de skola hålla Herrens wägar, och göra hwad rätt och godt är. (1 Mos. 18: 17—19). Till en ännu större förtrolighet skulle ju nya testamentets nåd kunna bringa det.

Huru arm tager sig icke otron ut gent emot ett sådant Herrens förtroliga uppenbarande af sin nåd för sina wänner! Och när de wisa och förnumstiga icke kunna eller wilja förlikta sig med en Guds "uppenbarelse" i ordet och genom Sonen, huru wisa de icke då, att de icke wilja ställa sig i ett personligt förhållande till Gud, allra minst i ett lydadsförhållande till Honom? Ty den som träder i ett personligt förhållande till Gud, han kan icke nöja sig utan en personlig uppenbarelse, han kan icke nöja sig med mindre än att denne Guden talar till och gör sig känd för honom. Den som will lyda Guds ord, han warder förnimmande att ordets lärdom är af Gud (Joh. 7: 17). Men icke alla, som söka Gud, hafwa derför inträdt i denna förtroliga gemenskap med Honom. Man måste börja med att tjena och lyda Honom såsom en Herre, den man fruktar, och hvars wilja man är angelägen att göra, derför att det är Hans wilja, äfwen om man såsom tjenare ännu icke wet hwad ens herre gör, eller hvarsföre Han gör det, hvarsföre Han befäller så. Men härwid skall det icke stanna. Herren will i sin kärlek och genom sin nåd göra tjenaren till wän, taga honom sig sjelfsom till barn efter sin wiljas goda behag, sin herrliga nåd till lof (Eph. 1: 5—6). Då inträder detta: Wänner hafwer Jag kallat eder o. s. w. Men äfwen mellan dessa wänner kan åtskillnaden wara stor, så att Herren kan låta den ene få weta mera af sin hemlighet än den andre, allt efter som den ene är trognare mot Hans nåd och i lydningen för Hans wilja än den andre. Huru mycket är icke här att winna af den, som bewisar trohet? Huru skulle

icke Jesu wänner på denna wäg kunna komma till klarhet och insigt uti Herrens råd och wilja, uti Hans ord och werk? Huru skulle de icke på denna wäg komma derhän, att Herren sige leda dem med sina ögon (Ps. 32: 8), i stället för att de nu så ofta taga miste, fara will eller åtminstone trefwa i owisshet, och måste lida allehanda "bett och betsel i munnen" (Ps. 32: 9) för sin olydnads skull? Och då det i våra dagar råder så mycken owisshet om, hwad sanningen lærer i det och det syndet, kommer då icke detta deraf, att Herren icke kan få uppenbara sin sanning för de sina, emedan de icke stå i nog förtroligt förhållande till Honom?

Uf Jesu kärleksfulla förtrolighet med sina wänner kunde desse och lära den rätta förtroligheten med alla dem, som göra Fadrens wilja, och så, äfwen i detta asseende, lära att älska hwarandra inbördes så, som Han dem älskat.

Herre Jesu, wi wilja wara dina wänner; men lär oss då och att göra hwad Du hjuder oss, på det Du måtte kunna tungöra oss din Faders råd och uppenbara oss din hemlighet!

Uti all sanning led Du mig,
Förståndet öppna nådelig
Och lär mig, Gud! din wilja.
Ack! gör mig från all synder ren,
Att jag må följa Dig allen,
Allt ondt ifrån mig skilja.

Amen.

Måndag.

Frukt som blifwer.

J hafwen icke utforat Mig; men Jag hafwer utforat eder, och tillskickat eder, att J skolen gå, och göra frukt och eder frukt skall blifwa; på det att hwad J bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder. Joh. 15: 16.

Såsom Herren wisat sin kärlek uti uppoffrandet af sitt eget lif (v. 13) och uti nedlåtande hängifwenhet och förtrolighet (v. 15), så ock uti förekommande nåd. J hafwen icke utforat Mig; men Jag hafwer utforat eder. Icke å lärjungarnes, utan å Jesu sida hade begynnelsen blifwit gjord till den gemenskap, i hwilken de stodo med Honom. Apostlaembetet, på hwilket Herren i första hand syster, war en fri gåfwa af Hans förekommande nåd, såsom Paulus ock fattar det, då han (Eph. 3: 8) säger: Mig, som är den allra ringaste ibland all helgon, är denna nåd gifwen. Och hwar finnes en enda Jesu lärjunge, som icke måste gifwa Herren rätt uti detta ord: J hafwen icke utforat Mig, men Jag hafwer utforat eder? Utforelse och kallelse bero på Hans fria nåd.

Med kallelsen till apostlaembetet följde ock, att Herren tillskickat eller egentligen satt lärjungarne att gå och göra frukt. Han utrustar de sina så, att de kunna och skola gå åstad, icke på egen hand, icke i egen kraft, icke efter egen wilja, utan ledde af Hans hand, starke i Hans kraft, styrde af Hans Ande, att bära frukt. Och denna deras frukt skall blifwa. Många gå åstad och werka jemförelsewis stora ting i denna werld med de naturliga gåfwor, som Herren gifwit dem. Deras gåfwor lysa, deras werk wäcka beundran och deras namn är i allas mun. Men manne derföre deras werk — deras frukt — också skall blifwa? Nej, intet annat werk blifwer för ewigheten, än det werk, som war gjordt i Gud, ingen annan gerning, låge den också till sin yttre bestaffenhet inom Guds

rikes område, är en frukt som blifwer, utom den som har sin rot och sitt ursprung uti detta: Jag hafwer satt eder, att I skolen gå och göra frukt. Men förhåller det sig så, huru många frukter skola då icke affalla och finnas odugliga — för ewigheten! Men stulle icke då hwar och en se till, att han icke fåfängt arbetar och fåfängt löper; se till, att han sjelf är af Herren satt att göra frukt och att hans verk och gerning komma fram såsom en frukt af detta hans personliga förhållande till Herren och gemenskapen med honom? Ty är icke detta den rot och stam, ur hwilken hwarje frukt, om den annars skall blifwa, måste utveckla sig och framkomma? Ty så säger Herren: på det att hwad I bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder. Medelst dessa ord förknippar Herren på det närmaste med hwart annat det att göra frukt, som blifwer, och det att bedja i Hans namn. Den djupa åtskilnaden mellan alla dessa verk, som förgås, och dem, som blifwa, ligger nemligen deruti, att de förra äro gjorda af menniskan sjelf, utan gemenskap med Herren, utan tro och bön; de senare åter äro verk af Herren genom Hans trogna, framwuxna under bön. Bönen i Jesu namn är wilkoret för att man skall bära frukt, som blifwer, men samma bön är också sjelf en frukt, ur hwilken gemenskapen med Herren mer och mer kommer fram. Ju mera frukt en Jesu lärjunge bär, desto mera blir det hos honom ett bedjande i Jesu namn. Denna bön är hemligheten uti hans verkande, den dolda fruktbringande kraften i hans lif.

War icke detta förhållandet med apostlarna, hwilka dessa ord i första hand gälla? Deras verk och ord buro frukt för tid och ewighet. War det icke förhållandet med alla dessa Guds män, hwilkas frukter hafwa blifwit, så att wi ännu njuta af dem? De gingo åstad och buro frukt, ty de gingo åstad och bådö. Och blef det dem icke just på denna bönewäg mer och mer kunnigt, att det är Herrens fria och förekommande nåd, som man först och sist har att beprisa? War det icke denna hemlighet, som på böuens väg upplät sig för dem, och hwilken Paulus, han som mer arbetat än de alle, så uttrycker: Jag hafwer mer arbetat än de alle; dock icke jag

utan Guds nåd som i mig är? (1 Cor. 15: 10). Må vi på denna samma väg lära känna Herrens förefömmade nåd, och i des kraft gå och göra frukt! Kunna vi än icke göra anspråk uppå en kallelse till apostlaembete, så kunna och få vi dock räkna på en kallelse till det arbete och verk, i hwilket Herren will finna oss. Derwid gällor det då, att Herren jätter oss till att göra frukt, icke i egen makt och kraft, utan i kraft af Hans nåd, som städse förefömmor och erbjuder sig åt hwar och en bedjare. Bedja och göra frukt, göra frukt och bedja — detta är vägen.

Låt mig så, o Herre, i allt mitt verk finnas utforad af Dig, satt af Dig att, bedjande i Jesu namn, bära frukt, som blifver.

Jesús Kristus, endast Han,
 Mäktig är att gifwa,
 Att det goda trädet kan
 Mitt på frukter blifwa.
 Hjelp och råd
 Kraft och nåd
 Till att Herren tjena,
 Gifwer Han allena.

Jesu, gif att jag med Dig
 Nära blir förbunden;
 Då förwisso skall hos mig
 Äfwen frukt bli funnen
 Gif att jag
 Till din dag
 Mycken frukt må bära,
 Dig till pris och ära!

Amen.

Tisdag.

Den frukt, som Jesus väntar.

Detta bjuder Jag eder, att I älsken eder inbördes. Om werlden hatar eder, så weten, att hon hafwer hatat Mig, förr än eder. Joh. 15: 17, 18.

Då Herren säger: detta bjuder Jag eder, så syftar Han wäl dermed på allt hwad Han i detta femtonde kap. talat om sig såsom winträdet och om de trogna såsom grenar i Honom, om deras blifwande i Honom och om Hans blifwande i dem. Har Herren förut, i 12:te v., sammanfattat allt hwad Han bjuder de sina uti detta ena, att de skola älskas inbördes, så wisar Han med dessa ord, att allt också derpå är anlagdt, att gemenskapen mellan Honom och Hans lärjungar med allt hwad till denna gemenskap hörer, alltigenom syftar deruppå, att hos grenarne i winträdet framkalla denna den inbördes kärlekens kosteliga, mogna frukt. Kärlek vill Herren hafwa, men Han uppstår icke utan att förut hafwa sått, Han äskar icke utan att förut hafwa gifwit. Derföre har Han ju hänwisat till gemenskapen med sig och blifwandet uti sig såsom till den rot och stam, ur hwilken kärleken kan springa fram. "Hans wert är idel kärlek: kärlek i anseende till des förborgade ursprung, Fadrens kärlek; kärlek i des första uppenbarelse, Christi kärlek; slutligen i des fulla blomma, de trognas inbördes kärlek. Kärleken är detta werkets rot, stam och frukt." Så är hufwudsumman af budet, d. ä. målet, på hwilket hela den evangeliska förkunnelsen syftar, kärleken af ett reut hjerta och af ett godt samwete och af en ofrymtd tro (1 Tim. 1: 5). Behöfwa wi åter och åter erinras derom, att det är kärleken, som innefattar alla andra bud, så må wi och åter och åter besinna, att det är framkallandet af denna kärlek, som Herren äsyftar med hela sitt nådewerk. Blifwandet i Honom får derför icke stanna wid ljuflig ro och förnöjelse, såsom

wore detta målet, eller som hade man nu wunnit allt, då man kommit dertill. Ty på samma gång det ordet om blifwandet i Herren innebär motsatsen till detta sjelfwerkande, som ingen frukt skaffar, har det ock något uppfordrande uti sig, det will föra till ett Hans kärleks blifwande i oss och ett vårt blifwande i kärleken. Detta är den kosteliga frukt, efter hwilken Herren wäntar, såsom efter lönen för sin möda med oss; detta är den kosteliga frukten af Fadrens och Jesu kärlek. Och huru lustig skall icke denna frukt blifwa äfwen för den, hos hwilken Herren får frambringa den! Ty hwad är kosteligare än att kunna älska? Och sedan för dem, som få plocka och njuta kärlekens frukt!

Hwad som gör den inbördes kärleken ännu kosteligare är det, att gent emot Jesu lärjungar står en werld, som är enig i hatet emot Jesus och Hans troigna. Om werlden hatar eder, så weter, att hon hafwer hatat Mig förr än eder. Werlden, d. ä. menskligheten, sådan hon är af naturen, utan Gud, är wisjerligen icke enig. Den sjelfwisshet, som förer herrawäldet i werlden, kan icke i sanning sammanhålla menniskor; de egna intressena och fördelarne komma menniskor att sjelfwisst afsöndra sig från hwarandra, för så wida icke just denna sjelfwisshet twingar dem att för tillfället hålla tillsamman. En sådan sammanhållning, född af sjelfwissheten, företer werlden gent emot Herren och Hans lärjungar. Hon hatar dem. Men när hon wisar detta hat, då stola de weta, att hon hafwer hatat Jesus förr än dem. De stola således icke förundra sig deröfwer, såsom om dem hände något nytt, utan de stola ställa detta lefwande för sin själ: Werlden har hatat Jesus förr än oss. Detta skall vara deras tröst. Men då de således af werlden intet annat än hat hafwa att wänta — och märk wäl detta, så att du icke wäntar, att werlden skall älska dig — så behöfwa de så mycket mera älska hwarandra inbördes. Uti denna inbördes kärlet stola de hafwa en ersättning för och en hjälp emot det hat, som utifrån kommer dem till del. Och är det icke äfwen därför, som Trälsaren nu, wid affsedet från sina lärjungar, lägger dem den inbördes kärleken på hjertat, emedan Han wet, hwad de nu, efter Hans bortgång, hafwa att

wänta af den werld i hwilken Han utsänder dem såsom får ibland ulfwar? Han unnar dem ju gerna, att de i den inbördes kärleksgemenskapen måtte wärnas, wärmas och styrkas emot den kyla, som möter dem från werldens sida.

Men huru har nu denna Herrens affigt gått i fullbordan med asseende på Hans lärjungar i denna tid? Har Hans nåd och werk, som ibland of rikeligen förkunnas och beprisas, fått framkalla denna inbördes kärlek? Finner Han hos of det Hans är, eller finner werlden hos of det hennes är?

Käre Herre Jesu Christe! Du har icke sparat ditt lif, ditt dyra blod, då du i kärleken gaf Dig ut för of. Du har intet underlåtit af allt det, som kan upptända kärlek i våra hjertan. Derföre wäntar Du of med rätta kärlekens kosteliga frukt hos de dina. Har Du länge förgäfwes arbetat på mig, utan att finna denna frukt, ack, så lemna mig dock icke, tag mig icke bort, förrän Du fått se den och mina bröder fått smaka den.

Mig föd och wattna med ditt ord
 Och med ditt blod, så trogen,
 Att jag, med nytta för din jord,
 Bliw för din himmel mogen.
 Mig wärdes, för din kärleks skull,
 Till trones frukter lifwa:
 Ty snart, der trädet föll omfull,
 Der skall det of förblifwa.
 Vät, för ditt namn,
 Mig falla, Jesu! i din famn.

Amen.

Onsdag.

hvarföre werlden hatar Jesu trogna.

Woren *J* af werldene, så älskade werlden det hennes wore; men efter det *J* icke ären af werldene, utan *Jag* hafwer eder utwalt ifrån werldene, derföre hatar werlden eder. Joh. 15: 19.

Här säger oss Herren, hvarföre werlden hatar Jesu trogna, nemligen emedan de icke äro af werlden. Hvad det will säga att icke vara af werlden förstå wi bäst, om wi erinra oss huru Frälsaren talar i sin öfwerstepresterliga bön (Joh. 17: 16): De äro icke af werldene, såsom och *Jag* icke är af werldene, och uti Joh. 8: 23: *J* ären nedanefter, och *jag* är ofwanefter; *J* ären af desso werldene, *jag* är icke af desso werldene. Herren är ofwanifrån, bärande uti sig den himmelska werldens wäsende; Han är derför i sitt innersta främmande för och stild ifrån det, som är i werlden, ögonens begärelse, föttets begärelse och ett högfärdigt lesverne. Hans öga städdar Fadren och Hans herrlighet, Hans häg står till de himmelska tingen och Han fröjdar sig i andanom öfwer dem; Han söker allena den ära, som är af Gudi. Så äro och Hans trogna icke af denna werlden. Han hafwer utwalt dem ifrån werlden, uttagit dem från denna närwarande onda werld (Gal. 1: 4). Derigenom hafwa de fått ett andens sinne, hwilket liknar Jesu sinne, om de än, såsom aldrig Han, hos sig sjelfwa måste känna igen mycket af denna werldens wäsende och städs stå i strid deremot.

Det är nu derföre werlden hatar dem, att de icke hafwa samma sinne som hon; derför att de akka ringa det hon akkar högt och twärtom; att de hata det hon älskar och älska det werlden hatar. Så känner då werlden hos dem icke igen sitt wäsende, utan det finnes hos dem ett annat sinne och wäsende, som är motsatt hennes eget. Deraf känner hon

sig bestraffad, och det ännu mera än om hon blott hörde talas om ett annat wäsende än sitt, ty hon ser, att en menniska kan blifwa och wara annorlunda än hon sjelf är och will wara. Och emedan werlden så genom Jesu trogna i sitt samwete öfwerlygades om sin ondskas och synd, så hatar hon dem. Hon skulle wäl kunna lida dem, som i någon måtto wore olika henne, om hon blott hos dem funne det hennes wore. **Woren J** af werldene, så älskade werlden det hennes wore, säger derföre Trälsaren. Ett sådant ord som detta borde med rätta komma mången, som will räknas för en Jesu lärjunge, att rådas och att bedja Herren bepröfwad och förnimma sitt wäsende. Ty huru kan det wara med ditt lärjungaskap, om werlden älskar dig? Älskar hon dig icke då, just emedan hon hos dig finner det hennes är? Werlden har en stark blick nog, då det gällor dem, som på något sätt skilja sig från henne, för att efterforska, om de verkligen i själ och hjerta, till håg och sinne äro henne olika, eller om de, med all olikhet i det yttre, dock äro af werlden och älska werlden. Märker hon detta, så kan hon wäl lida någon olikhet, ty hon wet att hon dock i sjelfwa werket har dem på sin sida. En sten-
 christen, som, med all sin yttre fromhet och sitt affsiljande från werlden i yttre måtto, dock wisar sig älska de ting, som i werlden äro, som är swag för jordiff winning och njutning, begärlig efter jordiff ära och anseende, som med all sin yttre werldsförfälskelse ännu icke i sitt inre låtit uttaga sig från werlden; en sådan bryr werlden sig icke om att hata, hon kan till och med älska honom, emedan han dock är af werlden, eller dock föraktar hon honom såsom ett salt, som mistat sin sälta. Detta bör dock komma hwar och en att gå in uti sitt inre för att se till, huru det der är stäldt, och icke nöja sig med att i somliga yttre ting wara olif werlden, hwarmed det mycket wäl kan förlitas att wara af werlden

Det talas ofta med rätta derom, att de christne skola skilja sig från werlden. Men ad, hwad hjälper det, att man afhåller sig från det och det werldsliga nöjet, eller att man skiljer sig från det och det umgänget, om man i sitt inre icke låtit uttaga sig från denna närwarande onda werld, om man

icke i anseende till sjelfwa sitt wäsende, sin håg och lust en gång blifwit stild och dagligen mer och mer skiljer sig från det, som i denna werlden är det bestämmande för menniskors dit-tan och traktan, för deras håg och sinnesriktning? En werlds-försakelse, som icke har sin grund uti ett inre utgående och afböende från werlden, har ringa värde och skall aldrig af-tvinga werlden des erkännande, ej en gång i form utaf hat — ty i sjelfwa werldens hat ligger dock ett erkännande; — litasom en sådan werldsförsakelse icke häller af Herren skall er-kännas på den sista dagen.

Käre Herre Jesu, Du är icke af denna werlden, men jag hörer af naturen denna werlden till. Wärdes då uttaga mig af werlden till hjerta och sinne och det ju mer och mer! Låt denna werld, som är stadd i det onda, intet hos mig finna af det hennes är; men sinne Du hos mig städse af ditt sinne, att Fadrens kärlet må wara i mig!

Jesu! gör mig så till sinnes,
 Såsom Du till sinnes war.
 I all nöd mig för till minnes,
 Hur ditt kors Du tåligt bar.
 Och, om menskor hata mig,
 Jesu lär mig likna Dig:
 Deras brott och nöd begråta,
 Deras oförrätt förlåta.

Amen.

Thorsdag.

Tjenaren är icke förmer än hans herre.

Kommer ihåg mina ord, som Jag hafwer sagt eder: tjenaren är icke förmer än hans herre; hafwa de förföljt Mig, så skola de och förfölja eder; hafwa de hållit min ord, så warda de och hållande edra. Joh. 15: 20.

Jesus är Herren. Med sin död har Han förvärfwat sig rätt till oss. Ty Kristus är derpå både död och nppstånd, och åter lefwandes worden, att Han skall wara Herre, både öfwer lefwande och döda (Rom. 14: 9). Tjenare och intet mera äro Hans lärjungar. Men tjenaren är icke förmer än hans herre. Han får icke wänta, att han skall hafwa det bättre än hans herre. Eller hwad skulle wi säga, om en tjenare wille ligga och sofwa, under det hans herre arbetade i sitt anletes swett? Men är tjenaren icke förmer än hans herre, så må han icke undandraga sig att dela sin herres lott. Hafwa de förföljt Mig, så skola de och förfölja eder, säger derföre Jesus, såsom Han och redan förut, då Han utsände lärjungarne att predika, hade beredt dem härpå: Lärjungen är icke öfwer mästaren, och icke heller tjenaren öfwer sin herre. Det är lärjungen nog, att han är såsom hans mästare, och tjenaren, att han är såsom hans herre. Hafwa de kallat husbonden Beelzebub, huru mycket mer skola de så kalla hans husfolk? (Matth. 10: 24—25). Men såsom Herren sjelf äfwen fann ingång med sitt ord i somligas hjertan, så att de höllo Hans ord, så skola och Hans lärjungar få göra den tröstande erfarenheten, att deras ord blifwa hållna och bewarade i troгна hjertan. Icke så de wänta att mottagas med öppna armar hwarhelst de komma, ty de äro endast tjenare, som icke äro förmer än deras herre; men de skola icke heller af alla röna motstånd, ty de äro dock Herrens tjenare.

Kommer ihåg min ord, som Jag hafwer sagt eder, säger

Fräljaren försildt med afseende på de trognas ställning såsom tjenare och hwad de såsom sådana hafwa att wänta från werldens sida. Och det behöfs wäl, att de komma ihåg just detta, ty alltid är menniskohjertat benäget att undandraga sig delaktigheten uti Herrens lidande, efterföljandet utaf Hans fotspår, och isynnerhet äro wi i denna tid wordne så klemige uti vårt christendomswäsende, så forsstygge, att wi wäl behöfwa hos ofj instärpa detta: **kommer ihåg min ord!** kommer ihåg min wäg, min lott! Det ser ofta så ut, som sökte och wäntade man endast det, som är roligt eller förnöjsamt, utaf sin christendom och sin kallelse såsom christen. När det icke är "roligt" will man icke längre vara med. Men huru skall det då gå, när det kommer att gälla förföljelse och lidande? Skall tjenaren då icke mycket mera wilja vara förmer än hans herre? "För ofj, denna tidens christne, ligger wisserligen något mycket utstämmande i det ordet: Tjenaren är icke förmer än hans herre, Wi hafwa blifwit helt klemiga helgon. Det behöfs icke mycket för att hos ofj framkalla ack och we. Wi hafwa snart stort medlidande med ofj sjelfwa. När i de första århundradena af den christna kyrkan hwila inträdt under några årtionden, och en förföljelse sedan utbröt, så wisade sig wanligen följderna af den längre ron deruti, att de christne nu woro så mycket mera försträcke, ty den som ännu icke upplefwat någon förföljelse, honom gick det såsom en refryt, då han första gången måste in i slagtingen; — huru menen I wäl att det skulle gå hos ofj, som under många menniskoåldrar lefwat i god ro och endast genom hwad wi läst i böcker weta om förföljelse?" Så må då denna Jesu påminnelse rycka upp hwar och en Hans lärjunge ur slöheten, fegheten och klemigheten. Får Herren blott uttaga de sina ur werlden och göra dem willige att lida det, som werlds- och sjelfförsakelsen har med sig redan nu, så skola de ock warda skicklige att lida förföljelsen, då den en gång kommer. För det kommande bereda wi ofj nemligen bäst, då wi rätt akta på vår uppgift uti det närwarande. Och i hwarje tid gifwes det tillfälle nog till en sådan beredelse, finner Herren de sina endast trogna och sig hängifna,

så att de städse vilja följa Honom efter och såsom tjenare icke vara förmer än deras herre.

Åh, Herre, wi måste blygas och stämmas, då wi tänka uppå vår korsstyggheet och klemighet, wi som dock skulle vara dina tjenare, Du som led korset och icke åttade småleken. Wårdes Du uppväcka oss att i sanning och på allwar tjena Dig och följa Dig efter, lida med, att wi ock med Dig komma måtte till herrligheten!

Du framgick som en tjenare,
 War tyft wid werldens smådelse,
 Till blodswett Du arbetat har
 Och intill döden tålig war.

När jag Dig, Mästare, så ser,
 Är jag, som tjenare, ej mer.
 Du räcker lärjungen den lott,
 Som sjelf på jorden Du har fått.

Ej menstpris och weklig frid,
 Ej goda dagar utan strid,
 Som man i werldens tjenst kan få,
 Will du ditt sändebud bestå.

Amen.

Fredag.

De hafwa hatat mig utan sak.

Men allt detta skola de göra eder för mitt namns skull; ty de känna icke Honom, som Mig sändt hafwer. Hade Jag icke kommit och talat med dem, så hade de icke synd; men nu hafwa de ingen ursäkt för sina synd. Den Mig hatar, han hatar också min Fader. Hade Jag icke gjort de gerningar ibland dem, som ingen annan gjort hafwer, så hade de icke synd; men nu hafwa de sett det, och hata både Mig och min Fader. Dock är det skedt, att det talet fullkomnas skulle, som i deras lag skrifwet är: De hafwa hatat Mig utan sak. Joh. 15: 21—25.

Herren har förut förberedt sina lärjungar derpå, att de skola blifwa hatade såsom Han; nu säger Han, hvarföre de skola blifwa så hatade, nemligen för Hans skull. Detta skola de göra eder för mitt namns skull. Sjelfwa frälsarenamnet uppväcker hat och förföljelse från verdens sida. Men huru är det möjligt, att detta namn, som bådär och löfwar frälsning, kan framkalla sådant motstånd och bitterhet? Är det icke därför, att sjelfwa detta namn innebär en dom öfver verden, sådan den är utan Gud? Det är ett ljus, som uppenbarar menniskors nöd, på samma gång det bjuder dem frälsning från nöden. Och detta är domen, att menniskorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gerningar woro onda (Joh. 3: 19). Då Herren säger: Detta skola de göra eder, ty de känna icke Honom, som Mig sändt hafwer, så kunde det ju synas, som om de woro utan skuld. Men så är det dock icke, ty just detta, att de icke känna Fadern, beror på ett försynande, swårare än alla andra. Hade Jag icke kommit och talat med dem, säger Herren, så hade de icke synd, då wore denna ofunnighet att ursäkta, men sedan Han kommit, som intet talade utan det Han hört hos Fadern, så hafwa de in-

gen ursäkt för sin synd. Då de ändå hata Honom, så hata de och Hans Fader, och det är således icke längre i owetenhet, utan i fiendskap som de förkasta Herren. Ty till Hans ord komma och Hans gerningar, sådana som ingen annan gjort hafwer. Om hans ord ännu lemnat rum för någon owetenhet, så äro Hans gerningar sådana, att man måste lära känna Honom, om man annars will. Då man nu trots dessa ändå icke känner och anammar Honom, utan hatar både Honom och Hans Fader, så är ingen ursäkt mera öfrig; då fullbordas det ordet (Ps. 35: 19): De hafwa hatat Mig utan sak.

Hwilket ljus sprida icke dessa Herrens ord öfwer den fiendskap, med hwilken mennistor tiderna igenom wända sig emot Herren, Hans sak och Hans lärjungar? Huru ansvarssfull och ödesdiger blifwer icke den fiendtliga ställning, de intaga till Kristus? Herren tager wisserligen understundom mennistor's ofunnighet i betraktande såsom något, hwilket förmildrar deras ansvar, när nemligen denna owetenhet är mer eller mindre oförwälad, såsom deras war, hwilka korsfäste Honom, om hwilka Han därför säger: De weta icke hwad de göra. Och många äro helt wist äfwen inom Christenheten de, hwilkas synd är mindre och hwilkas dom skall blifwa drägligare, emedan de icke hade tillfälle att lära känna Honom, emedan de icke med Honom kommo i närmare beröring? Men många äro de, som hört Hans ord och sett Hans werk, men hwilka litwäl icke lärt känna Honom, emedan de icke welat, emedan de älsfude mer mörkret än ljuset, emedan de icke anamnade kärlek till den sanning, helighet och rättfärdighet, som i Kristus trädde dem till mötes. De äro utan ursäkt för sin synd. Deras synd blifwer. Deras wäg närmar sig förhärdelsen. Så war förhållandet med Judarne då; männe icke många inom den nuwarande Christenheten stå i samma fara?

Men männe då de, som wilja höra Herren till, å sin sida äro ursäktade och utan all skuld dertill, att mennistor wända sig bort från evangelium? Kunna de alltid säga om werldsmennistor's bitterhet och fiendskap: "Wi hafwa i ord och werk wifad dem hwad evangelium är och förmår? De hafwa därför hatat oss utan sak". Nej, må ingen drista sig att göra dessa

ord till sina: om han lider såsom en mördare, tjuv, illger-
ningsman, eller som den der träder in i en annans embete
(1 Petri 4: 15). Men äfwen den, som lider såsom en chri-
sten, må wäl befinna, om Herren i honom och genom honom
fått så uppenbara sig för werlden, som Han wille; om Chri-
sti bild i ord och gerning genom honom trädte werlden till mötes.
Endast i den mån, som detta sett, är han utan skuld till och del-
aktighet uti werldens fiendskap. Hvem wägar här två sina
händer? Men då höfwes det ock wäl Herrens trogna att i
ödmjukhet inför Gud och i barmhertighet emot nästan både
tänka på och tala om werldens fiendskap.

Herre! förbarma Dig öfwer den werld, som hört dina ord
och sett dina werk, men ändå hatar Dig! Förbarma Dig öfwer
de dina, att när werlden ser dem, hon måtte se Dig i dem,
att hon icke för deras synders skull må hata Dig och din Fader!

Ja, led mig, Gud, som bäst Du wet,
Och lär mig din rättfärdighet,
Låt mig ej falla, ja att de,
Som hata mig, sin glädje se.

Men döm dem, att de weta må,
Att de på onda wägar gå.
Och lär dem, Herre, på allt sätt,
Att wända om och wandra rätt.

Amen.

Lördag.

"Hwem är den oß starka gör?"

Men när Hugswalaren kommer, den Jag skall sända eder af Fadrenom, janningens Ande, som utgår af Fadrenom, Han skall bära vittnesbörd om Mig. I skolen ock deßlikes wittna: ty I hafwen warit med Mig af begynnelsen. Joh. 15: 26—27.

Här bjuder Herren de sina tröst och hjelp emot werldens hat och fiendskap. Menniskofruktans makt är stor. Huru mången bäfwar icke tillbaka, då han hör talas om werldens fiendskap? Huru mången går icke med ett hemligt, men djupt bekymmer, huru han skall kunna bekänna Herren och wittna om Honom? Det synes omöjligt att kunna tränga igenom allt werldens hat, att kunna bekänna Herren inför menniskorna. Hwem är det då, som oß starka gör? Guds helige Ande och Han allena. "Blott i Hans kraft wi komma fort." Dersföre se wi ock, huru Frälsaren, innan Han för sina lärjungar widare öppnar utsigten öfwer framtiden och afflöjar hela djupet af werldens fiendskap, bjuder dem tröst emot denna fiendskap och kraft att bekänna Honom, förnyar löftet om den helige Ande, sägande: Men Hugswalaren o. s. w.; som wille Han säga: Allt detta kan wißt blifwa eder swårt att bära; I skullen wäl med allt detta för ögonen rygga tillbaka och undandra eder bekännelsen af mitt namn, men Hugswalaren, den helige Ande, Han skall inwärtas stå eder bi, trösta och glädja edert hjerta och deröfwer utgjuta mitt namns kosteliga balsam, så att det, som annars skulle blifwa eder för swårt och bittert, genom Andens hugswalelse och tröst skall blifwa eder lätt, ja en kostelig sak. Detta löfte uppfylde Herren ju också snart på det herrligaste. Petrus hade förnekat Herren af fruktan för en tjenstegwinna och hennes likar; men se huru frimodigt han på pingstdagen och sedan wittnar och bekänner. På samma

sätt med andra, som förut häfwat; de gå nu med frimodighet eld och swärd till möte. Den helige Andes tröst gjorde klenmodiga och swaga lärjungar till frimodiga och kraftiga bekännare. Ty hwem är den, of starka gör? Det är sannings Ande, som utgår af Fadern. Hwad förmår lögnen emot sanningen? Hwad förmår lögnens ande emot sanningens Ande? Såsom sanningens Ande blottar den helige Ande för de trogna den lögn, i hwilken werlden är inwefwad, och wisar dem, huru werlden med allt sitt goda är stadd i det onda, huru hela styrkan af det wäsende är såsom spindelwäfwens, ett intet. På samma gång Han så låter de trogna i sanningens ljus se ihålligheten och swagheten af werldens wäsende, gifwer Han kraft åt deras vittnesbörd, så att sjelfwa werlden, midt under sitt hat, får erfara något af sanningens makt. Den helige Ande, som Herren gifwer dem, hwilka Honom lydaktige äro, är ju nemligen Anden, som utgår af Fadrenom, således den Allsmäktige, som kan göra de swaga starka, ja, genom de swaga öfwerwinna de starka.

Han skall hära vittnesbörd om Mig. Det är Han, som vittnar om Jesus inför werlden, men genom Jesu lärjungar, derigenom att Han först vittnar i deras hjertan om Jesus: I skolen of deßlikes vittna, säger Herren, och tillägger: ty I hafwen varit med Mig af begynnelsen. Detta, att hafwa varit med Jesus af begynnelsen, att hafwa varit med all den tid, som Jesus ut- och ingick med de fina, alltifrån Johannes döpelse, till den dagen, att Han ifrån dem tagen wardt (Ap. Gern. 1: 21, 22), war ett nödwändigt wilkor för apostlaembetet och apostlawittnesbördet, på det att de måtte kunna vittna om det de sett och hört hade. Så, som de, kunna wi icke hafwa varit med. Och dock gäller det ännu i dag, att ingen annan kan vittna om Jesus, än den som varit med af begynnelsen, ingen annan än den, som begynt med "Johannes döpelse", d. ä. med den bättring, som är inför Gud, och sedan följt Jesus till korset, erfarit Hans uppståndelses kraft och blifwit beklädd med kraft utaf höjden. Men allt detta sker och verkas endast derigenom, att den helige Ande får vittna om Jesus. Genom Hans vittnesbörd blir

hela Jesu lif något verkligt och närvarande. Så kan man då wittna; ja, så kan man icke underlåta att wittna.

Så ser du hwem som gör dig stark att bära werldens gensägelse, hwem som gör dig sticlåg att bekänna och wittna om din Frälsare — Hugswalaren, sanningens Ande, som utgår af Fadren. Derföre skall du först och sist bedja om den helige Ande och om Hans wittnesbörd i ditt hjerta. Det som är omöjligt för mennistor, det är möjligt för Gud. Huru swag och bäsbande du än måtte wara, Herrens Ande är mäktig att göra dig till en frimodig bekännare, som alltid är redobogen till att swara hwar och en, som begär skäl till det hopp, som i dig är, och det med saktmodighet och fruktan (1 Petri 3: 15).

Så wärdes då, o Herre Jesu, på mig fullborda ditt löfte och sända mig Hugswalaren, sanningens Ande af Fadren, att ock jag, friad och löst från all mennistorfruktan, må bekänna Dig inför mennistor och gerna bära din smälek. Ja,

Ditt ord will jag bekänna
 För denna arga werld;
 Mig skall ej från Dig wända
 Gods, ära eller flärd.
 Led mig uti din wilja,
 Upplys mitt mörka sinn',
 Låt ingenting mig skilja
 Från rätta sanning din.

Amen.

Måndag.

Detta hafwer Jag sagt eder, på det I icke skolen förargas.

Detta hafwer Jag sagt eder, på det I icke skolen förargas. De skola utskjuta eder af synagogorna; men den tid skall komma, att den eder dräper, skall mena sig göra Gudi tjenst dermed. Och detta skola de göra eder; ty de känna icke Fadern, ej heller Mig. Men detta hafwer Jag sagt eder, att när den tiden kommer, skolen I komma ihåg, att Jag hafwer det sagt eder. Detta hafwer Jag icke sagt eder af be-
gynnelsen; ty Jag war med eder. Joh. 16: 1—4.

Sedan Frälsaren hänwisat sina lärjungar till den rätta tröstekällan, der mod och kraft uppvälla, nemligen den helige Andes bistånd och kraft, kan Han nu också låta dem så som aldrig tillförene se in uti hela widden af det lidande och den förföljelse, som wäntar dem. Wisserligen har Han redan förut, då Han utsände dem att predika, förberedt dem derpå, att deras wittnesbörd icke skulle willigt mottagas; men så länge Han war med dem, kom motståndet dock att ytterst drabba Honom. Han tog undan de hårdaste slagen, om wi så få säga. Nu stundade en annan tid, då, sedan Han war tagen från dem, fiendskapen skulle wända sig i första hand mot dem. Denna fiendskap skulle gå så långt, att man skulle utskjuta dem af synagogan. De skulle icke utgå utan utdrifwas och utskjutas, såsom det ju i alla tider tillhör den lidande Herrens lärjungar icke att i sjelfrådighet afskilja sig från synagogan, eller den christna kyrkan, huru swårt tillståndet der än måtte wara, utan att bida, wänta och lida; något, som är mycket swårare än att afskilja sig. Men det skulle icke stanna dermid; att de utstötos ur synagogan, man skulle ock dräpa dem, och den, som detta gjorde, skulle mena sig göra Gudi tjenst dermed. Och allt detta skulle de göra, emedan de icke kände Fadren ej heller Honom, som Han sändt.

Berättelsen om apostlarnes gerningar och martyrhistorien visar oss, huru allt detta gick i fullbordan. Men den visar oss och, huru Herrens förutsägelse om de stundande förföljelserna buro frukt. Detta hafwer Jag sagt eder, på det I icke skolen förargas. Detta hafwer Jag sagt eder, att när den tiden kommer, skolen I komma ihåg, att Jag hafwer det sagt eder. Det war nemligen så långt ifrån, att apostlarne och de första christne förargades på den förföljelse, som träffade dem, att de snarare helsade den med fröjd, emedan de deruti sågo en uppfyllelse af Herrens ord och ett vittnesbörd derom, att de woro Hans. Se t. ex. berättelsen i Ap.G. 4 och 5 kap.

Den närvarande tiden är icke i allmänhet en förföljelsens tid, om än icke, t. ex. inom de romerst katholiciska länderna, och ännu mer i hednawerlden, der evangelium förkunnas, sådana ännu saknas, hwilka blifwa utskjutna och dräpta för Herrens namn skull. Men wi weta, att förföljelsen icke för alltid tagit en ända. Ordet betygar, att med den yttersta tiden skall följa en fiendskap emot Jesu lärjungar, så bitter och häftig, att den aldrig tillförene warit sådan. Herrens förutsägelse i denna del hafwa således icke förlorat sin betydelse; måtte de icke heller förlora sin wigt för dem, hwilka de närmaft gälla, på det de icke måtte förargas, när den tiden kommer! Efter långa tiders ro skall det mera än någonsin förut gälla att komma ihåg dessa Jesu ord. Men äfwen om du och jag icke skulle komma att upplefwa dessa tider, så gifwes det tillfällen nog att wisa, om wi taga Herrens ord till hjertat eller icke. Ly komma icke förföljelser, så kommer förwisso "bedröfwelse, i margahanda försökelse, hwar så behöfwes" (1 Petr. 1: 6). Äfwen då gälla Jesu ord: Detta hafwer Jag sagt eder, på det I icke skolen förargas, och Petri: Förnuden eder icke öfwer den heta, som eder wedersfares, såsom eder hände något nytt (1 Petri 4: 12). Mången tager det straxt gladeliga med Herrens ord, men han hafwer ingen rot i sig sjelf, utan står till en tid; och när bedröfwelser och förföljelser påkomma för ordets skull, straxt förargas han (Matth. 13: 20—21). Huru wigtigt är det icke då, att redan från begynnelsen, då Jesus ännu är med och låter sin närvaro

ljusligen förnimmas, komma ihåg hwad Han har sagt, nemligen att det icke alltid skall så förblifwa, att andra tider komma, då brudgummen tages ifrån de fina, att fastedagar med be-
dröfwelse stunda? Ty Herrens lärjungar få dock icke wänta eller begära endast ljusliga ord, endast solstensdagar. Och när Herren gifwer sådana med tröst och frid, så skola de använda dem till beredelse för stundande frestelser och lidanden, som då wanligen icke låta länge wänta på sig. Huru skola de stå bi under onda dagar, om de icke komma ihåg hwad Jesus sagt dem på förhand? Men lägga de äfwen sådana Hans ord på hjertat, hwilka äro bittra, så skall också detta bittra, då det kommer, blifwa ett vittnesbörd om Hans sanning och trohet, och i sig innesluta något ljusst.

Herre Jesu! hjelp mig att komma ihåg all din ord, på det jag icke måtte förargas, utan i stället warda tröstad, då jag tänker på, huru Du af werldens begynnelse dömt hafwer och huru det blifwer dagliga efter ditt ord!

När menniskor bespotta mig
 Och uti grund förakta,
 Som Gud mig hade stött från sig,
 Dock will jag det ej akka:
 Ty Herren mig
 Skall wisserlig
 I sinom tid upphöja.
 Jag Honom tror
 Och trygger bor,
 Hur djupt de än mig böja.

Amen.

Tisdag.

Eder är nyttigt, att Jag bortgår.

Men nu går Jag till Honom, som Mig sändt hafwer; och ingen af eder spør Mig, hwart Jag går. Men efter Jag hafwer detta sagt eder, är edert hjerta wordet fullt med bedröfwelse. Dock säger Jag eder janningen: Eder är nyttigt att Jag bortgår; ty om Jag icke bortgår, så kommer icke Hugsvalaren till eder; men går Jag bort, så skall Jag sända Honom till eder. Joh. 16: 5—7.

Om werldens bittra hat hade Herren förut icke talat med sina lärjungar, emedan Han war med dem. Nu hade Han måst säga dem det; ty tiden för Hans bortgång war inne. Men i sjelfwa Hans bortgång till Fadern låg en borgen för, att de icke skulle lemnas åt sig sjelfwa, ensamme gent emot werldens hat, utan att de i allt detta skulle öfwerwinna genom den helige Andes kraft. Eder är nyttigt, säger Han, att Jag bortgår, ty om Jag icke bortgår, så kommer icke Hugsvalaren, men går Jag bort, så skall Jag sända Honom till eder. Den helige Ande kunde icke sändas såsom Hugsvalaren, som blifwer när de trogna ewinnerligen, med mindre Herren Jesus först genom sin bortgång i döden försonat werldens synd och borttagit stihemuren mellan syndare och Gud. Ty Gud kan icke så förena sig med syndare, att Han gifwer dem af sin Ande och sitt lif, utan att den stora förlifningen genom Christi död gått deremellan. Och Herren Jesus kan icke sända Hugsvalaren, den helige Ande, förrän Han genom sin bortgång till Fadern blifwit förklarad och förherrligad, såsom det heter i Joh. 7: 39: Den helige Ande war ännu icke på färde, ty Jesus war ännu icke förklarad. Så war det då lärjungarne nyttigt, att Jesus bortgick. Detta kunde de icke nu fatta. Men derför wille Herren, att de skulle spørja Honom om denna Hans bortgång och om det, som dermed stod i sammanhang.

Ett sådant spörjande wille Han framkalla, då Han sade: Nu går Jag till Honom, som Mig sändt hafwer, och ingen af eder spör Mig, hwart Jag går. Wisserligen hade de förut sport Honom, men på ett sådant sätt, att Han icke kunnat gifwa dem de swar, som de behöfde. De skulle åter spörja; men, säger Han, efter det Jag hafwer detta sagt eder, är edert hjerta wordet fullt med bedröfwelse. Bedröfwelsen öfwer de mörka utsigter, som uti ordet om werldens hat och Jesu egen bortgång öppnat sig för dem, hade uppfyllt deras hjerta och förstummat deras röst. Och dock war allt detta, som så ned slog deras sinne, dem nyttigt, så att de haft stål att snarare deröfwer glädjas än bedröfwas.

Eder är nyttigt att jag bortgår! Gäller detta med afseende på Jesu bortgång genom döden och himmelsfärden, eller Hans werk till menniskoslägtets frälsning, så gäller det också ännu i dag med afseende på Herrens sätt att gå till wäga med de sina, då Han will göra dem delaktiga utaf sin frälsande nåd och den helige Ande. Det, som uppfyller deras sinnen med den största bedröfwelse, det kan ofta icke allenast wara dem nyttigt, utan blifwa dem en källa till hugswalelse och tröst. Men också tvärt om. "Om föräldrar gifwa att på sina barn, måste de ofta le öfwer hwad som i barnahjertat framkallar jubel och hwad som förorsakar bittra tårar. Men om wi en gång från ewighetens ståndpunkt betrakta vårt lif, skola wi på samma sätt le öfwer oss sjelfwa, att wi så ofta fröjdats oss öfwer att hafwa hopat sand, men sört då wi funno perlor."

Ett förwaringsmedel emot sådana misftag bjuder Herren sina lärjungar för alla tider med de orden: Ingen af eder spör Mig? Dermed wille Han nemligen framkalla ett frågande, ett bedjande, som, om wi icke försummade det, skulle gifwa Honom tillfälle att kungöra oss sin hemlighet och låta oss weta sitt förbund. Men såsom det då war, nemligen att bedröfwelsen hindrade lärjungarna att bedja, så är det ofta ännu. Bedröfwelsen öfwer Herrens bortgång, att Han på wißt sätt synes lemna oss, då wi häst behöfde Hans närwaro, bedröfwelsen öfwer det ena eller det andra tuktsans slag, som träffar oss, framkallade ofta motsatsen till det Han åsyftade, en stum-

het och ett frätande af sorgen, i stället för att man så mycket mera skulle utgjutit sitt tal för Honom och gifwit Honom sin nöd före (Ps. 142: 3). Eller också heter det: "jag har redan sport Honom, redan ofta bedit, utan att jag fått swar eller hjelp". Men då borde Herrens wänligt lockande ord till lärjungarne: Ingen af eder spør Mig? uppväcka vårt sinne att åter spørja, åter bedja, ödmjukare, ihärdigare än förut. Då skulle hwarje Hans bortgående och deraf följande sorg blifwa ofß nyttig. Då skulle hwarje sådan Hans bortgång blifwa ett igenkommande med ny tröst och kraft i den helige Ande.

Så wärdes Du då, o Herre! låta din bortgång till Fadren blifwa äfwen mig till gagn, så att Du sänder mig Hugswalaren! Låt mig icke af någon sorg så uppslukas, att jag icke med lärjungasinne spørjer Dig om din mening med dina wägar, och så kan låta dem behaga mina ögon.

Möda, sorg och tårar,
 Allt hwad hjertat sårar,
 Synd och dödsens qual,
 Skola mig ej skilja,
 Mot min Jesu wilja,
 Från Guds barnas tal.
 Derom jag,
 Så natt som dag,
 Till min Gud, min suck will sända
 Till min wandrings ända.

Amen.

Onsdag.

Den helige Andes straffembete.

Och när Han kommer, skall Han straffa werldena för synd, för rättfärdighet och för dom; för synd, ty de tro icke på Mig; men för rättfärdighet; ty Jag går till Fadren, och härefter sen J Mig intet; men för dom; ty denna werldenes förste är nu dömd. Joh. 16: 8--11.

Här beskriver Herren med få ord hela den helige Andes werksamhet i förhållande till den för Gud ännu främmande werlden, och Han talar så derom, att apostlarnes och alla andre Hans tjenares werksamhet derwid träder alldeles i bakgrunden. Det är wäl genom dem, som Han utför sitt werk, och dock nämnas de här icke, emedan det är den hel. Ande allena, som förmår öfwerbewisa och på ett straffande sätt öfvertyga werlden, ty detta innesluter här ordet "straffa". Det är i trenne asseenden, som den hel. Ande på detta sätt skall öfvertyga werlden om des orätt och willfarelse i förhållande till Kristus. Ty det är omkring werldens ställning till Honom, som den hel. Andes straffande werksamhet wänder sig, på samma gång Han med denna ytterst åsyftar att förherrliga Kristus. Den som af den hel. Ande botsfärdigt låter sig öfvertygas, för honom blir Kristus till uppståndelse, så att han i Honom finner sin salighet; men den, som i obotsfärdighet står den hel. Ande emot, honom blir Han till fall och förtappelse.

Han skall straffa werlden för synd. Det förhöll sig med Israel, såsom det ännu i dag förhåller sig med menniskorna i werlden, att när det talas om synd, så tänker man allenast på wissa enskilda gröfre synder emot Guds lag, såsom mord, hor, tjufnad och andra köttets gerningar. Men i det ljus, som den hel. Ande upptänder, framträder otron såsom den egentliga synden, såsom den synd, hwilken är grunden och orsaken till alla andra synder. Att i otro förkasta Jesus, i hwil-

ten Gud bjuder öf sin nåd och allt godt, det är menniskans största synd; i denna synd utmynna alla andra synder, och ur denna synd komma alla andra synder fram, såsom ur sin källa. Will menniskan tro på Honom, så botas all syndens skada; wänder hon sig bort från Honom i otro, så är hennes själaskada obotlig.

Han skall straffa werlden för rättfärdighet; ty Jag går till Fadren och härefter sen J Mig icke. Wi weta, hurudan den rättfärdighet war, hwilken Judarne i likhet med sina öfwersta och de fariseer sökte upprätta, en egen, ytlig, gerningarnes rättfärdighet. Om än werlden, sådan hon nu är, icke är lika mån om en yttre rättfärdighet, som Judarne woro det, så är det icke derför, att hon bättre än Judarne förstår, hwad rättfärdighet är och söker den sanna rättfärdigheten. Derföre måste den hel. Ande ännu straffa werlden för rättfärdighet, öfwertryga henne derom, att Jesus Christus warit och är den ende rättfärdige, hwars rättfärdighet af werlden blifwit förkastad och hållen för orättfärdighet, under det Han af Fadren rättfärdigades, då Han gick till Fadren och genom sin upphöjelse till himmelsk osynlig herrlighet blef förherrligad. "På långfredagen har synden blifwit Jesus tilldömd, rättfärdigheten Hans domare; på pingstdagen har denna dom blifwit upphäfd. Den fördömde tillkommer nu rättfärdigheten; domarena äro misgjerningsmän." Får den hel. Ande öfwertryga en menniska om denna Herrens rättfärdighet, så warder all hennes rättfärdighet gjord till intet, och hon hänwisas då till Honom, som, sjelf rättfärdig, gifwit sig ut för de orättfärdiga, att i Honom söka och hafwa all sin rättfärdighet genom tron (Phil. 3: 9). Will hon åter icke låta sin rättfärdighet fara inför glansen af Jesu rättfärdighet, då måste hon till sist dömas såsom en orättfärdig.

Han skall straffa werlden för dom, ty denna werldens förste är nu dömd. Såsom werlden far will med asseende på hwad synd och rättfärdighet är, så ock med asseende på hwad dom är; och såsom Judarne icke wille weta af någon annan dom än en dom öfwer hedningarne, så wilja menniskor i allmänhet icke weta af annan dom än de ogudaktiges,

till hvilka man då naturligtwis icke räknar sig sjelf. Den hel. Ande måste derföre öfvertyga werlden derom, att i Jesu död domen gått öfwer hela werlden och des furste (jemfr Joh. 12: 31), att det war han, som med menniskors tillhjälp då utförde sin mandräparegerning på den oskyldige Guds Son, men att han då också blef dömd. Öfwerbewisad härom måste werlden döma sig sjelf, emedan hon deltagit i denna werldens furstes gerning. Den som detta gör, han skall icke blifwa dömd, emedan werldens furste fått sin dom och således icke mera kan fördöma den som tror. Men will man icke så låta döma sig, utan ännu gör gemensam sak med denna werldens furste, då hemfaller man ock till sist under domen öfwer honom.

Wilja wi se, huru den hel. Ande genom apostlarnes predikan utförde detta sitt straffande för synd, för rättfärdighet och för dom, så må wi läsa apostlarnes gerningar, särskildt 2: 14—41; och wilja wi erfara det, då må wi böja oß djupt för den hel. Ande under bön om Hans straffande. Då stola wi ock så erfara den tröst, som Hugsvalaren ger.

Så, straffa mig, Du Guds helige Ande, för synd, för rättfärdighet och för dom, att jag må tro till rättfärdighet och salighet.

Hjelp, att jag ej bortkastar
Med synd och ondskan mer
Ditt ord, som synden lastar,
Men tröst i ångren ger.
O Herre håld!
Låt mig så trofast blifwa,
Att ingen mig kan drifwa
Från Dig med list och wåld.

Amen!

Högmesfopredikan på Christi Himmelsfärdsdag.

(Andra årgången.)

I Jesu namn!

Wälsignad ware Gud och wårs Herras Jesu Kristi Fader, den oß wälsignat hafwer med all andelig wälsignelse i de himmelska ting genom Christum.

Uti en sådan lofsägelse utbrister ap. Paulus i begynnelsen af brefwet till de Epheser, hwarest wi läsa orden i 1 kap. 3 v.

Sjelf omgifwen af och uppfyld med all andlig wälsignelse i himmelska ting, som genom Kristus kommit honom och hans medtrogna till del, återgifwer aposteln åt Gud medelst tackägelse den wälsignelse, som han mottagit af Gud. Ty den nåd, som ofwanifrån nedkommer, likt regnet och snön af himmelen, det uppstiger åter dit från ett troende hjerta, förwandladt i lofsets och tackägelsens offer och wälluft. Wälsignelse har han fått, derfor wälsignar han Gud. Genom Christum har han mottagit wälsignelsens gåfwor, derfor går ock hans lof samma wäg. Det är såsom "wårs Herras Jesu Christi Fader" Gud af honom prisas.

Wälsignelse — hwilket betydelsefullt och innehållsrikt ord! Wälsignelse — war det icke detta, som wi, särskildt wid mera afgörande wändpunkter i lifwet, kände oß behöfwa? War det icke detta wi önskade att gifwa andra, då de stodo wid ett nytt, afgörande stede i lifwet? Ja, äfwen der man för öfrigt i sitt lif icke mycket åttade Herren, hans nåd och wälsignelse, der kände man dock stundom ett behof af att wid ett eller annat tillfälle önska sig sjelf eller andra wälsignelse af Gud. Uti en sådan önskan gaf sig en samwetets makt tillkänna, den innebar en dunkel aning derom, att menniskan endast för så widt Gud är med kan taga sig fram. Ty wälsignelse innebär ju juft detta, att Gud, Herren, bekänner sig till menniskan med sin makt och nåd.

Men denna wälsignelse, detta att Gud bekänner sig till menniskan, kan ingalunda afse endast en del af hennes warelse. Med sin ande måste hon komma till och stå i gemenstap med Honom, som är ande. Ja, medelst sin Ande måste Gud bekänna sig till och träda i gemenstap med menniskan, om hon i sanning skall warda wälsignad. Med andlig wälsignelse har Gud welat wälsigna oss i och medelst himmelska ting, och det genom Christum. Wälsignelse — det war hufwudssumman af alla gamla testamentets löften; wälsignelse — det är innehålllet af nya testamentets hela nåd, **Abrahams wälsignelse i Christo Jesu** (Gal. 13: 14). Ty af Honom är den beredd, af Hans hand allena kommer all andelig wälsignelse.

I dag sira wi Herrens himmelsfärd, hans bortgång från werlden till Fadren. Om wi nu gerna lyfna till och söka att i minne och hjerta behålla de wälsignelsens ord, som gått öfwer en döende faders eller moders läppar; huru mycket mera skulle wi icke stanna för, lyfna till och öppna våra hjertan för den till himmelen farande Frälsarens wälsignelse, så mycket mera, som Han nu är den lefwande, som ännu kan wälsigna; så mycket mera som den wälsignelse, Han har att gifwa, är en andlig, ewig, i de himmelska ting.

Om hans wälsignelse, äfwen för denna stund öfwer våra betraktelser, wilja wi derföre bedja och anropa:

Fader vår — —

Text: Luc. 24: 49—53. Och si, Jag will sända öfwer eder min Faders löfte; men I skolen blifwa i staden Jerusalem, tilldess I warden beklädda med kraft af höjden. Och Han hade dem ut till Bethania och upplyfte sina händer och wälsignade dem. Och skedde, då Han dem wälsignat hade, skildes Han ifrån dem och uppför i himmelen. Och de tillbådo Honom och gingo sedan in i Jerusalem igen med stor glädje. Och woro alltid i templet, prisade och lofwade Gud. Amen.

Sedan Herren efter sin pina betett sig lefwande för sina lärjungar med mångahanda bewisning under fyratio dagar och talat med dem om Guds rike, samlade Han dem på Oljoberget. Dit försätter oss dagens text. Derifrån är det som

Herren, under det Han wälsignar de sina, uppfar till himlen, dit han ingår för att såsom den rätte öfwerstepresten göra sitt offer gällande till wälsignelse för sitt folk. Låt om öf då i dag betrakta

Den himlafarne Frälsarens wälsignelse i himmelska ting.

I.

Den himlafarne Frälsarens wälsignelse är en wälsignelse i de himmelska ting, ty den innesluter och medför himmelska ting.

Med himmelriket kom Han till jorden, och när Han bortgår, har Han der grundat detta sitt rike, ett rike med himmelska ting, ty Han sänder Fadrens löfte (v. 49. Ep. 4 ff.). Fadrens löfte war löftet om den helige Ande. Det kunde så kallas, emedan först genom detta löftes fullbordan alla andra löften fullkomnades. Alla Guds löften gå nemligen ut på att återställa och återupprätta den gemenskap med Gud, till hwilken menniskan stapades, men som genom synden afbröts. Herren Jesus återstälde den i sin person, men först genom den helige Andes utgjutande och meddelande åt menniskorna kunde en gemenskap mellan dem och Gud komma till stånd; först genom den helige Andes gåfwa war himmelriket i fullaste mening kommet till menniskorna.

Herren, den himlafarne, allena kunde wälsigna med denna gåfwa och med de himmelska ting, som den innesluter. I Honom bodde och i Honom allena kunde Anden bo i sin fullhet. Ty Han war "det heliga", den ende helige på jorden. Men så länge Han ännu bar syndeligt köttis liknelse, kunde dock den i Honom hwilande och boende Anden icke utgutas. Derfor säges det: Den helige Ande war ännu icke på färde, ty Jesus war ännu icke förklarad. (Joh. 7: 39). Men då Herren efter att hela sitt lif igenom hafwa gjort Andens lifsmakt gällande i och genom det kött, hwaras Han blifwit delaktig; sedan Han helgat sin kropp, genomträngt den med Anden och framgått ur grafwen med förklarad lekamen; så war det icke mera något

som hindrade den Andens fullhet, som i Jesus bodde, att utströmma från Honom öfwer dem, som låtit bereda sig att mottaga denna gåfwa. Nu hade Herren makt, gudomlig makt att sända Fadrens löfte: Jag skall sända eder, säger Han. Genom denna Andens gåfwa och utgjutelse satte sig Herren i gemenskap med sina lärjungar, i den lefwande gemenskap, enligt hwilken Han wille wara sin församlings hufwud. Ty Gud hafwer satt Kristus på sin högra hand i himmelen öfwer allt skapadt, och hafwer satt Honom församlingen till ett hufwud, hwilken är Hans kropp och Hans uppfyllelse, som allt i allom uppfyller. (Eph. 1: 22—23). Med himmelska ting har Han ju då i sanning wälsignat sin församling, när Han sändt Fadrens löfte. Och ännu i dag kommer samma wälsignelse ur den himlafarne Trälsarens öfwerstepresterliga händer, der annars hjertan finnas, som äro stickliga och beredda att mottaga den samma.

Då Herren, jemte det Han loswar sin helige Ande, tillägger: men I skolen beklädas med kraft af höjden (v. 49), så se wi, hwad den wälsignade gåfwan, den helige Ande, innebar och medförde. I och med fullbordandet af Fadrens löfte skulle lärjungarne warda beklädde med kraft af höjden. En himmelsk kraft skulle sänka sig ned öfwer dem, och de skulle få erfara, att deras Mästare, Herre och hufwud, som en gång blef forskäft i swagheten, nu lefde i Guds kraft, beklädd med all makt i himmelen och på jorden. Besinna wi å ena sidan lärjungarnes tillstånd förut, betrakta wi deras hela förhållande, särskildt under Jesu lidande, huru de woro hemfallne under swagheten, huru de, efter menstlig måttstock, starkaste ibland dem, t. ex. en Petrus, såsom rö'n dreswos hit och dit och förströddes af vinden; akta wi sedan å andra sidan uppå, hurudana de befinnas, efter Pingsten, huru den förut för en tjenstegwinnas fråga försträckte Petrus, nu står upp och vittnar inför allt folket om Jesus af Nazareth, den menniskor forskästat men Gud uppväckt, — hwilken himmelswid olifhet i deras tillstånd! Wisserligen woro de äfwen förut lärjungar, som uppriktigt följde Herren; wisserligen war der hos dem mycket godt, och huru helt olika woro de icke Sudarne i allmänhet! men någonting annat och nytt inträdde

dock sedan de mottagit wälsignelsen i de himmelska ting, sedan de blifwit wälsignade med himmelsk kraft. Likawäl som gamla testamentets trogna varit påverkade af den helige Ande, hade lärjungarne och varit det redan förut; men nu skulle de warda beklädde med kraft af höjden; de skulle med den omgjordas, af den betäckas, wärmas och styrkas, dock icke på ett yttre sätt, utan så, att Anden blef deras nya lifselement — Anden deras kraft af höjden.

Allt, som i denna werld berömmes såsom ande och andekraft, är, när det stannar nedifrån och är af blott naturlig art, icke annat än idel swaghet, idel dårskap, idel wanmakt. Ja, hwad äro alla kraftanssträngningar, äfwen om de syfta på det andeliga, annat än swaghet och kraftlöshet, så länge de icke bäras af Anden? Men kraft af höjden är ett himmelskt ting, med hwilket allena den Herre, som farit upp i höjden och undfått gåfwor för menniskorna, kan wälsigna. Med denna kraft kan Han ännu bekläda och omgjorda, ty Herrens Ande och Herrens kraft äro än i sig desamma. Funne den blott kärl, lika uttömda på den sjelfgoda naturens krafter, som lärjungarne woro det, den skulle då ännu wisa sig såsom kraft af höjden, som kunde bekläda och arme och omgjorda och, ty den är ju Hans kraft, som "sitter på allsmächtig Guds Faders högra hand".

Den himlafarne Frälsarens wälsignelse är en wälsignelse i de himmelska ting, ty genom den försättes man uti ett himmelskt wäsende.

Det kan icke annorlunda vara. Der Herren, den himlafarne Frälsaren, träder i gemenkap med en menniska och försätter henne i sin gemenkap, der kan det icke annat vara, än att hon också i sin mån försättes i det himmelska wäsendet, ehuru hon ännu är stadd på jorden. — Om Herrens lärjungar heter det, att de tillbådo Honom, då Han uppsor. Af tillbedjande staror möttes förwisso ärones Romung, då Han, som en liten tid varit öfwer gifwen af englarne, nu för dödens lidandes skull, fröntes med ära och pris (Ebr. 2: 9). Allt Guds englar skola tillbedja Honom, så förkunnades det, då Han i ringhet trädde inom denna werlds område. Huru mycket

mera skulle icke alla englar tillbedja honom, då Han återwände till Fadren, sedan Han med blodet på sitt kors tillfredsställt allt både det som i himmelen och på jorden är, rensat våra synder genom sig sjelf och satt sig på Majestätens högra sida i höjden (Ebr. 1: 3). I himmelen är ju allt tillbedjande; skall Han då icke tillbedjas äfwen på jorden af dem, som känna Honom. Lärjungarne hade under all den förtrolighet med Herren, som Han under sina köttsdagar tillstadt dem, dock städse bibehållit wördnaden för Honom. Förtroligheten förswann icke dermed, att Han uppför till himlen. Genom Hugswalaren, den helige Ande, kommo de Honom närmare än någonsin förr. Men detta hindrade icke, att de nu i wördnadsfull hängifwenhet tillbådo. Nej, just derigenom, att de kommo Honom närmare, och Hans oförlifneliga höghet och herrlighet nu uppenbarade sig för dem, måste de tillbedja — deltaga uti det himmelska wäsendet deruppe. Och hwar Herren wälsignar med sin helige Ande, der wisar sig detta icke uti en förtrolighet, som gränsar till förmåtenhet och andelig djerfhet, utan i en förtrolighet, som mer och mer närmar sig de saligas tillbedjan i himmelen.

Lärjungarne gingo sedan in i Jerusalem igen med stor glädje. Ett nytt drag, i hwilket wi igentänna något af det himmelska fröjdewäsendet! För Herren låg redan under lidandet wägen till lifwet öppen. — För Dig är glädje tillfyllest och lustigt wäsende på Guds högra hand ewinnerligen. — Deröfwer gladde sig Hans hjerta (Ps. 16: 9—11). Han hade älskat rättfärdigheten in i döden och hatat ogudaktigt wäsende. Derföre hade Gud, Hans Gud, smort Honom med glädjens olja framför alla Hans medbröder bland menniskors barn. Af denna kosteliga glädjeolja fingo lärjungarne del genom Hans wälsignelse, och så war deras förra sorg förwandlad i glädje. Långa och bittra hade deras sorgestunder varit, men Herren tröstade och fröjdade dem nu, så att de förgåto sin bedröfwelse. Uti det yttre hade ingenting förändrat sig. Judarnes hat och bitterhet woro lika stora, om icke större; lärjungarnes wärnlöshet och yttre hjälplöshet woro större, icke mindre än förut. Nu, mera än någonsin förut, hade de,

menfligt sedt, haft skäl att bedröfwas och sörja; och nu gå de tillbaka till detta Jerusalem, som hade dräpitt profeterna och stenat dem, som woro sända till detsamma, och än vidare skulle göra så; och till detta Jerusalem återwända de med glädje. Dtron, som förnekar Herrens uppståndelse och himmelsfärd, har på många underliga sätt sökt att förswaga det bewis för Herrens uppståndelse, som ligger uti den stora genomgående förändring, som inträdde i lärjungarnes hela lif och wäsende med Christi uppståndelse och himmelsfärd; men för-gäfwes. Lärjungarnes frimodighet och fröjd, som satte dem i stånd att allt lida och försaka, låter sig i sanning icke förklarås, om de lefwat blott i inbillningar. Nej; Jag skall åter se eder, och edert hjerta skall glädjas. Eder är nyttigt, att Jag bortgår; ty om Jag icke bortgår, så kommer icke Hugswalaren; men går Jag bort så skall Jag sända Honom till eder; detta är förklaringen. Ja, der Herren hugswalar med sin himmelska tröst, der spirar och en glädje af himmelsk art och natur fram, en god tröst midt under werldens twång. Men icke all fröjd, som rör sig omkring det andeliga, är af himmelsk art eller en werkan af den helige Ande. Det wisar sig bäst, då det blir fråga om att lida, hårda ut under swåra förhållanden. Den rätta fröjden gör en menniska stark att lida, bära, fördraga; den falska fröjden will eller kan intet eller litet tåla och undruga. Fröjd i Herranom är ju starkhet.

De lärjungar, som förut woro församlade inom lyftta dörrar af rädsla för Judarne, se wi nu i templet prisande och lofwande Gud. Sjettrarne äro sprängda, försagdhhetens och menniskofruktans sjettrar; och tungans band är lossadt att prisa och lossäga. Se detta är ju också en sida af det himmelska wäsende, i hwilket Herren med sin wälsignelse, med Anden och kraften af höjden, försätter de sina. Ty losswet är egendomligt för det himmelska wäsendet. Det är ju tungomålet i himmelfiket. Derutaf kunna nu äfwen wi förstå, huru wida wi blifwit försatte i det himmelska wäsendet, om wi nemligen hafwa fått "en ny wisa i munnen" — och i hjertat — att lossäga Gud. En sådan hörde wi nyss uti ingångsorden.

Så se wi då, hwad denna wälsignelse af den himlasarne

Frälsaren innebär och medför. Den är just *derföre* så öfvermåttan rik och kraftig, emedan Hans wälsignelse icke innebär något annat eller mindre, än att Han, som lefwer, *fätter sig i lefwande gemenskap med, bekänner sig till sina lärjungar, att lefwa med dem och i dem.* Och bandet emellan Honom och dem är Anden, sammanfattningen af all Guds och Christi gåfwa.

II.

Skulle nu icke i våra hjertan väckas ett begär att warda delaktige af sådan wälsignelse? Blifwer den himlasarne Frälsarens wälsignelse icke vår, då hafwa wi ju i sjelfwa wertet ingen Frälsare. Så mycket mera borde vår längtan uppväckas efter denna kraft af höjden, efter att warda författe i detta himmelska wäsende, som det, när wi se omkring oss eller blicka in uti våra egna hjertan, snart och allt för tydligt wisar sig, att just denna kraft af höjden, detta himmelska wäsende, i så wäsentlig mån saknas, och det icke allenast inom den werld, om hwilken Herren före sin bortgång betygade, att den icke kunde undfå Hans Ude, emedan hon icke ser eller känner Honom, utan också inom den krets, som bekänner sig till Herren. Orsaken till detta sorgliga förhållande kan icke vara den, att den himlasarne Herrens wälsignelse sjelf i någon mån skulle hafwa förlorat i rikedom och kraft. Icke heller fattas de wälsignade medel, genom hwilka denna nåd skulle kunna tillflyta menniskors barn. Men det, som fattas, är hjertan, öppna och mottagliga för de himmelska häfworna uti deras fullhet och kraft.

Hurudana de kärle äro, i hwilka Herren nedlägger och utgjuter sin wälsignelse i de himmelska tiug, det kunna wi lära, om wi kasta en blick på de lärjungar, som mottogo wälsignelse af Herren wid Hans himmelsfärd. Wi skola då wid jemförelsen med dessa kunna finna hwad som göres oss behof. — Allra först se wi då, att ett verkligt lärjungaförhållande egde rum mellan dem och Herren. Under trenne år hade Herrens lärjungar gått i Hans skola. Af Honom hade de icke blott mottagit undervisning i Hans ord; nej, hela Hans

ledning war en uppfosstran. Under denna hade deras hjertan mer och mer blifwit fästade wid Herren personligen. De följde Honom, ehuru Hans wägar ju mer och mer togo en riktning, som stod i raf strid med deras naturliga böjelser och deras åstådningssätt. Ändtligen kom det till lidandet. Herren, som enligt deras mening på en annan wäg skulle upprättat Guds och Israels rike, öfwerantwardades i döden. Lärjungarne förargade sig wisserligen på Honom, men de lemnade Honom dock icke i sitt hjerta. Det gällde deras lif, lifwet uti de egna tankarne, den egna wiljan och kraften. Det gällde för dem att mista detta lif, enligt hwad Herren förut sagt dem. Och de mistade det. Jesu graf blef också för dem en graf, i hwilken deras förra lif jordades. Men sedan Herren efter sin pina betett sig lefwande med mångahanda bewisning och talat med dem om Guds rike och så beredt deras hjertan, att, såsom en torr och törstig jord längtar efter regn, de nu och längtade efter Andens regn; så återstod nu intet annat för dem än att wänta efter serlaregnet från himmelen, som Herren lofwat utgjuta öfwer de törstiga. Till ett sådant förbidande höra wi ju och, att Herren uppmanar dem. Detta förbidande under bön war ju också det enda, som stod dem öppet. Med sitt dåwarande tillstånd kunde de icke wara tillfreds, men aflädde naturens och det egna, sjelfwiska werkdets kraft, kunde de ju icke mera tänka på att sjelfwe hjelpa sig, utan de woro helt och hållet hänwisade till att med hela sitt begär sträcka sig efter deras till himlen farne Frälsare, under bön hållande sina hjertan öppna för Honom och Hans gåfwa. Se här, min wän, den stämning, den hjertats ställning, som betingar mottagandet af den fulla wälsignelsen!

Är nu denna själen's stämning, är denna hjerteställning det betecknande och utmärkande för oss? Wi wilja nu icke tala om förhållandena i allmänhet. En christenhet, som till stor del förnekar Herren, som oss köpt hafwer, förnekar Hans ord, förnekar Hans majestät såsom den der "sitter på allsmächtig Guds Faders högra hand", huru skulle hon kunna mottaga wälsignelse af en förnekad Herre? Men äfwen om wi stanna inom en trängre krets, äfwen om wi tänka blott på dem, som

bekänna sig till Herren, finna wi då hos dem det sinne, som möter oss hos lärjungarne? Att man endels wet med sig samma swaghet, som hos lärjungarne innan de blifwit beflädda med kraft af höjden, det visar sig deraf, att man åberopar deras exempel just från denna tid i deras lif, och tröstar sig dermed på ett sådant sätt, att man icke anser sig behöfwa fara efter något annat eller mera af kraft. Ja, lärjungarnes exempel, särskildt Petri, har i detta afseende blifwit misbrukat ända derhän, att man dermed förswarat fortsatta syndafall. Men detta war ju icke fallet med lärjungarne. De tröstade sig icke med det som war. Ack, mången har icke gått igenom den död, de genomgått, det egna lifwets, den egna kraftens död; mången har ej blifwit afflädd naturens kraft, det egna verkandets, den egna rättfärdighetens, icke heller lusten till synden, så att man från den will blifwa fri. Men huru skulle man då kunna itklädas kraft af höjden? Mången will icke, kan icke heller ingå uti det stilla förbidande, det wäntande, under bön om den helige Ande, som just utmärker lärjungarnes förhållande. Och nöjer man sig icke med hwad som är, utan far efter något högre och bättre, så tager detta ofta en annan utväg, nemligen sjelfswerkandets i stället för förbidandets väg. Menniskokraft och menniskowerk sättas i stället för Guds verkande och Guds kraft, och blir det åter fråga om någon tillväxt, så wäntar åter man detta snarare af menniskokraft, menniskoord, menniskowerk än af Anden utaf höjden. Så saknas den wäl beredda, törstande jorden, de tomma kärilen, de i lefwande begär efter Herren utsträckta, för Honom sig öppnande hjertanen. Och så länge icke ett endrägtigt förbidande af Herrens löfte om den helige Ande kommer till stånd, under hwilket än en gång det gamla böneropet: **D att Du wille låta himmelen remna!** tränger sig fram ur den långtande församlingens hjerta, så länge är icke heller någon mera allmän wälsignelse med Ande och kraft af höjden, med ett himmelskt wäsende, att förwänta.

Dock — du min åhörare! kan du nöja dig med som det är — med **dig!** Har du undfått wälsignelse af din till himlen farne Frälsare? Har du kommit i lefwande förbindelse

med Honom? Eller kan du vara Honom förutan? Kan du utan Honom vänta en himmelsfärd för din själ? Förgäwes! Ty ingen kommer till Fadren utan genom Sonen. Så se då till, att du ingår i lärjungaförhållandet till Honom, att du gifwer dig i Hans skola att följa med Honom. Det går då till kors och död också för dig. Vägen till himmelsfärdsberget går ännu öfver Jerusalem och Golgatha, der man mister sitt lif. — Står du tilläswentyrts just nu i denna öfning, gif dig icke tillfreds med swagheten, men gif dig ej heller utöfwer. Kristus är den, som lidit hafwer döden; ja, Han är ock den, som uppväckt är; den ock sitter på Guds höggra hand och manar godt för oss (Rom. 8: 34). Han är den, som kan förlossa dig och föra dig till nytt lif. Men nöj dig icke med mindre än Andens nya lif, ej med mindre än med kraft af höjden! Saknar du detta ännu, se efter Herren och vänta efter Gud din Frälsare! Ställ dig under Hans wälsignande händer med bön om Hans helige Ande. Han skall icke förmena dig sin wälsignelse. Den skall komma öfwer ditt törstande hjerta som en ljuslig dagg och regn. Och frågar du, hwar de till wälsignelse utbredda händerna äro, så swara wi: Uti Herrens ord och sakrament. Genom dessa är det som Han ännu will och kan wälsigna, ty efter Han hafwer ett oförgångligt prestadöme, så kan Han ewinnerligen saliggöra dem som genom Honom komma till Gud, och lefwer alltid och beder alltid för dem.

Amen.

Fredag.

Den rätte läraren.

Jag hafwer ännu mycket att säga eder; men I kunnen det icke nu bära. Men när Han kommer, som är sanningens Ande, Han skall leda eder uti all sanning; ty Han skall icke tala af sig sjelf; men hwad Han hör, det skall Han tala, och det som icke skall, skall Han förkunna eder. Joh. 16: 12—13.

Sedan Herren förut talat om den helige Andes werksamhet i förhållande till werlden, talar Han nu om Hans verk hos sina lärjungar. Det war ju dem, som Herren gaf löftet om den helige Ande, innan Han uppför till himmelen. Ännu hade Herren mycket att säga dem. Wäl hade Han kungjort dem allt det Han hört af sin Fader (Joh. 15: 15), såwidt de kunnat mottaga det. Men ännu kunde de icke lära eller fördraga allt. Till detta, som de ännu icke kunde bära, få wi wäl räkna de dyrbara sanningarne om Jesu försoningsdöd, om Hans rikes utveckling m. m. Men det Herren nu icke kunde meddela dem, det skulle den helige Ande sedan lära dem: När Han kommer, som är sanningens Ande, Han skall leda eder uti all sanning. "Den helige Ande är här framstald under bilden af en förare eller wägwisare, hwilken wisar wandraren wägen på en obekant trakt. Denna trakt är sanningen." Uti hela den sanning, som är i Christo Jesu, skall den helige Ande införa lärjungarne, steg för steg. På grund af denna lärdom hafwa apostlarnes i sina skrifter förkunnat of hela sanningen. Ja, äfwen om det som icke skall, om de yttersta tingen, hafwa de kunnat lära of det nödigt är, ty, säger Herren, det som icke skall, skall Han förkunna eder. Allt hwad wi läsa i apostlarnes bref och i Johannes nppenbarelsebok om den yttersta tiden och des tecken är en frukt utaf detta Herrens löfte. "Desa äro janna Guds ord." (Uppb. 19: 9).

Ly Han skall icke tala af sig sjelf, men hwad Han hö-
rer, det skall Han tala. Justt därför är Han sanningens Ande,
emedan Han icke talar af sig sjelf. Likasom Sonen intet
talar utaf sig sjelf, utan endast det Han hör af sin Fader, så
talar Anden icke af sig sjelf, utan hwad Han hör. För lög-
nens Ande är det utmärkande, att Han talar af sitt eget
(jemsf. Joh. 8: 44). Han har gjort sig fullkomligt oberoende af
Gud, talar därför blott af sitt eget och därför är han lögnens
fader, därför talar han lögnen. Och i samma mån, som men-
niskan talar oberoende af Gud, af sitt eget, blifwer äfwen hen-
nes ord ett lögnens ord. Den helige Ande deremot talar endast
det Han hör af Fadren och Sonen. Derfor äro Hans och
all Skriftens ord wisza och sanna. Ja huru wis och fast är
icke Guds uppenbarelse i Skriften! Herrens vittnesbörd är
wisst och gör de enfalldiga wisza. Herrens rätter äro sanna,
allesannan rättfärdige. Ps. 19: 10.

Så är då den helige Ande den rätte läraren, som leder in uti
hela sanningen med ett wisst och fast sanningens ord. Och så
se wi, hwem som kan kallaz en rätt lärare bland menniskor,
nemligen den, som, sjelf lärd af den helige Ande, förer in uti
hela sanningen, icke talar af sig sjelf, utan endast det Han
hör och lär af sanningens Ande genom sanningens ord, i öd-
mjukhet lyfnande dertill. Ly menniskan tillkommer det icke
i första hand att lära andra utan att sjelf låta lära sig, icke
att föra andra in i sina tankar, utan att föra dem in uti
sanningen, in uti icke allenast några wisza sanningar, wore
de än så dyrbara, utan in i hela sanningen, icke att blott
tala och tala, efter som henne tyckes, utan att höra hwad
Herren talar och så förkunna detta. I samma mån någon
detta gör, är han en rätt lärare.

Här kunna wi då ock widare lära, hwad som hörer till
ett rätt lärjungaskap, nemligen att under bön om den helige
Ande låta wägleda sig steg för steg in uti hela sanningen
under lyfnande till och aftgifwande uppå hwad man hör af
Gudi.

Menniskor fastas i våra dagar mer än förr hit och dit,
i owisshet frågande: Hwad är sanning? Så wänder sig en

till den sekten och partiet, en annan åt ett annat håll: en misströstar om allt hwad sanning heter och tror till slut intet, en annan wänder sig till bedrägliga andar bland de lefwande eller de döda, för att få weta sanningen, en annan åter kastar sig trött af striderna i den "allena saliggörande" romerska kyrkans stöte, för att låta leda sig af en menniska, som säger sig wara ofelbar. Men du behöfwer icke wända dig hwarken hit eller dit, om du blott med ett rätt lärjungasinne wänder dig till den rätte läraren, som leder i all sanning. Honom har din till himmelen farne Frälsare lofwat dig. Så wänd dig då till Honom bedjande:

Herre wisa mig din wäg, att jag må wandra i din sanning. Led mig i dine sanning och lär mig, ty Du äst min Gud. Din gode Ande lede mig på en jemn stig!

Helige Ande!
 Sanningens Ande!
 Kom att ofj ledsaga.
 Låt ofj ej falla eller ofj förwilla,
 Men till målet draga,
 I trones ljus, förtröstande och stilla.
 Wisshet, o Herre!
 Gif ofj af höjden.

Amen.

Lördag.

Den helige Ande prisar Jesum.

Han skall prisa Mig; ty af mino skall Han taga och förkunna eder. Allt det Fadren hafwer, det är mitt; förden skull sade Jag, att Han skall taga af mino och förkunna eder. Joh. 16: 14—15.

Såsom den helige Ande icke talar af sig sjelf utan det Han hörer, och icke tager af sitt eget, utan af Christi fullhet, så har Han också till sitt mål att förherrliga icke sig sjelf, stild från Sonen, utan Han skall prisa Mig, säger Trälsaren. Sonen prisar Fadren och den helige Ande prisar Sonen. Så gå de tre gudomspersonernas verk ut på ett inbördes, ömsesjuidigt förherrligande. Men derigenom förherrligar den helige Ande Kristus, att Han tager utaf det Hans är, det Honom tillhör och det Han har förvärfwat. Ett sådant förherrligande af Kristus, medelst tagande af Hans fullhet, kan dock icke ega rum, utan att den helige Ande tager ifrån menniskan det hennes är, det hon såsom en syndig menniska är och har. Detta tagande sker derigenom, att den helige Ande, såsom wi i de föregående orden hörde, straffar henne för synd, för rättfärdighet och för dom. Ett sådant straffande medförer den sanna botfärdigheten och förer in uti andans fattigdom. I denna andans fattigdom blir menniskan ett tomt kärl, hwilket den helige Ande kan uppfylla. När detta utblottande skett, då är tiden inne för Hans egentliga verk. Detta består deruti, att Han allra först förherrligar Kristus för själen, i det Han för henne förklarar Kristus, fullheten af Hans nåd, rikedommen af Hans barmhertighet, storheten af Hans makt, på det hon i sin synd, sitt elände och sin wanmakt må i tron omfatta Honom. Dermed förherrligar Han Honom också uti själen, så att Kristus i henne warder förklarad, såsom Paulus säger i 1 Cor. 3: 18: *Vi warde förklarade uti samma beläte, ifrån den eua klar-*

heten till den andra, såsom af Herrans Ande. Men der Herren Jesus så warder förklarad för och uti själen, der kommer of Hans bild att framlysa ur henne, så att Kristus genom henne warder förklarad och förherrligad, då Christi bild och sinne i och genom henne träda andra till möte. Men allt detta sker endast derigenom, att den helige Ande tager af Christi och förkunnar det. Af hans fullhet får hon nåd för nåd (Joh. 1: 16); af Hans gudomskraft skänkes henne all-handa, hwad som till lif och gudaktighet tjenar (2 Petr. 1: 3). Hwad hon är, det är hon allena i Honom, hwad hon har, det har hon allena i Honom, hwad hon förmår, det förmår hon allena genom Honom. Hon kan icke mera prisa sig sjelf; Kristus prisar hon, Han är hennes berömmelse.

Här kan du således lära, hwad som är den helige Andes verk, nemligen allt det, som går ut på och medför, att Kristus warder prisad och förherrligad för dig, i dig, af dig och genom dig. Men du får aldrig förgäta, att Han på detta sätt icke kan blifwa prisad med mindre, än att du blifwer alltmera utblottad och verkligt fattig i din ande. Honom bör wäga till, dig bör förminskas. Detta är regeln. Du wille tilläfwentyras gerna, att Kristus måtte warda prisad af dig, men på ett sådant sätt, att du derwid of finge behålla din berömmelse. Men det låter sig ej göra. Endast under bittra och smärfamma, ofta mycket underliga och förbryskande erfarenheter å din sida kan Hans herrlighet hos dig upprättas på spillrorna af din egen rättfärdighet och ditt sjelfförtroende.

Men här kan du också lära att pröfwa andarne, om de äro af Gudi. Ty detta är pröfwostenen: Förherrliga de Kristus eller icke? Det är icke swårt att känna igen "wilrones ande" uti dem, som uppenbart nedfatta honom, som rycka gudomsherrlighet från Honom, förklarande Honom wara endast en menniska, om of renare och fullkomligare än alla andra. De prisa i Honom blott människan, men menniskopriset är enligt Guds ord en dödsynd. Så är det icke heller swårt att förstå, hwilken ande, som talar genom dem, hwilka uppenbart förneka Hans försoningswerk och röfwa ifrån Honom Hans frälsare-ära. Men äfwen då detta icke sker uppenbarligen, utan på ett hemligt sätt, så

att Kristus, Hans pina och död till att försona oss med Gud förlorar sin betydelse, under det att Gud Fadren och Hans kärlek stänbart upphöjas, äfwen då skall du kunna genomskåda willfarelsen i luset af detta ord: Han skall prisa Mig, ty Frälsaren säger ju: Allt det Fadren hafwer, det är mitt; fördensfull sade Jag eder, att Han skall taga af mino och förkunna eder. Dermed gifwer Han ju tillkänna, att all Fadrens kärlek och nåd allena genom Honom och för Hans skull kommer oss till del, att Fadren icke vill och icke kan warda prisad utan i Sonen och genom Honom. Så kan du också förstå, att endast det är ett rätt Guds verk till människors frälsning, wid hwilket man lemnar rum åt den helige Andes tagande och gifwande och icke så umgås wid själars omvändelse, som wore denna ett människoverk.

Så tag då, Herre! ifrån mig allt, som mitt är, och gif mig af Christi fullhet, att Han af mig, i mig och genom mig måtte warda prisad ju mer och mer.

Du, som ny mig danar
 Och min synd afplanar
 Genom Christi blod!
 Du, all renhets Andå!
 War mig ståds tillhanda,
 Gör mig wis och god;
 Lär mig ditt behag att göra,
 När mitt kött mig vill förföra.

Amen!

Måndag.

Sorg, som wändes i glädje.

Någon liten tid, och J sen Mig intet; och åter en liten tid, och J fån se Mig; ty Jag går till Fadren. Då sade några af Hans lärjungar mellan sig: Hwad är det Han säger oss? En liten tid, och J sen Mig intet; och åter: en liten tid, och J fån se Mig; och att Jag går till Fadren. Då sade de: Hwad är det Han säger: En liten tid? Wi wete icke hwad Han talar. Då märkte Jesus, att de wille spörja Honom, och sade till dem: Derom frågen J mellan eder, att Jag sade: En liten tid, och J sen Mig intet; och åter: En liten tid, och J fån se Mig. Sannerliga, sannerliga säger Jag eder: J skolen gråta, och jämra eder; men werlden skall glädjas; J skolen warda bedröfwade; men eder sorg skall wändas i glädje. Joh. 16: 16—20.

Frälsaren återkommer nu till det egentliga afskedet från lärjungarne. Han säger dem, att det är endast en liten tid och sedan se de Honom icke; men efter en liten tid igen skola de åter se Honom, ty Han går till Fadren. Det första "en liten tid" syftar på Hans bortgång genom döden, då lärjungarne woro beröfwade Hans närvaro; det andra "en liten tid", då de skulle få se Honom, syftar på Hans uppståndelse och dermed följande himmelsfärd och förklaring genom Andens utgjutande, då de åter skulle få se Honom. Sjelswa Hans bortgång war nemligen wilforet för Hans återkommande. Lust derigenom, att Han gick bort, skulle åter lärjungarne kunna få se och umgås med Honom; såsom Han ock säger till Maria Magdalena på uppståndelsedagens morgon: "kom icke wid Mig, ty Jag är ännu icke uppfaren till min Fader." Dermed gifwer Han ju tillkänna, att det är först med himmelsfärden, som Han åter kan träda i den fulla gemenskapen med de sina.

Att detta skulle vara ett gåtligt tal för lärjungarne, kunna wi lätt fatta. De säga ju också öppet till hvarandra: **Hvad är det Han säger: En liten tid? Wi wete icke hvad Han talar.** Herren kan nu icke för dem göra tydligt, hvad Han menar. Detta hörde till det, hwarom Han tort förut sagt, att de icke kunde bära det. Men Han låter dem weta, hvad Hans bortgång skulle föra med sig, och förbereder dem derpå med ett "sannerliga, sannerliga säger Jag eder" — ett uttryck, som alltid hänthder på något owäntadt, något som särskildt will läggas på hjertat —: **sannerliga, sannerliga säger Jag eder: I skolen gråta och jämra eder; men werlden skall glädjas; I skolen warda bedröfwade, men eder sorg skall wändas i glädje.** Snart skulle lärjungarne wid Jesu tors få erfara hvad detta "gråta och jämra sig" innebar; snart skulle de warda bedröfwade såsom aldrig tillförene, under det att werlden jublade öfwer Jesu död; men gick detta i fullbordan, så skulle de icke mindre få erfara uppfyllelsen af Jesu löfte: **eder sorg skall wändas i glädje, då de åter wordo glade att de sågo Herran, och ännu mer, då de i kraft af Andens gåfwa uppfylldes med fröjd och frid.**

Detta "en liten tid och I sen Mig icke" med des bedröfwelse, då Jesus bortgår och undandraget de sina sin förnimbbara nådes-närwaro, återkommer ännu i dag, men icke mindre detta andra "en liten tid och I fån se Mig", med des glädje, då Han åter betar sig såsom närwarande. Härpå har ju Herren förberedt de sina, och likwäl kunna de ännu i dag blifwa icke mindre förwirrade genom hans bortgående än lärjungarne blefwo det, ehuru Han med en ed betygat, att hwarje sådan sorg, som wänder sig kring Honom, skall wändas i glädje. Wi säga: hwarje sorg, som wänder sig kring Honom, ty icke gäller det om all sorg, att den skall wändas i glädje. Det gifwes en denna werldens sorg, som icke står i något sammanhang med förhållandet till Jesus. Man förjer öfwer sjutdom och fattigdom, öfwer swåra förluster af menniflor, som warit en dyrbara, eller deröfwer att ens förhoppningar i det och det afseendet slagit fel. Wisserligen kan äfwen en sådan sorg blifwa till godo, om den nemligen får bana wäg för och leda till

en annan, djupare sorg. Men sker icke detta, låter man icke af sådan sorg föra sig in uti sitt eget inre och sedan till Herren, att söka Honom och Hans nåd, under umgående med Hans ord och i bön, då har den intet löfte, ingen välsignelse. Nej, hon åstadkommer döden (2 Cor. 7: 10). Och huru många människor se wi icke dödade af denna sorg, ja, dödade sig själfwa? Men der din sorg är en sorg efter Guds sinne, och den framför allt annat wänder sig kring Herren och ditt förhållande till Honom, så att allt smärtar eller gläder dig allt efter som det will stilja dig ifrån eller förena dig med Honom, och du i denna sorg söker Herrens ansigte uti Hans ord, under träget suckande, då skall din sorg wändas i glädje om "en liten tid". Ty Jesus har gått till Fadren, och i Honom har du en försvarare, som rättfärdig är, och Han är försoningen för dina synder; ja icke allenast för dina, utan ock för hela werldens (1 Joh. 2: 1—2). Håller du dig blott stadeliga intill Honom, så skall Han icke swika sitt: sannerliga, sannerliga säger Jag dig, ty Han är trofast, som det lofwat hafwer. De som uppå Honom se, de warda upplyste och deras ansigte warder icke till skam. Då de elända ropa, så hörer dem Herren och hjälper dem utur all deras nöd. (Ps. 34: 6—7).

Så will jag då se efter Dig, Herre, och wänta efter Dig, min Frälsare, Du skall höra mig. Om jag än i mörkret sitter, så är dock Du, Herre, mitt ljus. Du skall föra mig uti luset, så att jag skall se min lust uppå din nåd.

O, min själ, war ej bedröfwad,
 Haf ej oro, haf god frid;
 Herren kommer oförtöfwad,
 Vida du, Han wet sin tid;
 Hoppas fast på Hans miskund,
 På Hans rätta hjälpestund.
 Då skall ondskans här förswinna
 Och din fasta borg du finna.

Amen.

Tisdag.

Glädje, som födes af sorg.

När qvinnan föder barn, hafwer hon sorg; ty hennes stund är kommen; men när hon hafwer födt barnet, kommer hon sin bedröfwelse intet ihåg; ty hon gläds, att menniskan är född i werlden. Så hafwen J och nu bedröfwelse; men Jag skall åter se eder, och edert hjerta skall glädjas, och ingen skall taga eder glädje ifrån eder. Joh. 16: 21—22.

Med denna jemförelse emellan barnaföderskans sorg och glädje å ena sidan och Jesu lärjungars å den andra, wisar oss Herren, huru den största glädje födes fram af och under den häftigaste smärta. Glädjen öfwer att en människa är född till werlden uppväger för qvinnan all den smärta, som hon haft, ja, hon kommer sin bedröfwelse icke mer ihåg. Men till denna glädje kommer det icke heller utan smärta. Qvinnan har "sin stund", den kan hon icke undgå, men ett ögonblick -- och smärtan är wänd i glädje. —

Lärjungarne skulle snart lära att förstå betydelsen af denna liknelse. Herrens egen stund war snart inne, ty äfwen Han, ja, Han mer än någon annan, måste gå smärtans wäg till glädje; och Hans lidandes stund blef en sådan äfwen för lärjungarne. Då war deras tid kommen, när Trälsaren upphöjdes på korset. De stodo då inför en dö. Men snart ser Han dem åter såsom de Honom; då glädjes deras hjerta och de komma sin bedröfwelse icke ihåg, ty ur denna bedröfwelse har nu framgått en glädje, en den helige Andes fröjd, som icke skall tagas ifrån dem.

Så måste all rätt glädje födas ur sorg. Den glädje, som icke wuxit upp ur smärtan, är en endast yttre glädje, som för-gås, en blomma utan rot; en sådan glädje föder och endast smärta. Werlden vill hafwa glädje, men smärtan flyr hon, därför "blifwer" icke heller hennes glädje. Den, som vill erfara sann

och waraktig glädje, får icke fly denna wäg. Ty det nya lifwets glädje kan icke komma fram utan genom en smärtefull död. Så förhåller det sig, då den nya människan födes. Trons glädje följer endast på bättringens, syndakännedomens nöd. Denna wäg måste man också gå i den dagliga förnyelsen. Aldrig kommer något nytt åter fram utan genom en födelse under bedröfwelse. Likasom qwinnan, då hon föder barn, swäfwar mellan lif och död, mellan hopp och fruktan, så står också Jesu lärjunge i nödens tider likasom inför en död, hwarwid han måste helt öfwerlåta sig åt Herrens blotta nåd och barmhertighet. Men när han genomgått denna döds smärta, när Herren med bedröfwelsen fått verka det Han will, då förwandlas — och det understundom ögonblickligt — ångesten i glädjen, ty man känner och ser, att något nytt har blifwit födt och framkommit. Man kommer då för sådan glädje icke ihåg den förra bedröfwelsen, ja, man är willig att underkastas sig smärtan för denna glädjes skull, som den föder. — Derför skall en Jesu lärjunge, när bedröfwelse å färde är, wäl instärpa hos sig detta Jesu ord och säga: Nu är min stund kommen, den kan jag icke undgå. Wäl synes nu intet annat än död, men jag will befalla mig åt Herrens nåd och kraft och förbida Hans hjälp. Snart är nöden förbi, då skall jag åter glädjas.

Om den glädje, som så födes fram ur smärta, heter det nu också, att ingen skall taga den glädjen ifrån en. All endast yttre glädje kan när som helst tagas bort; icke så med denna glädje, som, emedan den blifwit född under sorg, likasom sammanwuxit med ens innersta. Denna glädje kan wäl till en tid likasom draga sig tillbaka och lemna rum för en ny själens födslo wanda, men tagas ifrån en Jesu lärjunge, det kan den icke, så länge han blifwer wid Herren. Icke ens den sista nöden, dödens nöd, skall frantaga honom glädjen, utan äfwen ur den skall ny, owanflig glädje födas fram. Wist kunde sorgen, när stunden kom, för mången blifwa stor, och aldrig syntes man tilläfwentyras så swäfwä mellan lif och död som då; men så kom också glädjen aldrig så öfverraskande och öfwerwäldigande, som då en troende själ gick öfwer från dödsån-

gesten till den ewiga glädjen och ångestropen förwandlades i loffång, emedan man såg sig wara född in i den nya werlden. Då skall man icke komma sin bedröfwelse ihåg. Jesus skall åter se en sådan själ, och hon skall se Jesus, och ingen skall taga hennes glädje ifrån henne. Det är med blicken härpå, som Paulus säger: Dertför förtröttas wi icke, utan ändock wår utwärtas menniska förgås, så warder dock den inwärtas förnyad dag från dag. Ty wår bedröfwelse, den dock timlig och lätt är, föder i oss en ewig och öfwer alla mätto wigtig herrlighet; wi som icke se efter de ting, som synas, utan de, som icke synas, ty de ting som synas äro timmelig, men de, som icke synas, äro ewig.

Så hjelp mig då, o Jesu, genom din nåd, att ur all min sorg en glädje måtte födas, som icke kan tagas ifrån mig; och hjelp mig, att jag ur den sista nöden måtte få gå till ewig glädje.

Det sälla ord och trösteljud
 Jag will i hjertat fästa,
 Att dem, som älska Dig, o Gud!
 Allt tjenar till det bästa.
 Den här sin börda tålig bär,
 Du styrker och Du stöder,
 Och smärtan, som dock timlig är,
 En ewig sällhet föder.

Jag will ej om den glädjen be,
 Som söks af syndaträlen:
 Att förja, bättre är än le;
 Ty sorg förbättrar själen,
 Du stunden wet, att från all nöd
 Ditt barn för ewigt skilja;
 Ty är min bön, i lif och död:
 Gte, Herre, blott din wilja.

Amen.

Onsdag.

Bönen i Jesu namn.

Och på den dagen skolen J intet spörja Mig. Sannerligen säger Jag eder: Allt det J bedjen Fadren i mitt namn, skall Han gifwa eder. Härtill hafwen J icke bedit i mitt namn; beder och J skolen få, att edor glädje må warda fullkommen. Joh. 16: 23—24.

Då Frälsaren här och i det följande talar till sina lärjungar om en dag, då de icke skulle spörja o. s. w., så hafwa wi med denna dag att förstå hela den tiden, som för lärjungarne inträdde i och med återseendet efter uppståndelsen, isynnerhet från och med den helige Andes utgjutelse på pingstdagen. Från denna dag, då wisdomens och uppenbarelsens Ande gafs dem att blifwa när dem ewinnerliga, skulle de icke mera spörja Honom, såsom de nu behöfde göra det, emedan den helige Ande skulle lära dem allting. Då skulle de ock begynna bedja på ett nytt sätt, så som de förut icke bedit och icke kunnat bedja — de skulle bedja i Jesu namn. Wi weta, att Herren redan från begynnelsen införde sina lärjungar i bönen's öfning. Derom har han talat till dem enligt Matt. 6: 8—13; 7: 11 ff.; Luk. 11: 1—13; 18: 1—7; Matth. 17: 24—18: 35; 21: 22; Joh. 14: 13 f. 16: 23. Dessa åter och åter förekommande uppmaningar till bön med löften om bönhörelse wisa, huru det låg Honom om hjertat att uppfostra sina lärjungar till bedjare. Nu öppnar Han för dem en ny inblick i bönen's wäsende, en ny utsigt öfwer böneumgänget, med de ord, Han talar om bönen i Jesu namn.

Hwad innebär det då att bedja i Jesu namn? En jämförelse med hwad det i allmänhet innebär att bedja i en annans namn kan gifwa oss en aning härom; en aning, säga wi, ty det, hwarom Herren här talar, läres icke i sanning och werklighet utan under och genom bön. Om du sänder

någon till en din vän att bedja honom om något i ditt namn, så följer deraf, att då denne, som du sändt, framför sitt ärende, så räknas det icke så, som om han wore den bedjande, utan som om du själf stode der och både. Det wärde och de anspråk, du har, öfverslyttas på honom, som kommer i ditt namn. Det skulle wara ett afslag på din begäran, om den, som framför denna, icke finge hwad han både. Men detta förutsätter då ock, att den, som utför ditt ärende, icke framställer andra önsknningar än dina, ty om han utför sina egna ärenden, skilda från dina, så handlar han ju icke längre i ditt namn. — Att bedja i Jesu namn, det måste ju då innebära, att den, som så beder, kommer inför Gud i Jesu namn, med Jesu rättighet så att säga, och i Jesu ärende, i Jesu sinne. Men då är det i själfwa werket icke han som beder, utan Jesus i honom, han i Jesus — på Jesu räkning och för Jesu räkning.

Hittills hade lärjungarne wisserligen bedit, men i Jesu namn hade de icke bedit, och de hade ju icke heller kunnat så bedja. Ty dels hade betydelsen af Jesu namn ännu icke uppgått för dem, så länge detta namn icke fått sitt rätta ljus från korset; dels hade lärjungarne ännu icke mottagit den helige Ande, som i dem plantade Jesu sinne. Men från den dagen, då detta skett, skulle de bedja — och allt mera lära att bedja — i Jesu namn. Och wid sådan bön knyter nu Herren med ett nytt: **Sannerliga, sannerliga säger Jag eder, löftet: Allt det I bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder, ty intet kan Fadren wägra den, som beder i Jesu namn; det wore ju det samma, som om Han icke alltid skulle höra sin Son.** — "Men", frågar någon, "om hwilka ting får jag då bedja i Jesu namn?" Wi swara: Du får bedja om allt det, hwarom du verkligen kan bedja i Jesus och efter Hans sinne. Men om nu bönen i Jesu namn har sådana löften, då kan frukten af densamma icke wara någon mindre än denna, att Jesu lärjungars glädje på denna wäg skall warda fullkommen: **Beder och I skolen få, att eder glädje må warda fullkommen.**

Öfwer sådana löften kan wäl ett meniskt sinne häpna. Men ack att denna häpnad icke, såsom så ofta sker, stannade wid ett likgiltigt eller mismodigt hörande af sådana löften!

Nej, du får icke likgiltigt höra sådana löften, såsom om de icke anginge dig, som om du icke behöfde dem; du får icke mismodigt låta dem gå dig förbi, såsom skulle du icke kunna få erfara det herrliga i dem. Men du kan icke få erfara, hwad dessa löften innesluta, om du icke will göra dig mödan att bedja, om du icke, såsom lärjungarne, will lära att bedja och gå in uti trons och sjelfför sakelsens skola. Men will du detta, då får du icke hålla det omöjligt, att ju äfwen du skall kunna få erfara wälsignelserna af bönen i Jesu namn. Kan du icke genast bedja i Jesu namn, så bed så som du kan; är blott allwar i din bön, så att du med den söker Gud och Hans goda, så skall den icke wara förgäfwes. Bed isynnerhet om nådens och bönen's Ande, så som pingstens högtid dig dertill manar, och låt hwarje ord, som Gud talar till dig, och hwarje werkan af den helige Ande på ditt hjerta framkalla en bön, så skall äfwen du kunna bedja den bön, som har de största löften och som förer till fullkomlig glädje.

Herre Jesu! huru ofta har Du icke uti ditt ord förehålit mig dina löften om bönhörelse, huru ofta har Du icke uppväckt mig till att bedja, och ändoc̄ har jag ännu icke rätt lärt att bedja såsom Du will. Wärdes förlåta mig min försumlighet och ohörsamhet ånyo, men uppväck mig dock ånyo, att jag må bedja och få, och min gjädje så warda fullkommen.

Det är din Fader kär, som dig befäller bedja;
 Din broder är oc̄ den, dig will din bön tillstādja;
 Din tröstare, ehwad du bedja skall, dig lär:
 Utså med ödmjukt hopp till Gud din suckan bär.

Så kommer jag, min Gud! i Jesu namn rätt gläder,
 Och säger i fast tro: jag är ditt barn min Fader!
 Jag beder, tror och wet, att Du min bön upptar;
 Du will, Du kan, Du gör, hwad Du mig lofwat har.

Amen.

Chorsdag.

Den stora förändringen.

Detta hafwer Jag talat till eder med förtäckta ord; den tid skall komma, att Jag icke skall tala med eder med förtäckta ord; utan uppenbarligen skall Jag förkunna eder om min Fader. På den dagen skolen I bedja i mitt namn och Jag säger icke eder, att Jag skall bedja Fadren för eder. Ty Fadren sjelf hafwer eder kär, efter det I haben Mig kär och trodden att Jag är utgången af Gudi. Joh. 16: 25—27.

Här förklarar Herren närmare, hvad Han i det föregående sagt derom, att de icke mera skulle spörja Honom, och att de skulle bedja i Hans namn. Han visar dem, hwilken stor förändring, som meddelandet af Andens gåfwa skulle medföra, både med afseende på Hans förhållande till dem och deras förhållande till Honom särskildt i bönen.

Hittills hade Herren talat till dem med förtäckta ord, eller i liknelser, såsom ju sjelfwa detta Hans afftedstal innehöll flera sådana. Men den tid skulle komma, då Han icke skulle tala med förtäckta ord, utan uppenbarligen förkunna dem om sin Fader. Då den helige Ande wardt dem gifwen, bortföll mer och mer det gåtfulla i Hans ord. Så kunde då en af Hans tjenare säga: Wi tala om den hemliga fördolda Guds wisdom, den Gud före werldens begynnelse förskickat hafwer, till vår herrlighet. Den hafwer Gud ofi uppenbarat genom sin Ande (1 Cor. 2: 7, 10); och på ett annat ställe: Men nu skåda wi alla, såsom uti en spegel, Herrans klarhet med upptäckt ansigte (2 Cor. 3: 18). — Men det är icke blott de egentliga liknelserna, som kunna kallas förtäckta ord; allt Herrens ord blir i sjelfwa werket endast en liknelse för menniskan, så länge till dess den helige Ande kommer och upptäcker menniskans ansigte, d. ä. borttager täckelset från hennes sinne. Skriftens ord och sanningar kunde hon wäl förut

känna och på wißt sätt fatta med sitt förstånd, men de woro dock för henne förtäcka, woro endast liknelser, till des hon genom den helige Ande erfor och genomlefde dem. Då kunde Herren uppenbarligen förkunna henne om sin Fader. Åh! huru mången har icke endast liknelsen af sanningen, "formen af det som wetandes och rätt är"! Huru migtigt är det icke då, att du icke nöjer dig med ett tomt wetande om sanningen med blotta liknelser af den, utan kommer att ega sanningen sjelf. Men detta kan endast den helige Ande verka.

Om det andra, med asseende hwarpå en förändring skulle inträda, säger Herren: På den dagen skolen I bedja i mitt namn, och Jag säger icke eder, att Jag skall bedja Fadren för eder o. s. w. Det kunde wid första påseendet tyckas, som om dessa Jesu ord innebure en motsägelse till hwad Han förut sagt (i Joh. 14: 16): Jag skall bedja Fadren och Han skall gifwa eder en annan Hugswalare, och till det, som apostlarnes med så stor tillförsigt och glädje uti sina bref betyga om Jesu förbön, t. ex. i Rom. 8: 34; Ebr. 9: 24; 1 Joh. 2: 1—2. Men någon sådan motsägelse eger icke rum, ty då Herren här säger, att Han icke skall bedja Fadren för lärjungarne, såsom Han förut sagt, att Han skulle göra, så beror det derpå, att de nu, på den tid, hwarom Herren här talar, fått den helige Ande, så att de genom Honom kunna bedja i Jesu namn, Jesus i dem och de i Jesus. Men då de så bedja i Jesus och Jesus i dem, då behöfwer Han icke längre såsom förut bedja för dem. Och hwad beträffar Hans företrädande förbön, sådan den på de anförda ställena i apostlarnes bref framställles, så kunna de aldrig undwara den, då de ej äro utan synd (jemsf. 1 Joh. 2: 1—2); men Herren Jesus skall genom sitt företrädande såsom deras försvarare hos Fadren icke behöfwa på nytt införa dem uti det goda förhållandet till Honom, ty uti ett sådant stå de redan. De äro barn och behandlas som barn. Fadren sjelf, säger Frälsaren, hafwer eder kär, efter det I haden Mig kär och trodden att Jag är utgången af Gud. Härmed är icke sagdt, att Fadrens kärlek kom dem till del Sonen förutan, eller utan asseende på deras ställning till Honom. Twärtom betygar ju Frälsaren, att Fadrens kärlek hwi-

lade öfwer dem, just emedan de fått Frälsaren kär och i tron anammat Herren såsom utgången af Gud. Fadren älskar Sonen, och möter med sin kärlek i Honom hwar och en som kommer Honom till mötes i Hans Son, älskande Honom, troende på Honom. Men det har Han welat instärpa hos alla de sina, att emedan de rättfärdige wordne äro af tron, så hafwa de frid med Gud genom sin Herre Jesum Christum, och genom Honom tillgång i tron till den nåd, uti hwilken de stå (Rom. 5: 1—2), så att de kunna framgå i bönen med driftighet och all förtröstning genom tron på Honom (Eph. 3: 12). Men sådant kan endast den helige Ande verka. Derrför säger Paulus (Eph. 2: 18): Genom Honom hafwe wi båda tillgång uti en Ande till Fadren.

Så se wi, huru allt kommer an derpå, att Anden öfwer oss warder utgjuten, så att wi, med Herrens första lärjungar, må få den rätta lefwande insigten uti Hans herrlighet och öfwa bönen i Jesu namn, under ett förtroligt nalkande till Gud, vår käre himmelske Fader.

Så, gif oss, käre himmelske Fader, din helige Ande, wisdomens och uppenbarellsens Ande till lefwande kunskap, nåds och böns Ande till lefwande bönegemenskap med Dig genom din Son.

Kom, Guds dyra gäfwa,
 Som Han wärdes lofwa:
 Och min tro upptänd.
 Kom, ack! kom min längtan!
 Kom, mitt hjertas trängtan!
 Och mitt qual bortwänd.
 Hjertat får nytt lif och styrka,
 När Du gör det till din kyrka.

Amen.

Fredag.

Nu tron I.

Jag gick ut af Fadren, och kom i werlden; åter öfvergifwer Jag werlden och går till Fadren. Sade Hans lärjungar till Honom: Si nu talar Du uppenbarliga, och säger inga förtäckta ord. Nu wete wi, att Du wet allting, och Dig göres icke behof, att någon spør Dig; derföre tro wi, att Du är utgången af Gudi. Swarade Jesus dem: Nu tron I? Si tiden tillstundar, och är redo kommen, att I warden förskingrade, hwar och en till sitt, och låten Mig blifwa allena; men Jag är icke allena; ty Fadren är med Mig. Joh. 16: 28—32.

I trodden, att Jag war utgången af Gudi, så hade Frälsaren nyss förut sagt till lärjungarne. Nu sammansfattar Han för dem hemligheten af hela sitt lif, och låter ett klart ljus falla öfwer hela des utveckling genom förnedringen, menniskoblifwandet, döden, himmelsfärden: Jag gick ut af Fadren och kom i werlden, åter öfvergifwer Jag werlden och går till Fadren. I det underbara ljuset af detta ord synes det nu lärjungarne, som wore den tid redan kommen, om hwilken Frälsaren kort förut talat; Han synes dem redan nu tala uppenbarligen, så att de nu icke mera behöfwa spørja Honom, emedan Han wet allt, känner alla hjertats spørsmål och besvarar dem, innan de ännu blifwit uttalade: Sade Hans lärjungar till Honom: Si, nu talar Du uppenbarliga och säger inga förtäckta ord. Nu weta wi, att Du wet allting, och att Dig görs icke behof, att någon spør Dig. Derföre tro wi, att Du är utgången af Gudi. Det kunde ju wisserligen synas underligt, då lärjungarne säga, att de nu weta, att Han wet allting, och att de derföre tro. De hade ju redan från begynnelsen med en Nathanael erfärit, att Herren kände deras innersta; men huru stor skilnad är det icke på att weta och

weta? Huru behöfwer icke samma sanningsljus åter och åter falla in uti det mörka hjertat, såsom då solens strålar skola tränga igenom dimman, innan denna sanning der får tända sitt ljus och fördrifwa mörkret! För hwarje gång detta sker, kan det synas lärjungen, som om han aldrig förr sett det han nu ser, som såge han nu allt klart, som wore nu intet mer, hwarom han behöfde spörja, ehuru det hos honom ännu är mycket mörker qwar, hwilket åter kan betäcka hans sinne uti nödens och pröfningens stund. Jag sade, då mig wäl gick: Jag skall aldrig omkull ligga. Ty Du, Herre, hafwer genom din goda wilja gjort mitt berg starkt, men då Du bortdolde ditt ansigte, förskräcktes jag (Ps. 30: 7—8). Herren ser dock icke uppå det bristfälliga, det barnsligt enfaldiga, som röjer sig under sådana tider och erfarenheter uti Hans lärjungars lif. Nej, Han bekräftar fastmer deras erfarenhet; på samma gång Han låter dem förstå, att de ännu hafwa mycket att lära, mycket att genomgå, innan de i fullaste mening tro. Han säger till lärjungarne: Nu tron I. Och då Han både förut och sedan i sin öfwerstepresterliga förbön, Joh. 17: 8, bär wittnesbörd om deras tro, så förekomma oss dessa ord: Nu tron I, icke såsom en fråga, hwilken drager deras tro i twiswel, utan fastmer såsom ett insegel, hwilket Herren, efter att länge hafwa wäntat efter denna stund, nu kan med glädje sätta på deras tro, såsom wille Han säga: "Nu ären I komne till den punkt, dit Jag så länge bemödat mig att föra eder. Nu tron I dock en gång!"

Snart skall emellertid deras tro genomgå ett swårt prof. "Bandet skall åtminstone stenbart brista till det yttre. Men Han, som är medelpunkten i kretsen, står fast, och de förströdda lemmarna skola snart åter samla sig kring Honom: "Si tiden tillstundar, och är redo kommen, att I warden förskingrade, hwar och en till sitt, och låten Mig blifwa allena; men Jag är icke allena, ty Fadren är med Mig. — Herren kan gifwa sina lärjungar wittnesbörd om deras tro med ett: nu tron I; de sjelfwa kunna då och på grund af detta wittnesbörd bekänna: Nu tro wi. Men derför är det icke sagdt, att deras tro icke har prof att genomgå. Twärtom hafwa de efter hwarje så-

dant wittnesbörd och bekännelse att bereda sig på nya trosprof, swårare än de föregående. Unnars skulle ju deras tro icke wäxa till. Men wid alla sådana trons prof och öfningar gäller det för dem att se upp till Honom, som är trons begynnare och fullbordare. Säsom sådan framträder Han och här. Lärjungarne förfingras, af alla öfswergifwes Han, ja, äfwen af sin Fader skall Han klaga sig wara öfswergifwen på torset. Men i tron fasthåller Han dock: Jag är icke allena: i tron blickar Han upp till Fadren och håller sig till Honom: Fadren är med Mig. Under det att allt omkring Honom uppröres, förwirras och faller undan, blifwer Han ensam stilla, fast och orubblig gent emot en hel werld, som sammanswurit sig emot Honom, gent emot hela raseriet från denna werldens furste, ja, gent emot alla de ångestens böljor, som gå öfwer Honom. Så erbjuder Han de fina en fast punkt för deras tro under all deras kamp och nöd. Så allena kunna Hans ord: Nu tron I! ju mer och mer på dem besannas; Ty Han är det, på Honom beror det.

Herre, gif mig då att blifwa fast wid Dig, se på Dig, som tron beghnt och fullkomnat hafwer, att och jag, genom din trofasthet, må fast och owiklig i tron hålla mig intill Dig, och din högra hand uppehålla mig.

Gif att jag Dig ej försakar;
 Bed för mig och styrk min tro.
 Jesu! gif att all min ro
 Jag i din förening smakar
 Och, som Du, från werlden går,
 Att med Dig jag leswa får.

Amen.

Lördag.

Den fasta punkten.

Detta hafwer Jag talat med eder, att I skolen hafwa frid i Mig; i werlden hafwen I twång; men warer wid en god tröst, Jag hafwer öfwerwunnit werldene. Joh. 16: 33.

Såsom Frälsaren hade begynt sitt affskedstal med de orden: **Edert hjerta ware icke bedröfwadt**, så slutar Han det nu med ett liknande trösteord, och gifwer dermed tillkänna, att allt, hwad Han denna sista afton talat med lärjungarne, gick derpå ut, att de måtte hafwa frid i Honom: **Detta hafwer Jag talat med eder, att I skolen hafwa frid i Mig.** Han wet, hwad som wäntar dem i werlden och har derpå äfwen förberedt dem. **I werlden hafwen I twång.** Der skall det blifwa dem trångt om hjertat, emedan de icke äro af werlden; der skall möta dem ångest och nöd, ty denna werldens furste skall "komma" äfwen till dem; der hafwa de att wänta kamp och strid med denna werldens mennistor och denna werldens wäsende; der skall den i werlden stigande ondskan frampressa mången suck ur deras hjertan; men — Herren Jesus will dock, att de skola hafwa frid — i Honom. Finna de, såsom en gång Noachs dufwa, ingen hwilopunkt, ingen punkt i werlden, der de kunna hwila sin fot, icke heller inom sig sjelfwa, der allt understundom swallar i oro och synes öfwerfwämmas af synd, Jesus will beståra ro och hwila hos Sig. Han will vara deras fasta borg, inom hwilken de kunna draga sig tillbaka, deras starka tröst, till hwilken de alltid fly må, ty Han har lofwat att hjelpa dem. Ja, Herren will icke allenast, att de skola hafwa frid i Honom, Han will ingifwa dem **mod**, hjeltemod, gent emot all denna tidens och werldens nöd: **Warer wid en god tröst!** — Men huru skola de kunna finna och behålla sådan frid? Huru skall modet hos dem kunna uppehållas? Jo, säger Han, **Jag hafwer öfwerwunnit werlden.** Derpå beror

deras frid, detta skall vara grunden till deras tröst och mod. Och hwad innesluta icke dessa ord: Jag hafwer öfwerwunnit werlden? De låta öf blicka ut öfwer hela Jesu lif, såsom öfwer en enda stor strid med werlden och denna werldens furste, en strid mot alla de lockelser, hwilka han frammanat och med hwilka han närmat sig menniskones Son, en strid mot all den ångest och försträckelse, som denna werldens furste haft makt att framkalla, och med hwilken Han trängt in på Guds helige. Men samma ord låta öf ock, såsom från en öfwer hela werlden upphöjd punkt, öfwerblicka den seger, som Jesus wunnit öfwer allt detta; de låta öf se alla Hans och våra fiender, synd, död, werld och djefwul slagne till marken, men allt detta såsom af Honom, icke af öf: Jag hafwer öfwerwunnit werlden.

Detta är den fasta punkten under all nöd och strid, som möter Herrens troгна. Ty så länge de äro i werlden, men icke af werlden, måste de vara i strid, icke minst emot den werld, som inom dem är. De stormakter, mot hwilka de hafwa att gå i härnad, äro å ena sidan lockelsen i werlden och des lustar, å andra sidan försträckelsen af werlden och des furste, makter för hwilka tusenden duka under och förgås, makter, så förslagna och mäktiga, att de aldrig skulle öfwerwinnas, om icke Herren Jesus redan hade öfwerwunnit i den stora, afgörande striden. Men det har Han gjort, och dertför höra wi en af Hans lärjungar med hjeltmod betyga: **J** allt detta öfwerwinne wi genom Honom, som öf älskat hafwer (Rom. 8: 37), och det modet hemtar han från Jesu kamp och seger. (Smfr v. 31—39!). Dertföre skall, såsom d:r Luther säger, "en christen wänja sig wid tankarne på Christi seger, i hwilken allt redan är stedt, och wi hafwa allt, som wi skola hafwa, och hädanefter lefwa endast dertill, att wi må utbreda sådant, och bringa äfwen andra menniffor dertill med förmaning, genom ord och exempel, att de må komma till den seger, som Kristus öf förwärfwat och gifwit hafwer. Jag kommer här för långsamt med min kamp; det måste förut vara wunnet och segren redan vara der, om jag annars skall hafwa tröst och frid. Jag, säger Kristus, har redan gjort det; allena att J annammen det och bruken segren."

Du skall och noga märka, att Herren säger: Detta hafwer Jag talat med eder att I skolen hafwa frid i Mig, ty dermed gifwer Han tillkänna, att sådan frid kommer genom ordet, och att den endast genom tron på Hans ord kan bevaras. Ty det som kännes och förnimmes är wisseligen icke alltid frid. Men ordet will föra dig utom och öfwer alla känsflor och förnimmelser, som här ofta wexla, till den fasta punkten utom werlden, som heter: I Mig — I skolen hafwa frid i Mig. Ty utom Christus och utan ordet, skall du aldrig finna denna frid.

"Se detta", säger Luther, "är det wänliga affsed och trösteliga sista ord, som Christus lemnar de sina och gerna wille tala in i deras hjertan. Ghuruwäl apostlarne denna gång icke förstodo det, och äfwen wi icke förstå det, emedan wi äro utan anfäktning: dock hafwa wi genom Guds nåd sett, att den helige Ande påmint många hjertan om detta ordet, då det kom till träffning, och dermed styrkt dem, så att de på grund af denna seger lidit allt och farit hädan. Gud hjelpe äfwen oss och gifwe oss segern, att wi och derwid måtte hålla oss i nöd och död; och om wi än icke så fullkomligt och wäldigt kunna förstå och fatta dem, som de äro talade och menade, att wi dock då kunna tänka: Sådant har min Herre och Frälsare talat till mitt hjerta, att jag i Honom måtte hafwa en segerwinare mot werld, död och djefwul, jag må wara så ringa och iwwag som helst."

Herre, låt mig alltid funnen warda i Dig!

Du, som seger wunnit
 Och förlofning funnit
 I din död för mig,
 Säg att jag får trygga
 Mig till Dig och bygga
 Allt mitt hopp på Dig.
 Ty Du är, Jesu kär,
 Mitt bestärur, min hjelp den bäste
 Och min borg, mitt fäste.

Amen.

Skriftetal

på Pingstdagen.

I Jesu namn.

Utransjaka mig Gud, och få weta mitt hjerta. Bepröfwa mig och förnim, huru jag menar det; och se till om jag på enom ondrom wäg är, och led mig på den ewiga wägen. Amen.

Han skall prisa Mig, ty af mino skall Han taga och förkunna eder.

Så talar Herren Jesus till sina lärjungar enligt Joh. 16: 14, kort före sin bortgång, i sammanhang med löftet om den helige Andes gåfwa. Detta ord wilja wi och erinra oss, då wi nu på Pingstdagen träda till Herrens bord. Menniskan kan intet taga, utan det warder henne gifwet af himmelen. Utaf allt det goda, som är i Christo Jesu och som särskildt i den heliga nattwarden förehålles oss uti des fullhet, kunna wi icke heller något taga, utan att det warder oss gifwet genom den helige Ande. Dersför fröjda wi oss öfwer Pingstens löfte, emedan det förfäkrar oss derom, att Han, den helige Ande, skall taga af Christi och förkunna oss.

Han skall prisa Mig, säger Jesus. Såsom Sonen prisar och förherrligar Fadren, så prisar och förherrligar äfwen den helige Ande Sonen. Derigenom stiljer Han sig och från alla andra andar i werlden, att Hans embete går ut på att förherrliga Jesus för menniskan, i henne och genom henne. För själen förherrligar den hel. Ande Kristus, i det Han för henne framställer Kristus uti Hans nådesherrlighet, full med nåd och sanning; uti själen dermed, att Han omskapar henne till Jesu bild, så att det om henne kan heta såsom det hette om lärjungarne (Joh. 17: 10): Jag är förklarad i dem; och slutligen förherrligar Han Kristus äfwen genom själen, då Han låter Christi herrlighet och dygd utstråla från henne. Så

förherrligar den helige Ande Kristus derigenom, att Han tager utaf Christi och förkunnar oss: Han skall taga af mino och förkunna eder.

Men för att kunna så taga af det goda, som är i Christo, och deraf gifwa åt menniskan, måste den helige Ande först taga ifrån menniskan det hennes är, och det gör Han såsom sanningens Ande. Såsom sådan ställer Han menniskan i hennes samwete fram för henne sjelf sådan hon i sanning är. Han fördrifwer den lögn, i hwilken hon är fången, skingrar det lögnens bedrägliga sten, med hwilket hon omgifwer sig, i det Han låter sanningens ljus falla in uti hennes själ och upplysa hennes wäsende. Lemnar hon rum åt denna Hans upplysning och böjer hon sitt hjerta under Hans straffande öfwerbewisning, så får hon se sig uti ett helt annat ljus än tillförene. Fattar hon lust till sanningen och gifwer densamma rätt hos sig, så kan den helige Ande taga ifrån henne det hon röfswat ifrån Gud, då hon utan Honom welat något wara och förmå. Så utblottas hon på sitt förmenta företräde, så aflädes hon sin inbillade egna rättfärdighet, så göres all hennes egen kraft till intet, så uttömmes hon på allt sitt goda och blifwer fattig i andanom, ett tomt käril, som nu endast längtar efter delaktighet uti Guds nåd. Detta utblottande och uttömmande, som i allmänhet icke kan ske hastigt eller på en gång, och som desutom måste fortgå hela lifwet igenom, det kan icke undwiskas, huru swårt det än måste blifwa för den sjelfkära menniskan, då hon ser det ena efter det andra, som henne en winning war, tagas bort, så att hon nu måste hålla det för skada och träd (Phil. 3: 7). Den stolta naturen må sträfwa häremot så mycket som helst, det hjälper ej, ty skall den helige Ande kunna förherrliga Kristus, så måste mennisherrligheten förblekna och det ju mer och mer. Men denna den helige Andes werksamhet, hwarigenom Han tager ifrån menniskan det hennes är, den är dock icke Hans egentliga werk, den är icke målet för Hans werkan, så att Han skulle låta det stanna wid detta utblottande. Nej, Hans egentliga werk är att såsom Hugswalareu taga af Christi fullhet och af denna meddela åt den elända, som fruktar sig för Herrens ord. Den fullhet,

af hwilken Han tager, är Christi; Han är full af nåd och sanning (Joh. 1: 14), af nåd, d. ä. af nedlåtande, förbarmande kärlek; af sanning d. ä. af sannskyldigt wäsende, af allt det sannskyldiga goda, som menniskan behöfwer för att blifwa en Guds menniska. Och Hans "tagande" sker derigenom, att Han medelst sin werkan genom ordet och sakramenterna för själen framställer och förhåller all denna nåd såsom warande till för henne, åt henne förwärfwad och beredd, åt henne ämnad att af henne mottagas. Ty den helige Ande wisar henne detta goda icke lifasom på afstånd, utan han bringar det henne nära, erbjudande det åt henne, manande henne att tillegna sig detta såsom sitt i tron på ordet. Ty det är genom ordet, som Han allt detta gör, hwarföre det ock heter: Han skall taga af mino och förkuuna eder. Dersföre hänwisar Han ock själen till ordets löften med maning att tillegna sig dem, gripa om dem, hålla sig fast wid dem. Ja, det är icke till dunkla, ombytliga känslor, utan till Herrens fasta, wissa löften, Han wisar dem, som af Honom wilja lära. Och der man icke i otro står Honom emot, eller i falsk ödmjuthet drager sig undan, utan lyder Hans råd, der blir då också nåden i Christo stor och dyr, der blir Christi kunskap, d. ä. trons kunskap om Frälsaren, öfwerfwinnelig och öfwerträffande allt annat. Ty i Honom och af Honom har hon nu allt, såsom hon ock af Honom får wänta allt. Nu är Han blifwen stor, hon ringa; Han allt, hon intet. Och detta blir nu regeln, efter hwilken Herrens werk hos henne går fram: Honom bör wäga till och mig bör förminskas (Joh. 3: 30). Men ju mera detta sker, att Christus så blir herrlig och stor för den elända, desto mera upprättas i henne Guds herrlighet, Guds bild, så att Herren warder förklarad uti henne, och det kan då icke annat wara, än att denna Hans herrlighet kommer att äfwen ur henne lysa fram uti ett sinne och en wandring, som lifna Jesu sinne och wandring och som bidraga till att Christus genom henne warder prisad af alla dem, som wilja och kunna se det nya lifwets herrlighet.

Ett sådant den helige Andes tagande af Christi fullhet eger nu ock rum wid den heliga nattwarden, ty här är ju full-

beten, här upplåter sig den ymniga källan, salighetsbrunnen. Ja, här är det icke blott syndaren, som af den helige Ande föres till den öppna brunnen att af densamma taga; här vill Han låta det liffens watten, som här bjudes, blifwa en källa med springande watten uti den, som i tron anammar Kristus. Ty här gifwer sig Herren Kristus med allt sitt nådesgoda, med all sin fullhet åt trängande hjertan. Här är Herrens lekamen, i döden utgifwen, här är Hans dyra blod, utgjutet för många till syndernas förlåtelse. Här är och meddelar sig den upphöjde och förklarade Frälsaren med sin gudomskraft. Här är fullheten, ty här är "syndernas förlåtelse, lif och salighet". — Men såsom det alltid gäller, att menniskan kan intet taga, utan det warder henne gifwet, så gäller det äfwen här. Och så obegrundliga Christi rikedomar än äro, så skulle wi dock förblifwit fattiga, om Gud icke sändt sin helige Ande. Det är därför wi i dag beprisa denna Guds wälgerning. Ja, wi skulle stå lika fattiga, och elända bredwid sjelfwa den ymniga och rika källan, lika hungriga och törstiga wid det rika bord, som wid hwarje nattwardsgång dukas, om icke den helige Ande worde of gifwen. Derfor skola wi ej mindre wid den heliga nattwardens begående, än wid umgänget med Herrens ord, bedja om den helige Ande och så stilla wänta efter Honom, att Han will uppfylla of med goda ting, då Han tager af Christi fullhet och gifwer of, då Han tager af Christi dyra blod och dermed bestänker of från ett ondt samwete, då Han tager af Christi kraft och med den uppfyller of, då Han tager af Christi sinne och plantar det i of. Ja, war stilla, o själ! och se till, hwilken salighet Gud här will bete!

Ja, salighet will Han bete; men får Han det of? Af det Kristus tillhör will den helige Ande taga och gifwa dig; men får Han det of? Det beror uppå, om du låtit och låter Honom såsom sanningens Ande draga fram ditt wäsende i sanningens ljus, om du helt och hållet underkastat dig Honom. Huru mången kommer icke till nattwardsbordet utan att förut hafwa trädt inför Gud? Huru mången nalkas icke här Herren, icke för att med ett nådehungrigt hjerta mottaga allt af Honom, utan snarare för att wisa sig inför Honom med ny,

ökad förtjenst, som han menar sig inlägga genom sjelfwa nattwardsbegäendet? Men huru skulle den helige Ande, som är sanningens Ande, kunna bekänna sig till ett sådant wäsende, som beror på lögn och är lögn? Nej, dig som kommer i ett sådant sinne kan Han intet gifwa utaf Christi fullhet. Dig måste Han låta blifwa tom; ja icke blott detta, du försyndar dig genom att nalkas Herren och ådrager dig dermed en dom. Dersföre, käre nattwardsgäst, stanna för sanningens Ande och bed Honom, att Han med sitt ljus måtte genomtränga ditt hela wäsende, att du måtte få se det sådant, som det verkliga är. Och låt det härwid icke stanna wid en allmän bekännelse af din syndighet, utan låt Honom ända in i det mest enskilda af ditt inre och yttre lif så straffa det, som är Honom emot, och taga det, som är ditt. Ja, äfwen om du en gång blifwit upplyst, så har Han icke dermed afflutat detta sitt verk. Huru mycket är der icke ännu qwar, som ej hunnit att komma i huset? Och desutom — will Han icke, att äfwen en Jesu lärjunge skall döma sig sjelf, för att icke warda dömd (1 Cor. 11: 31)? Äfwen såsom en Jesu lärjunge gäller det dig, att du icke får låta det bero wid en allmän bekännelse deraf, att du är "förtappad," "owärdig" o. s. w.; utan du måste gå in i ditt lif med det ljus, som sanningens Ande gifwer. Gör du det, då skall Han på nytt för dig bewisa sig såsom Hugsvalaren, som tager af Christi och förkunnar dig. War blott stilla inför Honom, kom blott med ditt hjertas tomma kärl till den källa, som här flödar, låt din mun widt upp, Han skall uppfylla dig. Tryckes du af syndaskulden, Han skall taga af det blod, som reuar från alla synder, och skära dig med Ifop, att du må ren warda, och twå dig, att du må snöhwit warda; Han skall låta dig höra glädje och fröjd, att de ben, som Han förkrossat hafwer, måga fröjda sig (Ps. 51: 9, 10). Är du fattig och eländig, Han skall sörja för dig och föra dig till Honom, som är de fattiga nådelig. Törstar du efter rättfärdighet, Han skall mätta dig af Jesu fullhet, Han skall verka i dig Jesu sinne och uppfylla dig med allehanda Guds fullhet, men detta allt på det sätt, att Jesus warder förherrligad och beprisd, icke du; att Jesus för dig warder stor

dyr och outhärlig, under det att du i dig själf blifwer ringa, ända in i det minsta beroende af Hans nåd, prisande Hans rättfärdighet, ja, Hans allena.

Så böj dig då djupt ned i stoftet — och ju djupare du böjer dig ned, desto ymnigare skall wälsignelsen flöda till dig — böj dig ned och bekänn dina synder:

Sag fattig, syndig menniska m. m.

Högmesfopredikan på Pingstdagen.

(2:dra årgången.)

I Jesu namn!

Kom, Helge Ande! Herre god!
Besök vårt hjerta, gif oss mod:
Förläna oss din helga nåd,
Och war med oss i råd och dåd.

Den sanne tröstaren du är:
Så kom och war oss alltid när.
De hårda hjertan sjelf bewef,
Att öfwa kärlek utan swek.

Ditt ljus tänd i vårt mörka sinn',
Gif tro och hopp i hjertat in;
Och allt hwad här oss fela må,
Låt oss af dina nåde få.

Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag och älskat eder; blifwer i min kärlek. Joh. 15: 9.

Med dessa ord angifwer Frälsaren hufvudssumman af hela den treenige Guds verk till människors frälsning i anseende till dess ursprung, wäg och mål. Det är ett kärlekens verk, som utföres på kärlekens wäg och har den gudomliga kärlekens upptändande i människors hjertan till sitt mål. Fadren har älskat Sonen, Sonen har älskat lärjungarne, nu skola de blifwa i denna kärlek och kärleken i dem. Fadrens kärlek till Sonen och Sonens kärlek till dem hade lärjungarne trott och anammat, men det war först genom den helige Ande, som denna kärlek utgöts i deras hjertan, så att den blef i dem och de i den. Utan pingsten, utan den helige Andes utgjutande hade Guds frälsningswerk icke nått sitt mål. Detta mål kunde icke

wara något annat eller mindre än återställandet af den genom synden afbrutna gemenskapen mellan Gud och menniskan och återupprättandet af Guds bild i henne. Men Gud är kärleken och kärleken är Hans bild i själen. Så måste upprättandet af kärleken, blifwandet i kärleken, wara det mål, hwarpå Gud syftar med hela sitt werk. Häraf kunna wi då äfwen förstå, hwarföre det ordet om blifwandet i Jesu kärlek utgör ämnet för pingstdagens betraktelse: kärleken är den blomma, eller rättare den frukt, som den treenige Gudens frälsningsgärningar wilja frambringa; kärleken bland menniskor är den fågring, som den gudomliga nåden framkallar på den annars öfenlika jorden. Kommen från himmelen, plantad på jorden, i Jesu lärjungars hjertan, kallas den nu fram genom Andens nådeliga regn och värme. Utan pingst, utan den helige Andes utgjutande skulle den kärlek, hwilken Herren Jesus förde till jorden, med Honom återflyttat från jorden. Men nu blifwer den der genom den helige Ande. Så låtom ofw då anropa om denne den helige Andes gåfwa uti efterföljande psalm:

Sw. Ps. 132.

Joh. 15: 10—17. Om J hållen mina bud, så blifwen J i min kärlek; såsom ock Jag hafwer hållit min Faders bud och blifwer i Hans kärlek. v. 11. Detta hafwer Jag talat till eder, att min glädje skall blifwa i eder, och eder glädje fullkommen warda. v. 12. Detta är mitt bud, att J skolen älfsta eder inbördes, såsom Jag-hafwer älfstat eder. v. 13. Jungen hafwer större kärlek, än att en låter sitt lif för sina wänner. v. 14. J ären mina wänner, om J gören, hwad Jag bjuder eder. v. 15. Här-efter säger Jag ick, att J ären tjenare; ty tjenaren wet ick, hwad hans herre gör; men wänner hafwer Jag kallat eder; ty allt det Jag hafwer hört af min Fader, hafwer Jag kungjort eder. v. 16. J hafwen ick uttorat Mig; men Jag hafwer uttorat eder och tillstiftat eder, att J skolen gå och göra frukt, och eder frukt skall blifwa, på det att hwad J bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder. v. 17. Detta bjuder Jag eder, att J älfsten eder inbördes.

Wår Frälsare talar i den upplästa texten om det blifwande i Hans kärlek, som skulle komma till stånd genom den helige Ande; så wilja ock wi tala om

Blifwandet i Jesu kärlek genom den helige Ande.

I.

Först låtom ofj då betrakta den kärlek, i hwilken Jesu lärjungar skola blifwa.

Den kärlek, i hwilken Jesu lärjungar skola blifwa, är en gudomlig kärlek: Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag ofj älskat eder, blifwer i min kärlek. Så talar Frälsaren i de ord, som närmast föregå texten, och hwilka wi nyfj hört såsom ingångsord. Dermed beprisar Han den kärlek, i hwilken Hans lärjungar skola blifwa, såsom en gudomlig kärlek, som har sitt ursprung i Gud och genom Jesum kommit lärjungarne till del. Men denna kärlek innebär ofj den högsta menfjliga kärlek, som någon kan bewisa: Jugen hafwer större kärlek, än att en låter sitt lif för fina wänner (13 v.). Wisserligen beprisar Gud sin kärlek till ofj, att Kristus är död för ofj, då wi ännu woro fiender (Rom. 5: 5—8); men ofj i förhållande till wänner gifwes ju intet högre än att låta sitt lif för dem. Denna sin kärlek beprisar Herren Jesus här. I denna kärlek har Han kallat dem wänner, icke tjenare, och behandlat dem såsom wänner: Härefter säger Jag icke, att J ären tjenare, ty tjenaren wet icke, hwad Hans Herre gör; men wänner hafwer Jag kallat eder, ty allt det Jag hafwer hört af minom Fader, hafwer Jag kungjort eder (v. 15). Detta kungörande och uppenbarande af hwad Sonen hört af sin Fader war ofj är ju ett kosteligt tecken till den förtroliga wänfkap och kärleksgemensfkap, i hwilken Jesus införer de fina. De skola icke wara tjenare, som handla så ofj så af yttre twång, endast på grund af ett yttre bud, hwars innerfsta mening de icke förfsta, utan såsom wänner få de sig Guds kärleks affigt betrodd ofj skola kunna handla enligt denna i Hans sinne. Ty Herrens hemfighet är ibland dem, som frukta Honom, ofj sitt förbund låter Han dem få weta (Pf. 25: 14.) Jag will underwisa dig ofj lära dig wägen, den du wandra skall; Jag skall leda dig med mina ögon. (Pf.

32: 8). Till grund för ett sådant förtroligt förhållande i kärleken ligger den förekommande, oförstylda kärlek, som Herren så beskriver: *J hafwen icke utforat Mig, men Jag hafwer utforat eder, och tillskickat eder, att J skolen gå och göra frukt, och eder frukt skall blifwa; på det att hwad J bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder.* (v. 16.) Sådan är Herrens kärlek. Ty deruti står kärleken, icke det wi hafwom älskat Gud, men att Han hafwer älskat oss: detta måste alltid blifwa lärjungens bekännelse, då han ser tillbaka på sitt förhållande till Herren; icke han, lärjungen, war den som först sökte eller utforade Herren, utan Herren utforade honom. Och såsom Herrens förekommande kärlek så ligger till grund för utkörelsen, så är det samma fria, oförstylda kärlek, som, om wi så få säga, bär och befruktar hela Hans lif och lifsgerning: *Jag hafwer fatt eder, att J skolen gå och bära frukt, och eder frukt skall blifwa.* Till denna Guds kärlek i Christo är det derföre och, som man ständigt får och måste återvända genom bönen i Jesu namn, för att så alltjemt ånyo hemta allt, som till lif och gudaktighet hör. Ty denna kärlek, Fadrens till de trogna, i Sonen, will befära dem allt, gifwa dem allt hwad de bedja. Se, i denna kärlek skola Herrens lärjungar blifwa. Men hwad, så fråga wi då,

II.

hwad innebär det att blifwa i denna Jesu kärlek? hwad hörer till detta blifwande?

Är Herrens kärlek en fri, förekommande, oförstyld kärlek, så kan den icke winnas på annat sätt, än derigenom att man mottager den genom tron, och på samma wäg måste den fortfarande anammas och behållas. Derföre innesluter blifwandet i Jesu kärlek allra först ett fortsatt, förnyadt mottagande af densamma, så att du låter dig af denna kärlek bestrålas och genomlysas, att du håller stilla för den och uppfångar des strålar, såsom blommorna uppfånga solens, och detta i tron, trots alla förnustets inwändningar och känslans gensägelser, trots all din omwärdighet, ty denna kärlek är full af nåd. — Men Herrens

kärlek är ej blott ett ljus såsom solens, hwilket will lysa och värma; Hans kärlek är ock en makt, som will underlägga sig och draga på sin sida allt, hwarmed den kommer i beröring, hela menniskan. Dersföre kan man icke blifwa i kärleken utan att underkasta sig dess wälde och bewisa den trohet. Annars wänder man kärleken ifrån sig och sig ifrån den. Dersföre säger Frälsaren: Om I hållen min bud, så blifwen I i minom kärlek; såsom ock Jag hafwer hållit mins Faders bud och blifwer i Hans kärlek. (v. 10). Frälsarens blifwande uti Fadrens kärlek är förebildande för Jesu lärjungars blifwande i kärleken. Han blef i Fadrens kärlek, ty Han höll sin Faders bud. Hwad Fadren Honom bjöd, det war Hans lust, derifrån wet Han ej, nej, icke en gång då det kostade Honom det bittraaste och swåraste lidande att hålla och fullborda Fadrens wilja, ty Han blef i Fadrens kärlek. Och huru skulle wäl Fadrens kärlek och bud kunna stiljas åt? Så kan icke heller blifwandet i kärleken stiljas från blifwandet i Fadrens bud. Jesus blef i kärleken, ty Han blef i Fadrens bud; och Han blef i Fadrens bud, ty Han blef i kärleken. Så säger nu ock Jesus till lärjungarne: Om I hållen min bud, så blifwen I uti min kärlek. Man skall icke winna eller förwärfwa Jesu kärlek genom sitt görande eller verkande. Det kan du icke. Men har du kommit i åtnjutande af Hans kärlek, då skall du bewara denna kärlek så, att du icke wiser ifrån den, icke försakar och förnekas den, utan blifwer uti det, som tillhörer denna kärlek, blifwer i dess element, bewarar dess wäg, håller och tager wara på det, som kärleken bjuder. Eller förhåller det sig icke så redan mellan menniskor, som älfsta hwarandra, att de ej blott wisa sin kärlek genom att göra hwarandra till wiljes, utan att de, genom att så göra, också bewara och stärka kärleken. De behöfwa icke en gång en tillsägelse, långt mindre en befallning, för att göra hwad de weta, att den älfstade önskar. Kärleken sjelf lærer dem det. Så se de hwarandras kärlek, så befästes den och minner allt mera i styrka, utan att de särstildt tänka derpå. Mycket mera skall ju ett sådant förhållande ega rum mellan Herren och Hans trogna, att de hålla Hans bud och så blifwa och befästas uti

kärleken. Men denna trohet mot Jesu kärlek, som visar sig uti hållandet af Hans bud, är wida stild från ett lagiftt twång både med asseende på de bud, som Han bjuder att hålla, och sjelfwa hållandet af dessa bud. Lagbuden äro mångfaldiga, och såsom man, då man är under lagen, icke rätt wet, hwarföre det ena bjudes, det andra befallles, så har man icke heller någon inre drift och kraft att göra det lagen bjuder; "tjenaren wet ju icke hwad hans herre gör". Herrens bud deremot utgöra, emedan de äro kärlekens, egentligen blott ett bud. Detta innefattar i sig alla andra och går ut på det ena att älska; Detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes, såsom Jag hafwer älskat eder (v. 12). Detta bjuder Jag eder, att I älsken eder inbördes (v. 17). Och hwad detta "älska eder inbördes" innebär, det har Herren tydligt nog förklarar med det ordet: såsom Jag hafwer älskat eder, hwilket ord Han åter förklarar och utlagt med hela sitt lif. Den kärlek, som Herren bjuder de sina att bewara och hålla, är således den fria oförstylda kärlek, som icke ser på nästans eller brodrens wärdighet eller förtjenst, utan älskar fritt för Jesu skull, i Jesu kärlek, den uppoffrande kärlek, som låter sitt lif för brodren i tålmod och mildhet. Detta är Herrens ena, alla andra omfattande bud. Är detta olift lagens mångahanda kraf, så är ock hållandet af detta bud olift det lagiftta görandet af lagens gerningar på grund af yttre twång. Ty här är ej fråga om något yttre utan om ett inre twång, om att hålla, taga wara på det som kärleken kräfwer och bjuder, så att du är rädd för och undslyr allt det, som är emot kärleken, ware sig i dina tankar, eller i dina ord, eller i ditt förhållande, men deremot winlägger dig om allt det, som kan wara din nästa och din broder till godo och till förbättring, att "alla dina ting ste i kärleken". Detta är nu något, som wift icke på en gång kommer till stånd, som icke genast är färdigt. Det har icke heller Herren fordrat. Då skulle Han wara blott en ny laggisware. Han wet wäl hwad för ett werk wi äro. Men derföre talar Han icke heller såsom lagen med des hotelser, fordrar icke så som den fordrar. Det Han äskar af de sina är ju detta, att de hålla Hans bud, d. ä. att de un-

der all brist och under all strid hålla fast wid det, som kärleken bjuder, blifwa på desß wäg, äfwen om de på den stapla, öfwa sig uti kärlekens bewisning, äfwen om de ofta uti den sela, strida emot sjelfswifheten, äfwen om de ofta utaf denna öfverrumplas, att de hålla målet för ögonen, äfwen om de åter och åter på wägen till detta mål måste wända tillbaka till Herrens kärlek under bekännelse af sin synd. —

Med blifwandet i Jesu kärlek följer en fullkomlig glädje. Hans bud äro icke swåra, säger en af Hans lärjungar. Lagbuden blifwa en odräglig börda, men hållandet af Jesu bud förer till en fullkommen glädje: Detta hafwer Jag talat till eder, att min glädje skall blifwa i eder, och eder glädje fullkommen warda (v. 11). Frälsaren hade sin glädje uti hållandet af Fadrens bud och blifwandet i Hans kärlek. Så will Han, att Hans lärjungar skola hafwa denna Hans glädje uti sig, och deras glädje så blifwa af samma fullkomliga art, som Hans war. Men detta kan icke ske på någon annan wäg än den Han gick, blifwandet i kärleken. Den som blifwer i kärleken, han blifwer i Gud och Gud i honom (1 Joh. 4: 16). Så winkar Han of in och fram på den wäg, som förer till fullkommen glädje, från dessa sjelfswifhetens och kärlekslöshetens wägar, på hwilka intet annat för of sjelfwa och andra wäxer än förtryckelse och wedermöda.

Det Herren här talar om blifwandet i Hans kärlek och hållandet af Hans bud till hjertats fullkomliga glädje stannade icke wid blotta orden. Nej, wi se det fullbordadt hos Hans förste lärjungar och hos många andra med dem. De höllo Hans bud, blefwo i kärleken och hade derwid Jesu glädje uti sig. Den första församlingen ter sig för of såsom en Herrens lustgård, der kärleken blomstrar och bär frukt i allt tålamod, långmodighet och glädje. Men huru blef den detta? Genom den helige Ande. Det war först genom den helige Andes utgjutande, som öknen så förwandlades till en lustgård; ty det må wi slutligen

III

besinna, att blifwandet i Jesu kärlek först genom den helige Ande kommer till stånd.

Hos lärjungarna hade Herren i stort tålmod plantat ordets säd. De hade och tagit wid Hans ord och trott på Hans kärlek. Men hade än denna säd hos dem slagit djupa rötter, till ett fruktbarande hade det dock ännu icke kommit hos dem; de hade ännu icke fått Anden, emedan Jesus ännu icke war förklarad. Därföre se wi och, huru å ena sidan alla Herrens afstedsord sammanluta sig i löftet om den helige Ande, likasom å andra sidan lärjungarne efter Jesu bortgång med hela sitt begär sträcka sig efter detta löstes fullbordan. De äro alla "endrägtige uti böner", förbidande Fadrens löfte. Andtligen är tiden inne. Den förklarade Trälsaren sänder dem Hugsvalaren. Alla uppfyllas de af den helige Ande. Watten utgutes uppå de törstiga och strömmar uppå de torra. Herren utgjuter sin Ande uppå Israels säd och sin wälsignelse uppå dem efterkommande, att de wäxa såsom gräs, såsom pilträäd wid wattungäckar (Ef. 4: 3—4.) Guds kärlek är utgjuten i deras hjertan genom den helige Ande, som dem gifwen är (Rom. 5: 5). Derigenom warder den första församlingen ett folk, som wandrar uti Hans bud och blifwer i Hans kärlek. Och så skrifwer Johannes: Deraf weta wi, att Han blifwer i oss, af Andanom, som Han oss gifwit hafwer. Derpå kännom wi, att wi blifwom i Honom och Han i oss, att Han hafwer gifwit oss af sinom Ande (Joh. 3: 24; 4: 13). Så är det genom den helige Ande, som det kommer till ett rätt blifwande i kärleken. Så är det genom den helige Ande, som lagen blifwer gifwen i hjertat och skrifwen i sinnet, så att man håller Guds bud.

Se, mine åhörare, detta är det, som göres behof, skall annars ordet om blifwandet i Jesu kärlek blifwa sanning i oss: Wi måste mottaga den helige Ande; Han allena kan göra Jesu kärlek lefwande i hjertat, Han allena kan verka ett sannskyldigt hållande af Jesu bud och framkalla kärlek, som grönskar, blommor och bär frukt. Huru skulle icke våra hjertan uppväckas att ropa efter Andens utgjutelse af höjden, då det ser så ökenlikt ut både utom och inom oss! För huru många är icke Jesu kärlek helt och hållet okänd och hållandet af Hans bud främmande? Och bland dem, som synas hafwa inträdt i

lärjungaskapet, huru litet är icke äfwen der denna kärlek känd i des fullhet och kraft? Man har ej fattat den såsom en fri, oförstyld, förekommande kärlek; den är ej utgjuten uti hjertat till lif och kraft. Derfor står det ock hos så mången illa till med hållandet af Jesu bud. Ett sådant hållande anses så ofta omöjligt, mistänkes så ofta som wore det ett lagifft tvång, sättes därför ännu ostare å sido för så mycket annat, så att kärleken i Jesu sinne och såsom Jesus öfswade den icke får wara det första och förnämsta utaf allt. Häraf kommer den myckna swagheten, sönderflitenheten, oenigheten och annat sådant, som gifwer en helt annan bild, än den som den första pingstförsamlingen företer. — Kunde det icke wara, kunde det icke blifwa annorlunda? Jo, förwisso. Så wift wi i dag fira pingsthögtiden och åminnelsen af den helige Andes utgjutande, så wift kunde wi ock få den helige Ande och genom Honom blifwa i kärleken. Ty Han will förklara Jesus för våra själar och lära oss att tro på Hans kärlek och genom tron blifwa uti den. Han will och kan lära oss att hålla Jesu bud genom kärleken, så att detta icke blifwer oss swårt utan en glädje. Ty huru hafwa wäl alla dessa, som i Herrens församling tiderna igenom lyst såsom ljus i werlden genom sin kärlek, huru hafwa de kommit dertill? Icke genom sin kraft eller förtjenst utan genom den helige Ande, som dem gifwen wardt, då de om Honom bådö. Gör ock du sammaledes! Träd in i lärjungaförhållandet! Lär af Jesus i Hans ord! Bed, sök, klappa, till des dig warder gifwet att blifwa i Jesu kärlek genom den helige Ande. Men den, som icke hafwer Christi Ande, han hörer icke Honom till (Rom. 8: 9).

Rom, Guds dyra gäfsa,
 Som Han wärdes loswa,
 Och min tro upptänd.
 Rom, ad kom min längtan!
 Rom, mitt hjertats trängtan!
 Och mitt qual bortwänd.
 Hjertat får nytt lif och styrka,
 När Du gör det till din kyrka.

Amen.

Högmesfopredikan på Annandag Pingst.

I Jesu namn.

Kom, Helge Ande! till mig in,
 Upplys min själ, upptänd mitt sinn',
 Att jag i Dig må blifwa.
 Låt lysa lifwets ljus för mig,
 Och led mig på den rätta stig:
 Dig will jag helt mig gifwa.

Joh. 3: 16—21. Ty så älsfåde Gud werlden, att Han utgaf sin ende Son, på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif. 17. Ty icke hafwer Gud fändt sin Sou i werlden att Han skall döma werlden, utan på det att werlden skall warda salig genom Honom. 18. Hwilken som tror på Honom, han warder icke dömd; men hwilken som icke tror, han är redan dömd, efter det han icke trodde i Guds ende Sons namn. 19. Men detta är domen, att ljuset är kommet i werlden, och menniskorna älsfåde mer mörkret än ljuset; ty deras gerningar woro onda. 20. Ty hwar och en, som illa gör, hatar ljuset och kommer icke till ljuset, att hans gerningar stola icke blifwa straffade; 21. Men den som gör sanningen, han kommer till ljuset, att hans gerningar stola warda uppenbara; ty de äro gjorda i Gud.

Ljuset är kommet i werlden, säger Herren. Derom wittna och Hans ord i dagens evangelium. De låta ett underbart ljus falla öfwer hela Guds frälsningsråd. Men detta är och domen, att ljuset kommit i werlden, och menniskorna älsfåde mer mörkret än ljuset. Su klarare detta ljus är, desto swårare blir domen öfwer dem, som undandraga sig detsamma. Detta må wi sårfsildt nu behjerta, då solen stigit som högst på nådeshimmelen, då wi nu fira pingstens heliga högtid. Låtom of då besinna detta, under det wi betrakta

Ljuset och dess dom.

Miskundlig, Gud! låt nådens sol upprinna,
 Att för dess ljus må syndens nöd försvinna.
 Din Andas kraft låt mig, o Jesu! vinna.
 Ak! låt mig nåd för dina ögon finna.

I.

Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin ende Son, på det att hwar och en, som tror på Sonom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif. v. 16. Hwillet klart, himmelskt ljus faller icke genom detta ord öfwer Guds hjerta och den innersta bewelselfgrunden till Hans frälsningsråd, öfwer det offer, Hans kärlek gjorde, öfwer wägen till frälsning, öfwer den nöd nr hwilken och den salighet till hwilken Hans frälsande kärlek will föra syndare? — I ljuset af detta ord få wi blicka in uti Guds hjerta och se, hwad som bewekt Sonom att frälsa werlden. Att Gud är kärleken, är något så stort, att det wida öfwergår all menskelig tanke. Mycket har blifwit taladt derom, att Gud är kärleken, af fåfängliga mennistor, som icke wetat hwad det ordet innebär. Läre då Guds Ande oss att rätt fatta det ordet och rätt derom tala! Att Gud älskade werlden, den affallna, syndiga, orena, mot Sonom upproriska werlden, det är om möjligt ännu större och går äfwen wida öfwer all menniskotanke. Ty hwilken menniska skulle det wäl, om hon annars har någon känsla af sin skuld, kommit i sinnet, att Gud älskade denna skuldbelastade werld? Nej, det har ende Sonen allena kunnat uppenbara. Och det ej allena med sina ord, utan med hela sitt lif och sin död. I detta: Så älskade Gud lyser en hel sol af outhärlig kärlek. Äfwen detta ord har af arna mennistor ofta upprepats och användts på ett sådant sätt, som om det skulle utesluta Guds helighet och rättfärdighet. Men dermed tager man i sjelfwa werket bort den Guds kärlek, om hwilken Frälsaren här talar, den kärlek, som ej kan bete sig utan offer. Hwillet detta offer war, det se wi oc i detta ordets ljus: Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin ende Son. Ja, så älskade Han

werlden, att Han, för att hjelpa och frälsa denna werld, utgaf sin ende Son. Han älskade werlden icke så, att Han endast gaf henne en gåfwa i sin Son; så kunde Han icke älska. Han kunde icke utan widare bete sin kärleksfullhet mot menniskan; utan Han älskade henne så, att Han för henne offrade sin ende Son, att Han icke skonade Honom (Rom. 8: 32), utan sände Honom till en försoning för våra synder, ty så allena kunde Hans förbarmande kärlek finna en wäg till werldens frälsning och bereda menniskan tillgång till Hans nåd, till kärlefsens wälbehag. Så låter detta ord och blicka in uti ett djup af helig kärlek, på samma gång det låter och blicka ut öfwer hela återlösningsverket med dess heliga försoningsoffer. Så älskade Gud och syndare, att Han icke hafwer skonat sin ende Son, utan gifwit Honom ut för och alla (Rom. 8: 32); så älskade Guds Son och syndare, att Han utgifwit Sig sjelf för och till gåfwa och offer, Gudi till en söt lukt (Eph. 5: 2). Ser du icke här ett lifsens ljus uti Guds kärlek? — Men huru öppnar sig icke i detta ljus äfwen wägen till frälsning? Hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås o. s. w. Såsom Guds kärlek sträckte sig till alla, och såsom Guds Son gaf sig ut för alla, så står nu och wägen till frälsning öppen för alla — för "hwar och en". Denna wäg för alla är tron; detta är wägen, att man anammar och mottager den nåd, som i Christo bjudes, samma wäg, som förde den ormbitne Israeliten till lif genom att se uppå kopparormen. Ty såsom Moses upphöjde ormen i öknen, så måste och menniskones Son warda upphöjd, på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewigterligt lif. Endast på en sådan wäg kan hwar och en komma till frälsningens delaktighet. Annars skulle de varit uteslutna, hwilka allra mest fråga efter Herren. Många wägar till salighet hafwa mennistor sökt och diktat, men alla lågo de i dunkel och förde icke till målet. Wi gingo alla i willfarelse såsom får; hwar och en såg uppå sin wäg, men Herren kastade allas våra synder uppå Honom (Ef. 53:), och så låg wägen klar och ljus, så att äfwen de fåkunnige kunna finna honom och de eländaste gå honom. Ty wäl är icke tron en menniskans sak

"af eget förnuft eller kraft", men då Herrens Ande vill verka tron, så behöfwer ju nu ingen vara utefsluten eller stå tillbaka. Nu är ju den fattige i andanom allra närmast, ty Honom ligger det närmast att taga emot, d. ä. att tro. — Huru tunna wi weta wägen? Så hafwa många i olika sinne frågat. Nu är swaret, det enkla, tydliga swaret på alla sådana frågor gifwet. Jesus säger: Jag är wägen. — Swar och en som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif. — I ljuset af det ord, wi betrakta, se wi nu ock såsom aldrig annars, hwilken den nöd är, ur hwilken wi måste frälsas, likasom den salighet, till hwilken Gud vill föra oss. Swar och en, som tror på Sonen, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Förgås — hwad nöd och elände innesluter icke detta ord? Förgås, förloras, förtappas och förtäras i ewig inre motsägelse, affild från Guds hand, från Hans kärlek och gemenskap — se detta hade dock blifwit det oundgängliga slutet, om Gud ej så älskat werlden, att Han utgiswit sin Son, om Sonen ej så älskat oss, att Han utgiswit Sig sjelf för oss; ja, om icke en wäg wore öppnad för alla, och om denna wäg icke wore trons wäg. Men å andra sidan — huru upplyses icke sjelfwa den ewighet, som annars skulle hotat med idel mörker och död, genom det ordet: få ewinnerligt lif? Hela förträffligheten och den inre herrligheten af Guds gåfwa ligger innesluten uti detta ena ordet lif, ewigt lif i Guds kärlek. Huru mörkt blir icke inför ordet om Guds kärlek det djup, som öppnar sig uti detta "förgås"? Men å andra sidan — huru strålar icke ljus oss till möte af jamma ord, då det lofwar ett ewigt lif?

Man har kallat dessa ord: Så älskade Gud werlden o. s. w. för "den lilla bibeln", emedan de innehålla i forthet hela evangelium. Och detta ordet ensamt för sig wisar, att ljuset har kommit i werlden. Dock icke så, som om sjelfwa detta ord wore ljuset. Nej, Jesus är ljuset. Och det är Han, som lyser i och genom detta ord. Han är sjelf, om wi så få uttrycka oss, detta ord. Det vill med andra ord säga: Hela Jesu person, Hans ord, verk och lif, det säger alltigenom, hwad detta ord i forthet sammanfattar. Se på Honom, be-

trakta Honom, lyfna till Honom, så ser du, att Gud älskade werlden, således också dig, så högt, att Han utgaf sin ende Son; då ser du, att Han i denna kärlek offrade det käraste Han egde, men då ser du ock, att i Christus wägen, trones wäg, står öppen för hwar och en, wägen från förtappelse till salighet och ewigt lif. Så är ljuset kommet i werlden.

II.

Men detta ljus har med sig en dom, som menniforna sjelfwa framkalla genom sitt förhållande till ljuset. Ty icke hafwer Gud sändt sin Son i werlden, att Han skall döma werlden, utan på det att werlden skall warda salig genom Honom (v. 17). Hade Gud welat döma werlden, så hade Han endast behöft att lemna werlden åt sig sjelf. Hon hade redan ifrån fallets stund begynt att gå till förderf och dermed äfwen att utföra domen öfwer sig. När derföre Gud sände sin Son, så skedde detta icke för att döma den arma werlden, utan att hon skulle warda salig genom Honom. Men just derför, att saligheten — så wißt det är Guds uppsåt att gifwa den — icke gifwes och icke kan gifwas utan genom Honom, åt den som tror på Honom, så kommer hela werldens och hwarje ensild mennifwas wäl och we att bero af tro eller otro. Hwilken som tror på Honom, han warder icke dömd. En sådan mennifwa har dömt sig sjelf och fått domen öfwer sig upphäfd, då hon i tron omfattade sin Frälsare. Derföre kommer hon icke i domen, ehuru hon skall uppenbaras för Christi domstol. Men den som icke tror, han är redan dömd, hans öde är redan afgjordt, och hwarföre är han dömd? War det derföre, att Gud hade lust till att fördöma? eller war det derföre, att han icke kunde annat än blifwa fördömd? Nej han är redan dömd, derföre att han icke trodde i Guds ende Sons namn. Mennifkan sjelf framkallade denna dom med sitt förhållande till den ende, i hwilken salighet är att finna, dermed att hon icke trodde i Guds ende Sons namn, att hon stötte tillbata Guds kärlek i Christo, Guds nådesanbud,

att hon föraktade och i otro wände sig bort ifrån en sådan Frälsare.

Uti och genom tro eller otro uppenbara sålunda människorna hela sitt inre, sin allra innersta ställning till Gud, till ljuset, till heligheten. "Den strängaste rättsundersökning", säger någon, "kunde icke bringa saken i klarare dag än otro", och detta just emedan människan genom denna sin otro lägger i dagen sitt innersta, sin viljeriktning. Detta bekympar Herren tydligt och klart, då Han i texten säger: Men detta är domen, att ljuset är kommet i werlden, och människorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gerningar woro onda (v. 19). Människorna älskade, säger Herren, såsom såge Han hela deras förhållande till ljuset redan afslutadt. De älskade, det är således icke närmast eller egentligast fråga om ett förstående, en insigt, utan om en hjertats och wiljans sak, ty detta är ju kärleken. De älskade mera mörkret än ljuset. Der är något i ljuset, som tilltalar människans innersta, ty detta är ju beslägtadt med ljuset. Och huru skulle det kunna annorlunda wara, än att en människa, om än endast i förbigående, ljusligt beröres af de ljusets strålar, hwilka falla in uti hennes mörta hjerta? Skulle hon icke tilltalas af det ordet om Guds kärlek i Christo, af ordet om Guds nådefulla wilja att göra henne salig? Ja, till och med det ord, som framställer Kristus såsom förebild, skulle det icke hafwa något tilldragande uti sig? I djupet af sitt wäsende måste hon ju känna och erkänna: ja, sådan skulle jag wara. Men kärleken till mörkret fick dock i allmänhet öfwerhand; man litasom framlockades af de milda strålarne, men snart drog man sig åter tillbaka från ljuset in i mörkret, ty, säger Herren, deras gerningar woro onda. I ljuset är nemligen också något, som straffar, emedan det är ett heligt ljus. Ja, i sjelfwa det ordet om Guds kärlek såsom en helig kärlek, som kräde ett offer, offret af Hans egen Son till syndares frälsning, ligger ock något straffande, ty det låter ju människan förstå, att hon måste frälsas från synden, om henne skall wäl gå; och då det lofwas, att hwar och en, som tror på Sonen, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif, så innessluter äfwen detta

evangeliska ord något som straffar och dömer, samt kräfwet ett uppgifwande å menniskans sida af hennes sjelfgodhet och egenrättfärdighet, ty hon kan icke anamma detta ordet utan att uppgifwa sin sjelfbelåtenhet och sjelftillräcklighet. Om man nu icke blott af naturen är ond, utan också will förblifwa ond, förblifwa i den synd, från hwilken Christus will frälsa, framhärda uti sin sjelfgodhet, som är motsatsen till tron, så älskar man ju mera mörkret än ljuset; och då man så älskar och blifwer i mörkret och icke will låta sig straffas af ljuset, så dömer man ju sig sjelf, sitt eget inre förhållande i hjerta och wilja. Ty det är ju då menniskans inre riktning, hennes hat till ljuset, hennes onda wilja, som blir afgörande. Ty, säger Herren, hwar och en, som illa gör, hatar ljuset, och kommer icke till ljuset, att hans gerningar icke skola warda straffade. v. 20. Den, som gör illa, lefwer uti det tomma, såsom ordet egentligen säger, ware sig nu att han framlefwer i den ena eller andra uppenbara synden, eller att han söker lifwet uti denna werldens tomma wäsende, han hatar ljuset; först och främst ordets ljus i allmänhet, emedan det uppdagar och bestraffar ett sådant lif i syndens eller werldens tomma ting, men ännu mer evangelii ljus, emedan det allra klarast låter honom se, huru illa han gör; och allra synnerligast wänder sig en sådan menniskas motwilja likasom instinktmesigt mot Herren Jesus sjelf, emedan det aldrig annars wisar sig så tydligt, huru illa man gör, då man lefwer utan Gud i synd och fåfänglighet, som då man står inför Herrens Jesu bild. En sådan menniska kommer då icke till ordets ljus att betrakta sig deri, eller till evangelii ljus att hängifwa sig deråt, att tro derpå, ty hon will icke, att hennes gerningar och wäsende skola warda straffade, will icke, att detta allt skall wisa sig i hela sin förwändhet sådant det är, emedan hon ju då äfwen skulle i sitt samwete öfswertygas om, att det måste öfswergifwas och lemnas. Hon blir i mörkret. Hon tror icke. Men hwarföre? War det wäl därför, att hon icke hade ett nog klart förstånd, icke nog insigt? Nej. Eller war det därför, att hon hade ett för skarpt förstånd, för mycken insigt, för att kunna förlifa sig med evangelium? Nej. Hennes

förstånd hade nog följt med och hennes myckna kunskap i annat wetande hade icke lagt hinder i hennes väg, om hon blott welat komma till ljuset. Nej, det som hindrade henne att tro war hatet till ljuset, kärleken till synden, den onda wiljan. **I hafwen icke welat**, säger Frälsaren till Judarne, då Han så ofta welat församla deras barn till Sig, men förgäfwes. Så dömer sig menniskan sjelf med sin otro. Så är detta, icke något annat, domen, att ljuset är kommet i werlden, men menniskorna älskade mer mörkret än ljuset.

Om wi arme menniskor dock rätt besinnade detta, att det är vår wilja, icke vårt förstånd, som så att säga har det afgörande ordet i den wigtiga frågan om tro eller otro! Wi neka icke, att den, som är begäfwad med ett klarare förstånd och en mera genomträngande tankkraft, och som därför har behof af att reda allt för tanken, kan stöta på hinder för tron, om hwilka den mera ensaldige ingen aning har. Derföre skall den senare icke wara suar att döma den förre, om han icke genast kan tilllegna sig evangelii sanningar, utan måste genomtämpa en allwarfom strid med twiflet. Men i sista hand blir det dock afgörande, om någon will sanningen, älskar ljuset; då skall han komma igenom twiflets mörkaste natt och omsider tränga fram till trons ljus. Ty den som gör sanningen, han kommer till ljuset, att hans gerningar skola warda uppenbara; ty de äro gjorda i Gudi. Men hwad innebär då detta att "göra sanningen"? Det är att ställa sig på sanningens sida, så att man både gifwer den rätt uti sitt inre och att man är willig att göra allwar med sanningen, att man gör, följer och lyder den. Att göra sanningen är här detsamma, som på andra ställen i Skriften kallas att "wara af sanningen" (Joh. 18: 37), att "wara af Gud" (Joh. 8: 47), att "lyda" sanningen (Joh. 7: 17). Hwad det är att göra sanningen, komma till ljuset o. s. w., det lära wi allra tydligast af Cornelius, höfwidsmannen. (Ap. G. 10). Han war wäl en hedning, utan Guds i ordet uppenbarade sanning. Men den sanning han hade uti sitt samwete, mot den war han trogen, den gjorde han. Denna sanning manade honom att nalkas Gud, skaparen, denna sanning bjöd honom och att tänka

på den nödstälde lifen, ty skulle icke samwetet lägga hwar och en sådant på hjertat? Dessa maningar följde han. Det heter ju om honom, att han gaf folket mycken almofa och bad till Gud alltid. Se, sådant är att göra sanningen, nemligen att du är trogen emot och öfwar det du genom samwetet eller Guds ord förstått och insett såsom sanning. Den som så gör sanningen, han kommer till ljuset, till det fullare och klarare ljus, som erbjuder sig åt honom. Medan sjelfwa detta görande af sanning innebär ju en riktning, en dragning åt ljuset. Huru skulle då icke en menniska med detta sinne komma till ljuset, der det möter henne. Så hade Cornelius kommit till det ljus, som utgick från Jerusalem, och snart skulle han komma till ett ännu klarare, fullare ljus, till det ljus, som strålade honom till mötes uti Petri predikan om Jesus Christus. Ja, hwar någon är af sanningen och verkliga längtar efter ljus, der drager en sådan menniska sig icke undan för evangelium om Jesus Christus, utan hon kommer till ljuset, hon tror på honom, som är ljuset, och hos hwilken hon finner allt det hon begärt, all den sanning, som hon sökt, all den nåd, efter hwilken hon trängt, all den rättfärdighet efter hwilken hon hungrat. Så kan hon komma till ljuset, att hennes gerningar må warda uppenbara. Hon behöfwer icke och will icke draga sig undan ljuset, ty hon har intet att dölja, hon trängt ju efter ljus och sanning; och hennes gerningar äro gjorda i Gud. Icke förnekar hon sin synd, icke kommer hon med sina gerningars förtjenst, att igenom dem warda rättfärdig. Nej, emedan hon är af sanningen, bekänner hon gern sin synd och sina misgerningar; men derföre att hon så är af sanningen och ställt sig på sanningens och Guds sida, så är hela hennes wäsende uppenbart för Gud, hennes längtan och trängtan är känd af Gud, och det hon i sådant sinne gör, det är ock gjordt inför Gud och i Gud, derföre kommer hon till ljuset.

Hwilken skilnad mennistor emellan uppenbarar sig nu icke här? Å ena sidan hatar man ljuset, kommer icke till ljuset, emedan man icke will hafwa sina gerningar straffade; å andra sidan kommer man till ljuset, emedan man är af sanningen

och med hela sitt wäsende trängtar efter ljuset. Å ena sidan drager man sig tillbaka för ljuset in i mörkret; å den andra tränger man fram ur mörkret till ljuset. Den ene tror på ljuset, den andre förkastar det. Den ene stannar i otro och förgås, den andre tror på Jesus och skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Detta är domen, och denna dom fälla menniskorna sjelfwa. Med sitt olika förhållande till Kristus lägga de i dagen sin inre olika ställning, "likasom om morgonen, då solen kastar sina strålar, somliga foglar tillsluta sina ögon och uppsöka mörkret, under det att andra breda ut sina wingar och helsa solen med sin sång."

Huru gör du, o själ? Ljuset är kommet i Kristus. Det har lyst dig till mötes i strålande klarhet under alla dessa högtider, wi nu firat. Den helige Ande bringar dig detta ljus nära i det ordet om Guds kärlek. O, slut icke ditt hjerta till! Drag dig, icke undan detsamma! Fatta kärlek till sanningen, uppsäg gemenskapen med synden och träng så in i det ljus, som ännu till dig sänder sina strålar, då det förkunnas dig: Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin ende Son, på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Amen.

Tisdag.

Församlingen, Christi kropp.

Gud hafwer satt Christus församlingen till ett hufvud öfwer allting: hwilken är Hans kropp och Hans uppfyllelse, som allt i allom uppfyller. Eph. 1: 22—23.

Apostelen Petrus gifwer oss en förklaring af dessa ord, då han i sin förkunnelse på pingstdagen säger om Herren Jesus: Medan Han nu med Guds höggra hand upphöjd är, och löftet fått hafwer af Fadren om den helige Ande, hafwer Han utgjutit detta, I nu sen och hören. Apg. G. 2: 33. Genom den helige Andes utgjutelse har Christus bewisat sig såsom hufvudet för församlingen, ty genom meddelandet af sin Ande har Han bildat sin församling, i de troendes samfund skapat sig en kropp.

De wordo alla uppfylde af den helige Ande. Så bestrifwes i Ap. G. 2: 4 det stora pingstundret, det nya stappelseverket, som på pingstdagen egde rum. Kristus är hufvudet, församlingen är Hans kropp. Betänka wi hwem och hwad Han är, som här kallas hufvudet, så kunna wi deraf få en föreställning om huru hög och herrlig den församling är, som kallas Hans kropp. Han är satt öfwer allting, öfwer allt, som nämnas kan, icke allenast i denna werlden, utan ock i den tillkommande. Men Han, som så har allting under sina fötter, Han står till församlingen i det närmaste och innerligaste förhållande såsom des hufvud. Satt till arswinge öfwer allting, är Han ock satt till att lefwandegöra, beskydda och regera församlingen, ja, hwad ännu mera är — till att uppfylla denna sin kropp med sin fullhet. Församlingen är Hans uppfyllelse, som allt i allom uppfyller. Af Honom, som hufvudet är, tillhopafogas hela kroppen, så att en lem hänger intill den andra. (Eph. 4: 16). Från Honom såsom

hela skapelsens medelpunkt utgå alla krafter till allt som lefwer; men församlingen allena mottager af Hans fullhet. Henne vill Han meddela sina gåfwor, på henne vill Han fungöra sina obegrundliga rikedomar, i och genom henne wille Han förherrliga sig. "Christus lefwer städse och alltid på nytt sitt lif och uppenbarar alla återlösningens hemligheter i sin lekamen, församlingen; Han lider i sina förföjlida, betryckta, arma och sjuka lemmar, Han suckar och beder, är saktmodig och ödmjuk, kärleksfull och lydig i sina lemmar. Han uppstår städse åter i ewig, ny Guds-kraft i sin församling." Derför stämmes Han icke att kalla henne för sin brud, hwilken Han älskat och för hwilken Han utgifwit Sig sjelf, på det Han henne helga skulle, att hon måtte wara utan fläck och skrynka (Eph. 5: 23 ff.); med henne har Han trolofwat Sig och will Han en gång hålla lammet's bröllop (Upp. 21: 9), hon är lefwandes Guds hus (1 Tim. 3: 15), Guds tempel (1 Cor. 3: 9), som uppbygges Gudi till ett hemman genom Anden (Eph. 2: 22); hon är konungens dotter, klädd i gyldene stycken, gauska herrlig inwärtas (Ps. 45: 14.) Men såsom Han är, så äro ock wi i denna werld. Derföre är församlingens höghet och herrlighet fördold, likasom hennes lif är fördoldt med Christo i Gudi. Det är endast för trons öga, hon eger någon herrlighet, ty hon måste lida med Christo, "uppfylla det, som fattas i Christi lidande" (Col. 1: 24). Och såsom det gälde Herren, så ock församlingen: Salig är den, som icke förargas i Mig! Men ehuru lidande, föraktad, wanwördad och försmäddad, skall hon dock bestå, och helwetets portar stola icke warda henne öfvermåttige; ja, likwäl skall Guds stad lustig blifwa med sina brunnar, der den Högstes heliga boningar äro. Gud är när dem derinne; derföre skall han wäl blifwa: Gud hjälper honom bittida. Ps. 46: 5—6. Desz brunnar äro Guds ord och sacramenter, och Gud, den helige Ande, är när de troendes samsfund. Han skall blifwa när eder ewinnerliga, detta är Herrens löfte till församlingen. Så skall denna en gång komma till en tro och Guds Sons kunskap, till Christi fullbordiga ålders mått (Eph. 4: 13), uppfylld med allehanda Guds fullhet. (Eph. 3: 19).

Har du hjerta för denna Herrens församling? Är Christi tropp dig kär? För denna församling war det, som Paulus wille allt lida: Nu fröjdar jag mig i mitt lidande för eder, och uppfyller i mitt kött, hwad som fattas i Christi lidande, för Hans lefamen, som är församlingen (Col. 1: 24). För denna församling arbetade och kämpade han; det wäl och we bar han på sitt hjerta. Men huru är det med oss? Wi kunna tilläfwentyras nitälska för enskilda själar frälsning och arbeta för deras wäl, men församlingen — älska wi henne, wilja wi lida med och för henne, wilja wi offra oss för hennes wäl? Ja, wi må wäl fråga: Leswa wi hennes lif, såsom lemmar i den lefamen, hwars hufwud Christus är? Herre förena mig med Dig genom den helige Ande i kärleken, att jag och måtte älska din församling och gifwa mig ut för henne.

Christus kyrkans hufwud är
Så och hennes brudgum kär,
Hon till Honom fätter tröst,
Lyfvar ödmjukt till Hans röst.

Kyrkan är för Honom kär,
Såsom Hans lefamen är;
Henne Han till godo ser,
Henne aldrig öfwerger.

Han i dopet henne twått,
Der sitt reningsbad hon fått;
I sin egen ofskulds strud
Kläder Han sin kära brud.

Mot hwar fiende hon får
Skydd af den, som allt förmår.
Kyrka, Honom trogen blif,
Han dig gifwer frid och lif.

Herre Jesu! Låt Du mig
Leswa städs i tron på Dig;
Uti blodets purpurstrud
Fryde Du mig som din brud!

Amen.

Onsdag.

Inbördes äro wi hwarandras lemmar.

Såsom wi uti en lekamen hafwe många lemmar, men alla lemmar hafwa icke allt samma embete; så äro wi nu många en lekamen i Christo, men inbördes äro wi hwarandras lemmar. Rom. 12: 4—5.

Christus är hufwudet för kroppen, som är församlingen. Uti Honom allena blifwa de många ett, en lekamen; utan Honom är ingen verklig enhet, ingen rätt sammanhållning: Så äro wi nu många en lekamen i Christo. På gemenskapen med Honom beror det, om wi höra till lekamen, och så äfwen hänga intill hwarandra såsom lemmar. Derföre blefwo wi redan i dopet inlemmade i denna Hans lekamen, likasom på pingstdagen de tretusende, som fingo ett stygn i sitt hjerta och derföre frågade hwad de skulle göra, hänwisades till att göra bättring och låta döpa sig i Jesu Christi namn. Redan i vårt lifs första stunder har således Herren upptagit oss i gemenskap med Sig och sin lekamen, att wi såsom lemmar i densamma skulle wäga till i all stycke i Honom, som hufwudet är. Ty wi äro uti en Ande alla döpta till en lekamen (1 Cor. 12: 13). På denna gemenskap med Honom och Hans lekamen beror all vår salighet. Hwar derföre någon löslitit sig från denna gemenskap, han stynde att i botfärdighet och tro åter inträda i densamma, att han må i sanning kunna säga med hela Guds församling: Så äro wi nu många en lekamen, men inbördes äro wi hwarandras lemmar.

Huru hög och herrlig är då icke en troende menniskas ställning såsom en lem i Christi kropp? Hennes yttre ställning, hennes plats i denna lekamen måtte wara hwilken som helst, hon hörer dock till lekamen. Ty lekamen är icke en lem, utan många. Om alla lemmarne wore en lem, hade samma ställning, uppgift och begåfning, hwar blefwe då lekamen?

Men nu äro lemmarne många och lekamen en. Ögat kan icke säga till handen: Jag behöfwer dig intet; eller hufvudet till fötterna: Jag behöfwer eder intet. Nej, Gud hafwer satt lemmarne hvar för sig, särskildt, på det att under all åtskilnad uti lekamen ingen skiljaktighet skall vara, utan att alla lemmar skola hafwa omsorg om hwarandra. Så skola lemmarne hafwa allt gemensamt, såsom med hufvudet Kristus, så ock med hwarandra, i nöd och lust. Om en lem lider något, så lida alla lemmarne med; och om en lem warder herrlig hållen så fröjda sig alla lemmarne med. 1 Cor. 12: 12—26. Hvilken fördold wälsignelse tillflyter icke genom denna gemenskap den enskilde såsom lem i det hela? Wisserligen får han bära på de andras nöd, men han bäres också af gemenskapen med dem. Denna gemenskap är något hemlighetsfullt och verkår på ett hemlighetsfullt sätt, men så sant wi tro på ett "de heligas samsund", så wißt så wi ock erfara wälsignelsen af densamma, om wi annars hafwa lif i Christo; och i den mån, som wi lefwa ock in uti denna gemenskap, skola wi ock få förnimma att den är en salig verklighet. Huru månet: "Fader vår — —", som bedes af Herrens trogna, blir icke äfwen mig till wälsignelse!

Men är det en salig förmån att vara en lem i Christi lekamen, så medför detta också ett anspråk. Wi skola då tjena hwarandra såsom lemmarne uti lekamen tjena hwarandra. Dersför skrifwer ap. Paulus: Men warom rättssinnige i kärleken och wägom till i all stycke i Honom, som hufvudet är, Kristus, af hwilken hela kroppen tillhopasogas, och en lem hänger intill den andra genom all ledamöter, der den ene lemman tjenuar den andre efter det verk, som hvar lem hafwer i sitt mått, och gör att kroppen wäget sig sjelf till förbättring genom kärleken (Eph. 4: 15—16). Så gäller det då att hwar och en aktar på det verk, som han hafwer fått, och att han just uti detta verk, i de förbindelser, i hwilka han genom Guds sskickelse kommit med andra, tjenuar med sin gåfwa. Då tjenuar han ock hela lekamen. Och genom sådan tjänst wäget kroppen sig sjelf till förbättring genom kärleken. Ett sådant tjenande af det hela förutsätter, att

man förgäter sig sjelf, att man i kärleken icke söker sitt. Men om du så förgäter dig sjelf, för att tjena lekamen och dem, som äro lemmar med dig i lekamen, så kommer det dock dig till godo. Då den ene lemman i vår kropp tjänar och hjälper den andra, så har han ju icke alltid genast något gagn deraf för egen del; men om hela kroppens väl derigenom främjas, så kommer detta i och dermed äfwen denna lem till godo. Huru skulle vi icke då, om kärleken wore rätt lefwande, glömma oss sjelfwa för att tjena hwarandra inbördes, icke se hvar och en på sitt eget bästa, utan hvar och en på en annans och hela Christi lekamens bästa? Och om vi så gjorde, huru skulle icke då, när lekamen växte sig sjelf till förbättring, också den enskildes förbättring och tillväxt för hvar man blifwa uppenbar? Och huru skulle då någon afund kunna finna rum? Om en annan lem blefwe hållen herrligare än jag, hade större gåfwor än jag, intoge en mera framstående plats i det hela än jag; icke skulle jag se illa derpå; nej, jag skulle ju fröjda mig deröfwer, och känna huru detta gälde äfwen mig. — Se, så mycken makt ligger derpå, att hos Herrens trogna den sanningen får bewisa sig lefwande, att de äro lemmar i lekamen och inbördes hwarandras lemmar.

O, Du, som är vårt hufwud, Herre Jesu Christe, gif alla dina christtrogna nåd att förstå och förfara hwad det är, att de äro inbördes lemmar i din kropp, som är församlingen, att de måtte tjena hwarandra inbördes.

Har jag den minsta gåfwan:
 Af Gifwaren deroftwan
 Hon gafs, och nog jag har.
 Ett öga kan ej höra,
 Och foten kan ej göra
 Hwad handen gör: det wet en hvar.

Dig, Herre, will jag lofwa,
 Förnöjd med hwarje gåfwa,
 Som Du mig låter få.
 Jag will ej mer begära,
 Än att jag, till din ära,
 Ett nådens redskap wara må.

Amen.

Chorsdag.

Andens enhet.

Så förmanar jag nu eder, jag fången i Herranom, att I wandren såsom tillbörligt är, i den kallelse, der I uti kallade ären; med all ödmjukhet och långmodighet; med tålmod nuddragandes den ene den andre i kärlekenom: Winläggande eder att hålla Andens enhet genom fridens band. En kropp och en Ande, såsom I och kallade ären uti ett edert kallelsets hopp: En Herre, en tro, ett dop, en Gud och allas vår Fader, hwilken är öfwer eder alla, genom eder alla och i eder alla. Eph. 4: 1—6.

Huru mycket är der icke, som kan bidraga till enhet inom Guds församling? Denna är ju en kropp, med ett hufwud. Hon har i detta sitt hufwud en Herre, hwilkens namn alla, som äro lefwande lemmar i denna kropp, åkalla, och under hwilken alla lyda; hon har en tro, i hwilken alla hänga wid Honom, som hufwudet är, och genom hwilken alla mottaga all nåd; det är ett dop, genom hwilket alla blifwit implantade uti Kristus och med hwilket de alla förpligtat sig att hålla sig till Honom såsom sitt hufwud, och till hwarandra såsom lemmar; det är en Gud, till hwilken alla hafwa tillgång uti en anda, en Gud, som är Herre öfwer alla, som verka genom alla och will bo uti alla. Alla äro och kallade uti ett deras kallelsets hopp, hoppet till den herrlighet, som Gud gifwa skall alla dem, som Honom älska. Och dertill kommer nu och en Ande, som på ett lefwande sätt förenar alla trogna med Kristus och med hwarandra. Här är således intet blott yttre enhets band, utan ett inre, andens band. En sådan enhet kan ingen menniska åstadkomma eller verka; nej, den är ett Andens verk, hwarföre den icke heller kan ega rum mellan andra, än dem, i hwilka Christi Ande bor. Apostelen uppmanar dertföre de christna icke att åwägabringa enheten, utan att hålla, att

att waka öfwer och bewara den enhet, som finnes, der Anden är en. Der så icke är, der skall det wisa sig såfångt med alla ansträngningar att få verklig enhet till stånd. En stenbar enhet i det yttre och till en tid kan wäl åstadkommas, men verklig, waraktig enhet är endast Andens enhet. En blott yttre enhet och sammanlutning lider icke någon olighet, och detta emedan den ej har någon djupare grund. "Enighet i tro och kunskap, enahanda sinne, mening och tal uppväxa ur enheten i Anden. Men wid oligheten i gäfwor, insigt och kunskap kan man dock hålla Andens enhet, om man icke sätter så mycket värde på sin mening, att man därför uppoffrar enheten i Anden." Denna Andens enhet kan således bestå under mycken olighet, just därför att den dock är enhet i Anden.

Då apostelen uppmanar till ett winläggande om att hålla Andens enhet, tager han dermed i anspråk hela vårt bemödande för bewarandet af denna enhet. Han wet wäl, att på sådan enhet beror hela kroppens, hela församlingens wäl. Det war ju också om denna enhet, som Herren Jesus bad sin himmelske Fader uti den öfwerstepresterliga bönen. Se Joh. 17: 21—23. Det är därför som Skriften nämner trätor, twe-drägt, parti ibland köttets gerningar (Gal. 5: 20), ehuru just dessa syndar oftast framträda i en andlig form. Dessa äro de, säger Judas (v. 19), som parti göra, köttflige, icke hafwande Anden. Och Paulus skrifwer i Rom. 16: 17: Skäre bröder, jag förmanar eder, att I hafwen uppseende på dem, som twist och förargelse åstadkomma mot den lärdom, I hafwen lärt, och wiker ifrån dem. Huru borde wi icke lägga detta på hjertat i denna tid, då man förenar sig om så mycket, under det att å andra sidan det är så litet af Andens enhet, och så mycket talas och göres till hinder för denna enhet?

Men huru skall då Andens enhet hållas och bewaras? Genom fridens band, genom det band, som i frid sammanbinder dem, som äro lemman i Iekamen. Och hwad är wäl ett sådant band om icke kärleken? Kärleken kallas ju därför också (Col. 3: 14) fullkomlighetens band. Men detta band är sammanflätadt af ödmjukhet, långmodighet och tålmod: Wandrer — — med alla ödmjukhet och långmodighet, i tåla-

mod unddragandes den ene den andre i kärleken. Ödmjukheten gör, att man icke håller mycket af sig sjelf, icke håller på sin ensfilda mening och tanke såsom skulle man ensam hafwa det rätta; ty är det icke detta, som så ofta hindrar Andens enhet? Långmodigheten gör, att man kan hafwa fördrag med en annans brister i insigt och lif och wänta till des han kan blifwa hulpen till det bättre är; och det saktmodiga fördragandet har med sig, att man icke i häftighet och otålighet stöter bort den, som felar i det ena eller andra, utan i kärleken unddrager honom. Se, om wi så wandrade i ödmjukhet, långmodighet och saktmod, männe icke då mycket, som sönderslitet är, skulle helas, och det, som splittradt är, skulle förenas bland dem, som hafwa samma Ande? Derom läggom oss winning!

Herre Jesu, förbarma dig öfwer din församling och öfwer hwar och en af oss, som wilja höra Dig till, att wi icke måtte sönderslita den Andens enhet och det fridens band, med hwilka Du will omgifwa oss. Gif oss att i ödmjukhet och kärlek förenas i Dig och förenas med hwarandra!

Allt menniskofslägtet med ett blod
Förlöstes att i renhet,
I ödmjukhet och tålmod
Bewara Andans enhet.
En medlare, en tro, ett dop
Bjöd samma tröst åt alla,
Som låta sig af nådens rop
Till bot och bättring kalla.

Ty hjälp oss, Herre! att wi må,
Bland gåfwor mångahanda,
Som af din rika nåd wi få,
Dock lifwas af en anda,
Som, kärleksfull och ljus och blid,
Kan våra hjertan rena
Och, i rättfärdighet och frid,
Med Christo oss förena!

Amen.

Fredag.

En widt upplåten mun.

Jag böjer mina knä till wår's Herras Jesu Christi Fader: Den der rätte Fadren är öfwer allt det fader heter i himmelen och på jordene. Att Han wille gifwa eder kraft, efter sine herrlighets rikedomar, att I starke warden genom Hans Nåde till den inwärtas menniskan, att Kristus må bo genom trona i edor hjerta, stadeliga rotade och grundade i kärlekenom. Att I mågen begripa med all helgon, hwad bredden, och längden, och djupet, och höjden är: Och dermed känna Christi kärlek, den all kunskap öfwergår: på det i mågen uppfyllda warda med allehanda Guds fullhet. Eph. 3: 14—19.

Herren säger till sitt folk (Ps. 81: 11): Jag är Herren din Gud, som dig utur Egypti land fört hafwer: Låt din mun widt upp, låt Mig uppfylla honom! och will dermed locka och uppmuntra sitt folk till att i bön widt upplåta sitt hjerta för den nåd Han har i beredskap. Kunde det heta så i gamla testamentets tid, huru mycket mera i det nya? Hwilken fullhet af nåd innesluta icke de frälsningsgerningar, som förhållas nya testamentets församling, och hwilka wi nu under de tre stora högtiderna hafwa fått betrakta? Den treenige Gudens nåd förhållas öf öfwen i dessa ord af Paulus i Epheserbrefwet. Här möter öf Gud såsom wår's Herras Jesu Christi Fader, såsom den rätte Fadren öfwer allt det fader heter i himmelen och på jorden, som gifwer efter sin herrlighets rikedomar. Här möter öf Christi kärlek, den all kunskap öfwergår, såsom målet för alla helgons begripande och förnimmande, en kärlek, hwilken sträcker sig så långt tiderna igenom, famnar så widt, att den utsträcker sig efter alla, sänker sig så djupt i lidande och död, för att rädda de fallna, stiger så högt, att den will föra de elända med sig till herrligheten. Och

med denna kärlek vill Han bo genom tron i de sinas hjertan. Här möter of den helige Ande, som gör den inwärtens menniskan skicklig att mottaga Kristus och stark, att Han må komma till stadga derinne. Och målet, hwarpå Gud med all denna nåd syftar, är intet mindre än detta: att **J** mågen uppsyldes warda med allehanda Guds fullhet.

Men här möter of i dessa ord också något annat, en mun, som widt upplåter sig för all denna nåd. Orden äro ju en Pauli bön. **J** bön slyr han dertill att få det, som utlofwadt är, ej blott för sig sjelf, utan of för församlingen i Ephesus. Han böjer sina knä i bön till Gud såsom den rätte Fadren, att Han efter rikedom af sin herrlighet, af den nåd, som Han uppenbarat, wille gifwa deras inwärtens menniska kraft genom sin Ande, att Kristus måtte kunna bo i deras hjertan genom tron, på det de måtte rotas och grundas i kärleken, att de så måtte sättas i stånd till att med alla helgon fatta Christi kärlek från alla des olika sidor, och så genom tron på och erfarenheten af denna kärlek uppsyllas med allehanda Guds fullhet.

Har Herren upplåtit sin fullhet för of, då Han sände of sin ende Son och lät all fullhet bo i Honom, att wi af denna Hans fullhet skulle taga nåd för nåd; har Kristus, Guds Son, betett sin kärlek emot of i lidande och död, i uppståndelse och himmelsfärd; har Gud sändt församlingen sin Andes gåfwa, och lofwat att genom Honom beklåda of med kraft utaf höjden och göra of skickliga att mottaga och i of upptaga Guds fullhet; — då höfwes det of of, icke att med snöd ligiltighet gå all denna nåd förbi, — ty huru stola wi undsly, om wi sådan salighet icke akta? —, icke heller att med otrons mismod tänka på eller att lamt önska of något af detta goda; nej, då höfwes det of att låta wår mun widt upp i troende, ihållande bön. Dertill uppmanar ju Herren sjelf i de anförda psalmorden. "**J** dem talar Han så wänligt, som en moder kan tala med sitt lilla barn, hwilket hon gifwer mat, och af hwilket hon begär, att det skall widt upplåta sin mun, på det att hon måtte så gifwa det mycket. Wår själs mun är des begär, och det wida upplåtandet af denna

mun ster då man beder med stor tillförsigt. Wi stola icke skona Gud, ty Han är omätligt rik och oändligt god; också förmår Hans Sons förtjenst och förbön obegripligen mycket hos Honom. Wi få med ett stort förtroende bedja mycket af Honom." — Hvad ursäkt hafwa wi då, om wi icke rife warda i Gud?

O, Herre, Du som i din stora nåd widt upplåtit ditt hjerta för oss i Christo Jesu, och nu genom din helige Andes kraft will uppfylla det; ack, upplåt Du oss vårt hjerta och vår mun till ifrig, förtroendesfull bön, att wi med all din fullhet måtte uppfylde warda.

Gud oss med sin nåd will fylla,
 En och hwar sig sjelf må stylla,
 Om han arm förblir och tom;
 När wi käuna oss elända,
 Will Hans nåd vårt armod wända
 I en herrlig rikedom.

När vår mun wi öppna wida,
 När wi bedja, tro och lida,
 Gifwer Han oss mycket godt;
 Wida mer än wi begära,
 Will Hans kärlek oss bestära,
 Ja, ett rundligt nådens mått.

Gud, som ej din nåd will spara,
 Du, som will, att jag skall vara
 Smätkad som din helgedom:
 På ditt eget bud jag wänder
 Mig till Dig och mina händer
 Fyller med din rikedom.

Med din Ande mig besegla,
 Sonens bild i själen pregla,
 Medan än jag wandrar här.
 Uppfyll mig med nådens gåfwa:
 Ewigt will jag då Dig loswa
 Der Du allt i alla är.

Amen.

Lördag.

Ära ske Herran!

Honom, som rikeliga förmår göra öfwer allt det wi bedjom eller tänkom, efter den kraft, som werkar i oss; Honom ware ära i församlingen, genom Jesum Christum, i allan tid, ifrån ewighet till ewighet! Amen. Eph. 3: 20—21.

Såsom apostelen förut widt upplåtit sin mun till att bedja, så upplåter han den här lika widt till att tacka och lofwa. Det, som uppväcker honom till ett sådant lof, är tanken på och erfarenheten af Herrens nådesmakt. Han förmår rikeligen göra öfwer allt det wi bedja eller tänka. Denna Hans kraftförmåga har uppenbarat sig icke blott uti den första skapelsen af denna werld, utan ock i en ny skapelse inom andens werld, och Han bewisar den icke blott uti de yttre, timliga ting, som ligga inom försynens område, utan ock i allt det, som rörer själens wäl, i det nya lifwets upptändande och tillwärt. Hans makt är, om wi så få säga, blifwen en nådens kraft i Kristus, Hans Son, och i den helige Ande. I Kristus är en ny skapelse stedd, all makt är Honom gifwen, och så har den blifwit stäld i nådens tjenst. Genom den helige Ande uppenbarar sig kraften af höjden. Derföre säger ju också Paulus (Eph. 2: 10): **Wi äro Hans werk, skapade i Christo Jesu.** Så sträcker sig Guds makt, genom hwilken Han förmår rikeligen göra hwad wi bedja, äfwen till det andeliga. Ja, Han förmår rikeligen uppfylla vår bön och vårt begär, ty Han är rik på makt öfwer alla dem, som åkalla Honom. Hans förmåga och wilja att werka och gifwa allt, som hör till vår salighet, gå wida utöfwer vårt hjertas tankar och begär. Derför förmår Han göra icke blott det wi bedja och tänka, utan öfwer allt det wi kunna bedja och tänka, efter den kraft som werkar i oss. Denna kraft är ingen mindre än Hans allsmåttiga skaparkraft, Hans öfwerswinneligen stora kraft hos dem, som

tro efter Hans mäktiga starkhets werkan, hwilken Han wer-
kade i Christo, då Han uppväckte Honom ifrån de döda, och
satte Honom på sin högra hand i himmelen (Eph. 1: 19,
20), och hwilken Han nu betar genom sin helige Andes werk-
ningar i församlingen. Församlingen, såväl som hwarje des
medlem, är föremålet för denna nådesmakt. Ty såsom Gud
på församlingen låter sin margfaldiga wisshet warda kunnig
inför förstadömen och herradömen i himmelen (Eph. 3: 10),
så uppenbarar Han på henne också sin öfverswinneliga kraft.
Han hafwer, — så kan denna församling betyga, — samt
med Christo gjort ofwifswande, och hafwer samt med Honom
uppväckt ofwif, och samt med Honom satt ofwif i det himmelska
wäsendet i Christo Jesu, på det Han i tillkommande tid be-
wisa skulle sina nåds öfverswinneliga rikedom öfwer ofwif i
Christo Jesu (Eph. 2: 5—7). Och kunde icke denna kraft
uppenbara sig på hwarje ensfild lem i Christi lekamen, då till-
gången till densamma står hwar och en öppen?

Men bewisar Herren så på sin bedjande församling och på
hwarje bedjande själ, att Han förmår rikeligen göra öfwer
allt hwad wi bedja eller tänka, då skall äran gifwas Honom
i församlingen: Honom ware ära i församlingen. Att ära
och upphöja Honom dertill har Han kallat sin församling.
Detta folket hafwer Jag tillredt Mig, det skall förtälja mitt
pris (Ef. 43: 21). Så talar Herren om sitt egendomsfolk.
Gäller detta icke också nya testamentets församling? Det är
hennes uppgift, likasom det är hennes egen ära, att upphöja
Herrens ära. Herrens lof skall genomljuda hela församlingens
såväl dagliga som ock gudstjenstliga lif. Och såsom all
Herrens nåd flödar till henne genom Jesum Christum, så
skola ock hennes andliga offer uppstiga till Gud och blifwa Ho-
nom behagliga genom Jesum Christum, och det i allan tid, eller
genom alla slägter, såsom det ock stett och ste skall. Herren
är min starkhet och lofsång, och är min salighet; Han är
min Gud, jag will ära Honom, Han är min faders Gud,
och jag will upphöja Honom. Så sjöng Guds folk, då Her-
ren utfört det ur Egypti land och utur trälldomens hus. Min
själ prisar storligen Herran, och min ande fröjdar sig i Gud,

min Frälsare: Den mäktige hafwer gjort mäktiga ting med mig, och Hans namn är heligt, så upptager nya testamentets församling genom den heliga jungfrun samma lofsång. Så skall Herren lofwas från det ena släktet till det andra. Och i ewigheten ljuder från den ena eonen till den andra denna lofsång: Amen, lof och ära, och wiskhet, och tack, och pris, och kraft, och starkhet, ware wår om Gud, ifrån ewighet till ewighet. Amen!

Herre Gud, Fader, Son och Helige Ande! wärdes af nåd bewisa din öfverswinneliga nådeskraft på hela din församling och på mig arme, att äfwen jag måtte Dig ewigt ära med alla dem, som lofsjunga ditt namn.

Ära ske Herran! ja, Herran allena ske ära,
 Mäktig att göra långt mer än wi mäkte begära:
 Härligt och stort
 Är hwad den Ewige gjort:
 Honom vårt offer wi bära.

Amen.

Skriftetal för Trefaldighets-Söndagen.

I Jesu namn!

Jesus sade till Simon: Lagg ut på djupet, och kaster eder nät ut till drägt. Då swarade Simon och sade till honom: Mästare, wi hafwe arbetat hela natten och fått intet; men på din ord will jag kasta ut näten.

Så lyder en del af berättelsen i Luc. 5 kap. om det stora fiskafänget. Tillämpningen af dessa ord på andliga förhållanden är berättigad derigenom, att sjelfwa händelsen ju afbildade, hwad som i andelig måtto skulle ske med Petrus; likasom den ju också hade en andelig inwerkkan på honom.

Den treenige Gudens nåd innesluter ett djup af den rikedom, som är både i Guds wißdom och kunskap, på hwilket wi, i likhet med Nicodemus, om hwilken wi i dag höra, måste lära ofß att lägga ut, om wi wilja komma till lifwet. Att på Jesu ord lägga ut på djupet af Guds nåd, är något, som det städse på nytt gäller att göra. Sæde minst wid den heliga nattwarden hafwa dessa ord sin tillämpning. Åfwen der gäller det att

på Jesu ord lägga ut på djupet.

Redan wid lärjungaskapets början, då en menniska begynner att lyfna till Herrens ord, lägger man, såsom det heter i berättelsen om fiskafänget, "något litet ut ifrån landet". Man har då icke längre så brädt om med allt detta många-handa, att man icke skulle gifwa sig tid att begagna de nådetillfällen, som Herren erbjuder, då han kallar en att lyfna till sitt ord. Man låter då det andra wara för en stund, för att höra Jesus lära, såsom Petrus det gjorde. Åfwen i så måtto lägger man litet ut ifrån land, att man något aflägs-

nar sig ifrån werldswäsendet. Man lägger och något litet ut från sina egna tankar, wid hwilka man förut höll sig, såsom om de funnat wisa en vägen till himlen; också affår man något från det gröfre, egna werkandet i egenrättfärdighet. Men endast "något litet", ty man håller sig ännu i närheten af landet; man har ännu icke alldeles släppt det egna.

Under lärjungaskapets fortgång kommer det genom Herrens ledning och de erfarenheter, som menniskan får göra, alltmera derhän, att hon måste lägga längre ut på djupet. Nya erfarenheter får man genom Guds Andes upplysning göra af egen synd och orenhet, af swaghet och wanmakt. Petrus bekände wid fiska fångets slut, att han war en syndig menniska, från hwilken Herren borde gå bort. Men huru många erfarenheter i den vägen hade han icke ännu qwar att göra! Sådant har då med sig, att man måste lägga längre ut både från werldens wäsende och sig sjelf, ut på ett nytt, större djup af Herrens nåd och kraft, än det man förr behöfde.

Wi hafwa arbetat hela natten och fått intet — detta är den bekännelse, som ofta upprepas. Talar icke Herren sjelf om sådana erfarenheter då Han i Ef. 55: 2 säger: **Hwi läggen I ut penningar, der intet bröd är, och edert arbete, deraf I intet måtte warden? Ett sådant eget arbete, för att rena och hjälpa sig sjelf, förekommer gerna hos den ene under längre, hos den andre under kortare tid, i den första bättringen. Och äfwen det har sin stora betydelse. Det hjälper icke, att andra säga en menniska, att hon intet är och intet har och intet förmår. Sådant blir blott en utanlörd lexa, så länge hon icke sjelf erfarit det. Utan att hon sjelf försökt sina krafter, skall hon aldrig tro, att det med henne är så hjälplöst, som det verkligen är; och huru mycket det än säges henne om nåden, des djup och höjd — också det skall stanna utanför, utan kraft och lif, så länge hon icke sjelf erfarit djupet af sitt elände och sin andeliga nöd. — Äfwen i den dagliga bättringen skall en Jesu lärjunge, isynnerhet då Herren will föra honom framåt på sin wäg och i honom föröka sin kunskap, på nytt få göra erfarenhet utaf, att han fåfångt arbetat i egen kraft, lifasom när särskild nöd i ett eller annat afseende**

är å färde, då han ofta först söker hjälpen inne wid land — på egen hand — förgäfwes.

Genom sådana erfarenheter är det, som en Jesu lärjunge förmås att, i likhet med Petrus efter det fåfänga nattarbetet, lyfna till och följa Jesu ord: **Lägg ut på djupet.**

Der är ett djup af Guds barmhertighet mot de elända. Huru djupt stiger han icke ned till de elända? Der är ett djup af Guds förlåtande nåd. Huru många synder har Han icke fastat ned i det djupet? Der är ett djup af Guds kraft i de swaga. Huru många swaga hafwa icke i wanmakten sänkt sig ned i det djupet och erfarit, att Herrens kraft är mäktig i de swaga? — På detta djup bjuder Han nu den om nåd, hjälp och räddning angelägna menniskan att lägga ut. De erfarenheter, man gjort, den förlägenhet, i hwilken man befinner sig, lemna intet annat öfrigt. De bjuda den nödstälde att lemna landet, der man så gerna håller sig, emedan man der tycker sig hafwa fast fot; eller med andra ord: de twinga själen att öfwergifwa hoppet om egen hjälp och att wåga sig ut på djupet. Detta bjuder oc Herrens eget ord, såsom då det säger, i Rom. 4: 6, att den som icke håller sig wid gerningarne, utau tror på Honom, som den ogudaktige gör rättfärdig, hans tro warder honom räknad till rättfärdighet; det bjuder de törstiga och de, som intet penningar hafwa, att komma och köpa utan penningar och för intet både win och mjölk, Es. 55: 1; det förehåller dem, hos hwilka synden öfwerflödar, en mycket mer öfwerflödande nåd. Rom. 5: 20. Och när Herren, Ps. 50: 15, säger: åfalla Mig i nöden, så will Jag hjälpa dig, så skall du prisa Mig, så har Han ju dermed bjudit den nödstälde att lägga ut på djupet af Hans frälsande nåd. Hwad war det wäl annat den Cananiska qwinnan gjorde, då hon i sin nöd wände sig till Herren? Hwad annat gjorde publikanen, då han åfallade Herrens barmhertighet? Hwad annat höfwidsmannen? Hwad war det wäl, hwartill Herren wille förmå Nicodemus, om icke att så lägga ut från sitt wetande, sin kunskap, sin rättfärdighet, på djupet af Guds nåd och matt?

För Petrus stridde det mot all hans konst och erfarenhet såsom fiskare att midt på dagen kasta ut sina nät och dertill på djupet. Men till Jesu ord hade han förtroende. Dertföre säger han: På ditt ord vill jag kasta ut näten.

För en nödstäld menniska kan det och sammalunda förefalla underligt, ja fåfängt, att lägga ut på djupet af Guds kärlek, nåd och makt. Öfverflödar synden, huru skall man våga att kasta sig uti Guds barmhertighets djup? Är frestelsesnöden swår, huru kunna wänta, att wändandet till Herren skall kunna stäffa hjälp? Synes ingen utwäg ur en förhandenwarande nöd, huru våga att wänta hjälp endast genom att se till Herren allena? Håller man på att försmätta i wanmakt, huru drista att stilla sänka sig ned uti Guds kraft och wänta i stillhet efter Gud, såsom den der allena hjälper? På ditt ord vill jag kasta ut nätet, sade Petrus, och det är swaret på alla dessa frågor; på Jesu ord kan du våga dig ut på djupet, ty Jesu ord äro en fastare botten och bjuda starkare fäste än allting annat. Höfwidsmannen gjorde så: då trodde mannen ordet, som Jesus sade, och gif. Dräneliga hafwa gjort detsamma; ingen har blifwit bedragen, ingen kommit på skam. Emedan Jesus säger det, så må man Honom till ära, i tron på Hans ord släppa allt eget — all egen tillit, hjälp, råd och makt, och lägga ut på djupet af Hans nåd och makt.

Äfwen wid den Heliga Mattwarden gäller det att så lägga ut på djupet. Ty om någorstädes ett djup upplåter sig, så är det här. Här är ett djup af Christi kärlek, ty i kärleken har Han utgjutit sin lekamen och utgjutit sitt blod för oss till gåfwa och offer, Gudi till en söt luft; och i kärleken har Han welat gifwa Sig åt oss, med sin lekamen och blod. Här är ett djup af nåd i Christi blod, utgjutet för många till syndernas förlåtelse, renande af alla synder. Och i hwilken Guds kraft kan icke den wanmäktige här så sänka sig ned? Här betar ju Herren, huru öfverswinneligen stor Hans kraft är till alla dem, som tro efter Hans mäktiga starkhets werkan, hwilken Han werkade i Christo, då Han uppwäckte Honom ifrån de döda (Eph. 1: 20). Det är ju den uppståndne, som här

möter dig och bjuder dig att se upp till Honom, att trösta på Hans kraft uti din swaghet.

Så lägg då ut på detta djup, du nattwardsgäst! Eller håller du dig ännu wid landet? Dwäljes du ännu i werlds- och syndawäsendet? Hänger du ännu wid dig sjelf i kärlek till dig sjelf, i tillit till dig sjelf? Har du kanske ännu icke lemnat rum för Herren att lyfna till Hans lärdom såsom en lärjunge? Då kan du icke lägga ut på djupet. Då kan du icke utan skada komma till Hans bord, ty det är icke sanning i din nattwardsgång.

Eller du har lagt ut något litet ifrån land; men du hindras kanske att lägga ut på djupet derutaf, att något särskildt syndaband håller dig fast wid werldens lusta. Käre, derföre bjuder Herrens apostel, att du skall pröfwa dig, innan du äter af detta bröd, eller dricker af denna kalk, på det Herren måtte få wisa dig, om något sådant band finnes, hwilket håller dig fast och hindrar dig att lägga ut. Det will Han ock låta dig förnimma i ditt samwete, om du der är stilla inför Honom, lyfnande till hwad den Helige Ande der will fåga dig.

Eller det är så att du wäl icke hålles eller hindras af någon särskild synd, men dock icke lagt ut på djupet af ditt hjertas förderf? Du är tilläfwentyras så rädd för att gå in i dig sjelf, att gå på djupet med dig sjelf, af fruktan för att "stanna wid dig sjelf", att du undandraget dig de djupgående erfarenheterna af din synd, att du med den mera allmänna erfarenheten och bekännelsen af ditt elände halkar öfwer och stundar förbi de särskilda djup, som finnas i ditt hjerta. Då skall du heller aldrig kunna på djupet af ditt hjerta erfara Herrens nåd och wälsignelsen af Hans sakrament. På utan berördt af den nåd, som här möter, skall ditt hjerta intet erfara utaf friden på djupet af hjertat, eller utaf nådens kraft att förwandla och omstapa.

Har du werkligen lärt känna och förfara ditt djupa elände, men wägar ej — just derföre — att följa Herren ut på djupen af Hans barmhertighet och nåd; hör då Jesu ord: Lägg ut på djupet! Det är Han, icke wi, som dertill manar

dig. Det är på Hans, icke på vårt ord, du vågar. Det skall icke låta dig komma på skam. Lemna dig sjelf, lemna dig åt Honom, så skall du hos Honom finna hwad du söker, få barmhertighet och finna nåd på den tid dig hjelp behöfmes (Ebr. 4: 16). Ja, lägg ut från djupet af ditt elände, på djupet af Herrens Jesu nåd, under det du bekänner:

Sag fattig syndig menniska o. s. w.

Högmesjopredikan på Trefaldighets-Söndag.

I Guds Fadrens och Sonens och den helige Andes namn!

Jag lefwer, dock icke nu jag, utan Kristus lefwer i mig; ty det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i Guds Sons tro, den mig älskat hafwer, och gifwit Sig sjelf ut för mig.

Med dessa ord, som wi återfinna i Gal. 2: 20, bestrifwer Paulus ej blott sitt närwarande tillstånd, utan han låter oss här äfwen se olikheten mellan detta och det lif, han förut lefde. Olikheten är i sanning stor, ty det gäller ju ingenting mindre än ett nytt lif, en ny medelpunkt för lifwet. Förut lefde han, nu Kristus i Honom. Men han angifwer också, på hwad wäg han kommit till detta nya lif. Då han säger: dock icke nu jag, så har han dermed wisat, att det nya lif, som han nu lefde, icke kommit till stånd utan genom en död för hans jag, för hans sjelfwisshet. Af andra ställen uti hans bref, särskildt af Rom. 7, kunna wi lära, huru han gått denna dödens wäg. Då han sedan säger: Det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i Guds Sons tro, den mig älskat hafwer och gifwit Sig sjelf ut för mig, så anwisar han också samma wäg från död till lif, som Frälsaren sjelf, såsom wi nyligen hörde på Annandag Pingst.

Det är Guds kärleksuppsåt, att hwar och en, som tror på Jesus, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif. Till den ändan har Han sändt sin Son, därför har också Sonen genom sin död och uppståndelse borttagit döden och framburit lif och oförgångligt wäsende i lhuset, och till att tända detta lif har den helige Ande blifwit sänd af himmelen. Så sammanfluter sig hela den treenige Gudens verk med afseende på den enskilda människan uti det nya lifwets upptändande. Det är också därför, som Trefaldighets-söndagens evangelium förhåller oss ordet om den nya födelsen uti Frälsarens samtal med Nicodemus. Men lika wißt som detta ord om lifwet är ett ord

för of alla, emedan Gud i sin nåd ämnat alla lifwets gåfwa, lifawift hafwa wi alla att noga akta på den wäg, på hwilken man föres fram till detta lif. Den kan icke wara någon annan än den Paulus gick, en wäg genom död, ty alla hafwa wi af naturen ett "jag", hvars lif måste få ett slut, om annars Christus i of skall lefwa. Men att Herren wille leda of på denna lifwets wäg, derom låtom of af hjertat anropa den treenige Guden uti efterföljande psalm:

Sw. Ps. 23.

Joh. 3: 1—15. Och war en man af de phariseer, som het Nicodemus, en öfwerste ibland Judarna. 2 v. Han kom till Jesum om natten och sade till honom: Rabbi, wi wete, att Du äst kommen af Gudi för en lärare; ty ingen kan göra de tecken, som Du gör, utan Gud är med honom. 3 v. Jesus swarade och sade till honom: Sannerliga, sannerliga säger Jag dig: Utan en blifwer född på nytt, kan han icke se Guds rike. 4 v. Då sade Nicodemus till honom: Huru kan en menniska födas, när hon är gammal? Icke fast hon på nytt gå in i sina moders lif och födas? 5 v. Swarade Jesus: Sannerliga, sannerliga säger Jag dig: Utan en warder född af watten och Andanom, kan han icke ingå i Guds rike. 6 v. Det som är födt af kött, det är kött; och det som är födt af Andanom, det är ande. 7 v. Förundra icke, att Jag sade dig, att J mästen födas på nytt. 8 v. Wädrret blås, hwart det will, och du hör des röst, och du wetst icke hwadan det kommer, eller hwart det far; alltså är hwar och en, som af Andanom född är. 9 v. Nicodemus swarade och sade till honom: Huru kan detta ste? 10 v. Jesus swarade och sade till honom: Äst du en mästare i Israel och wetst icke detta? 11 v. Sannerliga, sannerliga säger Jag dig: Wi tale det wi wete, och det wi hafwe sett, det wittne wi, och wårt wittnesbörd annammen J icke. 12 v. Iron J icke, när Jag säger eder om jordist ting; huru stolen J då tro, om Jag säger eder om himmelft ting? 13 v. Och ingen far upp i himmelen utom den, som for neder af himmelen, menniskones Son, som är i himmelen. 14 v. Och såsom Moses upphöjde ormen i öknen, alltså måste ock menniskones Son warda upphöjd, 15 v. På det att hwar och en, som tror på honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif.

Den wäg, som Herren förde Nicodemus till lif, wisar sig på hwarje steg såsom en dödens wäg, såsom en wäg till lif genom död. Någon annan wäg till lifwet gifwes det icke. Låtom of då i dag, i det wi lyfna till Herrens samtal med Nicodemus och akta på den wägledning, som denne "mästare i Israel" får af den rätte Mästaren, behjerta

Huru man kommer till lifwet allena genom att dö.

I.

Det är mycket, hwarifrån en menniska måste dö, för att komma till lif. Såsom en öfwerste för de phariseer hade Ni-

codemus mycket, hvarifrån han måste dö; men må ingen tro, att han sjelf är fri från sådant, som måste gifwas i döden. Förlitandet på egen rättfärdighet och wetande om lagen, falska föreställningar om Guds rike och om wilforen för att kunna ingå uti detta rike, se, allt sådant, min åhörare, är något, som ingalunda är utmärkande ensamt för Nicodemus; nej, det är något, som tillhör det köttsliga sinnet såsom sådant, äfwen om detta skulle uppenbara sig uti en annan form än hos den tidens Judar.

Nicodemus inleder sitt samtal med Frälsaren med ett erkännande, att Han är kommen af Gudi för en lärare, och att ingen kan göra de tecken som Han gör, utan att Gud är med Honom. Då Herren till swar härpå och, såsom det synes, afbrytande Nicodemus säger: Sannerliga, sannerliga säger jag dig: Utan en warder född på nytt, kan han icke se Guds rike (v. 3), så riktar Han dermed det första döds slaget åt Nicodemus; det gäller hans naturliga fromhetswäsende. Med detta sitt ord icke blott dömer Herren all ogudaktighet, utan Han kullkastar dermed också hela den fromhetsbyggnad, som hwilar på det gamla wäsendets, den oförändrade naturens grund, allt detta erkännande och bifall, som mennifor gifwa sanningen utan att sjelfwa lemna sig åt densamma, all denna yttre gudaktighet, med hwilken man mera asser att asförda sig en skuld till Gud och en fordran af samwetet, som man med så litet som möjligt will göra sig qwitt, än att gifwa sig med sitt hjerta åt Gud. Herren betygar nemligen, att Guds rike sjelf är af en helt annan beskaffenhet än det köttsliga sinnet föreställer sig det, att wägen till att få se detsamma och erfara dess kraft är en helt annan än den yttre fromhetens, och att dersöre för den, som will se Guds rike, intet mindre är af nöden, än en ny födelse, en ny begynnelse för hela vår inre tillwaro, en födelse, som måste werkas ofrån.

Detta ordet om en ny födelse är wäl egnadt att gifwa en ny dödsstöt, nemligen åt begäret att med förnustet wilja begripa de gudomliga tingen, innan man hängifwer sig åt dem. Köttsligheten och sjelfwifheten hafwa icke lemnat förnustet oberördt; de hafwa på en gång förblindat och uppblåst det, så att det anser sig wara satt till att döma och fatta andeliga

ting, under det att dessa dock för detsamma förblifwa en galenskap, något som den naturliga menniskan icke förnimmer. Utaf alla dessa ting är icke något, som så stöter den naturliga menniskan för hufswudet, icke något, inför hwilket hon så studsar tillbaka, som detta, att hon måste födas på nytt. Wi se det på Nicodemus. Han frågar helt förbryllad: Huru kan en menniska födas, när hon är gammal? icke kan hon på nytt gå in uti sin moders lif och födas? (v. 4.) Och nog får man erfara, huru detta samma ord ännu i dag framkallar samma werkan. Huru mången studsar icke tillbaka wid det ordet om nya födelsen, hållande det för en galenskap, äfwen om man icke uttalar detta lika öppet som Nicodemus; ja, mången menar wäl nära nog, att talet om en ny födelse är en "ny lära", af hwilken man i forna tider intet hörde. — Herren sönar dock ingen från den nöd, som det har med sig att blifwa stäld inför en på en gång så ofattlig och så genomgripande och för menniskan afgörande sak. Han söker icke att för Nicodemus göra den begriplig; det kan den, i likhet med annat, som hörer Guds rike till, icke blifwa på någon annan än den inre erfarenhetens wäg, på hwilken alla Guds werk rättfärdiga sig för samwetet och dermed äfwen i sin mån för tanken. I stället för att söka göra detta Guds werk begripligt för Nicodemi förnuft, framhåller Herren på nytt des obetingade nödwändighet, på samma gång Han hänwisar Nicodemus till de medel och krafter, genom hwilka det kan komma till stånd. Svarade Jesus: Sannerliga, sannerliga säger Jag dig: Utan en warder född af watten och Andanom, kan han icke ingå i Guds rike (v. 5). För Nicodemus war dopet, särskildt Johannes-dopet, icke obekant; till detta skulle Anden komma, med hwilken Jesus skulle döpa, och derigenom det underbara nya födelsens werk åwägabringas. Till oss har Herren redan kommit i dopets bad och derigenom lagt grunden till det nya lifwet och bjudit wilkoren för detsammes återupp-tändande der det blifwit qwäfdet.

Men från et falska begripandet — ty det gifwes dock ett andeligt begripande, ett "förnimmande" — dörr man icke utan att också dö ifrån hwad man i sig sjelf är, har och förmår. Der-

före höra wi Herren nedslå äfwen detta med de orden: Det som är födt af kött, det är kött; och det som är födt af Andanom, det är ande (v. 6). Menniskan är kött och köttsligt sinnad, men köttets sinne är döden, och de, som äro köttsligt sinnade, kunna icke vara Gudi täcke (Rom. 8: 8); huru skulle hon då kunna något vara inför Gud, eller ens något hafwa, deraf hon kunde berömma sig? Och såsom köttslig är hon bunden i det köttliga, kan ej af sig sjelf komma ut ur detta tillstånd, ej sjelf förändra sitt naturliga wäsende, ej frambringa något andeligt, ännu mindre sjelf blifwa andelig; dertill kan det med henne komma endast genom en ny födelse af Andanom. Men är hon bunden i köttet och deß wäsende, huru skulle hon då förmå något till att hjelpa sig sjelf? Hwad förmår en bunden? Så är då detta Herrens ord wäl egnadt att göra om intet alla dessa egenkärlekens föreställningar om hwad man sjelf är, har och förmår. Dock — blotta ordet är icke tillräckligt att öfvertyga menniskan om hennes bundenhet och wänmatt, utan hon måste förfara det under kraftlösa försöt att hjelpa sig sjelf, såsom Paulus enligt Rom. 7 fick förfara det. Helt säkert blef icke heller Nicodemus af detta Herrens ord genast öfvertygad om sin hjälplöshet; det lär icke heller du blifwa; men derhän måste det med dig komma, du måste dö från dig sjelf och hwad du i dig sjelf är och har.

Det är dock ännu något mera, som utmärker det sjelfswiska wäsendet, ännu en sida deraf, mot hwilken Herren riktar en dödsstöt, nemligen det falska, sjelfswiska wetandet. Wi weta mycket och förwerla detta wetande med att vara, d. w. s. wi tro of hafwa och vara så mycket, derför att wi weta så mycket. Och dertill göra wi så mycket af detta wårt wetande, alldeles som om allt berodde derpå, om wi weta och känna en sak eller icke. Det wi icke med wårt wetande fatta, äro wi icke willige att erkänna eller böja of för, det wilja wi ej gerna tro. Förundra icke, att Jag sade dig, att J måsten födas på nytt. Wädret blås hwart det will, och du hörer deß röst, och du wetst icke hwadan det kommer, eller hwart det far; alltså är hwar och en som af Andanom född är (v. 7, 8). "Du wet icke", säger Herren till Nicodemus; och kan

Han icke säga detsamma till oss äfwen med afseende på de enklaste naturtillsdragelser? Huru mycket weta wi wäl om dessas orsaker och werkningar? Men dertföre faller det oss ju icke in att förneka deras werklighet. Ännu mera måste detta gälla med afseende på Andens werkningar. Huru skulle wårt wetande der räcka till; men dertföre så wi icke förundra oss öfwer dem så, som wore dessa werkningar omöjliga, emedan wi icke kunna följa dem med wår tanke. Men icke nog härmed. Äfwen om wi aldrig så wäl wiste om och i anseende till wetandet kände dessa Andens werkningar, så hade wi dermed icke sjelfwa saken. Det är ett stort swalg befästadt mellan hwad wi weta och hwad wi werkligen äro, hwad wi hafwa upplefwat. På Nicodemi fråga: Huru skall detta ske? swarar Herren: Är du en mästare i Jsrael och wet icke detta? (v. 9). Nog wiste mästaren Nicodemus redan genom gamla testamentets ord om en hjertats omstapelse; Herren hade ju redan i gamla förbundet lofwat att gifwa nya hjertan; och likwäl står Nicodemus der inför Herren såsom en den der intet wet. Så skall han då lära, att han med allt sitt blotta wetande ändock intet wet så som honom bör weta, ändock är främmande för sjelfwa saken. Han skall dö från sitt förra wetande, för att nu på ett annat, inre sätt lära, han skall blifwa lärjunge på nytt. — Wi få icke tadla kunskapen och wetandet om de gudomliga tingen i och för sig. Det kan hafwa sin stora nytta, lika wist som okunnigheten lägger ett stort hinder i wägen för Guds Andes werk. Men å andra sidan är det dock wist, att ingen kommer till lifwet, utan att han först döer från sitt wetande, d. w. s. utan att han lär sig förstå, att han med allt sitt wetande och all sin kunskap i Guds ord dock står utansför Guds rike, främmande i sitt hjerta för desj werkligheter, så att han nu har att lära på nytt, alldeles så som om han förut intet wetat. Så stiger man ned från mästareskapet till lärjungaskapet; så blir man, från att hafwa warit en "wis och förnumstig", en af de "få-kunnige", för hwilka Herren kan uppenbara sin nåd och råd.

Så se wi, huru Herren förer Nicodemus steg för steg nedåt och hän emot en död från det blott naturliga fromhetswäsendet, från det falska begripandet, från tilliten till hwad

han i sig sjelf är och förmår och slutligen från det döda, ofruktbara wetandet. Icke på en gång lär Nicodemus detta, men han är dock på vägen och han kommer till målet. Någon annan väg gifwes det icke heller för dig. Wäl dig, om du, såsom Nicodemus, låter lära dig af den rätte Mästaren, äfwen om denna lärdom medför ett smärtefullt döende. Ty

II.

utblottad på all berömmelse, bragt till tystnad med alla förnuftets invändningar, aflädd all egen kraft och uppgifswande allt ditt förra wetande, mötes du då af Herrens lifs- och nådesord uti Hans vittnesbörd. Och så lyder detta vittnesbörd: Sannerliga, jannerliga säger Jag dig: Wi tase det Wi wete, och det Wi hafwe sett, det wittne Wi och vårt wittnesbörd anammen I icke (v. 11). Se, så wittnar Herren, då wår gensägelse tystnat, och wi endast, såsom Nicodemus, fråga: Huru skall detta ske? Och Herrens vittnesbörd är wist och gör de enfaldiga wisa till salighet, ty Hans vittnesbörd grundar sig på omedelbar åstädning; Han talar det Han sett hos sin Fader; Hans ord är sålunda i egentligaste mening ett vittnesbörd. Detta aslägger Han och genom de sina. Äfwen de weta, hwad de säga, och wittna om hwad de sett, då de sjelfwa i erfarenheten upplefwat de ting, om hwilka de tala, under det att otron talar om det den icke sett, och är förgäfwes uppblåst i sitt köttsliga sinne.

Detta Herrens vittnesbörd måste i tron anammas. Derföre klagar Herren: vårt vittnesbörd anammen I icke, och hänwisar oss dermed till trons anammande såsom den enda vägen till lif. Det gäller att tro Hans vittnesbörd, att lemna sitt hjerta och öfwerlåta sig åt Hans nådesord. Derwid måste wi begyuna med att tro Hans vittnesbörd om jordiska ting, d. ä. om sådana ting, som röra vårt tillstånd och det, som med oss måste föregå. Tron I icke, när Jag säger eder om jordiska ting; huru skolen I då tro, om Jag säger eder om himmelska ting? (v. 12.) Mången will först fatta och begripa de himmelska tingen, t. ex. om Guds treenighet, om Guds

rådslut om försoningen, om Christi person o. d.; och när han detta icke kan, så vill han icke lyhna till Herrens vittnesbörd om syndens nöd, om behofvet af bättring, omvändelse och ny födelse. Men det är förwändt. Tror och anammar du icke först Guds ords vittnesbörd om dig och din ställning, icke kan du då fatta det, som ligger utom dig och högt uppöfwer dig. Nej, vill du se lifwet, så måste du obetingadt anamma Herrens vittnesbörd, ty ingen far upp i himmelen, utan den, som for neder af himmelen, menniskones Son, som är i himmelen (v. 13). Ingen annan wet och kan wisa vägen till himmelen än Han, som stigit ned af himmelen, på samma gång Han är i himmelen, i Fadrens sköte, der Han skäddar allt Guds råd. Och ingen annan har banat wäg till himmelen än Han, som for ned af himmelen och sedan for dit upp. Han är vägen. Och emedan Han så banat wägen och sjelf är wägen, så är också vittnesbördet, som Han aflägger, ett vittnesbörd om Honom sjelf, och tron på Hans vittnesbörd en tro på Honom sjelf. Dersför hänwisar Han och Nicodemus och hwar och en, som vill finna lifwet, till denna tro, sägande: Och så som Moses upphöjde ormen i öknen, alltså måste och Menniskones Son warda upphöjd; på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif (v. 14, 15).

Då Israeliterna under wandringen i öknen knorrat emot Gud och emot Moses, sände Herren ibland folket brännande ormar, så att mycket folk i Israel blef dödt. Så kommo de till Moses och sade: Wi hafwe syndat, att wi emot Herren och emot dig talat hafwa: Bed Herren, att Han tager dessa ormar ifrån oss. Mose bad för folket. Då sade Herren till Moses: Gör dig en kopparorm, och res honom upp för ett tecken; hwilken som biten är och ser uppå honom, han skall lefwa. Så gjorde Moses en kopparorm och reste honom upp för ett tecken; och om någon wardt biten af orm, så såg han på den kopparormen och blef wid lif. 4 Mos. 21: 5—9. Då Herren hänwisar till denna förebild, så häntyder Han för Nicodemus allra först på den syndens nöd, i hwilken wi äro stadda. Såsom Israeliten låg för döden till följd af

ormarnes bett, så äro och wi dödligt sårade genom den synd, som den gamle ormen fört in i werlden, genom det syndagift, som genomträngt hela vår natur och förderfwat henne till döds. — Till hjelp emot döden lät Gud Moses upphöja en orm af koppar, lik de kopparröda ormar, hwilkas bett wällade döds. Så har Gud sändt sin Son i syndelig köttis liknelse och låtit Honom upphöjas på korset, ja, gjort Honom, som af ingen egen synd wiste, till synd för oss (2 Cor. 5: 21), på det wi skulle frälsas "från alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld" och leswa genom Honom. — Wid kopparormen hade Gud fäst det löfte, att hwar och en som i tron på detta löfte såg på ormen, han skulle blifwa wid lif. Såsom seendet på kopparormen räddade Israeliten, så skall också hwar och en, som ser Sonen och tror på Honom, icke förgås eller dö uti sin synd, utan frälsas och leswa. Det war wisserligen underligt för Israeliten, att ett seende på en kopparorm skulle frälsa från ormarnes bett; så är det och en underlig wäg till lifwet, att man skall i tron se på Honom, som är gjord till synd. Men så har det behagat Gud, att med dåraktig predikan frälsa dem som tro (1 Cor. 1: 21). Israeliten måste, om han wille räddas, wända bort sina ögon från sina dödligt swidande sår, för att i stället rikta sin blick på kopparormen; så måste och den, som söker bot för sitt arma hjerta och läkedom för sina swidande samwetsfår, wända sina ögon bort från all nöd och synd, för att jästa trones öga på den korsfäste Frälsaren. Intet annat hjälper. Icke det att man känner synden, icke det att man sjelf plåstrar med des sår, icke egna ansträngningar, utan detta, att tro på Jesum, skaffar lif. Ja, midt under det att döden tyckes lägga sin hand uppå ens hjerta, och intet annat kännes än döds och undergång, gäller det att se på Jesus och af Honom wänta lif, och detta icke en gång eller några gånger, utan fortfarande. Skall det komma till lif, så sker det icke dermed, att du en gång kastar blicken på Herren, under det du tusen gånger betraktar ditt elände, utan åter och åter måste du wända blicken till Honom,

— — Och med tronens öga
 uppå korset stadigt se,
 suga honung från deß höga
 stam, som bit ur blommorne,
 Att ditt arma sjuka hjerta
 Af Hans sår och af Hans smärta
 Svarje stund en balsam får
 Emot syndens ormasår.

Genom sådant seende i tron får man lifwet. Så kommer man till lifwet genom att dö, ty i tron mötas lif och död; i sjelfwa tron ligger nemligen ett uppgifswande af alla andra utvägar att finna lif, ett döende från allt, allt eget, på samma gång hon innebär ett hjertats omfattande af Jesus Kristus den korsfäste, såsom den enda grunden för ens frälsning och salighet. —

Se, mine åhörare, på denna väg förde Herren Nicodemus till lifwet; vill du låta föra dig samma väg? Wet, att ingen annan väg finnes till lif än genom död. O, så låt då Herrens Ande medelst ordet föra dig in på denna väg, der du wisserligen alltjemt måste dö från ditt förnufts klotskap, från din egen rättfärdighet och kraft, från allt ditt tomma, döda wetande, men der också lifwet möter dig uti Herrens vittnesbörd. Och när döden med synden uppvaknat i din själ, så fatta om det nådesord, som bjuder dig lif. Ta lyft då ditt öga upp och håll det stadigt fästadt på Jesus din Frälsare så skall du lesa. — Men förgät icke att detta är en väg, ej ett steg blott. Nicodemus kunde icke genast träda in i lifwet, men han fann det omsider, sedan ordet, som i honom plantats, hunnit att slå rot. Anamma så, äfwen du, med saktmodighet ordet, som i dig plantas, så skall äfwen för dig lifsens ljus uppgå. Och har det för dig uppgått, wandra då i deß sten. Skulle död åter möta, så gäller den endast det hos dig, som alltmera måste dö; men måtte då också städse på nytt din trosblick fästas på Honom, som upphöjdes på korset och sedan på Fadrens högra hand, så går du genom död till lif. Amen.

Herrens bön. (Se I p. 112.)

Mel. bearb. af Sv. Pf. 298.

Him-mel-sste Fa-der from-me: Hel-gadt

The first system of music is in 3/4 time, G minor, and features a piano accompaniment with chords and a vocal line with lyrics.

war-de ditt namn, Ditt ri-ke till oss

The second system continues the melody and accompaniment, with the vocal line singing the lyrics.

fom-me; Hjelp oc din vil-ja fram! Gif

The third system continues the piece, with the vocal line singing the lyrics.

bröd, För-låt vå-ra syn-der, För-stör all' djef-va-lens

The fourth and final system on the page concludes the piece with the vocal line singing the lyrics.

fun = = = der Fräls öf från on = = = = = do!

A = = = = men! A = = = = = men!

Responsorier för högtiderna.

1. Advent.

Liturgien. Församlingen.

Be = re = der Herranom väg, Görer Hans sti = gar rät = = ta!

2. Jul.

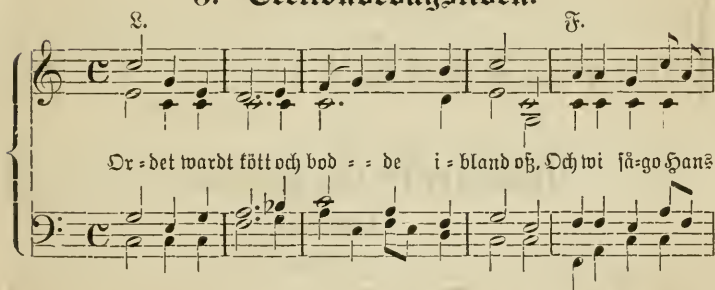
2. 2.

Ett barn är öf födt, En son är öf gifven. Ett

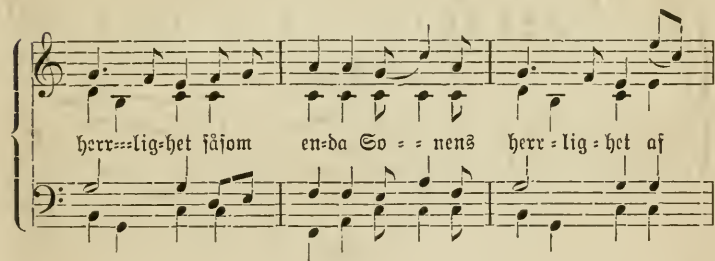

baru är oþ födt, En son är oþ gif = = = wen.

3. Trettendedagstiden.

Or = det wardt fött och bod = = de i = bland oþ, Och wi så-go Hans

herr = = = lig = het såjom en = da So = = nens herr = lig = het af

Fa = dre = = = nom, full med nåd och san = = = ning.

4. Passionstiden.

♩.

Christus är far-gad för wå-ra miß-ges-nin-gar

♩.

stull Och sja-gen för wå-ra syn-der stull.

5. Påsk.

♩.

Her-ren är upp-stån-den, Ha-le-lu-

♩.

ja. Han är jan-ner-li-ga upp-stån-den

Ha = le = lu = = = = ja!

6. Pingst.

L.
Eta-pa i mig, Gud, ett rent hjer = ta,

F.
Ha = le = lu = = = ja! Och gif i mig en ny, wiß an = = = = =

da. Ha = le = lu = = = = = ja!

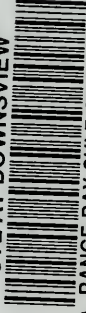
Rättelser.

Sid.	(öfverstriften)	står:	tåligt;	läs:	tålige!
"	108, rad. 19—20	uppskr.	"	synden är allenast;	" synden är ej allenast
"	58, "	1 "	"	Gj. 53;	" 52:
"	66, "	21 "	"	Gbr. 8: 13—14;	" Gbr. 9: 13—14
"	77, "	4 nedifr.	"	Och;	" Och
"	97, "	1 uppskr.	"	förstå. Så —;	" förstå; så
"	108, "	3 "	"	att och i —;	" att och i
"	109, "	7 nedifr.	"	doch wet Han;	" doch wet han
"	143, "	8 uppskr.	"	ut för sig;	" utanför sig
"	177, "	1 nedifr.	"	Joh. 7: 3;	" Joh. 17: 3;
"	178, "	5 uppskr.	"	warda fri;	" warda fritt
"	181, "	10 nedifr.	"	det som ett;	" det ett
"	190, "	9—10 "	"	om sin månhet;	" om månheten
"	196, "	8 uppskr.	"	det är redan war;	" det här redan war
"	205 "	22 "	"	bör: Hos de — börja nytt stycke.	
"	7 "	11 nedifr.	står:	Thomas';	läs: Philippi —

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 08 05 09 015 6